

CZESŁAW BRZOZA

WARTOWNICY

KADRA DOWÓDCZA

POLSKICH KOMPANII WARTOWNICZYCH

WARTOWNICY

BIBLIOTEKA
CENTRUM DOKUMENTACJI CZYNU NIEPODLEGŁOŚCIOWEGO
T. 48

CZESŁAW BRZOZA

WARTOWNICY

KADRA DOWÓDCZA POLSKICH KOMPANII WARTOWNICZYCH
PRZY ARMII AMERYKAŃSKIEJ W EUROPIE
W LATACH 1945-1947

Kraków 2023

© Copyright by Czesław Brzoza & Fundacja Centrum Dokumentacji
Czynu Niepodległościowego
Kraków 2023

Opracowanie redakcyjne:
Małgorzata Hertmanowicz-Brzoza, Patrycja Kądziołka

Projekt okładki:
Paweł Sepielak

ISBN 978-83-8138-971-6 (druk)
ISBN 978-83-8138-984-6 (PDF)
<https://doi.org/10.12797/9788381389846>

Dofinansowano ze środków Instytutu Dziedzictwa Myśli Narodowej
im. Romana Dmowskiego i Ignacego Paderewskiego
w ramach Funduszu Patriotycznego w ramach zadania
„Czesław Brzoza, Wartownicy. Kadra dowódcza Polskich Kompanii Wartowniczych
przy armii amerykańskiej w Europie w latach 1945-1947
(publikacja drukowana i elektroniczna)”

Ministerstwo Kultury
i Dziedzictwa Narodowego

Na okładce i wklejce wykorzystano fotografie i ilustracje ze zbiorów Fundacji CDCN
(z Archiwum Brygady Świętokrzyskiej NSZ) oraz Autora

WYDAWNICTWO KSIĘGARNIA AKADEMICKA

ul. św. Anny 6, 31-008 Kraków
tel.: 12 421-13-87; 12 431-27-43
e-mail: publishing@akademicka.pl
<https://akademicka.pl>

WSTĘP

Po zakończeniu II wojny światowej w zachodnich strefach okupacyjnych przebywał prawie milion obywateli II Rzeczypospolitej, którzy znaleźli się tam jako jeńcy wojenni, robotnicy przymusowi lub więźniowie obozów koncentracyjnych.

Część tej grupy, przede wszystkim jeńcy wojenni, znalazła zatrudnienie w tworzonych przez armię amerykańską we Francji i w Niemczech formacjach pomocniczych pracujących na potrzeby wojska, ale traktowanych jak organizacje cywilne. Podstawowe wytyczne dotyczące ich formowania opracowano już wiosną 1944 r., a więc na kilka miesięcy przed lądowaniem aliantów w Normandii. Przewidywano m.in. powołanie do życia oddziałów tzw. Mobile Civilian Labor (Ruchomej Cywilnej Służby Pracy), a w praktyce oddziałów wartowniczych mających strzec niezliczonych magazynów ze sprzętem wojennym i żywnością, a przede wszystkim obozów jenieckich, w których przebywali żołnierze pokonanej armii niemieckiej. Obok nich powstawały także niezbyt liczne, wykorzystywane przy pracach inżynieryjnych kompanie robocze oraz transportowe, zwane najczęściej samochodowymi. Te ostatnie cieszyły się dużą popularnością, gdyż praca w nich gwarantowała zdobycie zawodu kierowcy lub mechanika samochodowego.

Każdy oddział, niezależnie od liczebności i przeznaczenia, był określany jako „kompania służby pracy” (Labor Service Company – LSCo) i podlegał amerykańskiej tzw. kompanii nadzorczej (Labor Supervision Company – LSupCo), składającej się zazwyczaj z jednego lub dwóch oficerów oraz kilku podoficerów i szeregowców. Wyższym szczeblem były tzw. okręgi nadzorcze lub centra nadzoru pracy (Labor Supervision Center – LSC), sprawujące kontrolę nad kilkoma lub nawet kilkunastoma kompaniami. Dowódcy LSC byli bezpośrednio zależni od istniejącego przy dowództwach armii lub szefostwach służb, np. kwatermistrzostwa, dowództwa „obszaru nadzorczego” – Labor Supervision Area (LSA). Liczba LSC, ich numeracja i rozmieszczenie, podobnie jak liczba podległych im

kompanii dość często ulegały zmianom. Polskie oddziały wartownicze były jednolicie umundurowane i skoszarowane. Ich organizowaniem zajmowali się polscy oficerowie, którzy także faktycznie nimi dowodzili, choć formalnie byli tylko zastępcami amerykańskich komendantów kompanii nadzorczych.

Kompanie wartownicze zaczęto tworzyć mniej więcej w tym samym czasie (wiosną 1945 r.) we Francji i w Niemczech. We Francji apogeum ich rozwoju przypadło na wczesną jesień 1945 r., kiedy służyło w nich 460 oficerów i około 32 000 szeregowców i podoficerów, w znacznej części przywiezionych z Niemiec. Centrum organizowania kompanii znajdowało się w Obozie im. Kazimierza Pułaskiego w Reims. Dla utrzymywania stałego kontaktu z przełożonymi amerykańskimi i rozwiązywania wszelkich problemów powołano latem 1945 r. Polską Sekcję Łącznikową (PSŁ), na czele z płk. dypl. Stefanem Brzeszczańskim, byłym attaché polskim w Moskwie i późniejszym ministrem obrony narodowej na emigracji. Od jesieni 1945 r., w związku z przeniesieniem obozów jenieckich na teren Niemiec i przekazywaniem składnic wojskowych rządowi francuskiemu, liczebność oddziałów systematycznie malała, a ostatnie kompanie rozwiązano latem 1947 r.¹

Zdecydowanie dłużej przetrwały jednostki formowane na terenie Niemiec. Amerykańska strefa okupacyjna podzielona została między dwie armie – 7. z dowództwem w Heidelbergu i 3. z siedzibą dowództwa w bawarskim miasteczku Bad Tölz. Przy obu organizowano kompanie służby pracy, przede wszystkim wartownicze. Pierwsze powstały jeszcze przed zakończeniem wojny na przełomie kwietnia i maja 1945 r. w Mannheim-Käfertal, na terenie istniejącego tam wówczas obozu byłych jeńców wojennych (PWX Camp 1), przekształcanego w Polskie Zgrupowanie Wojskowe. Z biegiem czasu ośrodek w Käfertalu, przemianowany na Centrum Wyszkożenia i Rekrutacji im. Tadeusza Kościuszki, stał się nie tylko największym, ale także jedynym miejscem organizowania i szkolenia kompanii wartowniczych i transportowych dla całej strefy amerykańskiej². Bardziej rozproszone były rejon formowania kompanii na obszarze podległym 3. Armii, na którym do wiosny 1946 r. organizowaniem oddziałów zajmowały się Brygada Świętokrzyska NSZ na swych poligonach w Karlsfeld, Marsfeld, Erlangen i Fürstenfeldbruck oraz środowiska stalagowo-oflagowe w POW Langwasser pod Norymbergą, w Winzer i OPO Murnau. Bez wątpienia największe osiągnięcia miała Brygada Świętokrzyska, która wystawiła najprawdopodobniej

¹ C. Brzoza, *Polskie Oddziały Wartownicze przy armii amerykańskiej we Francji (1945-1947)*, „Państwo i Społeczeństwo” 2001, z. 1, s. 151-178; idem, *Żołnierze Polskich Sił Zbrojnych w oddziałach wartowniczych przy armii amerykańskiej we Francji (1946-1947)*, [w:] *Wojsko i kultura w dziejach Polski i Europy*, Warszawa – Siedlce 2006, s. 491-504.

² Idem, *Obóz szkoleniowy Polskich Kompanii Wartowniczych w Mannheim-Käfertal (1945-1947)*, Zeszyty Naukowe UJ „Prace Historyczne” 2016, z. 1 (143), s. 159-183.

36 kompanii³. Trochę mniejszymi sukcesami mogło się poszczycić Langwasser, największy w Bawarii polski obóz dla szeregowców i podoficerów⁴, z którego wyszło 11 kompanii, a więc niewiele więcej niż z małego zgrupowania w Winzer, które wystawiło 10 jednostek. Najmniej, bo tylko dwie pełnoetatowe kompanie i kilka mniejszych oddziałów, utworzono w Obozie Polskich Oficerów w Mur-nau, z którego jednak wywodziła się znaczna część kadry dowódczej kompanii z całej strefy okupacyjnej⁵. Najwyższą i najdłużej istniejącą polską instytucją wartowniczą na terenie Niemiec była utworzona w listopadzie 1945 r. Główna Sekcja Łącznikowa z ppłk. Franciszkiem Soboltą na czele. Przez pewien czas istniały również odrębne sekcje łącznikowe – kierowana przez mjr. NSZ Olgierda Iłakowicza dla kompanii pracujących na rzecz kwatermistrzostwa amerykańskich sił zbrojnych oraz dla kompanii zatrudnionych przez Amerykańskie Siły Lotnicze w Europie, na czele której stał mjr OW Teodor Dąbrowski.

Oficerowie polscy odegrali istotną rolę przy organizowaniu i w funkcjonowaniu kompanii wartowniczych. Rodowód tej kadry był dość zróżnicowany. W zdecydowanej większości byli to jeńcy wojenni, którzy trafili do oflagów i stalagów (podchorążowie) po kampanii wrześniowej 1939, kampanii francuskiej 1940 i klęsce powstania warszawskiego. Znacznie mniej liczni byli oficerowie, którzy przeszli przez obozy koncentracyjne bądź zostali przywiezieni do Niemiec jako robotnicy przymusowi. Ostatnią wreszcie grupę tworzyli oficerowie, którzy dotarli do zachodnich stref okupacyjnych już po zakończeniu wojny. Zaliczano do niej zarówno kadre Brygady Świętokrzyskiej, jak i dość licznie napływających uciekinierów z Polski, w tym dezertierów z LWP, określanego wówczas najczęściej mianem „wojsko Żymierskiego”.

* * *

Przy konstruowaniu not biograficznych napotymano liczne trudności. Najwięcej problemów przysparzał fakt, że w dokumentach archiwalnych, a zwłaszcza w prasie związanej ze środowiskiem wartowniczym, wymieniano jedynie nazwiska oficerów i obecnie trudno jest ich jednoznacznie zidentyfikować. Stosunkowo najkorzystniejsza pod tym względem sytuacja zaistniała w przypadku kompanii formowanych przez środowisko Brygady Świętokrzyskiej, gdyż

³ *Rozkazy dzienne Brygady Świętokrzyskiej NSZ 1944-1945*, Kraków 2003; *Rozkazy dzienne Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych – I Grupy Kompanii Wartowniczych*, Kraków 2008; C. Brzoza, *Brygadowe kompanie wartownicze w latach 1945-1946*, „Prace Komisji Historii Wojen i Wojskowości” 2009, t. 5, s. 165-200.

⁴ J. Weisbach, *Polski Ośrodek Wojskowy Langwasser koło Norymbergi czerwiec 1945 – luty 1946*, Chicago 1966, maszynopis (ss. 282, Biblioteka Polska w Londynie, sygn. 454/Rps).

⁵ C. Brzoza, *Geneza polskich jednostek wartowniczych i ich funkcjonowanie w latach 1945-1947*, [w:] *Polskie Oddziały Wartownicze przy armii amerykańskiej w latach 1945-1989*, Szczecin 2011, s. 117-125.

w wydawanych przez jej dowództwo rozkazach dziennych zamieszczano pełne imiona i nazwiska oficerów przydzielanych do poszczególnych kompanii. Wyjątkowo cenna okazała się także lista imienna ponad 300 oficerów przysłanych do pracy we Francji z OPO Murnau latem 1945 r., gdyż obok stopnia, nazwiska i imienia lub inicjału imienia uwzględniono także rok urodzenia, podział na oficerów zawodowych i rezerwy oraz rodzaj broni (korpusu), do której byli zaliczani. Najczęściej brak jest jednak takich informacji i trzeba było odtwarzać je na podstawie szczątkowych źródeł. W pewnych przypadkach identyfikacja nie była możliwa i wówczas przy nazwisku pozostawiano jedynie odnalezione wzmianki. Niejednokrotnie nie było też pewności, czy zgromadzone dane na pewno odnoszą się do danej osoby. Wówczas zamieszczano je na szarym tle z adnotacją, że prawdopodobnie dotyczyą wymienionego oficera.

Przy każdej osobie starano się, oczywiście w miarę dostępnego materiału, podać podstawowe dane biograficzne, a więc datę i miejsce urodzenia, imię ojca lub imiona rodziców, wykształcenie, posiadany stopień wojskowy i datę jego uzyskania, udział w kampanii wrześniowej, losy w czasie wojny, a zwłaszcza pobyt w obozach jenieckich, działalność konspiracyjną oraz związki z kompaniami wartowniczymi. Jeżeli było to możliwe, zamieszczano także informacje o losach tych osób po zakończeniu służby.

Przy podawaniu stopnia zaznaczano wyraźnie, czy odnosił się on do wojska polskiego czy kompanii wartowniczych. Należy bowiem pamiętać, że wszystkie stopnie w OW miały charakter funkcyjny, tzn. były zależne od zajmowanego stanowiska. Zgodnie z ustalonym na przełomie lat 1945/1946 schematem organizacyjnym w składającej się z sześciu plutonów kompanii wartowniczej przewidziano etaty dla jednego kapitana (dowódcy kompanii), jednego porucznika (zastępcy dowódcy kompanii) i sześciu podporuczników (dowódców plutonów). W praktyce oznaczało to, że każdy dowódca kompanii był kapitanem OW, jego zastępca porucznikiem OW, a każdy dowódca plutonu podporucznikiem OW i każdy z nich otrzymywał wynagrodzenie przypisane do danego stanowiska. Stopnie w OW mogły (ale nie musiały) pokrywać się z faktycznie posiadanymi w WP. Bardzo często zdarzało się, że były one niższe lub wyższe. Sytuację tę może ilustrować poniższy przykład. W maju 1948 r. w jednym z ośrodków wartowniczych (Darmstadt Military Post) zatrudnionych było 15 oficerów OW: jeden major będący podpułkownikiem WP, trzech kapitanów, w tym jeden major i dwóch podporuczników WP, i sześciu poruczników, z których porucznikami w WP było dwóch, podporucznikami trzech, a podchorążym jeden. Swoistą ciekawostką był fakt, że kapelan ośrodka, przedwojenny major, zatrudniony był na etacie plutonowego OW. Można przypuszczać, że takich sytuacji było znacznie więcej. Nie do rzadkości należały także sytuacje, że dowódca kompanii (kpt. OW) po rozwiązaniu jego jednostki podejmował pracę w innej, ale na stanowisku zastępcy dowódcy lub nawet dowódcy plutonu i wówczas był automatycznie

„degradowany” do stopnia porucznika lub podporucznika. Należy także pamiętać, że w pierwszym okresie najwyższym stopniem dostępnym dla Polaków w kompaniach wartowniczych była szarża kapitana. Dopiero po utworzeniu w styczniu 1946 r. powoływanych na szczeblu okręgów (Labor Service Center – LSC) i sprawujących opiekę nad kilkoma kompaniami zespołów łącznikowych ich szefom przysługiwał stopień majora OW.

Dla Amerykanów sprawa stopni była oczywista. Przez kilka pierwszych miesięcy o przyznawanych etatach, a więc i o stopniach, decydowali wyłącznie przełożeni amerykańscy, a w praktyce dowódcy tzw. kompanii nadzorczych, dla których zasady hierarchiczności obowiązujące w wojsku polskim nie miały najmniejszego znaczenia. Politykę awansową prowadzili wyłącznie na podstawie sobie tylko znanych przesłanek, bez jakiegokolwiek konsultacji ze stroną polską, ale też i bez jakiegokolwiek odpowiedzialności za podjęte decyzje.

Dla strony polskiej, traktującej kompanie wartownicze jako rezerwę dla Polskich Sił Zbrojnych, praktyki takie były początkowo trudne do zaakceptowania. Ponieważ oddziały te formowali w rzeczywistości polscy oficerowie, na ogół starali się oni także, aby obejmowane stanowisko było dostosowane do stopnia w armii polskiej, najlepiej z zachowaniem starszeństwa. Ponieważ nie zawsze było to możliwe, starano się, zwłaszcza gdy stopień w OW był wyższy od posiadanego w WP, usunąć pojawiające się różnice przez politykę tzw. awansów funkcyjnych przyznawanych przez Ministerstwo Obrony Narodowej w Londynie na wniosek Polskiej Misji Wojskowej w Niemczech lub, w przypadku Francji, na wniosek szefa Głównej Sekcji Łącznikowej OW. Awanse takie przyznawane były zazwyczaj na ściśle określony czas, na dwa-trzy miesiące, po upływie których należało występować o ich przedłużenie.

Trochę inaczej wyglądała sytuacja w tzw. kompaniach brygadowych, w których znaczna część stopni nadawana była przez dowództwo Brygady Świętokrzyskiej na własną rękę. Po przekształceniu Brygady w kompanie wartownicze stosowano w nich trzy rodzaje awansów: stałe, „czasu wojny” oraz na czas służby w kompaniach wartowniczych.

* * *

W prezentowanej pracy starano się zawrzeć podstawowe informacje o kadrze dowódczej Polskich Kompanii Wartowniczych z okresu ich najbujniejszego rozwoju, tzn. z lat 1945-1947. Przytoczone dane są efektem wieloletnich kwerend archiwalnych i prasowych. Szczególnie istotne okazały się zbiory archiwalne Instytutu Polskiego i Muzeum Generała Sikorskiego oraz Studium Polski Podziemnej w Londynie, a także zgromadzony w Bibliotece Polskiej w Londynie zbiór nekrologów. Wykorzystano także różnorakie bazy internetowe. Najbardziej przydatne były strony: „Straty osobowe i ofiary represji pod okupacją niemiecką w latach 1939-1945” (<https://straty.pl/szukaj-osoby.php>), wyszukiwarka zasobów

Centralnego Archiwum Wojskowego (https://wbh.wp.mil.pl/pl/skanywyszukiwarka_zaawansowana/) i wykazy żołnierzy powstania warszawskiego (<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy.html>).

Autor opracowania i wydawca będą wdzięczni za wszelkie uwagi, a zwłaszcza uzupełnienia i sprostowania, które prosimy nadsyłać na adres:

Fundacja Centrum Dokumentacji Czynu Niepodległościowego
Al. Mickiewicza 22
30-059 Kraków
e-mail: sowiniec@gmail.com

NOTY BIOGRAFICZNE

ABASZYDZE Wachtang, ur. 16 X 1901 w Kutais w Gruzji, syn Platona, kpt. kontraktowy WP; junkier (podchorąży) Szkoły Wojennej w Tbilisi, po zwycięstwie bolszewików zbiegł z Rosji do Konstantynopola, a następnie dotarł do Polski; ukończył Szkołę Podchorążych (1923), Oficerską Szkołę Piechoty w Warszawie (1925) i kurs w Centralnej Wojskowej Szkole Gimnastyki i Sportu w Poznaniu (1927-1928); w październiku 1926 rozpoczął służbę w stopniu ppor. w 13 pp w Puławach, gdzie awansował kolejno do stopnia por. i kpt.; w latach 1937-1939 dowodził 7 komp. 13 pp w Puławach, a w kampanii wrześniowej sformowanym w tym pułku batalionem marszowym, z którym walczył w obronie Modlina; po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II B Arnswalde (nr jeniecki 490) i od 11 III 1941 w Oflagu III A Luckenwalde, skąd został zwolniony prawdopodobnie ze względu na swą narodowość. Przybył do Warszawy i związał się ze środowiskami konspiracyjnymi. Latem 1944, przed wybuchem powstania, opuścił Warszawę i przedostał się w głąb Niemiec; po zakończeniu wojny znalazł się w Oflagu VII A Murnau. Działająca w zachodnich strefach okupacyjnych Komisja Weryfikacyjna do spraw Jeńców Wojennych w Lubece zweryfikowała go w stopniu kpt. 22 XI 1945 na czele oddziału (5 oficerów i 141 szeregowców) zorganizowanego i wyszkolonego w OPO Murnau odszedł do służby wartowniczej w Berchtesgaden; w lutym 1947 był d-cą komp. 4127 im. Ziemi Kurpiowskiej w Neuendettelsau (Frankonia), następnie d-cą 4128 LSCo w Norymberdze (1947), 4068 w Herzogenrauch (1948-1949) i oficerem w 192 Military Post Fürth-Norymberga (1949). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA; 11 XI 1954 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 24 II 1963 w Oyster Bay w stanie Nowy Jork.

IPMS, SPP, Kol. 21/140; Straty (tu: Abaschidze); FS; WBH; *Rocznik oficerski 1939*; W. Majerski, *Gruzini – oficerowie kontraktowi Wojska Polskiego w kampanii wrześniowej 1939 r.*, „Pro Geor-

gia” 2016, nr 26, s. 256 (<https://studium.uw.edu.pl/wp-content/uploads/2019/08/Pro-Georgia-vol-26.pdf>); <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=569>Portal.

ADAMEK Jan Łukasz, ur. 18 X 1900 we Lwowie, syn Karola, kpt. piech. sł. st. (1 I 1932). Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej i walkach o Wileńszczyznę. Od 30 X 1935 był d-cą kompanii odwodowej batalionu KOP „Bereźne”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu XII A Hadamar (nr jeniecki 216), w Stalagu VIII B Lamsdorf, od 16 III 1940 ponownie w Oflagu XII A Hadamar, 5 V 1942 przeniesiono go do Dorsten – filii Stalagu VI F Bucht, następnie do Oflagu VI B Dössel. Bezpośrednio po wyzwoleniu 1 IV 1945 przez wojska amerykańskie był komendantem formowanej tam na miejscowe potrzeby kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Odznaczenia: KW (dwukrotnie), SKZ, KZWLŚr.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

ADAMSKI Adam Alojzy, ur. 23 IX 1897 w Jordanowie pow. Myślenice, syn Mariana, mjr (19 III 1937), oficer służby stałej piechoty, następnie korpusu administracyjnego WP. W 1939 był kierownikiem referatu w Departamencie Dowodzenia Ogólnego MSWojsk. Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach VI E Dorsten (1941) oraz od następnego roku w VI B Dössel. 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po wojnie znalazł się w OW we Francji, lecz szybko zrezygnował ze służby. Odznaczenia: KN, ZKZ, SKZ.

Rocznik oficerski 1939; Straty; Dössel; WBH.

ALEKSIŃSKI Franciszek, ur. 22 X 1903 we Włocławku, syn Wacława, por. piech. sł. st. (19 III 1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 6 komp. 59 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX A Spangenberg, IX B Weilburg, II C Woldenberg (nr jeniecki 696) i VII A Murnau. Jesienią 1945 dowodził komp. 4230 w Echterdingen (Wirtembergia); na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym zastępcą d-cy komp. 4223 w Böblingen, następnie komp. 4224 w Göppingen (1947-1948) i komp. technicznej 8610 w Vilseck (1948-1949). W czerwcu 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Fairfields w stanie Montana. Zmarł 11 XI 1987 w Great Falls w stanie Montana i został pochowany na cmentarzu Mount Olive.

Wykaz oficerów z 8 XII 45, Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 451/64; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: nr jeniecki 686 i 696); FS; WBH.

ANDRÉE Franciszek, ur. 26 II 1905 we Lwowie. Podczas okupacji wywieziono go na roboty przymusowe do Niemiec. Po zakończeniu wojny służył w kompaniach wartowniczych i uzyskał stopień oficerski; przez wiele lat był oficerem w komp. 4013 LSCo (Gd). Zmarł 10 V 1976 w Vierheim, RFN.

Straty; KJ.

ANDRUSZKIEWICZ Kazimierz Wojciech, ur. 21 X 1908 w Warszawie, kpt. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu II D Gross Born; po uwolnieniu był oficerem w komp. 4023. Należał do Komitetu Obywatelskiego Uczczenia Pamięci Józefa Piłsudskiego w Niemczech (1949). Zmarł tragicznie 21 XII 1957 w Bensheim (pow. Bergstrasse, RFN).

Awanse oficerskie, s. 313/139; *Rocznik oficerski 1939*; IID; KJ.

ANDRUSZKO Wiktor, ur. 26 V 1907 w Cleveland (USA), syn Teodora, por. rez. piech. (1 I 1937). Walczył w kampanii wrześniowej, następnie przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1145) i VI B Dössel. Po wyzwoleniu przez wojska amerykańskie 1 IV 1945 i zakończeniu wojny pracował w kancelarii POW Dössel. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 I 1946 wyjechał z Dössel do kompanii wartowniczych w rejonie Giessen.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 565/182; WBH.

ANDRZEJCZYK Stanisław, ur. 29 VI 1900 w Siwikach pow. Kolno, syn Aleksandra, kpt. piech. sł. st. (1 I 1936); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). W kampanii wrześniowej był d-cą plutonu łączności 48 pp, następnie przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15072). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji; w sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu opinii zapisano, że należy do grupy oficerów „b. dobrych, ale bez cech szczególnie wyróżniających ich od strony zdolności bojowych i pewnej ideowości przebojowej”, solidnych, fachowych i zdolnych, „którzy jednak nie starali się o przydział do jednostek liniowych, ale wyznaczeni poszliby na front”; uznano go także za zdolnego do objęcia stanowiska etatowego w tworzonem PKPR.

Lista imienna; Lista selekcyjna; *Awanse oficerskie*, s. 355/364; IPMS, *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

ANDRZEJEWSKI Stanisław, ur. 23 IV 1910 w Poznaniu, ppor. rez. lek. (1 I 1936), absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Poznaniu, dermatolog, (dyplom 1938). Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XXI A Schildberg (nr jeniecki 6952), Oflagu XII A Hadamar (od 12 II 1941), Stalagu XII G (od 7 IX 1941) i Stalagu VII A Moosburg (od

18 X 1943). Po wyzwoleniu przez wojska amerykańskie był pierwszym kmdantem grupy polskiej (286 ludzi) w PWX Camp No 1 Mannheim-Käfertal. Na początku maja 1945 został na własną prośbę odkomenderowany wraz z czterema sanitariuszami do cywilnego szpitala Francuskiego Czerwonego Krzyża w Heppenheim, w którym przebywało ok. 30 Polaków. Po powrocie do kraju praktykował w Poznaniu, gdzie zmarł 11 X 1989.

Raport nr 1 J. Łuczkiewicza z 26 IV 1945, IPMS, A XII 90/1; *Awanse oficerskie*, s. 141/731 (tu: ppor. rez. piech.); *Straty* (tu: także ppor. rez. int., ur. 23 IX 1939, poległ 16 IX 1939 w Cześnikach k. Rybna i został pochowany na cmentarzu w Rybnie); RL48; FS.

ANNUSEWICZ Wiesław Adam, ur. 15 XII 1907 w Lublinie, ppor. art. sł. st. (1 X 1937), por. OW (1 I 1946). W kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 15 pal, następnie przebywał w niewoli w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 301). Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą oddziału wartowniczego 4230 (30 ludzi) we Frankfurcie nad Menem, następnie zastępcą d-cy komp. 4195 w Mainz-Kastel. Zmarł w 1947 w Moguncji i został pochowany na cmentarzu w Mainz-Kastel.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 28/4; *Rocznik oficerski 1939*; „OW” 1947, nr 83, s. 1; WBH.

ANTONIEWICZ Michał Jerzy, ur. 7 VII 1897 w Krakowie, syn Wacława, mjr kaw. sł. st. (1 I 1931), mjr OW, absolwent III Gimnazjum im. Króla Jana Sobieskiego (matura 6 IX 1916), słuchacz Wydziału Prawa UJ (1917/18 – 1918/19). Podczas I wojny światowej służył w 2 pp Leg., następnie jako oficer w 2 pszw (1918–1924); w latach 1924–1934 był instruktorem i szefem nauki jazdy w Centrum Wyszkołenia Kawalerii w Grudziądzu, od 1936 do wybuchu wojny instruktorem i szefem nauki jazdy w Rejonowym Inspektoracie Koni w Tarnopolu i w Tarnowie. Był jednym z najlepszych kawalerzystów polskich, zdobywcą I nagrody na zawodach hippicznych w Nowym Jorku (1927), srebrnego i brązowego medalu olimpijskiego (1928). Po kampanii wrześniowej został internowany na Węgrzech, następnie przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Keiserslautern, Luckenwalde i Genshagen. Po odzyskaniu wolności służył w OW jako oficer łącznikowy przy 120 LSC Mannheim (1946–1947) i przy 197 LSC/Military Post Frankfurt (1948). W styczniu 1949 wyemigrował do USA i od jesieni 1949 pracował jako stajenny na farmie Langollen k. Upperville (Virginia), gdzie nadzorował stajnię wyścigową. Był trenerem olimpijskiej ekipy USA na igrzyska w 1956. Zmarł 12 XII 1989 w Austin w stanie Teksas. Odznaczenia do 1939: KN, KW (trzykrotnie), ZKZ, SKZ.

Corpus studiosorum; *Mała Encyklopedia Sportu*, Warszawa 1965; „PKiBP” 1990, nr 134, s. 456; *Rocznik oficerski 1939*; FS; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Michał_Woysym-Antoniewicz; <https://www.olimpijski.pl/pl/bio/2251,woysym-antoniewicz-michal.html>; <http://www.sobieski.krakow.pl/slawni-absolwenci/michal-antoniewicz-woysym/>.

ARCIMOWICZ Henryk Wiktor, ur. 20 XI 1914 w Petersburgu, ppor. piech. sł. st. (1 X 1937), por. OW, absolwent Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1934-1937). Po ukończeniu szkoły został d-cą plutonu w 6 pp Leg. w Wilnie (1937-1939), a od sierpnia 1939 d-cą 3 komp. ckm 205 rezerwowy pp. Walczył w kampanii wrześniowej i podczas obrony Warszawy, następnie przebywał w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 11). Po uwolnieniu znalazł się w XII Zgrupowaniu POW Lubeka, a w połowie października 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. W 1951 wyemigrował do USA i zamieszkał w New Heaven w stanie Connecticut. Zmarł 22 VII 1974 w New Heaven.

SPP, Kol. 21/4; *Awanse oficerskie*, s. 26/223; Straty; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=34>.

ARMATYŃSKI Jerzy Hubert, „Tyński”, ur. 3 XI 1910, ppor. rez. piech. (1 I 1936), absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy 1946 został d-cą plutonu w komp. 4008. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i 17 IV 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w lutym 1984 w Chicago.

ABS-Rejestr, s. 10064; *Rozkazy 1946* nr 46; *Awanse oficerskie*, s. 135/32; FS.

ARUŁOWICZ Henryk „Anecki”, ur. 20 XI 1917 w Petersburgu, ppor. piech. sł. st., absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1934-1937). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 20 X 1945 był w grupie oficerskiej kompanii liniowej OZB, 30 X 1945 został d-cą plutonu w komp. 4008. 1 V 1946 przeniesiono go do ośrodka wartowniczego w Fürstenfeldbruck, a 13 V 1946 wrócił do komp. 4008.

ABS-Rejestr, s. 111; *Rozkazy 1944* nr 367, 372, 373, 408; *Rozkazy 1946* nr 102, 111.

AUGUSTYNIAK Kazimierz, ur. 20 II 1903 w Inowrocławiu, syn Franciszka, por. rez. piech. (1 I 1936); deklarował znajomość j. angielskiego. W kampanii wrześniowej był oficerem 57 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 158). Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym zastępcą d-cy komp. 4237 w Eberbach. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 543/149; Straty (tu: ur. 1905); WBH.

B

BABEY Tadeusz (czasami: **BABEJ**), ur. 10 VI 1923 w Brześciu Litewskim, kpt. OW. Podczas okupacji wywieziono go do Rzeszy; po zakończeniu wojny służył w OW, w pierwszej połowie lat 50. był d-cą szwadronu wartowniczego nr 7314.

Wolak, s. 308; Straty.

BAGIŃSKI Mikołaj, ur. 24 VII 1901 w Popowie-Piaskach pow. Pułtusk, syn Teodora, kpt. piech. sł. st. (1 I 1935). Przed wojną był oficerem administracyjno-materiałowym w komendzie Centrum Wyszkożenia Piechoty w Rembertowie. Po kampanii wrześniowej znalazł się w niewoli, przebywał w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 1402), X A Itzehoe, IV C Colditz (od 28 X 1941), X C Lubeka (od 19 V 1942) i w VI B Dössel. 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; bezpośrednio po zakończeniu wojny pracował w komendzie POW jako tłumacz j. angielskiego; 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. 4233 w Mainz-Kastel. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Dössel (tu: ur. 1902); *Awanse oficerskie*, s. 312/41; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

BAGIŃSKI Wacław, ur. 8 V 1896 w Łapach Wysokich pow. Białystok, syn Boleśława, kpt. adm. sł. st. (1 I 1930), ppor. OW. Od 21 V 1938 był oficerem sztabu 28 DP. Wzięty do niewoli w Warszawie został osadzony w Oflagu IV D Elsterhorst (nr jeniecki 55), 12 XII 1939 przekazany do IV C w Colditz, 22 V 1940 do II A Prenzlau, 14 XI 1940 do II B Arnswalde, przebywał także w Oflagu II C Woldenberg. Po wojnie służył w OW. Był członkiem Kapituły Odznaki Pamiątkowej

i Honorowej Oddziałów Wartowniczych (1949). Zmarł 5 XI 1957 w Weinheim (RFN), pochowano go w polskiej kwaterze na cmentarzu w Mannheim. Odznaczenia: KW, MN, VM (1939).

Rocznik oficerski 1939; Straty; KJ.

BAGIŃSKI Wiktor, ur. 28 XII 1905 w Czernigówce (Rosja), syn Saturnina i Anastazji z Czepielów, ppor. rez. art. (1 I 1935), z wykształcenia prawnik; deklarował znajomość języka francuskiego i rosyjskiego. Do wybuchu wojny pracował w sądownictwie, we wrześniu 1939 był d-cą plutonu 2 dak; wzięty do niewoli przebywał w Oflagu XII A Hadamar (nr jeniecki 251), następnie w VI B Dössel i 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Awanse oficerskie, s. 125/297; Straty; WBH; FS.

BALCERZAK Józef, ur. 3 XI 1894 w Sieradzu, syn Piotra, mjr piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW. Brał udział w walkach o niepodległość, m.in. w bitwie pod Komarowem (1920). Przed wybuchem wojny był d-cą Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy 29 DP przy 76 pp, a w kampanii wrześniowej d-cą batalionu nadwyżek (marszowego) 76 pp, który dołączył do zgrupowania KOP gen. Wilhelma Orlika-Rückemanna. Wzięty do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16056). W 1946 był d-cą 4128 LSCo Norymberga. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: VM, KN, KW (trzykrotnie), SKZ.

Awanse oficerskie, s. 475/21; Rocznik oficerski 1939; Straty; WBH.

BAŁTA Florian „Szary”, „Berek”, właściwie **BEREK** Florian, ur. 12 X 1909 w Bielowicku pow. Bielsko, syn Andrzeja i Katarzyny, urzędnik, socjolog i dziennikarz, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Należał do AK, w czasie powstania warszawskiego walczył w Kampinosie; po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 224605). 19 VII 1945 został odkomenderowany z I Zgrupowania POW Lubeka do prac cywilnych na terenie Lubeki, następnie służył w OW, był organizatorem Gimnazjum Wartowniczego w Verdun (1952), oficerem oświatowym 4092 LSCo (1955), oficerem komp. 4082 w Orlean-Saran (1956), współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości” i „Polski Wiernej”. Zmarł 13 IV 1999 we Francji, został pochowany w Arrancourt w Lotaryngii. Odznaczenia: ZKZ, Krzyż Partyzancki AK.

Awanse oficerskie, s. 139/489; Wykaz (31/556); Straty (tu: Szary-Bezzek Florian, ur. Bilowicka); KJ; WBH (tu: Berek Florian, ur. w Bielowicku); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Florian_Balta (tu: ur. Grodziec-Bielsk).

BANACH Longin „Jurczak”, ur. 15 III 1912 w Płoskirowie, syn Mikołaja, ppor. rez. art. (1 I 1935), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1932/33), urzędnik państwowy; deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). W kampanii wrześniowej był oficerem w 12 pal (12 DP). 4 X 1939 w Wierzbniku dostał się do niewoli i przebywał w oflagach II A Prenzlau, IV C Colditz i II E Neubrandenburg (nr jeniecki 307). Pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki; po uwolnieniu znalazł się w I Zgrupowaniu POW Lubeka, a jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 18 X 1945 przydzielono go do ośrodka zapasowego Brygady, po odbyciu stażu był od 30 X 1945 d-cą VI plutonu w komp. 4007. Zrezygnował ze służby, 6 XI 1945 wrócił do POW Lubeka i został wcielony do II Zgrupowania.

ABS-Rejestr, s. 98; SPP, Kol. 21/4; *Rozkazy 1944* nr 367, 375, 376; *Awanse oficerskie*, s. 126/417; Straty; WBH.

BARAKOŃSKI Paweł, ur. 6 X 1903 w Królewskiej Hucie, syn Pawła, ppor. rez. art. (1 I 1929); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej służył w 2 Dywizjonie Pociągów Pancernych. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weilburg, XI A Osterode, II C Woldenberg (nr jeniecki 752) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, od lata 1945 był oficerem komp. 7672; 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 145/92, 664; Straty.

BARAN Tadeusz, ur. 21 I 1916 w Krakowie, ppor. rez. piech. (1 V 1946), absolwent szkoły średniej (mała matura) i Szkoły Podchorążych w PSZ we Francji (1939/40). Od 1 V 1946 był d-cą plutonu w komp. 4012. Wrócił do kraju. Od 19 III 1994 był członkiem prezydium, a od 18 V 1998 sekretarzem Zarządu Głównego ZŻ NSZ.

ABS-Rejestr, s. 10146; „Szczerbiec” 1993, nr 6, s. 76.

BARANIECKI Zdzisław Antoni, ur. 27 III 1905 w Postójcie pow. Kostopol, syn Jana, por. piech. sł. st. (1 I 1934). Od marca 1933 był oficerem w 77 pp, a w kampanii wrześniowej d-cą 8 komp. 77 pp w Baranowiczach. Wzięty do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Od 17 VII 1945 służył w OW we Francji, był d-cą M-405-T LSCo. W późniejszych latach, po awansie do stopnia kpt., wyjechał do OW do Niemiec, a następnie ponownie do Francji, gdzie był d-cą 4097 LSCo Pirmasens (1953-1955) i 4011 LSCo Captieux (1955-1957). W czerwcu 1956 otrzymał od władz amerykańskich „za wybitnie długotrwałą pracę” nagrodę w wysokości 21 tys. franków. 4 I 1957 wyemigrował do USA. Odznaczenia: BKZ.

Roster; Oświadczenie Stefana Gruszeckiego z 4 VII 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 75; *Rocznik oficerski 1939*; WBH.

BARAŃSKI Jan, ur. 28 X 1893 w Nisku, syn Jakuba i Franciszki z Pastuchów, kpt. rez. int. (1 VI 1919), absolwent czteroklasowej szkoły ludowej w Nisku, czterech klas gimnazjum w Dębicy i seminarium nauczycielskiego w Rudniku nad Sanem, gdzie w 1913 uzyskał świadectwo dojrzałości. Po zakończeniu nauki był nauczycielem w Ulanowie (1913/14). Od 18 VII 1914 służył w armii austriackiej, w której został awansowany do stopnia ppor. Po odzyskaniu niepodległości służył w WP (18 II 1919 – 1 VII 1922); uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej; po przejściu do cywila był nauczycielem, a następnie dyrektorem szkoły w Kamieniu. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w sztabie 22 DP. Uniknął pójścia do niewoli, ale został aresztowany wkrótce po powrocie do domu i po pobycie w więzieniu na zamku w Rzeszowie osadzony w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16711). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji i został przydzielony do jednostki 427 Tb w Saint Quentin w departamencie Aisne. Po powrocie do kraju 21 V 1946 został dyrektorem szkoły w Kamieniu (1946), następnie w Nisku (1946-1953). Zmarł w Nisku 17 I 1959.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 204/75; Straty; Informacje rodziny.

BARCZEWSKI Karol „Barnaba”, ur. 6 XI 1918 w Nowem Czeskim pow. Nowy Tomysł, ppor. (1 I 1945), absolwent szkoły średniej (matura), zaliczył trzy lata na Wydziale Mechanicznym Politechniki Warszawskiej. Od 1 III 1943 należał do NSZ, po ukończeniu szkoły podchorążych NSZ w Warszawie (1 V 1943 – 15 III 1944) został awansowany na plut. pchor. W czasie powstania warszawskiego był d-cą plutonu w dywizjonie artylerii „Młot” w Brygadzie Dyspozycyjno-Zmotoryzowanej NSZ „Koło”, walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu; po kapitulacji przebywał w niewoli, pod koniec wojny w Oflagu II D Gross Born (nr jeniecki 101610). Od maja 1945 służył w OW we Francji, m.in. jako oficer Obozu im. Pułaskiego i d-ca plutonu komp. 7615. Po zwolnieniu ze służby przebywał od grudnia 1947 do lutego 1948 w obozie WP La Courtine. Pozostał we Francji, od września 1948 był dyrektorem technicznym S.A. Flaxico.

ABS-5, akta weryfikacyjne; Straty; Lista wyjeżdżających (tu: wyjechał do kraju 15 VII 1946); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Karol_Barczewski.

BARKIEL Wacław „Jurand”, „Zawieluński”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **ZAWIELUŃSKI** Jurand, ur. 15 I 1905; kpt., ksiądz; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 17 X 1945 był kapelanem w jej dowództwie; 27 XI 1945 został zwolniony ze służby.

ABS-Rejestr, s. 93; *Rozkazy 1944* nr 371, 400.

BARTECKI Bolesław „Szttygar”, „Wąsiewicz”, ur. 9 IV 1916 w Hamburgu, syn Jana i Cecylii, por. rez. piech. AK, absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Rogoźnie (matura 1936) i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty

przy 57 pp w Poznaniu (1936/37), nauczyciel; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK i awansował do stopnia por. Po wkroczeniu Armii Czerwonej był komendantem Obwodu Poznań-miasto WSGO „Warta”. Jesienią 1945 przedostał się do brytyjskiej strefy okupacyjnej, a w początkach 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych. Od 28 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4005. Używał wówczas pseudonimu „Wąsiewicz” i przybranego nazwiska Jardecki Bolesław. Od 28 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4005. Po zakończeniu służby pozostał w Niemczech i pracował w RWE. Mieszkał w Ludwigsfeld k. Monachium i używał nazwiska H. Szerbiec i Wąsiewicz-Bartdecki Bolesław. Zmarł 1 I 1986.

ABS-Rejestr, s. 10102; *Rozkazy 1946* nr 74, 79; Straty (tu: Wasiewicz Bolesław); „Dziennik Bydgoski” 1936, nr 135, s. 6; <http://listawyklytych.pl/katalog/bartdecki-boleslaw/>; <http://sluchowiska.ugu.pl/index.php?c=aktorzy&bz>.

BARTKOWIAK Józef Janusz, ur. 1 I 1906 w Ciświcy pow. Jarocin, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1931), por. OW, nauczyciel, urzędnik. W kampanii wrześniowej był d-cą oddziału kolarzy 56 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 1918) i II E Neubrandenburg. Po wojnie służył w oddziałach wartowniczych, był oficerem oświatowym i kierownikiem zespołu teatralnego w komp. 4506 w Zeilsheim-Ledigheim pod Frankfurtem (21 I 1950), d-cą kompanii sztabowej 6951 LSC Frankfurt-Zelchheim (1953), oficerem 4031 LSCo Kaiserslautern (1958).

Wykaz (78/1435); Notatka służbowa z rozmowy przeprowadzonej z b. dezertorem z m/t „Karpaty”, który wrócił do kraju jako repatriant w lutym 1956 roku z 1 IV 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 28; *Rocznik oficerski 1934*, s. 67/1045, 510; Straty (tu: Janusz); WBH.

BARTKOWIAK Marian Józef „Barton”, po wojnie **BARTON** Marian, ur. 18 III 1912 w Poznaniu, syn Stanisława i Bronisławy z Piaseckich, por. piech. sł. st. (19 III 1938), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1931-1934); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą francuskiego (1946). W kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 6 komp. 60 pp. Podczas wojny przebywał w Stalagu XXI A Schildberg (nr jeniecki 337), Oflagu XII A Hadama k. Limburga (od 12 III 1940), Stalagu VI J Dorsten (od 5 V 1942) i od 17 IX 1942 Oflagu VI B Dössel, gdzie został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Obozowa komisja weryfikacyjna stwierdziła 19 IV 1945, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. W styczniu 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 31 I 1946 przydzielono go do brygadowego ośrodka wartowniczego w Berchtesgaden, od 25 II 1946 był zastępcą d-cy komp. 4086, następnie komp. 4082.

ABS-Rejestr, s. 10024; Dössel; *Rozkazy 1946* nr 26, 47; *Awanse oficerskie*, s. 456/53; Straty; ABS-SO nr 3017; WBH (tu: syn Jana); <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14260#show>.

BARTNICKI Tadeusz, ur. 25 VI 1903 w Skarydzwie pow. Ostrzeszów, ppor. rez. łącz. (1 I 1930) z przydziałem mobilizacyjnym do Pułku Radiotelegraficznego; deklarował znajomość j. angielskiego. W kampanii wrześniowej był oficerem w 23 DP, po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15333). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji jako oficer w komp. 7629. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 178/27, 693; Straty; WBH.

BARTONIEK Ryszard Kurt, ur. 8 II 1909 w Kłodnicy pow. Koźle, syn Adolfa, ppor. rez. piech. (1 I 1936); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). W kampanii wrześniowej był adiutantem III batalionu 203 pp (Batalion Obrony Narodowej „Rybnik”), po dostaniu się do niewoli znalazł się 5 X 1939 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15334). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji; 1 IV 1946 awansowano go do stopnia por. funkc.

Lista imienna; Awans46; *Awanse oficerskie*, s. 146/1289; Straty; WBH.

BARTOSZCZE, kpt., d-ca komp. 4189 (1947).

BARTOSZEK Max [Maksymilian], ur. 15 VI 1913 w Kończycach, kpr. WP, ppor. OW, z zawodu rolnik. Uczestniczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XIII B Weiden (nr jeniecki 3962), 26 XI 1943 przeniesiono go na status robotnika przymusowego. Po zakończeniu wojny służył w OW, w pierwszej połowie lat 50. był oficerem szwadronu 7315 w Kindlach (Westfalia).

Wolak, s. 304; Straty; WBH.

BASISTA Mieczysław, ur. 4 I 1913 w Rybniku, syn Maksymiliana i Marii, właścicieli jednej z najstarszych na Śląsku księgarni polskich, odgrywającej istotną rolę w krzewieniu oświaty i podtrzymywaniu polskości, absolwent klasycznego gimnazjum w Rybniku, w czasach gimnazjalnych założyciel i redaktor pisemka szkolnego „Zew Młodzieży”. Po maturze podjął pracę i działalność społeczną, m.in. reżyserował przedstawienia amatorskie. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy i rozpoczął studia, które przerwał wybuch wojny. Po klęsce wrześniowej przedostał się na Zachód, w 1940 uczestniczył w kampanii francuskiej (odznaczono go Croix de Guerre) w szeregach 2 DSP, z którą przeszedł do Szwajcarii. Był komendantem i kierownikiem artystycznym teatru 2 DSP, pisał teksty wystawianych przedstawień patriotycznych i skeczów rewiiowych. Zimą 1944 przekazał majątek teatru do Muzeum Polskiego w Raperswilu i uciekł do Francji, skąd przy pomocy oddziałów francuskiego ruchu oporu dotarł do WP; po przerzuceniu z Paryża do Wielkiej Brytanii skierowano go na przeszkolenie do Szkocji, gdzie zastał go koniec wojny. Po wojnie wznowił działalność kulturalno-oświatową,

organizował i reżyserował widowiska sceniczne, założył pierwszy (chyba) w Londynie polski amatorski klub piłkarski „Młodzi” (Polish Youth Club). Pomagał osieroconej młodzieży w znajdowaniu pracy. Po awansie do stopnia kpt. (1946), wyemigrował na kontynent i zaciągnął się do oddziałów wartowniczych MSO, w których pracował jako oficer oświatowy. Po rozwiązaniu jego jednostki wstąpił do OWiT. Był oficerem tzw. Batalionu Smokowego, organizatorem i propagatorem życia sportowego w OW (1958), przez 18 lat redaktorem i redaktorem naczelnym „Ostatnich Wiadomości” (1966-1978). Po jego przejściu (1 II 1978) na emeryturę nakład pisma obniżono z 2000 do 1500. Jego prochy złożono na cmentarzu w Rybniku. Odznaczenia: PR, ZKZ.

Awanse oficerskie, s. 221/260, KJ, WBH.

BASOWSKI Władysław „Dobrocki”, ur. 14 IV 1914 w Lucernie lub 16 II 1914 w Katowicach; inżynier elektryk, strz. z cenz., ppor. sap. czasu wojny, absolwent studiów wyższych; deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego, niemieckiego i węgierskiego (1946). 11 II 1946 przydzielono go do kwatermistrzostwa Brygady, 28 III 1946 awansowano do stopnia ppor. czasu wojny i mianowano tłumaczem. Od 8 V 1946 był kierownikiem kancelarii Ośrodka Brygady w Herzogenaurach, od 15 VI 1946 równocześnie tłumaczem i kierownikiem kancelarii 157 LSC.

ABS-Rejestr, s. 1010; *Rozkazy 1946* nr 35, 74, 107.

BASTER Marian, ur. 30 IX 1914 w Krakowie, plut. pchor. W kampanii wrześniowej walczył w 43 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII B Wolfsberg (nr jeniecki 21646/25) i II C Woldenberg, skąd 5 VI 1940 przeniesiono go do Stalagu VI B Neu Versen, następnie 6 X 1942 do Stalagu VI C Oberlangen, 2 III 1941 do Oflagu VI E Dorsten i 13 I 1943 do Oflagu VI B Dössel. 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby w OW przeniósł się do Wielkiej Brytanii, a w maju 1951 wyemigrował do USA. Mieszkał w Scranton w stanie Pensylwania. Zmarł 10 IX 1991 w stanie New Jersey, pochowano go na cmentarzu w amerykańskiej Częstochowie w Doylestown w stanie Pensylwania.

Rozkazy KOP Dössel; Straty; FS.

BATOR Leonard, ur. 19 IV 1917 w Stanisławicach, syn Józefa, sierż. pchor. art. W 1939 przydzielono go do 8 Batalionu Pancernego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach VI A Hemer (nr jeniecki 25), następnie w VI G Bonn-Duisdorf i od 6 XII 1943 we Frontstalag 164. Po zakończeniu wojny służył w OW i na przełomie 1945/1946 był d-cą plutonu w komp. 4223 w Böblingen; 15 V 1946 awansowano go do stopnia ppor. funk.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; WBH (tu: kpt. pchor.).

BAUTE Marian Gabriel, ur. 2 II 1890 w Gnieźnie, syn Stanisława i Emilii z Twardowskich, por. int. (1 VI 1919); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Służył w armii niemieckiej (1916-1918), uczestniczył w powstaniu wielkopolskim. Podczas wojny polsko-bolszewickiej był oficerem kasowym 167 pp (1 Pułku Strzelców Bytomskich), w 1931 przeniesiono go w stan spoczynku. W kampanii wrześniowej był oficerem baonu ON „Poznań”, po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu VII B Memmingen (nr jeniecki 159) i Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, w jednostce 421 T w Merfy w departamencie Marny. Po powrocie do kraju zamieszkał w Poznaniu i tam zmarł w 1967.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 392/75; Straty; WSH; <https://cyryl.poznan.pl/kolekcja/1004/baute-marian-gabriel-1890-1967-ze-zbiorow-marka-modera-poznan> (tu: fot.).

BAYER Bogusław, ppor. WP, od 4 V 1946 por. funkc. Należał do zakwaterowanego w Gallwitz-Kaserne polskiego zespołu kierowców i mechaników, tzw. Motor-Pool 120 LSC (1947-1948). 1 IX 1947 został prezesem Koła YMCA „Wspólnota” przy komp. 4203 w Mannheim-Käfertal. Od 1948 pracował w stacjonującej w Fontainebleau kompanii transportowej.

Wzmianki w „OW”; „Szlak” 1947, s. 46.

BAZAN Tadeusz, ppor. OW; w początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, był zastępcą d-cy V plutonu w komp. 4012, a następnie służył w komp. 4017; 22 V 1946 na podstawie decyzji dowództwa 9th LSA awansowano go do stopnia ppor. ze starszeństwem z 1 V 1946.

Rozkazy 1946 nr 46, 119 (Promotion of Polish Officer).

BĄCZKOWSKI Bogumił „Popiel”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **POPIEL** Bogumił, ur. 20 XII 1920 w Policach pow. Sarny, por. rez. łącz., radio-technik, absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Lotnictwa (1933/34); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Podczas okupacji deportowano go do Niemiec; latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 24 VII 1945 przydzielono go do kompanii telegraficznej, a po pobycie w szpitalu w Coburgu i na urlopie wypoczynkowym (1-25 X 1945) do OZB; od 15 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4015, 1 XII 1945 przeniesiono go do komp. 4005, od 18 XII 1945 był zastępcą d-cy komp. 4016, a 31 XII 1945 został zwolniony ze służby.

ABS-Rejestr, s. 105; *Rozkazy 1944* nr 299, 372, 390, 393, 394, 404, 415, 417, 420, 425, 426; Straty (tu: Popiel Bogumił lub Sączkowski Bogumił).

BĄCZYK Stefan, ur. 18 VIII 1911 w Bochum-Langendreer, ppor. rez. art. (1 I 1935), prof. zw. dr hab. Uniwersytetu Poznańskiego. Do kraju wrócił z rodziną w 1918, ukończył szkołę powszechną w Poznaniu, Korpus Kadetów w Rawiczu (matu-

ra 1932), Szkołę Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, studia chemiczne na Uniwersytecie Poznańskim (absolutorium 1939). W kampanii wrześniowej był oficerem w 14 pal, po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu VII B Eichstädt (nr jeniecki 622), następnie w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, od lata 1945 był d-cą plutonu komp. 7570. 15 VII 1946 wyjechał do kraju i poświęcił się pracy naukowej jako kierownik Zakładu Chemii Ogólnej Akademii Medycznej w Poznaniu, a następnie dziekan i rektor Akademii Wychowania Fizycznego. Zmarł 17 I 2001 w Poznaniu.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse*, s. 124/131; K. Świdzińska, *O profesorze Stefanie Bączyku (kilka stron ze wspomnień)*, „Nowiny Lekarskie” 2001, nr 1, s. 63-66; Straty; WBH.

BĄCZYŃSKI Alfons, ur. 21 X 1916 w Kościerzynie, ppor. rez. piech., uczestnik kursu w Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grudziądzu (1935/36), nauczyciel; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 1193), pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. Po uwolnieniu przebywał w Samodzielnym Zgrupowaniu Pöhls POW Lubeka, a jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 17 XI 1945 był d-cą II plutonu w komp. 4010, od 6 VI 1946 d-cą plutonu w komp. 4102.

ABS-Rejestr, s. 149; SPP, Kol. 21/4; *Rozkazy 1944* nr 392, 395; Straty.

BĄK Józef, ur. 21 III 1908 w Pobitnie pow. Rzeszów, syn Michała, ppor. rez. art. (1 I 1934). W kampanii wrześniowej był oficerem w 6 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VIII A Kreuzburg (nr jeniecki 70/404), następnie w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 404). Po zakończeniu wojny służył w OW, w styczniu 1946 był oficerem 831st Eng. Av. Bat. Co. „C” Erbenheim-Wiesbaden, 1 IV 1946 awansowano go do stopnia por. funkc.; w lipcu 1946 był zastępcą d-cy lotniczej komp. 8296 w Walldorf. Po zakończeniu służby wyemigrował w sierpniu 1951 do USA, 8 XII 1960 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w grudniu 1972 w Chicago.

Awanse oficerskie, s. 81/140; Straty; FS; WBH.

BĄK Józef, ur. 16 III 1916 w Przysietnicy, ppor. WP, kpt. OW. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od końca 1945 służył w OW jako d-ca plutonu wartowniczego przy lotnisku we Frankfurcie (1946), następnie jako d-ca komp. 8584 w Rhein-Main k. Frankfurtu (1949 – lipiec 1950), a w latach 60. służył w komp. 2041. Zmarł 1 III 1971 w Mannheim.

IPMS, A XII 90/11; KJ.

BEDNARCZYK Roman Ludwik, ur. 12 II 1907 w Lesznie, syn Stanisława i Salomei z Kaźmierczaków, lekarz-weterynarz, ppor. rez. art. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 17 pal w Gnieźnie. Ukończył gimnazjum w Lesznie (matura 1927), Akademię Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie (dyplom 1936) oraz kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1928/29); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Do wybuchu wojny pracował w Rzeźni w Grodzisku Wielkopolskim. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 17 pal. Po dostaniu się do niewoli 19 IX 1939 przebywał w oflagach X C Lubeka (1940) i X A Itzehoe (nr jeniecki 1186), a od 17 IX 1942 w Oflagu VI B Dössel. 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, gdzie został d-cą plutonu w stacjonującej w Käfertalu komp. 4253. Pod koniec września 1946 wrócił do kraju. Zmarł 19 XI 1960 w Lesznie.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 151/236, 629; Straty; FS; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/skanydetale_wyszukiwarka_bazy_personalne/244110).

BEDNAREK Adam „Kosiński”, ur. 4 VII 1908 w Kutnie, syn Jakuba i Leokadii, ppor. rez. piech. (1 I 1933), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Biedrusku (1930/31), nauczyciel; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Został 1 IV 1941 wywieziony jako robotnik przymusowy do Paderborn, gdzie pracował do uwolnienia (31 III 1945). 20 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 23 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4101, a 26 I 1946 został na własną prośbę zwolniony ze służby. Po powrocie do kraju mieszkał w Kutnie, gdzie zmarł 24 III 1997.

ABS-Rejestr, s. 10014; *Rozkazy 1946* nr 21, 26; *Rocznik oficerski 1934*, s. 112/3775, 447; Straty; FS; WBH.

BEDRONEK Antoni Marian, ur. 29 IV 1897 w Jachówce pow. Sucha Beskidzka, syn Juliana Teofila, mjr piech. sł. st. (1 I 1935). Uczestniczył w walkach o granice (1918-1921); w kampanii wrześniowej był d-cą I bat. 78 pp w Baranowiczach, od 11 IX 1939 d-cą tegoż pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 49206), od 15 I 1940 IV A Hohstein, od 22 II 1941 II A Prenzlau, od 7 IX 1942 w VI C Dössel. W kwietniu 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Obozowa komisja weryfikacyjna oceniła 19 IV 1945, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; był d-cą komp. 8691 w Heilbronn (1947), przewodniczącym kompanijnego koła YMCA (1947), członkiem zarządu Koła AK w amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec (1949), członkiem Komitetu Obywatelskiego Uczczenia

Pamięci Józefa Piłsudskiego w Niemczech (1949). W sierpniu 1950 wyemigrował do USA, mieszkał w Hartford w stanie Connecticut, 13 XI 1964 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w sierpniu 1979 w Hartford. Odznaczenia: KN, KW (czterokrotnie), ZKZ.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 306/31; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS; WBH.

BEIGERT Michał, ur. 11 IV 1890, kpt. Walczył podczas wojny polsko-bolszewickiej, w kampanii wrześniowej i w powstaniu warszawskim, a po jego upadku został wywieziony do Rottweil. Jesienią 1945 był kwatermistrzem batalionu wartowniczego w Rottweil we francuskiej strefie okupacyjnej, po likwidacji batalionów polskich pracował w szpitalu amerykańskim; w grudniu 1950 wyemigrował do USA i osiadł w Chicago, gdzie podjął pracę w fabryce; był członkiem miejscowej Placówki SWAP, współorganizatorem i członkiem zarządu Stowarzyszenia Nowej Emigracji; 3 XI 1959 otrzymał obywatelstwo amerykańskie; pod koniec życia przeniósł się do Filadelfii w stanie Pensylwania, gdzie zmarł 27 I 1983.

„Weteran” 1983, nr 743, s. 27-28; FS.

BEREZOWSKI Hieronim, ur. 8 X 1907 w Słobódce Koszyłowieckiej pow. Zaleszczyki, syn Michała, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Pracował jako nauczyciel szkoły powszechnej; w kampanii wrześniowej był oficerem w batalionie ON „Brzoźów”. W czasie wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 55); od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 118/2954; WBH.

BERKOWICZ Emil, ur. 31 VII 1903 w Krakowie, syn Majera, ppor. rez. piech. (1 I 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 12 pp w Wadowicach. Do wybuchu wojny mieszkał w Dziedzicach; po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI E Dorsten (nr jeniecki 882), a następnie w VI B Dössel. 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; 15 I 1946 wyjechał z POW Dössel do kompanii wartowniczej w Kassel; został ranny w grudniu 1945. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, w 1952 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w czerwcu 1979 w Izraelu, jako prawnik konsulatu USA w Tel Awiwie.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 65/570, 433; Straty; FS; WBH.

BERNAKIEWICZ Michał, ur. 30 VIII 1893 w Bochni, syn Adolfa, por. (1 VI 1919), kpt. rez. piech. (19 III 1939). W czasie kampanii wrześniowej był oficerem 81 batalionu wartowniczego, po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Mur-

nau (nr jeniecki 43). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims.

Pułaski; *Awanse oficerskie*, s. 606/47; Straty; WBH.

BERNAKIEWICZ Mieczysław Jan, ur. 6 V 1912 w Gródku Jagiellońskim, syn Jana i Julii, por. kaw. sł. st. (19 III 1939), wychowanek Korpusu Kadetów nr 1. Do wybuchu wojny był d-cą plutonu kolarzy i równocześnie d-cą plutonu 1 szwadronu w 6 psk, a w kampanii wrześniowej zastępcą d-cy 22 Szwadronu Kawalerii Dywizyjnej. Uniknął pójścia do niewoli. Aresztowany 16 V 1942 w Nowym Targu był więziony w Zakopanem, Jasle i Tarnowie, a następnie osadzony 20 I 1943 w KL Auschwitz (nr 92226), skąd po kilku miesiącach przesłano go do KL Flossenbürg, gdzie poddawany był pseudomedycznym eksperymentom. W sierpniu 1945 był komendantem liczącego 3116 ludzi, w tym 380 żołnierzy, cywilno-wojskowego ośrodka polskiego w Ambergu; w latach 1945-1946 był d-cą komp. 4020 w Dachau i komp. 4087 w Höchst.

Rocznik oficerski 1939; Awanse oficerskie, s. 511/70; Straty (tu: ur. 5 V 1912).

BIAŁASIEWICZ Józef „Tadeusz”, ur. 3 XII 1912 w Zwierzyńcu pow. Zamość, ppor. WP; absolwent Uniwersytetu Warszawskiego. W czasie studiów należał do Korporacji „Sparta”, w latach 30. pracował jako dziennikarz w „Kurierze Porannym”. W czasie wojny był żołnierzem AK i redaktorem prasy podziemnej. W kwietniu 1943 został aresztowany i umieszczony na Pawiaku, następnie w KL Auschwitz (nr obozowy 121378). Od 12 II 1945 przebywał w KL Flossenbürg (nr 45546). Po odzyskaniu wolności był kierownikiem referatu prasowego POW Langwasser (1945-1946), redaktorem „Głosu Żołnierza” (1945-1946), codziennych „Wiadomości Radiowych i Wieści Obozowych” (1945-1947). Starając się o wydawanie pisma, znalazł drukarnię pracującą na potrzeby Amerykanów i „zaopatrzony w fikcyjne pismo, przedstawiając się kierownikowi drukarni jako redaktor wychodzącego w Niemczech pisma »Polish Soldiers Newspaper«” i uzyskał zgodę na druk „Pisma Żołnierza”, „gazety różniącej się zasadniczo w naświetlaniu zagadnień politycznych”. Przez kilka lat był prezesem Syndykatu Dziennikarzy Polskich w Niemczech. We wrześniu 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, a 13 XII 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. W USA działał w organizacjach polonijnych i kontynuował pracę dziennikarską. Zmarł 27 IX 1986 w Skokie w stanie Illinois.

Weisbach, s. 123-124; Straty; FS; <https://dziennikzwiazkowy.com/historia-2/jozef-franciszek-bialasiewicz-zycie-i-dziedzictwo/>.

BIAŁOWIEYSKI Marian. Był porucznikiem żandarmerii w zgrupowaniu wartowniczym w Dachau (1946), a po awansie do stopnia kpt. OW d-cą komp. 4094 w Mannheim-Schönau (1946) i następnie komp. 4095 w Bad Tölz.

Wzmianki w „OW”.

BIELAWNY Marian, ur. 11 XII 1911 w Krotoszynie, syn Józefa, por. piech. sł. st. (1 I 1936). Przed wojną był p.o. d-cą 2 komp. karabinów maszynowych 70 pp, w kampanii wrześniowej d-cą plutonu przeciwgazowego 70 pp, 12 września k. Gieczna został ranny, dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu XII A Hadamar (nr jeniecki 44), a następnie w Oflagu VI B Dössel. 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po zakończeniu wojny pracował jako tłumacz j. angielskiego; 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W listopadzie 1966 odznaczono go KW za całokształt walk w kampanii wrześniowej.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

BIELAWSKI Jacek Edward, ur. 10 X 1914 w Poprężnikach pow. Turek, syn Michała, ppor. kaw. sł. st. (15 X 1936). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w szwadronie karabinów maszynowych 22 puł, w latach II wojny był w PSZ rtm. w 10 pdrag. 1 Dywizji Pancernej. W OW był d-cą wydzielonego pododdziału, tzw. psiego plutonu komp. 4230 w Saumur we Francji, a od 1958 d-cą nowo powstałej 4006 LSCo (Gd). Po przyjeździe do Niemiec w 1967 służył w Detachment (pododdziale wydzielonym) w Bad Kreutzach. Zmarł nagle 1 IX 1969 w Moguncji w czasie pełnienia obowiązków służbowych. Odznaczenia: VM, KW i wiele innych alianckich.

Awanse oficerskie, s. 20/78; *Rocznik oficerski 1939*; KJ; „PKiBP” 1969, nr 55, s. 529; WBH.

BIELECKI Józef, ur. 17 II 1915 we Lwowie, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938). W kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 4 komp. 54 pp, 20 września w Tomaszowie został wzięty do niewoli i przebywał m.in. w Stalagu II D Stargard oraz oflagach XI A Osterode i II D Gross Born. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW. Był d-cą plutonu kompanii podoficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946-1947). W maju 1951 wyemigrował do USA. Zmarł 15 X 2003 w Highland w stanie Michigan.

Rocznik oficerski 1939; Straty; FS.

BIELECKI Marian ppor., 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel.

BIELECKI Stanisław, ur. 10 XI 1903 w Łukowie, syn Aleksandra i Leontyny z Borowskich, por. piech. sł. st. (1 I 1934), od 9 XI 1937 w 61 pp dowodzonym przez F. Soboltę, od wiosny 1939 i w czasie kampanii wrześniowej d-ca 3 komp. 61 pp, po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim; po odzyskaniu wol-

ności oficer obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, wykładowca na kursach dla żandarmerii wartowniczej (1946-1947).

Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: Bieleki ppor.).

BIELIŃSKI Antoni „Pięta”, „Bogdan”, po wojnie **PIĘTA** Bogdan lub **PIENTA-BIELIŃSKI** Zbigniew Antoni, ur. 19 VI 1919 w Subkowach pow. Tczew, kpr. pchor. WP (30 VII 1939), ppor. rez. kaw. AK, rolnik, buchalter; absolwent gimnazjum i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Centrum Wyszkołeni Kawalerii w Grudziądzu (1938/39), deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946); w kampanii wrześniowej (do 16 IX 1939) żołnierz 2 pszw.; uniknął niewoli; od 2 XI 1939 w Związku Orła Białego (Organizacji Orła Białego), następnie w ZWZ-AK; 1 VII 1943 awansowany do stopnia ppor. rez. kaw.; 6 IX 1945 aresztowany przez NKWD, zbiegł i przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 16 II 1946 d-ca II plutonu komp. 4101, od 9 VI 1946 oficer oświatowy 197 LSC, od 2 VIII 1946 do jesieni 1949 d-ca plutonu w kompaniach: 4000, 4206, 4069, 4089 i 4207. Po zakończeniu służby wyemigrował do Francji, gdzie był m.in. przewodniczącym koła „Ogniwa”. Na początku lat 50. wyjechał do USA i zamieszkał w Chicago, w 1953 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. W ostatnim okresie życia pobierał pensję od konsulatu PRL. Zmarł 14 III 1991 w Chicago.

ABS-Rejestr, s. 10043; ZE nr 172, ABS-9; KW BS nr 172; ABS-SO nr 6078; *Rozkazy 1946* nr 31, 20, 102; FS.

BIENIECKI Aleksander, ur. 9 XII 1915 we Włocławku, syn Józefa, ppor. rez. art., por. OW, w kampanii wrześniowej oficer 8 pał, po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15695); od 12 VII 1945 w OW we Francji, gdzie był zastępcą d-cy komp. 7615. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; Straty; WBH.

BIEŃ Jan, ur. 22 II 1898 w Hornikach pow. Tłumacz, syn Erazma, por. rez. piech. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do 2 pp Leg., w kampanii wrześniowej oficer 4 pp Leg, po dostaniu się do niewoli w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16736); od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji, gdzie przydzielono go do komp. 4506 w Nancy. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 24/2491, 433; Straty.

BIERNACKI Stefan, ur. 10 VII 1911 w Białej Podlaskiej, syn Antoniego Henryka, ppor. rez. art. (1 I 1937), inżynier; absolwent wyższych studiów technicznych, w kampanii wrześniowej oficer sztabu 23 DP i d-ca I plutonu komp. ppanc. 66 pp; po dostaniu się do niewoli 24 IX 1939 w Jaworowie m.in. w Stalagu VIII B

Lamsdorf i oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 481) i VI B Dössel. 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; w początkach 1946 odjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował w 1949 do Australii. W 2011 obchodzono w Sydney jego setne urodziny.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 210/211; Straty; WBH; http://www.zrobtosam.com/PulsPol/Puls3/index.php?sekcja=4&arty_id=10710.

BIERNAKIEWICZ Bolesław Antoni, ur. 6 X 1904 w Krakowie, syn Antoniego, kpt. art. sł. st. (1 I 1936), absolwent IV Gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Krakowie i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (promocja 15 VIII 1926). W 1928 służył jako ppor. w 8 baterii 10 pac, w kampanii wrześniowej był adiutantem dowódcy 1 Dywizjonu Pomiarów Artylerii, po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu X B Nienbuerg (nr jeniecki 52852) i VI B Dössel. 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; był d-cą kompanii 4087 Höchst k. Wiesbaden (1946-1947). Po zakończeniu służby wrócił do Krakowa. Na przełomie lat 40. i 50. znajdował się w kręgu zainteresowania UB jako „były oficer Wojska Polskiego sprzed 1939 r., podejrzany o współpracę z Oddziałem II Sztabu Głównego WP”. Uwaga: w dokumentach występuje także jako **BIERNASIEWICZ** Józef.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 358/158; *Rocznik oficerski 1939*; *Ku uczczeniu dziesięciolecia 1923-1933*, Toruń 1933; *Informator*; Straty; WBH.

BIESIEKIERSKI Zbigniew, ur. 8 I 1916 w Kijowie, ppor. piech. sł. st. (1 IX 1939), absolwent Gimnazjum im. Piusa XI w Różanymstoku k. Grodna, Dywizyjnego Kursu Podchorążych przy 71 pp w Zambrowie (21 IX 1937) i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1937-1939), którą 15 VII 1939 ukończył w stopniu sierż. pchor. Od 12 VII 1939 był d-cą plutonu w 1 psp, 1 IX 1939 awansowano go do stopnia ppor.; po rozbiciu pułku (15 IX 1939) wrócił do Nowego Sącza, gdzie 12 X 1939 został aresztowany i odesłany do obozu jenieckiego; w czasie wojny był więziony w oflagach II D Stargard, II B Arnswalde i II C Woldenberg (nr jeniecki 868); pod koniec wojny został ewakuowany w rejon Lubeki; po uwolnieniu przebywał w POW Lubeka (2 V 1945 – 12 III 1946); wiosną 1946 dołączył do kompanii brygadowych, następnie był d-cą plutonu w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, a od 20 VIII 1946 d-cą plutonu w komp. 4534. Po zwolnieniu ze służby 3 X 1947 przebywał w obozie DP w Ambergu.

ZE nr 461, ABS-11; ABS-SO nr 6393; KW BS nr 461; Straty.

BIGDA Edward Alfons, ur. 1 X 1913 w Rzeszowie, syn Stanisława, ppor. rez. art. (1 I 1936), por. OW; w kampanii wrześniowej był oficerem ogniowym 1 baterii 22 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde, II C Woldenberg i VII A Murnau (nr jeniecki 249). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do służby w OW we Francji, gdzie od lata 1945 był dowódcą plutonu w komp. 7629. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 209/149; Straty; WBH.

BILEWICZ Stanisław, ur. 26 III 1903 w Jędrzejowie, syn notariusza Franciszka i Wandy z Żelichowskich, por. rez. piech. (1 I 1936), por. OW; absolwent gimnazjum w Jędrzejowie i Wydziału Matematyczno-Przyrodniczego UW (doktorat z biologii ogólnej 1929). Przed wojną był starszym asystentem w Zakładzie Biologii Wydziału Lekarskiego UJP i nauczycielem w I Gimnazjum w Warszawie. Po przeszkoleniu wojskowym awansowano go do stopnia ppor. (1 I 1932) i por. (1 I 1936) rez. piech. W kampanii wrześniowej był oficerem 36 pp Legii Akademickiej; po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Prenzlau i VIII A Kreuzburg/Oppeln (nr jeniecki 1959), od 5 VIII 1940 w Oflagu VII A Murnau. Po wojnie służył w kompaniach wartowniczych, m.in. jako oficer 197 LSC Frankfurt; był działaczem YMCA i aktorem teatrzyku wartowniczego, a po wyjeździe do 2 Korpusu nauczycielem w szkołach wojskowych we Włoszech i Wielkiej Brytanii. Po powrocie do kraju w 1947 poświęcił się pracy naukowej, był profesorem Uniwersytetu Warszawskiego, Akademii Medycznej oraz prorektorem i rektorem Akademii Wychowania Fizycznego. Zmarł 17 III 1962 w Warszawie, pochowano go na Cmentarzu Wojskowym na Powązkach.

IPMS, A XII 86/38/130 (wniosek awansowy na kpt.); *Awanse oficerskie*, s. 459/475; Straty; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Stani%C5%82aw_Bilewicz.

BIRKHOLC Wacław „Brzezina”, po wojnie **BRZYZINA** B. Wacław, ur. 27 IX 1913 w Borowcu Młynie pow. Oborniki, ppor. piech. sł. st. (1 I 1937), por. OW, ukończył Gimnazjum Klasyczne w Wągrowcu i Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty 14 DP przy 58 pp (1933/34); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). 18 IX 1937 został powołany do służby stałej; w kampanii wrześniowej był do 21 IX 1939 d-cą plutonu w 57 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach, m.in. II A Prenzlau (nr jeniecki 1086), II E Neubrandenburg (1941) i, od 1942, w VI B Dössel, gdzie został wyzwolony przez armię amerykańską. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Pod koniec grudnia 1945 opuścił POW Dössel i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 5 I 1946 został („na czas pełnienia służby wartowniczej”) awansowany do stopnia por. funkc. i mianowany zastępcą d-cy komp. 4100, w której pracował do zwolnienia 3 X 1947. Był w niej m.in. organizatorem spółdzielni kompanijnej i członkiem jej rady nadzorczej, kierownikiem referatu

spraw zatrudnienia w obozie b. wartowników w Göppingen. 24 I 1948 ponownie znalazł się w służbie jako zastępca d-cy komp. 4230, w której m.in. zorganizował nauczanie w zakresie szkoły podstawowej i kursy zawodowe dla wartowników. W maju 1949 wyemigrował do USA.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; ABS-Rejestr, s. 3743; ABS-SO nr 3766; ZE nr 463, ABS-11; KW BS nr 463; *Rozkazy 1946* nr 5, 11, 12; *Awanse oficerskie*, s. 200/2275 (tu: ur. 27 IX 1912); Straty.

BIZIEL Stanisław „Sosna”, ur. 5 IX 1914 w Krzywiniu pow. Kościan, syn Ludwika i Benigny, ppor. rez. piech. (1 I 1938), absolwent Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Poznaniu i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Piechoty 14 DP przy 57 pp w Poznaniu (1935/36), nauczyciel; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Przed wojną był kierownikiem szkoły w wojskowej osadzie Orłopol na Wołyniu (1937-1939). Podczas kampanii wrześniowej walczył w 55 pp, m.in. w bitwie nad Bzurą; 26 IX 1939 został wzięty do niewoli, przebywał w Oflagu XVIII C Spittal an der Drau (nr jeniecki 18920) i od 30 V 1940 w Oflagu II C Woldenberg; pod koniec wojny ewakuowano go w rejon Lubeki, gdzie 30 IV 1945 został wyzwolony przez wojska brytyjskie; pod koniec listopada 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 1 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4012. Po powrocie do kraju pracował jako nauczyciel w szkole podstawowej w Krzywiniu w powiecie kościańskim, działał w organizacjach społecznych, samorządowych i kombatanckich (m.in. był prezesem koła ZBoWiD w Krzywieniu). Zmarł 30 I 2007 w Kościanie. Odznaczenia (m.in.): KW, Medal Zwycięstwa i Wolności, ZKZ.

ABS-Rejestr, s. 3661; *Rozkazy 1944* nr 403; *Awanse oficerskie*, s. 243/2720; WBH; <http://maciej-mazur.cba.pl/d/2/1582.html>.

BLUM Aleksander, ur. 14 X 1908 w Woroneżu (Rosja), syn Feliksa, mjr OW, uczeń gimnazjum rosyjskiego. W 1922 przybył do Polski, ukończył Gimnazjum im. św. Kazimierza w Wilnie (1929), kurs unitarny Szkoły Podchorążych Piechoty w Równem (1929-1930) i Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu, 15 VIII 1932 został mianowany ppor.; w 1935 przydzielono go do 19 pał w Nowej Wilejce. Ukończył studia na Wydziale Filozoficznym USB w Wilnie (1934-1939) i w WSWoj. (1937-1939). Na por. awansowano go w 1939. W kampanii wrześniowej był oficerem operacyjnym 19 DP; uniknął pójścia do niewoli i po zakończeniu walk nawiązał kontakt z ZWZ, po czym przez Litwę, Łotwę i Szwecję przedostał się do Paryża i wstąpił do PSZ; w kampanii francuskiej był oficerem operacyjnym w 3 DP; 3 V 1940 awansowano go do stopnia kpt. dypl. Po klęsce Francji internowano go w Szwajcarii (1940-1944). Był wówczas zastępcą komendanta Obozu Uniwersyteckiego we Fryburgu i równocześnie Komendantem Szkoły Podchorążych oraz asystentem na Uniwersytecie Fryburskim, na którym

otrzymał doktorat z zakresu historii nowożytnej, języka polskiego i literatury rosyjskiej (1942); wykładał historię na Uniwersytecie we Fryburgu (1942-1944), następnie był komendantem konspiracyjnej szkoły dla oficerów francuskiego ruchu oporu (1944); po przedostaniu się do Francji (1944) działał w partyzantce, m.in. zorganizował Polski Ochotniczy Batalion Piechoty Haute Savoie, którym dowodził; następnie, jako szef oddziału operacyjnego 5 Kresowej Dywizji Piechoty uczestniczył w kampanii włoskiej 2 Korpusu; w 1945 awansowano go do stopnia mjr. dypl.; 19 III 1947 „w uznaniu wybitnych czynów wojennych” został odznaczony orderem *Virtuti Militari* V kl.; po przybyciu 2 Korpusu do Wielkiej Brytanii był szefem oddziału rozmieszczenia „Europa”; od 1951 służył w OW w Niemczech i Francji, m.in. jako oficer 112 LSC Frankfurt (1951), zastępca d-cy (mjr OW) 6953 St. Jean d'Angely (1952) odpowiedzialny za oświatę i wyszkolenie; wykładał historię w szkołach wartowniczych; po odejściu z OW (10 I 1955) pracował m.in. w biurze podróży i w szkolnictwie, m.in. od 1971 był profesorem Polskiego Uniwersytetu na Obczyźnie. Opublikował kilka książek i wiele artykułów. Zmarł 27 V 1996 w Londynie. Odznaczenia: KW (dwukrotnie), *Croix de Guerre* (z gwiazdą złotą i palmą), Legia Honorowa i in.

Awanse oficerskie, s. 323/3; *Rocznik oficerski 1939*; Sławecki; *Kawalerowie 95*, s. 37; *Encyklopedia Polskiej Emigracji i Polonii*, t. 1 (2003); WBH.

BLUM Stanisław „Burczyński”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **BURCZYŃSKI Stanisław**, ur. 30 VII 1909 w Moskwie, ppor. rez. art. (1 I 1933), por. OW, absolwent gimnazjum w Święcianach (1922-1930), Politechniki Warszawskiej (1932-1939) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1930/31), inżynier budownictwa lądowego i wodnego; deklarował znajomość j. rosyjskiego i francuskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 1 pac. Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach II B Arnswalde, II C Woldenberg (nr jeniecki 827) i X C Lubeka, gdzie został wyzwolony, a następnie przebywał w POW Lubeka. Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 22 XII 1945 był d-cą II plutonu w komp. 4017; służył także w kompanii pracy nr 8150 w Vilseck i współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami”; we wrześniu 1949 wyemigrował do Australii, gdzie pracował w firmach budowlanych (najdłużej w Cooma w Nowej Południowej Walii); należał do Stowarzyszenia Inżynierów w Nowej Południowej Walii, był współzałożycielem i pierwszym prezesem Polskiego Klubu Technicznego w Melbourne; sponsorował wiele polskich organizacji w Australii i poza nią. Zmarł 12 IV 1998 w Melbourne. Na mocy zapisu testamentowego ze zgromadzonych przez niego funduszy powstała „Fundacja Bluma”, mająca promować i wspierać naukę języka polskiego i upowszechniać kulturę polską w Australii.

ABS-Rejestr, s. 3712; *Rozkazy* 1946 nr 4, 9, 10, 22; *Rocznik oficerski* 1934, s. 158/865, 631; Straty; WBH (tu: ur. w Podnioskownie); http://translate.google.pl/translate?hl=pl&sl=en&u=http://www.zrobtosam.com/PulsPol/Puls3/index.php%3Fsekcja%3D1%26arty_id%3D4618&prev=search (fot.).

BŁASIAK Czesław Dobrosław, ur. 13 II 1910 w Tomaszowie Mazowieckim, syn Romana, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 73 pp w Katowicach, w którym podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufen (nr jeniecki 32296) i VII A Murnau (od 15 V 1940). Po zakończeniu wojny służył w kompaniach wartowniczych; na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze oceniany jako zastępca d-cy komp. 4222 w Käfertalu. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA.

Awanse oficerskie, s. 137/289; Strękowski, s. 35; Straty; WBH.

BŁĄŻEJSKI Józef Konrad, ur. 17 II 1912 w Kaliszu, syn Walentego, mgr, ppor. rez. piech. (1 I 1938), por. i kpt. OW. Walczył w kampanii wrześniowej, po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 1183), a od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie; po zakończeniu wojny był oficerem oświatowym obozu; 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, gdzie awansował do stopnia por. Współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami”, pracował w Referacie Oświatowym obozu szkoleniowego w Käfertalu, 11-12 II 1947 uczestniczył w odprawie oficerów oświatowych 7 LSA (CBS) w Bad Neuheim; po likwidacji obozu w Käfertalu był oficerem oświatowym 120 LSC Mannheim (przy komp. 4207) i w porozumieniu z redakcją „Ostatnich Wiadomości” prowadził akcję zaopatrywania w książki b. wartowników, którzy wyjechali z Niemiec (1948); od 13 II 1948 był pierwszym wiceprezesem Zarządu Okręgu Polskiego Związku Sportowego obejmującego 120 LSC. Należał do zespołu autorów pamiątkowego albumu poświęconego trzydziściu kompanii wartowniczych (maj 1948). Był oficerem oświatowym Heidelberg Military Post (1949), członkiem zarządu Kapituły Odznaki Pamiątkowej i Honorowej Oddziałów Wartowniczych (1949) i przewodniczącym Komisji Rewizyjnej FSOW (1949). Po awansie w 1950 do stopnia kpt. OW został d-cą 4128 LSCo Norymberga (1950) i komp. 8584 w Echterdingen (1951), a po jej rozwiązaniu zastępcą d-cy (por. OW) komp. 4087 w Darmstadt (1952) i komp. 4010 w Landsbergu (1954-1957). Był nauczycielem na kursie gimnazjalnym komp. 4010 (1953-1955) i w ostatnich latach oficerem komp. 8530 w Mannheim. Zmarł 25 X 1968 w Mannheim-Schönau.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Awanse oficerskie*, s. 220/181; KJ; Straty; WBH.

BŁĄŻEJEWSKI Zygmunt, ur. 23 IX 1919 w Błędowie k. Grójca, pchor. WP, ppor. OW. Walczył w kampanii wrześniowej i dostał się do niewoli, następnie przebywał w Stalagu VI B Neu Versen i Oflagu VIII A Kreuzburg (nr jeniecki 15725). Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW; w pierwszej połowie lat 50. był oficerem szwadronu 7315 przy siłach powietrznych USA.

Wolak, s. 304; Straty.

BŁOTNY Franciszek, ur. 8 I 1906 w Kórniku, syn Antoniego, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 62 pp w Bydgoszczy i z tym pułkiem brał udział w kampanii wrześniowej. W czasie wojny przebywał w Stalagu XI B Fallingbistel (nr jeniecki 585) oraz oflagach II C Woldenberg i VII A Murnau. Po wojnie służył w kompaniach wartowniczych, w styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem oddziału G-350 w Göppingen; pod zarzutem nielegalnej sprzedaży świni został aresztowany i odesłany do obozu DP w Reichenbach.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 77/952, 522; Straty; WBH.

BNIŃSKI Konstanty Łukasz, ur. 3 I 1899 w Dąbkach pow. Wyrzysk, syn Bolesława Wojciecha i Katarzyny z Taczanowskich, ppor. rez. kaw. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do oficerskiej kadry okręgowej nr VII, rtm. kontraktowy (1945). W latach 1945-1946 był oficerem PMW przy okupacyjnej armii francuskiej. Po zakończeniu pracy pozostał w Austrii i osiadł w Innsbrucku, gdzie mieszkał jeszcze w 1953. Był m.in. przedstawicielem Skarbu Narodowego na Austrię i opiekunem batalionu de l'Office de Main d'Oeuvre Étrangère we francuskiej strefie okupacyjnej Austrii, w którym służyło wielu Polaków. Po likwidacji jednostki zorganizował przeniesienie Polaków do oddziałów wartowniczych przy armii amerykańskiej w Niemczech. Zmarł 11 XII 1972 w Salzburgu.

Rocznik oficerski 1934, s. 122/90, 979; WBH; <https://www.geni.com/people/Konstanty-Łukasz-Bniński/6000000016661196694>.

BOBEREK Stanisław „Bohun”, po wojnie **BOHUN** Stanisław, ur. 27 IX 1912 w Kolaszkach, ppor. rez. piech. (1 I 1938), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1930/31), zaliczył dwa lata studiów prawniczych, był urzędnikiem kolejowym; deklarował znajomość j. niemieckiego, francuskiego i słabą angielskiego (1946). Podczas okupacji był więźniem KL Auschwitz (nr obozowy 37451), Mauthausen (1943) i od 23 I 1944 Gusen (nr obozowy 47515). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 24 XI 1945 był d-cą I plutonu w komp. 4014. 12 XII 1945 „wyjechał służbowo” i już nie wrócił, 19 I 1946 formalnie zwolniono go z Brygady i OW. Po powrocie do kraju mieszkał m.in. w Szczecinie, gdzie zmarł 10 I 1978.

ABS-Rejestr, s. 3670; *Rozkazy 1944* nr 411, 412; *Rozkazy 1946* nr 16; *Awanse oficerskie*, s. 231/1354; WBH (tu: ur. Katarzynów pow. Brzeziny); Straty; FS.

BOBIATYŃSKI Bohdan „Woyno”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **WOYNO** Bohdan, ur. 20 III 1907 w Rosicy w Rosji, syn Ottona Gabriela, ppor. Rez. piech. (1 I 1933), inżynier rolnik, absolwent Państwowego Gimnazjum Koedukacyjnego Humanistycznego im. ks. Grzegorza Piramowicza w Dziśnie (1921-1927), Wydziału Rolniczego UJ i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Krakowie (1930/31); deklarował znajomość j. rosyjskiego, niemieckiego i słabą angielskiego (1946). W czasie studiów należał do Polskiej Korporacji Akademickiej „Praetoria”, mającej na celu pracę na rzecz polskości kresów wschodnich „ich uświadomienia narodowego i dla ich wielkości kulturalnej i gospodarczej”; do wybuchu wojny pracował w majątku Cwicin (pow. Dżisna). W kampanii wrześniowej był d-cą III plutonu 91 komp. Ppanc. W składzie Dywizji „Kobryń”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde i II C Woldenberg (nr jeniecki 2246), skąd pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki; po odzyskaniu wolności przebywał w V Zgrupowaniu POW Lubeka, a od jesieni 1945 w Brygadzie Świętokrzyskiej; 17 XI 1945 przydzielono go do komp. 4013, 30 XI 1945 przeniesiono do komp. 4014, od 11 XII 1945 był d-cą V plutonu w komp. 4014.

ABS-Rejestr, s. 135; SPP, Kol. 21/4; WBH; *Rocznik oficerski 1934*, s. 108/3045, 569; *Rozkazy 1944* nr 392, 395, 396, 403, 404, 411; Straty.

BOBROWNICKI-LIBCHEN Mieczysław Sylwester, ur. 1 I 1900 w Warszawie, syn Aleksandra i Julii z Bocheńskich, kpt. piech. sł. st. (1 I 1933). Od 12 X 1915 był żołnierzem 1 pp I Brygady Legionów, po kryzysie przysięgowym (1917) został instruktorem POW, 1 XI 1918 zgłosił się do krakowskiej kompanii odsieczy Lwowa, uczestniczył w wojnach polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej, w bitwie pod Komarowem (31 VIII 1920) został ranny, 20 IX 1920 awansował do stopnia ppor. Po zakończeniu walk pozostał w armii i w okresie międzywojennym służył kolejno w 43 pp (1920-1923), w którym 1 I 1923 awansowano go do stopnia por., w 71 pp (1924-1926), w komendzie miasta Warszawy (1926-1937) i od 1937 jako d-ca 7 komp. 37 pp w Kutnie. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem d-cy 144 pp (1-18 IX 1939), następnie d-cą kwatery głównej 44 rezerwowej DP. Uczestniczył w walkach w obronie Warszawy, a po jej kapitulacji przebywał w oflagach X B Nienburg, X A Itzenhoe, X C Lubeka i II C Woldenberg (nr jeniecki 52707). Po zakończeniu wojny udał się najpierw do Francji, do Obozu Polskiego La Courtine, a później do PKPR w Wielkiej Brytanii. W kompaniach wartowniczych służył do 1965, m.in. jako oficer 4507 LSCo (Ammo). Z zamiłowania był historykiem, autorem cennego tomu źródeł *Powstanie Styczniowe 1863 roku w komunikatach Le MoniteurUniversel* (ok. 1960). Zmarł 21 IV 1965 w Londynie i został pochowany na cmentarzu Fulham New (North Sheen). Odznaczenia (m.in.): KN, KW (dwukrotnie), SKZ.

Rocznik oficerski 1939; R. Józwiak, *Kapitan Mieczysław Bobrownicki-Libchen, żołnierz i emigrant*, „Kutnowskie Zeszyty Regionalne” 2011, s. 251-274; Straty; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Mieczysław_Sylwester_Bobrownicki-Libchen.

BOBROWSKI Stanisław, ur. 6 IV 1896 w Okocimiu pow. Brzesko, syn Jana, ppłk dypl. Piech. sł. st. (1 I 1936), uczeń gimnazjów w Nowym Targu, Tarnowie i Wiedniu (matura 1915); w czasie I wojny służył w armii austriackiej (1915-1917), następnie przebywał w niewoli włoskiej; 5 XI 1918 został wcielony do Armii Hallera, walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Był zawodowym wojskowym, 3 V 1922 został zweryfikowany w stopniu kpt. ze starszeństwem z 1 VI 1919, w 1926 walczył po stronie rządu; 1 I 1929 awansowano go do stopnia mjr.; ukończył WSWoj. (1931-1932). W kampanii wrześniowej był szefem sztabu 27 DP. 20 IX 1939 pod Laskami dostał się do niewoli i przebywał w oflagach IV A Hohnstein (nr jeniecki 48505), II B Arnswalde, II D Gross Born i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; w sierpniu i wrześniu 1945 był komendantem Polskiego Obozu Wojskowego w Darmstadt, w którym powstało kilkanaście oddziałów wartowniczych. Był zwolennikiem powrotu żołnierzy do kraju, utrzymywał kontakt z szefem warszawskiej misji repatriacyjnej mjr. Kłosem „i przygotowywał się do wyjazdu do Polski nie tylko osobiście, ale z całą grupą swych podkomendnych i kolegów”; potem zmienił nastawienie i ściągnął z Polski rodzinę; po likwidacji obozu w Darmstadt (26 IX 1945) osiadł w POW Dössel, skąd 15 II 1946 odjechał do Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby w OW wyemigrował w 1948 do Kanady i zamieszkał w Toronto. Na emigracji działał w ruchu kombatanckim, zamieszczał wiele artykułów w prasie polskiej, amerykańskiej i kanadyjskiej. W 1972 prezydent August Zaleski awansował go do stopnia gen. bryg., a 1 I 1977 prezydent Juliusz Nowina-Sokolnicki do stopnia gen. dyw. I 15 VIII 1979 gen. broni. Zmarł 10 VII 1990 w Toronto. Odznaczenia (m.in.): VM (V kl.), KW (czterokrotnie), ZKZ.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 339/48; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanisław_Bobrowski.

BOEHM Stanisław, ur. 5 X 1891 w Sadkowej Górze pow. Mielec, syn Józefa, ppłk piech. sł. st. (19 III 1939), absolwent gimnazjum w Tarnowie (matura 1910), zawodowy wojskowy. Podczas I wojny światowej walczył w armii austriackiej (1914-1916), w latach 1916-1918 przebywał w rosyjskiej niewoli. Był żołnierzem POW, 1 Korpusu Polskiego na Wschodzie i WP, a po awansie do stopnia kpt. (3 V 1922) m.in. kierownikiem Samodzielnego Referatu Informacyjnego DOK V (1924-1926) i d-cą 79 pp; 1 I 1930 awansowano go do stopnia mjr.; w połowie lat 30. Był zastępcą dyrektora nauk i d-cą baonu szkolnego w Szkole Podchorążych dla Podoficerów w Bydgoszczy; przed wybuchem wojny został kwatermistrzem 62 pp

w Bydgoszczy. W kampanii wrześniowej dowodził III baonem 62 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1604); 3 V 1945 wyjechał z OPO Murnau do Marburga i zajmował się organizowaniem w struktury wojskowe przebywających tam żołnierzy polskich. Został zastępcą komendanta POW w Bambergu (18 VI 1945), w listopadzie 1945 zastępcą d-cy POW Langwasser i organizatorem kompanii wartowniczych w tym ośrodku. Po zakończeniu działalności w Niemczech wyemigrował do Wielkiej Brytanii; w 1956 mieszkał w Wrexham (Walia). Zmarł przed 1966. Odznaczenia: KW (dwukrotnie).

Awanse oficerskie, s. 470/21; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: Bochm); WBH; https://pl.m.wikipedia.org/wiki/Plik:Stanisław_Boehm_mjr_1934.jpg (fot.).

BOGACKI Stanisław Jerzy, ur. 20 I 1913 w Warszawie, syn Feliksa, ppor. Rez. kaw. (1 I 1938), mjr OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 20 pap, po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV B Hohnstein (nr jeniecki 49124), II B Arnswalde (od 17 VI 1940) i od 15 V 1942 w II D Gross Born; pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki; po odzyskaniu wolności służył w OW, w grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty otrzymał stopień por. funkc., następnie kpt. i mjr. OW. Był oficerem łącznikowym 114 LSC Norymberga (1950), 6952 LSC Mannheim (1952-1953), d-cą 4081 LSCo Karlsruhe (1955-1957) i 4023 LSCo Mannheim Schwetzingen (1957-1961).

Awanse oficerskie, s. 254/397; Straty; WBH; „OW”.

BOGDAŃSKI Tadeusz „Iza”, ur. 24 VII 1918 w Drobinie pow. Płock, ppor. Broni panc. Sł. st., absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Broni Pancernych w Modlinie (1937-1939); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946); w okresie wojny był więziony w obozach koncentracyjnych, m.in., od 1 IV 1944 w Mauthausen-Gusen (nr obozowy 61091). Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył 2 VI 1945 i został przydzielony do Kierownictwa Kolumny Samochodowej; po reorganizacji z 17 VIII 1945 był d-cą plutonu w komp. „Sępa”, 26 IX 1945 przeniesiono go do grupy oficerskiej OZB, od 30 X 1945 był d-cą IV plutonu w komp. 4007. 15 III 1946 dostał bezterminowy urlop na kontynuowanie studiów. We wrześniu 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w New Jersey. Zmarł w lutym 1985 w Hudson w stanie New Jersey i został pochowany w amerykańskiej Częstochowie w Doylestown.

ABS-Rejestr, s. 76; *Rozkazy 1944* nr 265, 269, 292, 318rs, 349, 352, 370, 371, 375; Straty; FS.

BOGUCKI Józef Edward „Soleta”, ur. 19 III 1911 w Wągrowcu, syn Władysława i Stanisławy z Sowińskich, nauczyciel, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 Baonu Strzelców w Chojnicach. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Wągrowcu (matura 1934) i Dywizyjny Kurs Podchorążych

Rezerwy Piechoty przy 65 pp w Grudziądzu (1934/35); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Przed wybuchem wojny pracował w doksztalczających szkołach zawodowych w Czersku i Gdyni. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem 3 Batalionu Strzelców z Rembertowa; po dostaniu się do niewoli 18 IX 1939 pod Otwockiem przebywał w oflagach XVIII A Lienz i II C Woldenberg (nr jeniecki 8112) i X D Hamburg-Fischbek. Po zakończeniu wojny wchodził w skład XVI Zgrupowania Oficerów Polskich w Lubecie. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 22 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4017. 22 III 1946 został zwolniony ze służby i wrócił do Lubeki. W listopadzie 1946 wyjechał do kraju i zamieszkał w Wągrowcu. Zmarł 28 IX 2016 w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu Górczyńskim.

ABS-Rejestr, s. 3719; *Rozkazy 1944* nr 421, 424; *Rozkazy 1946* nr 4, 5, 12, 69; *Awanse oficerskie*, s. 225/762; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12976.pdf); <https://www.findagrave.com/memorial/256757619/józef-bogucki>.

BOGUSZEWSKI ppor., po zakończeniu wojny przebywał w obozie w Winzer; od 1 V 1946 był d-cą plutonu w komp. 4023 w Regensburgu. Prawdopodobnie **BOGUSZEWSKI** Marian „Zawieja”, ur. 16 I 1910 w Warszawie, syn Feliksa, ppor. rez. piech. (1 I 1935), absolwent Uniwersytetu Warszawskiego; podczas okupacji należał do NSZ, w powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu; po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 104874), skąd 19 X 1944 został przekazany do Oflagu VII A Murnau. Powrócił do kraju. Na początku lat 60. znajdował się w kręgu zainteresowania SB ze względu „na negatywny stosunek do polityki władz państwowych PRL”. Zmarł 19 XII 1987 w Warszawie.

Awanse oficerskie, s. 93/98; *Informator*; Straty; WBH; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/marian-boguszewski,3801.html>.

BOGUSZEWSKI Tadeusz „Wacław”, „Wacław Trzeci”, „Bielecki”, „Barski”, ur. 5 XII 1906 w Nowomirgorodzie w gub. Chersońskiej, syn Aleksandra i Marii z Bieleckich, kpt. piech. WP (19 III 1937), ppłk NSZ (1 I 1942), absolwent gimnazjum humanistycznego w Ostrowi Mazowieckiej (1926) i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1926-1929). Do wybuchu wojny służył w 4 pp Leg. w Kielcach, gdzie był kolejno d-cą plutonu (1929-1930), d-cą kompanii szkolnej ckm i broni towarzyszących (1930-1931), d-cą komp. ckm (1931-1933, 1934-1936, 1937), adiutantem pułku (1933-1934), d-cą kursu dywizyjnego 2 DP dla podoficerów zawodowych (1936-1937) i d-cą komp. Szkolnej (1937-1939). W kampanii wrześniowej był adiutantem 4 pp Leg.; 21 IX 1939 w Modlinie został ciężko ranny; po ucieczce z niewoli początkowo należał do ZWZ (1940-1941), następnie do ZJ i NSZ. Był szefem O. III Sztabu ZJ (maj – grudzień 1942), p.o. Komendantem Okręgu Kraków ZJ (grudzień 1941 – wrzesień 1942) i szefem O. III Sztabu Głównego NSZ; walczył w powstaniu warszawskim. Po wyjściu

z niewoli wstąpił do 2 Korpusu, gdzie ukończył Kurs Dowódców Batalionów przy 5 DP Kresowej (1945) i Kurs Taktyczny Dowódców Oddziałów (1946). Po zakończeniu szkolenia został zaliczony do grupy oficerów bez przydziału, w związku z czym zrezygnował ze służby („Prosiłem o zwolnienie z 2 Korpusu, gdyż Kom[isja] Wer[yfikacyjna] AK we Włoszech uniemożliwiała mi służbę w szeregach Korpusu”); po przyjeździe do Niemiec był ostatnim komendantem obozu szkoleniowego kompanii brygadowych w Fürstenfeldbruck (1-17 VI 1946), oficerem łącznikowym 125 LSC Giessen (1946-1949), członkiem wojskowej Komisji Weryfikacyjnej w strefie amerykańskiej (maj 1946 – lipiec 1949). 1 X 1949 wyjechał do USA, mieszkał w Chicago (1949-1972), gdzie pracował jako technik laboratoryjny Uniwersytetu Loyola, następnie w fabryce telewizorów i w fabryce aparatur chłodzących; w 1972 przeniósł się do Los Angeles. W 1957 zabiegano w sztabie Naczelnego Wodza o formalne potwierdzenie jego prawa do orderu VM, otrzymanego w 1939. W marcu 1957 został awansowany przez sztab Naczelnego Wodza do stopnia mjr., ale awansu nie przyjął. 28 IX 1958 Ignacy Ożewicz wyznaczył go „do reprezentowania Nar. Sił Zbrojnych na uchodźstwie, do reprezentowania żołnierzy NSZ w procedurze weryfikacyjnej wobec Władz RP na uchodźstwie”. Należał do Koła SPK nr 52 w Chicago, był członkiem komitetu redakcyjnego „Zeszytów do Historii Narodowych Sił Zbrojnych”, autorem broszury *Pochylone czoła* (Chicago 1967), członkiem Koła Oficerów Dyplomowanych i Komitetu Skarbu Narodowego; 19 III 1966 został awansowany do stopnia płk.; był zwolennikiem koncepcji akcesu Koła Byłych Żołnierzy NSZ do SPK. Zmarł 28 VI 1988 w Los Angeles, został pochowany na Holy Cross Cemetery w Culver City (Kalifornia). Odznaczenia: VM (27 IX 1939, Modlin), KW, Krzyż Komandorski Odrodzenia Polski, BKZ (1937), ZKZ z Mieczami, Medal za Wojnę 1918-1921, Krzyż NCZ, Złoty Medal Skarbu Narodowego. Żona: Katarzyna → Mancewicz (ślub 31 VIII 1952).

ABS-Rejestr, s. 10165; ABS-Nekrologi; A XII 86/42/2; ABS-5, akta weryfikacyjne; ABS-104, kwestionariusz rejestracyjny b. żołnierzy PSZ; *Awanse oficerskie*, s. 393/369; *Rocznik oficerski* 1939; „Dziennik Polski i Dziennik Żołnierza” 1989, nr 68 z 21 III; ABS-174: Wyciąg z ZE, Kwestionariusz specjalny z 15 IV 1953; Spis członków Zakonu przebywających na emigracji, IPN BU 01419/83, s. 591; KJ.

BÖHM Józef [**BOEHM, BEHM Józef**], ur. 3 II 1898 w Sadkowej Górze pow. Mielec, syn Antoniego, mjr piech. sł. st. (19 III 1937), ppłk OW, absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych w Opawie (1916). Po zakończeniu wielkiej wojny uczestniczył w walkach o granice; w kampanii wrześniowej dowodził III bat. 38 pp (na szlaku Bircza–Husaków–Janów). Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15722). Po odzyskaniu wolności był d-cą III Baonu i kierownikiem referatu sportowego POW Langwasser (1945). W listopadzie 1945 został przez 9th LSA wyznaczony na nieetatowe stanowisko

d-cy zgrupowania (baonu) kilku kompanii wartowniczych w rejonie Regensburg-Norymberga. Od 15 XII 1945 do 18 VI 1946 był oficerem łącznikowym przy komp. Nadzorczej 1888 w Regensburgu dla polskich kompanii nr 4125, 4126, 4026; d-ca komp. 4026 odnotował, że oficerowie i szeregowi „robili wszystko, by ułatwić pracę Oficerowi Łącznikowemu mjr. Böhmowi, który dużo poświęcał [się] dla kompanii, był jej duszą i przez wszystkich wartowników był bardzo lubiany”. Od 1946 do 1948 był oficerem łącznikowym 120 LSC Mannheim i w 1949 – 115 LSC Mannheim. W latach 1952-1956 był d-cą 6952 LSC Mannheim Schwetzingen. Był także przewodniczącym Wartowniczego Komitetu Opieki nad Inwalidami i Chorymi (1948/49) i członkiem Komitetu Obywatelskiego Uczczenia Pamięci Józefa Piłsudskiego w Niemczech (1949); 13 IX 1956 otrzymał od władz amerykańskich Comendation for Merit (dyplom uznania) za wzorowe dowodzenie 6952 Center; 1 VII 1956 został d-cą nowo utworzonego 6900 LS Smoke Generator Battalion (tzw. Batalionu Smokowego). 28 III 1969 odszedł w stan spoczynku. Zmarł 22 XI 1971 w Mannheim. Odznaczenia: KW, SZK.

ABS-Rejestr, s. 10150; *Awanse oficerskie*, s. 381/86; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; *Przeгляд pracy...*, s. 31; „OW” nr 77, 8 XII 1971 (fot.); WBH.

BOJAKOWSKI Stefan, ur. 24 III 1898 w Białej Cerkwi (Rosja), syn Czesława, kpt. piech. sł. st. (1 I 1930), absolwent kursu zawodowego podchorążych piechoty. Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920), po jej zakończeniu był oficerem w 6 pp Leg. (1919-1926), następnie d-cą komp. 64 pp w Grudziądzu (1926-1930), komp. KOP (1930-1935) i 9 komp. 28 pp w Łodzi. Podczas kampanii wrześniowej był komendantem Kwatery Głównej 28 DP, a gdy dotarł do Warszawy, został komendantem Kwatery Głównej Dowództwa Obrony Warszawy; po kapitulacji przebywał w Oflagu VII A Murnau; po uwolnieniu dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 12 VI 1945 był (na czas choroby kpt. „Łuka”) d-cą baonu; 28 VI 1945 przeniesiono go do dowództwa Brygady i równocześnie mianowano p.o. d-cą komp. Sztabowej i p.o. komendantem Kwatery Głównej; od 7 VIII 1945 był komendantem placu (m.in. z wyłącznym prawem wydawania przepustek). W późniejszym okresie wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Zmarł 9 VII 1969 w Londynie. Odznaczenia: ZKZ.

Rozkazy 1944 nr 265, 279, 281, 311, 320; *Rocznik oficerski 1939*; WBH; <http://www.bohaterowie1939.pl/polegly;bojakowski,stefan,7442.html>.

BOŃCZA-TOMASZEWSKI Tadeusz Thompson, ur. 18 I 1902 w Jałcie, podoficer WP, oficer OW. Na przełomie lat 40. i 50. Był starszym sierżantem szwadronu 7317 LS Unit (Gd) w Landsbergu i członkiem ogniska zbiorczego ZPU przy tej jednostce. Zmarł 14 IX 1968 w Garmisch-Partenkirchen.

KJ; Wolak (tu: ur. 11 I 1909).

BORGIEŁ Franciszek, ur. 23 III 1913 w Czechowicach pow. Bielsko, syn Józefa, ppor. Rez. piech. (1 I 1938), nauczyciel. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Pszczynie (matura 1932) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Cieszynie (1934/35); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Przed wojną pracował m.in. w szkole w Orzeszu. Walczył podczas kampanii wrześniowej, po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15345), gdzie doczekał się wyzwolenia. Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 1 XI 1945 służył w komp. 4022, od 15 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, 2 VIII 1966 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 5 IV 2011 w Chicago.

ABS-Rejestr, s. 10160; *Awanse oficerskie*, s. 236/1962; *Sprawozdanie z 15-lecia pracy w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Pszczynie*, Pszczyna 1937, s. 101; FS; Murnau; WBH.

BORKOWSKI Jan, ur. 14 VI 1912 w Warszawie, syn Jana, por. piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW. W kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 1 kompanii karabinów maszynowych 41 pp. Podczas obrony Warszawy walczył m.in. jako d-ca kompanii na Pradze, za co został odznaczony Krzyżem Walecznych. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 316) i VI B Dössel; po wojnie znalazł się w obozie w Wetzlar, a następnie był d-cą komp. 4191 w Alsfeld (1946), adiutantem 6954 LSC Verdun (1952-1955), d-cą komp. 4506 w Nancy (1954-1955) i 4095 LSCo Toul (1955-1963). Po rozłamie w Londynie był zdeklarowanym zwolennikiem gen. Andersa. W momencie likwidacji kompanii we Francji zrezygnował z pracy i osiadł w Toul, gdzie pełnił funkcję łącznika między Toul a kompaniami w Niemczech (m.in. pośredniczył w przekazywaniu listów nadal nadchodzących na stary adres). W 1974 za duże zaangażowanie w pracę społeczną otrzymał od władz francuskich Encouragement au Dévouement. Zmarł 14 V 1990 w Bainville sur Madon.

Rocznik oficerski 1939; Straty; Notatka z rozmowy z wartownikiem Eugeniuszem Maroszem z 26 VII 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 84; KJ; WBH.

BORO Tadeusz Franciszek, ur. 13 VIII 1908 w Gródku Jagiellońskim, syn Stanisława, ppor. Rez. piech. (1 I 1934), por. OW. Uczestniczył w kampanii wrześniowej, po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI E Dorsten (nr jeniecki 634), od 17 IX 1943 w Oflagu VI B Dössel (nr jeniecki 5091), gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; od jesieni 1945 służył w OW, m.in. w sierpniu 1949 jako oficer komp. 2041 RGD. W październiku 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. 11 IV 1955 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. W latach 60.

powrócił do Polski. Zmarł 31 VIII 1968 w Rzeszowie i został pochowany na cmentarzu Pobitno.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 66/2221; Straty; FS; WBH; <http://www.grobonet.erzeszow.pl/grobonet/start.php?id=wyniki&name=Tadeusz+Boro&submit=Szukaj>.

BORUDZKI Józef „Boruta II”, po wojnie Józef **BORUTA**, ur. 16 X 1904 w Prudyszach k. Suwałk, por. lotnictwa sł. st. (1 I 1935), kpt. OW, absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1927-1930); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Do wybuchu wojny należał do kadry Centrum Wyszczolenia Oficerów Lotnictwa nr 1 w Dęblinie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15777 lub 15793). Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 22 VI do 5 VII 1945 był p.o. d-cą 4 komp. W 1 Batalionie. 5 VII 1945 przeniesiono go do autokolumny, 20 XI 1945 przydzielono do OZB; od 1 XII 1945 był zastępcą d-cy komp. 4014, a następnie d-cą komp. 4222 (1946). W 1949 wyemigrował do USA (Detroit). Zmarł 29 XII 1986 w Sarasocie w stanie Floryda.

ABS-Rejestr, s. 3664; *Rozkazy 1944* nr 271, 274, 283, 286, 394, 302, 404, 411, 419, 421; Straty; FS.

BRENK Stanisław, ur. 15 IX 1915 w Laskowie pow. Chodzież, syn Józefa, st. sierż. pchor., ppor. funkc. (1 IV 1946). Podczas kampanii wrześniowej walczył jako żołnierz 23 pp. Do niewoli został wzięty 16 IX 1939 w Kutnie i przebywał w Stalagu IV B Mühlberg (nr jeniecki 296014), w oflagach VII B Eichstätt i VII A Murnau (nr jeniecki 978), następnie w stalagach VI B Neu-Versen, VI G Bonn-Duisdorf i IV D Torgau. Po wojnie służył w kompaniach wartowniczych. Od 13 II 1948 był kierownikiem sekretariatu Zarządu Okręgu Polskiego Związku Sportowego obejmującego kompanie 120 LSC (Mannheim) i zawodnikiem WKS Mannheim, a od 1948 współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”. Po zakończeniu służby wyemigrował w czerwcu 1950 do USA i zamieszkał w Chicago; 29 V 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w maju 1980 w Chicago.

Straty; FS.

BREWIŃSKI Zygmunt, ur. 1 X 1905 w Krośniewicach pow. Kutno, syn Władysława, por. piech. sł. st. (1 I 1934); absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Łęczycy (1924-1928), Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1928-1931) i kursu dowódców kompanii w Rembertowie (1938); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Od 16 VIII 1931 służył w 65 pp w Grudziądzu, a w kampanii wrześniowej dowodził 1 komp. tego pułku. Po dostaniu się do niewoli 19 IX 1939 w szpitalu w Oporowie przebywał w oflagach VII B Eichstätt (1939-1940) i VII A Murnau (nr jeniecki 150); 12 VII 1945 wyjechał z dużą grupą oficerów OPO do Francji, gdzie został przydzielony do jednostki wartowni-

czej w Lumes w departamencie Ardeny. W październiku 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Krakowie.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu także: nr jeniecki 131); WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11651.pdf).

BROCZKOWSKI Tadeusz, ur. 7 I 1894 w Krakowie, syn Adama, kpt. rez. piech. W okresie międzywojennym był oficerem w 20 pp w Krakowie, a podczas kampanii wrześniowej – oficerem kadry floty w Gdyni. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu IV C Colditz (nr jeniecki 201), 3 VI 1940 przekazano go do Oflagu VII A Murnau; 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims, a następnie objął dowództwo kompanii wartowniczej w Soissons.

Pułaski; *Rocznik oficerski 1934*, s. 10/503, 526; Straty; WBH.

BRODOWICZ Czesław „Cygan”, ur. 1 IX 1905 w Warszawie, syn Tomasza, ogn. pchor., ppor. rez. art. W okresie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK, podczas powstania warszawskiego walczył na Starym Mieście i w Śródmieściu oraz został awansowany do stopnia ppor. Po kapitulacji został osadzony w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102023), skąd 19 X 1944 przekazano go do Oflagu VII A Murnau. 12 VII 1945 przybył do Francji i podjął pracę w OW.

Lista imienna (tu: ur. 1909); Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Czeslaw_Brodowicz.

BRODZIŃSKI Jerzy, ur. 19 VI 1907 w Kobryniu, syn Alfreda Jana, ppor. Rez. piech. (1 I 1934), por. OW, urzędnik państwowy. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 50 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 1763) i od 15 V 1942 w II D Gross Born. Po zakończeniu wojny służył w OW, był zastępcą d-cy Samodzielnego Szwadronu Wartowniczego (1948), a w 1949 oficerem komp. 4022.

Awanse oficerskie, s. 73/2942; Straty; IID-156; WBH.

BRONICKI Tadeusz „Borowiecki”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **BOROWIECKI** Tadeusz, ur. 10 XI 1916 w Witanowicach pow. Wadowice, ppor. Piech. sł. st. (1939), absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1939); deklarował znajomość j. francuskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 35 pp, następnie przebywał w oflagach, m.in. w X A Nienburg (nr jeniecki 404) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył jesienią 1945, 31 I 1946 przydzielono go do komp. 4013, w której 23 II 1946 objął dowództwo I plutonu.

Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 21 III 2001 w New Britain w stanie Connecticut.

Dössel; ABS-Rejestr, s. 10035; ABS-SO nr 3918; Wykaz Zeszytów Weryfikacyjnych Żołnierzy NSZ przedstawionych Komisji Weryfikacyjnej dla NSZ przy Sztabie Głównym, ABS-Akta Za-leskiego (tu: ur. 5 XII 1915, ppor. WP – 1939, od XII 1939 w NSZ, por. – 15 I 1945); *Rozkazy 1946* nr 26, 28, 29, 46, 52; Straty.

BRONIEWSKI Zygmunt „Bogucki”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **BRONIKOWSKI** Zygmunt, ur. 21 X 1890 w Gliniojecku pow. Ciechanów, syn przemysłowca Bohdana Emila i Eugenii z Satelickich, mjr WP (1 VI 1919), gen. bryg. NSZ, ziemianin; absolwent Akademii Rolniczej w Hohenheim (1913) i Mikołajewskiej Szkoły Karabinów Maszynowych w Piotrogradzie (1916); podczas I wojny światowej służył w armii rosyjskiej, w której uzyskał stopień sztabskapitana (1916). Od 1917 był d-cą szwadronu 3 puł w 1 Korpusie Polskim, uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920); 13 III 1921 przeszedł do rezerwy; w okresie międzywojennym pracował w swych majątkach Garbów i Przybysławice na Lubelszczyźnie. W 1940 został komendantem Okręgu Lubelskiego ZJ, następnie pełnił tę funkcję w NSZ. W sierpniu 1942 został awansowany przez KG NSZ do stopnia ppłk., a 27 VII 1944 wyznaczony na dowódcę Grupy Operacyjnej NSZ nr 2, która ostatecznie nie została utworzona. Od lata 1944 był inspektorem KG NSZ na teren okupacji niemieckiej, a od 20 X 1944 p.o. komendantem głównym NSZ-ZJ. 14 XII 1944 został awansowany do stopnia gen. bryg. ze starszeństwem z 11 XI 1944; był inicjatorem wydania 5 VII 1945 rozkazu, w którym oddziałom partyzanckim NSZ polecono czasowo zawiesić działalność. Zagrożony aresztowaniem przedostał się w sierpniu 1945 do amerykańskiej strefy okupacyjnej. Od 9 II 1946 był pierwszym komendantem ośrodka szkoleniowego wartowniczych kompanii brygadowych w Fürstenfeldbruck, a od 18 III 1946 nominalnym d-cą wszystkich kompanii brygadowych i d-cą Brygady Świętokrzyskiej. Po rezygnacji z tych funkcji zamieszkał we Francji w Lauzerville, gdzie zmarł 29 VI 1949. Pochowano go na cmentarzu w Duran w departamencie Gers. Odznaczenia: VM (V kl.), KW.

ABS-Rejestr, s. 10049 (tu: ur. 6 VII 1892); *Lista poległych i zmarłych*, s. 141, *Rozkazy 1946* nr 34, 41; *Rocznik oficerski 1934*, s. 117/20, 817; Ostasz, s. 104; Chodakiewicz, „Szczerebiec” 1996, nr 8, s. 273-274; WBH (tu: ur. w Izabelinie); https://pl.wikipedia.org/wiki/Zygmunt_Broniewski.

BRONOWSKI Włodzimierz Adolf, ur. 29 VII 1911 w Tarnowie, syn Adolfa, ppor. rez. piech. (1 I 1937), mjr OW. W kampanii wrześniowej walczył jako oficer 9 pp Leg. Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15348). Od jesieni 1945 służył w kompaniach wartowniczych, m.in. jako zastępca d-cy (por.) komp. 4011 (1948-1950). W marcu 1949 zorganizował mistrzostwa pingpongowe Military Post Monachium, należał do Okręgowego Komitetu Sportowego Monachium (1949). Po awansie do stopnia kpt. OW został d-cą komp. 4087 (1951-1954), od

1954 pracował w 6952 LSC (1952-1956), od 1 VII 1956 był d-cą 8530 LS Sm Gn Co Mannheim-Schönau (1956-1977), z czym wiązał się awans do stopnia mjr. W sierpniu 1977 przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Mannheim, gdzie zmarł 9 VIII 1983.

Notatka służbowa z rozmowy przeprowadzonej z b. dezerterskim m/t „Karpaty”, który wrócił do kraju jako repatriant w lutym 1956 roku z 1 IV 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 29 (tu: pochodził spod Kalisza); *Awanse oficerskie*, s. 200/2264; Straty; WBH; KJ.

BRUDNICKI Edward, ur. 23 VIII 1902 w Warszawie, syn Mariana, kpt. sap. sł. st. (1 I 1935), od 1920 służył w WP. Po ukończeniu Szkoły Podchorążych Saperów i promocji do stopnia ppor. został przydzielony do 1 Pułku Saperów. Następnie był oficerem w 1 Batalionie Saperów Legionów i d-cą 2 komp. Batalionu Podchorążych Rezerwy Saperów w CWSap. w Modlinie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 3 zmotoryzowaną kompanią saperów w 60 Batalionie Saperów Armii „Modlin”. Uniknął pójścia do niewoli. W październiku 1939 uczestniczył w przygotowaniach do zamachu na Hitlera w Warszawie. Po nieudanej akcji zgłosił się jako oficer do władz niemieckich i został osadzony w Oflagu X B Nienburg (nr jeniecki 52710), a następnie w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 doczekał się wyzwolenia przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po opuszczeniu POW Dössel wyjechał w „nieznanym kierunku”, tj. do pracy w OW we Francji, gdzie był d-cą komp. 4925 w Gennevilliers (1945-1946). 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Odznaczenia: SKZ.

Dössel; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 319/13; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=562>.

BRUZI Antoni, ur. 1 I 1890 w Mamotach pow. Pleszew, syn Wiktora i Małgorzaty z Jackowiaków, chor. art. sł. st. Brał udział w powstaniu wielkopolskim jako żołnierz 1 dac, walczył pod Kcynią, Nakłem, Rynarzewem i Szubinem. W okresie międzywojennym służył jako podoficer w 15 pal. Podczas kampanii wrześniowej był przydzielony do 15. dyonu art. plot. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 34230). 12 VII 1945 udał się do OW we Francji, skąd po roku powrócił do kraju. Odznaczenia: WKP (1965).

Lista imienna; Straty; WBH; <https://czermin.wlkp.pl/powstanie-wielkopolskie-3/>.

BRYŁOWSKI Stanisław, plut. pchor., w grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty otrzymał stopień ppor. funkc. Prawdopodobnie **BRYŁOWSKI** Stanisław ur. 9 XI 1915 w Szczepieszynie, z zawodu młynarz (właściciel młyna). 15 X 1942 został osadzony w KL Auschwitz (nr obozowy 59163), w styczniu 1951 wyemigrował do USA, zamieszkał w Detroit w stanie Michigan, gdzie zmarł 29 VI 2009.

Straty; FS.

BRZESKI Lech „Orłowski”, „Salamandra”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **ORŁOWSKI** Stanisław, ur. 15 X 1923 w Stryju, syn Witalisa i Janiny, ppor. piech., absolwent gimnazjum i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych AK w Warszawie (1943); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas okupacji służył w Państwowym Korpusie Bezpieczeństwa m. Warszawy, w powstaniu warszawskim walczył na Powiślu i w Śródmieściu, gdzie został ranny; po kapitulacji znalazł się w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102484), a następnie ewakuowano go do Lubeki, gdzie został wyzwolony przez wojska brytyjskie. Jesienią 1945 przybył do Brygady Świętokrzyskiej, od 22 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4015, a od 6 II 1946 w komp. 4104; 15 IV 1945 odszedł na urlop, z którego już nie wrócił. Pod koniec lat 40. wyemigrował do Brazylii.

ABS-Rejestr, s. 3715; *Rozkazy 1944* nr 421; *Rozkazy 1946* nr 22a, 31, 38, 52, 62, 64, 65, 89; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Lech_Brzeski;Straty.

BRZESZCZYŃSKI Stefan, ur. 29 XI 1893 w Stójce pow. Radzyń, płk dypl. art. sł. st. (19 III 1938). W czasie I wojny był oficerem armii rosyjskiej. Od stycznia 1939 był attaché wojskowym w ZSRR, w kampanii wrześniowej walczył jako d-ca 24 pał; po przedostaniu się do Francji był d-cą 1 Wileńskiego Pułku Artylerii Lekkiej im. Gen. J. Bema (1940). Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach X A Itzehoe i VI B Dössel (nr jeniecki 1586), gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Od czerwca 1945 do marca 1948 był szefem Polskiej Sekcji Łącznikowej przy HQ Western Base Section USFET, Military Labor Service we Francji. Po demobilizacji osiadł w Londynie. Przez prezydenta Augusta Zaleskiego został mianowany generałem ze starszeństwem z 11 XI 1964, od lipca 1972 kilkakrotnie wchodził w skład rządu na uchodźstwie. Zmarł 18 IV 1982 w Londynie. Odznaczenia (m.in.): VM, KN, OP (IV kl.), KW (trzykrotnie); SKZ, KZWLŚr.

Skład PSŁ; IPMS, Kol. 262; „PKiBP” 1982, nr 105-106, s. 68; *Rocznik oficerski 1939*; Sławecki; WBH; [https://pl.wikipedia.org/wiki/Stefan_Brzeszczyński_\(obszerny_życiorys\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Stefan_Brzeszczyński_(obszerny_życiorys)).

BRZEZICKI Leon Jan, ur. 17 VI 1913 w Wejherowie, syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1938), z przydziałem mobilizacyjnym do 1 Morskiego Batalionu Strzelców, z którym walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 513) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Od 20 VI 1945 przebywał we Francji w OW i był d-cą plutonu polskiej MLC Co „K”. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów „zdolnych

i o dużej fachowości, ale z pewną dozą oportunistu”, którzy „mając wolny wybór pójścia lub niepójścia na front, nie poszliby”, ale mimo to uznawano go za nadającego się do objęcia stanowiska etatowego w powstającym PKPR.

Dössel; Roster; Lista selekcyjna; *Awanse oficerskie*, s. 239/2319; Straty (tu: Brzeziński); WBH.

BRZOZA Andrzej, ppor. OW. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 9 XI 1945 przydzielono go do komp. 4009, 4 I 1946 został przeniesiony do komp. 4016, od 11 I 1946 był zastępcą d-cy I plutonu w komp. 4016, 16 II 1946 awansowano go na sierż. pchor., a w następnym roku do stopnia ppor.

Rozkazy 1946 nr 3, 9; ABS-SO nr 3053 (tu: ppor.).

BRZOZA M., ppor. Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył jesienią 1945, 17 XI 1945 przydzielono go do komp. 4013, a 16 II 1946 do komp. 4104. 1 III 1946 został przeniesiony do ośrodka Fürstenfeldbruck.

Rozkazy 1944 nr 392, 421a.

BRZÓSKA Eugeniusz, ur. 11 III 1888 w Żędowicach pow. Lubieniec, syn Ignacego, por. rez. art. (1 VI 1921). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem zwiadowczym w 40 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, uwolniony został w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16739). Od 12 VII 1945 przebywał w OW we Francji. Przydzielono go do jednostki wartowniczej w Merfy w departamencie Marny.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 344/1, 849; Straty; Murnau (tu: nr jeniecki 15195); WBH.

BRZYSKI Władysław, por., kpt. funk. (15 V 1946). Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym d-cą plutonu w komp. 7014 w Londorf w Hesji. W późniejszym okresie został d-cą komp. 2908 AGRC we Francji.

Dziesięciolecie, s. 168.

BUCHALIK Maksymilian Teodor, ur. 26 X 1910 w Gotartowicach pow. Rybnik, syn Franciszka, dr med., por. rez. piech. (1 I 1934). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 75 pp. Uniknął pójścia do niewoli, ale 3 XI 1939, po powrocie do domu został aresztowany i osadzony w Oflagu II A Prenzlau, skąd 22 V 1940 przewieziono go do Oflagu IV C Colditz (nr jeniecki 45). Po wojnie służył w OW. Był działaczem społecznym i harcerskim, współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami”. Zmarł 18 XII 1976 w Hanau w Hesji (RFN).

Awanse oficerskie, s. 70/2617; Straty; WBH; KJ.

BUCZYŃSKI Ludwik „Nieśmiały”, ur. 24 II 1911 w Radziwiłłowie pow. Żyrardów, syn Stanisława i Aleksandry z Wiśniewskich, chor. AK, ppor. OW (1946), absolwent Zawodowej Szkoły Spożywców, wędliniarz. Był zwolennikiem J. Piłsudskiego i należał do Związku Strzeleckiego; w czasie służby wojskowej w 9 pał awansowano go na kpr. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 28 pał, walczył w rejonie Łodzi i uczestniczył w obronie Warszawy. Uniknął pójścia do niewoli. Od jesieni 1939 należał do konspiracyjnego Związku Strzeleckiego, następnie do ZWZ. Od grudnia 1943 był d-cą patrolu w Oddziale Bojowym Kontrwywiadu KG AK. Podczas powstania warszawskiego był szefem kompanii „Zemsta” w batalionie „Pięść”, walczył na Woli, Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po upadku powstania przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf, 20 I 1945 został przekazany do Oflagu II D Gross Born, a dziesięć dni później do Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 103578). Po zakończeniu wojny przebywał w Polskim Ośrodku Wojskowym w Brunświku; od stycznia 1946 był d-cą plutonu w OW, a po rozwiązaniu kompanii d-cą policji w obozie byłych wartowników w Göppingen. W grudniu 1948 wyemigrował do Kanady i zamieszkał w Toronto, gdzie zmarł 12 IV 2002. Odznaczenia: VM, KW, ZKZ z Mieczami, BKZ z Mieczami, BKZ, Medal Wojska, Krzyż Kampanii Wrześniowej 1939, Krzyż Armii Krajowej.

FS; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/ludwik-buczynski,4869.html>; http://www.stankiewiczze.com/vm/kanada_a.htm.

BUDREWICZ Włodzimierz, ur. 5 IX 1910 w Kiercach pow. Łuck, syn Michała i Bronisławy, por. piech. sł. st. (19 III 1937). Do czasu wybuchu wojny służył w 24 pp jako d-ca zwiadu. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem łączności III bat. 24 pp. 7 IX 1939 dostał się do niewoli i przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 470) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 4233 w Mainz-Kastel. Zmarł 6 V 1999.

Dössel; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

BUDZIEJKO Stanisław, ur. 9 IX 1893 w Klimkiewiczowie pow. Opatów (w Ostrowcu Świętokrzyskim), syn Piotra, kpt. piech. w stanie spoczynku (1 VI 1919), uczestnik walk o granice (1918-1920). Po wojnie podjął pracę w OW we Francji, od 2 VII 1945 był szefem sztabu komendy wartowniczego Obozu im. K. Pułaskiego w Reims. Powrócił do kraju. Zmarł w Kielcach 15 III 1967 i został pochowany na tzw. starym cmentarzu. Odznaczenia: KN.

Roster; *Rocznik oficerski 1934*, s. 328/146, 1042; „MP” 1932, nr 245, poz. 270; WBH; <https://kielce.grobonet.com/grobonet/start.php?id=wyniki&name=Budziejko+Stanisław>.

BUDZYŃ Henryk „Raba”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **RABA** Henryk, ur. 12 IX 1920 w Kłaju pow. Bochnia; ppor. NSZ (1 VII 1945), absolwent szkoły średniej (duża matura) i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty NSZ w Krakowie (czerwiec – listopad 1944), urzędnik prywatny; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). W 10 Batalionie Junackich Hufców Pracy w Węgierskiej Górze (10 VIII – IX 1939) był junakiem z cenzusem. Od 30 VIII 1940 należał do ZJ w Krakowie, od 5 VI 1943 działał w wywiadzie NSZ w Krakowie, 11 XI 1944 awansowano go na kpr. pchor. Od 5 III 1945 był oficerem łącznikowym między okręgami NSZ śląsko-dąbrowskim i krakowskim. Jesienią 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 19 X 1945 został przydzielony do OZB, od 20 X 1945 był d-cą II plutonu w komp. 4006, w której służył jeszcze w 1948.

ABS-Rejestr, s. 66; ABS-SO nr 5507; ZE nr 465 (tu: rolnik); *Rozkazy 1944* nr 366, 367, 368, 369.

BUGAJSKI Kazimierz „Cieszyniak”, ur. 26 XII 1921 w Chodynicach pow. Bochnia, sierż. (10 I 1946), ukończył 3 klasy gimnazjum. W czasie kampanii wrześniowej był żołnierzem 4 psp, wzięty do niewoli 18 IX 1939 przebywał w stalagach XIII A Bad Sulzbach, I A Stalack, V B Villingen i V C Wildberg. 12 II 1941 przeniesiono go na status robotnika przymusowego. 10 X 1942 uciekł z Niemiec do Krakowa i 10 VI 1943 wstąpił do NOW, gdzie 5 VI 1944 awansował na kpr. Latem 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 21 IX 1945 służył w komp. 4003, 20 X 1945 przeniesiono go do komp. 4012, 14 II 1946 został zastępcą d-cy V plutonu w komp. 4101, a równocześnie uczestniczył w tzw. kursie przedwstępnym dla kandydatów do PWST w Esslingen. Od 1948 służył w kompanii pracy 8150 w Vilseck; w 1949 był przewidywany do awansu do stopnia ppor. Po zakończeniu służby wyemigrował do Francji, gdzie był członkiem koła „Ogniwa” w Firminy w departamencie Loary.

Rozkazy 1944 nr 281, 394, 423; *Rozkazy 1946* nr 3, 38, 40; ZE nr 370, ABS-11; ABS-SO nr 5676; KW BS nr 370; Straty (tu: ur. 1 II 1922).

BUKOWSKI Stanisław Wiktor „Jastrzębiec”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **JASTRZĘBIEC** Stanisław, ur. 9 IV 1896 w Krasnodarze (Jekaterynodarze), syn Piotra i Agnieszki, ppor. rez. piech. Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie; w czasie powstania warszawskiego był II adiutantem Grupy Bojowej „Krybar”, a od 20 IX 1944 I adiutantem 36 pp Legii Akademickiej AK; walczył na Powiślu, a po upadku powstania opuścił miasto wraz z ludnością cywilną. Po przedostaniu się do amerykańskiej strefy okupacyjnej dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 20 XI 1945 służył w komp. 4013;

8 II 1946 przeniesiono go do komp. 4104. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł w Łodzi 14 XII 1976.

Rozkazy 1944 nr 394, 402, 403, 421; *Rozkazy 1946* nr 31; WBH; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/stanislaw-bukowski,5050.html> (tu: por. rez. piech.).

BUKOWSKI Wiktor Antoni, ur. 14 VI 1913 w Bugaju pow. Sandomierz, syn Tadeusza i Władysławy, ppor. rez. art. (1 I 1938), mjr OW. Przed wojną był urzędnikiem i dziennikarzem. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 7 baterii 20 pal. Wojnę spędził w obozach jenieckich, m.in. od 1 VIII 1940 w Oflagu II B Arnswalde (nr jeniecki 49128), od 15 V 1942 w Oflagu II D Gross Born. Po zakończeniu wojny służył w OW jako d-ca 4100 LSCo w Muna-Münster k. Dieburga w Hesji (1947); po rozwiązaniu kompanii wyemigrował do Belgii (1947-1948), następnie wrócił do Niemiec i został przyjęty do pracy w OW w stopniu kapitana; w 1952 był d-cą komp. 4097 w Pirmasens, następnie 4002 w Kaiserslautern (1952-1956) i 4038 LS Signal Construction Company Kaiserslautern (1957-1973). Organizował i propagował życie sportowe w OW, w październiku 1957 otrzymał „za organizowanie i wszechstronne krzewienie wychowania fizycznego i sportu” tytuł zasłużonego sportowca Polskich Kompanii Wartowniczych. Należał do stałych współpracowników „Ostatnich Wiadomości”.

Awanse oficerskie, s. 254/418; Straty; WBH; „OW”.

BULIKOWSKI Wiesław C. „Czantoria”, „Wiesław”, ur. 28 XII 1906 w Warszawie, syn Juliusza Rudolfa i Julii z Włassów, ppor. rez. piech. (1 I 1937), por. AK, inżynier architekt. Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK, w powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu jako d-ca plutonu w 15 pp „Wilki”; 4 X 1944 awansowano go do stopnia por. Po powstaniu przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102148), skąd 19 X 1944 został przekazany do Oflagu VII A Murnau. 31 I 1946 podkomisja weryfikacyjna dla strefy amerykańskiej złożyła wniosek o awansowanie go na por. Był d-cą kompanii wartowniczej w Tubingen (20 XI 1945). W 1946 organizował we francuskiej strefie okupacyjnej oddziały wartownicze; 3 III 1946 został awansowany do stopnia kpt. funk., w 1947 był d-cą komp. 4090 im. Lisowczyków w Augsburgu. Po zakończeniu służby wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Należał do Związku Kół Techników, był „znawcą sztuki i specem w papieroplastyce”. Zmarł 21 VIII 1960 w Leicester.

IPMS, Kol. 578; SPP, Kol. 21/140; KJ; Murnau; WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Wieslaw_Bulikowski.

BULKA Antoni, ur. 11 I 1898 w Krakowie, syn Franciszka, kpt. piech. sł. st. (1 I 1936). Uczestniczył w walkach o granice. Do wybuchu wojny był d-cą 2 komp. Batalionu ON „Sosnowiec”. W kampanii wrześniowej dowodził 9 komp.

(dawna komp. ON „Łazy”) i III bat. 201 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15087). Od 12 VII 1945 był zatrudniony w OW we Francji, w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 349/40; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Murnau; WBH.

BURAK Ignacy, ur. 22 IX 1916 w Żerebkowiczach pow. Baranowicze, syn Platona i Nadziei z Rusaków, urzędnik, pchor., ppor. OW. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Słonimie (matura 1935) i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty 20 DP w Słonimie (1938/39); deklarował znajomość j. rosyjskiego, niemieckiego, francuskiego, ukraińskiego i białoruskiego (1947). Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 79 pp. Po dostaniu się do niewoli 7 X 1939 po bitwie pod Kockiem przebywał w kilkunastu oflagach i stalagach (nr jeniecki 32453). Po odzyskaniu wolności pracował od czerwca 1945 do stycznia 1947 w OW we Francji, gdzie w maju 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. Był d-cą kompanii w Vrigne-Meuse (czerwiec – październik 1945), zastępcą d-cy (październik 1945 – marzec 1946) i d-cą batalionu w Croutoy (marzec 1946 – styczeń 1947). Po zakończeniu służby przez kilka miesięcy uczęszczał do Szkoły Nauki Języków Obcych w Paryżu. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów „najwybitniejszych pod względem charakteru i wartości duchowych, zdolnych do poświęceń, którzy wybitnie spełnili obowiązek służby frontowej lub przenosili służbę na froncie nad pracę na tyłach (zatrzymani na tyłach wielokrotnie upominali się o przeniesienie na linię frontu), cechujących się wysoką ideowością i nieskazitelnym charakterem, sylwetką o wyraźnych cechach przebojowości niepodległościowej [...], zdecydowanych na pozostanie w szeregach PSZ tak długo, zanim ostatni podwładny nie odejdzie do pracy w cywilu”, uznano zatem, że nadaje się do objęcia stanowisk w tworzonemu PKPR. Po powrocie do kraju w lipcu 1947 zamieszkał we Wrocławiu, gdzie zmarł 21 IV 1982 i został pochowany na cmentarzu Osobowickim.

Awans46; Lista selekcyjna; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12680.pdf, tu: ppor.); <https://timenote.info/pl/Ignacy-Burak>.

BURAKOWSKI Józef, ppor. piech. Służył w OW we Francji. W 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. Najprawdopodobniej był to **BURAKOWSKI** Józef, ur. 17 III 1913 w Warszawie, syn Franciszka. W kampanii wrześniowej walczył jako oficer w 3 Batalionie Elektrotechnicznym. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu VII A Mosburg (nr jeniecki 2620), 23 XI 1940 przeniesiono go na status robotnika cywilnego i skierowano do Tagernbach. Zmarł 21 IV 1996.

Awans46; Straty.

BURJAN Lucjan Henryk, ur. 28 XI 1900 w Berlinie, syn Wojciecha, kpt. art. sł. st. (1 I 1936). Przed wojną był zastępcą oficera mobilizacyjnego 26 pal w Skierniewicach. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 2 baterii I dywizjonu 54 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 2042), IV C Colditz, VIII B Oberlangendorf i X A Itzehoe. W maju 1945 był d-cą V batalionu w PZW Mannheim-Käfertal, następnie d-cą obozu „Zamek” w Rockenberg w rejencji Darmstadt (czerwiec 1945), d-cą kompanii transportowej (trakowej) w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946) i komendantem szkoły kierowców w Mannheim-Käfertal. Odznaczenia: SKZ.

Awanse oficerskie, s. 359/142; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

BURKIEWICZ Ludwik „Felicki”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **FELICKI** Ludwik, ur. 21 VI 1912 w Hołubczeku pow. Tarnopol, syn Emila; ppor. rez. sap. (1 I 1937), por. OW (2 XII 1946), absolwent gimnazjum matematyczno-przyrodniczego, przez dwa lata słuchacz Politechniki Lwowskiej, absolwent Szkoły Podchorążych Rezerwy Saperów w Modlinie (1933/34), urzędnik państwowy; deklarował znajomość j. rosyjskiego i słabą francuskiego (1946). Od 14 VIII 1939 był d-cą plutonu Ośrodka Sapersko-Pionierskiego przy 27 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau, II C Woldenberg i X B Nienburg (nr jeniecki 88). Po uwolnieniu przebywał w Zgrupowaniu Polskich Oficerów Lubeka (2 V – 19 XII 1945), a w początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 26 I 1946 był d-cą I plutonu w komp. 4017, od 1 XII 1946 zastępcą d-cy komp. 4503, od 15 I 1947 zastępcą d-cy komp. 4194. 1 IX 1947 został wraz z kompanią zwolniony ze służby i skierowany do obozu cywilnego w Hohenfels. Wyemigrował do Francji i zamieszkał w Gueugnon (Saône-et-Loire), gdzie działał w tamtejszym kole „Ogniwa”. Zmarł 10 XII 2003 w Saint-Vallier w departamencie Saône-et-Loire.

ABS-Rejestr, s. 3717; ZE nr 162, ABS-9; KW BS nr 162; ABS-SO nr 6350; *Awanse oficerskie*, s. 215/159; *Rozkazy 1944* nr 421, 424, 425; *Rozkazy 1946* nr 22, 43a; Straty (tu: ur. w Tarnopolu); WBH; FS.

BURTOWY Tadeusz Roman, ur. 15 V 1896 w Trybuchowicach pow. Buczacz, syn Mikołaja, kpt. piech. sł. st. (1 I 1935); ukończył sześć klas gimnazjum w Żółkwi (1914) i kurs maturalny (1921) oraz kursy oficerskie we Lwowie i w Chełmie (1924); deklarował znajomość j. niemieckiego. W okresie międzywojennym był oficerem w 5 psp i należał do kadry Szkoły Podoficerów Piechoty dla Małoletnich nr 2 w Grudziądzu. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 1 komp. Batalionu ON „Sambor” i komendantem powiatowym PW w Samborze (przy 6 psp). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15739). 17 XII 1945 opuścił OPO Murnau i podjął pracę w OW. Od stycznia do marca 1946 był d-cą liczącej 115 ludzi komp. roboczej 8997 w Florsheim, a następnie

d-cą kompanii wartowniczej 4199 w Mainz-Kostheim. W październiku 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Rzeszowie. Odznaczenia: SKZ.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Murnau; WBH.

BURWIEL Stefan, ur. 15 XI 1911 w Lachowiczach na Białorusi, syn Floriana i Elżbiety, por. piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW. Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w 1 komp. karabinów maszynowych 21 pp „Dzieci Warszawy”. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 1 komp. ckm 21 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 52861) i VI Dössel, gdzie został wyzwolony przez Amerykanów. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej, 17 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego kompanii wartowniczych Mannheim-Käfertal; od 1 II 1946 był adiutantem-tłumaczem sekcji łącznikowej przy 153 LSC Fritzlar. 15 V 1946 został awansowany do stopnia kpt. funkc. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Współpracował z „WTK” i „Za Wolność i Lud”. Zmarł 22 V 1989 w Warszawie.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 8/196, 506/196; R3/1 V 46; Straty; http://www.nekrologi-baza.pl/?page_id=1149&page=284.

BUSKO Edward, ur. 7/20 III 1910 w Białymstoku, syn Feliksa, ppor. rez. piech. (1 I 1934), por. OW. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII A Lienz (nr jeniecki 469) i od 30 V 1940 w II C Woldenberg. Pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. Po odzyskaniu wolności pracował w kompaniach wartowniczych, m.in. był kierownikiem szkoły w komp. 4249 w Gölbe i członkiem stałej szkolnej komisji egzaminacyjnej 125 LSC (1948). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, zamieszkał w Chicago, a 28 VI 1955 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 1 XII 2000.

Awanse oficerskie, s. 62/1780; Straty; WBH; FS (tu: ur. 20 XII 1910).

BUTRYM Feliks, ur. 6 I 1916 w Mińsku na Białorusi, syn Feliksa, plut. pchor. WP, ppor. OW. Do wybuchu wojny mieszkał w Baranowiczach. W kampanii wrześniowej był żołnierzem 6 Batalionu Saperów, walczył pod Kockiem. 6 X 1939 pod Wolą Gułowską dostał się do niewoli. Przebywał w oflagach IV C Colditz i II A Prenzlau (nr jeniecki 556), 7 VI 1940 przeniesiono go do Stalagu IV B Mühlberg, a 15 IV 1941 do Stalagu VI G Bonn-Duisdorf. Po odzyskaniu wolności pracował w kompaniach wartowniczych. Na początku 1946 był dobrze ocenianym oficerem w komp. transportowej 7099 w Neckarstadt. W 1948 wyemigrował do Kanady.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty.

BUZDYGAN Stanisław, ur. 4 V 1905 w Kołomyi, syn Jana, kpt. sap. sł. st. (1 I 1936), absolwent Szkoły Oficerów Inżynierii w Warszawie (1926). Do wybuchu wojny służył w 1 psap, był wykładowcą i d-cą 2 komp. szkolnej w Szkole Podchorążych Saperów Wyższej Szkoły Inżynierii w Warszawie; deklarował znajomość j. angielskiego i niemieckiego (1945). Walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 3823), od 23 I 1942 w X C Lubeka, a następnie w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został zwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 przybył do Mannheim-Käfertal z POW Dössel. Po zakończeniu służby wyemigrował w styczniu 1950 wraz z rodziną do USA i zamieszkał w Chicago. Zmarł 27 XI 1996 w Phoenix w stanie Arizona.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 360/28; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; FS.

BYCZYK Stefan, ur. 25 VIII 1899 w Lwówku pow. Nowy Tomyśl, syn Ignacego, por. piech. sł. st. (1 I 1934), od 10 IX 1937 oficer oświęcimskiego Baonu ON. W kampanii wrześniowej dowodził 2 komp. 3 psp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15196). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji i został awansowany do stopnia kpt., a następnie przydzielony do jednostki w Daspich. Po niedługim czasie wyjechał do kraju. Zmarł 10 V 1946 w Poznaniu i tam został pochowany na cmentarzu Jeżyckim. Odznaczenia: SKZ.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH (tu: ur. 26 VIII 1899); FS.

BYTOMSKI Bolesław Jan „Wolczyński”, po wojnie **WOLCZYŃSKI** Józef, **BYTOMSKI-WOLCZYŃSKI** Bolesław Jan, ur. 15 II 1900 w Jaworznie pow. Chrzanów, syn Jana Feliksa, kpt. piech. sł. st. (1 I 1933), absolwent Wydziału Filozoficznego UJ i kursu oficerskiego w 1918; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Uczestnik walk o granice 1918-1920. Od 20 II 1939 był d-cą 2 komp. „Trzyniec” II Cieszyńskiego Baonu ON, a w kampanii wrześniowej d-cą utworzonej na jej bazie 8 komp. 202 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15089). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 19 I 1946 został przydzielony do dyspozycji mjr. Aleksandra, od 17 IV 1946 był d-cą komp. 4083, następnie d-cą komp. 4038 (1947-1948) i komp. 4506 (1948-1949). Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. 22 VI 1956 otrzymał obywatelstwo australijskie. Zmarł 3 VI 1975 w Cheltenham na przedmieściu Melbourne. Odznaczenia: VM, KW (dwukrotnie), SKZ.

ABS-Rejestr, s. 10127; *Rozkazy 1946* nr 16; *Rocznik oficerski 1939*; WBH; Straty; FS.

C

CELLER Jan „Gajek”, „Gustaw”, ur. 24 I 1890 w Warszawie, syn Augusta i Ewy z Rydzewskich, ppor. Podczas okupacji należał do NSZ, w powstaniu warszawskim był żołnierzem (chorążym) komp. „Warszawianka” w zgrupowaniu „Chrobry II”, walczył w Śródmieściu; po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101889), 19 X 1944 przesłano go do Oflagu VII A Murnau. Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 12 VI 1945 przydzielono go do II Baonu, 28 VI 1945 wyznaczono na tymczasowego kwatermistrza Baonu; W lipcu 1945 Amerykanie aresztowali go pod zarzutem bezprawnej rekwizycji w m. Bor k. Pilzna, ale zwolniono go po interwencji „Bohuna”. 26 VII 1945 został przeniesiony do grupy oficerskiej do zadań specjalnych. Brak informacji o jego funkcjach w strukturach OW.

Rozkazy 1944 nr 265, 279, 301; Straty (tu: ur. w Warszawie); WBH (tu: ur. w Pińczycy); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jan_Celler (tu: ur. w Warszawie).

CENDECKI Władysław „Pszczółka”, „Pszczółka Władysław”, ur. 8 VI 1907 w Hilarowie pow. Jarocin, syn Jana i Marianny z Szymańskich, plut. WP, kpt. OW, żołnierz NSZ i AK. Podczas powstania warszawskiego dowodził plutonem łączności liniowej w zgrupowaniu „Chrobry II”, następnie był w 15 pp AK „Wików”, walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101975), skąd 19 X 1944 został przekazany do Oflagu VII A Murnau. Po zakończeniu wojny służył w kompaniach wartowniczych. 15 IV 1946 został awansowany do stopnia ppor. czasu wojny w korpusie łączności. Pod koniec 1948 był d-cą komp. samochodowej 2951, stacjonującej pod Paryżem. Po zakończeniu służby wyemigrował w listopadzie 1949 do USA, zamieszkał w Chicago

i pracował jako hutnik. W USA używał imienia Walter. Zmarł 20 V 1988 w Chicago. Pochowano go na Mount Emblem Cemetery w Elmhurst.

Dziesięciolecie, s. 170; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Wlalysslaw_Cendecki; Straty; FS (tu: przy imigracji imię Władysław, a wiadomości o zgonie – Walter).

CERENIEWICZ Bogusław „Sabry”, ur. 9 III 1910 w Domanowie pow. Bielsk Podlaski, syn Jana, por. piech. sł. st. (1 I 1935), kpt. NSZ; absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1929-1932); deklarował znajomość j. francuskiego, niemieckiego i serbskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem 1 pp Leg., następnie d-cą III bat. 178 pp, walczył w bitwie pod Kockiem (pod Tarczynem i Wołą Bukowską). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II B Arnswalde (nr jeniecki 1821) i przez pewien czas w szpitalu w Tangerhütte. 26 V 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 28 V 1945 był p.o. d-cą plutonu ckm 1 Batalionu, po reorganizacji z 17 VIII 1945 został zastępcą d-cy w 7 komp., a 26 IX 1945 d-cą komp. liniowej OZB. 20 X 1945 awansowano go „na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych” do stopnia kpt. i mianowano d-cą komp. 4006. Od 27 III 1946 był d-cą komp. 4015. Po zakończeniu służby powrócił do kraju i zamieszkał w Krakowie. Autor publikowanych wspomnień, głównie dotyczących kampanii wrześniowej (*Wrześniowe drogi*, Warszawa 1969), pobytu w obozie jenieckim i w szpitalu w Tangerhütte (*Lazaret „T”. Wspomnienia jeńca wojennego*, Kraków 1972). W latach 1971-1973 znajdował się w kręgu zainteresowania SB w związku z pisaniem książki „poświęconej historii I Pułku Piechoty Legionów w Wilnie i wykorzystaniem do tego celu literatury bezdebitowej wydanej na Zachodzie, a także utrzymywaniem kontaktów z osobami o wrogim stosunku do rzeczywistości polityczno-społecznej panującej w PRL”. Zmarł po 1972.

ABS-Rejestr, s. 63; Rozkazy 1944 nr 250, 251, 273, 296, 318rs, 349, 367; Rozkazy 1946 nr 28, 33, 88; Awanse oficerskie, s. 324/59; Rocznik oficerski 1939; Informator; WBH; Straty.

CESARZ Władysław, ur. 18 IV 1901 w Winownie pow. Myszków, syn Wojciecha, kpt. art. sł. st. (1 I 1934); absolwent Gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Częstochowie (matura 1918). Do września 1939 był zastępcą d-cy Baonu Okręgu Warszawnego Śląsk i oficerem mobilizacyjnym 26 pal. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 11 baterią 23 pal przy IV bat. 75 pp, a od 9 IX 1939 I dywizjonem 55 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu XI A w Osterode (nr jeniecki 198), skąd 3 VIII 1940 został przekazany do Oflagu II A Prenzlau, a następnie do Oflagu II D Gross Born. 17 IX 1942 przeniesiono go do Oflagu VI D w Dössel, gdzie został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; pod koniec stycznia 1946 był d-cą liczącej 200 żoł-

nierzy komp. G-377 w Ludwigsburgu. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: SKZ.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

CETNEROWSKI Józef, ur. 11 II 1900 w Sobolówce pow. Hajsyn (Podole), syn Jakuba, rtm. sł. st. (1 I 1935), brał udział w walkach o granice. Był m.in. d-cą plutonu w Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu i d-cą szwadronu gospodarczego 16 puł w Bydgoszczy. Kilkakrotnie reprezentował pułk w zawodach konnych o mistrzostwo armii. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X A w Itzehoe (nr jeniecki 412). Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW we Francji i był d-cą komp. w Beaune w Burgundii (maj – czerwiec 1945). Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł po 1965. Odznaczenia: MN, SKZ.

Awanse oficerskie, s. 316/39; *Rocznik oficerski 1939*; „PKiBP” 1967, nr 46, s. 399; Straty; WBH. Uwaga: czasami pojawia się w dokumentach jako Cetnarowski.

CHAJĘCKI Witold Konstanty, ur. 8 II 1903 w Łubczach pow. Tomaszów Lubelski, syn Józefa Jakuba, ppor. rez. art. (1 I 1932). W kampanii wrześniowej był oficerem w 27 päl. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach XII A Limburg an der Lahn i XI B Falingbostel, 7 XII 1939 przekazano go do Oflagu XII A Hadamar, następnie do Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 623); 12 VII 1945 podjął służbę w OW we Francji, z której szybko zrezygnował i powrócił do Murnau, gdzie zmarł 13 III 1946. Pochowano go na cmentarzu przykościelnym w Murnau.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 153/707, 615; Straty; Murnau; WBH; <http://polskiegroby.pl/s/osoba.php?osobaok=9103&cmentarzok=440&landok=2&miejсцеok=596> (tu: ur. 8 II 1904).

CHALAMOŃSKI Józef, ur. 18 III 1915 w Łomży, syn Adama i Marianny z Olszewskich, nauczyciel, plut. pchor. piech. Ukończył Państwowe Gimnazjum Nauczycielskie w Łomży (matura 1935), Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty 18 DP w Zambrowie (1936/37) i kurs oficerów oświatowych w Warszawie; deklarował znajomość j. angielskiego i niemieckiego oraz słabszą rosyjskiego. Przed wybuchem wojny pracował jako referent oświatowy i był piłkarzem w drużynie Łomżyńskiego Klubu Sportowego. Podczas kampanii wrześniowej służył w 9 Baonie JHP (1-26 IX), a następnie dowodził plutonem w SGO „Polesie”, gdzie został awansowany do stopnia ppor. Po dostaniu się 26 IX 1939 do niewoli sowieckiej trafił do obozu w Starobielsku. 5 XI 1939 został w drodze wymiany przekazany niemieckim władzom wojskowym i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 37085), 5 VI 1940 przekazano go do Stalagu VI B Neu Versen, a 7 V 1941 do Stalagu VI H Arnoldsweiler. Po zakończeniu wojny podjął

pracę w OW we Francji i awansował do stopnia por. funkc. (20 VII 1946); od 15 VII 1945 do stycznia 1947 był kolejno d-cą komp. 1186 i 1187 oraz adiutantem d-cy dużego obozu jeńców wojennych. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „b. dobrych, ale bez cech szczególnie wyróżniających ich od strony zdolności bojowych i pewnej ideowości przebojowej”, solidnych, fachowych i zdolnych, „którzy jednak nie starali się o przydział do jednostek liniowych, ale wyznaczeni poszliby na front”; uznawano go też za zdolnego do objęcia stanowiska etatowego w tworzymym PKPR. W maju 1947 wyjechał do Wielkiej Brytanii, a trzy miesiące później wrócił do kraju. Zmarł 12 XII 1984 w Gdańsku i został pochowany na cmentarzu komunalnym Łoskowice.

Lista selekcyjna; Straty (tu: plut. pchor.); WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12737.pdf, tu: ppor. rez. piech.); <https://timenote.info/pl/Jozef-Chalamonski>.

CHAMIELEC Mieczysław, ur. 30 III 1916 w Tarnowie, absolwent Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Pszczynie (matura 1937); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 1561), następnie w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po zakończeniu wojny był młodszym oficerem w kompanii wartowniczej w POW Dössel. 31 I 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł 7 I 1986 i został pochowany na cmentarzu Queenscliff.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Sprawozdanie z 15-lecia pracy w Państwowym Seminarium Nauczycielskim w Pszczynie*, Pszczyna 1937, s. 104; Straty; https://www.ancestry.com.au/search/categories/bmd_death/?name=_Chamielec.

CHART Edmund, ur. 3 VIII 1912 w Sępólnie, syn Wawrzyńca, absolwent Diecezjalnego Seminarium Duchownego w Łodzi (święcenia kapłańskie 31 VIII 1938). Był wikarym w Pabianicach. W 1939 aresztowano go i osadzono w obozie w Radogoszczy, w styczniu 1940 zwolniono go, a ponownie aresztowano 6 X 1941 i osadzono w KL Dachau (nr obozowy 28100). Po odzyskaniu wolności w kwietniu 1945 był duszpasterzem skupisk polonijnych, m.in. kapelanem kompanii wartowniczych LSC Frankfurt (1949-1955). W grudniu 1949 wyemigrował do USA, a następnie do Kanady. Zmarł 11 IV 1984 w Winnipeg w prowincji Manitoba i został pochowany na Saint Boniface Cathedral Cemetery. Jest autorem wielu prac dokumentujących martyrologię i sytuację Polaków w Niemczech, m.in. *HQ 4528*

Labor Service Co. Det. „A” attached to 1077 L.S.C. Frankfurt n/Menem Spisu pomordowanych Polaków w obozie koncentracyjnym Dachau (Dachau 1946).

W. Pluciński, *Śp. ks. prałat, Edmund Chart (1912-1984)*, „Duszpasterz Polski Zagranicą” 1984, nr 4, s. 655-656; Straty; FS.

CHEŁSTOWSKI Piotr, ur. 23 II 1907 w Róźnie nad Narwią pow. Maków Mazowiecki, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1932). Pod koniec lat 30. był oficerem kontraktowym, m.in. komendantem PW pow. Płock (do 3 X 1938) i komendantem 13 Obwodu PW Pułtusk przy 13 pp. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 13 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII B Eichstätt, następnie w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 184). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, od 25 VII 1945 był d-cą plutonu M-403-T LSCo. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 26 XI 1976 w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu komunalnym Junikowo.

Lista imienna; Roster; *Rocznik oficerski 1934*, s. 81/1819, 437; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Murnau; WBH; FS.

CHŁOPIK Mieczysław, ur. 20 VI 1914 w Mińsku Mazowieckim, syn Władysława i Michaliny, ppor. Walczył w powstaniu warszawskim, następnie przebywał w Stalagu IV B Mühlberg (nr jeniecki 305100). W styczniu 1946 był ppor. w batalionie wartowniczym 4243 Giessen. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 6 I 1998 w Mińsku Mazowieckim.

Wykaz oficerów z 25 I 46; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Mieczyslaw_Chlopik; Straty.

CHMIELEWSKI Jan, sierż. pchor. Był nauczycielem algebry i geometrii na tzw. kursie przedwstępnym dla kandydatów do PWST w Esslingen i w kompanijnej szkole powszechnej w komp. 4101 w Oberdachstetten (1946-1947), skarbnikiem spółdzielni w komp. 4101 (1948), a następnie d-cą plutonu w komp. 2040. Wyemigrował do USA. Prawdopodobnie **CHMIELEWSKI** Jan „Józef”, ur. 23 II 1914 w Dobrzelinie pow. Kutno, plut. pchor. Podczas okupacji był żołnierzem AK, w powstaniu warszawskim walczył na Mokotowie, następnie przebywał w Stalagu XI A Altengrabow (nr jeniecki 47672).

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jan_Chmielewski_5; Straty (tu: ur. Dobieszyn).

CHMIELEWSKI Jerzy Wirgiliusz, ur. 25 XI 1910 w Warszawie, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1937), por. OW; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII B Wolfsberg (nr jeniecki 65) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po zakończeniu wojny był tłumaczem j. angielskiego w kontaktach kome-

dy POW z Amerykanami. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W maju 1949 był przewodniczącym Wydziału Sędziowskiego Centralnego Komitetu Sportowego OW.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 189/1058; Straty; WBH.

CHMIELEWSKI Marian „Jan”, ur. 8 XII 1921 w Bydgoszczy, sierż. pchor. (10 V 1946), absolwent gimnazjum matematyczno-przyrodniczego. Od 2 V 1942 był żołnierzem AK i 20 VII 1942 awansował na st. strz. z cenz. Ukończył konspiracyjną Szkołę Podchorążych AK i 1 I 1943 awansował na kpr. pchor. We wrześniu 1943 został aresztowany i po pobycie w więzieniu na Montelupich w Krakowie wysłany na roboty przymusowe do Niemiec. W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, gdzie awansował na plut. pchor. (1 II 1946) i sierż. pchor. (10 V 1946); w latach 1946-1948 był d-cą drużyny i zastępcą d-cy plutonu w komp. 4024. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł 3 XI 2016 w Pasadena (przedmieście Adelajdy).

ZE nr 582, ABS; FS.

CHOBOT Leszek Stanisław, ur. 13 XI 1922 w Wadowicach, strz. z cenz., ppor. NSZ czasu wojny (19 XI 1945), absolwent szkoły średniej i studiów muzycznych, śpiewak; deklarował znajomość j. francuskiego, hiszpańskiego, niemieckiego, włoskiego i słabą angielskiego (1946). W okresie okupacji był żołnierzem AK w Krakowie. Jesienią 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 11 X 1945 przydzielono go do OZB, od 14 XI 1945 był referentem muzyczno-wokalnym w O. VI dowództwa Brygady i I Grupy Kompanii Wartowniczych, od 13 V 1946 kierownikiem chóru w komp. 4028, od 15 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, następnie od lipca 1946 do 15 I 1947 był oficerem w komp. 4007. Organizował koncerty, akademie, był tłumaczem tekstów angielskich. Uczęszczał do Wyższej Szkoły Muzycznej w Monachium (1947-1949). W październiku 1949 wyemigrował z żoną i córką do USA i zamieszkał w Chicago; w USA był artystą Teatru Polskiego w Chicago, redaktorem „Dziennika Chicagowskiego” i pracownikiem rozgłośni „Głos Polonii”; należał do Koła Żołnierzy NSZ w Chicago. 22 IX 1959 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w połowie kwietnia 1972 w Waszyngtonie. Żona → Krystyna Dąbrowska.

ABS-Rejestr, s. 3659; ZE nr 179, ABS-9; ABS-Nekrologi; *Rozkazy 1944* nr 389; *Rozkazy 1946* nr 15, 49, 77, 82, 111; KW BS nr 179; Matyszewski; FS.

CHODOWSKI Jan, ppor. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 14 XII 1945 został przydzielony do plutonu technicznego, 17 XII 1945 wyjechał służbowo na tereny okupowane przez 9 dywizję amerykańską; od 29 IV 1946 był d-cą V plutonu w komp. 4104.

Rozkazy 1944 nr 414, 415, 416; Rozkazy 1946 nr 34, 100, 104. Prawdopodobnie CHODOWSKI Jan, ur. 20 IV 1913, syn Stanisława i Bronisławy, wzięty do niewoli w 1939, w okresie okupacji przebywał m.in. w Stalagu I A. Zmarł 7 VI 1992; Straty.

CHOJNACKI Stanisław Rajmund, ur. 29 I 1902 w Łodzi, syn Stanisława, kpt. rez. piech. (19 III 1939), do drugiej połowy lat 20. oficer zawodowy; 1 VII 1925 uzyskał awans do stopnia por., a wkrótce przeszedł do rezerwy. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe, X C Lubeka i VI B Dössel (nr jeniecki 607), gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; przebywał wówczas w obozowym szpitalu i był w kiepskiej kondycji fizycznej; według opinii obozowej komisji weryfikacyjnej z 19 IV 1945 wymagał dłuższej rekonwalescencji; 7 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Dössel; Awanse oficerskie, s. 609/232; Straty; WBH.

CHOJNOWSKI Władysław, ur. 31 V 1915 w Kijowie, syn Władysława Jana Karola, ppor. art. sł. st. (1 X 1938). Do wybuchu wojny był d-cą plutonu 1 baterii 3 pac w Wilnie, podczas kampanii wrześniowej oficerem w 19 dac. Do niewoli dostał się 1 X 1939 w Puławach i został umieszczony w Oflagu II E Neubrandenburg, następnie w oflagach II A Prenzlau, IV C Colditz i II D Gross Born (nr jeniecki 164); pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po wyzwoleniu przebywał w VIII Zgrupowaniu POW Lubeka, pod koniec marca 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. 15 V 1946 awansowano go do stopnia por. funk.; w OW był m.in. zastępcą d-cy rozwiązanej 25 XI 1947 komp. 4155 w Ludwigsburgu, następnie należał do grupy inżynierskiej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy dla żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu (1948). W listopadzie 1951, po awansie na stopień kpt. OW, był d-cą komp. 4230 w Saint-Sulpice-sur-Lèze.

Rozkaz dzienny nr 141 z 27 III 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; Rocznik oficerski 1939; „Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21; Straty; WBH.

CHOLEWIŃSKI Tadeusz Kwiryn, ur. 18 IV 1905 w Warszawie, por. kaw. sł. st. (1 I 1934), kpt. OW, absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1928-1931); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946); po ukończeniu szkoły był d-cą plutonu w 2 pszw., 30 VI 1939 przeniesiono go w stan spoczynku. We wrześniu 1939 został przydzielony do baonu przeciw-

lotniczego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15777). Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 6 II 1946 był p.o. zastępcą d-cy komp. 4017 (na czas choroby ppor. Jaornika); 25 II 1946 awansowano go „na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych” do stopnia kpt. (rtm.) i mianowano d-cą komp. 4087. Po usunięciu ze stanowiska ze względu na niewłaściwe postępowanie w stosunku do żołnierzy został odesłany do ośrodka Fürstenfeldbruck i 30 IV 1946 odkomenderowany do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby w 1947 zamieszkał w Limbourgu w Belgii i pracował jako górnik, a następnie wyemigrował do Australii.

ABS-Rejestr, s. 10042; *Rocznik oficerski 1939*; *Rozkazy 1946* nr 31, 47, 101; G. Cydzik, *Ułani, ułani. Wspomnienia – gawędy – opowieści*, Instytut Wydawniczy Erika 2013, s. 435 (tu: biogram); Straty; Murnau (tu: nr 15788).

CHOMENKO Bazyli, ur. 1897, por. rez. art.; deklarował znajomość j. niemieckiego, rosyjskiego i francuskiego. Walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 257) i w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po zakończeniu wojny służył w obozowej kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy, ale nadaje się tylko do pracy na tyłach. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; Straty.

CHOMICZEWSKI Jan „Kruk”, ur. 21 V 1923 w Sławatyczach nad Bugiem pow. Włodawa, syn Jana, przed wojną uczeń gimnazjum. Od września 1942 był żołnierzem placówki AK Sławatycze (34 pp AK), w okresie okupacji awansował na kpr. i był żołnierzem I plutonu dywersyjnego w obwodzie „Polana”. UB aresztowało go pod zarzutem, „że w okresie okupacji niemieckiej, jako komendant straży w obozie karnym dla junaków w Lublinie, znęcał się nad podwładnymi”; 9 V 1945 został uwolniony przez przemyski oddział Delegatury Sił Zbrojnych Stanisława Kostki „Dąbrowy”. Przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i 15 X 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Był d-cą drużyny w komp. 4007. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. 22 III 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. W 1999 mieszkał w Lombard w stanie Illinois.

Matyszewski; *Informator* (sygn. IPN Rz 366/106); FS.

CHOYNOWSKI Karol „Lubicz”, „Piotr”, ur. 22 VI 1909 w Kijowie, syn Piotra Ziemowita Mariana i Stanisławy, ppor. rez. art. (1 I 1935), absolwent uniwersytetu i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1932/33) mgr prawa, asesor notarialny; deklarował znajomość j. francuskiego.

go i rosyjskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem Dyonu Motorowego. Uniknął pójścia do niewoli. W okresie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK; został awansowany do stopnia por. rez. art. Był więziony na Pawiaku. W powstaniu warszawskim walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji znalazł się w niewoli, pod koniec wojny m.in. w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224772). Od 19 X 1944 do 12 I 1945 przebywał w szpitalu obozowym. Po uwolnieniu dołączył do I Zgrupowania POW Lubeka, a jesienią 1945 do Brygady Świętokrzyskiej, w której od 17 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4013. 27 III 1946 przeniesiono go do ośrodka szkoleniowego Brygady w Fürstenfeldbruck na dowódcę plutonu w komp. 4082. Na początku lat 50. był d-cą oddziału wydzielonego komp. 4230 w Saint-Sulpice-sur-Lèze. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 21 II 1982 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 139; SPP, Kol. 21/4; *Awanse oficerskie*, s. 123/95 (tu: ur. 9 VI 1909); *Rozkazy 1944* nr 392, 399; *Rozkazy 1946* nr 22, 62, 73, 79, 82, 114; Straty (tu: Chojnowski; Chojnowski, więzień Pawiaka); WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Karol_Choynowski_1.

CHROMIŃSKI Franciszek „Baca”, ur. 1 XII 1908 w Radomyślu pow. Siedlce, syn Edwarda i Natalii z Olszewskich, ppor. (4 X 1944); absolwent wieczorowego gimnazjum rosyjskiego w Brześciu nad Bugiem (mała matura), Szkoły Łączności w Brześciu nad Bugiem i kursu w Centrum Wyszczolenia Łączności w Zegrzu; deklarował znajomość j. rosyjskiego (1946). W latach 1931-1939 był zawodowym podoficerem, instruktorem łączności w 35 pp w Brześciu nad Bugiem. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu radiowego na Pomorzu. 10 IX 1939 trafił do niewoli, a po ucieczce 20 VII 1941 należał do Zbrojnego Pogotowia Narodu, następnie Ruchu „Miecz i Pług” i NSZ. W czasie powstania warszawskiego walczył z kompanią łączności zgrupowania „Chrobry II” i w 15 pp AK „Wilki”, gdzie awansował do stopnia ppor. piech. Po kapitulacji przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 101976). Wiosną 1946 został przyjęty do I Grupy Kompanii Wartowniczych; od 6 III 1946 do końca kwietnia 1947 był d-cą plutonu w komp. 4011 w Dachau. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 7 I 1993 w Warszawie. Odznaczenia: KW (1 X 1944).

Rozkazy 1946 nr 67, 68, 76-78; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12104.pdf); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Franciszek_Chrominski.

CHRUŚCIEL Franciszek, ur. 20 XII 1914 w Łukowie pow. Lublin, sierż. pchor. WP, por. OW, przed wojną nauczyciel. Od 9 I 1941 był więźniem w KL Auschwitz (nr obozowy 9007), następnie we Flossenbürgu (nr obozowy 2815). Po wyzwoleniu służył w OW. Od 22 XII 1945 był d-cą plutonu zorganizowanej w Langwasser komp. 4027, a w późniejszych latach kierownikiem nauczania powszech-

nego w stopniu por. w komp. 4094 (1955-1956) i 8531 (1964), następnie zastępcą d-cy w 8532 LS Maint & Smk Gen Co. Zmarł 20 V 1974 w Mannheim.

Straty; KJ; wzmianki w „OW”.

CHRZANOWSKI Aleksander, ur. 3 V 1900 w Kornatowie pow. Chełmno, syn Bartłomieja i Julianny z Gereków, kpt. piech. sł. st. (1 I 1935), absolwent gimnazjum w Chełmnie (matura 1918); deklarował znajomość j. angielskiego. Był uczestnikiem powstania wielkopolskiego (1918-1919), ukończył szkołę oficerską w 1921, a następnie służył w różnych jednostkach; od 1937 był oficerem w pułku KOP „Głębokie”, następnie d-cą 1 komp. szkolnej strzeleckiej Batalionu KOP „Berezwech”. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 1 komp. 2 pp KOP; walczył w rejonie Węgierskiej Górki; do niewoli dostał się 15 IX 1939 i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15072). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji i został przydzielony do jednostki 419 T w Merfy w departamencie Marny; przed 8 VIII 1945 wrócił do OPO Murnau, a w czerwcu 1946 do kraju. Był działaczem ZBoWiD, został awansowany do stopnia mjr. Zmarł w styczniu 1978 i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Bydgoszczy. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, KW, Wielkopolski Krzyż Powstańczy, Medal Zwycięstwa i Wolności, Medal Niepodległości.

Awanse oficerskie, s. 312/53; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Murnau; WBH; <http://www.nsik.com.pl/archiwum/96/a10.html> (fot.); P. Suchanek, *Kapitan Aleksander Chrzanowski*, „Nad Sołą i Koszarawą”, nr 17, 1 IX 2002.

CHUCHŁA Marian Ksawery, ur. 8 I 1894 w Lutowiskach pow. Lesko, syn inspektora szkolnego Józefa, absolwent II Gimnazjum w Rzeszowie, słuchacz Wydziału Prawa UJ. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej, podczas której został awansowany na kpr. Po zakończeniu działań wojennych był oficerem korpusu żandarmerii, następnie komendantem Wojskowego Więzienia Śledczego w Poznaniu (1926-1928) i w Warszawie (1928-1939), w którym w celach rehabilitacyjno-wychowawczych zorganizował warsztaty rzemieślnicze. 1 I 1927 awansowano go do stopnia mjr. Po kampanii wrześniowej został internowany w Rumunii i 8 II 1941 przekazany władzom niemieckim. Przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 192), VI F Wesuwe i VI B Dössel (nr jeniecki 5020), gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; po zakończeniu wojny był komendantem obozowego baonu wartowniczego. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że wymaga leczenia szpitalnego lub sanatoryjnego, a w związku z tym nie nadaje się do służby liniowej. Po podjęciu pracy w kompaniach wartowniczych był d-cą tzw. kompanii rzemieślniczej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946-1947). Zorganizował obozowe warsztaty rzemieślnicze (kolarski, stolarski, ślusarski, ciesielski, tkacki, szewski). Był prezesem zarządu Spółdzielni „Dobrobyt Wartownika” oraz krzewicielem idei

spółdzielczości w kompaniach wartowniczych i wśród uchodźstwa. Po likwidacji ośrodka w Käfertalu przeniesiono go do Francji, do komp. 8058 w Fontainebleau pracującej na rzecz AGRC. Zmarł 5 I 1949 w Paryżu.

Corpus studiosorum; WBH; Straty; Dössel; KJ.

CHWALIŃSKI Mieczysław „Miecz”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MIECZ** Mieczysław, ur. 31 XII 1894 w Radoszycach pow. Końskie, syn Czesława, rtm. sł. st. (1 I 1928), mjr OW (8 II 1946), absolwent szkoły średniej i rosyjskiej szkoły podchorążych w Woroneżu (1916); deklarował znajomość j. rosyjskiego (1946). Uczestniczył w walkach o granice. W okresie międzywojennym był m.in. d-cą szwadronu w 3 psk i kwatermistrzem w 5 psk. Podczas kampanii wrześniowej dowodził szwadronem zapasowym 5 psk w Dębicy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau (1939-1940) i VII A Murnau (1940-1945, nr jeniecki 47). Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 23 VI 1945 był szefem kwatermistrzostwa I Baonu, po reorganizacji z 17 VIII 1945 p.o. d-cą 8 komp., od 21 IX 1945 d-cą brygadowej komp. nadwyżek, od 25 IX 1945 d-cą OZB, od 30 X 1945 d-cą komp. 4010, a od 1 XII 1945 d-cą baonu Norymberga. 8 II 1945 został awansowany do stopnia mjr. i od 1 V 1946 był oficerem łącznikowym przy LSC Bamberg. Odznaczenia: MN.

ABS-Rejestr, s. 72 (tu: ur. 31 XII 1896); *Rozkazy 1944* nr 275, 318rs, 346, 348, 375, 380, 395, 404; *Rozkazy 1946* nr 33; WBH (tu: ur. 31 XII 1894); *Rocznik oficerski 1939* (tu: ur. 31 XII 1894), Straty (tu: ur. 31 XII 1897).

CHWASTEK Mieczysław Adam, ur. 15 XII 1909 w Krakowie, syn Jana i Marii, ppor. rez. piech. (1 I 1936), por. funkc. (1 IV 1946); absolwent III Gimnazjum im. Króla Jana III Sobieskiego w Krakowie (matura 1928), prawnik. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 20 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Ofłagu VII A Murnau (nr jeniecki 16777). Po uwolnieniu podjął pracę w kompaniach wartowniczych. Na początku 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem kompanii lotniczej (831st Eng. Av. Bat. Co. „2B”) w Erbenheim-Wiesbaden, następnie oficerem 8242 LSBn Wiesbaden-Dotzheim. 15 V 1946 opuścił swoją jednostkę i w związku z zamiarem powrotu do kraju wyjechał do Käfertalu. Zmarł 21 IV 1992 w Bielsku-Białej i został pochowany na cmentarzu komunalnym Kamienica.

Notatka kpt. W. Pankowskiego z 22 V 1946 dla Szefa PMW we Frankfurcie, IPMS A XII 90/8; *Awanse oficerskie*, s. 137/285; Straty; Murnau; WBH; <http://placernote.info/pl/person/view?id=3543811>.

CHWASTEK Wincenty, ur. 11 VI 1902 w Miłoticach pow. Miechów, syn Wincetego, ppor. rez. aeronautyki (1 I 1933), prawnik. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w grupie intendentów i administratorów 2 plot. Po dostaniu się do

niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 602), VI F Wesuwe i od 17 IX 1942 VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 doczekał się wyzwolenia przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji fizycznej, ale nadaje się tylko do pracy na zapleczu. 17 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Od 1 II 1946 był jako prawnik obrońcą w wojskowym biurze śledczym przy 114 LSC w Ebersbach.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Assignment46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 162/17, 667; Straty; WBH.

CHYLIŃSKI Franciszek, ur. 30 VI 1898 w Piątkowie pow. Wąbrzeźno, syn Antoniego, por. piech. sł. st. (1 I 1921/55), kpt. int. sł. st. (19 III 1938, poprzednio oficer piechoty). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem gospodarczym w Centrum Wyszkożenia Żandarmerii w Grudziądzu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15093). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji w jednostce w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny. Ze służby wkrótce zrezygnował i wrócił do OPO Murnau, a w 1946 do kraju. Odznaczenia: KN, SKZ.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 448/86; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Murnau; WBH.

CHYŻYŃSKI Mirosław, ur. 13 III 1903 w Sierpcu, syn Wiktora i Pelagii, por. piech. rez. (1 I 1939); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 73 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu VIII A Görlitz (nr jeniecki 75/449) i od 13 VI 1940 w Oflagu VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji i na początku sierpnia 1945 został przydzielony do ośrodka Epernay w departamencie Marny.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 641/1446; Straty; WBH.

CIBA Bronisław, ur. 6 XII 1911 w Charzewicach pow. Tarnów, syn Andrzeja, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Do wybuchu wojny był ppor. kontraktowym, komendantem powiatowym PW Pińczów 4 Obwodu PW Kielce przy 4 pp Leg. Podczas kampanii wrześniowej został przydzielony, ale nie wcielony do 50 pp. 20 września w Tomaszowie został wzięty do niewoli. Przebywał m.in. w Stalagu II D Stargard i w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 336), II B Arnswalde i II D Gross Born, a pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po wyzwoleniu przebywał w POW nr 8 Lubeka; w początkach kwietnia 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. W latach 50. znajdował się w kręgu zainteresowania UB i SB w Rzeszowie. Zmarł 6 VIII 1986 w Stalowej Woli i został pochowany na cmentarzu parafialnym Matki Boskiej Szkaplerznej.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Awanse oficerskie*, s. 150/1724; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; *Informator* (IPN Rz 00124/1677); <https://timenote.info/pl/Bronislaw-Ciba>.

CIECHORSKI Apolinary Alojzy, ur. 18 II 1911 w Olsztynie, syn Apolinarego, nauczyciel, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 65 pp w Grudziądzu. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Działdowie i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 65 pp; deklarował znajomość j. angielskiego, niemieckiego i francuskiego (1947). W latach 1934-1939 pracował jako nauczyciel kontraktowy, a następnie etatowy w Kartuzach i Nowym Wiecu. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 65 pp. Po dostaniu się do niewoli 19 IX 1939 przebywał w oflagach X C Lubeka, X A Itzehoe (nr jeniecki 1201), X B Nienburg i VI B Dössel. 1 IV 1945 został wyzwolony, ale ze względu na stan zdrowia pozostawał w obozowym szpitalu; 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po dwutygodniowym pobycie w obozie (17 II – 3 III 1946) został d-cą plutonu w komp. 4253 w Mannheim-Neckarstadt (4 III – 23 X 1946). W październiku 1946 wrócił do kraju.

Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 153/2088; Dössel; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10058.pdf).

CIECIMIRSKI Stanisław Eugeniusz Józef, ur. 13 XI 1896 w Stanisławowie, syn Ignacego, kpt. adm. sł. st. (1 VII 1925), poprzednio oficer piechoty, żołnierz Legionów Polskich (ranny 16 VI 1916), uczestnik walk o granice. W połowie lat 20. służył w KOP, od 9 XI 1937 był referentem mobilizacyjnym w OPL Komendy Placu Stanisławów. Jesienią 1945 był d-cą II Baonu w POW Langwasser, a następnie sformowanej tam komp. 4019 (2 I 1946), skierowanej do Fürth, a następnie w okolice Bambergu. W 1947 został zwolniony z pracy w związku z likwidacją OW, a po wznowieniu rekrutacji przyjęty ponownie na etat ppor. OW. W 1949 był d-cą plutonu w komp. 4038. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, zamieszkał w Indianapolis w stanie Indiana, 16 XI 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie i zmienił nazwisko na **MIRSKI** S. Był członkiem Instytutu Józefa Piłsudskiego w Ameryce. Zmarł w październiku 1982 w Indianapolis i został pochowany na Calvary Cemetery. Odznaczenia: KN, KW (trzykrotnie), SKZ.

Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty z 1 VII 1933, Warszawa 1933, s. 56 poz. 36; *Rocznik oficerski 1939*; WBH; FS.

CIEŚLAK Antoni Czesław, ur. 18 V 1911 w Osjakowie pow. Wieluń, syn Stanisława i Józefy z Kucharczyków, ppor. rez. piech. (1 I 1935), absolwent Prywatnego Gimnazjum Męskiego im. T. Kościuszki Diecezji Częstochowskiej w Wieluniu (matura 1932), z którego wyniósł znajomość j. niemieckiego. W 1934 był d-cą plutonu strzeleckiego w 74 pp, w latach 1934-1938 pracownikiem straży więzien-

nej w Poznaniu i Zakładu dla Niepełnosprawnych Przestępców w Trzemesznie. Od 31 VIII 1939 był oficerem 59 pp. Do niewoli dostał się pod Iłowem i znalazł się w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1114). Po odzyskaniu wolności był d-cą plutonu w komp. 8244 im. Zawiszy Czarnego w Walldorf.

Awanse oficerskie, s. 100/950; Mastalski; Straty; WBH.

CIEŚLEWICZ Kazimierz, ur. 22 XII 1908 w Wymysłowie Dolnym pow. Mogilno, syn Piotra, ppor. rez. art. (1 I 1931), por. OW. Przed wojną pracował jako urzędnik państwowy. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 4 pal, wzięty do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16329). Po odzyskaniu wolności służył w kompaniach wartowniczych, w 1954 był zastępcą d-cy komp. 4243, a rok później – 4033.

Rocznik oficerski 1934, s. 149/305, 616; Straty; Murnau; WBH.

CIEŚLICZAK Wojciech, ur. 23 IV 1908 w Kluczewie pow. Śmigiel, syn Walentego, ppor. rez. piech. (1 I 1933), absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Lesznie. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu karabinów maszynowych w 3 komp. „Osieczana” w Batalionie ON „Leszno” (55 pp). Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 630). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji. Po powrocie do kraju pracował w oświacie. Odznaczenia: SKZ (1954).

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 105/2340, 509; Straty; Murnau; WBH.

CIEŚLIŃSKI Anatol „Changirej”, ur. 14 VII 1907 we Władystoku, syn Wiktora, por. art. sł. st. (1 I 1934), absolwent Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1927-1930); deklarował znajomość j. rosyjskiego, niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był p.o. d-cą 6 baterii 8 pal w Płocku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 38). Po uwolnieniu dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i 1 II 1946 został skierowany na staż do komp. 4012. Od 1 VI 1946 był zastępcą d-cy komp. 4017. W sierpniu 1949 wyemigrował do Australii. Odznaczenia: SKZ.

ABS-Rejestr, s. 10044; *Rozkazy 1946* nr 27, 34; *Rocznik oficerski 1939*; *Szkoła Podchorążych Artylerii. Ku uczczenia dziesięciolecia*, Toruń 1933, s. 87; WBH; Straty; Murnau.

CIEŚLIŃSKI Wojciech Zygmunt, ur. 22 V 1908 w Berlinie, syn Wojciecha i Walerii z Piotrowskich, ppor. rez. art. (1 I 1934). W marcu 1920 osiadł z rodziną w Poznaniu, ukończył V kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1930-1931). Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Po uwolnieniu pracował w OW w Niemczech i we Francji, był d-cą wydzielonego plutonu komp. 4230 LSCo w Poitiers (1953). Zmarł 17 X 1993 w Hoenheim w departamencie Dolnego Renu.

Awanse oficerskie, s. 84/563; Straty; WBH; FS.

COLLONA KŁACZYŃSKI Władysław, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **COLONNA** Władysław, w USA **COLONNA-KŁACZYŃSKI** Władysław, ur. 25 V 1892 w Śremie, mjr. Ukończył gimnazjum w Śremie, studia na Wydziale Lekarskim Uniwersytetu we Wrocławiu i niemiecką szkołę podchorążych (oficerską) we Wrocławiu (1916). Był lekarzem w armii niemieckiej podczas I wojny światowej. Brał udział w powstaniach śląskich, w czasie wojny polsko-bolszewickiej był lekarzem pułku artylerii 14 Dywizji Poznańskiej. Po zakończeniu służby i nostryfikacji dyplomu na Uniwersytecie Lwowskim osiadł w Poznaniu. Podczas w kampanii wrześniowej był naczelnym lekarzem w szpitalu polowym we Lwowie. Po ucieczce z niewoli bolszewickiej mieszkał z rodziną do 1943 w Warszawie i włączył się w prace konspiracyjne; zagrożony aresztowaniem przeniósł się do Zagnańska. Po przejęciu władzy przez komunistów został aresztowany i osadzony w więzieniu w Kielcach. Po zwolnieniu opuścił Polskę wraz z rodziną i dotarł do amerykańskiej strefy okupacyjnej. Od 14 XII 1945 był szefem służby sanitarnej w Brygadzie Świętokrzyskiej, następnie naczelnym lekarzem I Grupy Kompanii Wartowniczych; 13 V 1946 przeniesiono go do ośrodka Fürstenfeldbruck, od 15 VI 1946 był kierownikiem szpitala w Monachium-Obermenzig. W 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Newark w stanie Nowy Jork, gdzie pracował przez 16 lat jako lekarz-psychiatra w Newark State School. Zmarł 24 II 1967 w Newark, został pochowany na Saint Bonaventure Cemetery. Odznaczenia: KW (dwukrotnie), ZKZ.

ABS-Rejestr, s. 3706 (tu: ur. 1896); ABS-SO nr 3004; *Rozkazy* 1944 nr 411; *Rozkazy* 1946 nr 9, 111; *Dr W.C. Kłaczyński*, „Dziennik Polski” (Londyn), 5 IV 1967, nr 80, s. 4.

CUBER Ludwik, ur. 25 VIII 1903 w Gołonogu pow. Zawiercie, syn Jana, por. kaw. sł. st. (1 I 1933). W okresie międzywojennym reprezentował 20 puł w zawodach hippicznych w Warszawie (1935), Zakopanem (1936) i w Konnych Mistrzostwach Wojska Polskiego (Militari, 1933, 1934, 1938). W kampanii wrześniowej był zastępcą d-cy szwadronu zapasowego 20 puł w Rzeszowie. Podczas okupacji był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 10837) i od 12 III 1943 w KL Buchenwald (nr obozowy 102643), gdzie 11 IV 1945 został wyzwolony. Odzyskawszy wolność dotarł do POW Dössel, skąd 31 I 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 13 II 1948 w Dąbrowie Górniczej i został pochowany na cmentarzu przy ul. Kościelnej.

Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski* 1939; Straty; WBH; <http://www.strazniczyzasu.pl/viewtopic.php?t=4715>.

CUMFT Jan Marcin, ur. 29 VII 1899 w Wilnie, syn Jana, rtm. kaw. sł. st. (19 III 1937). W kampanii wrześniowej był kierownikiem referatu Ekspozytury nr 1 (Wilno) O. II Sztabu Głównego. W czasie wojny przebywał w niewoli sowieckiej, m.in. był

więziony na Łubiance. Po odzyskaniu wolności wstąpił do Armii Polskiej w ZSRR, uczestniczył w walkach 2 Korpusu we Włoszech; po demobilizacji służył w kompaniach wartowniczych we Francji, m.in. jako zastępca d-cy (por.) komp. 4128 w Verdun; był nauczycielem historii w Gimnazjum Wartowniczym w Verdun. W połowie lat 50. bez powodzenia ubiegał się o prawo wyjazdu do USA (formalnie zarzucano mu powiązania z ośrodkami komunistycznymi). Zmarł 15 XI 1979 w Verdun. Odznaczenia: SKZ.

Rocznik oficerski 1939; WBH (tu: ur. w Szawłach); KJ; „PKiBP” 1979, nr 93, s. 395; IPN BU 01227/154, s. 46; <https://www.geni.com/people/Jan-Cumft/6000000003274750180> (tu: ur. 29 VIII 1899).

CWETSCH Bogdan „Ilski”, ur. 9 VIII 1913 w Komarnie pow. Rudki, syn Jakuba, ppor. rez. piech. (1 I 1937), absolwent gimnazjum i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 30 pp w Jarosławiu (1934/35); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Podczas okupacji był wywieziony do pracy w Niemczech. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 6 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4028; 29 IV 1946 został zwolniony ze służby na własną prośbę. W 1949 powrócił do służby jako oficer komp. pracy 4038. Po zakończeniu pracy wyemigrował w listopadzie 1951 do USA, zamieszkał w Pittsburghu w stanie Pensylwania. Pod koniec życia otrzymywał uposażenie z konsulatu PRL. Zmarł 26 VII 1978 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 10113; *Awanse oficerskie*, s. 202/2555; WBH; Straty (tu: ur. 1912); *Rozkazy 1946* nr 82, 83, 87, 88, 99, 100; FS; *Nekrologi warszawskie*.

CYBULSKI Stanisław Maksymilian, ur. 16 X 1900 w Żbikowie pow. Środa Wielkopolska, syn Franciszka, por. piech. sł. st. (1 I 1934). Od października 1936 był d-cą kompanii gospodarczej i oficerem taborowym 58 pp, a w kampanii wrześniowej d-cą 2 komp. ON „Śmigiel” 3 Batalionu ON „Kościan”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 323). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, w ośrodku w Nancy, od 25 VII 1945 był d-cą kompanii, a od sierpnia 1945 d-cą batalionu pracy.

Roster; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

CYLKE Ryszard, ur. 20 XI 1900 w Mławie, syn Adolfa, technik-elektryk, ppor. rez. sap. (1 I 1929); ukończył Państwową Szkołę Budowy Maszyn w Grudziądzu (1924) i Szkołę Podchorążych Saperów Kolejowych w Jabłonie (1926); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu elektrycznego 601 kompanii kolejowej. Uniknął niewoli i w okresie okupacji wchodził w skład sztabu komendy Okręgu Śląskiego AK. W 1944 został wysłany do szpitala w Bawarii i tam zastał go koniec wojny. Po zakończeniu wojny przebywał we francuskiej strefie okupacyjnej; od jesieni 1945

był d-cą komp. (w stopniu por.) batalionu wartowniczego w Rottweil. W czerwcu 1946 wrócił do kraju.

Rocznik oficerski 1934, s. 169/26, 692; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12351.pdf).

CYTRYCKI Waław „Iżycki”, po wojnie IŻYCKI Waław, ur. 28 IX 1918 w Równem Wołyńskim, ppor. piech., absolwent szkoły średniej; deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Po przeniesieniu do rezerwy został przydzielony do Szkoły Podchorążych w Komorowie. Walczył w kampanii wrześniowej i został awansowany do stopnia ppor. Wzięty do niewoli przebywał następnie w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 227), II D Gross Born i od 17 IX 1941 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. W początkach 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych, od 23 II 1946 był d-cą plutonu w komp. 4002, w latach 1948-1951 oficerem komp. 4158 w Bremie. Współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami” (1948-1950). W listopadzie 1951 wyemigrował do USA. Pod koniec życia mieszkał w New Britain w stanie Connecticut. Zmarł 10 V 2008 w Hartford w stanie Connecticut.

ABS-Rejestr, s. 10061; Dössel; *Rozkazy 1946* nr 46, 49; Straty; FS.

CZACKI Tadeusz „Feliksowicz”, ur. 15 XII 1905 w Koniuchach pow. Włodzimierz Wołyński, syn Tadeusza Mariana Joachima Adama, ppor. rez. kaw. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 2 psk w Hrubieszowie, właściciel majątku ziemskiego, absolwent studiów wyższych (inżynier rolnik) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1927/28); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). W kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 8 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i był kolejno dowódcą plutonu w komp. 4010 (od 9 XI 1945), 4004 (od 21 XI 1945), 4083 (od 27 IV 1946) i 4088 (od 7 V 1946). W kwietniu 1947 wyemigrował z rodziną do USA. Mieszkał w Phoenixville w stanie Pensylwania. Zmarł 25 XI 2000 w Wysox w stanie Pensylwania.

ABS-Rejestr, s. 122; *Rozkazy 1944* nr 385, 391, 392, 395; *Rozkazy 1946* nr 99; *Rocznik oficerski 1934*, s. 131/227, 607; Straty (tu: poległ 4 IX 1939 pod Szczekocinami); WBH; FS.

CZADO Bronisław Kazimierz, ur. 19 IV 1909 w Jarosławiu, syn Władysława, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem żywnościowym III bat. 70 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1113). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 103/1276; Straty; Murnau; WBH.

CZAPLA Kazimierz „Gurt”, ur. 15 I 1897 w Wilkowie pow. Puławy, syn Kazimierza i Janiny z Wydrów, ppor. rez. piech. (1 IX 1932), ekonomista, absolwent Szkoły Podchorążych Rezerwy w Zambrowie. Podczas kampanii wrześniowej walczył m.in. w SGO „Polesie”. Uniknął niewoli, od listopada 1939 należał do Tajnej Armii Polskiej, następnie do AK, w czasie pracy konspiracyjnej został awansowany do stopnia por. W powstaniu warszawskim był d-cą IV Zgrupowania „Gurt”, walczył w Śródmieściu, 18 IX 1944 został awansowany do stopnia kpt. Po kapitulacji znalazł się w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102111), skąd 19 X 1944 został przekazany do Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, w jednostce w Laon w departamencie Aisne. W 1946 został zweryfikowany przez Komisję Weryfikacyjną w Lubece w stopniu kpt. rez. Po powrocie do kraju zamieszkał w Gdańsku, gdzie zmarł 28 VIII 1964. Odznaczenia: KW (2 X 1944).

SPP, Kol. 21/140; Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 91/323, 455; Straty; WSH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Kazimierz_Czapla (tu: zmarł 28 VIII 1964); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Kazimierz_Czapla (tu: zmarł 8 VI 1964).

CZAPLEWSKI Roman, ur. 8 III 1913 w Śliwicach pow. Tuchola, syn Tomasza i Salomei, ppor. rez. piech. Walczył w kampanii wrześniowej; został wzięty do niewoli i przebywał w Stalagu XI B Falingbostel oraz w oflagach II C Woldenberg i VII A Murnau (nr jeniecki 1620). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był oficerem batalionu wartowniczego w Hawrze (1945-1946); Amerykanie uważali go za pracowitego i cieszył się u nich dobrą opinią. W kwietniu 1946 został na własną prośbę zwolniony w związku z wyjazdem do kraju. Zmarł 21 I 1947 w Gdańsku, pochowano go w Czersku pow. Chojnice.

Lista imienna; Straty; WBH; <https://www.geni.com/people/Roman-Czaplewski/6000000032333538848>.

CZAPLICKI Wacław, ur. 9 IV 1902 w Bagienicy pow. Tuchola, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938). W kampanii wrześniowej był d-cą 3 komp. karabinów maszynowych 61 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weilburg (nr jeniecki 665) i II C Woldenberg, pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. Był d-cą kompanii II baonu PZW Mannheim-Käfertal, w początkach grudnia 1945 niezbyt dobrze ocenianym d-cą komp. 4239 w Reichenbach.

Wykaz oficerów z 8 XII 45; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH (tu: ur. 8 IV 1902).

CZAPLIŃSKI Ludomir Antoni [**CZAPLIŃSKI-FEDORENKO** Iwan Ludomir], ur. 6 VI 1904 w Warszawie, syn Stanisława Kacpra, ppor. rez. piech. (1 VII 1925), kupiec. Był działaczem obozu narodowego. 21 V 1940 został aresztowany w Warszawie i osadzony na Pawiaku. 6 IV 1941 wysłano go do KL Auschwitz (nr obo-

zowy 12650), następnie do Gross-Rosen, gdzie był więziony od roku 1941 do sierpnia 1943, od 10 II 1945 przebywał w obozach koncentracyjnych Buchenwald (nr obozowy 128574) i Plessenburg (maj 1945). Po wyzwoleniu znalazł się w obozie jeńców wojennych w Schwandorfie k. Regensburga (maj – wrzesień 1945), a następnie w Regensburgu. Był organizatorem i d-cą komp. 4126 (od 19 III 1947 im. gen. Józefa Sowińskiego), powstałej w Winzer w styczniu 1946 i skierowanej do ośrodka w Regensburg-Deggendorf z zadaniem osłony m.in. czterech magazynów amunicji i trzech szpitali. Po rozwiązaniu kompanii 20 VIII 1947 przebywał w obozie DP.

Rocznik oficerski 1934, s. 48/983, 451; Straty; WBH.

CZAPSKI Franciszek „Franc”, ur. 6 X 1909 w Stanisławowie, syn Ludwika i Pauliny z Neulerów, ppor. rez. piech. W okresie okupacji był żołnierzem AK, w czasie powstania warszawskiego walczył w batalionie „Kiliński” i w 15 pp „Wilki”; po kapitulacji znalazł się w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102061), skąd 19 X 1944 został przekazany do Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji. Po zakończeniu służby powrócił do kraju.

Lista imienna; Straty; WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Franciszek_Czapski.

CZARKOWSKI Jan Marian, ur. 25 III 1912, ppor. piech. sł. st. (15 X 1935), od 19 III 1939 por. lotn. sł. st. Podczas kampanii wrześniowej był obserwatorem w 39 eskadrze towarzyszącej 3 plot. Uniknął niewoli i podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK i uczestnikiem powstania warszawskiego. Po jego kapitulacji znalazł się w obozie jenieckim. W styczniu 1946 był na stażu w 182 LSC w Mannheim. Zmarł 18 VIII 1984.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 10/396, 515/28; *Rocznik oficerski 1939*; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jan-czarkowski,6872.html>.

CZARNECKI Bogusław, ur. 2 IX 1907 w Skarżysku Kamiennej, syn Romana, ppor. rez. piech. (1 I 1933). W kampanii wrześniowej był oficerem 62 pp. Do niewoli dostał się 20 IX 1939 w Otwocku i przebywał w Stalagu I A Stablack (nr jeniecki 20131), następnie w Oflagu XVIII A Lienz (nr jeniecki 20131/454), od 31 V 1940 w Oflagu II C Woldenberg, a 21 VII 1942 został przekazany do Stalagu XI A w Altengrabow, gdzie przebywał w szpitalu. Po zakończeniu wojny służył w OW, pod koniec stycznia 1946 był dobrze ocenianym oficerem w komp. G-369 w Mannheim-Schönau.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 115/4505, 435; Straty; WBH.

CZECHOWSKI Piotr „Jabłoński”, po wojnie **JABŁOŃSKI** Czesław, ur. 18 V 1909, ppor. rez. piech. (19 II 1944), leśnik, absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty AK (1943). 4 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 5 I 1946 był d-cą V plutonu w komp. 4017, następnie d-cą plutonu w komp. 4082 (od 27 III 1946) i 4083 (od 26 IV 1946).

ABS-Rejestr, s. 3746; *Rozkazy 1946* nr 4, 5, 6, 10, 11, 22, 73.

CZERNIK Władysław „Sęp”, ur. 5 III 1904 w Petersburgu, syn Stanisława i Izabeli z Hukowiczów, st. sierż. WP, ppor. rez. łącz. Podczas okupacji był żołnierzem AK, w czasie powstania warszawskiego walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu w plutonie łączności Brygady Dyspozycyjno-Zmotoryzowanej „Koło” i 15 pp „Wilki”; po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/328 Lamsdorf (nr jeniecki 102076), skąd 19 X 1944 został przekazany do Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po powrocie do kraju mieszkał w Warszawie, gdzie zmarł 15 III 1993 i został pochowany na cmentarzu Północnym.

Lista imienna; Straty; WBH (tu: st. sierż.); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Wladyslaw_Czernik; ZCK Warszawa.

CZERNISZ-CZERNICHOWSKA Danuta, kpr. pchor. Po wojnie służyła w OW we Francji, w 1946 została awansowana do stopnia ppor. funk.

Awans46.

CZOŁOWSKI Wiesław, ur. 15 I 1905 w Warszawie, por. saper, absolwent Wyższej Szkoły Przemysłowej w Bielsku i Szkoły Podchorążych Rezerwy w Modlinie (1926/27). Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 26 VII 1945 został przydzielony jako kwatermistrz do II Baonu, po reorganizacji z 17 VIII 1945 był oficerem żywnościowym komp. kpt. „Kazimierza”, od 15 IX 1945 czasowo d-cą części komp. nr 2 stacjonującej w Karlsfeld, od 21 IX 1945 d-cą I plutonu i od 20 X 1945 zastępcą d-cy komp. 4001. 1 XII 1945 został „na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych” awansowany do stopnia kpt. i mianowany d-cą komp. 4010, którą dowodził przynajmniej do początku 1949.

ABS-Rejestr, s. 22; ABS-SO nr 6139; *Rozkazy 1944* nr 301, 318rs, 340, 345d, 367, 404.

CZWIERTNIA Jan Karol, ur. 8 III 1904 w Ślemieniu pow. Żywiec, syn Jakuba i Kamili z Soczków, inżynier, sierż. pchor. WP, por. OW. Ukończył AG w Krakowie z dyplomem inżyniera górniczego (1930); po studiach mieszkał w Rudzie Śląskiej, był pracownikiem kopalni „Wawel” i członkiem Koła Śląskiego Stowarzyszenia Inżynierów Górniczych i Hutniczych. Podczas wojny wywieziono go do Niemiec. 4 V 1946 podjął pracę w OW, do których został przyjęty w stopniu ppor. funk. Po awansie do stopnia por. OW pracował w 6950 LSC Kaiserslau-

tern, gdzie był m.in. zastępcą d-cy komp. amunicyjnej 7418 w Bruchmühlbach (1954). W 1952 zaprojektował kaplicę kompanijną. 17 XI 1951 zawarł w Bruchmühlbach związek małżeński z Anneliese Knippel.

Akademia Górnicza w Krakowie r. a. 1930/31, Kraków 1930, s. 61; Rocznik Stowarzyszenia Inżynierów Górniczych i Hutniczych za rok 1931, Siemianowice Śląskie 1932, s. 32, 46, 62; FS; „OW”.

Ć

ĆWIKOWSKI Mieczysław „Zbigniew”, ur. 14 I 1906 w Bargłowie Kościelnym pow. Augustów, syn Aleksandra i Wiktorii z Polkowskich, ppor. rez. piech. Podczas okupacji był żołnierzem AK w Warszawie; w czasie służby konspiracyjnej awansowano go do stopnia ppor. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu jako d-ca 136 plutonu batalionu „Ruczaj”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102305), skąd 19 X 1944 został przesłany do Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Powrócił do kraju. Zmarł 21 IV 1993 w Warszawie. Napisał opracowanie *Śladami walk żołnierzy VII zgrupowania AK „Ruczaj” w Powstaniu Warszawskim* (Warszawa 1998).

Lista imienna; Straty (tu także: ur. 14 I 1904 w Augustowie); WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Mieczyslaw_Cwikowski.

ĆWILEWICZ Bolesław, ur. 4 VIII 1905 w Cyrance pow. Mielec, syn Grzegorza, ppor. rez. piech. W okresie międzywojennym pracował m.in., w Dyrekcji Cei we Lwowie (1933), a przed wybuchem wojny był kierownikiem oddziału „Wolnego Urzędu Celnego” w Gdyni. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 2 komp. ON „Gdynia II” i brał udział w walkach na Kępie Oksywskiej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VIII A Kreuzburg, II A Prenzlau i VII A Murnau (nr jeniecki 299). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, m.in. jako oficer 175 LSC. 15 VII 1946 wyjechał do kraju i zamieszkał w Gdyni, gdzie zmarł 23 XII 1989 i został pochowany na cmentarzu Witomińskim.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; Awans46; Straty; WBH.

D

DAALE Gustaw ppor., w styczniu 1946 oficer komp. 4242 w Esslingen.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

DAKINIEWICZ Józef kpt., w styczniu 1946 był d-cą Baonu Wartowniczego Polskiego Zgrupowania Wojskowego b. Jeńców Wojennych w Winzer i d-cą zorganizowanej tam komp. 4132, wysłanej w styczniu 1946 do Erding. Następnie został d-cą zorganizowanej w Winzer komp. 4025, która później stacjonowała w Regensburgu. Prawdopodobnie **DANIKIEWICZ** Józef, ur. 11 IV 1906 w Wilnie, syn Bolesława i Emilii z Grundmajerów, z zawodu urzędnik. W czerwcu 1948 wyemigrował z Monachium do Brazylii; w 1972 został odznaczony SKZ przez prezydenta za zasługi w pracy społeczno-niepodległościowej.

FS; <http://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/LDU19720080002/LDU19720080002.pdf>.

DANECKI Juliusz (Julian) Joachim, ur. 20 III 1912 w Tuchowie, syn Jana, por. piech. sł. st. (19 III 1937). Wiosną 1939 był d-cą plutonu Dywizyjnego Kursu dla Podoficerów Nadterminowych 9 DP przy 35 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 248); po odzyskaniu wolności przebywał w POW Dössel, skąd 17 I 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

DANIŁOWICZ Adam, ur. 8 IX 1894 w Warszawie, syn Wiktoryna, kpt. uzbr. w stanie spoczynku (1 VII 1923) z przydziałem do kadry oficerskiej Okręgu nr IV. W czasie wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16152). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce w Nancy. 1 IV 1946 awan-

sowano go do stopnia mjr. funkc. Po zakończeniu służby wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Zmarł 7 XI 1966 w Bedford.

Lista imienna; Awans46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 364/2, 911; Straty; Murnau; WBH; FS; KJ.

DAWID Seweryn Józef, ur. 26 VIII 1898 w Przemyśle, syn Józefa, kpt. piech. sł. st. (1 VII 1923). Uczestniczył w walkach o granice i wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920). Na przełomie lat 20. i 30. był oficerem 50 pp, a od 9 XI 1937 kierownikiem referatu zaopatrzenia Rejonu PWiWF 23 DP. Podczas kampanii wrześniowej był zastępcą kwatermistrza 55 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15096). Od 12 VII 1945 pracował w jednostce OW w Nancy we Francji. Odznaczenia: VM, KN, KW (dwukrotnie).

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Murnau; WBH.

DAWIDOWSKI Donat, ur. 5 IV 1892 w Jekaterynosławiu (Dniepropietrowsku), syn Nierusza, kpt. sap. w stanie spoczynku. Uczestniczył w walkach o granice. Został zweryfikowany w stopniu por. sap. ze starszeństwem z 1 VI 1919. Po zakończeniu wojny polsko-bolszewickiej służył w 10 psap, a w latach 1923-1925 w Batalionie Chemicznym, po którego rozwiązaniu wrócił do 10 psap i został przydzielony do głównego Zakładu Inżynierii i Saperów. Uczestniczył w kampanii wrześniowej, a po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VIII B Kreuzburg (nr jeniecki 128), X B Nienburg (od 6 XI 1939), X C Lubeka (od 10 I 1942) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez Amerykanów. Po zakończeniu wojny został zatrudniony w obozowej ekipie technicznej. 19 IV 1945 komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy, ale nadaje się tylko do pracy na tyłach; 15 II 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Powrócił do kraju. Zmarł w Warszawie 12 XI 1968.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Straty; WBH; http://www.nekrologi-baza.pl/?page_id=1149&page_id=444.

DĄBKIEWICZ Jan, ur. 28 VIII 1895 w Pleszewie, syn Michała, kpt. piech. sł. st. (1 I 1933). Brał udział w I wojnie światowej i wojnie polsko-bolszewickiej. Po ukończeniu kursu wojennego Szkoły Podchorążych Piechoty został awansowany do stopnia ppor. (1920), a po wojnie zweryfikowany w stopniu pchor. piech. sł. st.; deklarował znajomość j. angielskiego. Od 9 XI 1937 był kierownikiem referatu kontrwywiadu DOK IX Brześć nad Bugiem. Podczas kampanii wrześniowej był referentem łączności w dowództwie SGO „Polesie”. Po dostaniu się do niewoli od 7 XI 1939 przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16473). Po zakończeniu wojny służył w OW; w styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. 4237 w Eberbach (95 ludzi). Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: SKZ.

Rocznik oficerski 1939; Straty; Wielkopolska Szkoła Podchorążych Piechoty, Bydgoszcz 1924, s. 104; WBH.

DĄBROWA Jan Feliks, ur. 27 VIII 1906 w Sitańcu pow. Zamość, syn Jana, ppor. rez. art. (1 I 1931). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 115 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II B Arnswalde (nr jeniecki 1971) a od 15 V 1942 w Oflagu II D Gross Born. Po wojnie służył w kompaniach wartowniczych i był d-cą plutonu w komp. 4155 w Ludwigsburgu; w związku z likwidacją kompanii został 25 XI 1947 zwolniony ze służby. Wyemigrował do Kanady. Zmarł 19 IV 1983 w Toronto i został pochowany na cmentarzu Park Lawn.

Awanse oficerskie, s. 149/232; Straty; FS; WBH.

DĄBROWIECKI Stanisław Jerzy, ur. 6 IX 1912 w Brzozowie, syn Antoniego, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w Batalionie ON „Brzozów”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16781). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu służby pozostał we Francji. Zmarł 6 XII 1997 w Lens w departamencie Pas-de-Calais.

Lista imienna; Awanse oficerskie, s. 229/1214; Straty; Murnau (tu: nr 16785); WBH; FS.

DĄBROWSKI Antoni Zygmunt, ur. 10 V 1899 w Kuklinowie pow. Krotoszyn, syn Aleksandra, kpt. art. sł. st. (1 I 1932). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem placu 17 pal w garnizonie Gniezno. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 7549), II B Arnswalde (nr jeniecki 893), II C Woldenberg i VI B Dössel, gdzie w kwietniu 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: KW (dwukrotnie), SKZ.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Rocznik oficerski 1939; Straty [106]; WBH.

DĄBROWSKI Henryk, por. W grudniu 1945 był d-cą komp. G-350 w Göppingen. Prawdopodobnie **DĄBROWSKI** Henryk, ur. 14 VI 1895 w Warszawie, syn Gracjana, kpt. rez. art. (19 III 1939); deklarował znajomość j. rosyjskiego i angielskiego. Do wybuchu wojny był zastępcą naczelnika PKP Gdańsk. W kampanii wrześniowej walczył jako oficer 2 pszw. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 52584) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliła go armia amerykańska. Bezpośrednio po wyzwoleniu był komendantem kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po zakończeniu służby

wyemigrował w czerwcu 1947 do USA, zamieszkał w Lake Orion w stanie Michigan. Zmarł w sierpniu 1970 w Europie.

Dössel; Wykaz oficerów z 8 XII 45; *Awanse oficerskie*, s. 610/15; FS; Straty.

DĄBROWSKI Jerzy, por. OW. Od 1945 służył w kompaniach wartowniczych, a zrezygnował z pracy, składając oświadczenie: „Ostatnia reorganizacja OW, a z nią związana redukcja w stopniach, dokonana bez głębszej myśli przewodniej i bez poważniejszych uzasadnień, zmusiła mnie do szukania zajęcia bardziej ustabilizowanego i mniej obfitującego w nieprzyjemne niespodzianki. Przyjąłem więc warunki pracy w niemieckiej firmie” (*Na pożegnanie*, „OW”, 22 VII 1955, nr 27). Być może był to **DĄBROWSKI** Jerzy, ur. 10 IX 1905 w Łodzi, syn Romualda Nikodema, ppor. rez. pech. (1 I 1932) z przydziałem do 52 pp. Do wybuchu wojny pracował jako urzędnik. Do niewoli dostał się 6 X 1939 w Woli Burzeckiej. Przebywał w oflagach II B Arnswalde i od 15 V 1942 II D Gross Born (nr jeniecki 1070).

Rocznik oficerski 1934, s. 77/942, 505; Straty.

Lub **DĄBROWSKI** Jerzy, ur. 1908, ppor. rez. art. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 19 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 2003).

Straty.

DĄBROWSKI Józef, rtm. Podczas wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau. Po wojnie był komendantem osiedla określanego jako 1967 LSCo, 1077 LSCo Detachment „A” i 4528 LSCo Detachment we Frankfurcie nad Menem od czasu jego powstania. 17 VIII 1946 wyjechał do Polski.

Chart, s. 41.

Prawdopodobnie **DĄBROWSKI** Józef ur. 3 VII 1901 w Berdyczowie, syn Emanuela, rtm. kaw. sł. st. (1 I 1934). Do wybuchu wojny dowodził 4 szwadronem szkolnym Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą kawalerii dywizyjnej 11 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15098). Po wojnie wrócił do kraju. Odznaczenia: MN, SKZ.

Rocznik oficerski 1939; Straty; Murnau; WBH.

DĄBROWSKI Tadeusz, kpt., d-ca (26 XI 1945) zorganizowanej w Langwasser i skierowanej do Norymbergi komp. 4025.

Weisbach.

Prawdopodobnie **DĄBROWSKI** Tadeusz Henryk, ur. 21 V 1904 w Wiśniowczuku pow. Podhajce, syn Stanisława i Matyldy z Szwaczyńskich, kpt. art. sł. st. (19 III 1937), absolwent Szkoły Podchorążych Piechoty (1924-1925) i Oficer-

skiej Szkoły Artylerii w Toruniu (1925-1927), po której ukończeniu awansował do stopnia ppor. art. (15 VIII 1927). W marcu 1939 został przydzielony do mobilizowanego na terenie IX DOK 20 pac, w którym objął dowództwo 1 baterii. W sierpniu 1939 został przeniesiony do 98 dac, mobilizowanego przez 9. pac. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 1 baterii 98 dac. Do niewoli dostał się 27 IX 1939 w Warszawie, następnie przebywał w oflagach II A Prenzlau, XI A Osterode i II B Arnswalde (nr jeniecki 1169).

Awanse oficerskie, s. 397/125; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=34&sub=563>.

DĄBROWSKI Teodor Andrzej, ur. 17 VI 1911 w Staroźrebach pow. Płock, syn Jana i Marianny z Kowalskich, por. piech. sł. st., mjr OW, absolwent Państwowego Gimnazjum im. Romualda Traugutta w Częstochowie (1932), Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w 27 pp i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie, po ukończeniu której awansował do stopnia ppor. piech. (15 X 1935). Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu strzeleckiego i plutonu ckm w 80 pp. 19 III 1939 awansowano go do stopnia por. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 2 komp. ckm 80 pp. Walczył w rejonie Mławy, na przedpolach Modlina i w obronie Warszawy. Po kapitulacji stolicy przebywał w oflagach IV A Hohstein (nr jeniecki 48606) i II C Woldenberg, skąd pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po odzyskaniu wolności był d-cą 24 komp. VI bat. Zgrupowania Szeregowych Obozu Polskiego PWX Lubeka (czerwiec 1945), następnie służył w kompaniach wartowniczych. Od września 1947 był szefem Polskiej Sekcji Łącznikowej przy Kwaterze Głównej Amerykańskich Sił Lotniczych w Europie i d-cą szwadronów wartowniczych przy lotnictwie amerykańskim. Przewodniczył utworzonemu 1 VIII 1949 Komitetowi Pomocy Gruzłikom, wydawał *Biuletyn Informacyjno-Oświatowy Akcji Pomocy Chorym na Gruzłicę Polakom* (1951). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, 28 VI 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 6 IV 2000 w Highland w stanie Indiana.

Awanse oficerskie, s. 7/33; *Rocznik oficerski 1939*; Mastalski; Krogulski, s. 5 (fot.); FS; 36/634; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=34&sub=563>.

DĄBROWSKI Witold, por. Był dobrze ocenianym d-cą oddziału wartowniczego G-350 Göppingen.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Prawdopodobnie był to **DĄBROWSKI** Witold, ur. 16 II 1905 w Adamowiczach pow. Augustów, syn Bolesława i Eugenii, mgr. Był ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 pp Leg. w Wilnie. 2 III 1942 został aresztowany i osadzony na Pawiaku. Do końca wojny przebywał w więzieniach i obozach, m.in. KL Auschwitz (nr obozowy 64763). Zmarł 20 XI 1995.

Rocznik oficerski 1934, s. 111/3630, 412; Straty; WBH.

DECHILLON Arkadiusz ppor. W styczniu był oficerem komp. 4233 w Mainz-Kastel. Ponieważ nie dawał sobie rady na powierzonym stanowisku, został odesłany do obozu DP.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

DEMBEK Jan, ur. 23 XI 1911 w Gwińdzinach pow. Lubawa, syn Walentego, ppor. rez. piech. (1 I 1936), mjr OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 67 pp (d-cą plutonu łączności Batalionu ON „Brodnica”). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1115); od listopada 1945 do jesieni 1947 był d-cą plutonu w sformowanej w Murnau i skierowanej do Mittenwald komp. 4023. Po awansie do stopnia kpt. OW był d-cą 4095 LSCo w Toul (1953) i 8584 LSCo w Metz (1956-1959). Miał negatywny stosunek do repatriacji wartowników. W 1963 był adiutantem 6954 LSLD. Na emeryturę przeszedł w 1980 w stopniu mjr. i zamieszkał w Mannheim, a w 1988 w Kaiserslautern.

Awanse oficerskie, s. 140/561; Straty; WBH; Notatka z rozmowy przeprowadzonej z ob. Józefem Koryckim w dniu 21 V 1956, IPN BU 1227/154, s. 59; Notatka z rozmowy z Edwardem Izdebskim, wartownikiem z komp. 5506 z 2 VI 1956, IPN BU 1227/154, s. 7 (tu: przedwojenny listonosz); Notatka z rozmowy z wartownikiem Eugeniuszem Maroszem z 26 VII 1956, IPN BU 1227/154, s. 89 (tu: przedwojenny oficer, przez pewien czas pracował na poczcie w Poznaniu).

DEREŃ Kazimierz Józef, ur. 4 III 1904 w Knihininie-Górcie pow. Stanisławów, syn Franciszka i Stefanii z Iwańskich, przysięgły mierniczy, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 6 plot. we Lwowie. Ukończył Państwową Szkołę Mierniczych we Lwowie (1924) i Szkołę Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Poznaniu (1925/26); deklarował znajomość j. niemieckiego. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem technicznym przydzielonej do Armii „Łódź” 161 Eskadry Myśliwskiej 6 plot. Po klęsce wrześniowej został internowany w Rumunii, a po przekazaniu Niemcom 8 II 1941 przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 620) i VI B Dössel, z którego 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 odjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, a w sierpniu 1946 wrócił do kraju.

IPMS, A XII 81/2; *Rocznik oficerski 1934*, s. 161/3, 671; Straty; Dössel; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10008.pdf, tu: brak wzmianki o służbie w OW).

DEREŻEŃSKI Włodzimierz Józef, ur. 3 XI 1911 w Kucharkach pow. Jarocin, syn Wojciecha i Władysławy z Walickich, ppor. rez. art. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 61 pp; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 30 pal. Po dostaniu się do niewoli przeby-

wał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 391). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 155/320, 619; Straty; WBH.

DEREZIŃSKI Tadeusz J., ur. 12 X 1916 w Gnieźnie, por. OW. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach X A Schleswig i VI K Senne (nr jeniecki 790). Po zakończeniu wojny służył w OW, w maju 1949 był oficerem sportowym (ppor.) w komp. 4804, a na początku lat 50. oficerem (por.) w szwadronie wartowniczym 7317.

Straty; Wolak, s. 311.

DERĘGOWSKI Jan Franciszek, ur. 3 X 1900 w Wąbrzeźnie, syn Jana i Leokadii Balbiny z Balcerowiczów, kpt. piech. sł. st. (1 I 1933). Od 21 V 1928 był oficerem w 85 pp w Nowej Wilejce. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 1 komp. 85 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Od 15 VIII do 30 IX 1945 był d-cą zorganizowanej i wyszkolonej w OPO Murnau komp. 4023, pełniącej (1 X – 15 XII 1945) służbę przy obozie jenieckim dla SS w Mittenwald i od 15 XII 1945 do 1 XI 1947 przy oddziałach inżynieryjnych w Regensburgu. Po rozwiązaniu kompanii odszedł do obozu DP, a następnie wyemigrował do Australii, gdzie zmarł 6 X 1979 i został pochowany na Brighton General Cemetery w Caulfield South w stanie Victoria. Odznaczenia 1939: SKZ.

Rocznik oficerski 1939; WBH; FS; https://www.myheritage.pl/names/jan_deręgowski.

DESKUR Jacek, ur. 17 VII 1906 w Janowie Lubelskim, syn Stanisława i Anieli z Kühnelów, kpt. art. sł. st. (19 III 1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu artylerii 61 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weilburg i II C Woldenberg (nr jeniecki 928), a pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. W listopadzie 1945 był d-cą komp. II baonu PZW Mannheim-Käfertal.

Awanse oficerskie, s. 437/62; *Rocznik oficerski 1939*; WBH.

DETKO Tadeusz, ur. 24 XII 1914 w Sarnakach pow. Łosice, syn Pawła, st. sierż. pchor. Podczas kampanii wrześniowej służył w 20 Batalionie Saperów (pionierów). Do niewoli dostał się 4 IX 1939 pod Mławą; wojnę spędził w Stalagu I A Stalack (nr jeniecki 57630). Po wyzwoleniu przebywał w POW Langwasser i od 7 XI 1945 był d-cą plutonu w sformowanej tam komp. 4029.

Straty; Weisbach.

DEUTSCHMANN Jarosław, ur. 28 I 1918 w Kaliszu, syn Teodora Adolfa i Zofii Michaliny z Poraj-Pstrokońskich, ogn. pchor. art., absolwent Gimnazjum im. T. Kościuszki w Kaliszu, kursu Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we

Włodzimierz Wołyńskim (1936-1937) i szkoły podchorążych przy 1 Pułku Artylerii Najcięższej w Toruniu (1937-1939). Walczył w kampanii wrześniowej. 25 IX 1939 dostał się do niewoli i przebywał w Stalagu IX A Ziegenhein, skąd został skierowany do pracy przymusowej. Po zakończeniu wojny służył w OW, na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym d-cą (ppor.) komp. 4232 (39 ludzi) w Bad Cannstadt k. Stuttgartu. Po powrocie do kraju w 1946 zamieszkał we Wrocławiu, ukończył Państwową Wyższą Szkołę Administracji Gospodarczej (1946-1950) i pracował w przemyśle węglowym w Katowicach i Wrocławiu. Zmarł 19 VI 1989 we Wrocławiu i został pochowany na cmentarzu Grabiszyńskim.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; WBH (tu: Deutschman); <http://www.barbarafamily.eu/webtrees/individual.php?pid=I2302&ged=Genealogia%202015>; <https://barbarafamily.eu/wbaker/pages/polski/rodzina-deutschmanow.php> (tu: liczne fot.).

DĘBOWSKI Stanisław, por. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 2 XI 1945 został przydzielony do komp. 4009, od 19 XI 1945 był d-cą I plutonu w komp. 4009, 8 III 1946 przeniesiono go do komp. 4011, następnie do komp. 4028; od 29 IV 1946 był zastępcą d-cy komp. 4028, w latach 1946-1947 zastępcą d-cy komp. 4104, następnie służył w komp. 8058 w Fontainebleau we Francji (1949).

Rozkazy 1944 nr 378, 382, 383, 393; Rozkazy 1946 nr 15; ABS-SO nr 4256.

DĘBSKI, ppor., oficer komp. 4240 (1947), organizator kompanijnego koła YMCA (1947).

DĘBSKI Stanisław, por. Był oficerem obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, wykładowcą na kursach żandarmerii wartowniczej (1945-1946) i współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”. Być może był to **DĘBSKI** Stanisław, ur. 12 IV 1904 w Warszawie, syn Feliksa i Heleny, por. rez., z zawodu urzędnik. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 1 psk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Luckenwalde (nr jeniecki 584), II E Neubrandenburg i II D Gross Born.

Straty; WBH.

DIACZYŹYŃ Jerzy „Narwik”, ur. 5 V 1915 w Lubaczowie, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 3 komp. 62 pp, następnie żołnierzem AK (Komendantem I Rejonu Obwodu Tomaszów Lubelski), a po przedostaniu się do amerykańskiej strefy okupacyjnej oficerem OW. Przez wiele lat pracował w Rozgłośni Polskiej Radia Wolna Europa. Zmarł 1 X 1971 w Monachium.

Awanse oficerskie, s. 37/288; Rocznik oficerski 1939; Straty; KJ.

DMOWSKI Ryszard, ur. 10 III 1911 w Warszawie, syn Seweryna, por. kaw. sł. st. (19 III 1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 3 szwadronie 26 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe, od 17 IX 1942 w VI B Dössel, następnie w X B Nienburg (nr jeniecki 52872). Od 20 IV 1945 służył w OW we Francji, latem 1945 był oficerem komendy Obozu OW im. K. Pułaskiego w Reims i d-cą M-403-T LSCo. Zmarł w Reims 17 VIII 1946.

Sprawozdanie z 2 VI 1945; Roster; *Awanse oficerskie*, s. 458/31; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; Wykaz poległych, s. 11 (tu: rtm.).

DOBERSZTAJN Aleksander, ur. 3 VII 1909 w Łodzi, mjr, ppłk OW. W czasie wojny deportowano go do Niemiec. Od października 1945 służył w OW. Przez kilka lat był dowódcą kompanii LSC w Kaiserslautern. 1 IX 1954 został przeniesiony do resortu zaopatrzenia (Logistic) Głównej Sekcji Łącznikowej, następnie był szefem tego oddziału (Sekcji Zaopatrzenia LS Agency). Zmarł 14 VIII 1967 we Frankfurcie nad Menem.

Straty; KJ.

DOBRZAŃSKI Jerzy „Karol”, „Ubysz”, po wojnie **UBYSZ** Karol, ur. 4 XI 1918 w Piotrkowie Trybunalskim, syn Tadeusza i Janiny z Ubyszów; ppor. NSZ, absolwent Gimnazjum Męskiego Towarzystwa Szkoły Średniej w Piotrkowie. Deklarował znajomość j. niemieckiego, holenderskiego i angielskiego (1946). Przed wojną był działaczem SN (w 1937 został skazany na karę grzywny). Podczas kampanii wrześniowej służył jako ochotnik w 25 pp, 7 pp Leg. i 184 pp w grupie gen. Kleeberga. Po bitwie pod Kockiem został przedstawiony do odznaczenia KW (bez rezultatu). Od 6 X 1939 do 28 X 1941 przebywał w Stalagu XVII B Krems Gneixendorf (nr jeniecki 45885); 28 X 1941 przeniesiono go na status cywilny i skierowano do pracy przymusowej w Horn, gdzie został zatrudniony jako pomocnik piekarza. Po zwolnieniu i powrocie do kraju był członkiem oddziału do zadań specjalnych KG ZJ i NSZ (marzec 1942 – sierpień 1944). Ukończył Szkołę Podchorążych NSZ w Warszawie i w maju 1943 został awansowany do stopnia kpr. pchor. Podczas powstania warszawskiego był kwatermistrzem komp. „Warszawianka” w zgrupowaniu „Chrobry II”, w którym we wrześniu 1944 awansował do stopnia ppor. ze starszeństwem z 1 I 1944. Walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101893), skąd 19 X 1944 został przesłany do Oflagu VII A Murnau. Późną wiosną 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 23 VI 1945 do marca 1946 był oficerem do zadań specjalnych i kurierem Brygady do kraju. 7 III 1949 uciekł z Polski do Szwecji, a w 1951 wyemigrował do Kanady, zamieszkał w Montrealu i pracował jako kierownik drukarni. Przez wiele lat był działaczem (sekretarzem generalnym) Związku Polaków w Kanadzie i redaktorem jego organu pt. „Związkowiec”.

Zmarł 28 X 1995 w Toronto, gdzie został pochowany na cmentarzu Mount Pleasant. Odznaczenia: Krzyż NCZ (pośmiertnie).

Rozkazy 1944 nr 275; ABS-20; ABS-5, akta weryfikacyjne (tu: ppor. 1 I 1944); „Szczerbiec Chrobrego”: 1994, nr 7, s. 21; 1995, nr 17, s. 40; „Szczerbiec” 2003, nr 12, s. 366; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jerzy_Dobrzanski.

DOBRZAŃSKI Jerzy Józef, ur. 16 X 1902 w Kaliszu, syn Józefa i Zofii ze Steckich, kpt. piech. sł. st. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 5 komp. 10 pp w Łowiczu. 19 IX 1939 w Witkowicach dostał się do niewoli i przebywał następnie w oflagach IV A Hohstein (nr jeniecki 48541), IV C Colditz (1940), II A Prenzlau (1941), II E Neubrandenburg i II D Gross Born. Po odzyskaniu wolności służył w OW. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 27 VI 2001. Odznaczenia: SKZ.

Awanse oficerskie, s. 315/226; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

DOBRZAŃSKI Ziemowit Piotr, ur. 19 X 1893 w Jarosławiu, syn Serafina, kpt. piech. w stanie spoczynku (1 VI 1919). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 2 komp. ON „Dukla” w Baonie ON „Krosno”. 14 X 1939 dostał się do niewoli i przebywał następnie w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15740). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 412 Tb w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny.

Rocznik oficerski 1934, s. 328/126, 845; Straty.

DOKTOR Włodzimierz „Jan”, po wojnie **DOKTOR** Jan, ur. 27 X 1906 w Kijowie, syn Włodzimierza i Elżbiety, kpt. OW, po ukończeniu gimnazjum wstąpił do Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 7a w Śremie (1925), którą opuścił po trzech miesiącach ze względu na kategorię zdrowia „C” (czasowo niezdolny do służby wojskowej), absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Poznaniu (dyplom: 19 XI 1936), w czasie studiów członek Korporacji „Balía”; deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Do wybuchu wojny mieszkał i praktykował w Poznaniu, po wysiedleniu z Poznania zamieszkał w Ostrowcu Świętokrzyskim. Za działalność patriotyczną został aresztowany i osadzony na Pawiaku, skąd 23 III 1943 wysłano go do KL Majdanek (nr obozowy 21), następnie do KL Gross Rosen (5 IV 1944 – luty 1945) i Flossenbürga (od 15 II 1945, nr obozowy 87122). Przebywając w obozach niósł pomoc medyczną współwięźniom. Od 31 I 1946 służył jako lekarz w I Grupie Kompanii Wartowniczych w Ośrodku Bamberg, od 20 IV 1946 był lekarzem 130 LSC w Monachium. Po został na emigracji.

Rozkazy 1946 nr 26; ABS-Rejestr, s. 10022; Straty (tu: Jan Włodzimierz); R3/1 V 46; RL38.

DOŁHUN Marian Stanisław, ur. 26 VII 1910 w Przeworsku, syn Józefa, por. piech. sł. st. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w komp. karabinów maszynowych Batalionu KOP „Wołożyn”. 5 X 1939 dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 19209). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 409 T w Daspich. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

DOMACHOWSKI Edmund, ur. 9 III 1896 w Drzycimiu pow. Świecie, syn Antoniego i Julianny z Kruczkowskich, por. rez. piech. (1 III 1939). Podczas wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 324). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 626/600; Straty; WBH; II.56.4183); https://www.myheritage.pl/names/edmund_domachowski.

DOMALSKI Aleksander, ur. 16 I 1896 w Warszawie, syn Kazimierza, kpt. art. sł. st. (19 III 1937). Na początku lat 30. służył w 7 pac, latem 1933 został przekazany do 1 Morskiego Dywizjonu Artylerii Przeciwlotniczej, w którym był oficerem administracyjno-materiałowym i p.o. d-cą plutonu łączności. Podczas kampanii wrześniowej brał udział w walkach o Kępę Oksywską. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VIII A Kreuzburg (nr jeniecki 76), 13 VI 1940 został przekazany do Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 466). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy. Wrócił do kraju. Zmarł 28 II 1978 we Wronkach i został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym. Odznaczenia: SKZ.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 395/12; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; http://wsh.historica.republika.pl/Historica/opracow_1.htm (tu: mjr).

DORUCH Antoni, ur. 8 VI 1905 w Pieczyskach pow. Kalisz, syn Antoniego, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 57 pp. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 14 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 681) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Wrócił do kraju. Za działalność na polu oświaty został w 1955 odznaczony Medalem 10-lecia Polski Ludowej.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 73/166, 512; Straty; WBH.

DOSTAWSKI Arnold, ur. 1910, ppor. rez. art. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna.

Prawdopodobnie powinno być: **KOTOWSKI** Arnold Wojciech, ur. 8 VIII 1910 w Gniewie pow. Tczew, syn Franciszka, ppor. rez. art. (1 I 1936). Podczas kam-

panii wrześnieowej był oficerem 16 pal. Wzięty do niewoli przebywał w oflagach VII B Eistätt i VII A Murnau (nr jeniecki 894).

Awanse oficerskie, s. 60/169; Straty; WBH.

DOWBOR Romuald (często **DOWBÓR**), ur. 2 XI 1905 w Noworosji (na Ukrainie), syn Bronisława, rtm. kaw. sł. st. (1 I 1935), wychowanek Korpusu Kadetów nr 1 we Lwowie. Po ukończeniu szkoły oficerskiej i awansie do stopnia ppor. został przydzielony do 17 puł; wielokrotnie reprezentował pułk w zawodach hippicznych; brał udział w akcji zajmowania Zaolzia w 1938; Do wybuchu wojny był d-cą 3 szwadronu 17 puł. Podczas kampanii wrześnieowej był d-cą szwadronu kawalerii dywizyjnej 35 DP. W czasie wojny służył w PSZ na Zachodzie (w 1 Dywizji Pancerniej), od 13 X 1943 do 25 VIII 1944 był d-cą 1 part ppanc., od 26 VIII 1944 do marca 1947 d-cą 24 puł w stopniu ppłk. Walczył w Normandii. Służbę w OW rozpoczął w stopniu szeregowca, ale szybko awansował do stopnia mjr. OW; był zastępcą d-cy 6953 LSC Verdun (1953-1955), d-cą komp. 4082 w Orlean-Saran (1956), długoletnim (od 1956 – co najmniej do sierpnia 1962) d-cą 4230 LSCo CSG (Gd) w Chinon we Francji i w Hanau w Niemczech. W pierwszej połowie lat 50. należał do grona sympatyków organizacji „Ogniwo”. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 19 XII 1986 w San Diego w stanie Kalifornia. Pochowano go na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie. Odznaczenia: VM (za kampanię we Francji, Belgii, Holandii i Niemczech 1944-1945); DSO.

Rocznik oficerski 1939; Awanse oficerskie, s. 316/61; WBH; <http://www.sejm-wielki.pl/b/sw.154688;KJ;FS> (tu: ur. 11 II 1905); „PKiBP” 1987, nr 125, s. 68 (tu: Romuald, ppłk; na nagrobku: generał).

DRAGAN Zdzisław Marian, ur. 2 VIII 1908 we Lwowie, syn Marcina, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938), absolwent Gimnazjum im. J. Długosza we Lwowie; w okresie międzywojennym m.in. oficer KOP, przed wybuchem wojny adiutant 22 pp, w kampanii wrześnieowej kwatermistrz 22 pp, po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVII A Edelsbach (nr jeniecki 42509) i II B Arnswalde, od 15 V 1942 w Oflagu II D Gross Born, pod koniec wojny ewakuowany do Lubeki; po zakończeniu wojny podjął pracę w kompaniach wartowniczych, w maju 1949 był oficerem 4202 Kompanii Wartowniczej i Pracy Giessen.

Rocznik oficerski 1939; Awanse oficerskie, s. 433/210; Straty; WBH.

DRATWA Jan Czesław Bronisław, ur. 16 V 1898 w Chróstowie pow. Inowrocław, syn Ludwika, kpt. lotnictwa sł. st. (1 I 1933), kpt. OW, absolwent gimnazjum. W 1917 służył w armii niemieckiej, od 1919 w WP. Uczestniczył (w Wielkopolskiej Eskadrze Balonowej) w polsko-ukraińskich walkach o Lwów. Od 1920 służył w toruńskim 3 Batalionie Balonowym. Walczył pod Kijowem, Brześciem i Warszawą (1920). Po ukończeniu Oficerskiej Szkoły Balonowej i awansie do

stopnia ppor. (1922) był adiutantem w 1 Batalionie Balonowym, a przed wybuchem wojny II zastępcą d-cy (kwatremistrzem) tego Batalionu. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem Bazy Balonowej nr 1. Wzięty do niewoli przebywał następnie w oflagach VII B Eichstätt (nr jeniecki 50) i VII A Murnau. Po zakończeniu wojny służył w OW; należał do grona organizatorów ośrodka szkoleniowego w Mannheim-Käfertal, następnie przeniesiono go do ośrodka organizacyjnego w Fuldzie i do 112 LSC Frankfurt, a w 1951 do nowo powstałego 6950 LSC Kaiserslautern, w którym objął dowództwo nad tamtejszą kompanią sztabową – 6950 HQ Co (Gd). W sztabie Ośrodka pracował do śmierci. Zmarł 11 IV 1964 Kaiserslautern. Odznaczenia: KW, SKZ.

Rocznik oficerski 1939; Straty (tu: Dratwa Czesław); WBH; IPN BU 01419/77, s. 32; KJ.

DREJFELD Wiesław Stefan „Mianowski”, „Wiesław”, po wojnie **MIANOWSKI** Marian, ur. 27 IV 1917 w Koziatynie k. Kijowa, syn Antoniego i Anny z Kieszkowskich, ppor. rez. piech., technik-mechanik; absolwent Państwowej Szkoły Technicznej w Łodzi i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 28 pp w Łodzi (1938/39). Podczas kampanii wrześniowej służył jako kpr. pchor. w 28 pp. Uniknął niewoli. W czasie okupacji używał nazwiska Mianowski. W działalność konspiracyjną był zaangażowany od 1939, należał m.in. do Akcji Specjalnej NSZ Okręgu IX Łódź, gdzie został awansowany do stopnia ppor. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w stalagach XI A Altengrabow i X B Sandbostel (nr jeniecki 45910). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 15 XI 1945 został przydzielony do komp. 4009 i od 19 XI 1945 był d-cą jej VI plutonu. 12 I 1946 zwolniono go ze służby.

Rozkazy 1944 nr 392, 393; Rozkazy 1946 nr 10; ABS-Rejestr, s. 128 (tu: Dreifeld); Straty (tu także: pobyt w Stalagu XIII A Bad Sulzbach, nr jeniecki 27872 oraz Mianowski Wiesław); Władysław; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/wieslaw-dreifeld,8763.html>.

DROZDOWSKI Czesław „Domański”, „Spychała”, „Zadra”, po wojnie **ZADRA** C.D. Stefan, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **SPYCHAŁA** Czesław, ur. 15 III 1918 w Warszawie, plut. pchor. WP, kpt. NSZ, technik budowlany; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Ukończył gimnazjum, Państwową Szkołę Drogową i Wodną, Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty 28 DP przy 15 pp „Wilki” w Dęblinie oraz Dywizyjny Kurs Karabinów Maszynowych w Dębicy, po którym w sierpniu 1939 awansował na plut. pchor. Od maja 1942 należał do ZJ, następnie do NSZ, gdzie awansował do stopnia ppor. (1 I 1943); był m.in. d-cą plutonu i komp. w Centrum Wyszkożenia Szkoły Podchorążych Piechoty NSZ w Warszawie (1 I 1943 – 1 VIII 1944), latem i jesienią 1943 d-cą oddziału partyzanckiego XIII Okręgu NSZ. 1 I 1944 został awansowany do stopnia por. W czasie powstania warszawskiego był oficerem Legii Akade-

mickiej NSZ, d-cą plutonu i komp. w zgrupowaniu „Gozdawy”; awansował do stopnia kpt. (15 VIII 1944). 5 X 1944 znalazł się w niewoli i przebywał najpierw w Stalagu 344/318 Lamsdorf, a od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102267). Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył w czerwcu 1945 (sam podaje 16 V 1945), od 23 VI 1945 był p.o. d-cą 4 komp. III Baonu, od 23 VII 1945 d-cą komp. ckm III Baonu. 22 VIII 1945 wyjechał do 2 Korpusu, w którym służył w 7 Baonie Strzelców. 25 III 1946 został mianowany przez Naczelnego Wodza ppor. rez. piechoty (od 1 X 1944). Po powrocie do Niemiec był instruktorem wartowniczego Ośrodka Fürstenfeldbruck (10 III 1946), d-cą komp. 4082, a następnie przydzielono go do komp. 4009, z której w związku z likwidacją jednostki został zwolniony 10 VIII 1947 i skierowany do obozu cywilnego Ingolstadt w Górnej Bawarii. Pod koniec lat 40. wyemigrował do Australii, gdzie zmarł 18 V 1997. Odznaczenia: KW (czterokrotnie).

ABS-Rejestr, s. 10138; ABS-SO nr 3079; ZE nr 155, ABS-9 (tu: ur. 30 III 1913); KW BS nr 155 (tu: Zadra Stefan „Domański”); *Rozkazy 1944* nr 275, 292, 301, 304, 316, 323; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Czeslaw_Drozdowski (tu: ur. 15 III 1918).

DRYŻBA Piotr, ur. 15 XII 1909 w Grajewie, syn Jana i Walerii z Jankowskich, urzędnik, plut. pchor. WP, ppor. OW. Podczas okupacji był więziony w KL Mauthausen (nr obozowy 127795) i Gross-Rosen. Od 3 XII 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Langwasser komp. 4026. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, pod koniec życia pracował jako dozorca. 20 XI 1956 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 12 II 1975 w Chicago i został pochowany na cmentarzu Maryhill.

Straty; FS.

DRZENSLA Alojzy, ur. 29 II 1920, ppor. OW. W pierwszej połowie lat 50. był oficerem szwadronu 7315 w Kindlach-Pfalz.

Wolak, s. 304.

DUDA Włodzimierz, ur. 2 IV 1893 w Mostach Wielkich pow. Sokół, kpt. piech. sł. st. (15 VIII 1924). Brał udział w walkach o granice (1919-1920); do wybuchu wojny był adiutantem komendanta Szkoły Podoficerów Piechoty dla Młodzieńców nr 2 w Śremie. W 1945 był oficerem w POW Langwasser, d-cą sformowanej tam 10 XII 1945 komp. 4018, wysłanej następnie do Fürth. Odznaczenia: KW, MN, SKZ.

Rocznik oficerski 1939; Weisbach; WBH.

DUDARYK Kazimierz, ur. 24 II 1910 w Naven (Irlandia), w okresie międzywojennym wrócił do Polski, ppor. OW. W czasie wojny został deportowany do Niemiec. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. G-369

w Mannheim-Schönau, w lutym 1947 oficerem w Obozie Szkoleniowym w Mannheim-Käfertal.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty.

DULIK Józef (o. Edmund) „Edmund Zaczkowski”, po wojnie **ZACZKOWSKI** Edmund, ur. 1 VII 1891 we Lwowie; ksiądz, kpt. OW, absolwent seminarium duchownego oo. franciszkanów, wyświęcony w Krakowie (1914); deklarował znajomość j. niemieckiego i ukraińskiego (1946). W czasie I wojny światowej służył w armii austriackiej, podczas II wojny był więziony w obozach koncentracyjnych Auschwitz (nr obozowy 153136), Buchenwald i Dachau. Po odzyskaniu wolności był duszpasterzem skupisk polskich w Niemczech, a od 20 XI 1945 kapłanem wartowniczym, od 7 XII 1945 kapłanem Ośrodka Brygady Świętokrzyskiej w Monachium, następnie 111 LSC. W późniejszych latach pełnił funkcje kapłana w Giessen (1951), Kaiserslautern-Miesau i Pirmasens/Pfalz. Zmarł 14 XII 1958 i został pochowany na cmentarzu miejskim w Kaiserslautern.

ABS-Rejestr, s. 3655; ABS-SO nr 3087; *Rozkazy 1944* nr 409; Straty; <http://www.polska-parafia-giessen.de/historia-parafii/> (tu: Żaczkowski Edmund); <http://www.polska-parafia-giessen.de/historia-parafii/księża-pracujący-na-terenie-ośrodka-duszpasterskiego-w-giessen/> (tu: Żaczkowski-Dulik Edmund o. Innocenty).

DURDA Marian Stanisław Józef, ur. 4 V 1909 Wadowicach, syn Antoniego i Wiktorii z Koniecznych, ppor. rez. piech. (1 I 1935), por. funkc. (1 IV 1946), kpt. OW. Przebywał w Oflagu VII A Murnau. W 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. „2B” w Erbenheim-Wiesbaden przy 831st Eng. Av. Bat., następnie zastępcą d-cy komp. 4804 w Fürstenfeldbruck, d-cą komp. 7111 (8 VIII 1948 – 1 II 1949) w Wiesbaden i d-cą szwadronu 7317 „Fit. A” w bazie lotniczej Kaufbeuren (20 XI – 9 XII 1949). Po zakończeniu służby wyemigrował w czerwcu 1951 do USA. Zmarł 30 VIII 1971 w Chicago. Pochowano go na cmentarzu Maryhill.

Stan Oddziałów Wartowniczych przy lotnictwie amer. podległe 9th Air Service Command na dzień 26 VII 1946, IPMS, A XII 90/11; *Awanse oficerskie*, s. 67/2350; Krogulski, s. 53, 83; Murnau; WBH; FS.

DURKALEC Ernest Michał „Sław”, ur. 8 XII 1893 w Jarosławiu, syn Wendelina, kpt. piech. w stanie spoczynku; był oficerem zawodowym w armii austriackiej i został zweryfikowany w stopniu kpt. piech. ze starszeństwem z 1 VI 1919; brał udział w powstaniach śląskich, od 1938 pozostawał w stanie spoczynku; został zmobilizowany w 1939, ale uniknął pójścia do niewoli; podczas okupacji był żołnierzem AK. Po aresztowaniu został osadzony w KL Auschwitz (nr obozowy 75924), skąd zwolniono go 14 VII 1943. Został wówczas kierownikiem schroniska „Lubań” w Gorcach stanowiącego oparcie dla grup partyzanckich. We wrześniu 1944, po oblacie niemieckiej, schronisko spalono, a Durkalca po-

nownie aresztowano i wysłano do KL Gross-Rosen, a następnie 16 II 1945 do KL Flossenbürg (nr obozowy 80786). Od 12 VII 1945 przebywał w OW we Francji, w komp. 8939 w Troyes w departamencie Aube. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Mieszkał w Krakowie i Szczawnicy. Zmarł 1 VII 1978 w Szczawnicy i został pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym. Odznaczenia: SKZ, MN, SKZ z Mieczami (20 I 1945).

Straty; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Ernest_Durkalec (tu: nr oświęcimski – 25925).

DUSZCZAK Jan, ur. 12 IX 1908 w Dachowej pow. Śrem, syn Franciszka, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 59 pp. Podczas kampanii wrześniowej walczył w 59 pp, po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 692) i VII A Mur-nau (nr jeniecki 32109). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był d-cą plutonu w komp. 4603. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Po powrocie zamieszkał w Grodzisku Wielkopolskim i pracował jako nauczyciel. Tam też zmarł w 1971 i został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 105/2451, 517; Straty; WBH; FS.

Duś Przemysław „Dobrzyński”, ur. 21 X 1914 w Lublinie, ppor. czasu wojny, absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Poznaniu, w czasie studiów członek Korporacji Medyków „Aeskulapia”, lekarz-ftyzjatra. Po wysiedleniu z Poznania mieszkał w Kraśniku. Został aresztowany za posiadanie prasy podziemnej i był więziony w obozach koncentracyjnych Auschwitz (nr obozowy 80078) i Mauthausen (nr obozowy 70377). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, w której 14 XII 1945 awansował do stopnia ppor. czasu wojny. Od 16 XII 1945 był lekarzem Ośrodka Monachium. Po zakończeniu służby wrócił do kraju i pracował m.in. w Wałbrzychu (1956). Po wojnie używał nazwiska Duś-Dobrzański. Zmarł 17 XI 1974 we Wrocławiu i został pochowany na cmentarzu komunalnym Grabiszyn.

ABS-Rejestr, s. 3727; *Rozkazy 1944* nr 414; Straty; https://www.findagrave.com/memorial/164236322/przemyslaw-dus_dobrzanski.

DYBOWICZ Kamil, ur. 8 XII 1911 w Wierzbniku (Starachowicach), por. OW. W okresie okupacji był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 153565) i Flossenbürg (nr obozowy 103590), gdzie 14 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW i był m.in. oficerem 6950 LSC (1955-1957). Po zakończeniu służby wyemigrował z żoną w kwietniu 1957 do USA. Zmarł w październiku 1981 w Eastpointe w stanie Michigan.

Straty; FS.

DYBOWSKI Janusz „Janusz”, „Śmiały”, ur. 6 IV 1913 w Nawosielcu pow. Łosice, syn Józefa; ppor. sap. AK. W okresie okupacji należał do NSZ w Warszawie. W powstaniu warszawskim walczył w komp. „Jeremi” zgrupowania „Chrobry II” i 15 pp AK „Wilki”, brał udział w walkach w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (102004), skąd 19 X 1944 został przesłany do Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. W marcu 1958 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. 25 II 1964 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w czerwcu 1984 w Detroit.

Lista imienna; Straty (tu: ur. Nowojelec); FS (tu: ur. Nowogródek); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Janusz_Dybowski.

DYCHALSKI Stanisław, ur. 23 II 1909 w Tarczku pow. Iłża, syn Wincentego, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Przed wojną był nauczycielem szkół powszechnych w Tarczku, Dobrej, Chybicach i Grabkowie. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 3 plutonu karabinów maszynowych w 2 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt (nr jeniecki 642) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. W listopadzie 1945 wrócił do kraju. Po powrocie był kierownikiem szkoły podstawowej w Chybicach (1945-1955), Promniku (1955-1959) i Grabkowie. W 1969 przeszedł na emeryturę. Zmarł w Tarczku 25 V 1972 i został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 97/608; Straty; WBH; Murnau; <http://docs9.chomikuj.pl/2627276860,PL,0,0,AKAPIT.doc>; http://mogily.pl/tarczek/DychalskiStanislaw_836095.

DYMEL Bolesław, ur. 1 VII 1912 w Żółtańcach pow. Chełm, syn Wincentego i Barbary, nauczyciel, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 7 pp Leg. w Chełmie. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Chełmie (1933) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Łucku (1933/34); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem 7 pp. Po dostaniu się do niewoli w czasie kampanii wrześniowej był więziony w Stalagu XIII A Hammelburg, a następnie w oflagach VII C Laufen i VII A Murnau (nr jeniecki 32386). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji. Zakończył ją 15 X 1945 w związku z zatrudnieniem w polskim szkolnictwie we Francji. Do kraju wrócił w sierpniu 1947 i kontynuował działalność pedagogiczną w Państwowym Gimnazjum Handlowym w Świerzawie na Dolnym Śląsku. Zmarł 17 II 2004.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 164/3299; Straty; Murnau; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10739.pdf).

DYMNY Jerzy S., ur. 31 VII 1924 w Cieszynie; ppor. piech., ukończył szkołę średnią (mała matura) i przeszkolenie wojskowe w Junackich Hufcach Pracy. Podczas okupacji należał do NSZ, gdzie awansował do stopnia ppor. W związku ze swą

przeszłością okupacyjną został aresztowany przez UB, a po odzyskaniu wolności przedostał się w maju 1946 do amerykańskiej strefy okupacyjnej. 14 VI 1946 przybył do ośrodka wartowniczego Fürstenfeldbruck, a 15 VI 1946 do ośrodka szkoleniowego w Käfertalu. W czerwcu 1949 wyemigrował do Kanady z grupą 15 ludzi i początkowo pracował w puszczy przy konserwacji torów kolejowych, następnie zajmował się myślistwem w północnym Ontario (polował na bobry), hodował norki; należał do Koła „Ogniwa” w Montrealu (1953), był członkiem komisji organizacyjnej zarządu Okręgu ZHP Kanada (1953-1955).

ABS-Rejestr, s. 10161; List do Zarządu ZbW z 5 II 1952, ABS-151.

DYNDUL Michał „Janusz II”, ur. 21 IX 1910 w Suwałkach, syn Antoniego, ppor. rez. piech. (1 I 1935), por. sap. (1944), kpt. OW (1947), technik. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 1 Batalionie Mostów Kolejowych. W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w obwodzie Biała Podlaska. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu w kompanii saperów batalionu „Iwo-Ostoja”. Po kapitulacji przebywał w stalagach X B Sandbostel (nr jeniecki 225220) i XIII A Bad Sulzbach (nr jeniecki 30065). Po zakończeniu wojny był d-cą 18 komp. V batalionu Zgrupowania Szeregowych Obozu Polskiego PWX Lubeka, a następnie d-cą III Baonu Szeregowców w Retum wchodzącego w skład XIII Zgrupowania Polskich Jeńców Wojennych Sylt Dowództwa Polskiego Okręgu Wojskowego na terenie 8 Korpusu Brytyjskiego (1945-1947). Po podjęciu pracy w OW został awansowany do stopnia kpt.; w listopadzie 1947 był d-cą komp. 4002 w Giessen. W czerwcu 1948 wyemigrował do USA i zamieszkał w Milwaukee w stanie Wisconsin. 9 V 1958 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 18 VII 1989 Cape Coral w stanie Floryda.

Awanse oficerskie, s. 104/1357; Straty; WBH; FS; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biograme/Michal_Dyndul

DYNER Kazimierz, ur. 10 II 1917 w Sosnowcu, kpr. pchor. WP, mjr OW. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 74 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu VIII A Görlitz, skąd 26 III 1941 został przekazany do Stalagu XII A Limburg an der Lahn, a 26 III 1941 do Stalagu XII B Frankenthal. Po zakończeniu wojny służył w OW, po awansie do stopnia kpt. był d-cą komp. 4243 w Mannheim-Hanau (1948-1953), 4081 LSCo Karlsruhe (1954-1955), 4033 (1955-1956) i 4080 LSCo Karlsruhe (1956-1957). 20 III 1957 wyemigrował do USA, mieszkał w Filadelfii, następnie (1958-1977) w Rosemont w stanie Pensylwania; w 1974 ukończył wyższe studia i uzyskał stopień dr. filozofii. Zmarł 2 VIII 2002 w Wayne w stanie Pensylwania.

Wykaz oficerów z 25 I 46; „OW”; „Na Posterunku”; Straty; FS.

DZIAKOŃSKI Zbigniew Michał „Żbik”, „Żbikowski”, „Żbik-Żbikowski”, właściwie **KOWALCZYK** Zbigniew Michał, ur. 29 IX 1920 w Warszawie, syn Wiktora i Anny z domu Mojzych, por. NSZ, absolwent szkoły średniej (duża matura); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). W kampanii wrześniowej walczył jako ochotnik; od 18 IX 1939 do 22 VI 1941 siedział w sowieckim więzieniu w Słonimie. Po ucieczce należał od 8 VIII 1941 do ZJ. Ukończył szkołę podchorążych Związku Jaszczurczego (1941/42) i awansował na plut. pchor. (15 XII 1942), następnie do stopnia ppor. NSZ (1 I 1944). Od 15 do 30 XI 1943 był więziony na Pawiaku. Podczas powstania warszawskiego był zastępcą d-cy komp. Legii Akademickiej, walczył na Starym Mieście i w Śródmieściu, był trzykrotnie ranny; 15 VIII 1944 został awansowany do stopnia por. rez. piech. Po kapitulacji znalazł się w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102245). Od 6 VII 1945 był oficerem do specjalnych zleceń w Brygadzie Świętokrzyskiej, m.in. emisariuszem do kraju, skąd wyprowadził rodziny oficerów służących w PSZ. Od 1 X 1945 pozostawał w dyspozycji mjr. „Aleksandra”. 17 IX 1945 został odkomenderowany do 2 Korpusu, skąd wrócił na początku 1946; od 18 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4101; 14 II 1946 przeniesiono go na stanowisko d-cy plutonu w komp. 4104, od 20 IV 1946, po awansie do stopnia por., był zastępcą d-cy komp. 4104. Od 3 XII 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal na kursie oficerskim. 14 II 1947 został zastępcą d-cy komp. 4084 w Dachau. 30 IX 1947 zwolniono go wraz z kompanią i skierowano do obozu cywilnego Ingolstadt. W grudniu 1947 został prezesem obozowego koła ZbW. Wyemigrował do Francji, gdzie pracował w hucie; po pewnym czasie powrócił do Niemiec i podjął pracę w 7317 LSU (Gd) w Landsbergu nad Lechem, następnie osiadł w Monachium, ukończył studia i pracował jako inżynier-mechanik. Był działaczem Związku Uchodźców Polskich w Niemczech oraz współzałożycielem (1981) i przewodniczącym Solidarności Wolnych Polaków w Bawarii, wspierającej działalność „Solidarności” w Polsce. Zmarł w Warszawie 8 VIII 2006 i został pochowany na cmentarzu wojskowym na Powązkach. Odznaczenia: Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski (2008), Krzyż NCZ.

ABS-Rejestr, s. 10016; ZE nr 156, ABS-9; ABS-SO nr 5022; KW BS nr 156; AP RP, sygn. 520/10 (tu: w BS od maja 1944); *Rozkazy 1946* nr 284; *Rozkazy 1946* nr 6, 15, 27, 34/36, 38, 44, 45, 46, 54, 58, 71, 72, 80, 94, 100; „OW” 1948, nr 6, s. 4; Wolak, s. 311; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Zbigniew_Kowalczyk_2.

DZIECIUCHOWICZ Leonard, ur. 29 X 1923 we Wrześni; ppor. OW, absolwent 4 klas gimnazjum, szkoły podchorążych w Armii Polskiej w ZSRR oraz kursu podoficerskiego i oficerskiego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Po kampanii wrześniowej znalazł się w ZSRR, od 13 III 1941 służył w armii rosyjskiej w Sumach, następnie w Armii Polskiej w Wiaźmie w 1 DP im. T. Kościuszki, gdzie został awansowany do stopnia st. sierż. (15 VIII 1943) i ppor. (19 III 1944); był d-cą

plutonu (19 III 1944 – 29 X 1945). Po ucieczce jesienią 1945 i kilkumiesięcznym pobycie w obozie w Hanowerze trafił do OW i został przyjęty w stopniu szeregowca. Po ukończeniu kursu podoficerskiego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal awansował na kpr., plut. (24 III 1946), sierż. (15 V 1946) i ppor. (13 XII 1946). Od 13 II 1947 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Käfertalu komp. 8928. 15 IX 1947 został wraz z całą kompanią zwolniony z pracy. W 1948 przebywał w obozie DP w Ingolstadt. W sierpniu 1948 wyemigrował do Australii.

ZE nr 157, ABS-9; https://immigrantships.net/v4/1900v4/annasalen19490824_01.html.

DZIEDZIC Władysław, ur. 19 IX 1925 w Łazach k. Bochni. Podczas okupacji wywieziono go do Niemiec. Po wojnie służył w OW, m.in. jako oficer komp. 8016 CSG w Kaiserslautern. Zmarł 26 V 1988 w Kaiserslautern.

Straty (tu: ur. Brzesznica); KJ.

DZIEKOŃSKI Zbigniew, ur. 6 IX 1913 w Słucku, syn Feliksa, ppor. kaw. sł. st. (15 X 1936). We wrześniu 1939 był d-cą plutonu w szwadronie karabinów maszynowych 6 puł. 28 IX 1939 w Warszawie dostał się do niewoli i przebywał w Stalagu IV B Mühlberg oraz Oflagu XI B Braunschweig (nr jeniecki 696). Po wojnie służył w OW, gdzie został awansowany do stopnia por. Po zwolnieniu z pracy był prezesem koła ZbW w obozie DP w Ingolstadt (1947). Wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Zmarł 16 IX 1961 w szpitalu w Leicester.

Awanse oficerskie, s. 20/80; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS; KJ (tu: oficer 12 Pułku Ułanów Podolskich); WBH.

DZIERŻANOWSKI Henryk „Grzymała”, „Morawiec”, po wojnie **MORAWIEC** Henryk, ur. 22 XI 1919 w Warszawie, syn Henryka i Bernardy z Rakowskich; ppor. rez. lotn., właściciel fabryki, absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Radomiu (1938/39); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK, w czasie powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu w szeregach batalionu „Zaremba-Piorun”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101517), 8 X 1944 został przekazany do Oflagu II D Gross Born, a pod koniec wojny ewakuowany do Lubeki. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 8 I 1946 przydzielono go do komp. 4016, od 11 I 1946 był d-cą III plutonu w tej kompanii. 26 III 1946 został zwolniony ze służby. Wrócił do kraju. Zmarł 14 II 1986 w Toruniu i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym.

ABS-Rejestr, s. 3753; *Rozkazy 1946* nr 6, 9, 72; Straty (tu: ur. 22 XI 1918, a także ur. 22 XI 1919; więzień Pawiaka oraz KL Sachsenhausen i Mauthausen – nr 401/24486); WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Henryk_Dzierzanowski; <https://torun.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=13424>.

DZIĘCIOŁ Witold Dariusz, ur. 19 XII 1907 w Smardzewicach k. Tomaszowa Mazowieckiego, ksiądz kpt., absolwent kieleckiego seminarium duchownego, święcenia kapłańskie otrzymał 21 VI 1931. Po święceniach pracował w parafiach kieleckich (św. Wojciecha i katedralnej). 20 V 1942 został aresztowany za pomoc Żydowi i osadzony w KL Auschwitz (nr obozowy 44473), a następnie w Mauthausen-Gusen (1942-1944) i Dachau (1944-1945). Po wojnie był duszpasterzem w obozach Hohenfels, Regensburg i Mannheim-Käfertal (1945-1950), a od 1 II 1946 kapelanem sekcji łącznikowej przy 182 LSC Mannheim. W styczniu 1950 wyemigrował do Australii i prowadził pracę duszpasterską w Perth w Zachodniej Australii (1950-1975); był rektorem Polskiej Misji Katolickiej w Australii (20 II 1973). Napisał kilka prac historycznych na temat starożytności i wczesnego średniowiecza, współpracował z londyńskimi „Tekami Historycznymi”. Po przejściu na emeryturę (1975) wrócił do kraju. Zmarł 13 VI 1976 w Łodzi i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Smardzewicach.

Assignment46; Straty; https://pl.wikipedia.org/wiki/Witold_Dzięcioł.

DZIĘCIOŁOWSKI Władysław, ur. 10 VI 1911 w Nowym Sączu, syn Michała i Józefy z Kogutów, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 72 pp. Do niewoli dostał się 30 IX 1939 w Kielcach. Przebywał w Stalagu XVII A Kaisersteinbruch (nr jeniecki 45035), Oflagu II A Prenzlau (nr jeniecki 612) oraz oflagach IV C Colditz (od 23 II 1941), II D Gross Born i II E Neubrandenburg. Pod koniec wojny został ewakuowany w rejon Lubeki. Po odzyskaniu wolności pracował w OW. W sierpniu 1950 wyemigrował do USA.

Awanse oficerskie, s. 191/1294; Straty; FS; WBH.

DZIĘCIOŁOWSKI Władysław Eugeniusz „Leszek”, „Ciechanowski”, ur. 25 IV 1907 w Mińsku Mazowieckim, syn Franciszka i Stanisławy; por. rez. lotn. (1 I 1932), absolwent Korpusu Kadetów nr 1 we Lwowie i Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1927-1929). Podczas okupacji należał do NSZ, w których awansował do stopnia kpt. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu; po kapitulacji przebywał w niewoli (nr jeniecki 225168). Po odzyskaniu wolności dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Był członkiem grupy oficerów do specjalnych zleceń. 5 I 1946 został przekazany do dyspozycji mjr. „Aleksandra”, 24 I 1946 przeniesiony na staż do komp. 4102, od 1 II 1946 był p.o. d-cą komp. 4006 (na czas choroby kpt. Sabrego). Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 8 II 1976 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 3763 (tu: kpt.); *Rozkazy 1946* nr 4, 20, 28; *Rocznik oficerski 1934*, s. 348/1, 852; WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Wladyslaw_Dzieciolowski; <https://niebieskaeskadra.pl/m/?control=8&id=7010&title=wladyslaw-dzieciolowski>.

DZIKOWSKI Kazimierz Julian, ur. 4 II 1904 w Dębnie pow. Koło, syn rzeźnika Leona Ignacego i Józefy z Bartnickich; ppor. rez. art. (1 I 1932), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii w Śremie (1926/27), kupiec; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Walczył w kampanii wrześniowej. Podczas wojny przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau i II C Woldenberg (nr jeniecki 165); pod koniec wojny został ewakuowany w rejon Lubeki. Na początku 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych, od 8 II 1946 był oficerem materiałowym kwatermistrzostwa Ośrodka Fürstenfeldbruck, a 30 IV 1946 przeniesiono go do ośrodka szkoleniowego w Mannheim-Käfertal, gdzie uczestniczył w organizowaniu kursów zawodowych, m.in. kucharzy. W kwietniu 1947 wrócił do kraju.

ABS-Rejestr, s. 10046; *Rozkazy* 1946 nr 33, 101; *Rocznik oficerski* 1934, s. 153/712, 622; „OW” 1947, nr 45, s. 2; WBH; Straty.

DZIURDZIK Władysław, ur. 15 IV 1896 w Kołomyi, syn Józefa i Józefy z Filarów, st. sierż. W kampanii wrześniowej był żołnierzem 49 pp. Do niewoli dostał się 19 IX 1939 w Wiźnicy. Przebywał w stalagach VI A Hemer i XVII A Kaisersteinbruch (nr jeniecki 45219), a następnie w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest zdrowy, ale nadaje się do pracy na tyłach; 15 II 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Straty; WBH.

E

EKIERT Władysław Wiktor, ur. 11 I 1910 w Nowym Sączu, syn Kazimierza, ppor. rez. piech. (1 I 1934). Od 21 XII 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Langwasser i skierowanej do służby w Dachau komp. 4028. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Awanse oficerskie, s. 68/2459; Weisbach; WBH.

EPSTEIN Stanisław Kostka Konrad Antoni Onufry, ur. 12 VI 1897 w Soczewce pow. Gostynin, syn Gustawa i Heleny z Kretkowskich, ppor. rez. kaw. (1 VII 1925), kpt. OW. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15847). Po uwolnieniu służył w OW, po awansie na stopień por. był d-cą oddziału wydzielonego (Det. „B”) komp. 4133 w Illesheim (1946-1947), następnie (15 V 1948 – 1 VI 1949) oficerem w komp. 4133, a od 1 VI 1949 d-cą szwadronu 7313 (uzupełnień) w Wiesbaden. W kwietniu 1951 wyemigrował do USA. Zmarł 12 III 1955 w Cleveland Heights w stanie Ohio i został pochowany na Lake View Cemetery.

Rocznik oficerski 1934, s. 124/173, 611; Krogulski, s. 49, 83; Murnau; Straty; FS; WBH.

ERGIEWOWSKI Józef Teofil, ur. 17 V 1915 we Lwowie, syn adwokata Wawrzyńca, ppor. rez. art. (1 I 1937), uczestnik kursu specjalizującego dla ppor. rezerwy artylerii (1 VII – 24 VIII 1938). W kampanii wrześniowej walczył jako oficer 3 pal Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32335). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, a następnie w 2 Korpusie. Powrócił do kraju i ukończył Wydział Mechaniczny Politechniki Gliwickiej. Zmarł 23 V 1999 w Gliwicach i został pochowany na tamtejszym Cmentarzu Centralnym.

Lista imienna (tu: Ergiszewski); *Awanse oficerskie*, s. 211/333; *Politechnika Śląska 1945-1955*, Gliwice 1957; WBH; Murnau; <https://nekropole.info/pl/Jozef-Ergietowski>.

ERTMAN Witold Antoni, ur. 8 IV 1902 w Wincentowie gub. Witebsk, syn Zygmunta, rtm. kaw. sł. st. (19 III 1938). W wojnie polsko-bolszewickiej walczył w 5 puł (m.in. uczestniczył w szarży pod Zasławiem). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą szwadronu ckm w 3 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15102). Po uwolnieniu był w 1945 organizatorem oddziałów wartowniczych w strefie francuskiej, 20 XI 1945 został d-cą batalionu wartowniczego Friedrichshafen, a w latach 1945-1946 oficerem łącznikowym 2 Korpusu przy PMW na francuską strefę okupacyjną. Po zakończeniu służby wyemigrował do Wielkiej Brytanii, gdzie przez wiele lat był członkiem zarządu i honorowym prezesem koła SPK oraz działaczem Skarbu Narodowego. Zmarł 23 X 1989 w Oxfordzie. Pochowano go w grobowcu rodzinnym w Polsce. Odznaczenia: KW, ZKZ, SKZ.

Rocznik oficerski 1939; KJ; „PKiBP” 1989, nr 133, s. 370; WBH.

F

FABIAŃSKI Tadeusz ur. 12 V 1912 w Romanowie (obecnie obwód żytomierski na Ukrainie), syn Lucjana i Eweliny z Leszczyńskich, ppor. rez., elektrotechnik. Od 1943 przebywał w obozach koncentracyjnych, m.in. w Auschwitz (nr obozowy 154052) i Buchenwald (nr obozowy 102922). Po wojnie służył w OW, od 3 XII 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Langwasser komp. 4026. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 24 X 1984 w Jeleniej Górze.

Straty; Weisbach; WBH; <https://www.geni.com/people/Tadeusz-Fabiański/6000000108524143029>.

FACZYŃSKI Stanisław Marian, ur. 28 IV 1888 w Busku (obecnie Ukraina), syn Ksawerego, kpt. piech., a następnie int. sł. st.; w czasie I wojny światowej służył w armii austriackiej, a od 1918 w polskiej. Przed wojną był oficerem skierniewickiej filii Wojskowego Okręgowego Zakładu Gospodarczego Łódź. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32337). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji i był przydzielony do jednostki w Reims. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; Wykaz20; Straty; WBH.

FAFIŃSKI Maksymilian, ur. 24 VII 1915 w Lubowie na Pomorzu, ppor. piech. sł. st., absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1937-1939); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). W czasie wojny przebywał w oflagach II A Prenzlau i II E Neubrandenburg (nr jeniecki 1147), skąd w 1945 ewakuowano go do Lubeki. Po zakończeniu wojny wchodził w skład III Zgrupowania POW Lubeka. Późną jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 1 XII 1945 był d-cą

plutonu w komp. 4004, a od 12 II 1946 w komp. 4100. Po zakończeniu służby wyemigrował do Kanady. Zmarł 28 VIII 1990 w Toronto.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3683; ABS-SO nr 3767; *Rozkazy 1944* nr 404; *Rozkazy 1946* nr 36; Straty; FS.

FALKOWSKI Adam, ur. 6 III 1918 w Szreńsku pow. Mława, ppor. rez. piech., absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 5 pp w Wilnie (1937/38), technik maszynowy; deklarował znajomość j. rosyjskiego, litewskiego, włoskiego i niemieckiego (1946). Od 16 II 1946 był d-cą plutonu w komp. 4012. 23 II 1946 został zwolniony ze służby.

ABS-Rejestr, s. 10056; *Rozkazy 1946* nr 40, 42, 46.

FALKOWSKI Anatol, ur. 26 XII 1919 w Baranowiczach, syn Feliksa i Agaty z Mostowiczów, plut. pchor., por. OW; przed wybuchem wojny był słuchaczem Szkoły Podchorążych Kawalerii. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW. 7 VI 1946 został awansowany do stopnia ppor. kaw. sł. st. ze starszeństwem z 1 IX 1939; od 17 VIII 1946 był komendantem osiedla 1967 LSCo (później: 4528 LSCo Detachment „A”) we Frankfurcie nad Menem. We wrześniu 1947 wyemigrował do USA, zamieszkał w Nowym Jorku, 10 IX 1950 przeniósł się do Laredo w Teksasie.

Chart; FS.

FALKOWSKI Antoni, ppor.; w 1945 podjął pracę w OW we Francji, m.in. w Hawrze; w kwietniu 1946 zwolniono go z pracy za pijaństwo, opuszczanie służby oraz „lekkomyślne zaciąganie pożyczek” u wartowników i w kasynie.

Raport. A. Krystka z 5 V 1946, IPMS, A XII 47/77.

FALKOWSKI Zdzisław, ur. 1900, ppor. rez.; deklarował znajomość j. niemieckiego. Walczył podczas kampanii wrześniowej; po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 590) i VI B Dössel, gdzie wchodził w skład obozowej orkiestry; 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; w chwili wyzwolenia znajdował się w szpitalu; obozowa komisja lekarska uznała, że wymaga dalszego leczenia szpitalnego lub sanatoryjnego. 15 II 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; Straty.

Być może był to **FALKOWSKI Zdzisław**, ur. 4 X 1900, syn Kazimierza i Marty z Radzikowskich. W październiku 1947 wyemigrował do USA, pracował jako rewizor księgowy, 11 XI 1954 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 21 X 1983 w Chicago, pochowano go 24 X 1983.

FS.

FARFAT Kazimierz, ur. 1907, ppor. rez. łącz. Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji.

Lista imienna.

FARJASZEWSKI Marian, ur. 24 XII 1891, kpt. aeronautyki w stanie spoczynku (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do okręgowej kadry oficerskiej nr I w Warszawie, inżynier. W okresie międzywojennym przez wiele lat był dyrektorem gimnazjum zawodowego w Warszawie. Dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VI E Dorsten (nr jeniecki 417); po odzyskaniu wolności pracował w kompaniach wartowniczych, m.in. jako oficer komp. 4128 w Verdun, kierownik zorganizowanego w niej (1956) zawodowego rocznego kursu kreślarskiego.

Rocznik oficerski 1934, s. 348/13, 851; Straty.

FĄFEREK Mieczysław, ur. 26 XII 1893 w Samolężu pow. Szamotuły, chor. piech. sł. st. Podczas powstania wielkopolskiego był współorganizatorem drużyny powstańczej w Samolężu. W kampanii wrześniowej brał udział jako żołnierz 56 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16432). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 25 IV 1971 w Krotoszynie. Odznaczenia: BKZ (1938).

Lista imienna; Straty; WBH; <https://www.facebook.com/110392690693413/posts/167054265027255/>.

FELDMAN Wojciech Florian, ur. 23 IV 1907, ppor. rez. piech. (1 IX 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 65 pp, ukończył 5 klas gimnazjum i Szkołę Hodowlano-Rolniczą w Grudziądzu (1928). Przed wojną pracował jako rządcą majątku. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 63 pp; w czasie wojny przebywał m.in. w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15848). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Powrócił do kraju. Zmarł 26 II 1986 w Czempiniu i został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 81/1857, 528; Straty; <https://parafiaczempin.pl/wojciech,feldman,2895,grob.html#a>.

FERAŃSKI Józef „Korbut”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KORBUT** Antoni, ur. 2 VI 1918 w Pleszewie, ppor. piech., absolwent Gimnazjum im. S. Staszica w Pleszewie (matura 1937) i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1937-1939); deklarował znajomość j. francuskiego, rosyjskiego i niemieckiego (1946). Od 22 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4088, od jesieni 1946 zastępcą d-cy komp. 4251. Był propagatorem sportu i sportowcem, uczestniczył w zawodach lekkoatletycznych organizowanych w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (8-10 XI 1946).

Rozkazy 1946 nr 69; *ABS-Rejestr*, s. 10077; *ABS-SO* nr 5117; „*Kurier Poznański*” 1937, nr 252, s. 7; „*OW*” 1946, nr 307 s. 4.

FERENC Henryk, ur. 13 I 1899, ppor. rez. łącz. (1 IX 1931). Służył w OW, w styczniu 1946 był porucznikiem, dobrze ocenianym zastępcą d-cy komp. transportowej 7099 LS Tr Co w Neckarstadt.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 178/1, 696.

FERENS Ludwik Teodor „Kuśnier”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KUŚNIER** Ludwik, ur. 8 XI 1901 we Lwowie, por. rez. piech. (19 III 1939), absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Śremie (1930/31); deklarował znajomość j. rosyjskiego i słabą angielskiego (1946). W okresie międzywojennym był pracownikiem Izby Skarbowej w Łucku. Podczas wojny przebywał w oflagach II A Prenzlau i II C Woldenberg (nr jeniecki 2243). Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 22 XII 1945 odbywał staż w komp. 4008; od 16 II 1946 był zatrudniony w Ośrodku Wartowniczym Fürstentfeldbruck i od 25 II 1946 był zastępcą d-cy komp. 4087. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 14 III 1991 w Chicago.

ABS-Rejestr, s. 3721; *Awanse oficerskie*, s. 640/1406; *Rocznik oficerski 1934*, s. 72/699, 494; *Rozkazy 1944* nr 421; *Rozkazy 1946* nr 19, 36, 40, 49; Straty; FS; „*Wołyński Dziennik Wojewódzki*” 1929, nr 5, s. 71.

FERSTER Mirosław „Mirosław”, po wojnie używał przybranego imienia Mark, syn Juliana i Marii, ur. 28 V 1922 w Warszawie, kpr. pchor. AK, ppor. OW; pochodził z polsko-szwajcarskiej rodziny; w okresie okupacji studiował tajnie medycynę, a równocześnie jako żołnierz AK był członkiem „Bakcyła” (Sanitariatu Okręgu Warszawskiego AK) z przydziałem do Szefostwa Sanitarnego Warszawa-Śródmieście. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Znalazł się w niewoli (nr jeniecki 305087) i pracował w szpitalu jenieckim w Zeithain w Saksonii. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW we Francji; od 2 VI 1945 był, mimo braku dyplomu, lekarzem obozu OW im. K. Pułaskiego w Reims. Po zakończeniu służby ukończył w 1951 studia medyczne na Sorbonie, a w 1955 wyemigrował do USA. W 2001 wrócił do Polski, a zgromadzony majątek przekazał założonej przez siebie w 2013 Fundacji „Zobaczyć Jutro”, zajmującej się głównie chorymi dziećmi. Zmarł 24 I 2014 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Ewangelicko-Reformowanym. Odznaczenia: Krzyż Armii Krajowej, Medal Wojska Polskiego.

Roster; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/miroslaw-ferster,9924.html>.

FEUER Adam, ur. 2 XII 1901 w Dąbkach pow. Piła, syn Jana i Berty z Koehlerów, ppor. rez. kaw. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 8 psk; absolwent Akademii Rolniczej w Bydgoszczy (1923). Po studiach pracował w ma-

jątkach ziemskich. Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 16 puł. 6 X 1939, po bitwie pod Kockiem, został wzięty do niewoli. Przebywał w oflagach VIII A Kreuzburg (nr jeniecki 15364) i VII A Murnau. Po wyzwoleniu znalazł się w POW Langwasser, a od 7 XI 1945 był d-cą plutonu w sformowanej tam komp. 4029. W 1946 wrócił do kraju i pracował w Państwowych Gospodarstwach Rolnych, m.in. w Mgowie (pow. Wąbrzeźno), gdzie zmarł 31 X 1976.

Rocznik oficerski 1934, s. 130/93; Straty; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14392#show>; <http://pluznickiehistorie.pl/biografie/feuer-adam-rolnik-i-ulan/> (fot.).

FIEDOTJEW-JASTRZEMBSKI Borysław „Jastrzębiec”, „Jastrzębski”, „Borys”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **JASTRZEMBSKI** Borys (**JASTRZĘBSKI** Borys), ur. 30 I 1911 w Sieradzu, syn Aleksandra i Anny, por. piech. sł. st. (15 VIII 1939), kpt. NSZ, urzędnik, absolwent Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczego im. B. Prusa w Łodzi (matura 1933) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1932-1934), uczestnik rocznego kursu jazdy konnej i kursu dla działonowych w 10 pał, dowódców kompanii w 28 pp (1936) i trzymiesięcznego kursu przeciwpancernego w Centrum Wychowania Fizycznego na Bielanach, deklarował znajomość j. angielskiego, rosyjskiego i niemieckiego (1946). Przed wybuchem wojny był komendantem Obwodu PWiWF Łódź-miasto (1937-1939). We wrześniu 1939 walczył w obronie Warszawy. Uniknął pójścia do niewoli. Po powrocie do Łodzi został komendantem (1939-1940) obwodu SZP-ZWZ Łódź-miasto. Po aresztowaniu 27 II 1940 zesłano go do KL Mauthausen (nr obozowy 1779), gdzie zorganizował grupę konspiracyjną. Po uwolnieniu przebywał w Regensburgu, następnie dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 20 VI 1945 był kwatermistrzem i tłumaczem j. angielskiego w IV Baonie, po reorganizacji z 17 VIII 1945 oficerem żywnościowym w komp. nr 4 kpt. „Gustawa”, od 26 IX 1945 zastępcą kwatermistrza Brygady. 11 XI 1945 awansowano go do stopnia kpt., 1 V 1946 został adiutantem i zastępcą d-cy 192 LSC Erlangen, a 15 VI 1946 oficerem łącznikowym w Ingolstadt. 26 XII 1946 przeniesiono go do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Od 1 V 1947 do 1 VI 1949 był d-cą komp. 4006 w Kassel. Po rezygnacji ze służby w kompaniach podjął w 1949 pracę w Międzynarodowym Biurze Poszukiwań (International Tracing Service). Służąc w kompaniach i podczas pracy w ITC, zbierał od uchodźców informacje wywiadowcze, które przekazywał komórce amerykańskiego kontrwywiadu (CIC). W 1952 wyemigrował do USA, a stamtąd w 1974 do Kanady. Działał w organizacjach polonijnych w Kanadzie i USA. Zmarł w 1994 w Vancouver. 9 IX 2014 pochowano go wraz z żoną na cmentarzu w Pyzdrach. W specjalnym, poświęconym mu numerze (2014, nr 4) „Biuletynu Informacji Bibliotecznych i Kulturalnych Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Łodzi” został zamieszczony napisany przez niego obszerny życiorys własny.

ABS-Rejestr, s. 70; ABS-104, ZE nr 245; Obsada personalna kwatery głównej w dniu 2 X 1945, ABS-20; R3/1 V 46; „Brygada Świętokrzyska” 1) Sprawy personalne, IPN BU 01419/83, s. 96; *Rozkazy 1944* nr 271, 272, 318rs, 330, 349d, 422, 423; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; <http://wrzesnia.info.pl/g/pyzdry/item/5455-z-vancouver-na-pyzdrski-cmentarz-galeria>; http://www.wbp.lodz.pl/pliki/bibik/bibik_150/bibik_150.pdf; Artur Ossowski, *Borys Fiedotjew-Jastrzębski (1911-1994). Jeden z twórców łódzkiej konspiracji. Bohaterowie trudnych czasów*, Biblioteka: „Kroniki Miasta Łodzi”, 2015, t. IX (fot.).

FIJAŁKOWSKI Gracjan „Bojar”, ur. 21 X 1912 w Bobrownikach pow. Lipno, syn Adolfa, por. kaw. sł. st. (19 III 1938), kpt. funk. (1 V 1946), absolwent gimnazjum w Rypinie i Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu. W kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w szwadronie karabinów maszynowych 9 psk. Został internowany na Litwie, następnie zbiegł do kraju. Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK. Po aresztowaniu był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 137632) i Natzweiler (nr obozowy 30964). Od 20 XI 1945 był d-cą kompanii wartowniczej w Biberach we francuskiej strefie okupacyjnej. Po powrocie do kraju w 1947 podjął studia w Wyższej Szkole Nauk Społeczno-Gospodarczych w Katowicach. W 1977 uzyskał doktorat nauk humanistycznych na UAM. Napisał wiele prac z zakresu historii oraz wydał kilka zbiorów legend pomorskich. Zmarł 24 XII 1984 w Koszalinie. Odznaczenia: VM, Krzyż Walecznych, Krzyż Partyzancki, Krzyż Armii Krajowej, Krzyż Oficerski Orderu Odrodzenia Polski.

Awanse oficerskie, s. 459/57; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Gracjan_Bojar-Fijałkowski; L. M. Jakób, *O Gracjanie Bojarze-Fijałkowskim*, „Latarnia Morska” 2006, nr 4 (http://www.latarnia-morska.eu/index.php?option=com_content&view=article&id=117%3Ao-gracjanie-bojarze-fijakowskim&catid=39%3Aapisarze-nieobecni-ksiki-zapomniane&Itemid=63&lang=pl); http://koszalin7.pl/st/kos/koszalinianie_012.html.

FIKS Wincenty „Stanisław”, ur. 12 VII 1909 w Regnowie pow. Rawa Mazowiecka, syn Jana i Józefy, ppor. rez. piech. (1 I 1934), kpt. OW, absolwent Państwowego Liceum i Gimnazjum im. Bolesława Prusa w Skierniewicach (matura 1929). Walczył w kampanii wrześniowej; po ucieczce z obozu jenieckiego zamieszkał w Regnowie i zaangażował się w prace konspiracyjne, był żołnierzem Komendy Obrońców Polskich, a następnie Batalionów Chłopskich (konspiracyjne nazwisko Stanisław Kociszewski). W 1942 zagrożony aresztowaniem uciekł do Warszawy. W powstaniu warszawskim walczył (m.in. w Śródmieściu) najpierw w 163 plutonie komp. „Wigry” batalionu „Kiliński”, a od 17 VIII 1944 w 1 plutonie komp. szturmowej zgrupowania „Hel”. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 102063). Po odzyskaniu wolności służył w OW i był d-cą komp. 7418 (1949-1950). Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 9 VII 1986 w Łodzi.

Awanse oficerskie, s. 53/744; Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/wincenty-fiks,10028.html>.

FILIP Franciszek, sercanin. Od 1 VIII 1945 do 1951 był kapłanem OW w amerykańskiej strefie okupacyjnej w Norymberdze, Bambergu, Herzogenaurach, Grafenwöhr i Langwasser, następnie kapłanem OW we Francji przy 6953 LSC St. Jean d'Angely (1952-1953). Równocześnie redagował tam „Kącik kapłana” w czasopiśmie wartowniczym „Na Posterunku”.

„Na Posterunku” 1953-1957.

FILIPIN Henryk J., ur. 30 VI 1910 w Warszawie, syn Teofila i Janiny z Krawczyków, plut. AK, kpt. OW. Podczas okupacji był żołnierzem AK; w powstaniu warszawskim walczył m.in. w 21 pp im. Dzieci Warszawy. Po kapitulacji znalazł się w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 103631), 7 XI 1944 przekazano go do Oflagu VII A Murnau. Po zakończeniu wojny służył w OW w Niemczech i we Francji. We Francji był m.in. d-cą komp. 4092 w Robert-Espagne (1952), zastępcą d-cy (1956) i d-cą (1956-1957) komp. 4506 LSCo w Nancy. Po rozłamie w Londynie należał do zwolenników gen. Andersa. Po powrocie do Niemiec w 1967 pracował w komp. 4104 w Pirmasens, gdzie zmarł 28 V 1970.

Oświadczenie Stefana Gruszeckiego z 4 VII 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 77 (tu: przed 1939 sekretarz Klubu Sportowego „Polonia w Warszawie); „Na Posterunku” 1953-1957; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Henryk_Filipin;Straty;KJ.

FILIPKOWSKI Juliusz Jakub Jan, ur. 25 VII 1899 w Lublinie, płk dypl., absolwent gimnazjum humanistycznego w Samborze (1917). Był żołnierzem 5 Dywizji Syberyjskiej, egzamin oficerski zdał w Nowonikołajewsku, a w 1928 ukończył kurs WSWoj. W Warszawie w czasie wojny polsko-sowieckiej był zastępcą d-cy pociągu pancernego „Poznań” i d-cą pociągu pancernego „Kraków”, a w okresie międzywojennym m.in. szefem sztabu Inspektoratu Armii Wilno i szefem sztabu Wydziału Studiów Departamentu Art. MSWojsk. (1937-1939). W kampanii francuskiej (1940) był szefem sztabu 2 Dywizji Strzelców Pieszych. Po internowaniu w Szwajcarii był polskim komendantem Obozu Uniwersyteckiego we Fryburgu. Uciekł do Francji i został ponownie wcielony do PSZ (30 XI 1944); pracował w PWM i PWML we Francji (1945-1946), w których był m.in. oficerem łącznikowym do spraw 2 DSP i szefem sztabu PWML. W 1946 został I zastępcą komendanta POW w La Courtine, 4 X 1947 d-cą Obozu Zbornego nr 1 Paryż/La Courtine, następnie polskim komendantem Civilian Guard Training Center – ośrodka szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal (7 I 1946 – 18 V 1947). Odnosił się z dużą sympatią do Brygady Świętokrzyskiej, m.in. w przemówieniu na zakończenie kursu oficerskiego (13 XI 1946) podkreślał, że „że kompanie »świętokrzyskie« wyróżniają się, gdyż mają od początku ideologię i dyscyplinę”. Po rezygnacji ze stanowiska przebywał we Francji i Wielkiej Brytanii. Po powrocie do OW był członkiem Głównej Sekcji Łącznikowej (zastępcą F. Sobolty), przewodniczącym Centralnego Komitetu Oświatowego OW (1953), członkiem

wyłonionego przez Związek Pisarzy jury, które w 1950 przyznało nagrodę literacką OW K. Wierzyńskiemu, W. Grubieńskiemu, J. Stempowskiemu i J. Kowalewskiemu. Od czerwca 1955 był przewodniczącym FSOw, popierał zainteresowanie grą w szachy i corocznie wręczał zwycięzcy wartowniczego turnieju szachowego nagrodę FSOw. 30 VI 1960 ustąpił ze stanowiska zastępcy szefa Głównej Sekcji Łącznikowej OW w Heidelbergu i wyjechał do Londynu. Był honorowym prezesem Koła b. Żołnierzy 2 DSP i seniorem koła oficerów. Napisał pracę: *Żołnierz i jego jednostka* (1943, wydano staraniem Szefa Duszpasterstwa DSP. Maszynopis). Zmarł 10 XI 1992 w Londynie. Odznaczenia: KN, KW dwukrotnie (1920, 1940), Croix de Guerre (1940).

Wniosek awansowy, A XII 90/14; IPN BU 01419/77, s. 31 (tu: d-ca pułku w Ostrołęce, po rozwiązaniu Käfertalu przebywał we Francji); Sławecki; Władyka; KJ.

FILIPKOWSKI Kazimierz ppor. Latem 1945 pracował w OW we Francji, następnie w Niemczech. W listopadzie 1947 był prezesem Koła ZbW w obozie w Coburgu, a od grudnia 1947 komendantem obozu DP z ramienia IRO.

FIRAŚ Ireneusz, ur. 15 XII 1908 w Łasku, ppor. rez. kaw. (1 I 1934), por. OW, inżynier, absolwent SGGW (1935); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Przed wojną był asystentem-zootechnikiem Zakładów Doświadczalnych Pomorskiej Izby Rolniczej w Kończewicach. Podczas kampanii wrześniowej służył w Ośrodku Zapasowym 1 pszw. w Garwolinie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII C Laufen, a od 27 V 1940 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32435). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji, następnie w Niemczech, gdzie był d-cą komp. 4233 w Gallwitz-Kaserne, przemianowanej latem 1948 na 8150 LSCo.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 78/121; Straty.

FISZER Adolf, ur. 3 II 1917 w Łodzi, por. OW. W okresie okupacji wywieziony do Rzeszy. Po zakończeniu wojny służył w OW, na przełomie lat 40. i 50. był oficerem 7314 LSU (Gd) i członkiem Zjednoczenia Polskich Uchodźców w Niemczech.

Wolak, s. 308; Straty.

FLAK Dionizy, ur. 9 X 1913 w Moczydle, syn Stanisława i Marty z Krzystków, ppor. rez. piech. (1 I 1938). W kampanii wrześniowej walczył jako oficer 12 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach IV D Torgau (nr jeniecki 17320) i IV A Eisterhorst, a 23 XI 1940 został przekazany do Oflagu II C Woldenberg. Pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po zakończeniu wojny przebywał w POW Dössel, skąd 15 II 1946 wyjechał do Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do Nowej Zelandii. Zmarł 14 XII 1975 w Timaru w Nowej Zelandii.

Awanse oficerskie, s. 237/2032; Straty (tu: kpr. ur. w Libiążu); „Dziennik Bałtycki” 123/24 VI 1981, s. 3; <https://kresy-siberia.org/pasazerowie-ss-goya-do-nowej-zelandii/?lang=pl>; <https://www.findagrave.com/memorial/209781486/dionizy-stanaslaw-flak>.

FLISIAK Stefan, ur. 5 IX 1907 w Sługocinie pow. Słupca, kpt., ksiądz, wyświęcony 19 VI 1932, był wikarym m.in. w Koninie i Szadku, kierownikiem stowarzyszeń młodzieży katolickiej w Szadku (1934-1936), następnie pracował w parafiach Sadlno i Sieradz. W 1939 był kierownikiem Sieradzkiej Pieszej Pielgrzymki. 2 VII 1942 został aresztowany i przebywał w więzieniach w Sieradzu i Łodzi, następnie w KL Sachsenhausen i Dachau (nr obozowy 27800). Po zakończeniu wojny pracował w środowiskach polskich w Ulm i Mannheim-Käfertal, od 7 XII 1945 był kapłanem 125 LSC Rodheim/Gissen, formalnie przy bat. 4243 Giessen; opieką duszpasterską obejmował 3 kompanie wartownicze w Giessen (802 żołnierzy wg stanu z 24 IV 1946), kompanię wartowniczą w Burg Gemünden (230 ludzi), dwie kompanie samochodowe w Londorf (250 ludzi) i Reichskirchen (230 osób) oraz kompanię pracy w Butzbach (200 ludzi). W 1949 wyemigrował do USA. Zmarł 15 XII 2001 w Orland Park w stanie Illinois. Pochowano go w Krakowie w stanie Nebraska na cmentarzu śś. Piotra i Pawła.

Assignment46; Straty; <http://www.polska-parafia-giessen.de/historia-parafii/ksiąza-pracujący-na-terenach-ośrodka-duszpasterskiego-w-giessen/>; <http://www.polska-parafia-giessen.de/historia-parafii/>; FS.

FORDYMACKI Stefan Edward, ur. 14 VII 1908 w Zadrożu pow. Olkusz, syn Jana, por. art. sł. st. (1 I 1936), mjr OW, absolwent gimnazjum w Olkuszu (matura 1930) i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1931-1933). Po promocji (15 VIII 1933) służył w 31 pal w Toruniu i w latach 1938-1939 był tam zastępcą oficera mobilizacyjnego. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 3 baterii 48 dal, a po przebiciu się do Warszawy oficerem zwiadowczym 29 pal. Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach XI A Osterode, VI B Dössel, II A Prenzlau (nr jeniecki 1221), II B Arnswalde i II D Gross Born; pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. W maju 1946 podjął pracę w OW, był d-cą komp. 4091 (1947) i 4088 (1948), a od wiosny 1949 szefem nowo utworzonej sekcji łącznikowej w Stuttgarcie; latem 1949, po awansie do stopnia mjr. OW, został oficerem łącznikowym 113 LSC Stuttgart. 7 II 1950 wyemigrował do Australii; mieszkał w Perth w Australii Zachodniej, gdzie zmarł 1 VIII 1996.

Awanse oficerskie, s. 371/68; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=34&sub=563>; <http://www.museum.wa.gov.au/welcomewalls/names/fordymacki-stefan-sylvia>.

FORYŚ Stanisław, ur. 8 X 1888 w Skroninie pow. Opoczno, kapłan WP (1 VI 1919), ksiądz, wyświęcony 29 V 1915, dr, ppłk, dziekan WP. W okresie międzywojennym był m.in. proboszczem w Żeszczynkach (1923-1926) i Rossoszy pow. Biała Pod-

laska, podczas okupacji należał do grona założycieli organizacji Kadra Powstańców Niepodległościowych; 2 VIII 1942 został aresztowany i osadzony na Zamku Lubelskim, a następnie więziony w KL Majdanek, KL Buchenwald i, od 7 I 1945, KL Dachau (nr obozowy 137769). Po zakończeniu wojny był kapłanem OW m.in. w Norymberdze, Fürth, Roth, Neumarkt i Feucht. Po powrocie do kraju ponownie został proboszczem w Rossoszy, gdzie zmarł i został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym.

Rocznik oficerski 1934, s. 401/46; Straty; <http://www.naszamisja.info/info/historia/pmk.htm>.

FÓRMANEK Teodor Bruno Stefan [Formanek T.], ur. 28 VIII 1911 w Driebitz (Drzewce Stare) na Dolnym Śląsku, syn Stefana i Bronisławy, budowniczy, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 68 pp. Ukończył Państwową Szkołę Budownictwa w Lesznie, Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Poznaniu i kurs w Centrum Wyszkożenia Broni Pancernych (1932/33); deklarował znajomość j. niemieckiego. Do wybuchu wojny pracował w departamencie budowlanym Ministerstwa Sprawiedliwości. Podczas kampanii wrześniowej był zastępcą d-cy kolumny samochodowej sztabu Armii „Pomorze”. W kampanii wrześniowej był oficerem 8 Batalionu Pancernego, walczył m.in. w obronie Warszawy. Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 1255), II A Prenzlau, od 14 XI 1940 w II B Arnswalde, a od 15 V 1942 w II D Gross Born, skąd pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po uwolnieniu służył w oddziałach wartowniczych (1 VI 1945 – 4 IX 1947) i 1 V 1946 na wniosek F. Sobolty otrzymał stopień por. funk. We wrześniu 1947 wrócił do kraju i został zatrudniony w Wojskowym Przedsiębiorstwie Budowlanym w Warszawie. Zmarł w Warszawie 15 XI 2000.

Awanse oficerskie, s. 117/2914; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10783.pdf); Straty.

FRACH Herbert Karol, ur. 19 V 1912 w Radlinie pow. Rybnik, ppor. rez. piech. (1 I 1937), por. i kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 73 pp; po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 33) i VII A Murnau, 22 IV 1941 został przekazany Gestapo w Katowicach, 10 VII 1942 trafił ponownie do Oflagu VII A Murnau, a następnego dnia do Oflagu X C Lubeka. Po odzyskaniu wolności służył w OW i od 25 VIII 1945 był d-cą stacjonującego w Mannheim Schönau samodzielnego plutonu wartowniczego (31 ludzi) II baonu PZW Mannheim-Käfertal. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem kompanii w Kolonii (Kirdorf), a następnie zastępcą d-cy 2041 LS Ordonance Ammo Co. 13 II 1948 został drugim wiceprezesem Zarządu Okręgu Polskiego Związku Sportowego obejmującego kompanie 120 LSC (Mannheim), a w maju 1949 wiceprzewodniczącym Wydziału Sędziowskiego Centralnego

Komitetu Sportowego OW. Od 30 I 1949 należał do zarządu oddziału Związku b. Więźniów Politycznych Kompanii Wartowniczych i Pracy. Zmarł 17 V 1961 w Kaiserslautern w RFN.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 1934/1598; Strękowski, s. 35; wzmianki w „OW”; Straty (tu: ur. Obszary); KJ.

FRANEK Józef, ur. 6 XII 1903 w Białej Krakowskiej, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1930). W kampanii wrześniowej dowodził plutonem w II bat. 73 pp. Dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15387 lub 15317). Po odzyskaniu wolności służył w OW; w styczniu 1946 był d-cą plutonu komp. G-372 Käfertal Signal Depot. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 60/330; Strękowski, s. 35; Straty; WBH.

FRANKIEWICZ Marian, ppor. OW, w 1947 oficer w komp. 8683 w Ludwigsburgu, współorganizator kompanijnego koła YMCA. Prawdopodobnie **FRANKIEWICZ** Marian Aleksander, ur. 7 V 1906 w Pilźnie, ppor. rez. piech. (1 I 1934). W kampanii wrześniowej był oficerem 36 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 714) i od 22 II 1941 w II E Neubrandenburg. W październiku 1948 wyemigrował do Australii, gdzie zmarł w 1977.

Rocznik oficerski 1934, s. 89/3402, 415; Straty; <https://immigrantships.net/v5/1900v5/kanimb19481011.html>; http://www.genealogybuff.com/misc/west_australia_obits6.htm.

Lub **FRANKIEWICZ** Marian, ur. 27 XI 1907 w Łodzi, syn Stanisława, ppor. rez. art. (1 I 1935). W kampanii wrześniowej był oficerem zwiadowczym I dywizjonu 18 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu XVII A Edelsbach (nr jeniecki 5439), od 31 V 1940 w II C Woldenberg.

Awanse oficerskie, s. 126/439; WBH; Straty.

FRĄCKOWIAK Witold, ur. 9 IV 1907 w Poznaniu, podoficer WP, por. OW, inżynier. W kampanii wrześniowej służył w 79 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach VII A Moosburg (nr jeniecki 1916), IV B Mühlberg i od 15 IV 1941 w IV G Oschatz. W obozie jenieckim był współtwórcą projektu dwóch motoszybowców (1943-1944). Po wyzwoleniu służył w OW. W ośrodku szkoleniowym w Mannheim-Käfertal zorganizował kursy samochodowe i był ich instruktorem (1946-1947).

Straty; <http://www.samolotypolskie.pl/samoloty/14656/126/Frackowiak-Witold>.

FRĄCKOWSKI Brunon Feliks, ur. 31 V 1910 w Chełmnie, syn Jana i Bronisławy z Polaszewskich, ppor. rez. art. (1 I 1935), absolwent Państwowego Gimnazjum Męskiego w Chełmie i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierz Wołyńskim (1933). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 31 pal;

walczył nad Bzurą. W rejonie Kampinosu dostał się do niewoli i był więziony w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1210) i X C Lubeka, a od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Do kraju wrócił 26 IV 1946.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 124/230; Straty; <https://www.geni.com/people/Brunon-Frąckowski/6000000029619704478> (fot.).

FROELICH Władysław „Malenicki”, ur. 26 X 1920 w Warszawie, ppor. 6 VI 1942 w Warszawie został aresztowany i osadzony na Pawiaku, a 18 VIII 1942 wysłano go do KL Auschwitz (nr obozowy 60053), następnie do Gross Rosen i Sachsenhausen. Po zakończeniu wojny pracował w OW (w 1948 w ośrodku wartowniczym Butzbach). Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 25 VIII 2009 w Warszawie i został pochowany na Cmentarzu Ewangelicko-Reformowanym.

ABS-SO nr 4141; KW BS nr 236; Straty (tu: ur. 25 X 1924); <http://www.tenhumbergreinhard.de/transportliste-der-deportierten/transportliste-der-deportierten-1942/transport-19081942-warschau.html>; <https://warszawa.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=20174>.

FUDAKOWSKI Jerzy, ur. 18 IX 1912 w Krasnobrodzie, por. rez. kaw. (1 I 1938), syn Kazimierza i Marii z Kicińskich, ziemianin, słuchacz Wydziału Prawno-Ekonomicznego Uniwersytetu Poznańskiego, w czasie studiów członek elitarnej Korporacji „Corona”. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem ordynansowym 12 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32431). Od 31 VII 1945 pracował w OW we Francji, m.in. był d-cą polskiej MCL Co „H”. Po zakończeniu służby wrócił do kraju, pracował w Polskiej Marynarce Handlowej i Instytucie Morskim w Gdyni. Zmarł 8 XI 1995 w Sopocie.

Roster; *Awanse oficerskie*, s. 591/58; Straty; „PKiBP” 1995, nr 151, s. 239; <https://www.geni.com/people/Jerzy-Fudakowski/6000000025752463106>.

FURMANIAK Ignacy, ppor. OW. W marcu 1949 był oficerem w komp. 7111 w Wiesbaden-Dotzheim. Prawdopodobnie **FURMANIAK Ignacy**, ur. 12 XII 1914 w Łodzi, syn Piotra, plut. pchor. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem w 26 pp. Do niewoli dostał się 28 IX 1939 w Warszawie. Przebywał w stalagach XVIII A Wolfsberg (nr jeniecki 34417), IV B Mühlberg (nr jeniecki 296044), VI B Neu Versen, VI G Bonn-Duisdorf i IV D Torgau oraz w oflagach VII A Murnau i II B Arnswalde. W sierpniu 1949 wyemigrował do Australii. Zmarł 29 IX 1979 w Matraville w Nowej Południowej Walii.

Straty; FS; <https://immigrantships.net/v5/1900v5/dundalkbay19490914.html>.

FURMAŃSKI Józef „Drabicz”, po wojnie **DRABICZ Józef**, ur. 17 XI 1908 w Dębowym Gruncie pow. Koło, ppor. rez. art. (1 I 1932) z przydziałem do 25 pal, absolwent Gimnazjum Towarzystwa „Oświata” w Kole i przez dwa lata słuchacz Szkoły Nauk Politycznych w Warszawie, absolwent Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1929/30), uczestnik okresowych ćwiczeń dla rezerwistów w 25 i 18 pal. Do wybuchu wojny był urzędnikiem w Zarządzie Miejskim w Warszawie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem ogniowym w 18 pal (23 VIII – 13 IX 1939). Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach XVIII A Lienz an der Drau (nr jeniecki 5694), II C Woldenberg i X C Lubeka. Po uwolnieniu przebywał w I Zgrupowaniu Oficerów Lubeka-Rümpel (2 V 1945 – 23 IV 1946), a następnie podjął pracę w OW. Od 23 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4082. Po zwolnieniu ze służby jesienią 1947 przebywał w obozie DP Altenstadt. Od 14 VIII 1948 był członkiem sądu koleżeńskiego ZbW.

ABS-Rejestr, s. 10128; ZE nr 492, ABS-11; KW BS nr 492; ABS-SO nr 3074; Odznaka Pamiętkowa i Honorowa OW nr 6102; *Rocznik oficerski 1934*, s. 153/655; Straty (tu: ur. Ochlach pow. Koło).

G

GACH Józef „Widuch”, po wojnie **GACH-WIDUCH** Józef, ur. 25 X 1902 w Kokoniu, syn Jakuba i Kunegundy, chor. Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK. W powstaniu warszawskim walczył m.in. na Pradze. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim. Po odzyskaniu wolności służył w OW, na przełomie 1945/1946 był oficerem komp. G-366 w Giessen. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Uczestniczył w wojnie w Korei. Zmarł 29 VIII 1984 w Canberze.

Wykaz oficerów z 25 I 46; FS; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jozef-gach,10575.html>; <https://billiongraves.pl/grave/Jozef-Gach-Widuch/13144691>.

GACIŃSKI Antoni, ur. 12 I 1924 w Chełmie, por. OW. Podczas okupacji wywieziono go do Rzeszy. Po wojnie służył w OW. We wrześniu 1957 był oficerem komp. 8533. W 1957 organizował nauczanie powszechne w tzw. Baonie Smokowym.

Straty.

GADOWSKI Walenty Michał, ur. 7 IV 1913 w Bessowie pow. Bochnia, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Został wzięty do niewoli i przebywał w obozie jenieckim. Od 3 XII 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Langwasser komp. 4026. Wchodził w skład komisji programowej nauczania powszechnego w ośrodku Regensburg (1946-1947).

Awanse oficerskie, s. 240/2382; Weisbach; Straty (tu: szer.).

GAJEWSKI Wincenty, ppor. Po zakończeniu wojny służył w OW we Francji; w opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów, którzy „nie nadają się na stanowiska etatowe w PKPR, ale mogą

być w przyszłości wykorzystani do służby, w czasie ponownego organizowania PSZ poza granicami Kraju lub po powrocie do Kraju, gdyby zabrakło kadr”.

Lista selekcyjna.

GAŁĘZEWSKI Izidor Florian, ur. 27 III 1905 w Mogilnie, syn Antoniego i Teodozji z Wróblewskich, inżynier elektrotechnik, ppor. rez. sap. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 7 Batalionu Saperów w Poznaniu. Ukończył Państwowe Gimnazjum w Trzemesznie (1924), Politechnikę w Gdańsku i Szkołę Podchorążych Rezerwy Saperów w Modlinie (1932). Od 24 X 1936 był wiceprezydentem Gniezna. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 14 Batalionie Saperów. Po dostaniu się do niewoli 22 IX 1939 przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1217), X E Sandbostel i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; 31 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, ale szybko zrezygnował ze służby, przedostał się do Paryża i tam znalazł zatrudnienie w swoim zawodzie. W maju 1948 wrócił do kraju i zamieszkał w Gliwicach. Zmarł 23 XI 1955 w Gnieźnie. Odznaczenia: SKZ (1938, „za zasługi na polu podniesienia stanu sanitarno-porządkowego”), SKZ (1953, „za zasługi w pracy zawodowej w dziedzinie hutnictwa”).

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 87/148; „Kurier Poznański” 197/25 X 1936, s. 6; „Dziennik Bydgoski” 179/7 VIII 1938, s. 16; „MP” 1953, nr 54, poz. 648; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11525.pdf); <https://e-karto.teka.net/pl/search?signature=14418#show> (tu: Gałązewski I).

GANCZARZYK Adam H., inżynier, kpt. OW. W styczniu 1946 odbywał staż w 182 LSC Mannheim. Był stałym współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości” (swe teksty podpisywał jako A.G.H.) i w 1948 współautorem pamiątkowego albumu fotograficznego, poświęconego trzyleciu kompanii wartowniczych. Był d-cą 4088 LSCo Mannheim, Detachment „A” (Motor Pool) i komp. 4207 (1948). Pod koniec października 1948 wyemigrował wraz z rodziną do Windsoru w Ontario w Kanadzie.

Wzmianki w „OW”.

GARBIAK Marian, ur. 31 VII 1887 w Nadwórnej, kpt. żand. W stanie spoczynku. W czasie I wojny światowej służył w armii austriackiej, po 1918 był oficerem żandarmerii w WP, a w 1924 został przeniesiony do korpusu piechoty i przydzielony do 63 pp. W 1933 został przeniesiony w stan spoczynku. Przed wojną był wójtem Chomentowa. W kampanii wrześniowej wziął udział w szeregach 63 pp. Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach VII B Eichstätt i VII A Murnau (nr jeniecki 53). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji; po pobycie w Obozie im. K. Puła-

skiego w Reims przydzielono go do jednostki wartowniczej w Nancy, następnie objął dowództwo komp. w Metz, przeniesionej po kilku miesiącach do Marsylii, gdzie strzegła obozu jeńców niemieckich. Odznaczenia: KW (dwukrotnie).

Lista imienna; Straty (tu: kpt. piech. sł. st.); Murnau; https://pl.wikipedia.org/wiki/Marian_Garbiak.

GAWEL Stanisław, ur. 8 V 1909 w Jaśle, syn Jakuba i Wiktorii z Widriszewskich, ppor. rez. min., absolwent szkoły średniej, urzędnik sądowy; deklarował znajomość j. czeskiego i niemieckiego (1946). Podczas okupacji był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 78103) i KL Dachau. Na początku 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych, 12 II 1946 został przydzielony do Zewnętrzniego Ośrodka Gospodarczego Brygady w Monachium. Po zakończeniu służby poświęcił się działalności handlowej, w związku z czym w drugiej połowie lat 50. dość często odwiedzał Brazylię.

ABS-Rejestr, s. 10051; *Rozkazy 1946* nr 36; Straty; FS (fot.).

GAWINEK Władysław „Łański”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych
ŁAŃSKI Władysław, ur. 5 VI 1908 w Łanach Wielkich pow. Olkusz, ksiądz, absolwent Gimnazjum Koedukacyjnego Wydziału Powiatowego Sejmiku Włoszczowskiego w Szczekocinach i Seminarium Duchownego w Kielcach; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Po uzyskaniu święceń kapłańskich (15 VI 1935) był wikarym w Chęcinach i we Włoszczowie, gdzie 11 VI 1940 został aresztowany. Po krótkim pobycie w kieleckim więzieniu wysłano go 15 VI 1940 do KL Sachsenhausen, a stąd 14 XII 1940 do KL Dachau (nr obozowy 22786), gdzie przebywał do wyzwolenia 29 IV 1945. Po zakończeniu wojny był duszpasterzem w OW, od 7 XII 1945 kapłanem Ośrodka Wartowniczego Bamberg, od 28 IV 1946 kapłanem 130 LSC Monachium, a następnie komp. 4006 w Kassel (1946-1949). W grudniu 1949 wyemigrował do USA. Mieszkał w Hartford w stanie Wisconsin, 9 VII 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie i zmienił imię na Walter. Zmarł 24 VI 1996 w Milwaukee w stanie Wisconsin. Pochowano go na cmentarzu św. Wojciecha w Milwaukee.

ABS-Rejestr, s. 3694 (tu: ur. 15 VI 1908); R3/1 V 46; *Rozkazy 1946* nr 94; Straty (tu: ur. 5 VI 1902); FS (tu: ur. 5 VI 1908).

GAWRON Mieczysław, ur. 22 IV 1910 w Mörs w Nadrenii Północnej-Westfalii, ksiądz. Podczas okupacji był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 137687), KL Mittelbau-Dora (nr obozowy 62541) i KL Buchenwald (nr obozowy 62541); po zakończeniu wojny był kapłanem czterech kompanii pracy stacjonujących w „Mudra Caserne” w Wiesbaden (1947-1948). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 15 X 1995 w Willoughby w stanie Ohio.

Straty; FS.

GAŚSIOROWSKI Witold, ur. 13 VI 1901 w Cybulinie pow. Płock, por. remin.art. (1 I 1935), od 1 IV 1946 kpt. funk., absolwent gimnazjum (matura 1922). Zaliczył cztery lata studiów na SGGW w Warszawie (1922-1926); do wybuchu wojny pracował we własnym majątku w Kasinie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 8 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach III A Kreuzburg (nr jeniecki 253), od 13 III 1940 w XII A Hadamar, a od 20 V 1942 w VII A Murnau. Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. 4242 w Esslingen, a od lutego 1947 oficerem łącznikowym ośrodka w Erlangen, któremu podlegały kompanie wartownicze pełniące służbę przy lotnictwie amerykańskim w rejonie Norymbergi. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 22 XI 1962 w Ostródzie i został pochowany na miejscowym cmentarzu komunalnym.

Wykaz oficerów z 8 XII 1945, Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 532/144; Krogulski, s. 31; Straty; Murnau; <https://ostrodakomunalny.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=6&inni=0>.

GETTER Stanisław Henryk, ur. 7 V 1895 we Lwowie, kpt. adm. (piech.) sł. st. (15 VIII 1924). W latach 1918-1921 brał udział w walkach o gra.in., m.in. w obronie Lwowa, wojnie polsko-ukraińskiej i polsko-bolszewickiej, następnie był oficerem 40 .in. KOP, m.in. d-cą komp. „Lewacze” (1928), a od 17 VI 1936 II zastępcą d-cy (kwaterymistrzem) Batalionu KOP „Orany”. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą I bat. KOP „Orany”. Przedostał się do Francji i był zastępcą d-cy I bat. 4 Pułku Warszawskiego Strzelców Pieszych (2 DSP). Po wojnie służył w OW, m.in. w 8905 LSCo. Zmarł 6 V 1974 we Wrocławiu i został pochowany na cmentarzu parafialnym Świętej Rodziny. Odznaczenia: KW, SKZ.

Rocznik oficerski 1939; KJ; http://mogily.pl/swrodzinywroclaw/getterstanislaw_658178 (tu: ppłk WP); https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanisław_Getter.

GIERNAKOWSKI Zygmunt Wiktor, ur. 10 VII 1904 w Sichowie pow. Staszów, ppor. rez. piech. (1 I 1932), absolwent WSH w Warszawie (1927-1932); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). W czasie studiów był członkiem-założycielem Korporacji „Ostoja”, mającej wychowywać swych członków „w duchu narodowym według przykazań Kościoła Katolickiego”. Służbę zasadniczą (1930-1931) odbył w 4 komp. Szkoły Podchorążych Piechoty w Zambrowie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem-płatnikiem III bat. w 6 pp. Uczestniczył w działaniach pułku nad Narwią, Bugiem i na Lubelszczyźnie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufen (nr jeniecki 32483) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Zmarł 19 IV 1967 w Warszawie.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 83/2259, 422; Straty; Murnau; <https://www.archiwum.korporacyjne.pl/index.php/muzeum-korporacyjne/warszawa/k-ostoja/>; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=686>; https://cmentarze.um.warszawa.pl/pomnik.aspx?pom_id=53900.

GIRYN Wiesław Antoni, ur. 11 I 1909 w Zwierzyńcu pow. Zamość, ppor. rez. piech. (I I 1933); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Po promocji przydzielono go do 1 dywizjonu pociągów pancernych. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 11 pociągu pancernego „Danuta”. Wzięty do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16339). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji. Szybko zrezygnował ze służby i wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 94/260 (tu: ur. 11 I 1909), 664; Straty (tu: ur. 17 I 1909); Murnau.

GRZYCKI Zygmunt, lekarz-stomatolog w Poznaniu. Wchodził w skład polskiej delegacji wysłanej przez Niemców do Katynia w 1943. Wyjechał z Poznania przed wkroczeniem Armii Czerwonej. Był naczelnym lekarzem obozu szkoleniowego w Mannheim-Käfertal (1946-1947) i organizatorem kursów sanitariuszy dla OW (1946). W grudniu 1949 wyemigrował do Australii i zamieszkał w Melbourne, gdzie 9 XII 1957 został zarejestrowany jako stomatolog z prawem prowadzenia praktyki.

„OW” 1946, nr 310, s. 5; <http://gazette.slv.vic.gov.au/images/1961/V/general/41.pdf> s. 1814.

GLAMA Benno (Benon), ur. 19 III 1908 w Chełmży, podoficer WP (saper), por. OW, absolwent szkoły budowlanej. Został aresztowany w Bydgoszczy i osadzony w KL Auschwitz (nr obozowy 37326), a następnie w KL Buchenwald; Po zakończeniu wojny służył w OW, był m.in. d-cą plutonu w komp. 4011 i w szwadronie lotniczym 7317 (1962). Był także członkiem Zjednoczenia Uchodźców Polskich w Niemczech. Zmarł 16 III 1971 w Eschenbach w Górnym Palatynacie (RFN).

Raport z rozmowy z wartownikiem Marcinem Czubytem z 31 V 1962 r., IPN BU 01227/154, s. 176; KJ; Wolak, s. 299; KJ.

GLAPIŃSKI Andrzej, ur. 8 XI 1907 w Łąkach pow. Września, syn Jana i Janiny z Trybunalskich, kpt. OW. Po ukończeniu gimnazjum wyjechał do Peru i studiował filozofię na Papieskim Uniwersytecie w Limie, 17 XII 1932 przyjął święcenia kapłańskie w Huanaco, a następnie pracował w miejscowym seminarium duchownym. W 1937 przyjechał na dwuletni urlop do Polski; po wybuchu wojny został aresztowany i osadzony w Mühleim w Nadrenii. Wiosną 1945 odzyskał wolność, przedostał się do Francji i 28 czerwca został kapelanem obozu OW im. K. Pułaskiego w Reims. W 1947 wrócił do kraju i był kolejno proboszczem w Sulęcinnie (1947-1949), Wolinie (1949-1957) i w Szczecinie Skolwinie (1957-1980). Zmarł 24 V 1980 w Szczecinie.

http://parafiaskolwin.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=1062&Itemid=109.

GLASNER (Glaser) Aleksander, por., w 1945 komendant obozu wojskowego w Winzer.

GLAUER Stanisław, ur. w Niedobczycach pow. Rybnik, salezjanin. W 1939 prze-dostał się przez Włochy do Hiszpanii i tam podjął studia teologiczne. Po święce-niach kapłańskich (1943) został duszpasterzem tamtejszej Polonii i wychowawcą w zakładzie salezjanów. Od kwietnia 1959 do 1961 był kapelanem OW w Pirmas-sens w Nadrenii Palatynacie (po ks. Żaczkowskim). W 1961 został misjonarzem w Ekwadorze.

GLEGOLSKI Henryk „Kozioł”, „Styczyński”, ur. 15 III 1913 w Warszawie, syn Sta-nisława i Heleny z Adamczuków, ppor. AK. Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK, po ukończeniu Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty VI Rejo-nu ZWZ-AK „Obroża” awansował do stopnia ppor. W czasie powstania war-szawskiego brał udział w walkach na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu, od 20 IX 1944 walczył w 15 pp AK „Wilki”. Po kapitulacji prze-bywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102022). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; Straty; WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Henryk_Glegolski.

GŁADYSZ Józef, ur. 1 IX 1907 we Lwowie, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 38 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15396). Od 26 XI 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Langwasser komp. 4025. Po zakończeniu służby wyemi-grował do USA. Zmarł 26 XI 1972 w Parmie w stanie Ohio.

Awanse oficerskie, s. 223/532; Straty; WBH; FS.

GŁĄB Kazimierz Józef, ur. 23 XII 1909 w Herbach, por. piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW. W kampanii wrześniowej był d-cą 4 komp. karabinów maszynowych 50 pp. Od 27 IX 1939 przebywał w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 121), a na-stępnie w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Po zakończeniu wojny był tłumaczem j. angielskiego. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służ-by liniowej. W OW służył od 1945, w styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą 60-osobowego oddziału G-355 w Rheinau, 1 IV 1946 awansowano go do stopnia kpt. funk. Był d-cą komp. 4069 (ok. 200 ludzi) w 120 LSC (1947-1948). W spo-rządzonej o nim opinii w 1948 zapisano: „bardzo rzutki, organizator szkolenia zawodowego w swej kompanii”. W kwietniu 1949 wyemigrował z żoną do Au-stralii. Zmarł 20 VII 1994 w Williamstown North na przedmieściu Melbourne i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

Dössel; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 453/162; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. 23 VII 1909); FS.

GŁĘBOCKI Kazimierz, ur. 4/17 I 1909 w Kijowie, syn Kazimierza i Zofii z Głębockich, ppor. rez. sap. (1 I 1937), absolwent Gimnazjum W. Górskiego w Warszawie i Wydziału Budowy Maszyn Politechniki Gdańskiej (1927-1936). W czasie studiów należał do polskiej korporacji „Helena”, po studiach pracował w Mirkowskiej Fabryce Papieru. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w Warszawskiej Brygadzie Pancerno-Motorowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 765) i od 17 IX 1940 w II C Woldenberg, a pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Od 22 XII 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Langwasser komp. 4027. Po powrocie do kraju zamieszkał w Sopocie i pracował w przemyśle stoczniowym. Zmarł 11 V 1992 w Sopocie. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

Awanse oficerskie, s. 215/119; Straty; <http://www.archiwumkorporacyjne.pl/index.php/muzeum-korporacyjne/gdansk/k-helania/>.

GŁODEK Juliusz Aleksander, ur. 28 XI 1915 w Warszawie, syn Józefa i Wiktorii z Baliszewskich, nauczyciel, ppor. Rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 33 pp; absolwent Gimnazjum W. Górskiego w Warszawie i słuchacz Uniwersytetu Warszawskiego (1934-1939, doktor nauk technicznych budownictwa wodnego) oraz Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1935/36), deklarował znajomość j. angielskiego, rosyjskiego i francuskiego (1947). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 116 pp i adiutantem d-cy batalionu w 15 pp. Walczył w obronie Modlina. Wzięty do niewoli 29 IX 1939 przebywał w Stalagu XIII A Bad Sulzbach oraz oflagach VII C Laufen i VII A Murnau (nr jeniecki 32476). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, 25 VII 1945 został d-cą plutonu M-405-T LSCo. Po kilku miesiącach wrócił do Murnau, a następnie podjął pracę w polskim liceum, a po jego zamknięciu w 1946 wyjechał wraz z uczniami do Wielkiej Brytanii. Po powrocie do kraju jesienią 1947 pracował w Państwowym Instytucie Geologicznym. Był autorem wielu publikacji, m.in. *Z biegiem Wisły. Przewodnik geologiczno-krajoznawczy*. Zmarł 22 X 2007 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim. Odznaczenia: KW.

Lista imienna; Roster; *Awanse oficerskie*, s. 247/3186; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10659.pdf); https://pl.wikipedia.org/wiki/Juliusz_Głodek.

GŁODNY Aleksander, sierż. pchor., od 26 XI 1945 d-ca plutonu w komp. 4025 zorganizowanej w Langwasser.

Weisbach.

GŁOWACKI Jan, ur. 22 V 1915 w Jaworznie, syn Jana, urzędnik, plut. pchor. rez. piech. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 78 pp, 27 IX 1939 dostał się do niewoli i przebywał w stalagach XVII A Kaisersteinbruch (nr jeniecki 7770), VI B Neu Versen (od 30 IV 1940), X C Lubeka (od 2 V 1943), X B Nienburg (od 20 VII 1943) i ponownie w X C Lubeka (od 7 II 1945). W styczniu 1946 był d-cą plutonu w komp. 4223 w Böblingen; 15 V 1946 awansowano go do stopnia ppor. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; WBH.

GŁOWACKI Tytus, ur. 30 X 1916, kpr. pchor., 13 IX 1939 awansowany do stopnia ppor. (awans ogłoszono 28 XI 1945 w Murnau ze starszeństwem z 1 IX 1939). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 80). Wiosną 1945 został oddelegowany z OPO Murnau do Polskiego Batalionu Wartowniczego w Mannheim, zatrudnionego przy nadzorowaniu prac wykonywanych przez jeńców niemieckich. W styczniu 1946 był in.dzo dobrze ocenianym, m.in. ze względu na dobrą znajomość j. angielskiego, oficerem komp. 8965. W 1948 mieszkał w Bad Kissingen w Bawarii i był wówczas współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”. Wyemigrował do USA, 1 IV 1968 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 28 XII 2001 w Elmhurst w stanie Illinois; został pochowany na miejscowym cmentarzu Darlington.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; Murnau; FS.

GŁOWACZ Józef „Ciemniowski”, ur. 18 V 1907 w Światoszynie k. Kamieńca Podolskiego, por. art. sł. st. (1 I 1936), absolwent szkoły średniej, kursu w Szkole Podchorążych w Gródku Jagiellońskim (1929/30) i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1930-1932); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 20 pal. 6 X 1939 dostał się w miejscowości Krzywda do niewoli. Przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu II B Arnswalde (nr jeniecki 728), skąd pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 22 XII 1945 był d-cą plutonu, a od 9 II 1946 zastępcą d-cy komp. 4002.

ABS-Rejestr, s. 3711; *Rozkazy 1944* nr 421; *Rozkazy 1946* nr 34, 69, 76; *Awanse oficerskie*, s. 370/22; Straty.

GŁOWIŃSKI Zygmunt „Głowacz”, ur. 3 IX 1907 w Wierzbicku pow. Lipno, syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1933), nauczyciel; absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Jarocinie (1929/30); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas okupacji był więziony w KL Mauthausen (nr obozowy 1741) i od 23 I 1944 w Gusen (nr obozowy 43430). W 1945 służył w Batalionie 3 Maja, a po przeniesieniu Batalionu na status cywilny był ko-

mendantem bloku. 7 V 1946 został d-cą plutonu w komp. 4088. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 18 II 1978 w Toruniu i został pochowany na centralnym cmentarzu komunalnym.

ABS-Rejestr, s. 10148; *Rocznik oficerski 1934*, s. 104/2094; Straty; WBH; <https://torun.grobonet.com/grobonet/start.php?id=wyniki&name=Głowiński+Zygmunt&submit=Szukaj>.

GŁÓWCZEWSKI Kossak Wojciech, ur. 28 III 1904 w Orliku pow. Chojnice, syn Jana i Franciszki, kpt., ksiądz kapelan śl. st., po święceniach kapłańskich (grudzień 1929) był m.in. wikarym w Tczewie (1933-1934), kapłanem „Daru Pomorza” (1934-1939), a od końca maja 1939 kapłanem 2 Korpusu Kadetów w Rawiczu. W kwietniu 1940 został aresztowany, a następnie więziony w obozach koncentracyjnych Stutthof, Sachsenhausen i Dachau. Od lata 1945 był naczelnym kapłanem OW we Francji. W grudniu 1945 na wniosek S. Brzeszczyńskiego został awansowany „dla dobra służby wartowniczej” na stopień funkcyjny st. kapelana. Po powrocie do kraju w listopadzie 1946 był proboszczem w Jastarni (1947-1972). Był tam współbudowniczym kościoła i inicjatorem żałobnych procesji na plażę w dzień Wszystkich Świętych. Zmarł 14 IX 1975 w szpitalu w Sztumie, pochowano go na cmentarzu parafialnym w Jastarni.

Roster (tu: Głowaczowski); Awans45; D. Duda, J. Rusak, „*Dar Pomorza*” – 100 lat, „*Nautologia*” 2009, nr 146, s. 5-6.

GMACHOWSKI Lucjan, ur. 15 XII 1911 w Rzgowie k. Konina, syn Adama i Anieli ze Sztubów, por. piech. śl. st. (19 III 1939), absolwent Gimnazjum im. Jana Długosza we Włocławku (matura 1932), Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 67 pp w Brodnicy (1932/33) i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1933-1935); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego. Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 3 komp. 68 pp we Wrześni. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą zmobilizowanej przez 68 pp 72 komp. kolarzy (17 DP). Walczył nad Bzurą. Po przedostaniu się do Warszawy był d-cą plutonu 56 pp. Po kapitulacji przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 52886), X A Sandbostel, X C Lubeka i VI B Dössel. 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po zakończeniu wojny był młodszym oficerem w organizowanej kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, w którym był zatrudniony do 23 X 1946, tzn. do czasu wyjazdu do kraju. Po powrocie zamieszkał w Rzgowie, gdzie zmarł 17 XI 1964 i został pochowany na miejscowym cmentarzu. Odznaczenia: VM (V kl., 1966).

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 510/429; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10180.pdf); <http://www.bohaterowie1939.pl/polegly,gmachowski,lucjan,8484.html> (fot.).

GNATOWSKI Zygmunt, ppor. W styczniu 1946 był d-cą plutonu w batalionie wartowniczym 4243 w Giessen.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

GNIZA Józef Jan, ur. 22 II 1896 w Mikuszowicach k. Bielska, syn Jana i Józefy z Urbańskich, kpt. piech. (adm.) sł. st. (1 I 1935). W czasie I wojny światowej był żołnierzem 2 komp. 3 pp LP. Od 1915 przebywał w niewoli rosyjskiej. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem mobilizacyjnym 11 pp w Tarnowskich Górach. Po pójściu do niewoli został umieszczony w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15745). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był d-cą jednostki w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny. Do kraju wrócił w 1946. Odznaczenia: 1939: KN, SKZ (dwukrotnie).

Lista imienna (tu: Gwiza); *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14438#show>.

GOBRYK Stanisław „Bohun”, po wojnie **BOHUN** Stanisław, ur. 27 IX 1912 w Kuluszkach; ppor., ukończył szkołę średnią, dwa lata studiów prawniczych i Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1930/31), urzędnik kolejowy; deklarował znajomość j. niemieckiego, francuskiego i słabą angielskiego (1946). Od 24 XI 1945 był d-cą I plutonu w komp. 4014. 12 XII 1945 wyjechał z kompanii służbowo, a 19 I 1946 dyscyplinarnie zwolniono go ze służby.

ABS-Rejestr, s. 3670; *Rozkazy 1944* nr 411, 412; *Rozkazy 1946* nr 16.

GODLEWSKI Ryszard „Ożóg”, po wojnie **OŻÓG** Ryszard, ur. 11 V 1911 w Dzierżbicach pow. Kutno, syn Czesława, ppor. rez. piech. (1 I 1935), kpt. NSZ, absolwent gimnazjum oraz Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zamościu-Tomaszowie (1932/33), urzędnik kolejowy. Podczas okupacji był m.in. p.o. szefem O. III Komendy Okręgu Warszawskiego NSZ i komendantem dzielnicy NSZ Praga. W czasie powstania warszawskiego wchodził w skład KG NSZ. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102380), a od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 12 VI 1945 był zastępcą d-cy IV, a następnie II Baonu. Po reorganizacji z 16 VIII 1945 został nominalnym d-cą 8 komp. (faktycznie przebywał w szpitalu). Od 21 IX 1945 był zastępcą komendanta OZB, od 26 IX 1945 d-cą grupy oficerskiej OZB, a od 3 X 1945 tymczasowym d-cą komp. 4002 (na czas choroby kpt. „Wojskiego”). 31 XII 1945 przeniesiono go do dyspozycji mjr. „Aleksandra”. 23 IV 1946 został d-cą komp. 4028 i zastępcą oficera łącznikowego 192 LSC. W latach 1948-1949 był d-cą komp. 4104, w 1949 wiceprezesem Centralnego i prezesem Okręgowego Komitetu Sportowego 115 LSC Mannheim. W styczniu 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago.

ABS-Rejestr, s. 41; ABS-SO nr 4255; *Rozkazy 1944* nr 265, 297, 318rs, 345d, 349, 352, 426; *Rozkazy 1946* nr 100; *Awanse oficerskie*, s. 117/2909; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Ryszard_Godlewski_1.

GOETZEN Józef Eugeniusz, ur. 30 III 1904 w Warszawie, syn Jana i Marii, kpt. piech. sł. st. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 komp. karabinów maszynowych 71 pp. Uniknął niewoli, ale latem 1949 żandarmeria słowacka aresztowała go przy próbie przekroczenia granicy węgierskiej i przekazała Niemcom. Po pobycie w więzieniu w Nowym Sączu został w sierpniu 1940 osadzony w KL Oranienburg-Sachsenhausen (nr obozowy 29301), gdzie w 1942 został poddany pseudomedycznym eksperymentom. Po zakończeniu wojny przebywał w I Zgrupowaniu POW Lubeka; 1 V 1946 wyjechał do Mannheim-Käfertal. Latem 1946 był d-cą lotniczej komp. 8244 w Buschlag. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: SKZ.

Rozkaz dzienny nr 147 z 1 V 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Rocznik oficerski 1939*; *Awanse oficerskie*, s. 393/336; Straty; WBH.

GOIS Józef Wiktor, ur. 23 III 1909 w Kamienicy k. Bielska, ppor. rez. piech. (1 I 1934), por. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu pionierów w 202 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufen (nr jeniecki 32243) i od 25 V 1940 w VII A Murnau. Latem 1945 odszedł z OPO Murnau do PZW Mannheim-Käfertal i zaangażował się w formowanie oddziałów wartowniczych, w których służył jeszcze w kwietniu 1948. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł 16 VIII 2002 w Blacktown w Nowej Południowej Walii i został pochowany na cmentarzu Rookwood.

Awanse oficerskie, s. 61/1659; Straty; Murnau (tu: nr jeniecki 32443); FS; [https://pl.wikipedia.org/wiki/202_Pu%C5%82k_Piechoty_\(1939\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/202_Pu%C5%82k_Piechoty_(1939)); <http://search.ancestry.com.au>.

GOLIS Jerzy, ur. 19 IV 1915 w Kończycach pow. Katowice, syn Jana, pchor. WP, ppor. OW. Do wybuchu wojny pracował w administracji. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 73 pp. Do niewoli dostał się 2 X 1939 pod Kraśnikiem. Przebywał w Oflagu VII B Eichstätt (nr jeniecki 507), następnie w stalagach VI B Neu Versen, VI G Bonn-Duisdorf (od 25 IV 1941), IV B Mühlberg (nr jeniecki 206092) i IV D Torgau (od 27 IX 1944). Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW, był instruktorem jazdy samochodowej i zastępcą kierownika szkoły kierowców w obozie w Rockenbergu, a od września 1945 instruktorem Szkoły Mechaników i Kierowców Polskich Kompanii Wartowniczych i Transportowych w Käfertalu; po likwidacji ośrodka szkoleniowego w 1947 pracował w komp. transportowej 2036. Zginął w wypadku samochodowym 3 VIII 1948 w Fontainebleau we Francji. Pochowano go na cmentarzu w Potigny w Normandii.

Straty, KJ.

GOŁĘBIEWSKI Mieczysław, ur. 21 X 1913 w Warszawie, pchor. WP, kpt. OW. Po wojnie podjął pracę w OW i dosłużył się stopnia kpt. Był m.in. organizatorem kursów kierowców w 6950 LSC (11 kurs zakończył się 20 II 1956), zastępcą d-cy 8532 LS SGCo (1956-1970) i organizatorem nauczania powszechnego w tzw. Baonie Smokowym (1957). Zmarł 13 V 1970 w Heidelbergu.

KJ.

GOŁĘBIEWSKI Władysław, plut. pchor., 1 IV 1946 awansowany do stopnia ppor. funkc. Był współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości” (1948), mieszkał w Augsburgu. Prawdopodobnie **GOŁĘBIEWSKI** Władysław, ur. 16 V 1913 w Warszawie, pchor. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 14 pp. 5 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w stalagach VI B Neu Versen (nr jeniecki 1003) i od 15 IV 1941 w VI G Bonn-Duisdorf.

Straty.

GOŁKONTT Jan Bohdan „Bogusławski”, ur. 27 IV 1907 w Łodzi, syn Jana i Ludwika z Jankowskich, por. NSZ, por. OW. Ukończył studia prawnicze; w okresie międzywojennym był związany z ruchem narodowym. Podczas wojny należał do NSZ, gdzie awansował do stopnia por. Po wybuchu powstania warszawskiego był d-cą utworzonego przez siebie plutonu żandarmerii zwalczającego tzw. gołębiarzy (strzelców wyborowych) niemieckich, następnie d-cą plutonu w komp. „Warszawianka” w zgrupowania „Chrobry II”, a od 20 IX 1944 żołnierzem 15 pp AK „Wilki”. Uczestniczył w walkach w Śródmieściu. Po kapitulacji znalazł się w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101859), skąd 19 X 1944 wysłano go do Oflagu VII A Murnau. W 1946 został zweryfikowany przez Komisję Weryfikacyjną w Lubece w stopniu ppor. W 1945 dołączył do POW Langwasser i został d-cą dwóch plutonów utworzonej tam komp. 4029, skierowanych w listopadzie 1945 do pełnienia służby w Fürth. Po zakończeniu pracy wyemigrował do Kanady, gdzie był m.in. członkiem-założycielem Polskiej Fundacji Społeczno-Kulturalnej w Quebecu (1979).

Straty; SPP, Kol. 21/140; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jan_Golkontt.

GOŁKOWSKI Zygmunt, ur. 18 V 1911 w Łodzi, ppor. WP. W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie. Podczas powstania warszawskiego uczestniczył w walkach w Śródmieściu, prawdopodobnie w tym czasie awansował do stopnia ppor. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 102900), a po zakończeniu wojny podjął pracę w OW. W październiku 1945 był kieszko ocenianym d-cą plutonu w Ellwangen, następnie oficerem w komp. 4236 w Waiblingen. 19 XI 1945 został na żądanie Amerykanów usunięty ze służby za

pijaństwo i zaniedbywanie obowiązków. W marcu 1947 wyemigrował do USA i zamieszkał w Middletown w stanie Nowy Jork, gdzie zmarł 13 III 2003.

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Zygmunt_Golkowski; FS.

GOŁOŃSKI Jan Karol, ur. 8 VIII 1906 we Włocławku, syn Karola, ppor. rez. piech. (1 I 1931), absolwent Państwowego Gimnazjum Klasycznego i Humanistycznego w Toruniu (matura 1927). Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1224) i od 17 V 1942 w VI B Dössel. 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji fizycznej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 69/384, 524; Straty; WBH; *Sprawozdanie dyrekcji Państwowego Gimnazjum Klasycznego i Humanistycznego w Toruniu za rok szkolny 1926/1927*, Toruń 1927, s. 28.

GOMOLEWSKI Feliks „Gąsiorowski”, ur. 5 XI 1909 w Gnieźnie, ksiądz kpt.; deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946); absolwent Seminarium Duchownego w Gnieźnie (święcenia kapłańskie 17 VI 1934) i wyższych studiów teologicznych; wikary we Wronczynie (1934-1937) i Jarocinie (1937-1940). 12 III 1940 został aresztowany i do 15 sierpnia był więziony w Bruczkowie, a następnie w KL Mauthausen (16 VIII – 8 XII 1940) i w Dachau (8 XII 1940 – 29 IV 1945, nr obozowy 21813); po zakończeniu wojny był duszpasterzem skupisk polonijnych i wartowniczych; 7 XII 1945 został kapelanem Ośrodka Norymberga, a następnie (1946-1947) 4231 LSCo w Mannheim. Po powrocie do kraju był m.in. proboszczem w Osieku (1958-1968). Ostatnie lata życia spędził w Archidiecezjalnym Domu Zasłużonego Kapłana w Wągrowcu (1968-1991). Zmarł 27 VI 1991. Pochowano go na cmentarzu śś. Piotra i Pawła w Gnieźnie.

ABS-Rejestr, s. 3692 (tu: ur. w Poznaniu); ABS-SO nr 3230; *Rozkazy 1944* nr 409; *Rozkazy 1946* nr 5; Straty; <http://www.wtg-gniazdo.org/ksieza/main.php?akcja=szukaj&lit=G&pozycja=230>.

GORCZYCKI Witold, ur. 4 IV 1901 w Międzyrzeczu pow. Równe (Wołyń), syn Leona i Cezaryny z Ostrzykowskich, kpt. piech. sł. st. (19 III 1937). Ukończył Państwowe Gimnazjum im. Tadeusza Kościuszki w Równem (1924) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Warszawie-Komorowie (1925-1928). Od 1938 do wybuchu wojny dowodził 1 komp. graniczną „Mikołajewszczyzna” Batalionu KOP „Stołpce”. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem I bat. 96 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15104). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Został tam

d-cą kompanii w Toul (12 VII – 6 XI 1945). Ze względów zdrowotnych zrezygnował ze służby i trafił na kilka miesięcy do szpitala w Murnau, a następnie przebywał w OPO Murnau, Altenstadt i Ingolstadt. W listopadzie 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Strzelcach Opolskich.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; *Awanse oficerskie*, s. 393/339 (tu: ur. 3 IV 1901); Murnau; Straty (tu: ur. 4 IV 1901 w Kielcach); WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12314.pdf, tu: ur. 4 IV 1901 w Międzyrzeczu); https://pl.wikipedia.org/wiki/Kompania_graniczna_KOP_„Mikołajewszczyzna”.

GORDON Marek Henryk, ur. 25 IV 1918, syn Konstantego i Janiny z Jahołkowskich, por. OW (1945-1947), poeta, literat. Podczas okupacji był żołnierzem AK. Przez pewien czas (1945-1947) był redaktorem „Ostatnich Wiadomości”, a w 1948 ich współpracownikiem. W obozie szkoleniowym w Käfertalu był choreografem Teatru Wartowniczego „11 Listopada” i współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”. Należał do zarządu Koła AK obejmującego amerykańską strefę okupacyjną (1949). W styczniu 1950 wyemigrował z żoną Wandą do USA i zamieszkał w Chicago; 26 XI 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 4 IX 1990 w Chicago. Pochowano go na cmentarzu Montrose.

FS; „OW”.

GORDON Zbigniew, por. OW. W oddziałach wartowniczych służył od 1946; służył w OW, był oficerem 4038 LS Signal Construction Company (1957-1971) oraz organizatorem i propagatorem życia sportowego; w październiku 1957 otrzymał „za organizowanie sportu oraz osobisty udział w grze w piłkę nożną i w siatkówkę” tytuł zasłużonego sportowca Polskich Kompanii Wartowniczych; w 1971 obchodził 25-lecie służby w OW.

Wzmianki w „OW”.

GÖTZ Jan Feliks „Zawada”, ur. 4 VI 1913 w Nowym Mieście Lubawskim, ppor. rez. piech. (I I 1937), absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grudziądzu (1934/35), urzędnik skarbowy; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II C Woldenberg i X A Nienburg (nr jeniecki 1222). W drugiej połowie listopada 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej z Samodzielnego Zgrupowania Pöhls POW Lubeka; od 17 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4010, a od 6 VI 1946 d-cą plutonu w komp. 4102. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. 11 XI 1954 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 11 V 2002 w Farmington w stanie Connecticut. Pochowano go na Riverside Cemetery.

ABS-Rejestr, s. 147; ABS-SO nr 3090; SPP, Kol. 21/4; *Rozkazy 1944* nr 392, 393, 395; *Awanse oficerskie*, s. 202/2522; Straty; FS.

GÓRAŁSKI Zdzisław, kpt. OW. Od 3 III 1948 był d-cą komp. 4023 w Hohenbrunn k. Monachium, następnie d-cą komp. 4095 w Bad Tölz i w Murnau (1949). W późniejszych latach był oficerem (por.) w komp. 4094 w Mannheim-Sandhofen (1950), adiutantem (kpt.) d-cy 6952 LSC (1952-1955) i zastępcą d-cy (mjr.) w 6952 LSC w Schetzingen (1956). W 1958 wyemigrował do USA, osiadł w Buffalo, gdzie mieszkał jeszcze w grudniu 1961.

Wzmianki w „OW”.

Być może **GÓRAŁSKI** Zdzisław „Zdzich”, ur. 29 VII 1925 w Warszawie, syn Ignacego i Kazimierzy z Wędrowiczów, st. strz. Podczas okupacji był żołnierzem AK w Warszawie. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w stalagach 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 105622) i od 11 XI 1944 w XIII D Nürnberg. W styczniu 1957 wyemigrował z żoną Marią i dziećmi Elżbietą i Andrzejem do USA. Zamieszkał w Buffalo w stanie Nowy Jork. 28 VII 1965 uzyskał obywatelstwo amerykańskie.

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Zdzislaw_Goralski;Straty;FS; <https://www.officialusa.com/names/Zdzislaw-Goralski/>.

GÓRCZYŃSKI Mieczysław „Rzędzian”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GÓRCZYŃSKI** Edmund, ur. 22 I 1926 w Pruszkowie pow. Warszawa, syn Romana i Walerii z Zalewskich, ppor. rez. piech., absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej szkoły podchorążych rezerwy AK (styczeń – lipiec 1944); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas powstania warszawskiego brał udział w walkach na Woli, Muranowie, Starym Mieście i w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 225015), a po odzyskaniu wolności w zgrupowaniu POW Lubeka. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 17 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4001. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 7 I 1975 w East Hanover (New Jersey). Został pochowany na Gate of Heaven Cemetery w East Hanover, a jego symboliczny grób znajduje się na cmentarzu w Pruszkowie.

ABS-Rejestr, s. 143; SPP, Kol. 21/4; ABS-SO nr 4375 (tu: Edmund); *Rozkazy 1944* nr 392; *Rozkazy 1946* nr 22, 46; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Mieczyslaw_Gorczyński;Straty;FS.

GÓRECKI Feliks, ur. 15 XI 1904, ppor. rez. sap. (1 I 1931). Brał udział w kampanii wrześniowej. Został wzięty do niewoli i osadzony w obozie jenieckim. Po zakończeniu wojny służył w OW we Francji, był m.in. oficerem komp. 7672. Od 27 VIII 1946 przebywał w Obozie Zbornym OW w Reims.

Rocznik oficerski 1934, s. 171/157, 692.

GÓRECKI Jan, ur. 16 VI 1907 w Sosnowcu, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938), w 1939 słuchacz WSWoj. (kurs 1938-1940). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem sztabowym 39 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16167). W styczniu 1946 był kiepsko ocenianym, mimo znajomości j. angielskiego, d-cą komp. 4228 w Hundstadt.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 433/203; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

GÓRSKI Antoni Kleofas Świętopełk „Jacek”, „Żyłowski” „Jacek Żyłowski”, ur. 25 IX 1921 w Mirotkach pow. Starogard, ppor. rez. piech. (1 I 1946), absolwent konspiracyjnego liceum w Warszawie (1942); deklarował znajomość j. niemieckiego i włoskiego (1946). Od 1 XI 1940 należał do ZJ; był kolporterem i szefem ekspedycji drukarni „Szańca” (1940-1942), uczestniczył w czteromiesięcznym kursie pracowników wywiadu (1941), ukończył Szkołę Podchorążych NSZ w Warszawie (1943), był szefem sekcji komórki likwidacyjnej Komendy (Inspektoratu) Ziem Zachodnich NSZ (20 I 1943 – 28 VII 1943). Po aresztowaniu 31 VII 1943 przebywał w KL Auschwitz i Mauthausen (do 8 V 1945). W sierpniu 1945 przyłączył się do Brygady Świętokrzyskiej i został odkomenderowany na przeszkolenie do 2 Korpusu. Pracował w komp. administracyjnej sztabu 2 Korpusu (sierpień 1945 – 1 IV 1946). Po powrocie do Niemiec odbywał staż w komp. 4082 (1 – 31 V 1946), od 1 VI 1946 był d-cą plutonu i oficerem oświatowym w komp. 4103, a następnie w komp. 4128. Po zwolnieniu (5 XI 1947) ze służby był przez 4 semestry słuchaczem ekonomii politycznej na Ukrainian Free University w Monachium (1947-1949). W 1957 złożono do sztabu Naczelnego Wodza wnioski o potwierdzenie odznaczenia go BZK z Mieczami, nadanym mu w 1942 za organizowanie kolportażu i drukowanie „Szańca”. W lutym 1951 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, a następnie w Oakland, San Rafael i Sodomie w stanie Kalifornia. Zmarł 27 IV 2004 w New Sonoma. W USA używał imion Antoni Jack.

ABS-Rejestr, s. 10154; KW BS nr 153; ABS-5, akta weryfikacyjne (tu: KW w 1943); ABS-SO nr 5552; FS.

GÓRSKI Feliks, ur. 22 X 1912 w Augustopolu pow. Kutno, syn Franciszka i Zofii z Jaskólskich, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem materiałowym 37 pp. Do niewoli dostał się 11 IX 1939 w Starych Budach. Przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 1211) i od 23 II 1941 w II E Neu-Brandenburg, a pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Jesienią 1945 był d-cą komp. batalionu wartowniczego w służbie francuskiej w Friedrichshafen.

Awanse oficerskie, s. 144/1048; Straty; WBH.

GÓRSKI Ludwik, ur. 29 V/11 VI 1898 w Kamieńcu Podolskim, ppor. rez. piech. (1 VII 1925); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w zgrupowaniu ON „Krosno”. Po dostaniu się do nie-

woli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16788). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 52/1855, 499; Straty.

GÓRSKI Stanisław, ur. 12 III 1909 w folwarku Holandia pow. Mołodeczno, ppor. rez. piech. (1 III 1937), agronom, absolwent gimnazjum i Dywizyjnego Kursu Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 13 DP w Równem (1933/34); deklarował znajomość j. rosyjskiego (1946). Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II E Neubrandenburg i II A Prenzlau (nr jeniecki 1928). Pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 18 I 1946 dostał urlop dla zlikwidowania swych spraw osobistych i nie wrócił do służby. Jesienią 1946 był już kapitanem OW w obozie szkoleniowym w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował w listopadzie 1949 do USA. Zmarł 1 IV 1996 w Ramsey w stanie Minnesota. Pochowano go na Saint Patrick Cemetery w Dakocie (Minnesota).

ABS-Rejestr, s. 10006; ABS-SO nr 5430; *Awanse oficerskie*, s. 186/713; Straty; FS.

GÓRSKI Stanisław, ur. 7 V 1894 w Radomiu, sierż. WP, ppor. OW. W oddziałach służył od 9 V 1947, w listopadzie 1951 wraz ze swą komp. 4230 został przerzucony do Francji do Capiteux-Chinon w Turenii. Zmarł 9 VI 1955 w Chinon.

„OW”, 19 VI 1955, nr 66, s. 3; Straty.

GRABIANOWSKI Stanisław, ur. 19 IX 1891 w Wojnowie, syn Józefa i Pelagii z Jazikowskich, kpt. rez. piech. (1 VII 1923), kupiec. W czasie I wojny światowej był kpr. w armii niemieckiej. W styczniu 1918 zagrożony aresztowaniem zdezerterował i dołączył do 1 Korpusu Polskiego w Rosji. Od 20 XII 1918 brał udział w powstaniu wielkopolskim i m.in. dowodził Kompanią Gnieźnieńską i 4 komp. Pułku Garnizonowego w Poznaniu. W latach 1920-1924 służył w WP. W lipcu 1925 został aresztowany w Berlinie i skazany za szpiegostwo na rzecz Polski na 4 lata więzienia, które opuścił 15 IX 1928; jego nazwisko znajdowało się liście 1000 Polaków zagrażających III Rzeszy. Podczas okupacji aresztowano go i deportowano do Niemiec. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, w maju 1948 był oficerem w Ośrodku Uzupełnień OW w Fuldzie, następnie d-cą komp. 4011 w Monachium (1950). Zmarł w 1977 w Eislingen w Badenii-Wirtembergii.

Rocznik oficerski 1934, s. 12/1, 534; Straty; WBH; <https://forum.odkrywca.pl/topic/768045-kpt-stanislaw-grabianowski-wujek-wojenka/>.

GRABOWSKI Bronisław Julian, ur. 2 III 1912 w Prałkowicach pow. Przemyśl, syn Włodzimierza, ppor. rez. piech. (1 I 1936); deklarował znajomość j. angielskiego. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w komp. kolarzy Sosnowieckiego

Batalionu Obrony Narodowej (55 DP). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15401). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 143/964; Straty; WBH.

GRABOWSKI Feliks Jerzy, ur. 30 V 1905 w Turku, syn Józefa. ppor. rez. piech. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 73 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15402). We wrześniu 1945 dowodził samodzielnym plutonem (50 ludzi) wartowniczym II baonu PZW Mannheim-Käfertal stacjonującego w Rohrbach k. Heidelbergu; w styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą liczącej 95 ludzi komp. 4229 w Rohrbach.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 135/45; Straty (tu także: nr jeniecki 15902); WBH.

GRABOWSKI Jan, ppor. W grudniu 1947 był członkiem komisji rewizyjnej koła ZbW w obozie Ingolstadt.

„OW” 1948, nr 6, s. 4.

Być może był to **GRABOWSKI** Jan, ur. 16 VII 1909, ppor. rez. art. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem zwiadu 17 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI A Osterode i II C Woldenberg (nr jeniecki 809).

Awanse oficerskie, s. 171/298; Straty.

Lub **GRABOWSKI** Jan, ur. 22 XI 1901 w Krakowie, inżynier, ppor. rez. sap. Podczas kampanii wrześniowej służył w 55 komp. pułku budowy mostów kolejowych. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 924) i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; w chwili wyzwolenia obozu znajdował się w szpitalu, a 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że ze względu na chorobę wymaga dalszego leczenia szpitalnego.

Dössel; Straty.

Albo **GRABOWSKI** Jan, ppor. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV A Hohnstein i II C Woldenberg (nr jeniecki 48635).

Straty; Woldenberg.

GRABOWSKI Leonard, ur. 14 X 1911 w Białymstoku, ppor. rez. piech. (1 I 1937), absolwent gimnazjum i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 59 pp (1933/34), technik. Deklarował słabą znajomość j. niemieckiego. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 42 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII A Lienz an der Drau i II C Woldenberg (nr jeniecki 5433). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 1 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4015, a w lutym 1946 oficerem komp. 4008.

ABS-Rejestr, s. 3682; *Rozkazy 1944* nr 404, 408, 409, 411, 412, 416, 417; *Awanse oficerskie*, s. 190/1129; *Straty*.

GRABOWSKI Zbigniew Józef, ur. 4 XII 1900 we Lwowie, por. rez. uzbr. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 23 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15223). Po zakończeniu wojny służył w OW, był d-cą plutonu i zastępcą d-cy kompanii podoficerskiej w obozie szkoleniowym w Mannheim-Käfertal (1946-1947), następnie d-cą plutonu w komp. 4005 w Norymberdze (1947).

ABS-SO nr 5592; *Awanse oficerskie*, s. 536/28; *Straty* (tu także: nr jeniecki 15703).

GRACZYK, ppor. Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył wiosną 1945; po reorganizacji z 17 VIII 1945 był oficerem żandarmerii w komp. kpt. „Ożoga”, 26 IX 1945 przydzielono go do dyspozycji d-cy komp. liniowej OZB.

Rozkazy 1944 nr 318rs, 327, 349.

Prawdopodobnie **GRACZYK** Edmund, ur. 6 I 1912 w Kotowie pow. Grodzisk, syn Piotra i Marii z Kasperczaków, ppor. rez. piech. (1 I 1938), nauczyciel. Na przełomie lat 20. i 30. był słuchaczem Uniwersytetu Poznańskiego. Brał udział w kampanii wrześniowej, 22 IX 1939 w Młocinach dostał się do niewoli. Przebywał w Stalagu XI B Fallingb. i oflagach XI A Osterode, II A Prenzlau, II B Arnswalde i II D Gross Born (nr jeniecki 956).

Straty; *Awanse oficerskie*, s. 234/1707; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14451#show>.

GRACZYKOWSKI Stanisław, ur. 30 III 1906 w Żninie, mgr prawa, ekonomii i filozofii, b. konsul RP w Lyonie i Lizbonie. Długoletni oficer komp. dowodzenia 6950 LSC. Zmarł 5 III 1958 w Landeck (RFN). Pochowano go na cmentarzu miejskim w Kaiserslautern.

KJ.

GRACZYŃSKI Antoni Jan, ur. 8 VI 1902 w Rychwałdzie pow. Żywiec, urzędnik, ppor. rez. piech. (1 IX 1929). Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Starym Sączu (1924) i skrócony Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grudziądzu (1929); deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego i niemieckiego. Przed wybuchem wojny pracował w Wojewódzkim Biurze Funduszu Pracy w Katowicach. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 73 pp. Po dostaniu się do niewoli 25 IX 1939 przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15403 lub 15413). Po wojnie służył w OW (1 VIII 1945 – 10 VI 1947), na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 4221 w Weinheim. W czerwcu 1947 wrócił do kraju i zamieszkał w Gorlicach. Odznaczenia: Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 58/911, 570; Strękowski, s. 35; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12069.pdf).

Prawdopodobnie **GRACZYŃSKI** Antoni, ur. 1902, zmarł 19 XII 1977 w Katowicach. Pochowano go na cmentarzu Bonifratrów w Katowicach-Bogucicach.

<https://timenote.info/lv/person/view?id=7562208&l=pl>.

GRAJEWSKI Brunon, ur. 25 IX 1911 w Dortmundzie (Nadrenia Północna – Westfalia), syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą II plutonu karabinów maszynowych 62 pp; został ranny. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 460). Pod koniec stycznia 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. G-369 w Mannheim-Schönau. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 115/2603; Straty (tu: ur. 1914); WBH; <http://zecernia.com/html/?p=845>.

GRAMSKI Jerzy Bazyli, ur. 14 VI 1914 w Radymnie, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 3 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 882). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 243/2756; Straty.

GRANECKI Józef, kpt. Pod koniec stycznia 1946 był oficerem w obozie Mannheim-Käfertal, adiutantem-tłumaczem sekcji łącznikowej przy 198 LSC.

Assignment46.

Prawdopodobnie **GRANECKI** Józef, ur. 16 I 1918 w Jastrzębiej, pchor., w czasie kampanii wrześniowej walczył w szeregach 29 pą, a po dostaniu się do niewoli był więziony w stalagach XII A Limburg i XII B Frankenthal (nr jeniecki 6948).

Straty.

GRAŻEWICZ Stanisław, ur. 20 IX 1908 w Sanowie pow. Grodno, syn Józefa, ppor. rez. piech. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do Centrum Wyszkożenia Przeciwgazowego. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 29 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 881). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 27 XII 1971 w Szczecinie. Pochowano go na tamtejszym Cmentarzu Centralnym.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 52/645; Straty; WBH.

GREGORKIEWICZ Jan, ur. 8 II 1906 w Złotowie pow. Chojnice, ppor. rez. piech. (1 I 1932), por. rez. wet. [kaw.] (1 I 1938), dr weterynarii, absolwent Akademii Medycyny Weterynaryjnej we Lwowie (dyplom 1937). W czasie studiów należał

do Korporacji Lutyko-Venedya, po ukończeniu studiów był lekarzem w rzeźni miejskiej w Czarnkowie. W czasie kampanii wrześniowej dostał się do niewoli i przebywał w Stalagu XVIII A Wolfsberg (nr jeniecki 42461), skąd 2 VIII 1940 został przekazany do Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, w jednostce w Daspich. Po zakończeniu służby osiedlił się w Wielkiej Brytanii.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 597/4; <https://www.archiwumkorporacyjne.pl/index.php/muzeum-korporacyjne/lwow/k-lutyko-venedya/>.

GRĘBOCKI Jerzy Grzegorz, ur. 20 V 1898 w Osieku Małym pow. Koło, syn Władysława, kpt. piech. sł. st. (1 I 1928), uczestnik walk o granice. Od lutego 1936 był komendantem 27 Obwodu PW Częstochowa przy 27 pp. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 7 komp. 27 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15107). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, początkowo przydzielono go do jednostki wartowniczej w Nancy, następnie był d-cą komp. 8947. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Odznaczenia: KW (dwukrotnie).

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1939* (tu: ur. 13 IV 1895); *Informator*; Straty; WBH.

GROBELNY Leon, ur. 30 IX 1905, por. rez. piech. (1 I 1937). Pod koniec 1945 był d-cą komp. batalionu wartowniczego w Rottweil. W grudniu 1949 wyemigrował do USA, mieszkał w Detroit, następnie w Dearborn w stanie Michigan, gdzie zmarł 6 VIII 1993.

Awanse oficerskie, s. 565/219; FS.

GRODZIŃSKI Stanisław „Bilewicz”, po wojnie **BILEWICZ** Stanisław, ur. 15 I 1907 w Śremie, ppor. rez. piech., absolwent gimnazjum i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Śremie 1928/29; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Do wybuchu wojny był kontraktowym oficerem PWiWF. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 17 XI 1945 przydzielono go jako d-cę plutonu do komp. 4012 (4103); 7 III 1946 został awansowany do stopnia por. (na czas służby w kompaniach wartowniczych) i mianowany zastępcą d-cy komp. 4003; w 1947 był zastępcą d-cy komp. 4012.

ABS-Rejestr, s. 3652; ABS-SO nr 3014; *Rozkazy 1944* nr 392, 396, 397; *Rozkazy 1946* nr 22, 34, 35, 98.

GRODZISZEWSKI Sylwin, ppor. W styczniu 1946 był oficerem batalionu wartowniczego 4243 w Giessen. Po utracie pracy wyemigrował w 1947 do Kanady, gdzie pracował w kopalni złota w Kirkland Lake.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

GRODZISZEWSKI Tadeusz, ur. 29 III 1911 w Grodzisku pow. Rzeszów, ppor. rez. kaw. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 3 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15404). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk.

Lista imienna; Awans46; Straty (tu: ppor. rez. piech. i ppor. rez. kaw.).

GROSS Witold, ur. 29 VIII 1914 w Poznaniu, ppor. rez. piech., fotograf-reporter, absolwent Wyższej Szkoły Handlowej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 57 pp w Poznaniu; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). 1 XII 1939 został wysiedlony do GG. Od 1 VI 1946 był d-cą plutonu w komp. 4009. Po zakończeniu służby wyemigrował we wrześniu 1949 do USA, w 1955 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. W USA używał nazwiska **ZAGDAN-GROSS**. Zmarł 5 VIII 1996 w Lynn w stanie Massachusetts.

ABS-Rejestr, s. 10153; Straty; FS.

GRUDOWSKI Edward, kpt. i mjr OW. Był d-cą 1967 LSCo, następnie 1077 LSCo Detachment „B” o stanie ok. 480 ludzi pracujących dla dowództwa Sił Zbrojnych USA w Europie (USFET). W maju 1946 otrzymał pisemną pochwałę za dobre pełnienie służby. W opinii wydanej przez szefa PMW w Niemczech płk. Janusza Ilińskiego odnotowano, że wykazuje się dużymi zdolnościami administracyjno-gospodarczymi oraz umiejętnością utrzymywania poprawnych stosunków z władzami amerykańskimi.

Opinia Ilińskiego z 8 X 1946, IPMS, A XII 90/14.

Prawdopodobie **GRUDOWSKI** Edward, ur. 13 X 1898, por. rez. art. (1 VI 1923).

Rocznik oficerski 1932.

GRUENBERG Michał, ur. 19 VI 1911 w Nowym Sączu, inżynier, ppor. rez. WP, ppłk OW. W kampanii francuskiej w 1940 uczestniczył jako żołnierz 2 Dywizji Strzelców Pieszych. Po przekroczeniu granicy szwajcarskiej był internowany m.in. we Fryburgu. Od 1946 służył w kompaniach wartowniczych, był skarbnikiem Koła Techników Polskich w Mannheim-Käfertal (1946), członkiem sekcji kinowej Referatu Oświatowego i założycielem biblioteki filmowej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1947), współtwórcą i kierownikiem Szkoły Kierowców i Mechaników w Mannheim-Käfertal, a następnie d-cą podległej AGRC komp. transportowej 2908 w Hombourgu w Belgii (1948-1949). W 1951 był d-cą Sekcji Łącznikowej w Orleanie, od 27 I 1952 d-cą 6953 LSC w St. Jean d'Angely, 27 VIII 1956 otrzymał od władz amerykańskich pochwałę (Commendation for Merit) za sprawne dowodzenie LSC. W kwietniu 1957 wyemigrował do USA i zamieszkał w Charlestonie. Od 1956 używał imienia Michael. Zmarł 7 VIII 1972 w Charlestonie. Odznaczenia: KW i Croix de Guerre.

KJ; Straty (tu: ur. 19 VI 1910).

GRYCZUK Julian, ur. 5 I 1907, mgr, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej służył w 6 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 363). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po powrocie do kraju był m.in. prezydentem Słupska (2 III 1949 – 6 VI 1950). Zmarł 2 IX 1983 w Krakowie i został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 92/73; Straty; <https://www.findagrave.com/memorial/163110641/julian-gryczuk>.

GRYL Konstanty „Naroczyński Władysław”, ur. 29 I 1906 w Donewce (Rosja), syn Konrada, por. piech. sł. st. (1 I 1935), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1929-1932); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). W okresie międzywojennym był oficerem 85 pp, a przed wybuchem wojny instruktorem WF w Szkole Podchorążych Piechoty w Komorowie. Po dostaniu się do niewoli był więziony m.in. w Oflagu II D Gross Born. Po uwolnieniu przebywał w I Zgrupowaniu POW Lubeka, a jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 17 XI 1945 przydzielono go do komp. 4013, następnie do komp. 4000; pod koniec grudnia był zastępcą d-cy komp. 4013. 29 I 1946 otrzymał okolicznościowy urlop do Lubeki, z którego nie wrócił do Brygady. W 1947 wyjechał z transportem repatriacyjnym do Polski.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 138 (tu: ur. 29 V 1906); *Rozkazy 1944* nr 392, 407a, 412a, 418, 421; *Rozkazy 1946* nr 21, 23, 34; WBH (tu: ur. w Orzewnej); *Awanse oficerskie*, s. 328/255; *Rocznik oficerski 1939*.

GRZEBYTA Konrad, ur. 25 I 1906 w Pęckowie pow. Czarnków, syn Pawła, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 55 pp. Znalazł się w niewoli i przebywał w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 768) i II C Woldenberg, a pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Wrócił do kraju. Zmarł 2 III 1984 i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Damasławku.

Lista imienna (tu: Grzebyła); *Rocznik oficerski 1934*, s. 80/1575; Straty; WBH.

GRZEGORZEWSKI Henryk, ur. 5 VII 1903 w Niżdzinie pow. Płock, ppor. rez. kaw. (1 I 1930), przed wojną nauczyciel arytmetyki handlowej w gimnazjum kupieckim; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). W kampanii wrześniowej był oficerem w 1 psk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufen (nr jeniecki 32598) i od 25 V 1941 w VII A Murnau, gdzie doczekał wyzwolenia. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Przed 8 VIII 1945 zrezygnował z pracy i wrócił do OPO Murnau. Powrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 127/62, 609; Straty.

Prawdopodobnie **GRZEGORZEWSKI** Henryk, ur. 1903, syn Jana i Stanisławy, zmarł w 1988.

<https://www.geni.com/people/Henryk-Grzegorzewski/6000000020478135990>.

GRZEGORZEWSKI Stanisław, por. OW. W grudniu 1947 był oficerem kompanii w Fontainebleau, następnie oficerem w 4230 LSCo w Chinon (1956). W 1971 obchodził jubileusz 25-lecia służby w OW.

Być może **GRZEGORZEWSKI** Stanisław „Grzegorz”, ur. 28 X 1900 w Warszawie, ppor. AK, urzędnik. Uczestniczył w powstaniu warszawskim; pod koniec powstania służył w 15 pp „Wilki”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101698) i od 18 X 1944 w Oflagu II D Gross Born.

http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Stanislaw_Grzegorzewski; Straty.

Lub **GRZEGORZEWSKI** Stanisław, ur. 6 IV 1900 w Troszcy (Rosja), por. tab. sł. st. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą kompanii gospodarczej i oficerem taborowym 25 pp. 20 IX 1939 w Warszawie dostał się do niewoli. Przebywał w Stalagu I A Stalack, a następnie w oflagach XVIII A Lienz (nr jeniecki 20111) i od 31 V 1940 w II C Woldenberg, skąd ewakuowano go do Lubeki.

Awanse oficerskie, s. 324/52; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

GRZĘDA Teodor, ur. 6 XI 1896 w Ostrowie, syn Jakuba, kpt. adm. (piech.) sł. st. (1 I 1933), uczestnik walk o granice. Od 1 V 1937 był oficerem administracyjno-materiałowym 52 pp w Złoczowie. W czasie kampanii wrześniowej służył w 55 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 666) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Komisja weryfikacyjna w Dössel uznała 19 IV 1945, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; 15 II 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby w OW wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Zmarł w 1981 w Colchester w hrabstwie Essen. Odznaczenia: KW, MN.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Straty; WBH; FS; KJ.

GRZYBOWSKI Jerzy, ur. 3 III 1903 w Sosnowcu, syn Jerzego, por. kaw. sł. st. (1 I 1932), właściciel ziemski, absolwent gimnazjum. Odbił przeszkolenie unitarne w Batalionie Podchorążych Piechoty (1926-1927), ukończył Szkołę Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1927-1929); po promocji na stopień ppor. (15 VIII 1929) przydzielono go do stacjonującego w Pszczynie 3 szwadronu 3 puł; w latach 1937-1939 był komendantem rejonu PW Konnego przy 3 puł. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 szwadronem 3 puł. Do niewoli dostał się 20 IX 1939 w Tomaszowie i przebywał w Oflagu II B Arnswalde (nr jeniecki 445), a po uwolnieniu w I Zgrupowaniu POW Lubeka, 1 V 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po powrocie do kraju mieszkał i pracował w Warszawie. Tam zmarł 7 III 1971. Odznaczenia: SKZ, KZ z Mieczami.

Rozkaz dzienny nr 147 z 1 V 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub>.

GRZYBOWSKI, kpt. Wojnę spędził w obozie jenieckim; od listopada 1945 był d-cą sformowanej w Murnau komp. 4099 w Buchbergu.

Prawdopodobnie **GRZYBOWSKI** Tadeusz, ur. 9 VIII 1897 w Woli Sobieckiej, kpt. piech. sł. st. (1 I 1936). Do wybuchu wojny był oficerem mobilizacyjnym 25 pp. Podczas kampanii wrześniowej służył w ośrodku zapasowym 25 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufen, a od 27 V 1940 w VII A Murnau (nr jeniecki 32275), gdzie doczekał wyzwolenia.

Awanse oficerskie, s. 352/245; *Rocznik 1939*; *Straty*.

GRZYBOWSKI Stanisław „Litwiński”, ur. 20 IV 1911 w Piławie pow. Garwolin, ppor. rez. piech. (1 I 1938), absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Siedlcach (1934/35), studiował prawo; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Uczestniczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 166). 1 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 4 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4100; 31 I 1946 przeniesiono go do komp. 4102. Od 16 II 1946 przebywał w Ośrodku Fürstenfeldbruck; od 2 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4086.

ABS-Rejestr, s. 3742 (tu: ur. 20 IV 1917); *Rozkazy 1946* nr 4, 17, 26, 40, 98; *Awanse oficerskie*, s. 245/2939; *Straty*.

GUMIŃSKI Józef, por. OW, oficer oświatowy komp. 8676 w Regensburgu. Prawdopodobnie **GUMIŃSKI** Józef, ur. 18 IX 1906 w Drzewoszkach Wielkich (Dziwaszkach Wielkich) pow. Kutno, syn Jana i Zofii z Jasińskich, ppor. piech. sł. st. (1 VI 1937). Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w 14 pp. Ukończył kurs działonowych ppanc przy 4 DP (1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu ppanc 144 pp. Do niewoli dostał się 27 IX 1939 w Warszawie. Przebywał w oflagach XI A Osterode, II A Prenzlau (nr jeniecki 1167), II B Arnswalde i od 15 V 1942 w II D Gross Born.

Awanse oficerskie, s. 26/225; *Rocznik oficerski 1939*; *Straty*.

GUSNOWSKI Henryk, ppor. OW, w marcu 1948 był oficerem komp. 8895 w Fechenheim (Frankfurt nad Menem) i sekretarzem komisji rewizyjnej Funduszu Kulturalno-Oświatowego Polskich Kompanii Wartowniczych.

GUSTOWSKI Antoni, ur. 25 V 1902 w Dobrzycy pow. Pleszew, syn Wincentego, ppor. rez. sap. (1 VII 1925); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Uczestniczył w powstaniu wielkopolskim. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 7 Baonu Saperów (7 DP). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Ofla-

gu VII A Murnau (nr jeniecki 16344). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 169/111; WBH; Straty.

GUTT Jan „Wosik”, ur. 15 V 1903 w Warszawie, syn Jana i Józefy z Wosików, por. rez. piech., urzędnik. Podczas okupacji był żołnierzem 3 Batalionu OW PPS im. Stefana Okrzei, a w powstaniu warszawskim d-cą plutonu III Obwodu „Wali-góra” (Wola). Walczył na Woli, Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102046), a od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, w ośrodku w Nancy. Po powrocie do Niemiec znalazł się w obozie RAMP w Ingolstadt (1946). W 1946 Komisja Weryfikacyjna w Lubece zweryfikowała go w stopniu por. rez. Po powrocie do kraju mieszkał i pracował w Warszawie, gdzie zmarł 5 V 1991. Pochowano go na cmentarzu Bródnowskim.

Lista imienna; SPP, Kol. 21/140; Straty; WSH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jan_Gutt (fot.).

GUZOWSKI Alfons, ur. 7 XII 1899 w Bełku pow. Rybnik, syn Ignacego, ppor. rez. piech. (1 VI 1919); ukończył 7 klas gimnazjum (1917); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Właściciel gospodarstwa rolnego. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 66 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weilburg, II C Woldenberg (nr jeniecki 694) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, gdzie został awansowany do stopnia por. funkc. i był oficerem komp. 7623. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 38/1610, 530; Straty.

GWOŹDZIEWICZ Stefan, ur. 1 IX 1919 w Inwałdzie pow. Wadowice, por. OW. W latach 1946-1947 był d-cą „plutonu morskiego” OW w Bremie. W lutym 1947 wyemigrował do USA. Zmarł 1 VII 1993 w Eastham w stanie Massachusetts.

„OW” 1947, nr 56, s. 2; FS (fot.).

H

HABOWSKI Stanisław Antoni, ur. 28 III 1895 w Nowym Sączu, syn Józefa, płk dypl. piech. (19 III 1939), absolwent WSWoj. (1929-1931), żołnierz Legionów Polskich i 2 Korpusu Polskiego na Wschodzie. Walczył w bitwach pod Rańczę i Kaniowem. Od listopada 1918 służył w WP, brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, następnie służył w 65 pp w Starogardzie; od 1925 był d-cą batalionu w 31 pp w Łodzi. W czasie zamachu majowego opowiedział się po stronie J. Piłsudskiego. Od 1 X 1936 był d-cą 75 pp w Chorzowie, którym dowodził także w kampanii wrześniowej. Do niewoli dostał się 20 IX 1939 po bitwie pod Tomaszowem Lubelskim. Przebywał w oflagach IV B Königstein (nr jeniecki 362) i VII A Murnau. Po zakończeniu wojny był d-cą (16 V – 8 XI 1945) POW Mannheim-Käfertal, gdzie zajmował się m.in. organizowaniem oddziałów wartowniczych; z ówczesnych relacji wynika, że nie bardzo radził sobie w tych warunkach i 5 IX 1945 poprosił o zwolnienie. Po krótkim pobycie w OPO Murnau wrócił do kraju, gdzie był d-cą 8, 5 oraz 4 DP (1946-1948) i komendantem Oficerskiej Szkoły Piechoty nr 1 we Wrocławiu (1948-1949). W 1948 został awansowany do stopnia gen. bryg., a w 1949 usunięty z armii jako element niepewny politycznie. Zmarł 16 XI 1966 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu wojskowym. Odznaczenia (m.in.): VM (krzyż złoty i srebrny), KW (trzykrotnie), Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, KN, Order Krzyża Grunwaldu (III kl.).

Awanse oficerskie, s. 468/10; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; ZCK Warszawa; https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanisław_Habowski.

HADAMEK Witold Marian, ur. 1916, ppor. rez. panc.; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Ukończył Gimnazjum im. M. Kopernika w Toruniu (klasa humanistyczna, matura 1937). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem

w 1 baonie ppanc. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16543). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; Straty; „Dziennik Bydgoski” 1937, nr 113/20 V, s. 9.

HAJDAS Antoni, ur. 16 V 1898 w Swoszowicach pow. Radom, ppor. rez. piech. (1 IX 1931), absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grudziądzu (1927/1928), urzędnik państwowy; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). 8 II 1946 został przydzielony do plutonu żandarmerii w Dowództwie I Grupy Kompanii Wartowniczych, od 13 II 1946 był d-cą posterunku żandarmerii w Ośrodku Norymberga, 30 IV 1946 przeniesiono go do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, gdzie przebywał jeszcze w sierpniu 1946.

ABS-Rejestr, s. 10047; ABS-5, akta weryfikacyjne; *Rozkazy* 1946 nr 33, 35, 37, 101; *Rocznik oficerski* 1934, s. 69/115, 564.

HAJDASZ Edward, ur. 23 IX 1903 w Bielawach pow. Grodzisk Wielkopolski, por. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 27 pp w Częstochowie. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą komp. gospodarczej 57 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt (nr jeniecki 653) i VII A Murnau. 12 VII 1945 rozpoczął pracę w OW we Francji, od 25 VII 1945 był d-cą plutonu 8936 LSCo.

Lista imienna (tu: Hajdas); Roster; *Rocznik oficerski* 1934, s. 68/1198, 512; *Awanse oficerskie*, s. 544/194.

HALIGOWSKI Jan „Jaś”, „Cichy”, ur. 14 I 1908 w Gbiskach pow. Strzyżów, kapelan WP od 1 I 1939, kanonik, absolwent seminarium duchownego w Przemysłu. Przed wybuchem wojny był wikarym w parafii Zręcin na Podkarpaciu, w styczniu 1939 został kapelanem 6 puł, z którym odbył kampanię wrześniową, m.in. uczestniczył w obronie Warszawy. Dostał się do niewoli, z której wkrótce uciekł i wrócił do Zręcina. Podjął działalność w SZP-ZWZ. W 1942 został aresztowany, był więziony w Jaśle i Tarnowie, następnie przebywał w KL Auschwitz, Gross-Rosen, Flossenbürg i Dachau (nr obozowy 49327), gdzie został wyzwolony 29 IV 1935 przez wojska amerykańskie. Był jednym z pierwszych kapelanów OW, pracował w Rockenburgu, Mannheim-Käfertal, Mainz-Kastel i Wiesbaden, a 1 II 1946 był kapelanem sekcji łącznikowej przy 181 LSC Neu Isenburg, następnie kapelanem 207 LSC i szwadronów wartowniczych (1948-1949). W czerwcu 1950 wyjechał do Great Falls w Montanie, następnie mieszkał w Livingstone w tym stanie. Po przejściu na emeryturę (1978) został kapelanem w domu sióstr serafitek w Teksasie. Zmarł 1 IV 1988 w San Antonio w stanie Teksas. Został pochowany na cmentarzu w miejscowości Panna Maria w Teksasie, najstarszej polskiej osadzie w Teksasie.

Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 290/48; J. Szczur, *Oto człowiek – ułan naszego Boga*, www.zrecin.vog.pl (fot.).

HALIK Włodzimierz, ur. 21 VII 1899 w Haliczu pow. Stanisławów, syn Bazylego, ppor. rez. piech. (1 IX 1929) z przydziałem mobilizacyjnym do 49 pp w Kołomyi, nauczyciel szkoły średniej w Stanisławowie. Podczas kampanii wrześniowej oficer obrony przeciwlotniczej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 631) i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, w którym 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna stwierdziła, że jest chory i wymaga leczenia szpitalnego. 15 II 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 56/635; Straty (tu: zmarł w 1945 w Dössel).

HAŁABURDA Stanisław, ur. 8 VIII 1907 w Swojatyczach pow. Baranowicze, ppor. rez. art. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 29 pal w Grodnie. Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach X A Itzehoe, X C Lubeka (nr jeniecki 283) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. 26 VII 1946 został awansowany do stopnia por. funk., w 1950 był zastępcą d-cy 4104 LSCo Karlsruhe.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 157/624, 641; Straty.

HAŁKA Stefan, ur. 4 III 1912 w Parzymiechach pow. Kłobuck, por. OW. Podczas wojny został wywieziony do Niemiec. Po wyzwoleniu służył w OW, był oficerem (por.) w 4507 LSCo. Zmarł 11 VIII 1966 w Pirmasens (RFN).

Straty; KJ.

HAMBERGER Wilhelm Piotr, ur. 5 III 1900 w Śniatyniu, syn Ignacego, mjr piech. sł. st. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą III Baonu 59 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV B Königstein (nr jeniecki 880), a od 3 VI 1940 w VII A Murnau. Po zakończeniu wojny służył w OW, w grudniu 1945 był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. 4223 w Böblingen, a od 1 II 1946 oficerem łącznikowym przy 181 LSC Neu Isenburg. Wrócił do kraju. Odznaczenia: SKZ.

Assignment46; *Rocznik oficerski 1939*; *Awanse oficerskie*, s. 476/80; Straty; WBH.

HANDZLIK Bronisław, ppor. WP. Współorganizator (1945) komp. 7563 i d-ca jednego z jej plutonów.

HANKIEWICZ Stanisław Godzisław, ur. 3 III 1897 w Małgorzacinie, mjr piech. sł. st. (1 I 1936), ppłk OW. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. W okresie międzywojennym służył w 72 pp i 34 pp, od 1932 znajdował się w dyspozycji szefa sztabu Departamentu Piechoty MSWojsk., następnie w Centrum Wyszkożenia w Rembertowie, w latach 1937-1939 był II zastępcą d-cy (kwatremistrzem), a od 17 IX 1939 d-cą 3 Batalionu Strzelców w Rembertowie. Walczył w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV B Königstein (nr jeniecki 49091) i VII A Murnau (nr jeniecki 19091). Po wojnie podjął pracę w OW. W latach 1948-1963 był przemennie d-cą komp. lub LSC. Odznaczenia: KW, MN.

Awanse oficerskie, s. 343/102; *Rocznik oficerski 1939*; wzmianki w „OW”; Straty; www.stankiewiczze.com/index.php.?kat (tu: ur. 15 VIII 1896).

HARASIMOWICZ Karol, por. OW, prawnik. Był obrońcą wartowników w sądach amerykańskich i autorem tekstów zamieszczonych w „Ostatnich Wiadomościach” o obowiązkach służbowych wartownika i prawnych konsekwencjach zaniedbywania obowiązków.

„OW” 1948.

HARLFINGER Ryszard Stanisław ur. 12 VI 1913 we Lwowie, por. art. sł. st. (19 III 1939), mjr OW. Był oficerem artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim i Toruniu, od października 1935 służył w 16 pal w Grudziądzu. Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu szkoły podoficerskiej. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 8 baterią 16 pal. Brał udział w bitwie nad Ossą (1-3 IX), został ranny w bitwie pod Kutnem. Uciekł z lazaretu. W okresie okupacji działał w konspiracji (ZWZ). Został aresztowany i był więziony na Pawiaku, a następnie przebywał w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Służył w 1 Dywizji Pancernej (1 Pułk Artylerii Motorowej), po demobilizacji osiadł we Francji, pracował w zakładach Citroena i uczył j. polskiego w gimnazjum w Les Ageux, następnie wstąpił do OW w Kaiserslautern. Był d-cą. komp. 4158 w Kaiserslautern (1953), komp. 4097 (1956) w Pirmasens (1946) i 8533 LS Sm Gn Co w Mannheim-Schönau (1956-1977). Po 26 latach pracy w Oddziałach Wartowniczych i Technicznych przeszedł na emeryturę. Był członkiem zarządu Stowarzyszenia Katoików Polskich w Niemczech i mannheimskiego Komitetu Pomocy Rodakom w Kraju (od 1981). Zmarł 12 II 1987 w Mannheim.

Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; *Awanse oficerskie*, s. 13/121; Straty; KJ.

HARLUSZ Jerzy Włodzimierz „Jerzy”, „Rakowski”, ur. 6 II 1916 w Warszawie, pchor. WP, ppor. AK. Od 1939 był zaangażowany w działalność konspiracyjną w stolicy. Był żołnierzem ZWZ-AK. W powstaniu warszawskim walczył na Po-

wiślu, a następnie trafił do obozu jenieckiego (nr jeniecki 1632). Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW w Niemczech i we Francji. Był m.in. d-cą 3 plut. komp. 4230 i zastępcą d-cy komp. 4086 LSCo. Zmarł 7 VIII 1962 w Landshut (RFN).

KJ; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jerzy-harluszt,11415.html> (tu: Harluszt).

HARTFIEL Emil Juliusz, ur. 23 VIII 1909 w Warszawie, syn Ludwika Adolfa, urzędnik, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 3 Baonu Strzelców w Rembertowie. Ukończył Gimnazjum im. M. Reya w Warszawie (matura 1938), Wyższą Szkołę Handlową w St. Gallen w Szwajcarii (dyplom 1932) i Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1932/33); deklarował znajomość j. niemieckiego, francuskiego i słabą angielskiego. Przed wybuchem wojny pracował jako urzędnik w Olejarni „Union” w Gdyni (1934-1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu rozpoznawczego w 10 DP. Od grudnia 1939 przebywał w Stalagu XIII A Bad Sulzbach i Oflagu VII C Laufen (nr jeniecki 32541). Po nieudanej ucieczce został przeniesiony 27 V 1940 do Oflagu VII 1A Murnau. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Od lipca do października 1945 był zatrudniony w kompanii stacjonującej w Charny w departamencie Sekwana i Marna. Po powrocie do Niemiec pracował m.in. jako kierownik obozu DP w Kempten w Bawarii, urzędnik UNRRA i kierownik szkoły YMCA dla chłopców w Wartenberg w Bawarii. Do kraju wrócił w listopadzie 1947 i zamieszkał w Warszawie. Tam też zmarł 25 V 1977.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 136/131; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10658.pdf); Nekrologi warszawskie.

HARWAS Edmund Antoni, ur. 23 XII 1912 w Hagen (Westfalia), syn urzędnika pocztowego Jana i Franciszki, ppor. rez. piech. (1 I 1938), absolwent Gimnazjum im. Przemysława w Rogoźnie (1930) i Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Poznańskiego (magisterium 1936) oraz słuchacz pedagogiki na Wydziale Prawno-Ekonomicznym tej uczelni (1938-1939), nauczyciel andragog; przed wojną był zatrudniony w Pracowni Psychotechnicznej Dyrekcji Kolei Państwowych w Poznaniu. Podczas kampanii wrześniowej służył w 58 pp. 30 IX 1939 został wzięty do niewoli i osadzony w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16545). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims, a następnie był d-cą plutonu w 7615 LSCo. 15 VII 1946 wyjechał do kraju, zamieszkał w Poznaniu i pracował na tamtejszym uniwersytecie. Zmarł 27 IV 1996 w Poznaniu.

Pułaski; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 230/1316 (tu: ur. 23 XII 1913); Straty; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Edmund_Harwas (obszerny życiorys).

HASSAN-ŁUGOWSKI Aleksy, por. OW, oficer gospodarczy komp. 4087 w Darmstadt (1953-1954).

Notatka służbowa z rozmowy przeprowadzonej 1 IV 1956 r. z b. dezertorem z m/t „Karpaty”, który wrócił do kraju jako repatriant w lutym 1956 roku, IPN BU 1227/154 s. 29.

HEDRYCH Zbigniew, ur. 5 VII 1910 w Łodzi, syn Edmunda, kpr. WP, ppor. NSZ, technik kanalizacyjny, absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Brał udział w kampanii wrześniowej, w czasie wojny przebywał w stalagach XIII B Weiden/Oberpfalz i XIII A Bad Sulzbach (nr jeniecki 22627). 27 XI 1940 został przeniesiony na status cywilny i skierowany na roboty przymusowe. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 11 XII 1945 był zastępcą d-cy I plutonu w komp. 4014, 10 I 1946 został powołany na tygodniowy kurs podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI, a po jego ukończeniu awansowano go 18 I 1946 do stopnia ppor. art.; następnie był d-cą plutonu w komp. 4017, 4103 i 4005. W 1946 zrezygnował ze służby i wrócił do kraju.

ABS-Rejestr, s. 3783; *Rozkazy 1946* nr 411; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 38, 47, 48, 51, 63, 74, 75; Straty.

HEIN Witold Franciszek Józef „Horsztyński”, „Zbigniew Horsztyński”, po wojnie **HORSZTYŃSKI** Zbigniew Witold, ur. 1 VIII 1916 w Piotrkowie Trybunalskim, ppor. sap. sl. st. (1 X 1937), absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Saperów w Warszawie (1934-1937); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 2 komp. 7 Batalionu Saperów Wielkopolskich. W okresie okupacji był żołnierzem ZWZ. Aresztowano go w związku z wykryciem przygotowywanych przezeń schowków na broń i osadzono w więzieniu na Montelupich w Krakowie, skąd wysłano go do KL Auschwitz (nr obozowy 66703), a następnie do Neuengamme (nr obozowy 18790) i Bergen-Belsen, gdzie 15 IV 1945 został wyzwolony. Po uwolnieniu przebywał w I Zgrupowaniu POW Lubeka. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 20 X 1945 został skierowany na staż do komp. 4002, dziesięć dni później objął dowództwo plutonu w komp. 4001. 1 XII 1945 mianowano go por. („na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych”) i zastępcą d-cy komp. 4001. W kwietniu 1946 dostał trzytygodniowy urlop zdrowotny (7-28 IV), z którego chyba już nie wrócił do służby. Był współpracownikiem wydawanego w Monachium-Freimann „Słowa Polskiego”, w którym zamieszczał opowiadania i wspomnienia oraz karykatury (w „Kąciku Kompanii Wartowniczych”). Wrócił do kraju.

ABS-Rejestr, s. 113; SPP, Kol. 21/4 (tu: Kein); *Rozkazy 1944* nr 367, 375, 404; *Awanse oficerskie*, s. 31/45; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

HEJNE Jerzy, ur. 12 VII 1915 w Sierpcu, kpt. OW. Podczas okupacji został wywieziony do Niemiec; po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW, w których był m.in. d-cą komp. 4506. Zmarł 3 V 1976 w Wissembourgu we Francji.

Straty; KJ.

HENDRYSIK Teodor, ur. 14 VI 1913 w Linden w Westfalii, ppor. rez. piech. (1 I 1938), kpt. OW. Pracę w OW podjął w latach 40. W kwietniu 1949 był d-cą plut. w 4094 LSCo w Mannheim-Waldhof, następnie d-cą komp. 4104 w Karlsruhe (1950-1951) i 4096 LSCo Germersheim w Nadrenii-Palatynacie (1954-1956) oraz, od 29 VI 1956, 4010 LSCo w Landsbergu, rozwiązanej w maju 1957. W grudniu 1958 objął dowództwo odtworzonej komp. 4010 i sprawował je przez 10 lat, tj. do odejścia na emeryturę. Po zakończeniu służby mieszkał w Monachium. Niezależnie od obowiązków służbowych żywo interesował się zagadnieniami sportowymi. Od jesieni 1949 był redaktorem kroniki sportowej w „Ostatnich Wiadomościach”, a w 1950 sędzią na sportowych mistrzostwach wartowniczych. Zmarł 6 V 1977 w szpitalu w Monachium.

Awanse oficerskie, s. 239/2293; wzmianki w „OW”; KJ.

HERING Alfons, ur. 29 III 1911 w Bysławiu pow. Tuchola, ppor. rez. piech. (1 I 1937). W kampanii wrześniowej walczył w 66 pp. Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 364). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, gdzie 15 V 1946 awansowano go do stopnia por. funkc. W czerwcu 1950 wyemigrował do USA, zamieszkał w Milwaukee w stanie Wisconsin. Zmarł 10 VIII 1991 w Wausau w stanie Wisconsin. Pochowano go na cmentarzu Restlawn Memorial Park w Wausau.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 191/1239; Straty; FS.

HERMA Ignaz, por. OW. Był zastępcą szefa Wydziału Zaopatrzenia i Personalnego batalionu 6900 (Labor Service Maintenance and Smoke Generator Battalion); 1 I 1981 przeszedł na emeryturę.

Wzmianki w „OW”.

HERMA Józef Karol, ur. 8 II 1913 w Kozakowicach Górnych pow. Cieszyn, syn Jerzego, urzędnik, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 4 psp. Ukończył czteroklasową Państwową Szkołę Handlową w Cieszynie i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 4 psp w Cieszynie (1933/34). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem szefostwa intendencji 21 DP. 20 IX 1939 dostał się do niewoli i przebywał w stalagach Lamsdorf i Norymberga oraz oflagach VII C Laufen (nr jeniecki 32188), a od 27 V 1940 w VII A Murnau. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego

Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Pułaski; *Awanse oficerskie*, s. 161/2993; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12337.pdf).

HERTLEJN Aleksander Wilhelm, ur. 21 VII 1894 w Zawierciu, mjr piech. sł. st. (19 III 1937), mjr OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą I Baonu 24 pp w Łucku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 792), XI B Braunschweig, II D Gross Born i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Od 1 II 1946 był oficerem łącznikowym przy 129. LSC Mannheim-Oftersheim. Odznaczenia: KN, KW, ZKZ.

Rozkazy KOP Dössel; Wykaz oficerów z 25 I 46; Dössel; Assignment 46 (tu: Hertlein); *Rocznik oficerski 1939*; *Awanse oficerskie*, s. 381/101; Straty (tu: Hertlein).

HLEWSKI Janusz, ppor. OW, oficer komp. 4155 w Ludwigsburgu. Ze służby został zwolniony 25 XI 1947 w związku z likwidacją kompanii.

Wzmianka w „OW”.

HOFMAN Mieczysław, ur. 11 X 1918 w Poznaniu, ppor. rez. łącz., absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Łączności w Zegrzu (1938/39), z zawodu technik-mechanik; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Od 22 II 1946 przebywał w POW w Winzer, a po likwidacji ośrodka podjął 28 V 1946 pracę w kompaniach brygadowych; od 6 VI 1946 był d-cą plutonu w komp. 4092.

ABS-Rejestr, s. 10159.

HOFMANN Mieczysław, kpt. OW. W latach 1963-1965 był d-cą plutonu w komp. amunicyjnej 8903 (Ord Ammo Renov Plat).

Wzmianki w „OW”.

HOJNACKI Stanisław, kpt. Od 7 VII 1945 był oficerem gospodarczym w Obozie im. K. Pułaskiego w Reims. Prawdopodobnie był to **HOJNACKI** Stanisław, ur. 16 V 1889 Starej Hucie na Bukowinie, syn Jana, kpt. uzbrojenia, od 1935 w stanie spoczynku. W 1939 został zmobilizowany i wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 349), a od 17 IX 1942 w VI B Dössel (nr jeniecki 5024), gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez armię amerykańską. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się

do służby liniowej. Wrócił do kraju. Zmarł 20 IX 1952 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim. Odznaczenia: KN.

Dössel; Straty; WBH; https://cmentarze.um.warszawa.pl/pomnik.aspx?pom_id=23171 (tu: ur. 16 III 1889).

HOLM Stanisław, ur. 29 IX 1918 w Grzance pow. Maków Mazowiecki, syn Hulina i Marty z Zysków, pchor. WP, ppor. OW. Podczas kampanii wrześniowej walczył w 6 Baonie Saperów. Do niewoli dostał się 6 X 1939 w Woli Gułowskiej i przebywał w stalagach IV A Elsterhorst (nr jeniecki 244), od 27 XI 1940 w IV B Mühlberg (nr jeniecki 296822) i od 15 IV 1941 w VI G Bonn-Duisdorf. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. transportowej 7014 w Londorf.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty.

HOLUB Bronisław, por. Na przełomie 1945/1946 był niezbyt dobrze ocenianym d-cą komp. 4236 stacjonującej w Ellwangen (1945) i Waiblingen (1946). W opinii sformułowanej pod koniec stycznia 1946 odnotowano, że nie potrafi szybko reagować na wydarzenia, nie wykazuje inicjatywy, w związku z tym nie nadaje się na dowódcę kompanii. Prawdopodobnie to przesądziło o jego dalszej karierze w OW.

Wykaz oficerów z 8 XII 45; Wykaz oficerów z 25 I 46.

HONIEK Jan Apolinary, ur. 16 XII 1906 w Będzinie, syn Antoniego i Anastazji z Michelettich, ppor. rez. piech. Ukończył Gimnazjum im. B. Prusa w Sosnowcu (matura 1928) i studia za granicą (w 1933 nostryfikowano mu dyplom inżyniera-rolnika na Wydziale Rolnym Politechniki Lwowskiej). W okresie międzywojennym pracował jako inspektor rolny. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem ośrodka zapasowego 35 pp; znalazł się w niewoli i przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki (680), II C Woldenberg i VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, gdzie był d-cą plutonu komp. 7570. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł w 1985.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; Straty; WBH; https://www.myheritage.pl/names/jan_honiek.

HORNUNG Władysław Bolesław, ur. 30 VIII 1906 w Zajączkach pow. Płońsk, syn Jana i Petronelli z Kleniewskich, por. rez. łącz. (1 I 1937), kpt. OW. We wrześniu 1939 należał do kadry Centrum Wyszkożenia Łączności. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 796), II C Woldenberg i VII A Murnau. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, był m.in. d-cą komp. 4082 w Hanau (1949). W lutym 1950 wyemigrował do USA, zamiesz-

kał w Chicago, gdzie pracował jako architekt. Zmarł 22 VIII 1979 w Chicago i 25 VIII został pochowany na cmentarzu Elm Lawn.

Awanse oficerskie, s. 576/37; FS (tu: w USA używał imienia Walter).

HOROSZEWICZ Tadeusz, ur. 18 VI 1917 w Nowym Sączu, pchor. rez. WP. Uczestniczył w kampanii wrześniowej oraz w kampanii we Francji (1940), w czasie której został wzięty do niewoli. Wojnę spędził w obozach jenieckich, a po jej zakończeniu służył w kompaniach wartowniczych. 1 IV 1946 awansowano go do stopnia ppor. funk., następnie por. OW. Był m.in. oficerem oświatowym komp. 4189 (1951-1955), zastępcą d-cy (1956-1961) i d-cą (1967-1969) komp. 8532. Zmarł 26 VII 1969 w Ludwigshafen.

Straty, KJ.

HORZEMSKI Jan Janusz, ur. 25 XI 1898 we Lwowie, syn Andrzeja i Eleonory z Czepilewskich, kpt. piech. sł. st. (1 I 1931). Ukończył gimnazjum. W czasie I wojny światowej służył w armii austriackiej, a od 1 XI 1918 w WP. Był uczestnikiem walk w rejonie Lwowa (1918-1919). 29 V 1922 został zweryfikowany w stopniu por. ze starszeństwem z 1 VI 1919. W okresie międzywojennym służył w 67 pp w Brodnicy (1922-1933), następnie w KOP (1933-1938), a od 4 VI 1938 jako oficer administracyjno-materiałowy w 73 pp w Katowicach. Podczas kampanii wrześniowej był kwatermistrzem 73 pp, po jego rozbiciu pod Tomaszowem Lubelskim został wzięty do niewoli i osadzony w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15109). Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, od jesieni 1945 był kolejno zastępcą d-cy i d-cą II baonu PZW Mannheim-Käfertal i d-cą batalionu wartowniczego (511 ludzi) w Mannheim-Neckarau. Ze służby odszedł na urlop zdrowotny. 31 VIII 1947 wrócił do kraju, został formalnie zdemobilizowany i otrzymał status inwalidy wojennego. Mieszkał w Krakowie, Kabyłowie k. Frysztaka i we Frysztaku. Zmarł 28 XII 1977 we Frysztaku. Odznaczenia: KW.

Rocznik oficerski 1939; Straty; WSH; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=686>; w WBH znajduje się opracowanie *Jan Janusz Horzowski – major Wojska Polskiego w stanie spoczynku 1898-1977*, przekazane przez syna w 2009.

HOSZEK Mieczysław Julian Maciej, ur. 1 I 1903 we Lwowie, syn Waleriana, por. rez. piech. (2 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 5 psp w Przemyśle, kpt. OW. Przed wybuchem wojny pracował jako sędzia, m.in. sędzia grodzki w Mościskach. Został zmobilizowany w 1939 i wziął udział w kampanii wrześniowej. Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 1993) i II D Gross Born (15 V 1942), a pod koniec wojny został ewakuowany w rejon Lubeki. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW, w których awansował do stopnia kolejno por. i kpt. OW; w 1947 został oficerem informacji (kontrwywiadu) w obozie b. wartowników w Göppingen. Po wznowieniu

naboru do OW był m.in. oficerem komp. w Heidelbergu, członkiem zarządu FSOw (1 XI 1948 – 1949) i zastępcą d-cy komp. 4092 w Monachium (1950) oraz współorganizatorem chóru w tej jednostce. Po przesunięciu części oddziałów do Francji został zastępcą d-cy komp. w Saint-Eulien i d-cą komp. 4011 w Captieux w departamencie Żyrondy (1951-1952). Z niepotwierdzonych informacji wynika, że był brutalny wobec podwładnych, w związku z czym w 1952 został odwołany do Kaiserslautern i usunięty ze służby.

Notatka z rozmowy przeprowadzonej z Mieczysławem Gackiem w dniu 24 V 1956, IPN BU 1227/154 s. 55; *Rocznik oficerski 1934*, s. 31/315, 580; *Kalendarz informator sądowy na rok 1934*, s. 10; Straty.

HOWURKA Stanisław, ur. 20 VI 1898 w Tłumaczu, por. rez. piech. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do 53 pp w Stryju. W czasie I wojny światowej służył w armii austriackiej, od jesieni 1918 w WP. Podczas okupacji został wywieziony w głąb Niemiec. Po zakończeniu wojny pracował w OW, w styczniu 1946 był cieszącym się dobrą opinią d-cą kompanii (136 ludzi) G-365 w Mainz-Kastel.

Wykaz20; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 22/2209, 506; Straty.

HRYNCEWICZ Henryk, ur. 1 VI 1912, por. OW. Na początku lat 50. był d-cą plutonu, a od maja 1953 zastępcą d-cy 7315 LSSq w Biberbach i członkiem Związku Uchodźców Polskich w Niemczech.

Wolak, s. 304.

Być może był to **HRYNCEWICZ** Henryk, ur. 1 VI 1912 w Pawłowsku (Rosja), por. obs., oficer PSP w Wielkiej Brytanii, oficer 305 i 300 dywizjonu bombowego. Zmarł w październiku 1994 w Kato Paphos na Cyprze. Odznaczenia: VM, KW (dwukrotnie), ML (trzykrotnie).

<https://listakrzystka.pl/hryncewicz-henryk/> (fot.).

HÜBNER Henryk „Jarański”, ur. 7 IV 1912 w Łodzi, syn Leopolda i Marii z Barańskich, księgowy, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 25 pp w Piotrkowie Trybunalskim, absolwent Gimnazjum im. M. Kopernika w Łodzi (matura 1933), dwuletniego kursu handlowego i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Tomaszowie Lubelskim (1933/34); deklarował znajomość j. niemieckiego. We wrześniu 1939 dowodził plutonem w ośrodku zapasowym 25 pp, 30 IX 1939 w rejonie Lublina dostał się do niewoli i przebywał w oflagach IX B Weilburg an der Lahn (nr jeniecki 910), XI A Osterode i od 9 XII 1941 w II C Woldenberg, skąd został ewakuowany do Lubeki. Wiosną 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych, od 1 V 1946 odbywał staż w komp. 4083, 24 V 1946 został d-cą plutonu w komp. 4017, a od 30 V 1946 do

30 VII 1947 był d-cą plutonu w komp. 4253 w Mannheim. W lipcu 1947 wrócił do kraju i zamieszkał w Łodzi.

ABS-Rejestr, s. 10136; *Awanse oficerskie*, s. 163/3194; Straty; WBH.

Hyży Aleksander, ur. 25 V 1905, por. rez. art. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był do 11 września d-cą V bat. 5 pac. Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 41). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji, w początkach sierpnia 1945 został przydzielony do ośrodka w Nancy. W styczniu 1953 wyemigrował do USA i zamieszkał w Nowym Jorku. Zmarł 12 I 1959 w Rochester w stanie Nowy Jork.

Awanse oficerskie, s. 553/92; [https://pl.wikipedia.org/wiki/5_Pułk_Artylerii_Ciężkiej_\(II_RP\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/5_Pułk_Artylerii_Ciężkiej_(II_RP)); Straty; FS.

I

IDZIAK Maksymilian, ur. 22 IX 1909 w Pszczewie pow. Międzyrzecz, syn Feliksa i Agnieszki z Wieczorków, ppor. rez. piech. (1 I 1935), absolwent Gimnazjum im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu (matura 1929) i Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego w Warszawie (1932). W okresie międzywojennym był m.in. nauczycielem gimnastyki w szkołach średnich i naczelnikiem Wydziału Administracyjno-Gospodarczego w Dowództwie Floty Wojennej w Gdyni. Podczas kampanii wrześniowej dowodził II Baonem 2 Morskiego Pułku Strzelców. Do niewoli dostał się 19 IX 1939 i spędził wojnę w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 207). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji i równocześnie był nauczycielem wychowania fizycznego w szkole w Sissonne. W październiku 1945 wrócił do kraju i zamieszkał w Gdańsku, gdzie pracował na różnych stanowiskach. Po ukończeniu Akademii Wychowania Fizycznego im. Gen. Broni Karola Świerczewskiego w Warszawie (1953) był (1953-1973) kierownikiem studium wychowania fizycznego Politechniki Gdańskiej. Zmarł 13 VI 2006 w Gdańsku.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 103/1300; Straty; https://www.gedanopedia.pl/gdansk/?title=IDZIAK_MAKSYMILIAN.

IDŹKIEWICZ Zbigniew Andrzej „Andrzej”, ur. 30 XI 1922 w Płocku, syn Lucjana, ppor. rez., urzędnik. Podczas okupacji ukończył konspiracyjną szkołę podchorążych i był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie. Podczas powstania warszawskiego był d-cą plutonu w pułku „Baszta” i brał udział w walkach na Mokotowie. Po kapitulacji znalazł się w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224715). W połowie czerwca 1945 podjął pracę w OW we Francji i był m.in. d-cą plutonu M-404-T LSCo. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 4 V 1991 w Warszawie. Odznaczenia: VM.

Roster; Straty (tu: Idzikiewicz); WSH; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/zbigniew-idzikiewicz,11990.html>; https://pl.wikipedia.org/wiki/Kawalerowie_Virtuti_Militari_1939-1945.

IGNACYK Józef Władysław, ur. 21 XII 1907 w Krzyżanowicach, ppor. rez. piech. (1 I 1934), por. OW, absolwent Państwowego Gimnazjum im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bochni (matura 1930). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 69 pp, dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15743). Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW. W listopadzie 1949 był oficerem 111 LSC Monachium.

Awanse oficerskie, s. 51/539; *Sprawozdanie dyrekcji Państw[owego] Gimnazjum im. Króla Kazimierza Wielkiego w Bochni za rok szkolny 1929/1930*, Bochnia 1930, s. 48; Straty.

ILIŃSKI Janusz, ur. 13 XI 1896, płk dypl. kaw., absolwent Uniwersytetu w Petersburgu i szkoły kawalerii w Kijowie, oficer armii rosyjskiej (1916-1918). Od 1918 do 1920 był oficerem 3 Pułku Ułanów Śląskich, w 1920 I oficerem sztabu 4 i 6 Brygady Kawalerii. Ukończył WSWoj. w Paryżu (1920-1922) i odbył staż w armii francuskiej (kampania w Maroko). Był oficerem II Oddziału SG (1923-1935), zastępcą attaché w Paryżu (1925-1929), oficerem do spraw specjalnych Sztabu Głównego (1930-1932), oficerem GISZ (lipiec – wrzesień 1939), szefem sztabu Polskiej Misji Wojskowej w Londynie (wrzesień 1939 – marzec 1940), oficerem Samodzielnej Brygady Strzelców Podhalańskich (marzec – sierpień 1940); walczył w Norwegii. Wchodził w skład misji organizującej armię polską w Kanadzie (lipiec 1940 – marzec 1944). W kwietniu 1944 przydzielono go do Polskiej Misji Wojskowej przy SHAEF, a od lipca 1945 był szefem Polskiej Misji Wojskowej w amerykańskiej strefie okupacyjnej. Przyczynił się do poprawy bytu byłych jeńców wojennych i wysiedleńców w strefie amerykańskiej oraz do rozbudowy polskich formacji pomocniczych przy armii amerykańskiej. Zmarł 16 VI 1961 w Paryżu. Odznaczenia: VM, KW, amer. Bronze Star Medal (1946), norw. Brigskorse med. Sverd, CdG (1941).

[SP, 58; IPMS] Wnioski awansowe: A XII 86/34/56; A XII 85/13/76; KJ; „PKiBP” 1961, nr 22, s. 31; 1961, nr 31, s. 56; https://pl.wikipedia.org/wiki/Janusz_Iliński (obszerny życiorys).

INDULSKI Anatoliusz, ppor., w sierpniu 1945 był zastępcą komendanta Polskiego Obozu Wojskowego w Winzer. Prawdopodobnie **INDULSKI** Anatol, ur. 14 III 1905 w Konstantynopolu, syn Aleksandra i Stanisławy, technik-mechanik, aresztowany w Parczewie, od 30 VII 1941 przebywał w KL Auschwitz (nr obozowy 19747), następnie w KL Neuengamme (nr obozowy 47935) i KL Buchenwald (nr obozowy 93967). Zmarł 23 II 1996.

Straty; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/1-1-5-3_01010503-001-200-019.

IWAŃSKI Feliks, ur. 21 III 1917 w Nowym Sączu, pchor. WP, ppor., por. i kpt. OW, nauczyciel. Podczas kampanii wrześniowej służył w 49 pp. Po zakończeniu walk znalazł się w Stalagu XII B Frankenthal (nr jeniecki (8678)). 19 VII 1941 został przeniesiony na status cywilnego robotnika przymusowego. Po zakończeniu wojny pracował w OW. W kwietniu 1947 był oficerem oświatowym zgrupowania szwadronów wartowniczych w Wiesbaden, po przeniesieniu części kompanii do Francji d-cą oddziałów wydzielonych komp. 4086 w La Rochelle (1953), komp. 4158 w St. Jean d'Angely (1957) i komp. 4085 LSCo w Fontenet (1958 i 1960-1967).

„OW”; „Na Posterunku”; Straty.

IWASZKIEWICZ Jerzy, ur. 8 VIII 1918 w Stryju, plut. pchor. art. WP, ppor. OW. Podczas kampanii wrześniowej służył w 4 pac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt (nr jeniecki 1008) i VII A Murnau, a od 5 VI 1940 w stalagach VI B Neu Versen i VI G Bonn-Duisdorf. Po zakończeniu wojny pracował w OW, był instruktorem w Szkole Mechaników i Kierowców w Käfertalu (1946-1947). W listopadzie 1951 wyemigrował do USA; zamieszkał w Chicago. 31 X 1961 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 1 III 1991 w Oak Lawn w stanie Illinois.

Straty; FS.

IZBICKI Zygmunt, ur. 30 X 1894 w Suwałkach, kpt. adm. sł. st. (19 III 1939). W WP służył od listopada 1918, uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej, ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Poznaniu (15 VIII 1920 – 15 II 1921). W okresie międzywojennym służył w 1 pac w Modlinie i 2 pac w Chełmie, od 25 III 1938 był oficerem placu w 2 pac w Chełmie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 1 baterią 3 dac. Do niewoli dostał się 20 IX 1939 w rejonie Siennicy Królewskiej na Lubelszczyźnie. W czasie wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16173). Od 17 XII 1945 do 1 X 1946 był d-cą sformowanej w Murnau komp. 4023 pełniącej służbę w Regensburgu i Norymberdze. Odznaczenia: SKZ.

Rocznik oficerski 1939; Awanse oficerskie, s. 496/57; Straty; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=686>.

J

JABŁONOWSKI Tadeusz „Tadzik”, ur. 4 X 1915 w Bridgeport w stanie Connecticut (USA), syn Karola i Zofii z Mężyńskich. Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK (plut. pchor.). W powstaniu warszawskim walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102343) i, od 19 X 1944, w Oflagu VII A Murnau. Po wojnie służył w OW. W styczniu 1946 awansowano go do stopnia ppor. OW, a 15 V 1946 do stopnia por. funkc. Na przełomie 1945/1946 był niezbyt wysoko ocenianym oficerem komp. G-368 w Marburgu, następnie d-cą plutonu w komp. 4102 (1946-1947) i oficerem komp. 4038. 19 I 1949 odpłynął z Bremy do USA, ale pod koniec życia wrócił do Polski. Zmarł 24 III 1988 w Gryfinie, a pochowany został w Szczecinie.

Wykaz oficerów z 25 I 46; ABS-SO nr 3092; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Tadeusz_Jablonowski (tu: ppor., ur. 4 X 1919); Straty (tu: ppor., ur. 4 X 1915); FS.

JABŁONOWSKI Tadeusz, ur. 15/28 VII 1916 w Gołcie (Rosja), ppor. rez. piech.; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 30 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufem (nr jeniecki 32350), XIII A Norymberga i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. We wrześniu 1951 wyemigrował do USA, mieszkał w Windsorze w stanie Connecticut i pracował jako elektryk. Zmarł 2 III 1991 w Hartford w stanie Connecticut. Pochowano go na cmentarzu Mount Saint Benedict w Bloomfield.

Lista imienna; Straty; FS.

JACHOWICZ Zygmunt Protazy, ur. 19 VI 1912 w Marzeninie pow. Łask, syn Tomasza i Wiktorii z Graczyków, ppor. rez. piech. (1 I 1938), por. OW, absolwent Gimnazjum Państwowego im. Kazimierza Wielkiego w Zduńskiej Woli. Od 1 V 1939 był w stopniu starszego strażnika podchorążego z-cą komendanta Komisariatu Straży Granicznej „Rytro”. W 1942 został aresztowany, a następnie był więziony w Sanoku, w KL Auschwitz (nr obozowy 29731) i od 12 III 1943 w KL Buchenwald (nr obozowy 10745), gdzie 11 IV 1945 został wyzwolony. Na przełomie 1945/46 był dobrze ocenianym, m.in. ze względu na znajomość j. angielskiego, d-cą liczącej 212 ludzi komp. G-364 w Rheinau. Wrócił do kraju. Zmarł 14 V 1993 w Łodzi.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 220/204; Straty; WBH; <https://www.wikitree.com/wiki/Jachowicz-14>.

JACKOWSKI Marian Adam, ur. 20 I 1911 w Krosnie pow. Pruszków, por. piech. sł. st. (19 III 1939). Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w komp. karabinów maszynowych 1 Morskiego Batalionu Strzelców. Podczas kampanii wrześniowej dowodził komp. ckm w Batalionie ON „Kościerzyna”. Dostał się do niewoli i przebywał w Stalagu X A Schleswig (nr jeniecki 545), a od 17 IX 1942 w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 17 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 505/133; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. w Krosnowie).

JACKOWSKI Stanisław, ur. 30 X 1908 w Zbylitowskiej Górze pow. Tarnów, ppor. rez. piech. (1 I 1933), por. OW. Przed wojną był kierownikiem szkoły powszechnej I stopnia. Podczas kampanii wrześniowej służył w 17 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15854). Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, w styczniu 1946 był d-cą 38-osobowego oddziału G-357 w Wiesbaden, a w 1953 oficerem w komp. 4207.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 109/3208, 445; Straty.

JACYNOWICZ Władysław, ppor. W grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty otrzymał stopień por. funkc. Prawdopodobnie: **JACYNICZ** Władysław Edward, ur. 13 XI 1906 w Mohylewie, syn Edwarda i Marii Florentyny z Hofmanów, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 19 pp we Lwowie, absolwent Uniwersytetu Stefana Batorego, urzędnik. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 32 pp, uczestniczył w obronie Modlina. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu I A Stalack (nr jeniecki 46420), od 30 VII 1940 w Oflagu II B Arnswalde, od 15 V 1942 w Oflagu II D Gross Born, pod koniec wojny ewakuowano go do Oflagu X C Lubeka, gdzie doczekał wyzwolenia. 9 V 1945 został przydzielony do komp. bezpieczeństwa Polskiego Obozu PWX Lubeka,

następnie służył w OW. Po powrocie do kraju mieszkał w Ciechanowie. Zmarł 11 IV 1983 w Warszawie.

Rocznik oficerski 1934, s. 76/679 (tu: ur. 13 XII 1906), 448; Straty; WSH (56.II.10205, tu: ur. 13 XI 1906); ZCK Warszawa; [http://staramilosna.conflictbit.org/wiki/index.php/Władysław_Jacy_nicz_\(fot.\)](http://staramilosna.conflictbit.org/wiki/index.php/Władysław_Jacy_nicz_(fot.)).

JAGIELSKI Jerzy Cyprian, ur. 16 IX 1897 w Warszawie, por. rez. uzbr. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do Kadry 3 Oddziału Uzbrojenia w Warszawie. Walczył w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 225177). W 1946 jego stopień został potwierdzony przez Komisję Weryfikacyjną w Lubece. Współpracował z Rozgłośnią Polską Radia Wolna Europa i Komisją Skarbu Narodowego na Niemcy, był dziennikarzem, korespondentem „Ostatnich Wiadomości”. Zmarł 5 I 1955 w Monachium.

Rocznik oficerski 1934, s. 193/38; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jerzy_Jagielski_1 (tu: mjr); Straty; SPP, Kol. 21/140; KJ.

JAGODZIŃSKI Apolinary, ur. 6 IV 1920 w Milanówku pow. Warszawa, absolwent Korpusu Kadetów nr 2 w Rawiczu (1938) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1938), kpr. pchor. (1 VI 1939). Od 23 VIII 1939 był żołnierzem 8 pał, uczestniczył w obronie Modlina, 28 IX 1939 awansował na plut. pchor. 29 IX 1939 dostał się do niewoli i przebywał w stalagach IV A Elsterhorst (nr jeniecki 49336), VI B Neu-Versen, VI G Bonn-Duisdorf, ponownie w VI B Neu-Versen, w VI C Oberlangen, skąd 9 III 1943 przekazano go – przez Stalag XII D Trier – do Stalagu XII A Limburg ab der Lahn, a od listopada 1943 był w Stalagu V B Villingen. Po odzyskaniu wolności był d-cą plutonu w Batalionie Wartowniczym OPO Murnau, następnie zastępcą d-cy komp. w 3 Polskim Batalionie Ochootniczym w Friedrichshafen w strefie francuskiej. 3 I 1946 został awansowany przez Polską Misję Wojskową na ogniomistrza pchor., a 4 IV 1946 na ppor. Był d-cą plutonu w komp. 4095 tzw. lotniczej (24 IV 1946 – 1 X 1947). Po rozwiązaniu jednostki przebywał w obozie cywilnym w Altenstadt. We wrześniu 1951 wyemigrował z żoną do USA (tam używał imienia Pol). Zmarł w październiku 1984 w Huntington Station w stanie Nowy Jork.

ZE nr 210, ABS-10; KW BS nr 210; Straty; FS.

JAKOWLEW Tadeusz, ur. 23 VII 1908 w Samborze, syn Aleksandra i Antoniny z Magrysiewiczów, podoficer zawodowy, plut. WP, kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach VIII A Görlitz (nr jeniecki 7249), XII A Limburg an der Lahn, od 30 XI 1940 w XII B Frankenthal, a 29 III 1942 ponownie w XII A Limburg an der Lahn. Po zakończeniu wojny pracował w OW, w których uzyskał stopień oficerski; na początku lat 50. był por. w 6950 LSC, po awansie do stopnia kpt. d-cą 4104 LSCo

(1953-1958), a następnie d-cą polsko-litewskiej 4200 LSCo (Gd) Kirchheim-bolanden (1962). Zmarł tragicznie 24 XII 1962.

Straty; KJ.

JAŁOSZYŃSKI Bogdan, ppor. Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. transportowej 7099 w Neckarstadt.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Prawdopodobnie **JAŁOSZYŃSKI** Bogdan, ur. 8 III 1918 w Gnieźnie, syn Stanisława, pchor. Podczas kampanii wrześniowej służył w 114 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach VI B Neu Versen, VII B Memmingen i VI G Bonn-Duisdorf (nr jeniecki 759).

Straty.

JAŁOWIECKI, kpt. Jesienią 1946 był d-cą komp. pracy 4528 Detachment „B” w Höchst.

JAMROGIEWICZ Andrzej, ur. 20 VI 1917 w Krakowie, ogn. pchor. WP, ppor. OW. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 5 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach I B Hohenstein (nr jeniecki 69515 i 82182) i od 25 I 1941 w XI B Fallingbostel. Po zakończeniu wojny zgłosił się do OW. 26 VII 1946 został awansowany do stopnia ppor. funkc. Służył m.in. w komp. 4233 (1948) i komp. 4207 Detachment „A”; w kwietniu 1949 był kierownikiem referatu lekkoatletycznego i referentem gier sportowych Wydziału Gier i Dyscypliny Centralnego Komitetu Sportowego OW. Po zakończeniu służby wyemigrował z rodziną w grudniu 1950 do USA. Zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. Zmarł 9 I 2004 w Scottsdale w stanie Arizona. Pochowano go w Vanderbilt w stanie Michigan.

Straty; FS.

JANCHUTOWSKI Zbigniew, ppłk OW. Był d-cą komp. obsługującej park samochodowy (1956-1957), a następnie adiutantem 6952 LSC w Mannheim oraz d-cą baonu 6951 (1986).

Wzmianki w „OW”.

JANICKI Florian Edmund, ur. 30 IV 1907 w Poznaniu, syn Bolesława i Antoniny z Andrutów, por. rez. piech. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej walczył w 62 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weilburg (nr jeniecki 450), XII B Mainz, II C Woldenberg, ponownie w IX B Weilburg i w VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, był przydzielony do jednostki 8708a w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 58/1183; *Awanse oficerskie*, s. 562/56; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14530>; Straty.

JANICZEK Jan Adolf, ur. 29 VIII 1907 w Samborze, syn Adolfa i Marii, kpt. piech. sł. st. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 2 komp. 1 psp w Nowym Sączu. Do niewoli dostał się 20 IX 1939 w Rzędnej. Przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 739), a od 15 V 1942 w II D Gross Born, następnie ewakuowano go do Lubeki. Po zakończeniu wojny znalazł się w II Zgrupowaniu POW nr 8 Lubeka; od początku kwietnia 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Zmarł 24 VIII 1992.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Rocznik oficerski 1939*; *Awanse oficerskie*, s. 483/30; Straty.

JANION Henryk, ur. 17 VII 1921 w Grodnie, ppor. rez. WP, mjr OW. Podczas kampanii wrześniowej był bombardierem. Uniknął pójścia do niewoli. Aresztowany 14 XII 1939 przy próbie przekroczenia granicy węgierskiej został zesłany do łagru. Po odzyskaniu wolności (28 VIII 1941) i kilkumiesięcznej pracy w kołchozie został przyjęty do Armii Polskiej w ZSRR. Ukończył szkołę oficerską w 2 Korpusie we Włoszech. Od marca 1952 był zatrudniony w OW jako zastępca d-cy i d-ca 4230 LSCo (Gd) w Chinon (Francja), a w latach 1967-1970 w Hannau (RFN). Od lipca 1978 był oficerem operacyjnym komp. 8532, tzw. Batalionu Smokowego. Zmarł 5 XII 1983 w Ludwigshafen.

KJ; <https://www.zapisyterroru.pl>.

JANKOWIAK Tadeusz, ppor. Był d-cą plutonu w komp. 4155 w Ludwigsburgu. W związku z likwidacją kompanii został 25 XI 1947 zwolniony ze służby.

JANKOWSKI Kazimierz, ppor. 5 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, został przydzielony do zadań specjalnych w grupie mjr. „Aleksandra”; od 15 VI 1946 był oficerem informacji (kontrwywiadu) przy 157 LSC.

ABS-Rejestr, s. 10017; *Rozkazy 1946* nr 4.

JANKOWSKI Lucjan, ur. 22 VII 1900 w Czarnominie na Ukrainie, syn Emeryka, kpt. piech. sł. st. (1 I 1934). Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920). Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty oraz kurs instruktorów w Centralnej Szkole Gimnastyki i Sportu. W okresie międzywojennym służył w 45 pp w Równem, następnie w Korpusie Kadetów nr 2 w Chełmnie i w 68 pp we Wrześni, w którym do sierpnia 1939 dowodził 8 komp. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem taktycznym w 68 pp, uczestniczył w bitwie nad Bzurą i walkach w obronie Warszawy, w czasie których został 22 IX 1939 ranny w Palmirach. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII A Lienz (nr jeniecki 31212).

i II C Woldenberg (31 V 1940), a następnie ewakuowano go do Lubeki. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, był współorganizatorem i d-cą komp. 4090 im. Lisowczyków w Augsburgu-Göggingen. 31 XII 1945 wrócił do kraju. Zmarł w sierpniu 1962 w Szczecinie. Odznaczenia: SKZ.

Rocznik oficerski 1939 (tu: ur. 5 VII 1900); *Straty* (tu: ur. 22 VII 1900); *WBH* (tu: ur. 22 VIII 1900); <http://www.bohaterowie1939.pl/polegly,jankowski,lucjan,9008.html> (tu: ur. 22 I 1900); <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=564> (tu: ur. 22 VII 1900).

JANOTKA Jerzy Marian, ur. 16 XI 1915 w Jelesni pow. Żywiec, syn Mariana, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej służył w 12 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufen (nr jeniecki 32765) i od 27 V 1940 w VII A Murnau, gdzie został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po zakończeniu wojny pracował w OW, m.in. był organizatorem transportu repatriacyjnego wartowników z Mannheim (13 X 1945). Po powrocie do kraju pracował m.in. w Zarządzie Portu w Szczecinie i Zespole Opieki Zdrowotnej w Nowym Targu. Zmarł 2 VII 1989 w Nowym Targu, a pochowany został na cmentarzu Rakowickim w Krakowie.

Awanse oficerskie, s. 205/2915; „Dziennik Polski” 1989, nr 157, s. 7; *Straty*; *WBH*.

JANOWICZ Józef, ppor. Walczył podczas kampanii wrześniowej, dostał się do niewoli i został osadzony w obozie jenieckim. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims.

Pułaski.

JANOWSKI Stanisław, ur. 26 II 1909 w Stanisławowie koło Kutna, por. piech. sł. st. (19 III 1937), kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 1 komp. karabinów maszynowych 59 pp. Dostał się do niewoli i przebywał w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 747), IX B Weilburg, II C Woldenberg i VII A Murnau. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW, 15 V 1946 został awansowany do stopnia kpt. funkc., był d-cą komp. 4223 w Böblingen (1945-1946), przewodniczącym zarządu spółdzielni ośrodka polskiego w Heilbronn-Priesterwald Kaserne (1949), długoletnim oficerem 8532 LS SG Co, popularyzatorem wiedzy i nauczycielem. W nekrologu napisano, że „kochał przyrodę, jego zasługą były rabaty kwiatowe w rejonie komp. 8532”. Zmarł 19 II 1969 Mannheim Schönau.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 409/205; *Rocznik oficerski 1939*; *Straty*; *KJ*.

JANOWSKI Tadeusz, ur. 12 I 1918 w Gnojnie, absolwent studiów teologicznych, ksiądz dr. Od 1945 był kapłanem oddziałów wartowniczych.

ABS-Rejestr, s. 10144.

JANUCHTA Antoni, ur. 9 VI 1911 w Milicy pow. Końskie, ppor. rez. piech. (1 I 1936), syn Wincentego i Florentyny z Kurowskich, absolwent Szkoły Handlowej Stowarzyszenia Kupców Polskich w Kielcach (1931), urzędnik samorządowy. Ukończył kurs PW I stopnia w 72 pp (1932), w ramach przeszkolenia rezerwistów odbył ćwiczenia w 25 pp (1934, 1935) i w 11 pp (1937). Przed wybuchem wojny mieszkał w Będzinie. Podczas kampanii wrześniowej został przydzielony do korpusu oficerów taborowych i skierowany do 5 dyonu taborów. Dostał się do niewoli. Przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15417). Od 21 IX 1945 służył w OW jako d-ca samodzielnego plutonu wartowniczego II baonu PZW Mannheim-Käfertal (21 ludzi) stacjonującego w Mannheim; na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. 4234 (39 ludzi) w Mannheim (znał j. angielski). W grudniu 1945 wrócił do kraju i osiadł w Bielsku, gdzie zmarł w 1990.

Mastalski; *Awanse oficerskie*, s. 138/359; Strękowski, s. 35; Straty; <http://www.bielsko.biala.pl/2838,artykul>.

JANUS Albrecht Jan Józef, ur. 17 III 1912 w Katowicach, st. sierż. pchor. WP, ppor. OW (1 XII 1945), lekarz (dyplom 25 VI 1936); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Do wybuchu wojny mieszkał w Warszawie, podczas okupacji został wywieziony do Niemiec. Po zakończeniu wojny służył w OW, był m.in. oficerem w komp. 4242 w Esslingen (1945-1946), a od 1 II 1946 lekarzem sekcji łącznikowej przy 114 LSC Ebersbach.

Assignment46; RL 1938/907; Straty.

JANUSZ Juliusz, ur. 4 V 1906 w Łyczanej na Podhalu, ksiądz mjr, absolwent gimnazjum w Nowym Sączu, seminarium duchownego w Tarnowie i Łucku, redaktor czasopisma alumnów „Caritas”. Świecenia kapłańskie przyjął 10 VI 1933, był sekretarzem redakcji tygodnika diecezjalnego w Łucku „Życie Katolickie”, zastępcą kierownika drukarni diecezjalnej w Łucku, katechetą i korespondentem KAP w Warszawie, od 1935 proboszczem w Potaszynie (pow. Kostopol), gdzie wybudował kościół i dom parafialny. Podczas kampanii wrześniowej był kapłanem 45 pp Strzelców Kresowych w Równem. Do niewoli dostał się 10 IX 1939 pod Kozienicami. Przez sześć miesięcy przebywał w obozach jenieckich w Prenzlau i Rotenburg/Fulda, następnie dwa lata w KL Buchenwald i trzy lata w KL Dachau, gdzie 24 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Od 28 VI 1945 był pierwszym etatowym kapłanem trzech batalionów wartowniczych w Mannheim i zwierzchnikiem nowo mianowanych kapłanów (było ich 40), dziekanem OW, etatowym kapłanem 8 LSA (1945), następnie naczelnym kapłanem OW, oficerem Głównej Sekcji Łącznikowej, prałatem honorowym kapituły łuckiej i warszawskiej. W 1952 wyjechał do USA, gdzie w Fort Slocum k. Nowego Jorku uzyskał dyplom Akademii Kapłanów Armii USA. Zainicjował budowę

Domu Dziecka Polskiego „Marianum” w Carlsbergu/Pfalz, u niemieckich władz kościelnych wystarał się o przyznanie wspólnocie polskiej kościoła przy Spitalkirche w Mannheim (1955). Był członkiem honorowym Związku Żołnierzy Kresowych w RFN, wiceprezesem oddziału Związku b. Więźniów Politycznych w Kompaniach Wartowniczych i Pracy (wybrany 30 I 1949), organizatorem imprez kulturalnych w OW, ale ppłk Bem wyraził o nim opinię, że „gdyby było wiadomo, że zarobi co najmniej \$300, to może by i co zrobił – ale nie »pro publico bono«”. Zmarł 7 IX 1978 w Mannheim.

Assignment46; Notatka o Oddziałach Wartowniczych z 12 X 1956, IPMS, KGA XVII/3; „OW” 27/9 VI 78; KJ.

JAORNIK Ludwik „Kukułka”, „Wujku”, ur. 29 VI 1906 w Sławkowie pow. Olkusz, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 75 pp, absolwent gimnazjum i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Krakowie (1930/1931), urzędnik prywatny; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas okupacji był żołnierzem (por.) AK, d-cą plutonu w oddziale leśnym AK w Samborze i w C-2 w „Warcie”. Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył 15 X 1945, dostał przydział do komp. liniowej OZB, od 30 X 1945 był d-cą I plutonu w komp. 4007, od 14 XII 1945 zastępcą d-cy komp. 4017. 16 I 1946 znalazł się w szpitalu, a od 5 IV 1946 był na sześciotygodniowym urlopie zdrowotnym. Pod koniec grudnia 1946 przeszedł przeszkolenie w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, następnie był d-cą plutonu w komp. 4247 w Murnau. Po rozwiązaniu kompanii latem 1947 został zastępcą komendanta obozu wartowniczego w Ingolstadt. W 1949, w ramach akcji organizowanej przez Brygadę Świętokrzyską, wyemigrował wraz z rodziną do Francji. Od 1951 przebywał w sanatorium przeciwgruźliczym. Odznaczenia: KW (11 XI 1945 przez komendanta Obszaru AK Lwów).

ABS-Rejestr, s. 95; *Rozkazy 1944* nr 362, 366, 367, 375, 384, 385, 414; *Rozkazy 1946* nr 7, 8, 13, 22, 31, 80, 82; *Rocznik oficerski 1934*, s. 112/3867; Matyszewski.

JARA Tadeusz „Komar”, ur. 13 VIII 1908 w Gródku Jagiellońskim, ppor. rez. piech., absolwent Wyższej Szkoły Handlowej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 17 pp w Rzeszowie (1931/1932); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Od 3 III 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käferatal, od 29 IV 1946 był d-cą I plutonu w komp. 4028.

ABS-Rejestr, s. 10133; ABS-SO nr 4257; *Rozkazy 1946* nr 100, 101, 102.

JARMOLIŃSKI Jerzy „Stanisław”, ur. 15 V 1916 w Tomaszowie Mazowieckim, syn Kazimierza, ogn. pchor. WP, ppor. AK, kpt. OW. Podczas powstania warszawskiego walczył na Mokotowie w szeregach pułku „Baszta”. Po kapitulacji przebywał od 27 IX 1944 w obozie przejściowym w Skierniewicach, następnie w stalagach

XI A Altengrabow (nr jeniecki 47615) i X B Sandbostel. Po zakończeniu wojny pracował w OW, w styczniu 1946 był d-cą komp. „A” (72 ludzi) pracującej przy 831 Inżynieryjnym Batalionie Lotniczym. 26 VII 1946 został awansowany do stopnia por. funkc.; w latach 1946-1947 był d-cą komp. 4737 tzw. lotniczej w Offenbach k. Frankfurtu nad Menem, a od 11 II 1948 dowodził w Fürstenfeldbruck komp. lotniczą 4804, przemianowaną na szwadron 7316 im. Stefana Batorego. Był członkiem honorowym Bratniej Pomocy Studentów Polskich w Monachium (1949), zasłużonym w organizowaniu pomocy dla studentów w Niemczech i akcji pomocy dla chorych na gruźlicę (1950).

Wykaz oficerów z 25 I 46; akta Polskiej Misji Wojskowej na Kontynencie, IPMS, A XII 90/8; Krogulski, s. 66; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jerzy_Jarmolinski.

JARON Władysław Paweł, ur. 9 II 1913 w Żakówku pow. Mińsk Mazowiecki, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Przed wojną pracował jako nauczyciel szkoły powszechnej. Podczas kampanii wrześniowej służył w 14 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt i VII A Murnau (nr jeniecki 1125). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims. Po zakończeniu służby wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Zmarł w marcu 1985 w Londynie.

Awanse oficerskie, s. 202/2582; Straty; FS.

JAROSZYŃSKI Zbigniew Marian, ur. 23 I 1913 w Przeworsku, por. lotn. sł. st. (19 III 1938). Podczas kampanii wrześniowej był pilotem-observatorem 65 eskadry liniowej w 6 plot. Po przedostaniu się do Wielkiej Brytanii służył w 304 Dywizjonie Bombowym w stopniu kpt. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW we Francji i przez kilka lat wchodził w skład komp. 4011 w Captieux. Zmarł 12 XI 1961 w Captieux, a pochowany został na cmentarzu w Bordeaux. Odznaczenia: VM, KW (trzykrotnie) i wiele innych.

Rocznik oficerski 1939; *Awanse oficerskie*, s. 454/193; KJ; <https://listakrzystka.pl/jaroszynski-zbigniew-marian/>.

JARSKI Jerzy, ppor. OW. W 1947 był d-cą plutonu komp. 8691 w Heilbronn i reżyserem w kompanijnej sekcji filmowej.

JARZYŃSKI Konrad Maksymilian, ur. 26 II 1912 w Grudziądzu, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1934), absolwent gimnazjum w Grudziądzu i Szkoły Ekonomiczno-Handlowej w Krakowie, księgowy. Przed wybuchem wojny był działaczem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół”. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem batalionu w 64 pp. Wojnę spędził w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1254), X C Lubeka i II C Woldenberg; był uczestnikiem jenieckiej „Olimpiady ‘44” w Woldenbergu. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, gdzie awansował do

stopnia por. funkc. i był zastępcą d-cy komp. 8708 „Pułaski”. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Mieszkał i pracował w Grudziądzu, gdzie zmarł 26 II 1992.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 70/2681; „Biuletyn Koła Miłośników Dziejów Grudziądza” 2006, nr 32, s. 2; Straty (tu także: w 1944 więziony w Germersheim, od 31 XII 1944 w KL Buchenwald – nr 75698); WBH.

JASIEK Paweł, ur. 14 I 1908 w Zakrzewie k. Złotowa, absolwent Państwowego Katolickiego Seminarium Męskiego w Bydgoszczy (1928). W okresie międzywojennym był nauczycielem w Olsztynie, kierownikiem Polsko-Katolickiego Towarzystwa Szkolnego na Warmię i prezesem Chóru Mieszanego im. F. Nowowiejskiego (1936-1939). 10 VII 1939 został wydalony z Olsztyna. Wyjechał wówczas do Berlina i zamieszkał z rodziną w Domu Wygnańców. W czasie wojny był więźniem KL Sachsenhausen i robotnikiem przymusowym. Od lipca 1945 pracował jako nauczyciel w obozie wysiedleńców w Ansbach, a także był pracownikiem Zjednoczenia Polskiego w Niemczech, Centralnego Komitetu ds. Szkolnych i Oświatowych oraz kierownikiem VIII Oddziału Szkolnictwa Polskiego w Niemczech. Po likwidacji większości obozów polskich osiadł w Ludwigshafen i służył w OW w Mannheim-Schönau (1951-1954). Należał do grona stałych współpracowników „Ostatnich Wiadomości” (podpisywał się „Pejot”), był bibliotekarzem-archiwariuszem (1954-1967) i prezesem (1968-1972) prowadzonego przez niemieckich jezuitów Instytutu Społecznego w Mannheim oraz Chóru Kościelnego „Echo”. Opublikował zbiór wierszy *Przydrożne kwiaty z Krajny i Warmii* (Essen 1981), obejmujący jego dorobek z lat 1928-1945. Zmarł 14 VI 1982 w Ludwigsburgu i został pochowany na cmentarzu w Mannheim.

KJ; J. Wróblewski, *Paweł Jasiek – bibliotekarz spod znaku Rodła*, „Bibliotekarz” 1983, nr 1, s. 14-17; http://encyklopedia.warmia.mazury.pl/index.php/Paweł_Jasiek.

JASIENOWSKI Czesław „Konar”, po wojnie **KONAR** Czesław, ur. 15 IV 1916 w Petersburgu, ppor. art. sł. st., absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1936-1939), którą ukończył w stopniu ogn. pchor.; deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Służył jako oficer zwiadowczy w 28 pał; we wrześniu 1939 został awansowany do stopnia ppor. Podczas wojny był więziony w oflagach II B Arnswalde i II C Woldenberg (nr jeniecki 1062), a pod koniec wojny wywieziony w głąb Niemiec. W połowie października 1945 wyjechał z V Zgrupowania POW Lubeka do Brygady Świętokrzyskiej, od 20 X 1945 wchodził w skład grupy oficerskiej komp. liniowej OZB, 8 XI 1945 został d-cą plutonu w komp. 4008, 6 XII 1945 wyjechał do Lubeki w celu werbowania oficerów do służby w Brygadzie, 5 III 1946 objął dowództwo plutonu w komp. 4012.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 108; *Rozkazy 1944* nr 367, 384, 385, 386, 408; *Rozkazy 1946* nr 54; Straty.

JASIŃSKI Andrzej, ur. 22 X 1894, por. rez. piech. (19 III 1939), mjr OW. W latach 1968-1978 był d-cą tzw. komp. amunicyjnej 204.

Wzmianki w „OW”; *Awanse oficerskie*, s. 626/605.

JASIŃSKI Bernard, ur. 3 VI 1897 w Augustowie, syn Macieja i Kazimiery, kpt. int. sł. st. (1 I 1930). Brał udział w walkach o granice (1918-1920), od października 1935 był oficerem gospodarczym w 11 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15112). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, w sierpniu 1945 był d-cą kompanii w Vorges w departamencie Aisne, a następnie (1945-1946) d-cą baonu wartowniczego w Hawrze; w grudniu 1945 został awansowany „dla dobra służby wartowniczej na wniosek położonych amerykańskich” na stopień funkcyjny mjr.; od 27 VIII 1946 przebywał w Obozie Zbornym OW w Reims. We wrześniu 1946 wyemigrował do Brazylii i osiadł w Kurtybie, gdzie brał aktywny udział w życiu społecznym, m.in. na rzecz Skarbu Narodowego (był delegatem Komisji na Brazylię). Zmarł w marcu lub kwietniu 1976 w Kurtybie. Odznaczenia: KW (czterokrotnie), MN, KZWLŚr.

Lista imienna; Awans45; *Rocznik oficerski 1939*; WBH; Straty; FS (fot.); KJ.

JASIŃSKI Feliks, ur. 8 II 1914 we Lwowie, ogn. pchor., leśnik. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem w 12 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu II A Neubrandenburg i, od 21 VI 1941, II C Woldenberg (nr jeniecki 9287), a pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. Po uwolnieniu przebywał w II Zgrupowaniu POW Lubeka, skąd w początkach kwietnia 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; Straty.

JASIŃSKI Franciszek Józef, ur. 23 VIII 1905 w Krakowie, syn Franciszka, ppor. rez. piech. (1 IX 1931), urzędnik bankowy. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 58 pp. 18 IX 1939 dostał się do niewoli i przebywał w Stalagu II D Stargard, Oflagu II B Arnswalde (nr jeniecki 20803), w 1940 w więzieniu w Poznaniu, od 10 IV 1941 do 18 XII 1942 w Rawiczu, a następnie w KL Mauthausen (nr obozowy 33768). 12 VII 1945 rozpoczął służbę w OW we Francji, od 25 VII 1945 był d-cą plutonu 8936 LSCo.

Lista imienna; Roster; *Rocznik oficerski 1934*, s. 72/647, 449; Straty; WBH.

JASKULSKI Henryk, ur. 1 VI 1902 w Przemyśle, syn Władysława, kpt. weterynarii (1 I 1934). Ukończył gimnazjum w Przemyśle (matura 1920), Akademię Medycyny Weterynaryjnej (dyplom 1926) i Szkołę Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1928); deklarował znajomość j. niemieckiego, angielskiego i ukraińskiego. Przed wybuchem wojny i podczas kampanii wrześniowej był

lekarzem weterynarii w 16 puł w Bydgoszczy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 462), X A Sandbostel, X C Lubeka i VI B Dössel. Od maja 1945 służył w OW we Francji, przez rok (7 V 1945 – 6 V 1946) był oficerem administracyjnym Obozu OW im. K. Pułaskiego w Reims, a następnie inspektorem oficerów łącznikowych Polskiej Misji Repatriacyjnej na francuską strefę okupacyjną. 30 X 1946 wrócił jako organizator i komendant transportu repatriacyjnego do kraju. Po powrocie mieszkał w Bydgoszczy. Odznaczenia: Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921.

Sprawozdanie z 2 VI 1945; Roster; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_13069.pdf).

JASMUND Jan, ur. 18 III 1907, ppłk, ksiądz, absolwent studiów teologicznych; deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Od 22 XII 1945 był szefem duszpasterstwa Brygady Świętokrzyskiej.

ABS-Rejestr, s. 3709 (czasami data urodzenia: 18 II 1903).

JASTRZĘBOWSKI W., por. OW. Był d-cą IV plutonu komp. 4010 w Landsbergu, członkiem redakcji „Wartownika nad Lechem”, nauczycielem na kursie gimnazjalnym komp. 4010 (1953-1954). W lipcu 1954 został przeniesiony do komp. 4006 LSCo w Pirmasens w Nadrenii-Palatynacie.

Wzmianki w „OW”.

JASTRZĘBSKI Stefan, ur. 1896, por., absolwent gimnazjum (matura 1913) i Kursów Rolniczych im. Stanisława Staszica w Warszawie (1926) ze specjalizacją administracja i nasiennictwo. Do wybuchu wojny pracował jako rządca majątku. Walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims.

Pułaski.

JAŚNIEWICZ Mieczysław, ur. 19 XI 1911 w Kaliszu, ppor. rez. art. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 25 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 819), II C Woldenberg (nr jeniecki 81) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 255/515; Straty (tu: ur. 20 XI 1911).

JAWORSKI Jan, ur. 16 I 1914 w Jaworze, kpt. i mjr OW, absolwent gimnazjum i szkoły podchorążych. Walczył w kampanii norweskiej. Jako żołnierz 1 Dywizji Pancерnej brał udział w walkach we Francji, w Belgii, Holandii i Niemczech, był dwukrotnie ranny. Od 1952 służył w OW we Francji, był oficerem komp. 4088,

d-cą 4013 LSCo w Braconne-Ruelle (1953-1967), w latach 50. współpracował z czasopismem „Na Posterunku”. Po powrocie do Niemiec był d-cą 4011 LSCo w Viernheim-Käfertal (1967-1976), a po awansie do stopnia mjr. OW zastępcą d-cy Batalionu 6900 (1976-1979). 31 I 1979, po 27 latach służby, odszedł na emeryturę. Był dobrze oceniany przez przełożonych, którzy wystawili mu 18 „letters of appreciation/commendation”, jeden Certificate of Achievement i jeden Sustained Superior Performance Award. Odznaczenia: VM, KW (dwukrotnie) oraz medale brytyjskie. Żył jeszcze w maju 1980.

Wzmianki w „OW”.

JAWORSKI-HOROSZKIEWICZ Jarosław, ur. 8 VII 1906, por. piech. sł. st. (1 I 1935). Do wybuchu wojny był d-cą 3 komp. km w 19 pp, a podczas kampanii wrześniowej d-cą komp. ppanc. tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel (tu: Kazimierz, ur. 1907); Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 324/23; *Rocznik oficerski 1939*; WBH (tu: Jaworski-Horoszkiewicz Kazimierz Jarosław, ur. 15 X 1906 w Krakowie, syn Jana, por. piech.).

JAXA-DĘBICKI Bohdan „Gryf”, „Danek”, „Dan”, w czasie służby w kompaniach **DĘBICKI** Bogdan Janusz „Dan”, po wojnie **DAN** Bohdan, ur. 17 VI 1921 w Brześciu Kujawskim pow. Włocławek, syn Józefa i Heleny z Mathiesów, ppor. rez. piech. (4 IX 1944), absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii przy 1 psk w Krakowie (1942/43); deklarował słabą znajomość j. francuskiego (1946). Podczas okupacji był żołnierzem AK, w powstaniu warszawskim adiutantem batalionu „Czata 49” ze zgrupowania „Radosław”, walczył na Woli, Starym Mieście, Czerniakowie i w Śródmieściu, był dwukrotnie (5 i 28 VIII) ranny. 4 IX 1944 odznaczono go Krzyżem Walecznych za wyróżnienie się „bezprzykładną dzielnością w czasie natarcia na [ul.] Płockiej, gdzie mimo odniesionej rany pozostał w oddziale” i awansowano do stopnia ppor. Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i 23 czerwca został przydzielony do III Baonu. 20 X 1945 skierowano go na staż do komp. 4005, 31 X 1945 przeniesiono do komp. 4009, 19 XI 1945 został dowódcą III plutonu komp. 4009 w Hohenbrunn. 23 XI 1945 odszedł na miesięczny urlop, 28 III 1946 na kolejny miesięczny urlop (zdrowotny) do Włoch, z którego już nie powrócił, gdyż został przyjęty do 2 Korpusu. 6 VI 1946 zwolniono go z Brygady i kompanii wartowniczych. Po demobilizacji wyemigrował do Kanady i mieszkał w Ontario, a w latach 80. powrócił do kraju. Zmarł 11 XI 1998 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 102 (tu: Dębicki); *Rozkazy 1944* nr 275, 376, 371, 372, 376, 379, 381, 393, 397; *Rozkazy 1946* nr 74; Władysław; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/bohdan-jaxa-debicki,18632.html> (fot.).

JAŻWIECKI Antoni, ur. 5 XII 1898, syn Piotra i Antoniny z Łopacińskich, por. rez. piech. (19 III 1939). Od listopada 1918 służył w WP, brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Po ukończeniu kursu Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie został awansowany do stopnia ppor. (1 III 1920) i przydzielony do 21 pp. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 36 pp, od 18 IX 1939 d-cą 18 komp. ckm. Walczył w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 821). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, od 25 VII 1945 był d-cą komp. stacjonującej w Nancy. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 4 VIII 1970.

Lista imienna; Roster; *Awanse oficerskie*, s. 620/252; Straty; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=34&sub=564>; <https://www.ancestry.com/genealogy/records/antoni-jazwiecki-24-vsc1gm>.

JEDENAK Stefan „Lubelski”, po wojnie **LUBELSKI** Stefan, ur. 7 VI 1906 w Dąbrowicach pow. Kutno, syn Walentego, mgr prawa, ppor. rez. piech. (1 I 1935) ze starszeństwem z 1934 i przydziałem do 7 pp. Do wybuchu wojny był kierownikiem urzędu finansowego w Lublinie; w 1932 ukończył w stopniu plut. pchor. z przydziałem do 7 pp kurs w Batalionie Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 5 w Krakowie (1932); deklarował słabą znajomość j. niemieckiego. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Arnswalde i II D Gross Born (nr jeniecki 97), pod koniec wojny został wywieziony w głąb Niemiec. Po odzyskaniu wolności przebywał w I Zgrupowaniu POW Lubeka, skąd jesienią 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej. Od 17 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4013; 12 I 1946 został na własną prośbę zwolniony ze służby. Po powrocie do kraju mieszkał i pracował w Lublinie. 21 VII 1955 odznaczono go Medalem 10-lecia Polski Ludowej, a w 1979 złotą odznaką honorową Polskiego Związku Filatelistycznego.

SPP, Kol. 21/4 (tu: Jedynak); ABS-Rejestr, s. 3651; *Awanse oficerskie*, s. 55/989; *Rozkazy 1944* nr 392; *Rozkazy 1946* nr 10; Straty; WBH.

JEDLICKI Andrzej, kpt. Od 15 VI 1946 był lekarzem w szpitalu Brygady w Monachium.

ABS-Rejestr, s. 10163.

JEŁOWIECKI Arkadiusz, kpt. OW. W sierpniu 1946 był d-cą części komp. 4528 w Höchst.

JEZIERNY Franciszek, ur. 14 I 1907 w Berlinie, syn Leonarda i Marii z Natzów, por. OW. W kwietniu 1919 zamieszkał z rodziną w Poznaniu, ukończył studia na Wydziale Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. Był sędzią grodzkim w Żninie i Poznaniu, 14 IV 1938 został powołany na zastępcę przewodniczącego sądu pracy w Poznaniu. Po wojnie podjął pracę w OW i sprawował opiekę prawną nad wartownikami i b. wartownikami na terenie 125 LSC w Giessen (1947-1948). W 1949 wyemigrował do USA, zamieszkał w Chicago i pracował m.in. jako pośrednik handlowy. Był aktywnym członkiem Stowarzyszenia Nowej Emigracji Polskiej, m.in. załatwiał sprawy ubezpieczeń dla mieszkających w USA b. robotników przymusowych i b. członków Polskich Kompanii Wartowniczych. Zmarł 24 XI 1991 w Chicago i został pochowany na Maryhill Cemetery.

„Dziennik Urzędowy Ministerstwa Sprawiedliwości” 1937 nr 5/15 V s. 75, 1938 nr 5/16 V s. 8; *Kalendarz informator sądowy na rok 1939*, Warszawa 1938, s. 209; <http://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14554#show>; <http://www.sepchicago.org/historia.aspx>; FS.

JEZIEFSKI Mikołaj Władysław, ur. 2 XII 1908, por. art. sł. st. (1 I 1935), kpt. OW. W latach 1932-1939 był oficerem 8 pac. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 1 baterią 4 dac; 15 IX 1939 został ranny podczas walk w Puszczy Kampińskiej, został wzięty do niewoli i przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 1740) i VII A Murnau. Po zakończeniu wojny pracował w OW, m.in. jako d-ca plutonu w komp. 4085 w Moosburgu (1946), w komp. 8244 im. Zawiszy Czarnego w Walldorf (1946-1947), w komp. 4020 w Dachau (1947) i komp. 4094 w Mannheim-Waldhof (1949); był także organizatorem imprez kulturalnych; w maju 1949 został przewodniczącym zarządu Centralnego Komitetu Sportowego OW. Od 1949 do 1951 był w stopniu mjr. OW oficerem łącznikowym 113 LSC Stuttgart. W listopadzie 1951 wyemigrował do USA; mieszkał w Camden w stanie Nowy Jork. Zmarł 28 II 1992 w New Jersey. Został pochowany na cmentarzu Manahath w Glassboro w stanie New Jersey.

Awanse oficerskie, s. 323/6; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: w 1939 oficer 15 dac); wzmianki w „OW”; FS; *Jednodniówka* 8244.

JEZIEFSKI Stanisław, ur. 8 V 1913 w Kempen (Niemcy), kpt. ksiądz. Święcenia kapłańskie otrzymał 22 V 1937, a następnie pracował jako wikary w parafii Poznań Dąbie. Został aresztowany 6 X 1941 i uwięziony w Forcie VII, a następnie osadzony w KL Dachau (nr obozowy 28241), gdzie więziono go do końca wojny. Po odzyskaniu wolności pracował jako kapelan skupisk polskich, m.in. obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. 1 II 1946 został kapłanem sekcji łącznikowej przy 153 LSC we Fritzlar, następnie 120 LSC (1948). W latach 50. studiował w Rzymie, po powrocie do kraju był proboszczem w Pogorzeli pow. Gostyń w Wielkopolsce (1965-1987). Zmarł 10 V 1990 w Puszczykowie.

Assignment46; <http://www.wtg-gniazdo.org/ksieza/main.php?akcja=opis&id=1627>.

JEZIERSKI Wojciech „Morek”, ur. 23 III 1917 Czerwińsku pow. Płock, ppor. rez. sap.; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1945). Miał wyższe wykształcenie, był inżynierem mechanikiem. Ukończył Szkołę Podchorążych Saperów w Modlinie (1936/1937). 28 X 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 30 X 1945 był d-cą plutonu w komp. 4006, od 7 I 1946 d-cą plutonu w komp. 4102 (specjalnej), następnie (1946-1947) d-cą plutonu w komp. 8244.

ABS-Rejestr, s. 99; ABS-SO nr 3710; *Rozkazy 1944* nr 375, 378, 379, 409, 421; *Rozkazy 1946* nr 5.

JEZIORSKI Henryk, ur. 21 I 1911 w Gdańsku, syn Wincentego, ppor. rez. piech. (1 I 1935); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 36 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32611). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 104/1378; Straty; WBH.

JĘCZKOWIAK Józef Gabriel, ur. 31 I 1898 w Poznaniu, syn Jana, kpt. rez. żand. (1 I 1936), harcerz; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). W czasie I wojny światowej służył w armii niemieckiej na froncie zachodnim, a po dezercji był żołnierzem POW, uczestniczył w wyzwaniu Warszawy, powstaniu wielkopolskim i wojnie polsko-ukraińskiej. Ukończył szkołę oficerską. W 1927 został na własną prośbę przeniesiony do cywila. Walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (ze względu na ciężący na nim wyrok śmierci z 1918 pod przybranym nazwiskiem). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji w jednostce w Nancy. 29 X 1945 wrócił do Murnau, 7 XI 1945 wyznaczono go na d-cę komp. żandarmerii w PZW Mannheim-Käfertal. Miał bardzo krytyczny stosunek do dowództwa obozu. Od 1 II 1946 był obrońcą w wojskowym biurze śledczym przy 182 LSC w Mannheim. Po powrocie do kraju wielokrotnie zmieniał miejsce zamieszkania i pracy. Zmarł 21 I 1966 w Szczecinie. Opublikował wspomnienia *Był czyn i chwała... Gabriel Józef Jęczkowiak. Wspomnienia harcerza 1913-1918*, oprac. M. Frankel i P. Gut, Naczelna Dyrekcja Archiwum Państwowych, Warszawa 2015.

Lista imienna; Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 540/1; WBH.

JĘDRAL Zygmunt Julian, ur. 18 X 1896 w Wieliczce, syn Józefa, kpt. rez. piech. (1 VI 1919). Był żołnierzem I Brygady LP, uczestnikiem walk z Ukraińcami i wojny polsko-bolszewickiej. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem Baonu Wartowniczego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 55). Po zakończeniu wojny służył w OW. Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym d-cą 831st Eng. Av. Bat. Co. „2B” (149 ludzi) w Erbenheim-

-Wiesbaden, następnie d-cą 8242 LSBn w Wiesbaden Dotzheim. 15 V 1946 opuścił Batalion i wyjechał do Käfertalu, chcąc wrócić do Polski.

Meldunek kpt. Z. Jędrala do PMS z 17 IV 46, IPMS, A XII 90/11; *Rocznik oficerski 1934*, s. 11/784, 433; Straty.

JOACHIMOWSKI Alfons, ur. 21 VI 1906 w Żninie, ppor. rez. piech. (1 XII 1932), kpt. OW, adwokat, absolwent Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Gnieźnie (1923). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 1 komp. Batalionu ON „Żnin”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe, X C Lubeka (nr jeniecki 1245) i od 17 IX 1942 w VI B Dössel. Po zakończeniu wojny pracował w OW, w grudniu 1946 był oficerem sekcji łącznikowej przy mjr. „Zawiszy”. Stefan Władyka odnotował w opinii, że jest „do przesady grzeczny i pełen pozerstwa”, ale jednocześnie wartościowy, „potrafi wiele zrobić”, „nie kieruje się jakimiś sympatiami, ale tylko zwykłym poczuciem obowiązku”. „Szuka często oparcia na jakimś autorytecie, ale to tylko dla potwierdzenia swego zdania, którego jednak nie zmienia łatwo. Jest to wreszcie człowiek, z którym można porozmawiać na wiele tematów, trzymając się nieprzeciętnego poziomu”. W 1949 wyemigrował do USA i mieszkał w Buffalo w stanie Nowy Jork. Ukończył studia ekonomiczne i pracował na uniwersytecie. Napisał wiele prac z zakresu ekonomii. Zmarł w 1997.

Rocznik oficerski 1934, s. 98/1043; Straty; Władyka; <https://www.uregina.ca/library/services/archives/collections/faculty-staff/joachimowski.html>.

JODŁOWSKI Zbigniew A., ur. 9 I 1916 w Warszawie, syn Bolesława i Zofii z Postupolskich, plut. pchor. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem IV batalionu pancernego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach V B Villingen, VIII C Sagan, VI B Neu Versen (nr jeniecki 7539), od 15 IV 1941 w VI G Bonn-Duisdorf, a od 20 III 1943 w XII B Frankenthal. 4 IV 1946 awansowano go do stopnia ppor. funk., w kwietniu 1946 był d-cą plutonu w Batalionie Wartowniczym OPO Murnau. Wyemigrował do USA. Zmarł 17 XII 1991 w Bennington w stanie Vermont.

Straty; FS.

JOPP Henryk, ur. 9 IV 1912 w Tarnówku pow. Czarnków, syn Roberta i Marianny, nauczyciel, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 57 pp w Poznaniu, absolwent Seminarium Nauczycielskiego w Czarnkowie (1933) i kursu w Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1933/34); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego. Od 1 IX 1936 do wybuchu wojny był nauczycielem w szkołach powszechnych w Zawidzycach i Stetyczewie pow. Pińsk. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 57 pp i adiutantem I batalionu. Został ranny w bitwie nad Bzurą. Po dostaniu się do niewoli

przebywał w oflagach VII B Eichstätt (nr jeniecki 1127) i VII A Murnau, gdzie doczekał wyzwolenia. Od maja 1945 do lata 1946 pracował w OW we Francji. Po powrocie do kraju w sierpniu 1947 był nauczycielem i kierownikiem szkoły w Lubiszynie oraz działaczem społecznym i politycznym w Gorzowie Wielkopolskim, gdzie zmarł 18 XI 1972.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 143/973; *Lubuski Słownik Biograficzny*, Zielona Góra 1984; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10551.pdf).

JUDKOWSKI Henryk „Kacperski”, po wojnie KACPERSKI Henryk, ur. 1 IV 1920 w Pińczowie, ppor. rez. piech., absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy. W 1944 służył w Brygadzie Świętokrzyskiej. Pozostał w kraju i został wcielony do LWP, w którym przeszedł kurs podchorążych (marzec – czerwiec 1945) i otrzymał awans na ppor. Deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Po ucieczce z kraju jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 14 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4007, w której służył do jej rozwiązania latem 1947. Po zakończeniu służby i pobycie w obozie DP w Ingolstadt wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Zmarł w styczniu 2001 w Oldham w hrabstwie Lancashire.

ABS-Rejestr, s. 3699; ABS-CO nr 604; *Rozkazy 1944* nr 414; FS.

JUFFY Edward Adam, ur. 29 IV 1912 we Lwowie, por. sap. kolejowych sł. st. (19 III 1937). W 1931 zdał maturę w Korpusie Kadetów nr 3 w Rawiczu. Ukończył Szkołę Podchorążych Inżynierii w Warszawie (1931-1934) i po promocji na ppor. (ze starszeństwem z 15 VIII 1933) był d-cą plutonu (1934-1938) i adiutantem (1938-1939) 2 Batalionu Mostów Kolejowych w Legionowie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 komp. tego Batalionu. Brał udział w walkach na przedpolach Warszawy, a po kapitulacji stolicy przedostał się na wschód i 2 X 1939 dołączył do Podlaskiej Brygady Kawalerii z SGO „Polesie”. Do niewoli dostał się 7 X 1939 w okolicach Krzywdy. Przebywał w oflagach II D Gross Born (nr jeniecki 1327), od 15 V 1942 w II B Arnswalde (nr jeniecki 1367). Po wojnie znalazł się w II Zgrupowaniu POW Lubeka, był d-cą 6 komp. II Baonu Oficerskiego w Grebenhagen, wchodzącego w skład II Zgrupowania Polskich Jeńców Wojennych w Niendorf Dowództwa Polskiego Okręgu Wojskowego na terenie 8 Korpusu Brytyjskiego (1945). 31 VIII 1945 wyjechał do Obozu Zbornego nr 1 w Paryżu, a następnie podjął pracę w OW we Francji. Latem 1946 został na własną prośbę zwolniony ze służby i wrócił do kraju. Ukończył wyższe studia techniczne i uzyskał tytuł mgr. inż. Zmarł 6 III 1990 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim.

Awans46; *Awanse oficerskie*, s. 413/6; *Rocznik oficerski 1939*, s. 252/809; Straty; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=564>.

JULAK Witold „Pelikan”, ur. 23 XI 1910, ppor. rez. piech., agrotechnik, absolwent średniej szkoły rolniczej i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych AK. Przed wybuchem wojny służył w 8 pp Leg. Po wojnie dołączył do I Zgrupowania Kompanii Wartowniczych, w którym był d-cą plutonu kolejno w komp. 4104, 4018 i 4104.

ABS-Rejestr, s. 10122; *Rozkazy 1946* nr 86, 92, 94, 104.

JUNG Artur, ur. 1 VI 1913 w Warszawie, ppor. rez. art., dziennikarz, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy przy 1 paplot; deklarował znajomość j. francuskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był podoficerem 2 dywizjonu paplot. Do niewoli dostał się 15 IX 1939 w okolicach Lwowa. Przebywał w Stalagu V D Strasburg, skąd próbował uciec 4 IV 1941. Następnego dnia został schwytany i osadzony w Stalagu XII F Forbach, a następnie przebywał w stalagach XII A Limburg an der Lahn i XI B Fallingbistel (nr jeniecki 82556 i 518). Na początku 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych, od 22 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4005.

ABS-Rejestr, s. 10084 (tu: ur. 1 VI 1912); ABS-SO nr 33362, *Rozkazy 1946* nr 69; Straty.

JURCZAK Jerzy „Banach”, ppor. i por. OW. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 30 X 1945 był d-cą VI plut. w komp. 4007, a po przez pewien czas p.o. zastępcą d-cy komp. 4007 (1946/1947). Po rozwiązaniu oddziału w 1947 przebywał w obozie przejściowym w Ingolstadt, ale po wznowieniu rekrutacji powrócił na krótko do służby wartowniczej. Pod koniec 1948 wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Po wojnie używał nazwiska Banach-Jurczak L. Jerzy.

ABS-SO nr 3071; *Rozkazy 1944* nr 367, 375, 376; Matyszewski.

JUREK Władysław, ur. 15 IV 1900 w Zięciowie pow. Szubin, por. rez. piech. (19 III 1939). Przed wojną pracował jako nauczyciel i kierownik Publicznej Szkoły Powszechnej III stopnia w Obornikach. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 59 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 599). Ze względu na udział w obozowych pracach konspiracyjnych skierowano go do komp. karnej, w której nabawił się ciężkiej choroby nerek. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy, skąd wysłano go do szpitala w Dijon, gdzie zmarł 3 II 1946.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 638/1274; Straty; <https://felsztyn.tripod.com/id22.html>.

JURGIELEWICZ Wiktor, sierż. pchor. Był nauczycielem j. polskiego na tzw. kursie przedwstępnym dla kandydatów do PWST w Esslingen i w kompanijnej szkole powszechnej w komp. 4101 w Oberdachstetten (1946-1947) oraz członkiem zarządu spółdzielni w komp. 4101.

JURKIEWICZ Mieczysław Tadeusz, ur. 1 I 1897 w Krasiczynie, syn Tadeusza, mjr dypl. art. sł. st. (1 I 1934). Podczas I wojny był oficerem w armii austriackiej. Od listopada 1918 służył w WP. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920), następnie był oficerem w 4 pap i w Obozie Szkolnym Artylerii w Toruniu. Ukończył WSWoj. (1925-1927) i był asystentem Centrum Wyszkolenia Artylerii w Toruniu (1927-1930), d-cą baterii 7 pac w Poznaniu (1930-1931), referentem w Departamencie Artylerii MSWojsk (1931-1933), d-cą dywizjonu 3 pac w Wilnie (1933-1936) i w 16 pal w Grudziądzu (1936-1939). Podczas kampanii wrześniowej pracował w O. III sztabu Armii „Modlin”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 1802), IV C Colditz (1941-1942) i X C Beck (od 20 V 1942). Po wojnie znalazł się we Francji, był dyrektorem polskiego gimnazjum we Francji i współorganizatorem Gimnazjum Wartowniczego w Kaiserslautern. Zmarł 8 VIII 1989 w Paryżu. Odznaczenia: MN, SKZ.

Rocznik oficerski 1939; KJ; Straty; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=686>.

JURKIEWICZ Władysław Wojciech Jakub, ur. 1 V 1897, ppor. rez. piech. (1 IX 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 40 pp. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagu. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims.

Pułaski; *Rocznik oficerski 1934*, s. 71/520, 488.

JUSZCZYK Leszek Janusz, ur. 23 X 1910 w Warszawie, kpt. art. sł. st. (19 III 1939); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). W 1929 uzyskał maturę w Korpusie Kadetów nr 2 w Modlinie. Ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu (1929-1931). Po promocji i awansie na ppor. (15 VIII 1931) został d-cą plutonu 1 pan w Górze Kalwarii, w następnych latach pełnił różne funkcje, m.in. d-cy plutonu łączności (1938-1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 1 baterii 12 dan w GO „Dubno”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX C Molsdorf i XI B Braunschweig (nr jeniecki 88), 25 XI 1940, po pobycie w szpitalu przekazano go do Oflagu II C Woldenberg, następnie do VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był d-cą komp. 8940a w Laon w departamencie Aisne. Po zakończeniu pracy zamieszkał na stałe w Belgii. Zmarł 14 I 1994 w Brukseli.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 491/154; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=686>.

JUZWA Jan Stanisław, ur. 28 II 1900 w Sanoku, por. rez. piech. (19 III 1939), kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 73 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15233). Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW. W początkach 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 4222 w Käfertalu. 15 V 1946 awansowano go do stopnia kpt. funkc.

Awanse oficerskie, s. 635/1112; Strękowski, s. 35; Straty; WSH (tu: ur. w Samborze).

K

KABAROWSKI Władysław „Kajger”, ur. 26 VI 1918, ppor. OW, absolwent liceum i gimnazjum w Brzesku (matura 1937). Podczas okupacji był żołnierzem AK, oficerem broni obwodu Brzesko. 12 IX 1944 został aresztowany i osadzony w KL Gross-Rosen, a następnie w KL Dachau, gdzie został wyzwolony. W 1946 w Murnau zweryfikowano go w stopniu ppor. sł. st. Od lata 1949 był d-cą oddziału wydzielonego (90 osób) 4010 LSCo w Augsburgu. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA.

Wzmianki w „OW”; FS.

KABIESZ Edward Józef „Kamień”, ur. 1 III 1901 w Trzyńcu nad Olzą, syn Józefa, inżynier górnik, ppor. rez. art. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 7 pac. Ukończył szkołę realną w Cieszynie oraz studia na Akademii Górniczych w Leoben w Austrii i w Krakowie, a także Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1928/29); deklarował znajomość j. niemieckiego, francuskiego i czeskiego (1947). W latach 1929-1939 był kierownikiem kopalni „Polska” w Świętochłowicach, w związku z czym w 1939 nie został zmobilizowany. W czerwcu 1941 sąd niemiecki skazał go na osiem lat więzienia za zdradę stanu. Po odzyskaniu wolności 2 V 1945 pracował w Ośrodku Polskim w Rosenheim. Wiosną 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych. Od 22 III 1946 był przez trzy miesiące d-cą plutonu w komp. 4088 w Bad Reichenhall. Pod koniec 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Katowicach.

ABS-Rejestr, s. 10079; *Rozkazy* 1946 nr 69; *Rocznik oficerski* 1934, s. 151/265; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12345.pdf).

KABULSKI Bohdan „Brzezina”, ur. 15 XI 1920 w Wilnie, syn Romualda i Czesławy z Sobolewskich, ppor. AK, por. OW, absolwent Wyższej Szkoły Pożarniczej i konspiracyjnej szkoły podchorążych. Podczas okupacji mieszkał w Warszawie, od 1940 był żołnierzem ZWZ-AK, w powstaniu warszawskim dowodził plutonem w zgrupowaniu „Radosław”, walczył na Woli i Starym Mieście. Od 1 IX 1944 przebywał w Stalagu XI A Altengrabow. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW; 1 XII 1945 został awansowany do stopnia por., w styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem batalionu 7555 Rheinau. Do kraju wrócił latem 1947 i zamieszkał w Warszawie, gdzie zmarł 6 XII 2012.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; http://ahm.1944.pl/Bohdan_Kabulski; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/bohdan-kabulski,19205.html>.

KABZA Wojciech, ur. 20 IV 1908 w Dobroniu pow. Łask, por. piech. sł. st. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem pionierów 44 pp. Wojnę spędził w oflagach XVIII A Lienz (nr jeniecki 8116), II C Woldenberg i VII A Murnau. 12 VII 1945 rozpoczął pracę w OW we Francji i został przydzielony do ośrodka w Nancy.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 364/11; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

KACPERUK Władysław, ur. 14 XI 1915 w Leśnej Podlaskiej pow. Biała Podlaska, syn Antoniny Kacperuk, plut. pchor., sierż. funk. Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 50 pp. 8 IX 1939 został wzięty do niewoli. Przebywał w stalagach II A Neubrandenburg, od 20 XI 1941 w II E Schwerin (nr jeniecki 763), a pod koniec wojny ewakuowano go w rejon Lubeki. Po odzyskaniu wolności był oficerem pocztowym i oświatowym w IX Zgrupowaniu POW Lubeka, a od 1 XII 1946 referentem oświatowym w OW.

Straty.

KACPRZAK Stefan Jan, ur. 8 I 1908 w Demidówce na Wołyniu, por. piech. sł. st. (1 I 1934), kpt. OW. Od sierpnia 1936 pracował w Szkole Podoficerów Piechoty dla Małoletnich nr 3 w Nisku. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem rezerwowego 204 pp (55 DP). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15234). Po zakończeniu wojny służył w OW, od 24 V 1945 był d-cą 1965 LSCo pracującej przy dowództwie zaopatrzenia w Mannheim; pod koniec 1945 był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. 8965 w Mannheim. 1 XII 1945 awansowano go do stopnia kpt.

Rocznik oficerski 1939; Straty (tu: ur. 1 VIII 1908).

KACZKOWSKI Franciszek „Marczyński”, ur. 29 IX 1921 w Mikulińcach pow. Tarnopol, ppor. rez. broni panc., kolejarz, absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych LWP w Łucku (1944); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemiec-

kiego (1946). Po przedostaniu się do amerykańskiej strefy okupacyjnej dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 22 XII 1945 został przydzielony do komp. 4017, od 26 I 1946 był d-cą IV plutonu komp. 4017, od 15 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal.

ABS-Rejestr, s. 3718; *Rozkazy 1944* nr 421; *Rozkazy 1946* nr 2, 22; Straty (tu: KACZKOWSKI Franciszek, ur. 1921 w Mikulińcach pow. Tarnopol, syn Michała, chor. 3 pp, poległ 16 II 1945 pod Mirosławcem, został pochowany na cmentarzu wojskowym).

KACZMARCZYK Henryk, ur. 23 II 1914 w Częstochowie, por. OW. Podczas okupacji został wywieziony do III Rzeszy, po zakończeniu wojny służył w OW; na przełomie lat 40. i 50. pracował w szwadronie 7316 w Oberpfaffenhofen, w 1953 został oficerem w stopniu por. w komp. 4023.

Wolak, s. 299; Straty; „OW”.

KACZMAREK Antoni, w latach 1945-1946 redaktor tygodnika „Nasze Myśli” wydawanego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal.

KACZMAREK Edmund Zbigniew, ur. 1 I 1914 w Ostrowie Wielkopolskim, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 29 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II D Gross Born, VII C Laufen (nr jeniecki 320047) i od 27 V 1940 w VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 246/3056; Straty.

KACZMAREK Stanisław, ur. 3 XI 1915 w Zalesiu pow. Szubin, syn Józefa, ppor. rez. art. (1 I 1938). Zmobilizowany w 1939 został wzięty do niewoli. W czasie wojny przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1258) i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest w dobrej kondycji fizycznej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Awanse oficerskie*, s. 253/318; Straty; WBH.

KACZOREK Mieczysław, ur. 29 I 1911 w Siedlcach, por. piech. sł. st. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 3 komp. karabinów maszynowych 35 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X C Lubeka (nr jeniecki 469) i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał do Mannheim-Käfertal, 1 IV 1946 awansowano go do stopnia kpt. funk., latem 1947 był d-cą komp. 4506 we Frankfurcie nad Menem, od grudnia 1947 oficerem łączni-

kowym przy kompaniach wartowniczych we Frankfurcie. Należał do grona działaczy YMCA. W grudniu 1949 wyemigrował do USA, zamieszkał w Rockledge w stanie Pensylwania. Zmarł 2 IX 1988 w Nowym Jorku.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 409/180; *Rocznik oficerski 1939*; FS.

KAISER Joachim Eberhardt Jan, ur. 21 VII 1906 w Bielszowicach, syn Pawła, ppor. rez. piech. (1 I 1934). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 73 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w oflagach II D Gross Born i VII A Murnau (nr jeniecki 50). W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. 4222 w Käfertalu.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 65/2032; Straty (tu: Kajser J., ur. 1908); WSH (tu: Kaizer).

KAJETANOWICZ Stanisław, ur. 5 V 1888, kpt. rez. łącz. (19 III 1939). W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. w Kirdorf.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 613/3.

KAJZER Tadeusz Przemysław, ur. 14 IX 1916 w Moskwie, syn Kazimierza i Emilii z Żebrowskich, pchor. WP, ppor. OW. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem w 23 pp. Do niewoli dostał się 18 IX 1939 pod Aleksandrowem, następnie przebywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 296183) i VI G Bonn-Duisdorf oraz w Oflagu VII B Eichstätt (nr jeniecki 517). Po zakończeniu wojny służył w II bat. PZW Mannheim-Käfertal, 15 V 1946 został awansowany do stopnia ppor. funk. Zmarł 4 VII 2003.

Straty; WBH.

KALINOWSKI Bronisław Jan „Piotr”, ur. 1 III 1911 w Warszawie, syn Jana i Natalii z d. Berne, por. piech. sł. st. (19 III 1938), kpt. AK (2 X 1944). Przeszedł uniatarne przeszkolenie w Batalionie Podchorążych Piechoty w Róźnie (1931/32), ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1932-1934), po promocji na ppor. (15 VIII 1934) był d-cą plutonu w 45 pp (1934-1938), gdzie awansował do stopnia por. (19 III 1938), i 1 Batalionu Pancernego w Poznaniu (1938-1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą szwadronu czołgów 71 Dywizjonu Rozpoznawczego Wielkopolskiej Brygady Kawalerii. Pod Sierakowem został ciężko ranny i trafił do szpitala w Warszawie, skąd zbiegł 30 XI 1939. W okresie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK, w powstaniu warszawskim dowodził dyonem (plutonem) 1806, walczył na Woli, Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po upadku powstania przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102027) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Podkomisja weryfikacyjna w Murnau zweryfikowała go w 1946 w stopniu kpt. sł. st.

Jesienią 1945 był d-cą batalionu wartowniczego 7555 Rheinau. W grudniu 1945 wrócił do kraju i prowadził w Poznaniu warsztat mechaniki samochodowej. Zmarł 16 VIII 1973 w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu Junikowo. Odznaczenia: VM, KW (dwukrotnie), Krzyż Partyzancki, Medal za Warszawę 1939-1945, Odznaka Grunwaldzka, Krzyż Armii Krajowej, Krzyż Powstańczy (pośmiertnie).

SPP, Kol. 21/140; *Awanse oficerskie*, s. 541/67; Straty; WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Bronislaw_Kalinowski; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=687>.

KALISZAN Henryk, ur. 11 XII 1911 w Essen (Niemcy), syn Józefata i Emilii z Jabłeckich, kpt., ksiądz. Po uzyskaniu święceń w Poznaniu (11 VI 1938) był od 1 VII 1938 wikarym w Wysocku Wielkim k. Wysowa i prefektem gimnazjum w Ostrowie Wielkopolskim. Po wybuchu wojny był administratorem parafii Koryta. 7 X 1941 został aresztowany i po krótkim pobycie w Forcie VII w Poznaniu osadzony 30 X 1941 w KL Dachau (nr obozowy 28070), w którym przebywał do dnia wyzwolenia 29 IV 1945. Po odzyskaniu wolności był kapelanem polskiej diaspory, m.in. od 7 VI 1946 w ośrodku wartowniczym w Bad Reichenhall i od 15 VI 1946 w 156 LSC. Wrócił do kraju i był wikarym w Poznaniu, a następnie proboszczem w Domaśławie, Trębaczowie, Nowej Wsi Książęcej i Ludomach (1955-1978). Zmarł 1 XI 2001 w Obornikach. Pochowano go na cmentarzu w Ludomach.

ABS-Rejestr, s. 10147; Straty; http://www.archpoznan.org.pl/nekrologi/2001/h_kaliszan.html.

KALISZAN Nikodem „Cukrzycki”, „Nikodem”, ur. 15 IX 1917 w Leśnie pow. Chojnice, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **CUKRZYCKI** Nikodem, por. NSZ, urzędnik kolejowy. Ukończył szkołę średnią i Szkołę Podoficerską dla Małoletnich w Śremie (1933-1936). W okresie okupacji był instruktorem na kursach podchorążych w okręgu Warszawa ZJ-NSZ (1941-1942), d-cą plutonu AS Okręgu Warszawa 1A (sierpień 1942 – maj 1944) i d-cą komp. Szkoły Podchorążych NSZ w Warszawie (maj – lipiec 1944); w okresie działalności konspiracyjnej został awansowany do stopnia por. Podczas powstania warszawskiego był zastępcą d-cy odcinka w zgrupowaniu „Bartkiewicza”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel i Oflagu X C Lubeka (nr jeniecki 224956), a po wyzwoleniu w POW Lubeka. 30 V 1945 został odkomenderowany do pracy w rejonie Oberlangen, skąd oddalił się w niewiadomym kierunku. 23 VII 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i został przydzielony do grupy oficerów do zadań specjalnych, 26 VII 1945 mianowano go d-cą kursu dla podchorążych w II Baonie, a 4 VIII 1945 przeniesiono ponownie do grupy specjalnej mjr. „Aleksandra”; 17 IX 1945 został odkomenderowany na przeszkolenie do 2 Korpusu. Po powrocie do Niemiec 19 I 1946 przeniesiono go do dyspozycji szefa sztabu Bry-

gady. Z informacji UB wynika, że był pracownikiem regensburgskiego ośrodka wywiadowczego. W grudniu 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit. Należał do Koła Żołnierzy NSZ w Chicago. W okresie okupacji używał nazwiska **KAMIŃSKI** Piotr. Zmarł 15 XII 1995 w Ocala w stanie Floryda. Pochowano go na cmentarzu Good Shepherd Memorial Garden. Odznaczenia: Krzyż NCZ.

ABS-Rejestr, s. 10018 (tu: Cukrzycki Nikodem „Skalicz”, ur. 15 IV 1917), 363; Zaświadczenie, ABS-103; Wniosek o nadanie Krzyża NCZ, ABS-105; Sprawa obiektowa „Brygada Świętokrzyska”. Ekspozytury dywersyjne na kraj, IPN BU 013 355/49, k. 364; *Rozkazy 1944* nr 298, 301, 309, 363, 392; *Rozkazy 1946* nr 16; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Nikodem_Kaliszan; Straty (tu: Kamiński Piotr, ur. w Oszmianie); AP RP, sygn. 520/10.

KALISZEWSKI Rajmund, ur. 1 XI 1903 w Kossakach pow. Ostrów Mazowiecka, syn Aleksandra i Władysławy z Kowalewskich, ppor. rez. piech. (1 I 1931), por. OW. Przed wybuchem wojny był nauczycielem i kierownikiem chóru Szkoły Powszechnej nr 1 w Ostrowi Mazowieckiej. Został aresztowany w Warszawie i 25 VIII 1943 osadzony w KL Auschwitz (nr obozowy 139003), a następnie przeniesiony do KL Gross-Rosen. Po zakończeniu wojny był nauczycielem w polskiej szkole w Karlsfeld (12 VI – 4 VIII 1945), następnie służył w OW, m.in. w komp. 4128 w Verdun, od 1953 był nauczycielem geografii i historii oraz kierownikiem Gimnazjum Wartowniczego w Verdun, a także kierownikiem chóru kompanijnego.

Notatka, IPN BU 1227/154, s. 50 (tu: Zdzisław, b. nauczyciel w Polsce, w 1957 chętny do powrotu do kraju); *Rocznik oficerski 1934*, s. 65/604, 492; Straty; <http://www.katalogszlachty.com/index.php?d=1944&u=urodzenia-1903/>.

KALUŻYŃSKI, inżynier, por. OW. Był gospodarzem klubu wartowniczego w Regensburgu (1946).

Przegląd pracy...

KAMECKI Jan, kpr. pchor. Po wojnie podjął pracę w OW we Francji, 1 IV 1946 został awansowany do stopnia ppor. funk.

Awans46.

KAMIŃSKI Alojzy, ur. 20 IV 1912 w Toruniu, syn Franciszka, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 63 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach X C Nienburg (nr jeniecki 1263), X A Schleswig, a od 17 IX 1942 w Oflagu VI Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 199/2217; Straty; WBH.

KAMIŃSKI Eugeniusz (Eugen), ur. 7 IV 1914 w Nałęczach, syn Wacława i Kamili z Czarzastych, ppor. rez. piech. (1 I 1938), por. OW, nauczyciel. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 30 pp. Do niewoli dostał się 28 IX 1939 w Warszawie. Przebywał w oflagach XI A Osterode, II A Prenzlau (nr jeniecki 1052), od 14 XI 1940 w II B Arnswalde, następnie w II D Gross Born. Po zakończeniu wojny służył w OW, w 1948 współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami”, w 1950 był d-cą komp. 4011 w Monachium, a po przeniesieniu części oddziałów do Francji d-cą komp. 4505 LSCo w Fontainebleau (1955-1956) i komp. 4082 (1956-1957). W lutym 1957 wyemigrował z żoną do USA, zamieszkał w Dearborn w stanie Michigan. Zmarł 7 I 2007 w Dearborn.

Awanse oficerskie, s. 222/379; „Na Posterunku”; Straty; FS.

KAMIŃSKI Stanisław, ur. 11 II 1906 w Kłodnicy Górnej pow. Janów Lubelski, syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1932), technik maszynowo-papierniczy. Do wybuchu wojny mieszkał w Czułowie (pow. Pszczyna). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 201 pp, utworzonego na bazie Batalionu ON „Katowice” (55 DP). Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie przejściowym w Bochni, następnie w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 377) i od 20 V 1942 w VII A Murnau. 12 VII 1945 rozpoczął pracę w OW we Francji.

Lista imienna; Rocznik oficerski 1934, s. 80/1586, 426; Straty.

KAMIŃSKI Tadeusz Zygmunt, ur. 5 IX 1913 w Warszawie, ppor. rez. kaw. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 2 psk. Dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15860). Po odzyskaniu wolności należał do kadry POW Langwasser, a następnie był d-cą wydzielonego plutonu komp. 4018 w Bambergu (1945).

Awanse oficerskie, s. 250/153; Weisbach; Straty.

KANDYJAWSKI Eugeniusz „Kawka”, ur. 28 II 1914 w Nowotańcu pow. Sanok, ppor. rez. piech., absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 19 pp we Lwowie (1935/36); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Do wybuchu wojny pracował jako urzędnik kolejowy. 28 XI 1945 przybył do POW Langwasser, a od 12 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4104. 20 IV 1946 objął dowództwo plutonu w komp. 4018.

ABS-Rejestr, s. 10117; *Rozkazy 1946* nr 85, 86, 87, 94.

KANIAK Tadeusz Czesław, ur. 25 III 1913 w Jarosławiu, por. piech. sł. st. (19 III 1938), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1931-1934); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej dowodził oddziałem

zwiadu 5 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli był więźniem oflagów XVIII A Lienz an der Drau (nr jeniecki 4750) i od 30 V 1940 II C Woldenberg (nr jeniecki 4571). Po zakończeniu wojny przebywał w I Zgrupowaniu POW Lubeka, skąd późną jesienią 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej; od 1 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4015, a 18 V 1946 został odkomenderowany do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W lutym 1949 wyemigrował do Australii. Zmarł 6 VII 1960 w Newcastle w Nowej Południowej Walii. Pochowano go na Sandgate General Cemetery.

ABS-Rejestr, s. 3681 (tu: ur. 25 III 1911); SPP, Kol. 21/4; *Rozkazy 1944* nr 404; *Rozkazy 1946* nr 111; *Awanse oficerskie*, s. 457/364; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS.

KAPALA Bolesław, ur. 17 III 1908 w Osuszu pow. Krotoszyn, por. piech. sł. st. (1 I 1936), kpt. OW. Od 31 IX 1936 do 21 V 1937 był d-cą plutonu V Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy 17 DP. Przed wybuchem wojny był instruktorem kompanii podchorążych piechoty w Centrum Wyszkożenia Wojsk Łączności w Zegrzu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 845), II C Woldenberg i VII A Murnau. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW, w lipcu 1947 był d-cą komp. 4095. Zmarł w październiku 1972.

Rocznik oficerski 1939; Straty.

KAPICA Franciszek, ur. 1 XII 1909 w Hanusku pow. Tarnowskie Góry, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej służył w 11 pp, po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufen i VII A Murnau (nr jeniecki 32234). Po zakończeniu wojny pracował w OW we Francji, 1 IV 1946 awansowano go do stopnia por. funk.

Awans46; Straty (tu: więzień Stalagu VII C).

KARASIŃSKI Tadeusz Marian „Karaś”, ur. 14 VI 1911 w Leżajsku pow. Łańcut, syn Mariana, ppor. rez. piech. (1 I 1935), absolwent gimnazjum w Leżajsku, kupiec; słuchacz Szkoły Nauk Politycznych i Politechniki Lwowskiej (1937-1939). Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Rzeszowie (1932/33); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej dowodził II plutonem w Kompanii ON „Leżajsk” (Batalion ON „Rzeszów”). Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16796). Po odzyskaniu wolności został 5 XII 1945 odkomenderowany przez dowództwo OPO do POW Langwasser, a pięć dni później objął dowództwo plutonu wydzielonego z komp. 4104, skierowanego do służby w Bambergu. 13 V 1946 przeniesiono go wraz z całym plutonem do komp. 4028, w której pracował do jej rozwiązania w 1947. Po pobycie w obozie DP w Ingolstadt wyemigrował w 1948 do USA i osiadł w Lowell w stanie Massachusetts. W 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie.

kańskie. Był członkiem zarządu Placówki 29 SWAP, Stowarzyszenia Domu Polskiego, Polskiego Klubu Politycznego im. K. Pułaskiego, Związku Narodowego Polskiego i Kongresu Polonii Amerykańskiej. Zmarł 16 II 1994 w Lowell.

ABS-Rejestr, s. 10132; *Rozkazy 1946* nr 94, 111; *Awanse oficerskie*, s. 94/256; Straty; FS.

KARBOWNIK Tadeusz „Oksza”, ur. 3 VIII 1912 w Miedznej Drewnianej pow. Opoczno, ppor. piech. sł. st. (15 X 1936), absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1933-1936). Przed wojną studiował na Politechnice Warszawskiej. Podczas kampanii wrześniowej służył w 44 pp. W czasie wojny przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau (nr jeniecki 7763) i II C Woldenberg. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW, w których od 15 III 1946 był d-cą plutonu i od 1 VI 1946 zastępcą d-cy komp. 4009, a 14 VI 1946 został „dla celów ewidencyjnych” awansowany do stopnia por. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. 27 IV 1960 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 1 VI 2001 w Houghton Lake w stanie Michigan.

ABS-Rejestr, s. 10087; *Rozkazy 1946* nr 63; *Awanse oficerskie*, s. 17/150; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS. <https://www.ancestry.com/genealogy/records/tadeusz-karbownik-24-33q889t> (tu: ur. w Skarżysku).

KARCZEWSKI Mikołaj, ur. 14 V 1898 w Kijowie, mjr art. sł. st. (19 III 1939), płk OW. Ukończył gimnazjum i politechnikę w Kijowie. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920) i tzw. buncie Żeligowskiego. W okresie międzywojennym był m.in. wykładowcą w Szkole Podchorążych Artylerii w Toruniu (1929-1934) i od września 1938 d-cą 7 baterii 7 pac w Poznaniu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt i VII A Murnau (nr jeniecki 13); 29 I 1946 został przez komendę OPO Murnau przydzielony do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, gdzie był kierownikiem wydziału I Wyszkołeniowego, a następnie od stycznia 1948 d-cą ośrodka uzupełnień (Replacement Center) OW w Fuldzie. Po likwidacji ośrodka w 1949 został d-cą 6950 LSC w Giessen, przeniesionego następnie do Kaiserslautern-Vogelweh. Gdy kierował ośrodkiem w Kaiserslautern (1 VII 1951 – 31 III 1969), podlegało mu 21 kompanii, a więc większość oddziałów pracujących na terenie Niemiec. W tym czasie został awansowany do stopnia płk. OW. W Kaiserslautern-Vogelweh kompanie zajmowały specjalnie dla nich utworzony kompleks, tzw. Pułaski Barraks. Karczewski doprowadził tam do wzniesienia nieplanowanego przez Amerykanów kościoła oraz klubu. Kierowany przez niego 6950 LSC znany był z bardzo dobrej organizacji, miał dwa kluby – oficerski i żołnierski, orkiestrę dętą i klub sportowy z sekcjami piłki nożnej i siatkówki. W 1970 przeszedł na emeryturę, a pod koniec życia wrócił do Polski. Zmarł 7 III 1989 w Bydgoszczy. Odznaczenia: SKZ, KZWLŚr.

Awanse oficerskie, s. 477/35; RO32; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Notatka o Oddziałach Wartowniczych z 12 X 1956, IPMS, KGA XVII/3; IPN BU 01419/77, s. 32, 34 (tu: b. oficer AK); WBH; *Portret Dowódcy – Mikołaja Karczewskiego*, „OW” 1969, nr 30, 25 IV, s. 3; W. Bukowiecki, *Z żałobnej karty*, „OW” 1989, nr 15, 19 IV, s. 3.

KARCZEWSKI Tadeusz, kpt. OW. W 1947 dowodził w Norymberdze sformowaną w POW Langwasser komp. 4128. W 1948 wyemigrował do USA.

Wzmianki w „OW”.

KARDASIEWICZ Stefan „Gorzki”, „Stefan Gorzki”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GORZKI** Stefan, ur. 4 VIII 1919 w Witosławicach pow. Opatów, syn Bolesława i Katarzyny, ppor., absolwent szkoły średniej (matura) i Szkoły Podchorążych Lotnictwa (1937-1939). W 1946 podawał się za ślusarza samochodowego i deklarował znajomość j. rosyjskiego, niemieckiego i francuskiego. Podczas okupacji był w powiecie i mieście Biała Podlaska organizatorem powiązanej z Konfederacją Narodu grupy młodzieży, w związku z czym został aresztowany i resztę wojny (5 IV 1944 – 16 II 1945) spędził w KL Majdanek i w Gross Rosen. W styczniu 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych. Przydzielono go do komp. 4101, w której 16 II 1946 objął dowództwo IV plutonu, a równocześnie był oficerem oświatowym oraz nauczycielem geografii i historii w kompanijnej szkole powszechnej, a także na kursie gimnazjalnym w komp. 4101 w Oberdachstetten (5 VII 1946 – 29 VI 1947). Był także przewodniczącym komisji rewizyjnej spółdzielni komp. 4101, organizatorem teatru wartowniczego w Dachau (1947) i autorem większości tekstów zamieszczanych w kompanijnym piśmie „Brac Szkolna ma Głos”. W latach 1948-1949 był oficerem oświatowym i sportowym w komp. 4094 w Mannheim-Waldhof, a także organizatorem kompanijnej „Spółdzielni Pracy”, założycielem i kierownikiem warsztatów rzemieślniczych, w których produkowano kajaki. Latem 1950 wyemigrował do Australii. Mieszkał w Robertson w Nowej Południowej Walii, gdzie stał na czele Zrzeszenia b. Wartowników i działał na rzecz pogłębiania polskiej świadomości wśród Polonii. W okresie służby w OW i podczas pobytu w Australii był stałym współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”.

ABS-Rejestr, s. 10025; ABS-SO nr 5669; *Rozkazy 1946* nr 23, 36, 40; J. Sroka, *Szare Szeregi Podlasia (1939-1944)*, Biała Podlaska 1987, s. 9; Straty; wzmianki w „OW”.

KARPIŃSKI Florian C., ur. 2 V 1908 w Żninie, syn Bolesława, ppor. rez. piech. (1 I 1935), lekarz, absolwent Gimnazjum im. Bolesława Chrobrego w Gnieźnie (1930) i Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu Poznańskiego. Podczas kampanii wrześniowej pracował w 804 Szpitalu Polowym w Piekarach. Wzięty do niewoli 21 IX 1939 w Sochaczewie został skierowany do Szpitala Rezerwowego w Łodzi, skąd 10 X 1939 wywieziono go do Stalagu XXI A Mühlhausen (nr jeniecki

7028), następnie do Oflagu VIII B Silberberg (15 XII 1940 – 1 VI 1942) i Stalagu V C Wildberg. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, m.in. w komp. G-364 w Rheinau i w amerykańskim szpitalu w tej miejscowości. Od 1 II 1946 był lekarzem sekcji łącznikowej przy 182 LSC Mannheim, a 20 III 1946 awansowano go do stopnia por. funkc. Po zakończeniu służby wyemigrował z rodziną w grudniu 1950 do USA. 8 XII 1966 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 30 I 2011 w Mazon w stanie Illinois.

Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 92/82; Straty; FS.

KARPIŃSKI Klemens Henryk, ur. 5 VII 1908 w Ostrogu pow. Szamotuły, syn Maksymiliana, por. łącz. sł. st. (19 III 1937), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 7A w Jarocinie (1929/30); deklarował znajomość j. niemieckiego, francuskiego i angielskiego (1946). W 1939 był zastępcą oficera mobilizacyjnego w 3 Batalionie Telegraficznym w Grodnie. W czasie wojny przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau i II C Woldenberg (nr jeniecki 315). W styczniu 1946 został przyjęty do I Grupy Kompanii Wartowniczych. Od 21 I 1946 był adiutantem d-cy Ośrodka Bamberg, a po odbyciu stażu w komp. 4028 został przydzielony do komp. 4011. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 28 II 1968 w Luboniu i został pochowany na tamtejszym cmentarzu parafialnym.

ABS-Rejestr, s. 10005; ABS-SO nr 3073; *Rozkazy 1946* nr 15, 99, 106; *Awanse oficerskie*, s. 413/5; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <https://billiongraves.pl/grave/Klemens-Karpinski/23991192>.

KARPOWICZ Jan, ur. 13 IX 1901 w Warszawie, por. rez. art. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 33 pal. Wojnę spędził w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 88) i VII A Murnau. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims.

Pułaski; *Awanse oficerskie*, s. 552/8; Straty.

KARSKI Edward „Athos”, ur. 27 VIII 1915 w Warszawie, ppor. NSZ, nauczyciel WF, absolwent Akademii Wychowania Fizycznego i konspiracyjnej szkoły podchorążych w oddziale leśnym (1943). 30 III 1946 został przyjęty do brygadowego ośrodka rekrutacyjnego i szkoleniowego w Fürstenfeldbruck, a następnie był d-cą plutonu w komp. 4082 i 4083. W następnych latach był m.in. członkiem Okręgowego Komitetu Sportowego LSC Frankfurt (maj 1949), a po przeniesieniu części kompanii do Francji oficerem komp. 4098 (listopad 1955). W styczniu 1957 wyemigrował do USA. Zmarł 21 V 1973 w Holliston w stanie Massachusetts.

ABS-Rejestr, s. 10105; *Rozkazy 1946* nr 76; Straty (tu: ur. 27 VIII 1925 i w okresie okupacji wywieziony do Niemiec); FS.

KARSKI Zbigniew, ppor. W latach 1946-1947 był d-cą plutonu w sformowanej w ośrodku szkoleniowym Brygady Świętokrzyskiej komp. 4250 Nadwiślańskiej im. Mariana Langiewicza.

ABS-SO nr 3567.

KARWASIŃSKI Jan Kazimierz, ur. 31 I 1914 w Stawiszynie pow. Kalisz, ppor. piech. sł. st. (1 X 1937). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 2 psp. Uniknął niewoli, ale w listopadzie 1939 został aresztowany i był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 896) i Neuengamme (1943-1945). Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 19 VI 1945 przydzielono go do II Baonu, 12 XII 1945 został skierowany na staż do komp. 4005. Służbę wartowniczą kontynuował we Francji, gdzie awansowano go do stopnia por. funk. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów, którzy „nie nadają się na stanowiska etatowe w PKPR, ale mogą być w przyszłości wykorzystani do służby w czasie ponownego organizowania PSZ poza granicami Kraju lub po powrocie do Kraju, gdyby zabrakło kadr”. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 4 VI 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w styczniu 1991 w czasie wyjazdu do Włoch.

Lista selekcyjna; *Rozkazy 1944* nr 271, 409 (tu: Karwiński); *Awanse oficerskie*, s. 27/362; Straty; FS.

KARWOWSKI Zdzisław, ur. 6 II 1907 w Warszawie, syn Hipolita i Bronisławy, ppor. rez. art. (1 I 1933). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 27 bat. plot. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 817). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji i został przydzielony do ośrodka w Nancy. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 5 I 1975.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 157/614, 652; Straty (tu: por. art. sł. st.); WBH.

KASPROWICZ Zbigniew „Wir”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **WIR-KASPROWICZ** Zbigniew, ur. 9 I 1921 w Warszawie, kpr. pchor. WP, ppor. NSZ (18 I 1946), urzędnik, absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Krakowie (1945); deklarował znajomość j. francuskiego i rosyjskiego (1946). Po przedostaniu się do amerykańskiej strefy okupacyjnej jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 16 XII 1945 przydzielono go do komp. 4016, a 18 I 1946 awansowano do stopnia ppor. i mianowano d-cą plutonu w komp. 4102.

ABS-Rejestr, s. 378; *Rozkazy 1944* nr 420; *Rozkazy 1946* nr 3.

KASPRZYK Jan, ur. 26 I 1895 w Żędowicach na Śląsku, syn Walentego i Agnieszki z Jasionków, kpt., salezjanin. W latach 1937-1939 był kierownikiem placówki młodzieżowej w Rumi. Po wybuchu wojny ukrywał się w Toruniu i Aleksandro-

wie Kujawskim pod przybranym nazwiskiem Drąg Jan. 23 IX 1943 został aresztowany w Bożejowicach i wysłany do KL Dachau (nr obozowy 68268). Wiosną 1946 był kapłanem kompanii służących przy 178 Ord. Bat. w Schwäbisch Gmünd, a w 1949 był kapłanem szwadronów wartowniczych. W lipcu 1950 wyemigrował do Brazylii, prowadził pracę duszpasterską wśród Polonii m.in. w San Paulo. W 1965 odwiedził Rumieję. Zmarł 15 VI 1982 w San Paulo.

Straty; FS; A XII 90/11 (6198); <http://gimnazjum-kniewo.org/o-nas/nasz-patron.html>.

KASZTELEWICZ Adam Kazimierz, ur. 25 XI 1913 w Tarnopolu, syn Karola, ppor. rez. broni pancernej (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą I plutonu w 2 komp. 2 Batalionu Czołgów Lekkich. Do niewoli dostał się 28 IX 1939 w Warszawie; przebywał w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 1321), II A Prenzlau, II B Arnswalde i II C Woldenberg, pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po wojnie podjął pracę w OW, m.in. był instruktorem na kursie samochodowym w komp. 4126. Po zakończeniu służby wyemigrował w lipcu 1949 do USA i zamieszkał w Irvington w stanie New Jersey; 13 V 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 17 X 2007 w Pomonie w stanie Kalifornia. Pochowano go na cmentarzu Oak Park w Clermont w Kalifornii.

Awanse oficerskie, s. 214/43; Straty (tu: ur. 24 XI 1913); FS.

KASZUBOWSKI Florian Witold, ur. 24 IV 1914 w Hamborn w Północnej Westfalii, kpt., ksiądz, chrystusowiec. Podczas wojny był związany z ZWZ-AK, m.in. jako kapłan grupy „Żelbet” w Krakowie. Aresztowany w grudniu 1943 lub lutym 1944, był więziony w KL Gross-Rosen, Mittelbau-Dora i Bergen-Belsen. Po zakończeniu wojny był duszpasterzem i wydawcą polskich pomocy szkolnych w Lubece. Od lipca 1946 przebywał we Francji; założył i redagował (1 VIII 1946 – 1959) tygodnik „Polska Wierna”, organ Polskiej Misji Katolickiej; od lipca 1948 wygłaszał w Radiu Lille pogadanki religijno-patriotyczne. Miał opinię doskonałego kaznodziei: „o bystrym umyśle, szeroko sięgających horyzontach, zawsze wesoły i wyjątkowy mówca”; dzięki jego zabiegom uruchomiono 11 XI 1951 za pośrednictwem Radia France Internationale codzienną transmisję mszy św. z kościoła polskiego w Paryżu. Po przerzuceniu części kompanii wartowniczych do Francji został kapłanem tamtejszych ośrodków wartowniczych. W marcu 1960 wyemigrował do USA.

J. Guzikowski, *Chrystusowcy we Francji 75 lat służą Bogu i rodakom (1936-2011)*; Straty; FS.

KASZUBSKI Eugeniusz Franciszek „Żarnowiec”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **ŻARNOWIEC** Bogusław, ur. 27 III 1899 w Lublinie, syn Heliodora, kpt. art. sł. st. (1 I 1936), absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Artylerii w Poznaniu (1921); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Od grudnia 1937 był d-cą 2 baterii w Dywizjonie Artylerii KOP „Czort-

ków”. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą baterii 40 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde i II C Woldenberg (nr jeniecki 486). Po zakończeniu wojny przebywał w Samodzielnym Zgrupowaniu Plön, podległym POW Lubeka. W drugiej połowie listopada 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej; po tygodniowym stażu w komp. 4006 23 XI 1945 objął dowództwo komp. 4014; 3 I 1946 wyjechał na dziesięciodniowy urlop do Lubeki, prawdopodobnie w celu werbowania oficerów do służby w oddziałach wartowniczych formowanych przez Brygadę Świętokrzyską; 9 III 1946 przeniesiono go do dowództwa kompanii w Erlangen; 21 III 1946 otrzymał dwumiesięczny urlop okolicznościowy na poszukiwanie rodziny, z którego chyba już nie wrócił do służby. Wyemigrował do USA i mieszkał w Chicago. 31 V 1960 uzyskał obywatelstwo amerykańskie.

ABS-Rejestr, s. 136 (tu: ur. 27 III 1899); SPP, Kol. 21/4; *Rozkazy 1944* nr 392, 397, 411; *Rozkazy 1946* nr 2, 58, 68; *Rocznik oficerski 1939*; *Awanse oficerskie*, s. 357/46; WBH; Straty; FS.

KASZYCKI Bronisław, ur. 23 IX 1900 w Książu Wielkim pow. Miechów, syn Franciszka, por. rez. piech. (1 I 1935). Przed wojną był kierownikiem szkoły powszechnej I stopnia. Kampanię wrześniową odbył w szeregach 75 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie przejściowym w Bochni, następnie w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 378) i od 25 V 1942 w VII A Murnau. Po uwolnieniu służył w OW; na początku 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. G-354 w Käfertalu. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: MN (1932).

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 55/292, 548; *Awanse oficerskie*, s. 525/269; „MP” 1932, poz. 142; Straty; Spis nauczycieli; WBH.

KAWA Stanisław, por. OW we Francji. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów, którzy „nie nadają się na stanowiska etatowe w PKPR, ale mogą być w przyszłości wykorzystani do służby, w czasie ponownego organizowania PSZ poza granicami Kraju lub po powrocie do Kraju, gdyby zabrakło kadr”.

Lista selekcyjna.

Być może był to **KAWA** Stanisław Ferdynand, ur. 24 VI 1914 w Soboniowie, syn Piotra, ppor. rez. piech. (1 I 1937).

Awanse oficerskie, s. 205/2834; WBH (tu: por. rez. piech.).

KAWAŁKOWSKI J., ur. 1903, ppor. rez. int. Latem 1945 przebywał w OPO Murnau, 12 VII 1945 przyjechał do Reims z zamiarem podjęcia pracy w OW, ale przed 8 VIII 1945 wrócił do Murnau.

Lista imienna.

Kawecki Stanisław, ppor. Jesienią 1945 był d-cą komp. w batalionie wartowniczym we Friedrichshafen we francuskiej strefie okupacyjnej.

Sprawy wojskowe.

Być może był to **Kawecki** Stanisław, ur. 10 IV 1892, ppor. rez. piech. (1 VI 1919).

Rocznik oficerski 1934, s. 36/1073, 878.

Kazaniecki Klemens, ur. 1 XII 1915 w Dulsku pow. Rypin, plut. pchor. WP (24 VII 1938), ppor. NSZ (18 I 1946), absolwent gimnazjum starego typu (matura 1937); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Przed wojną ukończył trzy stopnie Przysposobienia Wojskowego (1934-1937), Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty 16 DP w Grudziądzu (1937/38) i pierwszy rok studiów prawniczych (1938/39). Podczas kampanii wrześniowej przebywał w Ośrodku Zapasowym 16 DP w Radomiu (31 VIII – 12 IX 1939) i tam został wzięty do niewoli. Resztę wojny spędził w obozach jenieckich. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 16 XI 1945 został przydzielony do komp. 4010, 26 XI 1945 mianowany zastępcą d-cy VI plutonu w tej kompanii, a 28 XI 1945 awansowany na sierż. pchor.; od 10 I 1946 uczestniczył w tygodniowym kursie dla podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI, a po jego ukończeniu został awansowany 18 I 1946 do stopnia ppor. i mianowany d-cą plutonu w komp. 4004. W 1947 uczestniczył w kursie oficerskim w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, a następnie był d-cą plutonu w komp. 4003 w Bremie. Po rozwiązaniu kompanii (11 VIII 1947) został skierowany do obozu DP Hersfeld w Hesji, gdzie był referentem oświatowym koła SZBS. W sierpniu 1949 wyemigrował do USA, osiadł w Detroit w stanie Michigan, gdzie pracował jako piekarz. 23 XI 1954 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 24 IX 2014 w Sterling Heights w stanie Michigan.

ABS-Rejestr, s. 3771; ZE nr 689, ABS-12; KW BS nr 689; ABS-SO nr 4716; IPN BU 01419/77, s. 57; *Rozkazy 1944* nr 391, 392, 395; *Rozkazy 1946* nr 8, 15; <http://temrowski.tributes.com/obituary/show/Klemens-Kazaniecki-101722402>; FS.

Kaznowski, kpt. OW. We wrześniu 1945 był d-cą kompanii wartowniczej w rejonie Mannheim.

Kądziołka Józef, ur. 10 VIII 1911, por. rez. piech. (1 I 1938). W czasie wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau, skąd 17 XII 1945 odszedł do służby w OW. Na początku 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 4244 w Mainz-Kastel.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 588/415.

KELNER Franciszek, ur. 24 IV 1904 w Lutyni na Śląsku Cieszyńskim, syn Józefa, plut. pchor. WP. Uczestniczył w kampanii wrześniowej i 17 IX 1939 został wzięty do niewoli w Ropczycach. W czasie wojny przebywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 296847) i IV G Oschatz. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW; 1 XII 1945 został awansowany do stopnia ppor. funk., na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 4243 w Esslingen.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; WBH.

KĘPA Zdzisław Stanisław, ur. 1 V 1909 w Dębicy, syn Józefa i Marii, por. piech. sł. st. (1 I 1938). Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w komp. szkolnej KOP „Wilejka”. Uniknął niewoli, ale w 1943 został aresztowany w Wilnie i po pobycie w więzieniu w Lubece 31 XII 1944 osadzony w KL Buchenwald (nr obozowy 85663). Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, 1 XII 1945 awansowano go do stopnia kpt.; na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. 4241 w Damm; w grudniu 1946 dowodził komp. 4067. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 6 XII 1994.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 451/57; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

KIEDRZYŃSKI Antoni, ur. 29 IV 1897 w Sosnowicy pow. Parczew, syn Zygmunta i Zofii, rtm. WP, por. OW. W czasie I wojny światowej był żołnierzem LP i Polskiego Korpusu Posiłkowego. Po odzyskaniu niepodległości kontynuował służbę wojskową. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, m.in. w obronie Warszawy i Radzymina, a jesienią 1920 uczestniczył w tzw. buncie Żeligowskiego. W służbie czynnej pozostawał do 1929. Po odejściu z armii ukończył Wyższą Szkołę Handlową (1932) i był dyrektorem Wielkopolskiego Towarzystwa Eksportowego w Poznaniu; w 1939 został powołany do służby w stopniu rtm., w czasie obrony Warszawy był kwatermistrzem Grupy Wschód Praga – Saska Kępa (336 pp). Po kapitulacji przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 52749), gdzie ciężko chorował, następnie w X C Lubeka, a od 17 IX 1942 w VI B Dössel. W 1944 został aresztowany i po pobycie w więzieniu w Kolonii zesłano go 17 IX 1944 do KL Buchenwald (nr obozowy 81868). Od 1946 pracował w OW, w których był d-cą kompanii w Hanau, we Frankfurcie, w Kaiserslautern i w Weinheim, zastępcą d-cy komp. 4023 (1955-1962) i do przejścia na emeryturę d-cą komp. 8530 w Mannheim. Należał do grona długoletnich współpracowników „Ostatnich Wiadomości” i był wiceprezesem zarządu Oddziału b. Więźniów Politycznych Kompanii Wartowniczych i Pracy (1948-1950). Odszedł na emeryturę w czerwcu 1967. Zmarł 30 V 1984 w Mannheim. Odznaczenia: KW (ośmiokrotnie), ZKZ, SKZ, Krzyż na Śląskiej Wstędze Waleczności, KZWŁŚr, Medal Polska Szwemu Obrońcy, Medal Dziesięciolecia, Srebrny Medal za obronę Saskiej Kępy.

„OW” 1982, nr 22, 28 VI, s. 3; 1984, nr 19, 6 VI, s. 3 (tu: ur. 13 VI 1902); Straty (tu: ur. 13 VI 1899); https://pl.wikipedia.org/wiki/Antoni_Kiedrzyński.

KIELAR Kazimierz „Komar”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KOMAR** Kazimierz, ur. 10 IX 1910 w Dąbrowie pow. Przemyśl, ppor., urzędnik państwowy, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty Przemyśl (1931/32). Do brygady Świętokrzyskiej dołączył 5 VII 1945 i został przydzielony do IV Baonu; po reorganizacji z 17 VIII 1945 był d-cą plutonu w komp. kpt. „Gustawa”. Po przekształceniu Brygady w formację wartowniczą został 21 IX 1945 d-cą I plutonu w komp. 4003; 27 II 1946 przeniesiono go do ośrodka wartowniczego Bad Reichenhall na dowódcę plutonu w komp. 4087.

ABS-Rejestr, s. 2; *Rozkazy 1944* nr 283, 318rs, 323, 337, 345d, 349; *Rozkazy 1946* nr 49, 62.

KIELBRATOWSKI Alfons, ur. 25 X 1910 w Łągu pow. Chojnice, syn Karola i Marty z d. Gończa, ppor. rez. piech. (1 I 1934); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu ckm w Batalionie ON „Czersk”. Wojnę spędził w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 863), II C Woldenberg i VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji. W jego charakterystyce zapisano, że jest pracowitym i cieszącym się dobrą opinią u Amerykanów oficerem batalionu wartowniczego w Hawrze (1945-1946). W kwietniu 1946 został zwolniony ze służby na własną prośbę w związku z wyjazdem do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 70/2615; Straty; <https://www.geni.com/people/Alfons-Kielbratowski/6000000018147096570?through=6000000020310858059>.

KIEŁCZEWSKI Franciszek, ppor. Był oficerem oświatowym sekcji łącznikowej przy 111 LSC (1946-1947), a następnie d-cą liczącej ok. 250 osób kompanii pracy w Schleissheim k. Monachium.

ABS-SO nr 3096.

KIEŁCZEWSKI Tadeusz „Zyburt”, ur. 17 VIII 1906 w Mszczonowie pow. Żyrardów, ppor. rez. (1932), kpt. AK i OW, inżynier rolnik. Ukończył SGGW w Warszawie (1933) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Jarocinie (1928/29). Wiosną 1946 podjął pracę w OW, od marca 1946 do września 1947 był d-cą komp. 4007, po jej rozwiązaniu został komendantem obozu dla zwolnionych wartowników w Ingolstadt. Pod koniec lat 40. wyemigrował wraz z grupą wartowników do Francji, gdzie jeszcze w 1952 był kierownikiem Okręgu „Ogniwa” Maubeuge.

ZE nr 315, ABS-11; ABS-SO nr 3072; ABS-KW BS nr 315; Matyszewski.

KIEŁKOWSKI Wiktor, ur. 17 XII 1896, kpt. żand. sł. st. (1 I 1933). Od października 1937 do wybuchu wojny był adiutantem w Dowództwie Żandarmerii MSWojsk. Podczas kampanii wrześniowej uczestniczył w obronie Warszawy. Po kapitulacji przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 864)

i VII A Murnau. 17 XII 1945 rozpoczął służbę w OW, był d-cą komp. 4192 w obozie szkoleniowym w Mannheim-Käfertal (1946-1947), opiekunem Klubu „Odrodzenie” w Käfertalu (1946), d-cą plutonu żandarmerii wartowniczej w Fuldzie (1948) oraz d-cą komp. 7812 w tej miejscowości. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. 17 VIII 1963 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 24 VIII 1975 w Chicago. Odznaczenia: SKZ.

Rocznik oficerski 1939; „OW” 1946, nr 296, s. 2; Straty (tu: ur. 1890).

KIEROŃ Stanisław, ur. 4 IX 1900 w Wygodzie pow. Kępno, kpt. piech. sł. st. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą kompanii odwodowej Batalionu KOP „Stołpce”, a od 14 IX 1939 d-cą I bat. 96 pp, z którym walczył m.in. w Lasach Janowskich. Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau, a późną jesienią 1945 podjął pracę w OW; od 17 XII 1945 był d-cą liczącej 157 ludzi komp. 8920 w Viernheim. Po zakończeniu służby wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Zmarł jesienią 1965 w Barnet w hrabstwie Middlesex.

Awanse oficerskie, s. 315/209; Rocznik oficerski 1939; Straty; FS.

KIJEWSKI Leon „Orlicz”, ur. 14 IV 1905 w Osowcu pow. Mogilno, syn Józefa, kpt., ksiądz, absolwent Seminarium Duchownego w Poznaniu (święcenia kapłańskie 14 VI 1931). Przed wybuchem wojny był proboszczem parafii św. Mikołaja w Dźwiersznie Wielkim k. Wyrzyska (1 VII 1936 – IX 1939). 14 III 1940 został aresztowany i był więziony w KL Dachau, Gusen i ponownie Dachau (nr obozowy 22108). Po wyzwoleniu przez wojska amerykańskie został duszpasterzem skupisk polskich; był także kapelanem brygadowych ośrodków wartowniczych w Kitzingen (od 7 XII 1945) i Herzogenaurach (od 20 III 1946), a następnie kapelanem 157 LSC (od 15 VI 1946). Po powrocie do kraju związał się z ruchem księży-patriotów. Był proboszczem parafii w Kruszwicy i wicedziekanem dekanatu kruszwickiego. Zmarł 5 XI 1976 w Kruszwicy i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

ABS-Rejestr, s. 3693; Rozkazy 1946 nr 67 (tu: Kijeski B. Adam), 107; Straty; <http://kruszwica.historia.blogspot.com/2015/08/ksieza-dekanatu-kruszwickiego.html> (tu: ur. w Linowcu).

KILIAŃSKI Bolesław, ur. 3 IV 1925 w Warszawie, ppor. AK (16 IX 1944). Ukończył 3 klasy gimnazjum i zaliczył większość zajęć w konspiracyjnej Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty AK w Warszawie. Podczas powstania warszawskiego awansował do stopnia ppor. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 19 X 1945 został przydzielony do OZB, a od 20 X 1945 był d-cą I plutonu komp. 4006. 19 I 1946 zwolniono go z Brygady za pijaństwo.

ABS-Rejestr, s. 65; Rozkazy 1944 nr 366 (tu: Kiljanowski), 367, 369, 375 (tu: Kilianowski), 383, 384; Rozkazy 1946 nr 16.

KINAL Waław, ur. 26 VII 1911 w Sędzinach pow. Szamotuły, ppor. rez. piech. (1 I 1936), absolwent Gimnazjum Państwowego im. św. Barbary w Chodzieży, urzędnik pocztowy. Podczas kampanii wrześniowej służył w 62 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weilburg an der Lahn (nr jeniecki 903), XI A Osterode (1940) i II C Woldenberg. Latem 1945 podjął służbę w kompaniach wartowniczych, a od 15 VI 1946 był intendentem szpitala Brygady w Monachium. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 28 VIII 2004 w Słupie pow. Poznań.

ABS-Rejestr, s. 10164; *Awanse oficerskie*, s. 142/838; Straty; <http://www.parafiaslupia.pl/walaw,kinal,817,grob.html>.

KINASIEWICZ Zdzisław Józef „Tor”, ur. 24 I 1916 w Jarosławiu, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938), kpt. OW, absolwent Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (15 X 1938). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 7 komp. 53 pp. Uniknął niewoli i w czasie wojny był żołnierzem AK w Małopolsce południowo-wschodniej, a od listopada 1946 d-cą WiN w pow. jarosławskim. Latem 1947 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i podjął pracę w OW. Przez wiele pracował w OW, a następnie w Oddziałach Technicznych i Pomocniczych, m.in. jako oficer komp. 8533 (1964-1965). Zmarł 9 II 1991 w Mannheim.

Awanse oficerskie, s. 36/134; *Rzeczpospolita Podchorążacka. Jednodniówka podporuczników XV promocji imienia Marszałka Śmigłego-Rydza*, Ostrów Mazowiecka 1938; KJ.

KINASTOWSKI Władysław Tadeusz, ur. 30 XII 1914 w Łodzi, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938). Po ukończeniu szkoły podchorążych został przydzielony do 18 pp w Skierniewicach. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 7 komp. tego pułku. Wojnę spędził w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 657), II A Prenzlau i II E Neubrandenburg. Po odzyskaniu wolności pracował w OW, w latach 1946-1947 służył w komp. 4068 w Böblingen k. Stuttgartu, w 1948 wchodził w skład sekcji łącznikowej przy 197 LSC Frankfurt; należał do grona współpracowników „Ostatnich Wiadomości” (1946-1948). Był aktywnym działaczem YMCA, członkiem YMCA Field Secretary w amerykańskiej strefie okupacyjnej, dyrektorem Szkoły Społecznej YMCA w Mannheim-Luisenpark (1947) i stałym współpracownikiem „Szlaku” – pisma YMCA przy Kompaniach Wartowniczych. Po zakończeniu służby wyemigrował do Kanady i mieszkał w Winnipeg, a następnie w Welland w prowincji Ontario (jeszcze w maju 1955).

Awanse oficerskie, s. 36/218; *Rocznik oficerski 1939*; „OW” 1947, nr 43, s. 8; „Szlak” 1947, s. 47; Straty (tu: ur. 3 XII 1912 i 30 XI 1914).

KINTOPF Jan Wiesław, ur. 12 X 1908 w Warszawie, st. strz. WP, ppor. OW. Uczestniczył w kampanii wrześniowej, a następnie przebywał w stalagu (nr jeniecki 7892). Po przeniesieniu na status cywilny był robotnikiem przymusowym

i pracował w rolnictwie. Po zakończeniu wojny zgłosił się do OW, w których awansował do stopnia ppor. Służył m.in. w komp. 4506. 11 III 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Baltimore. Zmarł we wrześniu 1969 w Johnson City w stanie Nowy Jork.

Straty (tu: ur. 20 X 1908); FS (tu: ur. 12 X 1908).

KIZEWETER Mieczysława „Mięta”, ur. 3 XII 1912 w Warszawie, córka Franciszka i Walerii, ppor. AK. Uczestniczyła w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji była więziona w stalagach XI B Fallingbommel (nr jeniecki 1692) i IX B Bad Sulza. Po zakończeniu wojny przebywała w Polskim Obozie Wojskowym Kobiet „Burg” w Weinheim, skąd na początku 1946 odeszła do pracy w OW. Wróciła do kraju. Zmarła 26 VI 1988 w Warszawie.

Wykaz odkomenderowanych z 22 I 1946 do służby w kompaniach wartowniczych, IPMS, A XII 80 (tu: Kizeweter); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Mieczyslawa_Kizeweter;Straty.

KIZEWETER Witold, ur. 6 III 1914 w Glinkach, syn Szymona i Heleny, pchor. WP, por. OW, nauczyciel. Do niewoli został wzięty 4 IX 1939 w Mławie. Wojnę spędził w oflagu XVIII B Wolfsberg (nr jeniecki 223) oraz w stalagach VI B Neu Versen, VI G Bonn-Duisdorf, VI H Arnoldsweiler i 326 (VI K) Senne. Po zakończeniu wojny zgłosił się do służby w OW, w których otrzymał stopień ppor. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. G-364 w Rheinau. 1 IV 1946 awansowano go do stopnia por. funkc. (tu: Kizeweter). Zmarł 4 IV 2005 w Warszawie.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty (tu: Kizeweter); WBH (tu: ur. w Siedlcach).

KŁAPUCKI Stanisław (Kłapucki Stanisław), ur. 1 II 1914 w Krakowie, syn Ludwika i Stanisławy z Dutkiewiczów, pchor. WP, ppor. OW. Brał udział w kampanii wrześniowej i 21 IX 1939 został wzięty do niewoli pod Tomaszowem Lubelskim. Przebywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 296849) i IV G Oschatz. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW we Francji, gdzie był w latach 1945-1946 oficerem kompanii wartowniczej w Hawrze. W kwietniu 1946 został zwolniony z pracy za zaniedbywanie obowiązków.

Straty.

KŁARZYŃSKI Henryk, ur. 28 XII 1901, ppor. rez. piech. (1 IX 1931), nauczyciel. Przed wybuchem wojny był kierownikiem szkoły powszechnej III stopnia; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 96 pp. Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15862). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 71/486; Straty.

KLEITZ Karol Marcjan Józef, ur. 25 III 1906 w Żabinie pow. Maków Mazowiecki, syn Alfonsa i Zofii z Gierzyńskich, ppor. rez. piech. (1 I 1932), ziemianin. Ukończył szkołę średnią i trzy lata studiów na SGGW. Po zakończeniu szkolenia unitarnego w Batalionie Podchorążych Rezerwy Piechoty i odbyciu obowiązkowych ćwiczeń został awansowany do stopnia ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 13 pp w Puławach. Do wybuchu wojny pracował we własnym gospodarstwie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził najpierw plutonem, a od 17 IX 1939 7 komp. 13 pp, z którą brał udział w obronie Modlina. Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 255). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji, gdzie awansował do stopnia por. funkc. Latem 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 8 IX 1963 w Olsztynie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym.

Lista imienna; Awans46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 84/2351, 437; Straty (tu: ur. 1900); WBH (tu: ur. w Warszawie); <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=34&sub=566>.

KLEPACZ Jan, oficer czasu wojny. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem w komp. transportowej 7014 w Londronie.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **KLEPACZ** Jan, ur. 12 XII 1919 w Aleksandrowie, syn Walentego i Agnieszki, który od października 1944 przebywał na przymusowych robotach w Babenhausen w Hesji. Zmarł 1 VI 2000.

Straty.

KLERYKOWSKI Aleksander Edmund, ur. 23 XI 1904 w Katowicach, por. sł. st. broni pancernej (1 I 1932). W 1939 był instruktorem komp. szkolnej 5 Batalionu Pancernego w Krakowie. W czasie wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15793). Po odzyskaniu wolności pracował w OW; był m.in. zastępcą d-cy komp. 4158 LSCo w Bremen-Blumenthal (amerykańskiej enklawie nad Morzem Północnym) i opiekował się jedynym wówczas (1949) w strefie brytyjskiej gimnazjum polskim w Rehden w Dolnej Saksonii. W sierpniu 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago.

Rocznik oficerski 1939; Straty; FS.

KLEWICZ Edward „Zbigniew”, ur. 5 IV 1918 w Czarnocinie pow. Pińczów, por. rez. piech., por. OW, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 4 pp Leg. (1937/38); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas okupacji został wywieziony na roboty przymusowe do Niemiec. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 14 XII 1945 był zastępcą d-cy, a przez pewien czas także p.o. d-cą komp. 4007. Na początku 1947 opuścił kompanię. W późniejszym okresie był „oficerem”.

rem imprezowym” komp. 4207, członkiem kompanijnego zespołu rewelersów (1948) i WKS (w zawodach lekkoatletycznych startował w rzucie dyskiem). Od 13 II 1948 przewodniczył kolegium sędziowskiemu Zarządu Okręgu Polskiego Związku Sportowego obejmującego kompanie podległe 120 LSC (Mannheim). W latach 1948-1949 pełnił funkcję przewodniczącego Koła nr 301 SZBS przy komp. 4207 w Mannheim (1948-1949). Wyemigrował do Francji.

ABS-Rejestr, s. 3700; ABS-25; ABS-CO nr 451; *Rozkazy 1944* nr 414; Straty.

KLIMOWICZ Władysław (KLIMONT Władysław), ur. 7 VI 1892 w Szatkowie pow. Wiłkomierz (Litwa), por. łącz. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 7 komp. telegraficznej. Wojnę spędził w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 1328), II D Gross Born i VI B Dössel (17 IX 1942), gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Po zakończeniu wojny pracował w obozowym urzędzie pocztowym. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji fizycznej, ale nadaje się tylko do pracy na zapleczu. Na początku 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel (tu: Klimowski W.); *Rozkazy KOP Dössel*; Straty (tu: Klimont W.).

KLINKOSZ Alojzy, ur. 27 I 1908 w Goręczynie pow. Kartuzy, ksiądz. Świecenia kapłańskie otrzymał 19 XII 1931 w Pelplinie, następnie był wikarym w Pelplinie (1932), Jezewie (1932-1934) Toruniu (1935-1938) i Tczewie (1938-1939). Został aresztowany 18 X 1939 i był więziony w Forcie VII w Poznaniu, a od 11 I 1940 w obozach koncentracyjnych Stutthof (11 I – 10 IV 1940), Sachsenhausen (10 IV – 14 XII 1940) i Dachau (nr obozowy 22489), gdzie doczekał wyzwolenia. Po zakończeniu wojny pracował w środowiskach polskich w Garmisch-Partenkirchen, Landshut i Landsberg oraz był kapelanem OW w Fürstenfeldbruck, Neubiberg, Landsberg (1951-1953). W 1960 został mianowany kanonikiem, a w 1971 kapelanem honorowym papieża. Zmarł 6 IV 1972 w Monachium.

Straty; M. E. Jezierska, *Transporty więźniów Fortu VII do Stutthofu*, „Zeszyty Muzeum” z. 4, s. 166.

KLISZEWSKI Aleksander Edward, ur. 20 IV 1908 w Detroit (USA), ppor. rez. piech. (1 I 1935); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu karabinów maszynowych w 66 pp. 7 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w oflagach II D Gross Born (nr jeniecki 178), II B Arnswalde i VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 110/2059; Straty.

KLUCZYŃSKI Edward, ur. 18 VIII 1896 w Warszawie, ppor. rez. piech. (1 VI 1919). Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 15 pp. Wojnę spędził w Ofłagu VII A Murnau (nr jeniecki 2213). 12 VII 1945 rozpoczął służbę w OW we

Francji, ale szybko z niej zrezygnował i wrócił do OPO Murnau, gdzie zmarł 24 X 1945.

Lista imienna (tu: ur. 1898); *Rocznik oficerski 1934*, s. 35/878, 811; Straty.

KLUPSCH Felicjan, ur. 11 IX 1906 w Kobylinie pow. Krotoszyn, syn Antoniego, ppor. rez. piech. (1 I 1934). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w komp. ON „Szamotyły”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 420). 17 XII 1945 podjął pracę w OW; w styczniu 1946 był oficerem w komp. 8918 w Mannheim-Stadion. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 50/423; WBH; Straty (tu: także **KLUSZ** E.).

KLUSZCZYŃSKI „Podoski”, ur. 28 III 1908 w Sosnowcu, por. NSZ, absolwent Wyższej Szkoły Nauk Politycznych i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1930/31), kupiec. Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył w sierpniu 1945 i został przydzielony do O. VI sztabu; od 13 IX 1945 był członkiem brygadowej komisji weryfikacyjnej, a 1 X 1945 został oficerem do specjalnych zleceń w grupie majora „Aleksandra” (Ekspozytura „En” Regensburg). 24 XII 1945 awansował do stopnia por.; od 15 III 1946 wchodził w skład O. VI Ośrodka Fürstenfeldbruck, od 15 VI 1946 był oficerem w 156 LSC.

ABS-Rejestr, s. 106; *Rozkazy 1944* nr 307, 338, 364a, 422; *Rozkazy 1946* nr 63.

KLUSZCZYŃSKI Mieczysław Jan, ur. 28 VIII 1904, por. rez. piech. (1 IX 1932), oficer KW, sekretarz polowy YMCA na Okręg Monachium. Zajmował się głównie działalnością kulturalno-oświatową. Był m.in. kierownikiem wartowniczego kursu urlopowego w ośrodku YMCA w Alpach (1948-1949) i kierownikiem referatu sportowego w Okręgu Monachium (1949). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 3 I 1956 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Jego ostatnim płatnikiem był konsulat USA w Polsce. Zmarł 14 I 1987 w Warszawie.

Rocznik oficerski 1934, s. 92/628, 481; FS; ZCK Warszawa.

KLUŻNIAK Tadeusz Franciszek, ur. 2 X 1907 w Jabłonie k. Warszawy, syn Ludwika, ppor. rez. piech. (1 I 1933); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 6 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XXA Toruń i w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 177). Po zakończeniu wojny był członkiem zarządu poczty obozowej i autorem projektów znaczków przez nią wydanych. Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 96/645, 422; Straty; WBH.

KŁOS Franciszek, ur. 29 XI 1903 w Wólce Pukarzowskiej, por. art. sł. st. (1 I 1932). Od lutego 1937 do wybuchu wojny był d-cą 1 baterii 7 pac, z którą walczył w czasie kampanii wrześniowej. Wojnę spędził w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 451), II C Woldenberg i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Pracował przez wiele lat w OW w Niemczech i we Francji, m.in. jako zastępca d-cy komp. 4095 (1956-1957). Na przełomie lat 60. i 70. był oficerem w komp. 8905 Civ Spt Gp (M., DS/GS) w Esslingen. Zmarł 26 II 1983 w Stuttgarcie.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; KJ; Straty (tu: ur. 29 XI 1906).

KŁYMIUK Wiesław Leonard, ur. 27 XI 1922 w Olkuszu, syn Michała, kpt. OW, lekarz-stomatolog. W okresie okupacji został wywieziony do Rzeszy; po zakończeniu wojny służył w OW, w pierwszej połowie lat 50. pracował w 4207 LSCo w Mannheim.

Straty; <https://digitalcollections.its-arolsen.org/03020101/name/pageview/2267983/2524590> (fot.).

KOBULSKI Jan, ur. 1911, ppor. rez. piech. Podczas okupacji żołnierz AK; od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna.

KOBYLAŃSKI Jan, ur. 12 VII 1895 w Wilnie, syn Jana, ppłk dypl. piech. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej był szefem sztabu 14 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV B Königstein i VII A Murnau (nr jeniecki 867). Latem 1945 był polskim komendantem obozu w Golling k. Salzburga i d-cą Polskiego Batalionu „Markt-Pongau”. W 1947 wrócił do kraju.

Awanse oficerskie, s. 377/59; Straty; WBH.

KOBYLAŃSKI Marian, ppor. W styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą liczącego 42 ludzi oddziału 4231 w Wiesbaden.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

KOBYLIŃSKI Lech „Rewel”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych
KOBYLAŃSKI-PANKAU Lech Stanisław, ur. 19 V 1926 w Poznaniu, syn Stanisława i Marii z Kayzerów, w okresie okupacji używał nazwiska Pankau, ppor. NSZ, technik-mechanik, absolwent gimnazjum w Rogoźnie (1939) i dwóch lat konspiracyjnego Liceum Rolniczego prof. Rostafińskiego w Warszawie (1944); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Od maja 1943 był żołnierzem AK,

a od listopada 1943 NSZ. Po ukończeniu konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty NSZ w Warszawie (styczeń – czerwiec 1944) został w sierpniu 1944 awansowany na plut. pchor. Podczas powstania warszawskiego był d-cą sekcji 1 plutonu specjalnego, d-cą drużyny w 2 plutonie komp. „Warszawianka” zgrupowania „Chrobry II”. Walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 103043), Oflagu II D Gross Born, Stalagu X B Sandbostel i Oflagu X C Lubeka. Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 1 VII 1945 był oficerem materiałowym w dowództwie Brygady. 17 XI 1945 oddelegowano go na przeszkolenie do 2 Korpusu, w którym służył w 16 Pomorskiej Brygadzie Piechoty i odbywał wyprawy kurierskie do kraju. Wiosną 1946 wrócił do Niemiec, od 15 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4005. 28 III 1946 awansowano go do stopnia ppor. czasu wojny i przeniesiono do komp. 4015. 1 VI 1946 został dyscyplinarnie zwolniony ze służby, ale po pewnym czasie przyjęto go ponownie. W 1949 wyemigrował do USA, zamieszkał w Detroit, gdzie pracował w fabryce General Motors. Studiował na wydziale inżynierii na Wayne State University w Detroit. W latach 1956-1957 zabiegano bez powodzenia o potwierdzenie jego stopnia oficerskiego przez sztab Naczelnego Wodza w Londynie. Zmarł 27 IX 1997 w Detroit. Odznaczenia: Krzyż NCZ.

AP RP, sygn. 520/10; *Rozkazy 1944* nr 392; *Rozkazy 1946* nr 63, 69, 70, 74, 75, 76, 78, 79; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Lech_Kobylnski_1; „Szaniec Chrobrego” 1997, nr 29, s. 39; nr 30, s. 32-34; Straty (tu: Pankau Lech).

KOCHAŃSKI Stefan Franciszek, ur. 12 VIII 1908 w Dobrzycy pow. Krotoszyn, syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1934). Przed wojną był kierownikiem szkoły powszechnej I stopnia. Dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 904). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był oficerem kompanii w Hawrze, z której w kwietniu 1946 został zwolniony za zaniedbywanie służby. W 1947 wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 66/2220; Straty; WBH.

KOCIELSKI Lucjusz Erazm, ur. 25 XI 1911 w Strzemieszycach (Dąbrowie Górniczej), syn Henryka, ppor. rez. art. (1 I 1936), absolwent Szkoły Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem zwiadu 6 baterii II dywizjonu 23 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15439). Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW; w styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. 4221 w Weinheim. Wrócił do kraju. Autor wspomnieniowego szkicu poświęconego wyzwoleniu Murnau przez wojska amerykańskie.

Awanse oficerskie, s. 170/184; „Łąbinowicki Rocznik Muzealny” 1987, nr 11; Straty; WBH.

KOCIŃSKI Feliks, ur. 1 XI 1899 w Sitowcu pow. Bydgoszcz, kpt. piech. sł. st. (1 I 1935). W 1939 był d-cą 2 komp. 61 pp w Bydgoszczy, z którą wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 1310), II C Woldenberg i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce w Nancy. Odznaczenia: SKZ.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 312/36; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

KOCIUBIŃSKI Aleksander, ur. 29 VIII 1905 w Wysuczce pow. Tarnopol, kpt. rez., absolwent studiów medycznych (1929); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Do wybuchu wojny prowadził prywatną praktykę w Siedliszczach nad Wieprzem pow. Chełm Lubelski. Podczas okupacji został wywieziony do Niemiec. 10 VI 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 15 VI 1946 był lekarzem 156 LSC, a w 1948 naczelnym lekarzem Obozu Uzupełnień w Fuldzie. W latach 50. był oficerem 6950 LSC.

ABS-Rejestr, s. 10166; RL38/543; Straty.

KOCYAN Zbigniew, ur. 18 XII 1910 w Załuczu pow. Śniatyn, prawnik, plut. pchor. WP, por. funk. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem w 11 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15863), a od 5 VI 1940 w Stalagu VI B Neu Versen. Po zakończeniu wojny podjął służbę w OW we Francji; w listopadzie 1946 był oficerem obozu w Reims. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów, którzy „nie nadają się na stanowiska etatowe w PKPR, ale mogą być w przyszłości wykorzystani do służby w czasie ponownego organizowania PSZ poza granicami Kraju lub po powrocie do Kraju, gdyby zabrakło kadr”.

Lista selekcyjna; Straty.

KOCIŃSKI Jerzy Tadeusz, ur. 14 I 1915 w Helsinkach, por. piech. sł. st. (19 III 1939). Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 9 komp. 83 pp w Kobryniu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził kompanią zwiadowców tego pułku. Walczył w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 397), X B Nienburg (nr jeniecki 52912) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Wiosną 1945 wyjechał z Dössel i podjął służbę w OW we Francji. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów „b. dobrych, ale bez cech szczególnie wyróżniających ich od strony zdolności bojowych i pewnej ideowości przebojowej”, solidnych, fachowych i zdolnych, „którzy jednak nie starali się o przydział do jednostek liniowych, ale wyznaczeni poszliby na front”; uznano go też za zdolnego do objęcia stanowiska etatowego w tworzonym PKPR.

Dössel; Lista selekcyjna; *Awanse oficerskie*, s. 510/413; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. 14 X 1915).

KOKOCIŃSKI Zygmunt Józef, ur. 19 II 1901 w Kościanie, syn Kazimierza i Marii, kpt. piech. sł. st. (19 III 1937), uczestnik powstania wielkopolskiego, absolwent Szkoły Podchorążych Piechoty (1920). Przed wojną był d-cą Dywizyjnego Kursu dla Podoficerów Nadterminowych 6 DP przy 20 pp w Krakowie. Podczas kampanii wrześniowej wchodził w skład sztabu 6 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15119), gdzie był m.in. adiutantem starszego obozu (polskiego komendanta obozu). W styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. G-369 w Mannheim-Schönau. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 9 V 1955 w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu Jeżyckim. Odznaczenia: SKZ, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 388/78; Straty; Strękowski; WBH; FS; h (fot.).

KOLANOWSKI Zygmunt „Lud”, „Zygmunt”, „Ludmirski Zygmunt”, ur. 10 I 1911 w Dniepropietrowsku (Rosja), syn Władysława, plut. pchor. WP, ppor. NSZ, absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych AK-NSZ (1943/44); deklarował znajomość j. niemieckiego i włoskiego (1946). Podczas powstania warszawskiego należał do zgrupowania „Chrobry II”, a w drugiej połowie września do 15 pp „Wilki”. Walczył w Śródmieściu i został awansowany do stopnia ppor. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102001) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. W początkach 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych; 15 III 1946 został d-cą plutonu w komp. 4087 w Bad Reichenhall. 12 III 1946 Naczelny Wódz odrzucił jego wniosek o nominację na ppor., gdyż Komisja Weryfikacyjna 2 Korpusu orzekła, że nie występują w nim elementy niezbędne przy awansach oficerskich. Główna Komisja Weryfikacyjna AK zweryfikowała go tylko w stopniu plut. piech.

ABS-Rejestr, s. 10073; *Rozkazy 1946* nr 63; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Zbigniew_Kolanowski; Straty.

KOLENDA Leon, ur. 27 I 1915 w Grzymiszewie pow. Turek, syn Feliksa, ppor. NSZ, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 17 DP (1937/38), urzędnik administracji; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był podoficerem w 68 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach XIII A Bad Sulzbach i XIII C Hammelburg (nr jeniecki 21742). Po przeniesieniu na status cywilny był robotnikiem przymusowym; 11 V 1944 został aresztowany w Monzingen i osadzony w więzieniu w Brauweiler, a 14 IX 1944 zesłany do KL Buchenwald (nr obozowy 81965 lub 103921). Od 22 II 1946 przebywał w ośrodku formowania kompanii

wartowniczych w Winzer, a od 28 V 1946 w ośrodku brygadowym, w którym awansował do stopnia ppor. rez. piech. 6 VI 1946 został d-cą plutonu w komp. 4009. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

ABS-Rejestr, s. 10158; Straty (tu: ogrodnik); WBH.

KOLIŃSKI Henryk, por. W styczniu 1946 był oficerem kompanii wartowniczej w Hundstadt, ale nie radził sobie z wykonywaniem powierzonych mu obowiązków i został odesłany do Käfertalu.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

KOŁODZIEJSKI Zbigniew „Malarz”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MALARZ** Zbigniew. Podczas okupacji i po powrocie do kraju **GULCZYŃSKI** Bernard Zbigniew, ur. 29 VII 1918 Bieżuniu pow. Żuromin, syn Bronisława i Jadwigi z Markowskich, ppor. rez. lotn., absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Radomiu (1938/39), buchalter; deklarował znajomość j. francuskiego, niemieckiego i rosyjskiego (1946). Podczas okupacji był oficerem Wydziału Lotnictwa w KG AK, gdzie awansował do stopnia ppor. Walczył w powstaniu warszawskim; po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf i od 18 X 1944 w Oflagu II D Gross-Born (nr jeniecki 101513). Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył w styczniu 1946; od 8 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4015, 15 I 1946 został przydzielony do komp. 4101, w której miesiąc później (16 II 1946) objął dowództwo III plutonu. Uczył algebry i geometrii w kompanijnej szkole powszechnej i na kursie gimnazjalnym w komp. 4101 w Oberdachstetten (5 VII 1946 – 29 VI 1947). Po demobilizacji wyemigrował do USA, gdzie studiował na Northwestern University (Chicago). Po powrocie do Polski w marcu 1956 mieszkał w Grudziądzu i pracował jako tłumacz przysięgły z j. angielskiego. Zmarł 3 XI 1991 w Grudziądzu.

ABS-Rejestr, s. 3750; ABS-SO nr 5670; *Rozkazy* 1946 nr 6, 12, 15, 16, 36, 37, 40, 78; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Bernard_Gulczynski; Straty.

KOMINEK Wilhelm, ur. 28 I 1913 w Radlinie, syn Franciszka, ppor. rez. piech. (1 I 1938), absolwent gimnazjum w Rybniku (1934). W styczniu 1945 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 7563 w Mannheim-Neckarau.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 248/3368.

KOMOROWSKI Jerzy, ur. 18 X 1908 w Wieluniu, syn Wacława, por. art. śl. st. (1 I 1934), absolwent gimnazjum. Po zaliczeniu służby unitarnej w 5 baterii szkolnej Szkoły Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, ćwiczeń praktycznych w 10 pap w Łodzi oraz ukończeniu Szkoły Artylerii w Toruniu (1929-1931) został promowany na stopień ppor. (15 VIII 1931) i został d-cą plu-

tonu 12 pal w Łęczowie. W Centrum Wyszukolenia Artylerii w Toruniu ukończył kurs dowódców baterii i w 1938 został przeniesiony do 25 pal w Ostrowie Wielkopolskim, gdzie do wybuchu wojny zajmował stanowisko adiutanta 1 dywizjonu. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 3 baterii 25 pal. Walczył nad Bzurą i w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe, X C Lubeka i VI B Dössel (nr jeniecki 52914), gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1939* (tu: ur. 18 X 1908); Straty; WBH (tu: ur. 18 1909); <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=566>.

KOMOROWSKI Stanisław Edwin, ur. 9 V 1911 w Przemyśle, syn Adama, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem rezerwowego 208 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 895). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 104/1408; Straty; WBH.

KONDYJOWSKI Eugeniusz Jerzy Walenty, ur. 28 V 1914 w Nowotańcu k. Sanoka, syn Bronisława i Antoniny ze Żmigrodzkich, pchor. WP, absolwent Państwowego Gimnazjum i Liceum im. Królowej Zofii w Sanoku (matura 1935) i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 19 pp (1935/36). Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 40 pp, walczył m.in. w obronie Lwowa. Uciekł z sowieckiego transportu, wrócił do Sanoka i podjął działalność w ZWZ; był komendantem placówki nr IV Nowotaniec; w sierpniu 1940 został aresztowany i zesłany do KL Auschwitz (nr obozowy 62137), a następnie (1943) do KL Buchenwald, gdzie przebywał do końca wojny. Po odzyskaniu wolności przebywał w POW Langwasser. Od 10 XII 1945 był d-cą plutonu wydzielonego z komp. 4018 i skierowanego do służby w Schweinau k. Norymbergi; jako d-ca plutonu służył w kompaniach wartowniczych do lipca 1949, tj. do chwili emigracji do USA. Osiadł w Detroit, gdzie był m.in. członkiem Placówki 7 „Lwów” SWAP, członkiem Kongresu Polonii Amerykańskiej, Stowarzyszenia b. Więźniów Obozów Koncentracyjnych i miejscowego koła Stronnictwa Narodowego. Zmarł 15 XI 1994 w Roscommon w stanie Michigan i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

„Weteran” 1995, nr 879, s. 26; Straty (tu: ur. 28 VIII 1914); FS (tu: Eugen); https://peoplelegacy.com/eugeniusz_kondyjowski-3H6t6a1.

KONIECZKO Marian, ur. 17 III 1926 w Zajączkach. W czasie okupacji został wywieziony do Niemiec. Po wojnie służył w OW, m.in. jako d-ca kompani amunicyjnej 2040. Zmarł 3 II 1978 w Bad Kissingen.

Straty; KJ.

KONIECZNY Tadeusz, sierż. pchor. W grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty został mianowany ppor. funkc. Prawdopodobnie **KONIECZNY** Tadeusz, ur. 25 VIII 1910 w Krygu, syn Kazimierza i Antoniny, kpr. Podczas kampanii wrześniowej służył w V batalionie telegraficznym. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XVII A Kaisersteinbruch (nr jeniecki 6793), 15 VII 1940 został skierowany do Referatu Przesiedleńczego Kraków celem zwolnienia. Zmarł 10 V 1994.

Straty.

KONOPKA Kazimierz, ur. 1 III 1912 w Warszawie, syn Andrzeja, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Przed wojną był oficerem Ośrodka Wyszkożenia Rezerwy Piechoty w Różanie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem batalionu marszowego „Różan”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 92690). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 196/1829; Straty; WBH.

KONSTANTYNOWICZ Kazimierz, ur. 1 III 1905 w Sokalu, syn Bazylego, por. rez. piech. (1 I 1936), prawnik. Po dostaniu się do niewoli znalazł się w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 1162), gdzie od 20 III do 25 X 1941 przebywał w szpitalu, po którego opuszczeniu skierowano go do oflagów X C Lubeka, 17 IX 1942 do II B Arnswalde, a następnie do VI B Dössel, gdzie został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Od 1 II 1946 był obrońcą w wojskowym biurze śledczym przy 125 LSC. Wrócił do kraju. Zmarł 2 X 1969 w Gdańsku. Pochowano go na cmentarzu w Oliwie.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 542/68; Straty; FS; WBH.

KONTOPF Jan Wiesław, ppor. OW. Był oficerem w komp. 4506 we Frankfurcie-Höchst. W marcu 1949 wyemigrował do USA. Być może był to **KINTOPF** Jan, ur. 20 X 1908, st. strz., z zawodu malarz. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu X A Schleswig (nr jeniecki 7892).

Straty.

KOPACZYŃSKI Franciszek, ur. 2 IX 1896 w Kocmaniu na Bukowinie, syn Mikołaja i Ludwika z Szydłowskich, mjr art. sł. st. (1 I 1935), mjr OW. W początkach niepodległości walczył o granice w szeregach 42 pp. W 1932 był wykładowcą w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, następnie II zastępcą d-cy (kwatermistrzem) 4 pal. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą I dywizjonu 4 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weilburg (nr jeniecki 659), X A Itzehoe, XI A Osterode, X C Lubeka i od 17 IX 1942 w VI B Dössel. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Od 1 II 1946 był oficerem łącznikowym przy LSC Fritzlar (1946). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, zamieszkał w Chicago i pracował jako urzędnik. Zmarł 30 X 1981 w Chicago. Został pochowany na cmentarzu Rosehill. Odznaczenia: VM, KN, KW (dwukrotnie), ZKZ.

Rozkazy KOP Dössel; Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 308/8; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. 20 IX 1896 i 29 IX 1896); WBH (<https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/I.482.11-661.pdf>, fot.); FS.

KOPAŃSKI Wacław, por. W 1945 był w II baonie PZW Mannheim-Käfertal adiutantem d-cy komp. Być może był to **KOPAŃSKI** Wacław, ur. 23 XII 1907 w Rewicy, w okresie okupacji więzień KL Auschwitz i Neuengamme (nr obozowy 48047).

Straty.

KOPAŃSKI Władysław Eustachy, ur. 11 IV 1897 w Gołuchowie na Wileńszczyźnie, syn Michała, por. adm. [art.] sł. st. (1 IV 1921). Od 28 XI 1936 był oficerem oświatowym 2 pal. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem materiałowym 2 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weilburg (nr jeniecki 670), od 31 VII 1940 w II C Woldenberg, następnie w XI A Osterode i VII A Murnau. Po zakończeniu wojny służył w OW, w styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. w Korbach. W listopadzie 1951 wyemigrował do USA; zamieszkał w Bostonie w stanie Massachusetts. W 1958 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w sierpniu 1980 w Polsce (ostatnim jego płatnikiem był Konsulat USA w Polsce).

Rocznik oficerski 1939; Straty; WBH; FS.

KOPCZYŃSKI Józef Bernard „Koncha”, ur. 20 VIII 1908 w Krężcach pow. Skiernewice, ppor. rez. piech. (1 I 1935), absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Biedrusku (1930/31), nauczyciel; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 15 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde, VIII B Silberberg (nr jeniecki 1278) i od 18 III 1941 w X A Itzehoe. 20 I 1946 do-

łączył do Brygady Świętokrzyskiej; 23 I 1946 został d-cą plutonu w komp. 4101, a trzy dni później zwolniono go ze służby na własną prośbę.

ABS-Rejestr, s. 10012; *Awanse oficerskie*, s. 102/1167; Straty.

KOPEĆ Julian, ur. 6 IV 1912 w Sójkowej pow. Nisko, syn Michała, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X C Lubeka (nr jeniecki 99) i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 163/3192; Straty; WBH.

KOPEĆ Teodor Piotr „Kroja”, ur. 28 IX 1906 w Wiślicy pow. Pińczów, por. kaw. śl. st. (1 I 1933), mjr OW, absolwent Korpusu Kadetów nr 2 (1927) i Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (15 VIII 1929); deklarował znajomość j. angielskiego i niemieckiego (1946). W okresie międzywojennym służył w 25 puł, a od listopada 1934 10 puł w Białymstoku, w którym w 1939 był zastępcą oficera mobilizacyjnego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 504), II D Gross Born i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 31 I 1946 był tłumaczem i adiutantem d-cy ośrodka wartowniczego Norymberga. 15 III 1946 przydzielono go do ośrodka Bad Reichenhall, a 13 V 1946 przekazano do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Od końca lat 40. Pracował w OW we Francji. W grudniu 1951 był d-cą komp. 4092 w Robert-Espagne, a następnie komp. 4506 w Nancy (1953), 4095 w Toul (1954), 4092 w Vassincourt (1956) i kompanii amunicyjnej 4507 w Vassincourt (1956-1966). Równocześnie od stycznia 1958 był także d-cą zgrupowania Vassincourt. Odznaczenia i wyróżnienia: VM, KW, KW z okuciem (1946, za czyny bojowe w czasie kampanii wrześniowej, odznaczenie wręczono w 1957), nagroda „Sustained Superior Performance Award” (1959), dyplom „Commendation for Merit” (24 II 1960) za wzorowe wykonywanie obowiązków, m.in. za przekształcenie bazy Vassincourt z „ponurego pustkowia na miły dla oka i dobrze utrzymany teren”. Zmarł 4 XII 1981 w szpitalu w Kaiserslautern i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

ABS-Rejestr, s. 10028; *Rozkazy 1946* nr 26, 63, 111; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. 27 VII 1906); KJ (tu: Kroja-Kopeć Teodor Piotr); „PKiBP” 1982, nr 105-106, s. 67.

KOPKOWSKI Stanisław, ur. 1908, ppor. rez. piech. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna.

KORCZYK Stanisław, ur. 8 X 1913 w Cieszynie, ppor. rez. piech. (1 I 1938), płk OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w komp. ON „Cieszyn Wschodni”, wcielonej do rezerwowego 202 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XIII A Bad Sulzbach oraz w oflagach VII C Laufen (25 I – 27 V 1940) i VII A Murnau (nr jeniecki 32189). Po zakończeniu wojny służył w OW, pod koniec 1945 był oficerem w komp. 8965 w Mannheim, następnie w komp. 4104. W kwietniu 1948 został referentem do spraw lekkiej atletyki Wydziału Gier i Dyscypliny Centralnego Komitetu Sportowego OW. Był także czynnym sportowcem; w sierpniu 1948 w zawodach lekkoatletycznych III okręgu OW zdobył I miejsce w rzucie oszczepem. W 1950 był zastępcą d-cy komp. 4202 w Mannheim, na początku lat 50. Został d-cą komp. 4088 w Mannheim-Käfertal. Po przesunięciu części kompanii do Francji pracował w ośrodku Bus-sac (1952-1955), następnie był zastępcą d-cy i od sierpnia 1956 d-cą komp. 6953 LSC w St. Jean d'Angely. W 1967 wrócił do Niemiec i został szefem administracji ośrodków Worms i Mannheim. Zmarł 3 XII 1978 w Mannheim.

Awanse oficerskie, s. 240/2459; KJ; Łysiak, s. 95, 98.

KORCZYŃSKI Franciszek Jakub, ur. 26 III 1912 we Lwowie, por. sap. sł. st. (19 III 1939). Przed wojną był oficerem żywnościowym 6 Baonu Saperów w Brześciu nad Bugiem. Podczas kampanii wrześniowej należał do sztabu grupy saperów SGO „Polesie”. Do niewoli dostał się 6 X 1939 w Gułowie. Przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 1556) i od 15 V 1942 w II D Gross Born. Po zakończeniu wojny przedostał się do 2 Korpusu we Włoszech. Wrócił do Niemiec i podjął pracę w OW, był oficerem w komp. lotniczej 8584 stacjonującej k. Frankfurtu nad Menem. W listopadzie 1949 wyjechał do Wielkiej Brytanii. Zmarł w 1991 w Nottingham w hrabstwie Nottinghamshire.

Notatka z rozmowy z wartownikiem Szymonem Zabdyrem z 30 I 1957 r., IPN BU 1227/154, s. 107 (tu: kpt.); *Awanse oficerskie*, s. 517/18; Straty; FS.

KORCZYŃSKI Jan, ur. 2 II 1917 w Lataczu pow. Zaleszczyki, ppor. rez. piech. Podczas kampanii wrześniowej służył w 79 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV A Hohnstein (nr jeniecki 48793), II B Arnswalde, IV B Königstein (od 14 II 1940) i II C Woldenberg (od 17 IX 1940). Pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki i tam został uwolniony przez wojska brytyjskie. W połowie października 1945 wyjechał z Samodzielnego Zgrupowania Pöhls POW Lubeka do Brygady Świętokrzyskiej i rozpoczął pracę w OW, był m.in. d-cą plutonu w komp. 4155 w Ludwigsburgu. 25 XI 1947 został zwolniony ze służby w związku z likwidacją kompanii.

„SPP, Kol. 21/4; Straty.

Być może był tożsamy z **KORCZYŃSKIM** Janem, ur. 2 I 1917, który mieszkał w Dayton w stanie Ohio, 7 VI 1955 otrzymał obywatelstwo amerykańskie, zmarł 12 XI 1979 w Kettering w stanie Ohio i został pochowany na cmentarzu Dawida.

FS.

KOREŃ Włodzimierz, ur. 28 VI 1915 w Raśnej pow. Brześć nad Bugiem, ppor. rez. piech., działacz harcerski, absolwent Liceum Handlowego w Smogoniach k. Wilna i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Brześciu nad Bugiem (1938/39), urzędnik samorządowy. Podczas kampanii wrześniowej był sierż. pchor. w 82 pp i przez gen. F. Kleeberga został awansowany do stopnia ppor. Wzięty do niewoli 6 X 1939 w Woli Gułowskiej przebywał w stalagach IV A Elsterhorst i IV B Mühlberg an der Elbe (nr jeniecki 3989), skąd zbiegł w styczniu 1941. Wstąpił do AK, został ujęty i wywieziony do Niemiec. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 17 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4012, a miesiąc później (15 XII 1945) objął dowództwo plutonu w komp. 4016. 21 XII 1945 został aresztowany i 17 I 1946 skazany przez Wojskowy Sąd Okręgowy na 6 tygodni obostrzonego aresztu za wywoływanie wśród żołnierzy niezadowolenia ze służby (art. 67 § 1 KKW), ale już 31 I 1946 zwolniono go ze służby. W 1948 wyemigrował do USA, gdzie używał imienia Walther. Mieszkał w South Plainfield w stanie New Jersey. Był członkiem, przez rok komendantem, a przez kilkanaście lat podkomendantem Placówki 57 SWAP w Elizabeth. Zmarł 31 I 1983 w Elizabeth w stanie New Jersey.

ABS-Rejestr, s. 132; *Rozkazy 1944* nr 392, 400, 401, 417; *Rozkazy 1946* nr 12, 15d, 26; „Weteran” 1983, nr 738, s. 29; Straty.

KORKUĆ Jan, ur. 26 VI 1902 w Wilnie, kpr. pchor., absolwent gimnazjum w Wilnie i Wydziału Prawa Uniwersytetu Stefana Batorego; deklarował znajomość j. rosyjskiego (1946). Brał udział w walkach o granice (1918-1921). W latach 30. Był prokuratorem przy Sądzie Apelacyjnym w Warszawie. Podczas okupacji został wywieziony na roboty przymusowe. W czerwcu 1945 organizował kompanię pracy w Kitzingen. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 31 X 1945 został mianowany ppor. czasu wojny i prokuratorem Sądu Polowego Brygady (Wojskowego Sądu Okręgowego). 4 IV 1946 awansowano go do stopnia kpt. czasu wojny i wyznaczono na szefa obrońców wartowniczych przy sądownictwie amerykańskim. Od grudnia 1947 kierował wartowniczym biurem prawnym w Norymberdze, powołanym dla pomocy emigrującym wartownikom. Był ponadto sędzią Sądu Obywatelskiego Zjednoczenia Polskiego w Strefie Amerykańskiej (1948), współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości” i prezesem Zrzeszenia Prawników Polskich, a w latach 1949-1951 oficerem łącznikowym 114 LSC Norymberga. Zmarł 14 III 1951 w Monachium.

ABS-Rejestr, s. 116; *Rozkazy 1944* nr 376, 386; *Rozkazy 1946* nr 80; „OW” 1951, nr 33, s. 4; Straty.

KOROLKIEWICZ Zygmunt, ur. 1 VIII 1908 w Porubanku pow. Wilno, syn Edwar-da i Zofii, ppor. rez. piech. (1 I 1933). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu, a od 12 IX 1939 d-cą 3 komp. 6 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli prze-bywał w oflagach XVIII B Wolfsberg, II C Woldenberg i VII A Murnau (nr je-niecki 246). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w kompanii w Hawrze. Zo-stał zwolniony z pracy za zaniedbywanie obowiązków służbowych. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 6 IV 1983.

Lista imienna (tu: Korotkiewicz); Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 112/3778, 422; Straty (tu: ur. Podwysokie); WBH.

KORWIN-MYCZKOWSKI Witold (**KORWIN** Witold) „Oksza”, „Zakos”, ur. 3 I 1893 w Radziszowie pow. Kraków, ppor. WP, por. OW, żołnierz II Brygady LP (1914-1916). Przed wojną pracował jako urzędnik w kopalni i elektrowni Siersza, za-łożył tam Związek Legionistów Polskich; był działaczem Związku Strzeleckiego oraz LmiK. Po wybuchu wojny ewakuował się na wschód. Na początku paździer-nika 1939 wrócił do Krakowa; zaangażował się w prace konspiracyjne. 21 V 1940 został aresztowany i zesłany do KL Dachau, a następnie do Mauthausen-Gusen (nr obozowy 12724), skąd na skutek starań rodziny został zwolniony w stanie całkowitego wyczerpania; po powrocie do Krakowa pracował w Gazowni Miejskiej oraz działał w ZWZ-AK, a następnie w „Nie”, DSZ i WiN; w drugiej połowie października 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i przeby-wał w OPO Murnau oraz w Ingolstadt, skąd pod koniec 1946 odszedł do obozu szkoleniowego w Mannheim-Käfertal; od jesieni 1947 był oficerem oświatowym komp. 4232 we Fritzlar k. Kassel i komp. 4002. Należał do Komitetu Obywatel-skiego Uczczenia Pamięci Józefa Piłsudskiego w Niemczech (1949). W drugiej połowie 1950 wyemigrował do USA i osiadł w Chicago, gdzie pracował jako sto-larz. Odznaczenia: KN (1930), Krzyż Legionowy, SKZ z Mieczami (1 VI 1945), pamiątkowa odznaka AK.

„Zeszyty Historyczne WiN-u” 2002, nr 18, s. 301-307 (biogram); Straty (tu: Myczkowski Wi-told); WBH.

KOSIOR Zygmunt, ur. 24 IX 1901 w Lubartowie Lubelskim, mjr piech. sł. st. (3 V 1940), od grudnia 1945 ppłk funk. Ukończył Szkołę Podchorążych Pie-choty w Warszawie (1918-1919), w której pracował także krótko jako instruktor, następnie brał udział w działaniach frontowych w szeregach 23 pp; po zakończe-niu wojny polsko-bolszewickiej dostał urlop na studia (1922-1928). Po powrocie do służby był d-cą kompanii w 23 pp (1928-1933), a po ukończeniu kursu do-wódców plutonów artylerii (1933) d-cą plutonu artylerii (1934-1937). Ukończył

także dywizyjny kurs oficerów informacji i 17 VI 1937 objął w Brygadzie KOP „Podole” stanowisko kierownika placówki wywiadowczej nr 10 (1937-1939), następnie był oficerem wywiadu na Słowację (26 VIII – 18 IX 1939). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w Armii „Karpaty”. Po klęsce wrześniowej dostał się do Armii Polskiej we Francji (27 V – 22 VI 1940) i był d-cą Zgrupowania Przeciwpancerne 1 Dywizji Grenadierów. Został wzięty do niewoli i od 1 VII 1940 do zakończenia wojny przebywał w Oflagu XVII A Edlbach, a następnie w polskim Obozie Zbornym nr 1 w Paryżu. 11 VI 1945 został mianowany członkiem Polskiej Sekcji Łącznikowej OW przy Kwaterze Głównej OIS we Francji. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów „najwybitniejszych pod względem charakteru i wartości duchowych, zdolnych do poświęceń, którzy wybitnie spełnili obowiązek służby frontowej lub przenosili służbę na froncie nad pracę na tyłach (zatrzymani na tyłach wielokrotnie upominali się o przeniesienie na linię frontu), cechujących się wysoką ideowością i nieskazitelnym charakterem, sylwetką o wyraźnych cechach przebojowości niepodległościowej [...], zdecydowanych na pozostanie w szeregach PSZ tak długo, zanim ostatni podwładny nie odejdzie do pracy w cywilu”. Uznano, że nadaje się do objęcia stanowisk w tworzonej PKPR. Po demobilizacji pracował jako nauczyciel gimnazjalny w Londynie. Od 1949 mieszkał we Francji, gdzie był m.in. prezesem Koła SPK Paryż (1951). Autor jedynej obszernej relacji o powstaniu, organizacji i dziejach polskich oddziałów wartowniczych we Francji. Odznaczenia: KN (1935), SKZ (1934), KW (1940), Croix de Guerre (1940).

Wniosek awansowy, IPMS, A XII 86/3/30; Wniosek o nadanie VM, IPMS, A XII 85/153/94; Kwestionariusz paszportowy, IPMS, A.25/7; Relacja o udziale w działaniach wojennych w 1939, IPMS, B I 60b; Polskie oddziały wartownicze w służbie USA na terenie Francji, IPMS, B. 2689 (rękopis); Lista selekcyjna; Awans45; Skład PSŁ.

KOSMALA Franciszek, ur. 1 X 1907 w Wysokini pow. Opoczno, syn Franciszka i Jadwigi z Kozerów, por. piech. sł. st. (19 III 1937), por. OW. W 1939 ukończył w stopniu plut. pchor. Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty. Po praktyce w 43 pp w Dubnie i 72 pp w Radomiu oraz ukończeniu Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie i awansie na ppor. (15 VIII 1933) skierowano go do 37 pp w Łęczycy, w 1938 przeniesiono go na stanowisko II adiutanta pułku KOP „Wołożyn”. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 2 pp KOP i 1 Brygady Górskiej. Do niewoli dostał się 20 IX 1939 w Tomaszowie. Przebywał w Stalagu II D Stargard oraz w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 295) i od 27 XI 1940 w X A Itzehoe. Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. G-362 w Neckarstadt. Zmarł w 1979.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 407/118; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; http://pl.wikipedia.org/wiki/Pułk_KOP_„Wołożyn”.

KOSSOWSKI Janusz Józef „Dołęga”, ur. 27 I 1906, popr. rez. piech., urzędnik państwowy. Podczas okupacji był żołnierzem AK w Warszawie, oficerem batalionu „Łukasinski”, w czasie powstania warszawskiego walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102420), Podkomisja Weryfikacyjna Żołnierzy AK w Murnau dla strefy amerykańskiej zwerifikowała go w 1946 w stopniu ppor. rez. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW we Francji i 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 23 XI 1993 w Tworzech.

Lista imienna; Awans46; SPP, Kol. 21/140; [Phttp://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Janusz_Kossowski](http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Janusz_Kossowski).

KOSTECKI Edward, ur. 28 IV 1907, lekarz, kpt. OW. Na przełomie lat 40. i 50. oficer sekcji łącznikowej przy kompaniach (szwadronach) lotniczych w rejonie Wiesbaden (1946-1953), następnie oficer 6950 LSC (1955) i 6953 LSC (1956).

Krogulski, s. 20 (fot.); Wolak, s. 311.

KOSTECKI Ryszard ppor. W styczniu 1946 odbywał staż w 182 LSC w Mannheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **KOSTECKI** Ryszard, ur. 1 XI 1914 w Dyneburgu, ppor. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 3 pułku lotniczego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 200).

Straty.

KOSTÓRKIEWICZ Kazimierz Stefan, ur. 19 IX 1908 w Jarosławiu, syn Witolda i Stefanii, kpt. audytor sł. st. (19 III 1937), absolwent gimnazjum i Wydziału Prawa UJ. Po odbyciu służby w Batalionie Podchorążych Rezerwy Piechoty w Krakowie i nominacji na ppor. rez. piech. (1 II 1932) został przydzielony do 20 pp w Krakowie. Od 1932 pozostawał w służbie czynnej z przydziałami do Wojskowego Sądu Okręgowego w Krakowie i Toruniu. Od 1934 był asystentem Wojskowego Sądu Rejonowego w Stanisławowie, a po awansie do stopnia por. (1 I 1935) podprokuratorem Wojskowej Prokuratury Rejonowej nr V w Krakowie. Podczas kampanii wrześniowej był szefem służby sprawiedliwości 6 DP Armii „Kra-ków”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15121). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny. Wrócił do kraju, mieszkał w Cieszynie i występował jako obrońca w procesach politycznych. Zmarł 14 VIII 1982 w Cieszynie i został pochowany na cmentarzu komunalnym.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 403/16; *Rocznik oficerski 1939*; Strękowski, s. 15 Straty; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=687>; <http://www.cieszynkomunalny36.artlookgallery.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=16166>.

KOSTRZEWSKI Jan „Koja”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KOJA** Jan, ur. 27 XI 1919 w Skierniewicach, syn Feliksa, ppor. rez. piech., absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty we Włodzimierzu Wołyńskim (1938/39). Podczas wojny należał do ZWZ-AK, był żołnierzem Kedywu – Oddziału Dyspozycyjnego „B” utworzonego dla osłony KG AK. Walczył w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102405) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. W początkach 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych, 15 III 1946 został d-cą plutonu w komp. 4088, następnie w komp. 4251 w Giessen (1946-1947). Po rozwiązaniu kompanii pozostawał w obozie DP. W kwietniu 1950 wyemigrował do Australii. Zmarł 9 III 1980 w Maitland w Nowej Południowej Walii. Został pochowany na cmentarzu rzymskokatolickim w południowym Maitland.

ABS-Rejestr, s. 10076; ABS-SO nr 5119; Straty; FS; http://www.1944.pl/historia/powstanczebiogramy/Jan_Kostrzewski.

KOSZAREK Kazimierz, ur. 24 II 1910 w Górnych Grądach pow. Września, ppor. rez. art. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 31 pap. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg i VII A Murnau (nr jeniecki 902). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji; przed 8 VIII 1945 zrezygnował z pracy i wrócił do OPO Murnau.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 171/333; Straty; WSH (tu: ur. pow. Konin).

KOŚCIELNIAK Dionizy Mikołaj, ur. 10 IX 1913 w Bytomiu, ppor. rez. piech. (1 I 1937); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 11 komp. strzeleckiej IV bat. w 73 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu VIII B Lamsdorf (nr jeniecki 424), następnie w Oflagu VII A Murnau. Na przełomie 1945/1946 był słabo ocenianym d-cą plutonu w komp. 4240 w Kassel. 28 I 1946 został odesłany do Käfertalu. Odnaczenia: KW (1939).

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 203/2707; Straty; Strękowski, s. 36.

KOŚCIELNIAK Józef, ur. 5 XII 1909 w Altenbochum (Westfalia), syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1934); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Po promocji przydzielono go do 68 pp. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 2 komp. ON „Jarocin” batalionu ON „Kozmin”, oddanego do dyspozycji Wielkopolskiej Brygady Kawalerii. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 668). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 75/3264; Straty; WBH.

KOŚCIERZA Mieczysław, ppor. Na przełomie 1945/1946 był kiepsko ocenianym oficerem batalionu 7555 Rheinau.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **RZECZKOWSKI** Edward „Kościerza” („Kościesza”), ur. 18 V 1924 w Warszawie, syn Ryszarda i Marty z Targońskich. W czasie okupacji należał do NSZ, gdzie awansował do stopnia por. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu w zgrupowaniu „Bartkowika” (3 pluton komp. „Żmudzina”). Po kapitulacji przebywał w Stalagu XI B Fallingbommel (nr jeniecki 1515). Wrócił do kraju. Zmarł 19 VII 1979 w Warszawie.

Straty (tu: ps. „Kościesza”); <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/edward-rzeczkowski,38911.html> (tu: ps. „Kościerza”).

KOŚCIŃSKI Jan Antoni, ur. 9 I 1913 w Przemyślu, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 2 psp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15445). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Mieszkał w Warszawie, tam zmarł 10 III 1994 i został pochowany na cmentarzu Wojskowym.

Pułaski; *Awanse oficerskie*, s. 183/371; Straty; ZCK Warszawa.

KOTEWICZ Józef Jan, ur. 2 III 1912 w Mikołajkach pow. Lubawa, syn Franciszka i Heleny z Rafalskich, nauczyciel, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 Batalionu Morskiego w Wejherowie. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Lubawie (matura 1932) i Dwutygodniowy Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 76 pp w Brodnicy (1933/34); deklarował znajomość j. rosyjskiego. Przed wybuchem wojny pracował w szkołach w Skarlinie, Mikołajkach i Wejherowie. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 1 Morskim Batalionie Strzelców, walczył w obronie Oksywi. Po dostaniu się do niewoli 19 IX 1939 przebywał w oflagach IV B Königstein (nr jeniecki 49272), II B Arnswalde (1940-1942) i II D Gross Born (1942-1945), pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. Po uwolnieniu przebywał w II Zgrupowaniu POW Lubeka. Na początku kwietnia 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal i do października 1947 służył jako d-ca plutonu. W listopadzie 1947 wrócił do kraju.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Awanse oficerskie*, s. 143/949; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10283.pdf).

KOTKOWSKI Florian, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **ŚCIBOR** Marian lub **ŚCIBOR** Florian, ur. 25 XI 1906 w Kołacinie pow. Śrem, inżynier agronom, ppor. rez. piech. (1 I 1935), absolwent studiów wyższych i Szkoły

Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1931/32); deklarował znajomość j. francuskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 7 dywizjonu taborów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II D Gross Born (nr jeniecki 1300), II A Prenzlau i II E Neubrandenburg (1941-1945). Jesienią 1945 wyjechał z I Zgrupowania POW Lubeka do Brygady Świętokrzyskiej; od 1 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4012, 7 I 1946 został awansowany do stopnia por. („na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych”) i mianowany zastępcą d-cy komp. 4012; 19 II 1946 odszedł do szpitala i prawdopodobnie już nie wrócił do służby.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3660 (tu: ppor. rez. kaw.); *Rozkazy 1944* nr 403; *Rozkazy 1946* nr 5, 35, 42; *Awanse oficerskie*, s. 109/2028; Straty.

KOTLARCZYK Czesław „Czema”, ur. 17 VI 1912 w Szczytnie, syn Józefa i Michaliny z Nagurskich, ppor., grafik. Podczas wojny był żołnierzem ZWZ-AK, oficerem referatu megafonowego i fotograficznego Podwydziału Propagandy Mobilizacyjnej „Rój” BIP. Po upadku powstania warszawskiego przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101664), a od 18 X 1944 w Oflagu II D Gross Born. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW we Francji; w opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „zdolnych i o dużej fachowości, ale z pewną dozą oportunistów”, którzy „mając wolny wybór pójścia lub niepójścia na front nie poszliby”, ale mimo to uznawano go za nadającego się do objęcia stanowiska etatowego w powstającym PKPR. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, gdzie pracował jako fotograf. Zmarł 24 VII 1969 w Skokie w stanie Illinois. Pochowano go na cmentarzu św. Wojciecha w Niels.

Lista selekcyjna; Straty; FS; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Czeslaw_Kotlarczyk.

KOTOWSKI Arnold Wojciech, ur. 4 VIII 1910 w Gniewie pow. Tczew, syn Franciszka, ppor. rez. art. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 16 pal, po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt (nr jeniecki 894) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był m.in. oficerem komp. 7615 (1945-1946). 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 169/60; WBH; Straty.

KOTWICA Józef, ur. 8 XII 1912 w Antoniowie, ppor. kaw. sł. st. (15 X 1936), por. OW. Po odbyciu zasadniczej służby wojskowej i praktyce w 5 psk ukończył Szkołę Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1934-1936) i po promocji został przydzielony do 2 psk w Hrubieszowie. W latach 1937-1939 był p.o. d-cą szwadronu gospodarczego i równocześnie d-cą plutonu kolarzy 2 psk. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem kolarzy Wołyńskiej Brygady Kawalerii.

Uniknął niewoli i w czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK. Mieszkał w Nisku. Został aresztowany i zesłany w październiku 1943 do KL Auschwitz, następnie przeniesiono go do KL Neuengamme (nr obozowy 25295), 5 V 1944 do KL Buchenwald (nr obozowy 45401), a 30 VIII 1944 do KL Mittelbau-Dora. Po zakończeniu wojny pozostawał w II Zgrupowaniu POW Lubeka. Na początku kwietnia 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Käfertalu. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 15 XI 1994 w Cleveland w stanie Ohio.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Rocznik oficerski 1939; Awanse oficerskie*, s. 20/48; Straty; FS; https://pl.wikipedia.org/wiki/2_Pu%C5%82k_Strzelc%C3%B3w_Konnych (tu: zmarł w obozie 30 VIII 1944); <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=687> (tu: aresztowany przez gestapo i zamordowany).

KOWALCZUK Tadeusz, ur. 16 IX 1916 w Bochni, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 38 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VIII A Kreuzburg (nr jeniecki 15406), a od 13 VI 1940 w VII A Murnau. Po odzyskaniu wolności był oficerem w POW Langwasser, a od 10 XII 1945 d-cą wydzielonego plutonu komp. 4018 w Rothenburgu. W 1947 wrócił do kraju.

Awanse oficerskie, s. 248/3292; Weisbach; Straty.

KOWALCZYK Franciszek, ur. 11 VIII 1904 w Tarchalinie pow. Rawicz, por. rez. piech. (1 I 1936), kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 59 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16298). Po zakończeniu wojny zgłosił się do OW, był d-cą komp. 8584 w Rhein-Main k. Frankfurtu (1946-1949). W latach 80. mieszkał w Polsce. Zmarł 30 III 1988.

Awanse oficerskie, s. 546/325; Straty.

KOWALCZYK Tadeusz Jan „Okoń”, ur. 16 IX 1916 w Bochni, ppor. rez. piech. (1 I 1938), student prawa UJ, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grudziądzu (1935/36); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1946). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 12 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4028, od 19 IV 1946 przebywał na trzytygodniowym urlopie. 4 V 1946 został d-cą plutonu w komp. 4018.

ABS-Rejestr, s. 10121; *Rozkazy 1946* nr 87, 90, 91, 93, 98, 99, 104; *Awanse oficerskie*, s. 248/3292.

KOWALCZYK Teodor, ur. 3 V 1915 we Wronkach pow. Szamotuły, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938). Od 1938 był d-cą plutonu w 6 komp. 81 pp w Grodnie. Podczas wojny przebywał w oflagach VII C Laufen (nr jeniecki 32392), a od 27 V 1940 w VII A Murnau. Po uwolnieniu służył w OW, był m.in. oficerem sportowym komp. 4013 w Stuttgarcie (1949).

Rocznik oficerski 1939; Straty.

KOWALEWSKI Jan „Wir”, ur. 15 V 1916 w Płocku, syn Konstantego i Feliksy z Kowalskich, ppor. Ukończył szkołę średnią, przez półtora roku był słuchaczem Szkoły Nauk Politycznych w Warszawie, a następnie pracował jako urzędnik. Ukończył także Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1936/37). W czasie okupacji był żołnierzem AK, gdzie awansował do stopnia ppor. Walczył w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102550) i od 20 I 1945 w Oflagu II D Gross-Born. Po uwolnieniu przebywał w III Zgrupowaniu POW Lubeka. W połowie października 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej i pod koniec października 1945 był d-cą plutonu w komp. 4006. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 68; *Rozkazy 1946* nr 78; Straty (tu: zmarł 30 X 1977); WBH (tu: plut. pchor. piech.); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jan_Kowalewski_1.

KOWALEWSKI Janusz, ur. 16 XII 1910 w Warszawie. W czasach studenckich sympatyzował z komunizmem i redagował wydawnictwa komunistyczne. Lata 1939-1941 spędził w sowieckim więzieniu. Był żołnierzem 2 Korpusu. Po demobilizacji pracował fizycznie, a następnie w „Głosie Ameryki” (1953-1954). Należał do grona redakcyjnego „Ostatnich Wiadomości”, a w październiku 1958 podjął pracę w londyńskim „Tygodniu Polskim”. W 1950 dostał z funduszu Polskich Oddziałów Wartowniczych Nagrodę Młodych za cykl opowiadań zebranych później w tomie *O żołnierzu tułaczku*, a w 1955 nagrodę Związku Pisarzy Polskich na Obczyźnie. Przez 20 lat pracował w firmie wysyłkowej. Zmarł 5 I 1996 w Londynie.

KJ.

KOWALKOWSKI Janusz Jerzy Kazimierz, ur. 22 VI 1903, ppor. rez. piech. (1 I 1933). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, ale wkrótce z niej zrezygnował i wrócił do Niemiec.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 114/4260, 514.

KOWALSKI Antoni, ur. 6 VI 1919 w Jabłonowie, ppor. rez. piech., technik-mechanik, absolwent Państwowej Szkoły Budowy Maszyn i Elektroniki w Warszawie oraz Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grudziądzu (1938/39); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). W czasie okupacji wywieziono go na roboty przymusowe. W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 13 II 1946 był d-cą plutonu w komp. 4016.

ABS-Rejestr, s. 10052; Straty; ABS-SO nr 4124; *Rozkazy 1946* nr 37.

KOWALSKI Józef, ur. 14 I 1895 w Brześciu nad Bugiem, syn Józefa, ppor. rez. piech. (1 VI 1919), kpt. straży granicznej (1939). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 989). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we

Francji, służył w kompanii stacjonującej w Reims, a od jesieni 1945 był kometendantem Polskiego Obozu Wojskowego im. Kilińskiego w Reims, podległego amerykańskiej kompanii nadzorczej nr 1213. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 36/1132, 978; Straty; WBH.

KOWALSKI Józef, ur. 7 XI 1911 w Newark w stanie New Jersey, syn Andrzeja, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Przed wojną był kierownikiem szkoły powszechnej I stopnia. Podczas kampanii wrześniowej służył w 63 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu XII A Hadamar, od 17 III 1940 w Stalagu XXI A Schildberg i od 20 V 1941 w Oflagu VII Murnau (nr jeniecki 265). 12 VII 1945 rozpoczął służbę w OW we Francji. Po zakończeniu pracy wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 142/877; Straty; WBH.

KOWALSKI Roman, ur. 14 I 1901 w Warszawie, por. OW. W czasie okupacji został wywieziony do Rzeszy. Był oficerem komp. 8920 Detachment Siegelbach. Zmarł 29 I 1961. Odznaczenia: VM.

Straty; KJ.

KOWALSKI Stanisław, ur. 26 IV 1915 w Rawie Mazowieckiej, kpt. OW. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach XVII B Krems-Gneixendorf (nr jeniecki 3994), od 1 III 1942 w IX C Bad Sulza i od 1 VI 1943 w 388 Hadamar. Po zakończeniu wojny służył w OW. Zmarł 8 II 1976 w Rawie Mazowieckiej.

Straty.

KOWALSKI Stefan „Jaroń”, ur. 2 VIII 1915 w Warszawie, syn Władysława i Michaliny z Majewskich, kpt. rez. piech., harcmistrz, absolwent szkoły średniej, urzędnik państwowy. W latach 1934-1945 odbył zasadniczą służbę wojskową ukończoną w stopniu plut. z cenz. Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 13 pp i pod Mławą został ranny. Był współtwórcą konspiracyjnego harcerstwa, komendantem hufca „Zielony Dąb”, a także absolwentem konspiracyjnej Szkoły Podchorążych AK w Warszawie (1944). W lipcu 1944 przydzielono go do kwaterymistrzostwa KG AK. Podczas powstania warszawskiego był d-cą plutonu i kompanii, walczył na Woli, Starym Mieście i w Śródmieściu; był dwukrotnie ranny. We wrześniu 1944 został awansowany do stopnia kpt. rez. piech. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel i Oflagu X C Lubeka (nr jeniecki 225013). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 22 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4002, ale większość czasu spędzał na urlopowach – obojętnościowym (31 I – 1 III 1946), a od 13 V 1946 na bezterminowym. W 1947 powrócił do kraju i usiłował odbudować harcerstwo. W latach 40. i 50. był repre-

sjonowany. W latach 60. pracował w PTTK. Zmarł 15 VI 1979 w Warszawie. Odznaczenia: VM, KW (dwukrotnie), Krzyż Zasługi z Mieczami. Po wojnie używał nazwiska Jaroń-Kowalski Stefan.

ABS-Rejestr, s. 3722; *Rozkazy 1944* nr 421; *Rozkazy 1946* nr 23, 111; WBH (tu: ppor.); Straty (tu: por.); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Stefan_Kowalski_1.

KOWALSKI Tadeusz, w latach 50. służył w OW we Francji, należał do grona stałych współpracowników czasopisma wartowniczego „Na Posterunku” w St. Jean d’Angely.

„Na Posterunku” 1953-1957.

KOWALSKI Teodor „Teo”, ur. 9 XI 1915 w Chełmży pow. Toruń, syn Bronisława, nauczyciel, ppor. czasu wojny, por. OW. W okresie okupacji był zaangażowany w tajne nauczanie w Warszawie. Walczył w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101587) i od 18 X 1944 w Oflagu II D Gross Born. Po wyzwoleniu służył w OW, m.in. był zastępcą d-cy komp. dowodzenia 6952 LSC, referentem szkolnictwa średniego Centralnego Komitetu Oświatowego OW (1955), nauczycielem historii i literatury polskiej na wartowniczym Kursie Gimnazjalnym 6952 LSC Mannheim (1953-1955), a od 1956 oficerem Batalionu 6900 (tzw. Smokowego). Zmarł 26 I 1957 w Mannheim. Odznaczenia: KW, ZKZ z Mieczami.

KJ; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Teodor_Kowalski (tu: ppor. kapelan).

KOWALSKI Tomasz Stanisław, ur. 22 II 1898 w Mostach Wielkich pow. Żółkiew, syn Franciszka, por. piech. sł. st. (1 VI 21/24), kpt. adm. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW; deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego. Brał udział w walkach o granice. Od 18 I 1938 do wybuchu wojny był kierownikiem referatu uzupełnień RKU w Kołomyi. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II E Neubrandenburg, VI E Dorsten (nr jeniecki 444) i od 17 IX 1942 w VI Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po zakończeniu wojny był komendantem formowanej w obozie kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna stwierdziła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, a 25 I 1946 objął dowództwo kompanii wartowniczej w Korbach. Odznaczenia: KN.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel; Awanse oficerskie*, s. 496/29; WBH.

KOWARZYK Tadeusz Józef, ur. 15 IV 1900 w Bolechowie pow. Dolina, syn Jana i Julii z Głatych, ppor. sanit. pospolitego ruszenia (1 VII 1925) z przydziałem do kadry zapasowej 10 szpitala okręgowego, kpt. NSZ, lekarz-ginekolog, absol-

went gimnazjum w Rzeszowie (matura 1918), Wydziału Lekarskiego UJK (doktorat 1926) i kursu Szkoły Podchorążych, deklarował znajomość j. ukraińskiego i czeskiego (1946). Walczył jako ochotnik w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920); w okresie międzywojennym praktykował w Złoczowie i Dubnie. W czasie wojny pracował m.in. w Szpitalu Jenieckim PCK w Krakowie. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 15 X 1945 był lekarzem przy jej dowództwie, 19 X 1945 został przydzielony do OZB, od 20 X do 12 XII 1945 przebywał w szpitalu z powodu złamania obojczyka; 12 XII 1945 wyznaczono go na p.o. szefa sanitarnego Brygady, 28 III 1946 otrzymał awans na kpt. czasu wojny i nominację na lekarza w ośrodku Herzogenaurach, od 15 VI 1946 był lekarzem 157 LSC. Po zwolnieniu ze służby wyemigrował do Kanady. Zmarł 23 VI 1949 w Toronto.

ABS-Rejestr, s. 107; *Rozkazy* 1944 nr 366, 412; *Rozkazy* 1946 nr 74, 107d; *Rocznik oficerski* 1934, s. 305/39, 803; „*Rocznik Lekarski*” 1938, łam 862; <https://www.geni.com/people/Tadeusz-Kowarzyk/6000000003417649322?through=378845307280012354> (fot.); <http://pck.malopolska.pl/szpital-jeniecki-polskiego-czerwonego-krzyza-w-krakowie/>.

KOWZAN Jerzy, ur. 8 IX 1912 w Wilnie, mgr filologii USB, por. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 3 dak. Uniknął pójścia do niewoli. W okresie okupacji był żołnierzem AK. Po aresztowaniu więziono go na Pawiaku, a następnie wywieziono do Niemiec. Po wojnie podjął pracę w OW. Przez wiele lat był oficerem w OWiT, m.in. w komp. 4207 (1955), a od 1956 w Batalionie 6900 (tzw. Smokowym); ponadto uczył języka polskiego i historii literatury polskiej na kursie gimnazjalnym 6952 LSC w Mannheim (1954-1955). Zmarł w lipcu 1978 w Mannheim. 31 VII 1978 został pochowany w polskiej kwaterze cmentarza w Mannheim.

KJ; <http://www.konwentpolonia.pl/album-polonorum?pagina=20> (fot.).

KOZANKIEWICZ Henryk „Jerzy”, ur. 7 VIII 1919, strz. Walczył w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 140494). W OW był reżyserem w Teatrze Kompanii Wartowniczych „11 Listopada”, a od 10 I 1947 delegatem Związku Artystów Scen Polskich w Niemczech do Zjednoczenia Polskiego w Regensburgu oraz członkiem Zarządu Głównego ZASP w Niemczech; brał udział w Festiwalu Sztuki Polskiej w Moguncji (21-22 I 1947).

„OW” 1947, nr 9, 13 I, s. 4; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Henryk_Kozankiewicz.

KOZIEBRODZKI Leopold, ur. 10 XII 1906 w Podhajczykach pow. Trembowła, bombardier, mjr kontr. (10 IV 1945 – 31 XII 1946), mgr prawa, ziemianin, dyplomata. Wojnę spędził w Wielkiej Brytanii. Od 1 VI 1945 był starszym oficerem łącznikowym (delegatem szefa PMW) przy Dowództwie 7 Armii Amerykańskiej, następnie oficerem Polskiej Sekcji Wojskowej przy USFET we Frankfurcie

nad Menem (1945), należał do grona organizatorów kompanii wartowniczych. Po powrocie do Wielkiej Brytanii pracował w Ośrodku Zapasowym Inspektora-tu Spraw Cywilnych, 23 I 1947 został mianowany ppor. art. czasu wojny (star-szeństwo z 10 IV 1945). Wyemigrował do USA. Zmarł 2 III 1999 w Falls Church w Wirginii.

FS; KJ.

KOZIKA Stanisław „Łuk”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych ŁUK Stanisław, ur. 17 VIII 1904 w Mohylewie, kpt. art. sł. st. (19 III 1939), mjr. NSZ, absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Artylerii w Warszawie i Toru-niu (1926-1928); deklarował znajomość j. rosyjskiego, francuskiego i niemiec-kiego (1946). Przed wybuchem wojny był oficerem mobilizacyjnym 11 dak. Podczas pobytu w niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 912) i II C Woldenberg i od 5 XI 1942 w Stalagu IX A Ziegenhain. 26 V 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i został przydzielony do plutonu artylerii. 4 VI 1945 mianowano go na czas nieobecności kpt. „Gustawa” p.o. d-cą IV Ba-onu, 5 VII 1945 przeniesiono go do O. III Brygady; od 21 IX 1945 był d-cą komp. 4003, od 16 XI 1945 d-cą Ośrodka Bamberg; 17 XII 1945 został awansowany do stopnia mjr. Od 17 XII 1945 był d-cą tworzącego się ośrodka wartowniczego przy dowództwie 9 Dywizji Amerykańskiej (Berchtesgaden, Bad Reichenhall), od 18 III 1946 p.o. d-cą Ośrodka Karlsfeld, od 28 IV 1946 oficerem łącznikow-yym 130 LSC Monachium, następnie ponownie d-cą komp. 4003. Po zakoń-czeniu służby wyemigrował w styczniu 1949 wraz z rodziną do Australii. Zmarł 5 IX 1982 w Hobart na Tasmanii.

R3/1 V 46; ABS-Rejestr, s. 27; *Rozkazy 1944* nr 250, 258, 265, 275, 279, 283, 345d, 391, 416, 421; *Rozkazy 1946* nr 2, 14, 15, 19, 20, 22, 49, 65, 94; *Awanse oficerskie*, s. 488/11; *Rocznik oficerski 1939*.

KOZIOŁ Julian Bolesław, ur. 15 XII 1909 w Noworosyjsku nad Morzem Czar-nym, por. piech. sł. st. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 5 kompanii 74 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 13), X C Lubeka i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja we-ryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służ-by liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Awanse oficerskie*, s. 408/136; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. 31 XII 1909).

KOZŁOWSKI, por. OW. W kwietniu 1949 był oficerem w komp. 4092 w Mona-chium.

KOZŁOWSKI Jan, ppor. W styczniu 1946 był cieszącym się bardzo dobrą opinią oficerem komp. 4242 w Esslingen.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **KOZŁOWSKI** Jan, ur. 1 V 1908 w Słonimie, syn Antoniego, ppor. rez. piech. (1 IX 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 80 pp w Słonimie, nauczyciel. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 79 pp w 20 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 797) i od 17 IX 1940 w II C Woldenberg, a pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki.

Rocznik oficerski 1934, s. 105/2334, 559 (tu: ur. 1 V 1908); *Straty* (tu: ur. 18 IV 1908); WBH.

Lub **KOZŁOWSKI** Jan, ur. 15 X 1910 w Rostkowie pow. Przasnysz, syn Władysława, ppor. Rez. piech. (1 I 1934), urzędnik skarbowy. Po odbyciu służby wojskowej w 1 komp. Szkolnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty i zaliczeniu ćwiczeń aplikacyjnych został promowany na por. rez. piech. i przydzielony do 83 pp w Kobryniu. Podczas kampanii wrześniowej był II adiutantem d-cy 179 pp, 50 Rezerwowej DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II B Arnswalde (nr jeniecki 2065).

Awanse oficerskie, s. 76/3384; *Straty* (tu: oficer 84 pp); WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=687>.

KOZŁOWSKI Lech Marcin „Sałyga”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **SALYGA** Jan, ur. 19 XII 1917 w Grodzisku Wielkopolskim, syn Franciszka i Stanisławy, plut. pchor. WP, ppor. OW, absolwent Gimnazjum św. Stanisława Kostki w Kościanie i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 57 pp (1937/38); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Po ukończeniu nauki został zawodowym wojskowym. Walczył podczas kampanii wrześniowej (kpr. pchor.). Uniknął niewoli, po powrocie do domu pracował w niemieckim urzędzie kwaterunkowym. Był członkiem Komendy Obwodu ZWZ-AK w Kościanie. 15 VII 1944 został tam aresztowany i tydzień później osadzony w obozie pracy wychowawczej w Żabikowie (nr obozowy 17614), a stamtąd wysłany do KL Sachsenhausen (23 I – 3 V 1945). W pierwszej połowie stycznia 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 23 I 1946 przydzielono go do organizowanego przez mjr. „Łuka” ośrodka wartowniczego Berchtesgaden przy dowództwie 9 Dywizji Amerykańskiej. Od 8 III 1946 był d-cą I plutonu w komp. 4085 w Moosburgu oraz współzałożycielem i członkiem kompanijnego chóru rewelersów, a następnie d-cą plutonu i oficerem sportowym w komp. 8244 im. Zawiszy Czarnego w Walldorf (1946-1947). Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 16 III 1981 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 10010; ABS-SO nr 3748; *Rozkazy 1946* nr 19, 57; *Jednodniówka 8244*; *Straty*; WBH; *Nekrologi warszawskie*.

KOZŁOWSKI Stefan Kazimierz, ur. 29 IX 1903 w Kałuszyńce pow. Mińsk Mazowiecki, ppor. rez. art. (1 I 1931). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem zwiadowczym 9 baterii 9 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 263) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że wymaga leczenia w szpitalu lub sanatorium. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do kompanii wartowniczej w Kassel. Przez wiele lat pracował w OW w Niemczech i we Francji, był m.in. d-cą plutonu wydzielonego Ingrandes (1953) i plutonu w komp. 4006. Zmarł 4 X 1974 w Hettenleiden w Palatynacie.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 149/233, 643; Straty; KJ.

KOZŁOWSKI Teobald Izydor, ur. 16 III 1910 w Korytowie pow. Świecie, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Przed wojną był kierownikiem szkoły powszechnej II stopnia. Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 24 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt (nr jeniecki 181) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. W sierpniu 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 14 VIII 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 14 XI 2002 w Chicago.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 102/1199; FS.

KOZŁOWSKI Wacław, ur. 2 III 1909 w Polesiu pow. Tomaszów Lubelski, syn Mieczysława i Jadwigi, ppor. rez. piech. (1 I 1934). W czasie wojny przebywał w niewoli w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 376) i w VI B Dössel, gdzie został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 I 1946 wyjechał z POW Dössel do kompanii wartowniczej w Kassel. Wrócił do kraju. Zmarł 25 IX 1976.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 61/1646; Straty.

KOZŁOWSKI Włodzimierz Henryk, ur. 16 VII 1898 w Lublinie, syn Franciszka i Anny z Zielińskich, urzędnik, ppor. Rez. piech. (1 VII 1925) z przydziałem mobilizacyjnym do 61 pp w Bydgoszczy. Ukończył gimnazjum i szkołę podchorążych POW w Lublinie; deklarował znajomość j. rosyjskiego (1947). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w kompanii wartowniczej 69 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1277), w X C Lubeka i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, gdzie objął funkcję oficera żywnościowego. W październiku 1946 wrócił do kraju. Odznaczenia: Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Śląski Krzyż Zasługi.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 45/416, 520; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12985.pdf).

KOZUBEK Jan, ur. 24 X 1898 w Krakowie, syn Józefa, kpt. piech. sł. st. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 3 komp. karabinów maszynowych 21 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 186 i 52757), w X B Nienburg, od 20 IV 1942 w II C Woldenberg i w VII A Murnau. Po zakończeniu wojny służył w OW, w sierpniu 1946 był d-cą liczącego 90 żołnierzy oddziału komp. 4093 w Mannheim-Schönau. Był propagatorem sportu, m.in. z jego inicjatywy organizowano wartowniczy bieg terenowy (2000 m) z nagrodami przez niego ufundowanymi. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Awanse oficerskie, s. 389/136; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

KOŹMIŃSKI Jan „Stel”, ur. 25 XI 1913 w Adamowie pow. Łuków, ppor. rez. piech., inżynier architekt, absolwent Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 44 pp w Równem (1933/34); deklarował znajomość j. angielskiego (1946). W kampanii wrześniowej walczył jako pchor. rez. w 45 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu XI A Hadamar (nr jeniecki 1455) i w Stalagu VI B Neu Versen. Wiosną 1946 podjął służbę w OW. Od 12 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4104.

ABS-Rejestr, s. 10118; *Rozkazy 1946* nr 87, 88, 94; Straty.

KOŹUCH-OSTA Mieczysław, ur. 5 XII 1912 w Błachowni Śląskiej k. Częstochowy, syn Marcelgo, plut. pchor. piech., por. OW, absolwent Gimnazjum Społecznego w Częstochowie (matura 1935), słuchacz Wydziału Prawa i Szkoły Nauk Politycznych UJ, absolwent Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 24 pp w Łucku; deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 50 pp w Kowlu i uczestniczył m.in. w obronie Włodzimierza Wołyńskiego, gdzie 23 IX 1939 dostał się niewoli. W czasie wojny przebywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 13488), od 13 II 1941 w XII B Frankenthal, od 15 IV 1941 w VI G Bonn-Duisdorf, a od 27 IX 1944 w IV D Torgau. Jesienią 1945 był d-cą liczącego 90 ludzi oddziału G-366 w Giessen-Bergkaserne, w styczniu 1946 zastępcą d-cy w komp. 4240 w Kassel, a następnie w komp. 4159. W październiku 1946 wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; WBH (tu: Kożuch M., https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11851.pdf).

KRAJEWSKI, ppor. OW, w listopadzie 1947 był członkiem zarządu Koła ZbW w Coburgu.

KRAJEWSKI Adam „Zych”, ur. 6 X 1901, por. rez. piech. (19 III 1939), oficer AK. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 104439). 31 I 46 Podkomisja Weryfikacyjna dla strefy amerykańskiej złożyła wniosek o awansowanie go na stopień kpt. W pierwszej połowie lat 50. służył jako ppor. w komp. 4094 w Mannheim-Schönau. Zmarł 12 VIII 1967 w Warszawie.

SPP, Kol. 21/140 (tu: ur. 1 X 1901); *Awanse oficerskie*, s. 638/1287; Straty.

KRASICKI Jerzy, ur. 28 VIII 1919 w Krakowie, syn Stanisława i Marii, plut. pchor. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 60 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach VIII C Sagan (Żagań), VI G Bonn-Duisdorf (nr jeniecki 7430), XII B Frankenthal, VI B Neu Versen i VI H Arnoldsweiler, a od 1943 w więzieniu w Gernersheim. Po wojnie dołączył do POW Langwasser, gdzie 22 XII 1945 został d-cą plutonu w komp. 4027. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 6 XII 1999.

Straty; WBH.

KRASKI Ludwik, ppor. WP, por. OW. Po wojnie przebywał w POW Dössel, od 3 XI 1945 był członkiem Głównej Sekcji Łącznikowej, 1 II 1946 został adiutantem-tłumaczem 125 LSC Rodheim/Giessen. W październiku 1948 wyemigrował do USA, zamieszkał w Plandome w stanie Nowy Jork.

Assignment46; FS.

Być może był to **KRASKI** Ludwik, ur. 18 II 1903, zmarły w styczniu 1972 w Warren w stanie Michigan.

FS.

KRAUSE Wacław, ur. 26 IX 1913 w Niewolnie pow. Mogilno, ksiądz. 3 VI 1939 otrzymał święcenia kapłańskie i był wikarym w parafii św. Michała w Gnieźnie. 26 VIII 1940 został aresztowany i osadzony w więzieniu w Szczeglinie, a od 28 VIII 1940 przebywał w KL Sachsenhausen (nr obozowy 22444) i od 14 XII 1940 w Dachau, gdzie był poddawany pseudomedycznym eksperymentom. Po wyzwoleniu 29 IV 1945 przez wojska amerykańskie pracował jako kapelan skupisk polskich i kompanii wartowniczych w Norymberdze (1945) i Monachium (1947). Wrócił do kraju. W latach 1949-1971 był proboszczem w Broniszewicach. Zmarł 31 VIII 1983 w Gnieźnie i został pochowany na cmentarzu śś. Piotra i Pawła.

Straty; <http://www.wtg-gniazdo.org/ksieza/main.php?akcja=opis&id=2190> (tu: ur. w Trzemesznie).

KRAWCZYK Tadeusz, por. W czasie wojny przebywał w obozie jenieckim. Od 22 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4027 w Langwasser.

Weisbach.

KRAWCZYK Władysław, ppor. WP, ppor. OW. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; był oficerem i zastępcą d-cy w komp. 8610 w Vilseck. W kwietniu 1949 wyemigrował do Australii.

Rozkazy KOP Dössel.

KRAWCZYŃSKI Wiktor „Pilarski”, ur. 23 VII 1902 w Luboniu pow. Poznań, ppor. rez. sap., agronom, absolwent szkoły średniej, słuchacz pierwszego roku studiów na SGGW; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). 6 II 1946 został kierownikiem kancelarii dowództwa I Grupy Kompanii Wartowniczych, a zwolniono go 27 II 1946, gdyż „do pracy się nie nadawał”.

ABS-Rejestr, s. 10041; *Rozkazy 1946* nr 31, 49, 78.

KREFT Leon, ur. 25 IV 1914 w Częstkowie na Kaszubach, mat, kpt. OW. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu II C Greifswald (nr jeniecki 8816). Po wojnie służył w OW. Na początku lat 50. dowodził plutonem w szwadronie 7316 w Oberpfaffenhofen, następnie był zatrudniony w komp. 4094 (1953-1954), a w latach 80. pracował w ośrodku Mannheim.

Wolak, s. 299; Straty.

KREŁOWSKI Seweryn Feliks, ur. 13 XII 1915 w Witosławiach pow. Opatów, ppor. rez. art. (1 I 1938), chemik. 7 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w Stalagu II D Stargard (nr jeniecki 523), następnie w oflagach II D Gross Born, X A Itzehoe i X C Lubeka. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW; w lipcu 1949 był członkiem Kapituły Odznaki Pamiątkowej i Honorowej OW; należał do teatralnego zespołu amatorskiego. Po zakończeniu służby wyemigrował w 1950 do USA i zamieszkał w Chicago. W 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 14 V 1993 w Chicago. Pochowano go 18 V 1993 w Niles w stanie Illinois.

Awanse oficerskie, s. 253/319; Straty; FS.

KRESOWATY Jan, ur. 13 VII 1911 w Celejowie. W 1939 dostał się do niewoli sowieckiej i w latach 1939-1942 przebywał w obozie w Workucie. Po odzyskaniu wolności wstąpił do Armii Polskiej w ZSRR, w 1942 został wcielony do 7 pal (od 15 VIII 1943 – 7 pak), w którym służył do jego rozwiązania w 1947. Po demobilizacji podjął pracę w OW, którą rozpoczął w setnej, sformowanej w Käfertalu kompanii im. płk. Prathera (4202 LSCo). Zmarł 31 I 1960 w Kaiserslautern. Odznaczenia: Krzyż Pamiątkowy Monte Cassino, The 1939-1945 Star, Italy Star, The War Star, Medal Wojska Polskiego.

KJ.

KROGULSKI Piotr „Borowicz”, ur. 11 IX 1913 w Petersburgu, ppor. rez. sap. (1 I 1938), technik dróg wodnych, absolwent Państwowej Szkoły Drogowej w Warszawie i Szkoły Podchorążych Rezerwy Saperów w Modlinie (1935-1936); deklarował znajomość j. angielskiego i słabą niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej służył w Rezerwowej Kompanii Saperów nr 168 (Grupa Saperów „Schubert”), w grupie gen. Kleeberga. Do niewoli dostał się 6 X 1939 pod Krzywdą. Był więziony w oflagach II B Arnswalde i II D Gross Born (nr jeniecki 1561), a po uwolnieniu przebywał w Ośrodku Oficerskim nr 112 Delmenhorst (29 IV 1945 – 5 I 1946). 5 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 8 I 1946 był d-cą plutonu i oficerem oświatowym w komp. 4013, w której służył jeszcze latem 1948. W kwietniu 1949 został oficerem 7317 LSSq w Landsbergu. W styczniu 1951 wyemigrował do USA. Należał do Koła SPK w Detroit i jego Sekcji Przyjaciół Oddziałów Wartowniczych przy Armii Amerykańskiej we Francji i w Niemczech (1953). Zmarł 23 II 2002 w Youngstown w Ohio. Autor opracowania *Porastająca poręba. Fragmentaryczny opis pracy Polskich Szwadronów Wartowniczych przy USAFE* (Monachium 1949).

ABS-Rejestr, s. 3756 (tu: ur. 11 IX 1919 w Warszawie); ZE nr 456, ABS-11; ABS-KW BS nr 456 (tu: ur. 11 IX 1918); *Rozkazy* 1946 nr 6; *Awanse oficerskie*, s. 257/21; Straty (tu: ur. 11 IX 1913 w Petersburgu oraz 11 IX 1918 w Warszawie); FS.

KROTKIEWSKI Jerzy, ur. 7 II 1898 w mieście Kamienskoje nad Dnieprem, inżynier, por. rez. art. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do 3 pac., kpt. funk. (grudzień 1945), absolwent Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 28 Dywizjonu Artylerii. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, w jednostce 407 Ta w Reims. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów „najwybitniejszych pod względem charakteru i wartości duchowych, zdolnych do poświęceń, którzy wybitnie spełnili obowiązek służby frontowej lub przenosili służbę na froncie nad pracę na tyłach (zatrzymani na tyłach wielokrotnie upominali się o przeniesienie na linię frontu), cechujących się wysoką ideowością i nieskazitelnym charakterem, sylwetką o wyraźnych cechach przebojowości niepodległościowej [...], zdecydowanych na pozostanie w szeregach PSZ tak długo, zanim ostatni podwładny nie odejdzie do pracy w cywilu”; uznano wówczas, że nadaje się do objęcia stanowisk w tworzym PKPR. Po zakończeniu służby pozostał we Francji. Zmarł 18 III 1984 w Arras.

Lista imienna; Lista selekcyjna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 139/746, 646; http://sarmatia.pl/Ksiega_Stulecia.pdf (tu: RADWAN-KROTKIEWSKI Jerzy); Straty.

KRÓL Gracjan Henryk Walenty „Krzemień”, „Henryk Krzemień”, ur. 4 X 1910 w Kórniku pow. Śrem, ppor. rez. piech. (1 I 1935), kpt. OW, nauczyciel, absolwent seminarium nauczycielskiego (1924-1929) i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy przy 57 pp w Poznaniu (12 IX 1932 – 20 IX 1933), w czasie którego awansował na kpr. pchor. (23 VII 1933) i plut. pchor. (1 VIII 1933). Po ukończeniu stażu służył w 55 pp; 1 I 1935 awansowano go do stopnia ppor. rez. piech. 15 V 1939, w ramach tzw. mobilizacji kartkowej (imiennej) został wcielony do II Baonu ON „Poznań”, w którym służył jako adiutant d-cy batalionu i brygady, 1 IX 1939 rozkazem d-cy Brygady ON „Poznań” został awansowany do stopnia por. Walczył w obronie Warszawy. 18 IX 1939 znalazł się w niewoli, z której zbiegł. Zaangażował się w działalność konspiracyjną w Nowym Targu i Zakopanem. W 1940 został aresztowany i zesłany 8 VIII 1940 do obozu Oranienburg-Sachsenhausen (nr obozowy 29027). Wiosną 1945 znajdował się w XVI Zgrupowaniu POW Lubeka. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i 26 IX 1945 został włączony do grupy oficerskiej OZB; a następnie był zastępcą d-cy komp. 4004 (od 4 XII 1945) i komp. 4006, od 27 IV 1946, z której 17 III 1947 zwolnił się na własną prośbę. W 1948 przebywał w Bremie. Pracę w OW podjął ponownie w 1958.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3690; ZE nr 140, ABS-9; ABS-KW BS nr 140; ABS-SO nr 6387; *Rozkazy 1944* nr 349, 406; *Rozkazy 1946* nr 99; *Awanse oficerskie*, s. 99/833; Straty.

KRÓL Marian, ur. 3 I 1922 w Krotoszynie, por. OW. Podczas okupacji został wywieziony do Niemiec. Po zakończeniu wojny służył w OW, był oficerem w komp. amunicyjnej 7418. Zmarł 24 X 1952 w Landstuhl w Nadrenii-Palatynacie.

KJ; Straty.

KRUCZKOWSKI Kazimierz, ur. 4 II 1898 w Kamionce Strumiłowej, syn Walentego, mjr piech. sł. st. (19 III 1938). Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920); po ukończeniu Szkoły Podchorążych Piechoty służył w 53 pp w Stryju, od 1927 był d-cą plutonu, następnie kompanii KOP, od 1933 d-cą komp. 62 pp w Bydgoszczy, a od 1937 do wybuchu wojny d-cą Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy 15 DP przy 62 pp; w sierpniu 1939 został przydzielony do ośrodka zapasowego 15 DP. Podczas kampanii wrześniowej dowodził II bat. 94 pp, następnie III bat. 164 pp Grupy „Sandomierz”, powołanej do osłony przepraw na Wiśle od Machowa do Nagnajowa w rejonie Sandomierza i Tarnobrzegu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15054, 45654). Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW. 3 XI 1945 został członkiem utworzonej wówczas Głównej Sekcji Łącznikowej przy 7 Armii Amerykańskiej, a od 12 XII 1945 wchodził równocześnie do zespołu inspekcyjnego przy 114 LSC. W Głównej Sekcji Łącznikowej przy 9 LSA w Weinheim był odpowiedzialny m.in. za sprawy wyszkolenia wartowników. Odznaczenia: ZKZ.

Awanse oficerskie, s. 422/22; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Grupa_„Sandomierz”; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=687>.

KRUCZYŃSKI Bernard Bolesław, ur. 20 V 1898 w Bysławiu pow. Tuchola, syn Antoniego, kpt. piech. sł. st. (1 I 1933), mjr funkc. (1 IV 1946). Od 20 IV 1931 był oficerem 82 pp w Brześciu nad Bugiem, a następnie d-cą 3 komp. karabinów maszynowych. Podczas kampanii wrześniowej dowodził I bat. 82 pp (3-15 IX 1939). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VIII A Kreuzburg (nr jeniecki 65) i od 13 VI 1940 w VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, w jednostce 415 Tb w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny, następnie, po awansie do stopnia mjr. funkc., był oficerem sekcji łącznikowej przy 189 LSC. 27 VIII 1946 został oddany do dyspozycji d-cy komp. 8935. Wrócił do kraju. W latach 80. znajdował się w kręgu zainteresowania służb bezpieczeństwa jako „osoba podejrzana o służbę w Oddziale II Sztabu Głównego WP II RP w Warszawie i był oficer zawodowy WP II RP, który w czasie wojny przebywał w oflagu, a po zakończeniu II wojny światowej pełnił funkcje dowódcy batalionu wartowniczego na terenie zachodnich stref okupacyjnych Niemiec”. Ponadto podejrzewano go „o szpiegostwo na rzecz obcego państwa w okresie powojennym”. Odznaczenia: SKZ.

Lista imienna; Awans46; *Rocznik oficerski 1939*; *Informator* (IPN Ka 04/536); Straty; WBH.

KRUKOWSKI Jerzy, ppor. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel.

Być może był to **KRUKOWSKI** Jerzy Piotr, ur. 5 III 1916 w Irkucku (Rosja), ppor. art. sł. st. (1 X 1937), mechanik samochodowy. Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w 3 baterii 1 pułku artylerii przeciwlotniczej. Podczas kampanii wrześniowej walczył jako oficer zwiadowczy 28 baterii apłot. Do niewoli dostał się w Terespolu. Przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 946) i od 15 V 1942 w II D Gross Born.

Awanse oficerskie, s. 29/84, *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

KRUMMEL SZACH-BEJ, (właściwie Szach-Bej-Krummel) Szczęsny, ur. 8 I 1905 w Zabłociu (Chłaidowym) na Ukrainie, syn Dominika, z pochodzenia Tatar, absolwent Szkoły Podchorążych dla Podoficerów w Bydgoszczy (15 VIII 1926), rtm. kaw. sł. st. (19 III 1937). W 1926 został przydzielony do 16 puł w Bydgoszczy. Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu łączności w 18 puł w Grudziądzu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził szwadronem ckm 11 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16253). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w komp. 8952b w Mailly-le-Camp w departamencie Aube. Odznaczenia: SKZ.

Awanse oficerskie, s. 435/17; *Rocznik oficerski 1939*; WBH; „PKiBP” 1984, nr 115, s. 191 (tu: Szczęsny Szach Bey Krummel mjr).

KRUSZELEWSKI Tadeusz Gnejusz „Ulicz”, po wojnie **ULICZ** Tadeusz, ur. 27 V 1918 Warszawie, ppor. rez. piech., absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Dęblinie (1937/38). Deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Podczas okupacji był oficerem Okręgu VIII B NSZ, w listopadzie 1944 został schwytany i wywieziony do przymusowej pracy do Gliwic. 4 II 1945 wrócił do Lublina z zamiarem podjęcia studiów. 4 III 1945 został aresztowany przez UB i osadzony w więzieniu w Kozienicach i Radomiu. Po brutalnym śledztwie przewieziono go do obozu w Rembertowie. Po rozbiciu obozu 20/21 V 1945 przez oddział partyzancki przedostał się do pow. iłżeckiego, gdzie sformował własną grupę zbrojną, a po kilku dniach zdecydował się na wyjazd na Zachód. Ze Skarżyska przez Katowice, Opole i Pilzno przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej. 16 VI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i został przydzielony do O. II (grupa mjr. „Aleksandra”). Od 9 VII 1945 był p.o. oficerem informacji IV Baonu; po reorganizacji z 18 VIII 1945 przeniesiono go do dyspozycji mjr. „Mikołaja”. 17 XI 1945 został odkomenderowany do 2 Korpusu. Po powrocie przekazano go (5 I 1946) do dyspozycji mjr. „Aleksandra”.

ABS-Rejestr, s. 3666; *Rozkazy 1944* nr 271, 286, 318rs, 392; *Rozkazy 1946* nr 4.

KRUSZEWSKI Czesław, ur. 30 X 1906 w Ołdakach pow. Ostrów Mazowiecka, kpt. piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 1 komp. ckm 80 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 187/52758), X B Nienburg, X C Lubeka, od 17 IX 1942 w VI Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 II 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Był d-cą rozwiązanej 25 XI 1947 komp. 4155 w Ludwigsburgu, a w latach 1948-1949 komp. 4158 w Karlsfeld i w Bremen-Blumenthal, amerykańskiej enklawie nad Morzem Północnym. Odznaczenia: BKZ.

Awanse oficerskie, s. 487/236; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; wzmianki w „OW”.

KRYCZYŃSKI Konstanty, ur. 14 X 1904 w Ostrołęce, syn Jana i Diany z Aleksandrowiczów, „z Tatarów ale serce polskie”, mgr prawa, por. rez. art. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 pal Leg., kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 19 pal. Do niewoli dostał się 6 X 1939 w Woli Gułowskiej. Przebywał w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 276), II E Neubrandenburg (od 22 V 1940) i II A Prenzlau (od 25 II 1942). Po wojnie pozostał w Niemczech i podjął pracę w OW. Od lipca 1950 do maja 1955 był d-cą kompanii 8584 w Ech-

terdingen w Niemczech i we Francji, a w latach 1955-1956 d-cą komp. 4506 w Toul. W styczniu 1957 wyemigrował do USA. Zmarł w grudniu 1969 w Hillside w stanie New Jersey.

Rocznik oficerski 1934, s. 148/102, 613; Straty; FS.

KRYSTEK Aleksander, ur. 26 II 1899 w Poznaniu, syn Stefana i Jadwigi z Królikiewiczów, por. rez. art. (1 VI 1921) z przydziałem mobilizacyjnym do 15 pal, kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem łączności 68 dał, sformowanego na bazie III batalionu 31 pal w Toruniu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu VIII B Lamsdorf (nr jeniecki 330), następnie w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy, następnie był d-cą komp. 8935 w Hawrze, a w kwietniu 1946 został d-cą batalionu wartowniczego w Hawrze. Od 27 VIII 1946 przebywał w Obozie Zbornym OW w Reims.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 139/3, 627; Straty; <https://e-kartoteka.net/en/search?signature=14682#show>; https://pl.wikipedia.org/wiki/68_Dywizjon_Artylerii_Lekkiej.

KRYWULT Edward „Kowalski”, ur. 13 I 1907 w Białej, ppor. rez. piech. (1 IX 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 4 psp w Cieszynie, inżynier chemik, absolwent studiów wyższych i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Cieszynie (1929/30). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 3 psp. Dostał się do niewoli i przebywał w obozie jenieckim. Po uwolnieniu dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 22 VI 1945 był oficerem I Baonu, po reorganizacji z 17 VIII 1945 oficerem żywnościowym w komp. nr 6 kpt. „Walerego”, a od 21 IX 1945 był d-cą V plutonu komp. 4005. 5 IV 1946 przeniesiono go do komp. 4028, a stąd do Ośrodka Zapasowego Brygady Świętokrzyskiej. 20 IV 1946 udzielono mu bezterminowego urlopu dla kontynuowania nauki. Wyemigrował do USA i zamieszkał w Los Angeles, a następnie w Long Beach w stanie Kalifornia. 13 IX 1957 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 30 I 1997 w Long Beach.

ABS-Rejestr, s. 61; *Rozkazy 1944* nr 274, 318rs, 405d; *Rozkazy 1946* nr 66, 81, 94; *Rocznik oficerski 1934*, s. 86/2927, 579; Straty; FS.

KRZANOWSKI Werner Konrad, ur. 4 VIII 1915 w Münsterberg (w Ziębicach) na Dolnym Śląsku, syn Konrada, ppor. rez. art. (1 I 1937), absolwent Wydziału Górniczego AG. W czasie studiów był działaczem Korporacji Studentów Akademii Górniczej „Gnomia”. Po odbyciu służby wojskowej w 3 baterii szkolnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, ukończeniu praktyki w 5 pac w Krakowie i ćwiczeniach aplikacyjnych został awansowany do stopnia ppor. artylerii. Przed wybuchem wojny mieszkał w Wielkich Hajdukach. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 15 dyw. aplot. (23 DP). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15455).

25 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, był m.in. d-cą plutonu polskiej MCL Co „H”. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Roster; *Awanse oficerskie*, s. 211/336; Straty; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=687> (tu: w kampanii wrześniowej 23 baterii aplot.).

KRZEPISZ Henryk, ur. 29 IV 1926 w Radomiu, por. OW. Podczas okupacji został wywieziony do Rzeszy. Po zakończeniu wojny służył w OW. Na przełomie lat 40. i 50. był oficerem szwadronu 7314.

Wolak, s. 308 (tu: ur. 29 IV 1927); Straty.

KRZYCZKOWSKI Zygmunt Maria, ur. 2 VII 1890 w Łapach pow. Wysokie Mazowieckie, syn Antoniego, ppłk WP (19 III 1939), lekarz-internista, absolwent Zakładu Naukowego Filologicznego (Gimnazjum) gen. Pawła Chrzanowskiego w Warszawie (matura 1909), słuchacz zwyczajny Wydziału Lekarskiego UJ (1909/10 – 1913/14), absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Kazaniu (1915). W latach 1917-1918 służył w polskich formacjach na Wschodzie. Po wojnie pracował m.in. w Warszawie i Radomiu. Podczas kampanii wrześniowej był komendantem Szpitala Wojennego nr 110 w Dubnie. Przedostał się na Zachód, był szefem Służby Zdrowia PSZ we Francji, następnie lekarzem Polskich Sił Lotniczych w Wielkiej Brytanii, a od końca lat 40. lekarzem OW. Zmarł 30 IV/1 V 1953 w Kaiserslautern.

Awanse oficerskie, s. 474/1; Straty (tu: poległ w Dubnie w 1939); WBH; KJ.

KRZYMOWSKI Zygmunt, ur. 4 V 1909 w Ostrowie k. Białej Cerkwi, por. piech. sł. st. (19 III 1937), absolwent Korpusu Kadetów nr 2 w Chełmnie (matura 1930) i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie. Po ukończeniu szkoły był d-cą plutonu i plutonu karabinów maszynowych 1 pp Leg. w Wilnie (1937-1939). Podczas kampanii wrześniowej został oficerem informacyjnym 1 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 1823), II C Woldenberg i II D Gross Born. Po wojnie służył w OW. Wchodził również w skład Komitetu Obywatelskiego Uczczenia Pamięci Józefa Piłsudskiego w Niemczech (1949). Zmarł 6 X 1974 w Warszawie.

Awanse oficerskie, s. 409/181; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. w Ostrowie k. Białej Cerkwi; WBH; KJ; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=687> (tu: wyemigrował do USA, mieszkał i zmarł w Chicago).

KRZYSZKOWSKI Bolesław Tadeusz, ur. 24 IX 1908 w Tarnopolu, syn Mieczysława, por. piech. sł. st. (1 I 1934). Od 16 VIII 1931 był oficerem w 19 pp we Lwowie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem łączności tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 52923) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945

obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

KRZYSZTOŃ Zbigniew Ignacy „Sowiński Jerzy”, ur. 6 VII 1916 w Nowym Sączu, ppor. art. sł. st. (1 X 1938), absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1936-1938); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 5 baterii 1 pal Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII A Lienz an der Drau (nr jeniecki 19546), a od 31 V 1941 w II C Woldenberg. Po uwolnieniu znalazł się w Samodzielnym Zgrupowaniu Pöhls POW Lubeka. 18 X 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 20 X 1945 był w grupie oficerskiej komp. liniowej OZB, 30 X 1945 został d-cą III plutonu w komp. 4008, 5 I 1946 przydzielono go do komp. 4100. W 1949 wyemigrował do Australii. Zmarł 2 VI 2004 Lidcombe (przedmieście Sydney) w Nowej Południowej Walii. Pochowano go na cmentarzu Rookwood w Lidcombe.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 104; *Rozkazy 1944* nr 367, 384, 392, 421; *Rozkazy 1946* nr 4; *Awanse oficerskie*, s. 39/18; *Rocznik oficerski 1939*: 201/17, 721; Straty; FS.

KRZYŻANOWSKI, ppor., we wrześniu 1946 oficer komp. 4023 w Regensburgu.

KRZYŻANOWSKI Henryk Leopold, ur. 26 IV 1910 w Tyflisie (Tbilisi), syn Włodzimierza i Stanisławy, chemik, ppor. rez. art. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 7 dąplot. Ukończył Gimnazjum im. Tytusa Chałubińskiego w Radomiu (matura 1928), studia na Wydziale Filozoficznym Uniwersytetu w Poznaniu (dyplom mgr chemii 1935) oraz Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1933/34); deklarował słabą znajomość j. angielskiego, francuskiego i rosyjskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej walczył w 7 dyw. aplot. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, X A Itzehoe, II C Woldenberg i VII A Murnau (nr jeniecki 923). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, gdzie został awansowany do stopnia por. funkc. i był d-cą plutonu w komp. 7629 oraz oficerem kulturalno-oświatowym w Obozie OW w Reims. Służbę zakończył 6 VII 1946, a miesiąc później wyjechał do kraju i zamieszkał w Warszawie. Zmarł 2 VIII 1965.

Lista imienna; Awans46; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 212/481; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_1290.pdf).

KRZYŻANOWSKI Olgierd Wawrzyniec, ur. 6 XII 1910, ppor. rez. art. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 15 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg i VII A Murnau

(nr jeniecki 942). Po wojnie służył w OW; na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą plutonu w komp. G-360 w Holzhausen. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. 11 XI 1954 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w 9 VIII 1976 w Rosemead w stanie Kalifornia.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 210/206; Straty; FS.

KRZYŻEWSKI Wacław Marian, ur. 13 II 1911 w Chicago, lekarz-internista, por. lekarz sł. st. (19 III 1939), ppłk OW (1957), absolwent Wydziału Lekarskiego UJP (dyplom 16 XII 1936). Przed wybuchem wojny był młodszym lekarzem w 49 pp w Kołomyi. Podczas kampanii wrześniowej służył w 6 dak. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Po wojnie pracował w OW. W latach 1955-1960 kierował służbą zdrowia w ośrodku wartowniczym w Orleanie.

Awanse oficerskie, s. 518/27; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; RL38/910; wzmianki w „OW”.

KUBIAK Sylwester, ur. 28 XII 1916 w Ostrowie, żołnierz WP, oficer OW, długoletni członek komp. 4038. Zmarł 14 VIII 1978 w Pirmasens.

KJ.

KUBITZ Stanisław, kpt. OW. Był d-cą polsko-litewskiej komp. 4200 w Kirchheimbolanden (1952-1954).

Wzmianki w „OW”.

KUCHCIŃSKI Jerzy, ur. 1 XII 1917 w Bobrujsku, syn Bolesława i Jadwigi, urzędnik, ppor. art. sł. st. (1939). Ukończył gimnazjum o profilu matematyczno-przyrodniczym w Suwałkach, Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1936/37) i Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu (1937-1939); deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego i rosyjskiego (1947). Podczas kampanii wrześniowej służył w 6 pał, a w kampanii francuskiej w 1 DSP. 1 VI 1940 dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 1504), a pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. Po wojnie podjął pracę w OW we Francji; 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów „najwybitniejszych pod względem charakteru i wartości duchowych, zdolnych do poświęceń, którzy wybitnie spełnili obowiązek służby frontowej lub przenosili służbę na froncie nad pracą na tyłach (zatrzymani na tyłach wielokrotnie upominali się o przeniesienie na linię frontu), cechujących się wysoką ideowością i nieskazitelnym charakterem, sylwetką o wyraźnych cechach przebojowości niepodległościowej [...], zdecydowanych na pozostanie w szeregach PSZ tak długo, zanim ostatni podwładny nie odejdzie do pracy w cywilu”. Uznano, że nadaje się do objęcia stanowisk w tworzonej PKPR. W październiku 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Katowicach. Odznaczenia: VM (1940).

Awans46; Lista selekcyjna; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10010.pdf).

KUCIAK Bronisław, ur. 22 VI 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1936), por. PSZ, ppłk OW. W 1945 był oficerem łącznikowym 1 Brygady Grenadierów, w maju 1955 adiutantem 6950 LSC, od 1955 do 1956 szefem sekcji łącznikowej OW przy Dowództwie Zaplecza Armii Amerykańskiej w Europie, obejmującego terytorium Francji. W marcu 1957 wyemigrował z żoną do USA; mieszkał w Kalifornii.

Awanse oficerskie, s. 156/2388; wzmianki w „OW”; FS.

KUCZKOWSKI Czesław, ur. 14 VII 1907 w Jankowie Zaleśnym pow. Ostrów Wielkopolski, syn Michała i Eleonory, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 56 pp. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem płatnikiem 67 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 424). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji. Zrezygnował ze służby i przed 8 VIII 1945 wrócił do OPO Murnau, a następnie wyjechał do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 86/2794, 510; Straty; WBH; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14692#show>; [https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=67_Pułk_Piechoty_\(II_RP\)&veaction=edit&section=10](https://pl.wikipedia.org/w/index.php?title=67_Pułk_Piechoty_(II_RP)&veaction=edit&section=10).

KUCZKOWSKI Leon Florian, ur. 21 IV 1909 w Wągrowcu, syn Karola i Wandy, ppor. rez. piech. (1 I 1934). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 68 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1130). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims.

Pułaski; *Awanse oficerskie*, s. 61/1675; Straty; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14692>.

KUĆMIERZ Jan, ur. 21 I 1911 w Podwołoczyskach w Galicji Wschodniej, syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 648), X B Nienburg i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna stwierdziła, że jest chory i wymaga leczenia szpitalnego. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 228/1029; Straty; WBH.

KUHLMANN Arnold Wilhelm, ur. 30 V 1895 w Płocku, syn Wilhelma i Henryki z Blochów, kpt. adm./piech. sł. st. (1 I 1933); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego. W okresie międzywojennym był m.in. oficerem 56 pp i kierownikiem referatu wyszkolenia i saperów DOK VIII. Podczas kampanii wrześ-

niowej służył w 32 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VIII B Silberberg (nr jeniecki 76), od 20 I 1942 w IV C Colditz i w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Był komendantem batalionu wartowniczego POW Dössel; 15 II 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Odznaczenia: KN, KW, SKZ.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel (tu: Kulman); *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: Khulmann, Kulman); Lista 35, s. 80/31; Indeksy akt stanu cywilnego parafii ewangelicko-augsburskiej w Płocku z lat 1826-1910 (http://plock.ap.gov.pl/historia/acts_ea.php?page=340&ipp=25).

KUJAWIAK Władysław „Paweł”, „Malczewski”, w czasie służby w kompaniach wartownicznych **MALCZEWSKI** Paweł, **KAMIŃSKI** Paweł, ur. 14 V 1914 w Zduńskiej Woli, ppor. piech. sł. st. (15 X 1936), kpt. NSZ, absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1934-1936); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Przed wybuchem wojny był oficerem 1 psp (1936-1938) i d-cą plutonu w 4 komp. szkolnej w Centrum Wyszkożenia Żandarmerii w Grudziądzu (15 IX 1938 – 1 IX 1939). W czasie okupacji przebywał w obozach koncentracyjnych, m.in. we Flossenbürgu (nr obozowy 87720) i Gross Rosen. Po uwolnieniu dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 15 V 1945 był szefem bezpieczeństwa Brygady i d-cą plutonu żandarmerii. Od 25 IX 1945 dowodził czterdziestoosobowym plutonem żandarmerii w OZB; 24 XII 1945 został awansowany do stopnia kpt. Od 29 III 1946 do 26 IV 1946 był na urlopie zdrowotnym, a po powrocie został 6 V 1946 mianowany d-cą komp. 4103, następnie (1946-1947) przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Od sierpnia 1947 był d-cą komp. 4017, a po jej rozwiązaniu znalazł się w obozie DP w Altenstadt. W marcu 1949 wyemigrował wraz z rodziną do USA. Zmarł 22 IV 1998 w Sterling Heights w stanie Michigan.

ABS-Rejestr, s. 80; ABS-SO nr 5429; Notatka służbowa z rozmowy z wartownikiem Ignacym Betleją z 20 XI 1958 r., IPN BU 01227/154, s. 163 (tu: płk Malczewski Józef); *Rozkazy 1944* nr 239, 240, 318rs, 321, 324, 348, 421, 422; *Rozkazy 1946* nr 71; *Awanse oficerskie*, s. 18/228; *Rocznik oficerski 1939*; FS; Straty.

KUKOWSKI Jan „Jurand”, ur. 22 VI 1914 w Lipnie, syn Edwarda i Ewy, kpr. pchor. WP, ppor. NSZ, technik-kreślarz, absolwent Gimnazjum im. Romualda Traugutta w Lipnie, Państwowej Szkoły Budowy Dróg i Mostów w Warszawie i Centrum Wyszkożenia Saperów w Modlinie (1937/38); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Przed wybuchem wojny pracował w referacie wojskowym starostwa w Lipnie. Walczył w kampanii wrześniowej. 19 IX 1939 został wzięty do niewoli. Przebywał w Stalagu IX C Bad Sulza, a po przeniesieniu na status cywilny (1941) pracował w Gothaer Waggonfabrik AG w Gotha, gdzie 4 IV 1945 został wyzwolony. 15 XI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej,

30 XI 1945 przydzielono go do komp. 4013, 10 I 1946 powołano go na tygodniowy kurs podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI, po którego ukończeniu awansował 18 I 1946 do stopnia ppor. rez. piech. i został mianowany oficerem oświatowym OZB. Od 29 IV 1946 był d-cą II plutonu komp. 4104, w połowie maja został przeniesiony do komp. 4028. Od 22 V 1946 był na bezterminowym urlopie dla kontynuowania studiów. Po powrocie do kraju w 1946 pracował w spółdzielczości pow. lipnowskiego; należał do wielu organizacji społecznych (Towarzystwo Miłośników Ziemi Dobrzyńskiej, Lipnowska Grupa Literacka, Komitet Odbudowy Pomnika Niepodległości w Lipnie). Rada miejska przyznała mu godność „Zasłużony dla Miasta Lipna” (23 IX 2001). Zmarł 16 III 2007 w Lipnie. Odznaczenia: m.in. Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski.

ABS-Rejestr, s. 10004; *Rozkazy 1944* nr 403; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 28, 86, 93, 94, 98, 99, 100, 106, 119; Straty; http://www.umlipno.pl/pl/page,jan_kukowski,173,219.html (fot.).

KULAWY, ppor. Wiosną 1946 dotarł do brygadowego ośrodka szkoleniowego w Fürstenfeldbrück. 15 III 1946 został przydzielony do sformowanej tam komp. 4086; czerwcu 1946 był oficerem w komp. 4011 w Dachau.

Rozkazy 1946 nr 63.

Być może był to Ładkowski Edward „Kulawy”, ur. 18 III 1910 w Puławach, syn Błażeja, ppor. (2 X 1944), urzędnik. W okresie okupacji był żołnierzem scalonej z AK Organizacji Wojskowej Powstańczego Pogotowia Socjalistów. Podczas powstania warszawskiego brał udział w walkach w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 205401). Zmarł 24 IV 1982 w Warszawie. Odznaczenia: VM (1944), KW (1944).

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/edward-ladkowski,27971.html>; Straty; ZCK Warszawa.

Lub **KUCHARSKI** Czesław „Kulawy”, ur. 20 VII 1914 w Gidlach pow. Radomsko, syn Władysława i Aleksandry z Sikorskich, ppor. W okresie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK. Podczas powstania warszawskiego walczył na Żoliborzu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu XI A Altengrabow (nr jeniecki 46353). Zmarł 27 VIII 2002.

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/czeslaw-kucharski,25281.html>; Straty (tu także nr jeniecki 56385).

KULCZYCKI T., kpt. OW, w styczniu 1952 był oficerem 6952 LSC. Być może był to **KULCZYCKI** Tadeusz, ur. 9 I 1912 w Stanisławowie, ppor. (15 X 35/163), por. piech. sł. st. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 3 komp. karabinów maszynowych 18 pp w Skierniewicach. Wojnę spędził w Niemczech.

Awanse oficerskie, s. 506/176; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

KULESZYŃSKI Zygmunt Mikołaj, ur. 10 IX 1900, por. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 59 pp w Inowrocławiu, ppor. OW. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 52925) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 55/269 516; *Awanse oficerskie*, s. 525/265; Straty.

KULIK Bronisław, ur. 1 II 1897 w Montowtach pow. Wołkowysk, syn Wincentego, mjr kaw. sł. st. (19 III 1938). Podczas I wojny światowej służył w armii rosyjskiej, a od listopada 1918 w WP. Walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Po jej zakończeniu był oficerem w 8 puł w Krakowie, a od 1924 w 4 puł w Wilnie. Po awansie do stopnia rtm. był instruktorem jazdy konnej (1928-1929) i d-cą szwadronu szkolnego (1929-1931) w Szkole Podchorążych Piechoty, następnie d-cą szwadronu w 4 puł (1931-1933), d-cą szwadronu kawalerii KOP „Druja” (1933-1938) i komendantem Rejonu PW Konnego 1 DP Leg. (Wilno). Był czynnym sportowcem, uczestniczył w wielu zawodach jeździeckich. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą kawalerii dywizyjnej 1 DP Leg., walczył nad Narwią i na Lubelszczyźnie, następnie dowodził dywizjonem kawalerii 5 puł w SGO „Polesie”. 6 X 1945 dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16086). Po wyzwoleniu obozu został oddelegowany przez komendę OPO Murnau do Zespołów Inspekcyjnych Kompanii Wartowniczych (20 VI 1946). Został szefem sekcji łącznikowej przy 207 LSC utworzonego jesienią 1946 dla kompanii zatrudnionych przy lotnictwie amerykańskim. Jak zapisał pamiętnikarz, był „doświadczonym oficerem, o dużych zaletach organizacyjnych”. Jesienią 1947 zrezygnował ze stanowiska na znak protestu przeciwko rozwiązywaniu kompanii. Pozostał w Niemczech i zmarł 30 XI 1979 w Kaiserslautern. Odznaczenia: VM (1920), KW, SKZ.

Awanse oficerskie, s. 423/13; Krogulski, s. 33; WBH; KJ; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=687>.

KULIŃSKI Janusz, ur. 3 XI 1912 w Radomiu, ppor. rez. art. (1 I 1938); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 23 pal, po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16808). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 253/237; Straty.

KULIŃSKI Zbigniew, por. OW. W maju 1948 był oficerem w komp. 4233 stacjonującej w Mannheim-Schönau. Być może był to **KULIŃSKI** Zbigniew Jan, ur. 18 IX 1907, ppor. rez. w korpusie sanitarnym (1 I 1938).

Awanse oficerskie, s. 261/17.

KULISZ Jan, kpt. OW. Był oficerem prawnym OW w 192 LSC (1946) i ośrodka regensburskiego (1947); w grudniu 1947 został kierownikiem wartowniczego biura prawnego w Norymberdze, powołanego dla pomocy emigrującym wartownikom; w sierpniu 1949 był oficerem werbunkowym OW w Monachium.

Wzmianki w „OW”.

Być może był to **KULISZ** Jan Samuel, ur. 11 III 1906 w Ligotce pow. Cieszyn, ppor. rez. art. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 5 pac, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. 5 X 1939 dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15459). W marcu 1950 wyemigrował do USA, zamieszkał w Kewaskum w stanie Wisconsin.

Rocznik oficerski 1934, s. 154/185, 648; Straty; FS.

KULLMANN Wilhelm, ur. 9 IX 1905 we Lwowie, por. rez. kaw. (1 I 1937), kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem broni w 14 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 937) i II C Woldenberg. Po zakończeniu wojny dotarł do obozu szkoleniowego w Mannheim-Käfertal. Od 24 VI 1946 był oficerem sekcji łącznikowej przy 160 LSC, 18 X 1946 przydzielono go do Polskiej Sekcji Łącznikowej przy dowództwie 7 LSA (CBS), a pod względem gospodarczym do komp. 4247. Stykający się z nim wówczas często S. Władyka zanotował, że był to „człowiek pełen temperamentu, którego wszędzie sływać, który wszędzie musi być. Typowy batiar lwowski, do czego się zresztą z dumą przyznaje. Jest zdolny i pracowity, tylko zupełnie płytki. [...] Brak mu kośćca moralnego”. Po likwidacji większości kompanii w 1947 wyemigrował do Rotterdamu, a w marcu 1950 do USA. Osiadł w New Britain w stanie Connecticut.

Rocznik oficerski 1934, s. 70/338, 448; *Awanse oficerskie*, s. 571/12; Władyka; Straty; FS.

KUŁAGOWSKI Jan „Krzem”, „Ludwik”, ur. 5 I 1914 w Kielcach, syn Stanisława i Kazimiery, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938), kpt. OW (16 IX 1948). Przed wybuchem wojny został d-cą plutonu w 8 komp. 41 pp w Suwałkach, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224717), następnie w oflagach IV B Königstein (nr jeniecki 48818), II B Arnswalde i II C Woldenberg, skąd uciekł 6 VIII 1942. Dotarł do Warszawy i zaangażował się w prace konspiracyjne. W 1943 został

awansowany do stopnia por. piech. sł. st. W czasie powstania warszawskiego był d-cą kompanii B-2 w pułku dyspozycyjnym KG AK „Baszta”, walczył na Mokotowie. Po kapitulacji przebywał w jenieckim obozie przejściowym w Skierniewicach (nr jeniecki 224717). Po wojnie pracował w OW, m.in. w maju 1948 był d-cą części komp. 4024 w Neuendettelsau, od 30 VII 1948 zastępcą d-cy komp. lotniczej 4131 w Landsbergu nad Lechem. Po zakończeniu służby wyemigrował w kwietniu 1951 do USA. Zmarł 10 X 1986 w Detroit w stanie Michigan.

Awanse oficerskie, s. 35/46; Straty; FS; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jan_Kulagowski (fot.).

KUNICKI Janusz, kpt. kontraktowy. 1 I 1946 został przydzielony do 1404 LSCo w Belgii, a 3 V 1946 odesłany do Ośrodka Zapasowego ISC.

KUPCZAK Jan, ur. 26 III 1915 w Kluczborku, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI B Dössel (nr jeniecki 5072), gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 I 1946 wyjechał z POW Dössel do służby w OW. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 247/3191; Straty; WBH.

KUPCZYK Ryszard „Ryś”, ur. 7 II 1911 w Gzach pow. Pułtusk, syn Aleksandra, urzędnik, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Ukończył Gimnazjum Handlowe Zgromadzenia Kupców m. st. Warszawy (1932) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy przy 79 pp w Słonimie (1932/33); deklarował znajomość j. francuskiego (1947). Przed wybuchem wojny pracował na kolei, w związku z czym nie został objęty mobilizacją w 1939. Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK, m.in. w pow. radomskim (1940-1942) i Warszawie. W okresie pracy konspiracyjnej został awansowany do stopnia por. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu; był d-cą plutonu w kompanii rezerwowej zgrupowania „Chrobry II”, pod koniec walk został awansowany do stopnia kpt. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101908), od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji i został przydzielony do komp. 8940b w Laon w departamencie Aisne. Służbę zakończył 15 XI 1946 w związku z wyjazdem do kraju. Po powrocie mieszkał w Warszawie. Odznaczenia: Brązowy Krzyż Zasługi z Mieczami (1944).

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 153/2083 (tu: ppor.); WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviera/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10133.pdf, tu: kpt.); Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Ryszard_Kupczyk (tu: ur. w Pułtusku).

KUPŚ Tadeusz, ppor. Był oficerem oświatowym komp. 4132 w Erding (1946-1948) i autorem poezji, m.in. wiersza *Defilada*, recytowanego w 1946 w czasie obchodów 11 Listopada w Erding.

Wzmianki w „OW”.

KURCZYŃSKI Stanisław, ppor. OW. W maju 1946 służył w komp. przy amerykańskim 178 Batalionie Zaopatrzenia w Schwäbisch Gmünd.

KUREK Stanisław, ur. 28 II 1912 Rudce pow. Mińsk Mazowiecki, ppor. NSZ (18 I 1946), absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 28 DP w Dęblinie (1937); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Podczas okupacji wywieziono go do Rzeszy. 11 XI 1945 został przyjęty do Brygady Świętokrzyskiej w stopniu sierż.; od 11 XII 1945 był zastępcą d-cy plutonu w komp. 4014. 21 XII 1945 awansowano go do stopnia sierż. pchor., a 10 I 1946 powołano na tygodniowy kurs podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI, po którego ukończeniu awansował 18 I 1946 na ppor. piech. i został d-cą plutonu w komp. 4000. W październiku 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago.

ABS-Rejestr, s. 3767; *Rozkazy 1944* nr 411las; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 44; Straty; FS.

KUROPATWA Stanisław, ur. 2 V 1905 w Górach Strachanowskich pow. Sieradz, syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 5 pp Leg., por. OW. Jesienią 1945 przebywał w POW Langwasser. Od 3 XII 1945 był d-cą 1 plut. i równocześnie zastępcą d-cy sformowanej komp. 4026 im. Karola Chodkiewicza, która pełniła służbę do 1947 w Auerbach i Regensburgu. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Rocznik oficerski 1934, s. 79/1462, 420; Weisbach; WBH.

KUROWSKI Antoni Józef, ur. 31 X 1911 w Siecieniu pow. Płock, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeńiecki 495), X C Lubeka, a od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; Straty.

KUROWSKI Jan Stanisław, ur. 13 V 1910 w Słomkowie pow. Płock, ppor. rez. art. (1 I 1934). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem zwiadowczym 2 baterii 17 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa

komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 82/413; WSH.

KUROWSKI Władysław, st. sierż. WP, ppor. funkc. Latem i jesienią 1945 był d-cą kompanii pracy (229 osób) w Hohenbrunn na południe od Monachium; współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami” (1948). Być może był to **KUROWSKI** Władysław, ur. 24 IV 1893 w Pomorzanach pow. Gniezno, st. sierż. sztabowy, zawodowy wojskowy. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą drużyny w 17 kompanii telegraficznej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach III B Fürstenberg (nr jeniecki 80913 lub 3571) i od 1 XII 1940 w XI B Fallingbommel.

Straty.

KURTYKA Józef, ur. 9 X 1908 w Jodłowce pow. Kraków, syn Józefa, por. art. sł. st. (1 I 1936), kpt. OW. Ukończył gimnazjum, odbył przeszkolenie unitarne w Szkole Podchorążych Piechoty (1928-1930), a następnie ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu (1930-1932). Po promocji na stopień ppor. (15 VIII 1932) był d-cą plutonu (1932-1937), a następnie d-cą 3 baterii (1937-1939) 1 pac w Modlinie. W sierpniu 1939 i podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 baterią haubic 8 dac. 7 XI 1939 w Warszawie dostał się do niewoli. Przebywał w oflagach IV C Colditz, II A Prenzlau i II E Neubrandenburg (nr jeniecki 60), a pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po uwolnieniu przebywał w II Zgrupowaniu POW Lubeka. W początkach kwietnia 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Käfertalu; w 1950 był zastępcą oficera łącznikowego IRO na Bawarię i d-cą 4013 LSCo Stuttgart, następnie, po przerzuceniu w kwietniu 1952 kompanii do Francji, oficerem 6953 LSC w Forêt de la Braconne k. Angoulême (1951-1957); w kwietniu 1957 wyemigrował z rodziną do USA, zamieszkał w Chicago. Zmarł 22 XII 1991 w hrabstwie Manatee w stanie Floryda.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; Notatka z rozmowy przeprowadzonej w dniu 24 V 1956 z Mieczysławem Gackiem, IPN BU 1227/154, s. 57 (tu: pochodził z okolic Poznania); *Awanse oficerskie*, s. 370/18; Straty; FS.

KUSAL-DEMBOWSKI Franciszek, ur. 4 X 1916 w Strzyżowicach pow. Opatów. Był ppor. w komp. 4133 „A” zatrudnionej przy lotnictwie amerykańskim; utonął 4 VIII 1947 podczas kąpieli. Pochowano go na Westfriedhof w Monachium.

KJ.

KUSZTELAN Józef Jerzy Władysław, ur. 22 X 1911 w Poznaniu, syn Czesława i Stefanii z Mierzejewskich, ppor. rez. piech. (1 I 1937), kpt. OW, absolwent Wydziału Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. W czasie studiów pełnił funkcję skarbnika

i wiceprezesa korporacji „Heilonia”. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 58 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 892). Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym, m.in. ze względu na znajomość j. angielskiego, oficerem (ppor.) w komp. G-352 w Mannheim; w grudniu 1947 został kierownikiem wartowniczego biura prawnego w Mannheim powołanego dla pomocy emigrującym wartownikom. Współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami” (1948).

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 181/182; Straty; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14704#show>.

KUŚMIERCZYK Mieczysław, ur. 24 VIII 1912 w Drężewie pow. Ostrołęka, syn Stanisława i Leokadii, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu batalionu marszowego „Różan”, następnie walczył w 155 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VIII A Kreuzburg (nr jeniecki 2316) i od 13 VI 1940 w VII A Murnau. Po wyzwoleniu wyjechał 12 VII 1945 do pracy w OW we Francji; był oficerem w komp. 8708 „Pułaski”. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 3 II 1989 w Szczytnie.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 144/1018; Straty; WBH (tu: ur. w Drążdzewie); <https://www.myheritage.pl/site-family-tree-115140562/lipka> (tu: ur. 5 VIII 1912).

KUŚPAK Jan, ur. 20 XII 1903 w Sosnowcu, sierż. sł. st., por. OW. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem batalionu elektrotechnicznego w Nowym Dworze Mazowieckim. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Po wojnie służył w OW. Na początku lat 50. był d-cą plutonu w szwadronie 7316 w Oberpfaffenhofen, następnie (1955-1958) oficerem w komp. 4023.

Wolak, s. 299; Straty; wzmianki w „OW”.

KUTA Józef, ur. 16 I 1894 w Zaczerniu pow. Tarnów, syn Andrzeja, ppłk dypl. piech. (19 III 1938). Służył w armii austriackiej, a od listopada 1918 w WP. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920). Po wojnie był oficerem 54 pp, następnie d-cą komp. KOP (1927-1929). Ukończył WSWoj. (1929-1931). Od 1 IX 1931 był szefem sztabu Brygady KOP „Wilno”, następnie szefem sztabu 23 DP (1937-1939). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15020). Od września do grudnia 1945 był d-cą batalionu PZW Mannheim-Käfertal, następnie d-cą liczącego 640 żołnierzy batalionu 4243 w Giessen. Wrócił do kraju. Odznaczenia: KW (dwukrotnie), ZKZ.

Awanse oficerskie, s. 418/33; WBH; Sławecki; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=687>.

KUZBIT Stanisław Jan, ur. 15 VI 1916 w Rawie Ruskiej, ppor. piech. sł. st. (1939), kpt. OW, w kampanii wrześniowej oficer 52 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 1294), II D Gross Born i w I E Neubrandenburg, skąd pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. W maju 1955 był oficerem 6950 LSC, a od 1955 do 1957 d-cą 4200 LSCo w Kirchheimbolanden. W marcu 1957 wyemigrował do USA. Zmarł 8 VI 1984 w Greenwich w stanie Connecticut.

Wzmianki w „OW”; Straty; FS.

KUZIARA Władysław, ur. 27 VIII 1910, ppor. rez. piech. (1 I 1936), nauczyciel; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Od czerwca 1934 był nauczycielem, a od 1938 kierownikiem Szkoły Powszechnej w Łękach Dukielskich. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w kompanii „Dukla” batalionu ON „Krosno”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (4266). 12 VII 1945 rozpoczął pracę w OW we Francji. W 1946 wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 136/160; Straty.

KUZIO Franciszek Jakub, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **WOJCIECHOWSKI** Franciszek, ur. 11 IV 1913 w Lesku, ppor. rez. kaw. (1 I 1935), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1932-1923), urzędnik państwowy; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej służył w 20 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Stalagu II B Hammerstein-Schlöschau (nr jeniecki 1954). W styczniu 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 23 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4101; 27 II 1946 zwolniono go ze służby, gdyż nie wrócił do pracy po urlopie.

ABS-Rejestr, s. 10013; *Rozkazy 1946* nr 19, 20, 24, 25, 49; *Awanse oficerskie*, s. 122/234; Straty.

KWAPNIEWSKI Stanisław Witold, ur. 23 I 1890 w Nowym Targu, syn Witolda i Zofii z Pelczarów, ppłk piech. sł. st. (1 I 1931), absolwent gimnazjum w Nowym Sączu (matura 1913), przez 3 lata słuchacz Wydziału Prawa UJ, uczestnik walk o niepodległość w latach 1918-1920. Od 18 XI 1932 był I zastępcą d-cy 16 pp. 15 X 1938 gen. S. Kwaśniewski wydał mu taką opinię: „Charakter bez zarzutu; bardzo ambitny, wyraźnie zależy mu na uznaniu przełożonego; wyraźna indywidualność, cechuje go silna wola i kultura, wybitnie uspołeczniony, szanowany i lubiany. Taktycznie wyrobiony, na duże doświadczenie i dużą wiedzę, rozkazy jego są jasne, dobrze przemyślane i trafne. Jako kierownik ćwiczeń wykazuje duży zmysł organizacyjny, jako wychowawca stanowi duży autorytet moralny. Nadaje się bez zastrzeżeń na dowódcę pułku”. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą rezerwowego 155 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu

VII A Murnau (nr jeniecki 15719). Od 8 XI 1945 był d-cą POW Mannheim-Käfertal i równocześnie d-cą I Baonu. Z obu stanowisk ustąpił w styczniu 1946. Już w grudniu 1945 d-ca komp. żandarmerii stwierdzał w swym raporcie, że nie nadaje się na to stanowisko, gdyż jako „człowiek sterany niewolą nie wykazuje w tym młynie ludzkim koniecznej tu energii, celowości, planowości i zdolności organizacyjnych [...]”. Zadowolony z tego, że sam jest dobrze urządzony, nie ma odwagi walczyć o interesy zgrupowania z przełożonymi amerykańskimi. [...] Nie posiada on koniecznego autorytetu, rozkazy jego nie są często wykonywane. Oficerowie narzekają, że nie mogą z nim pracować i szukają »innej posady«. Wrócił do kraju. Zmarł w 1969. Odznaczenia: VM, KN, KW (dwukrotnie), ZKZ.

Rocznik oficerski 1939; Corpus studiosorum (tu: ur. w Wierchomli Wielkiej); Straty; WBH; Opinie inspektorskie o oficerach 1937-1938, <http://www.pilsudski.org/archiwa/dokument.php?nrar=701&nrzesp=1&sygn=120&handle=701.180/3845>; https://pl.wikipedia.org/wiki/Stani%C5%82aw_Kwapniewski; <https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/I.482.82-7723.pdf> (fot.).

KWARCIŃSKI Władysław Józef, ur. 2 VI 1910, por. piech. sł. st. (19 III 1937), do wybuchu wojny był d-cą 2 komp. karabinów maszynowych 3 psp w Bielsku. Podczas kampanii wrześniowej służył w 5 komp. strzeleckiej tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. 20 IV 1945 podjął pracę w OW we Francji, latem 1945 był d-cą M-400-T LSCo.

Roster; *Awanse oficerskie*, s. 408/150; *Rocznik oficerski 1939*.

KWAŚNIEWSKI Wincenty, ppor. Na przełomie 1945/1946 był niezbyt dobrze ocenianym oficerem w komp. 4240 w Kassel.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

KWIATEK Kazimierz Wincenty „Kazek”, „Pożóg” „Kwiatkowski”, ur. 17 VII 1912 Nowych Dworach pow. Wadowice, syn Franciszka i Katarzyny z Mularczyków, sierż. pchor. z cen. (24 VII 1939), ppor. rez. sap. (11 XI 1943), por. (1 I 1945), agrotechnik; ukończył szkołę podstawową w Brzeźnicy (1918-1925), Państwową Szkołę Ogrodniczą Męską w Tarnowie-Gumniskach (1929-1932) i, według własnej relacji, był słuchaczem Wyższej Szkoły Rolniczej w Cieszyńcu; po zakończeniu nauki pracował w Państwowym Instytucie Naukowym Gospodarstwa Wiejskiego w Puławach, w Zakładzie Hodowli Drzew, Krzewów Owocowych i Wierzby Wikliniarskiej w Pożogu. Zastępca Prezesa Zarządu Oddziału Związku Strzeleckiego w Brzeźnicy. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy 28 Dywizji Piechoty przy 15 pp w Dęblinie (1932), odbył staż w 2 Baonie Saperów Kaniowskich, 18 IX 1933 awansował na kpr. z cen., 1 III 1934 na plut. z cen. 8 II 1939 rozpoczął zawodową służbę wojskową, 24 VII 1939 awansował na sierż. z cen. Podczas kampanii wrześniowej walczył w 26 Baonie Saperów w 26 Dywizji Piechoty Armii „Poznań”. Kontuzjowany w bitwie nad nad Bzurą

w Sochaczewie. Uniknął pójścia do niewoli. W czasie okupacji pracował w filii wadowickiej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Kalwarii Zebrzydowskiej jako agronom. Był żołnierzem AK, początkowo w strukturach Legionu Śląskiego. Ukończył konspiracyjną Szkołę Podchorążych AK przy 3 psp AK (1943). Od 11 XI 1943 był ppor. AK i oficerem w dyspozycji d-cy 3 psp AK, 1 I 1945 dowódca Grupy Operacyjnej „Śląsk Cieszyński” awansował go do stopnia por. Zagrożony aresztowaniem przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 29 X 1945 zasilił szeregi komp. 4000 w Kitzingen, gdzie od 6 II 1946 był d-cą plutonu, następnie w komp. 4250 w Giessen, w której służył jeszcze latem 1948. Po zakończeniu służby wyemigrował do Kanady, a w lutym 1950 do USA. Mieszkał w Evergreen Park w stanie Illinois. Zmarł 10 IV 1974 w Vista (Kalifornia) i został pochowany na cmentarzu Eternal Hills Memorial Park w pobliżu Oceanside. Na cmentarzu w Brzeźnicy umieszczono symboliczną płytę nagrobną z jego nazwiskiem. Odznaczenia: KW, SKZ.

ABS-Rejestr, s. 10040; ZE nr 498, ABS-11 (tu: do Niemiec przybył z Brygadą); ABS-KW BS nr 498; ABS-SO nr 3566; *Rozkazy 1946* nr 31; FS; informacje od siostrzeńca A. Wasika; <https://archiwum.spichlerzksiazki.pl/index.php/9-gorce/338-kazimierz-kwiatk-porucznik-niezlomny>

KWIATKOWSKA Halina „Barbara”, ppor. AK. Walczyła w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywała w Stalagu XI B Fallingb. W 1946 była d-cą plutonu kobiet przy stacjonującej we Frankfurcie nad Menem komp. 4528. Być może była to **KWIATKOWSKA** Halina „Barbara”, „Halina”, ur. 18 IX 1910 w Dyneburgu (Łotwa), córka Józefa i Marii z Chodorowiczów. Podczas okupacji należała do Związku Odwetu, następnie została przydzielona do Wydziału Saperów O. III KG AK. Podczas powstania warszawskiego walczyła w Śródmieściu w Grupie „Topór” NSZ, a od 20 IX 1944 w 72 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywała w obozie jenieckim (nr jeniecki 1726). Zmarła 19 III 2004 w Kanadzie.

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/halina-kwiatkowska,55346.html> (tu: strz.).

KWIATKOWSKI Henryk „Lew”, ur. 2 V 1916 w Poznaniu, ppor. NSZ, lekarz. W okresie okupacji był żołnierzem NSZ. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandb. (nr jeniecki 224970). Do Brygady Świętokrzyskiej został przyjęty 15 III 1946 w stopniu strz. z cenz., 5 IV 1946 awansowano go do stopnia ppor. czasu wojny i przydzielono do ośrodka wartowniczego w Fürstenfelbruck, a 20 IV 1945 przeniesiono do ośrodka w Bambergu.

ABS-Rejestr, s. 10109; *Rozkazy 1946* nr 81; Straty (tu: urzędnik, ur. Warszawa-Marymont); <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/henryk-kwiatkowski,26267.html>

KWIATKOWSKI Jan Ksawery, ur. 27 VII 1913, ppor. rez. piech., por. OW. Przebywał w niewoli w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po zakończeniu wojny był tłumaczem z j. angielskiego. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; 29 XII 1947 został zwolniony z komp. 4017 w związku z redukcją jej stanu osobowego.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 239/2306.

KWIATKOWSKI Jerzy Jan „Gryfita”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GRYFITA** Jan, ur. 12 VII 1922 w Warszawie, ppor. NSZ; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Ukończył szkołę średnią (mała matura) i konspiracyjną szkołę podchorążych (1942). Od 15 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4005. W 1946 podjął starania o uznanie stopnia oficerskiego w okresie pracy konspiracyjnej (tu ps. „Jan”, „Janek”). 12 III 1946 Naczelny Wódz odrzucił wniosek, gdyż Komisja Weryfikacyjna 2 Korpusu uznała, że wnioskodawca nie ma kwalifikacji niezbędnych dla przyznania stopnia oficerskiego. Główna Komisja Weryfikacyjna AK zweryfikowała go w stopniu kpr. piech.

ABS-Rejestr, s. 10101; ABS-SO nr 4332; *Rozkazy 1946* nr 63, 70, 71.

KWIATKOWSKI Ryszard Ignacy, ur. 1 II 1907 w Głazach, por. kaw. sł. st. (1 I 1933), absolwent Korpusu Kadetów nr 1 we Lwowie (matura 1927) i Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1927-1929). Po promocji na ppor. (15 VIII 1929) był d-cą plutonu w 1 psk w Garwolinie, a następnie w 2 psk w Hrubieszowie. Na przełomie 1938/1939 uczestniczył w kursie dokształcającym dla oficerów wojsk inżynieryjnych (pionierów). Podczas kampanii wrześniowej dowodził zmotoryzowanym plutonem pionierów z 1 dywizjonu pionierów Nowogródzkiej Brygady Kawalerii i 1 plutonem zaporowym obrony Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu II D Gross Born. Od 17 V 1945 był zastępcą d-cy 6 komp. I baonu Zgrupowania Szeregowych Polskiego Obozu PWX w Lubece, następnie podjął pracę w OW. Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 4233 w Mainz-Kastel. 26 VII 1946 awansowano go do stopnia kpt. funkc. Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii, a następnie do Kanady. Zmarł 24 VIII 1975 w Guelph w stanie Ontario w Kanadzie. Jego prochy złożono na cmentarzu Powązkowskim.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1939*; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=34&sub=566>.

KWIATKOWSKI Stanisław „Krukowski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KRUKOWSKI** Stanisław, ur. 10 VI 1918 w Warszawie, ppor., muzyk, ukończył szkołę średnią oraz konspiracyjną Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty AK.

Zmobilizowany po wkroczeniu Armii Czerwonej został w LWP awansowany do stopnia ppor.; zdezerterował i po przedostaniu się do amerykańskiej strefy okupacyjnej dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 23 VI 1945 był oficerem kolumny samochodowej, od 29 X 1945 oficerem do specjalnych zleceń w grupie mjr. „Aleksandra”, m.in. uczestniczył w wyprawach do Polski, choć oficjalnie zaliczany był do składu sekcji łącznikowej OW.

ABS-Rejestr, s. 126; Wyciąg z notatki operacyjnej z dn. 7 VI 1950 roku – sprawa Narodowcy, IPN BU 0169/696, s. 19 (tu: Stefan Krukowski, adiutant „Aleksandra”); *Rozkazy 1944* nr 373.

KWIATKOWSKI Zygmunt, ur. 12 VI 1904 w Warszawie, syn Marcelego i Feliksy, kpt. art. sł. st. (19 III 1937). W wojnie polsko-bolszewickiej (1920) walczył jako ochotnik. Był absolwentem Korpusu Kadetów nr 2 w Modlinie (1919-1925) i Oficerskiej Szkoły Artylerii w Toruniu (1925-1927). Po promocji na ppor. (15 VIII 1927) został d-cą plutonu 1 pap/pal w Wilnie, następnie d-cą baterii pułkowej szkoły podoficerskiej (1937-1929). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 2 baterii 1 pal (1 DP Leg.). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16197). Po uwolnieniu służył w 2 Korpusie Polskim (1945-1947), w którym awansował do stopnia mjr. art. sł. st., oraz PKPR (1947-1949). Po zdemobilizowaniu podjął pracę w OW, m.in. był członkiem dowództwa 6950 LSC w Kaiserslautern (1955). W marcu 1957 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 28 VIII 1962 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 15 I 1994 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim. Odznaczenia: SKZ.

Awanse oficerskie, s. 397/105; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS (tu: zmarł w Nowym Jorku); WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=566>.

KYCZUN Roman, lekarz. Po wojnie podjął pracę w OW we Francji; 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funkc.

Awans46.

L

LACHOWICZ Władysław „Konrad”, ur. 14 V 1886 w Tarnowie, syn Zygmunta, ppor. rez. piech.; w okresie międzywojennym księgarz w Poznaniu i Warszawie. W latach okupacji był żołnierzem ZWZ-AK. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101994), a od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 101994). Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW we Francji. Komisja Weryfikacyjna w Lubece (1946) uznała jego stopień ppor. czasu wojny. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. Pozostał na emigracji. Zmarł 24 I 1962 w Luksemburgu.

SPP, Kol. 21/140; Lista imienna; Awans46; Straty; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/wladyslaw-lachowicz>; <http://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14710#show>.

LACKOWSKI Władysław Jan „Sośnicki”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **SOŚNICKI** Władysław, ur. 5 VI 1911 w Kamienicy pow. Tuchola, ppor. rez. piech. (1 I 1936), kpt. OW, urzędnik skarbowy, absolwent Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Piechoty w Grudziądzu (1933/34); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Przed wojną był zastępcą d-cy plutonu i d-cą plutonu ckm w 65 pp. w Grudziądzu. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem d-cy batalionu 61 pp. Wojnę spędził w obozach jenieckich, m.in. w Stalagu XVIII B w Oberdrauburg (nr jeniecki 292). Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 4 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4100, od 6 V 1946 zastępcą d-cy komp. 4011 (w której 14 VI 1946 awansował do stopnia por.), a od połowy września 1946 jej d-cą. W maju 1947 awansowano go do stopnia kpt. W październiku 1949 wyemigrował do USA. W 1984 mieszkał w Detroit w stanie Michigan.

ABS-Rejestr, s. 3741; ZE nr 144, ABS-9; ABS-KW BS nr 144; ABS-SO nr 3075; *Rozkazy 1946* nr 6, 7, 12, 19; *Awanse oficerskie*, s. 158/2655; Władyka; FS.

LANDOWSKI Józef Franciszek, ur. 25 XI 1902 w Kościerzynie, syn Leona i Marii, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 66 pp w Chełmnie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 1 Batalionu Strzelców z Chojnic. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg i VII A Murnau (nr jeniecki 946). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Lista imienna (tu: Lamdowski); *Rocznik oficerski 1934*, s. 77/1055, 530; Straty; <https://e-karto.teka.net/pl/search?signature=14713#show>.

LANG Adam Stanisław, ur. 25 IX 1911 w Buszczach pow. Brzeżany, syn Jana i Michaliny, ppor. art. sł. st. (1 X 1937), inżynier geodeta, absolwent Gimnazjum im. Jana Sobieskiego w Złoczowie i Wydziału Inżynierii Lądowej i Wodnej Politechniki Lwowskiej (dyplom 1934) oraz Szkół Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1934/35) i Toruniu (1935-1937); deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego i rosyjskiego (1946). Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w szkole podoficerskiej 25 pal w Kaliszu. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem ogniowym 3 baterii 25 pal. 1 X 1939 dostał się do niewoli i do 1 V 1945 przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach VII A Murnau (nr jeniecki 32848) i VII C Laufen. Po odzyskaniu wolności dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 16 II 1946 był zatrudniony w Biurze Inżynieryjnym Szefostwa Uzbrojenia Armii USA. Po powrocie do kraju pracował na wyższych uczelniach we Wrocławiu. Zmarł 18 VIII 1999 we Wrocławiu.

ABS-Rejestr, s. 10057; *Rozkazy 1946* nr 40; *Awanse oficerskie*, s. 29/30; WBH; Straty; <https://www.igig.up.wroc.pl/?menu=Instytut&submenu=Zasluzeni> (fot.).

LANG Zygmunt „Ostoja”, „Żaba”, „Szumański”, „Grodzicki”, przybrane nazwisko **GRODZICKI** Marian, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GRODZICKI** Zygmunt, ur. 18 VI 1905 w Urytwie pow. Brzeżany, syn Seweryna i Jadwigi z Trzcinieckich, ppor. rez. piech., buchalter, absolwent szkoły średniej i Szkół Podchorążych AK we Lwowie (1943); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego oraz słabą rosyjskiego i ukraińskiego (1946). Od 1921 należał do 16 Poznańskiej Drużyny Harcerskiej im. gen. J. Bema, był członkiem Komendy Chorągwi Wielkopolskiej ZHP. Podczas okupacji znalazł się we Lwowie, był żołnierzem ZWZ-AK (zastępcą szefa kontrwywiadu) i komendantem lwowskiej chorągwi Szarych Szeregów. 10 VI 1943 został aresztowany i zesłany do obozu koncentracyjnego, przebywał m.in. w Gross Rosen i Buchenwaldzie. Po uwolnieniu pozostał w amerykańskiej strefie okupacyjnej. 15 I 1946 wyjechał z POW Dössel do Brygady Świętokrzyskiej. Był d-cą plutonu w komp. 4103

(31 I – 23 II 1946), od 23 II 1946 do VIII 1947 d-cą II plutonu w komp. 401; po zwolnieniu ze służby przez pewien czas pracował w redakcji endeckiego pisma „Lech”, pod koniec 1948 został zaangażowany jako nauczyciel do polskiej szkoły DP we Freimann k. Monachium. Po likwidacji szkoły zdecydował się we wrześniu 1949 na repatriację. Po powrocie do kraju osiadł w Zabrze, był m.in. opiekunem Kręgu Starszoharcerskiego na Politechnice Gliwickiej. W 1956 mieszkał w Katowicach. Zginął tragicznie 17 X 1965.

ABS-Rejestr, s. 10036; ABS-SO nr 4022; IPN BU 01178/1805, t. 1; *Rozkazy 1946* nr 26, 29, 30, 31, 46; Straty (tu: ur. w Uływarze); <http://gliwickie-harcerstwo.wikispaces.com/Zygmunt+Grodzicki+%28Lang%29?responseToken=c1d3cc2902b17060f12c53dbd56cf8c9>; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14713#show>.

LANGER Henryk Apoloniusz, ur. 8 VII 1897 w Siedlcach, syn Konstantego, księgowy, ppor. rez. piech. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do 22 pp. w Siedlcach; ukończył 7 klas gimnazjum w Siedlcach i kurs obsługi karabinów maszynowych w Centralnej Szkole Strzelniczej w Toruniu (1928). Podczas wojny polsko-bolszewickiej był d-cą plutonu w 9 pp, w okresie międzywojennym pracował w administracji wojskowej, a w latach 1939-1943 prowadził sklep spożywczy w Warszawie. W 1943 został wywieziony do Niemiec na roboty przymusowe. Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył 1 IX 1945 i został przydzielony do komp. nr 3; od 21 IX 1945 był d-cą III plutonu w komp. 4002. 26 I 1946 zwolniono go ze służby „za pijaństwo i szerzenie defetyzmu”. Przyjęto go wówczas do kompanii pracy we Frankfurcie nad Menem, w której był zatrudniony do marca 1948. Po zakończeniu służby wrócił do kraju i zamieszkał w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 1944 (tu: Langier, Langner); *Rozkazy 1944* nr 330, 337, 345d; *Rozkazy 1946* nr 22; *Rocznik oficerski 1934*, s. 37/1271 454; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10812.pdf).

LAPRUS Zbigniew, ur. 24 IX 1913 w Zawierciu, dr, kpt. OW., w czasie wojny mieszkał we Włochach pod Warszawą. Został aresztowany i 17 IX 1944 był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 198923), a od 1 X 1944 w KL Buchenwald (nr obozowy 90907). Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW. W latach 1946-1949 był lekarzem kompanii lotniczych w Erlangen, a następnie kompanii w południowo-wschodniej Bawarii, pod koniec lat 40. wchodził do sekcji łącznikowej szwadronów wartowniczych przy USAFE. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł w maju 1987.

Krogulski, s. 20 (fot.); Straty; https://sortedbyname.com/letter_l/laprus.html.

LASKOWSKI Jerzy, ur. 15 V 1899 w Warszawie, por. rez. piech., prawnik, literat; deklarował znajomość j. francuskiego i słabą angielskiego (1946); absolwent Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie (1916). Jesienią 1945 dołączył do Brygady

Świętokrzyskiej; 30 X 1945 został przydzielony do O. VI, a 10 XI 1945 mianowany obrońcą przy Wojskowym Sądzie Okręgowym; od 14 XI 1945 był referentem administracyjnym brygadowego Oddziału Kultury i Oświaty, od 25 I 1946 zastępcą przewodniczącego Funduszu Społecznego Brygady; od 6 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Jesienią 1946 był zastępcą d-cy komp. 4102 we Frankfurcie-Höchst. Po zakończeniu służby wyemigrował w październiku 1947 do USA. Zmarł w grudniu 1971 w Burlington w stanie New Jersey.

ABS-Rejestr, s. 114; ABS-SO nr 4577; *Rozkazy 1944* nr 375, 386, 389; *Rozkazy 1946* nr 21.

LASOCKI Włodzimierz, ur. 24 XI 1895, kpt. art. sł. st. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem III dywizjonu 19 pął w Lidzie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15755). Po wojnie był oficerem OW (prawdopodobnie związanym z komp. 4010). Zmarł 13 III 1958 w Murnau. Odznaczenia: SKZ.

Awanse oficerskie, s. 395/8; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; KJ (w nekrologu b. rotmistrz WP).

LASTOWSKI Jerzy, por. OW. Należał do grupy inżynierskiej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu (1948). Był także wyróżniającym się prelegentem OW (1958), a w 1972 d-cą 4011 LSCo Graffenwöhr.

„Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21; wzmianki w „OW”.

Być może był to **LASTOWSKI Jerzy**, ur. 22 XI 1919 w Dawson w stanie Minnesota, inżynier, mechanik precyzyjny. Podczas wojny mieszkał w Warszawie, został aresztowany i był więziony w KL Gross-Rosen, a od 10 II 1945 w KL Buchenwald (nr obozowy 130861).

Straty.

LASZEWSKI Janusz, por. OW. W 1948 był członkiem grupy inżynierskiej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu.

„Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21.

Prawdopodobnie był to **LASZEWSKI Janusz**, ur. 16 IV 1902 w Piotrkowie, który został w okresie okupacji wywieziony do Niemiec.

Straty.

LATANOWSKI Michał, ur. 27 II 1908 w Łużkach na Wileńszczyźnie, kpr. WP, ppor. OW, nauczyciel. Podczas kampanii wrześniowej był podoficerem w kompanii łączności 19 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach XIII A Bad

Sulzbach (nr jeniecki 12078) i XIII C Hammelburg (od 19 VIII 1940). Po wojnie służył w OW; w kwietniu 1949 był d-cą plutonu w komp. 4104. W styczniu 1952 wyemigrował do USA; początkowo mieszkał w Nowym Jorku. Zmarł 15 V 1994 w Wethersfield w stanie Connecticut.

Wzmianka w „OW”; Straty; FS.

LATOSZYŃSKI, oficer OW. Służył w 1 komp. transportowej. W 1948 wyemigrował do Kanady.

Wzmianka w „OW”.

LATOURL Kazimierz de (**DE LATOUR-TUROWSKI** Kazimierz), w czasie służby w kompaniach wartowniczych **TUROWSKI** Kazimierz, w lipcu 1948 powrócił do nazwiska **DE LATOUR** Kazimierz, ur. 8 III 1905 w Grodnie, kpt. art. sł. st. (19 III 1938), por. OW, syn gen. Stefana i Hipolity z domu Zastyrzec, absolwent Korpusu Kadetów nr 2 w Modlinie (matura 1926) i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1926-1928); od 1931 oficer 2 dywizjonu apłot. w Grodnie, gdzie 19 III 1938 awansował do stopnia kpt. i od 26 VIII 1939 był d-cą 2 baterii. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 29 baterią motorową apłot. w składzie 29 DP. Po dostaniu się do niewoli od 6 X 1939 do 2 V 1945 przebywał kolejno w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 4), II A Prenzlau, II B Arnswalde i II C Woldenberg oraz (od stycznia 1945) w Lubece, gdzie po wyzwoleniu przebywał w I Zgrupowaniu POW. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 17 XI 1945 był d-cą komp. 4013, 22 XII 1945 otrzymał pochwałę „za piękny czyn ratowania mienia Armii sprzymierzonej” podczas gaszenia (19 XII 1945) pożaru 640 magazynu amunicyjnego. 21 III 1946 został oficerem łącznikowym ośrodka Kaufbeuren-Altenstadt. 8 VIII 1946 został oddelegowany do zespołu weryfikującego uprawnienia osób przebywających w obozach DP we Francji do korzystania z pomocy instytucji międzynarodowych. Po powrocie objął 28 XII 1946 dowództwo części komp. 4024 stacjonującej w Feucht, a równocześnie został przewodniczącym istniejącego przy niej koła SZBS nr 106; w ciągu 1948 związany był z kompaniami pracy nr 4041, 4088 i 8958 w Eschborn, a od 20 VI 1949 dowodził plutonem kompanii wartowniczej 4158 w Bremie. We wszystkich jednostkach popierał rozwój sportu, a w latach 1948-1949 wchodził w skład Okręgowego Komitetu Sportowego OW we Frankfurcie. W styczniu 1951 wyemigrował do Australii, gdzie zmarł w sierpniu 1962. Pochowano go w North Ryde w Nowej Południowej Walii. Odznaczenia: ZKZ.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 134; ZE nr 169, ABS-9; ABS-KW BS nr 169; ABS-SO nr 6461; R3/1 V 46; *Rozkazy 1944* nr 392, 421, 424a; *Awanse oficerskie*, s. 437/86; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. w Odessie); WBH; <http://www.caw.wp.mil.pl/plik/file/wydawnictwa/2014/157.pdf>; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43>.

LATOWSKI Kazimierz, ur. 28 I 1913 w Lipnie pow. Płock, syn Jana i Ewy, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 14 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16370). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 26 VI 1990.

SPP, Kol. 21/140; Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 203/2607; Straty; WBH.

LAUNHARDT Stanisław Emil Ludwik, ur. 25 VIII 1903 w Nowym Sączu, ppor. rez. piech. (1 I 1934), kpt. OW. Przed wojną był aspirantem, adiutantem KG Straży Granicznej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV B Königstein (nr jeniecki 49055), od 12 III 1940 w VII B Eichstätt i od 13 VI 1943 w VII A Murnau. Po wojnie służył w OW we Francji; latem 1946 był d-cą komp. 7528 w Marsylii.

Korespondencja GSŁ we Francji, IPMS, A XII 77/47; *Awanse oficerskie*, s. 59/1359; Straty (tu: ur. 25 VII 1903, por.).

LAUNHORST Stanisław, ur. 1906, por. piech. sł. st. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w komp. 8952b w Mailly-le-Camp w departamencie Aube.

Lista imienna.

LAURANS Bohdan Antoni de, ur. 10 VI 1905 w Warszawie, prawnik, sędzia, ppor. rez. piech. (1 XII 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 14 pp we Włocławku, ppor. OW. Poza służbą był aktywny w organizacjach polskich działających w amerykańskiej strefie okupacyjnej – był sekretarzem Okręgu Koła b. Żołnierzy AK, należał do zarządu Rady Zjednoczenia Polskiego oraz był zastępcą członka Zarządu Oddziału Stowarzyszenia Weteranów Polskich. Zmarł 12 XII 1947 w Heilbronn i tam został pochowany.

Rocznik oficerski 1934, s. 101/1646, 439; WBH; KJ.

LAZAR (zapewne Aleksander), por. WP, kpt. OW. W 1945 był d-cą Batalionu Wartowniczego Winzer, a następnie d-cą komp. 4021 w Monachium (1946).

Korespondencja w sprawie Batalionu Wartowniczego Winzer, IPMS, A XII 53/16.

LEBIEDZIŃSKI Aleksander, sierż., pchor. WP. Od 26 XI 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Langwasser komp. 4025.

Weisbach.

LEJMAN Tadeusz, ppor. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel.

LESIAK Jan, ppor., oficer OW. Latem 1947 pracował w komp. 4222 „Ziemi Kieleckiej” w Esslingen i 7 VIII 1947 został w niej prezesem Koła YMCA im. gen. Józefa Hallera. Po rozwiązaniu kompanii 17 XI 1947 był kierownikiem referatu żywnościowego w obozie b. wartowników w Göppingen.

Wzmianka w „OW”; „Szlak” 1947, s. 47.

LESZCZYŃSKI Ludwik Wincenty, ur. 3 V 1911 w Grodźcu pow. Bielsko, syn Jana i Róży, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 1 psp. 1 X 1939 dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15175). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji. Wrócił do kraju. Zmarł 11 IV 1979 w Warszawie.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 226/864; Straty; WBH; ZCK Warszawa.

LEWANDOWSKI Franciszek, ur. 2 I 1913 w Warszawie, syn Henryka, ppor. rez. piech. (1 I 1937), nauczyciel, kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 2 komp. 30 pp, walczył w obronie Warszawy. 28 IX 1939 dostał się do niewoli i przebywał w oflagach II B Arnswalde, XI A Osterode, II A Prenzlau (nr jeniecki 1059), II D Gross Born i pod koniec wojny w Lubece. 29 IV 1946 wyjechał do amerykańskiej strefy okupacyjnej; od 16 XI 1948 był d-cą komp. 4503 w Neubiberg i szwadronu 7315. W czerwcu 1957 wyemigrował do USA. Mieszkał w Depew w stanie Nowy Jork.

Awanse oficerskie, s. 203/2685; Krogulski, s. 60; Straty (tu: oficer 30 psk); FS.

LEWANDOWSKI Teodor Ignacy, ur. 15 IV 1907 w Poznaniu, syn Leona i Anny z Gorszewskich, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 70 pp. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 1 plutonu 6 komp. 2 Morskiego Batalionu Strzelców, uczestniczył w walkach na Kępie Oksywskiej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV B Königstein, a od 3 VI 1940 w VII A Murnau (nr jeniecki 214). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego OW w Reims, następnie był oficerem 7615 LSCo. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Pułaski; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 88/3196, 538; Straty; WBH; FS.

LEWICKI Bolesław, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KMITA** Bolesław i **KMITA-LEWICKI** Bolesław Włodzimierz, ur. 28 VIII 1908 we Lwowie, strz. z cenz., ppor. NSZ; deklarował znajomość j. niemieckiego, rosyjskiego, francuskiego i słabą angielskiego (1946). Ukończył studia polonistyczne na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie (doktorat 1938). Był słuchaczem Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 5 w Krakowie (1931/32), którego nie ukończył z powodu choroby. Był dziennikarzem i filmowcem, współzałożycielem

i członkiem Lwowskiego Klubu Filmowego „Awangarda” (1932-1936), autorem tekstów poświęconych filmowi zamieszczanych na łamach prasy lwowskiej. Podczas wojny był więziony w obozach koncentracyjnych Auschwitz (nr obozowy 810), Gross Rosen, Flossenbürg (nr obozowy 1427), Dachau i Pottenstein. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, gdzie 31 X 1945 został awansowany do stopnia ppor. czasu wojny i przydzielony do plutonu gospodarczego OZB, a następnie do O. VI przy dowództwie. Od 14 XI 1945 był kierownikiem referatu filmowego i dokumentacji w Oddziale Kultury i Oświaty przy dowództwie Brygady. 23 XI 1945 na odprawie oświatowej wygłosił referat programowy pt. „Żołnierski ideał wychowawczy”. Od 15 III 1946 był oficerem O. VI w ośrodkach Fürstenfeldbruck i Bamberg, od 27 IV 1946 d-cą plutonu w komp. 4004, następnie oficerem oświatowym w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946-1947). Po powrocie do kraju został kierownikiem Studium Scenariuszowego dla Literatów (1948). Od 1959 pracował na Uniwersytecie Łódzkim, następnie w Państwowej Wyższej Szkole Filmowej w Łodzi, której w latach 1968-1971 był rektorem. Napisał kilka opracowań poświęconych teorii filmu i wspomnienia obozowe *Wiesz, jak jest* (1974). Zmarł 23 VII 1981 w Łodzi.

ABS-Rejestr, s. 124; ABS-SO nr 5435; *Rozkazy 1944* nr 360, 376, 389; *Rozkazy 1946* nr 5, 63, 89, 99; Straty; http://pl.wikipedia.org/wiki/Bolesław_Lewicki; <http://www.lewicki.uni.lodz.pl/>.

LEWICKI Marian Józef, ur. 30 VII 1905 w Biniewie pow. Ostrów Wielkopolski, por. rez. piech. (1 I 1937), kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 1 komp. „Rawicz” w Batalionie ON „Rawicz” (III bat. 55 pp). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI B Dössel (nr jeniecki 601) i VII A Murnau (nr jeniecki 501). Po wojnie podjął pracę w OW; w latach 50. był d-cą szwadronu 7315 w Kindsbach w Nadrenii-Palatynacie i mężem zaufania ZPU. Wrócił do kraju. Zmarł 12 III 1979 w Nysie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym.

Awanse oficerskie, s. 568/372; Wolak, s. 304; Straty; FS; <https://nysa.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=13555&inni=0&cinki=0>.

LEWICKI Stanisław Apolinary, ur. 30 VII 1898 w Laszkach pow. Jarosław, syn Jana i Jadwigi ze Świątkiewiczów, por. rez. piech. (19 III 1939), absolwent Gimnazjum im. Arcyksiężnej w Samborze, nauczyciel; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). W czasie I wojny światowej był żołnierzem LP, następnie uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Po demobilizacji pracował jako nauczyciel we Włocławku. Podczas kampanii wrześniowej był m.in. d-cą plutonu w baonie marszowym 56 pp, z którym brał udział w obronie Modlina. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 15376), od 17 IX 1940 w II C Woldenberg i pod koniec wojny w VII A Murnau. 12 VII 1945 pracował w OW we Francji, w ośrodku w Nancy. Po zakończeniu służby wrócił do Wło-

clawka. Pracował jako nauczyciel i inspektor szkolny. Zmarł 21 II 1990 i został pochowany na włocławskim cmentarzu komunalnym. Odznaczenia: MN.

Lista imienna (tu: ur. 1899); *Awanse oficerskie*, s. 625/573; Straty (tu: w 1939 por. w 132 pp); WBH (tu: ur. w Laszkach pow. Jarosław); <https://www.14pp.wloclawek.pl/por-rez-lewicki-stanislaw-apolinary/> (fot., tu: ur. w Ryszkowej Woli).

LEWKO Władysław, ur. 8 XII 1920 w Czycie na Syberii, syn Antoniego, plut. pchor. WP, kpt. OW. Przed wojną mieszkał w Białymstoku. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem Batalionu Saperów. Do niewoli dostał się 6 X 1939 w Woli Borzęckiej. Przebywał w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 253), II A Prenzlau, od 7 VI 1940 w Stalagu VI B Neu Versen i od 5 IV 1941 w Stalagu VI G Bonn-Duisdorf. Po wojnie służył w OW, na przełomie 1944/1945 był dobrze ocenianym d-cą plutonu w komp. 4236 w Waiblingen. W późniejszych latach dowodził kompaniami 4226 (1947) i 4202 Det. A (1949) w Karlsruhe. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł 5 V 1962. Pochowano go w Wangaratta w stanie Victoria.

Wykaz oficerów z 25 I 46; wzmianki w „OW”; Straty; FS; <https://billiongraves.com/grave/Wladyslaw-Lewko/9681672>; <https://www.findagrave.com/memorial/219452071/wladyslaw-lewko#view-photo=258223151>.

LICHTER Ignacy, ur. 19 I 1913 w Żółkwi, syn Hermana i Loli, ppor. piech. sł. st. (1 X 1937). Ukończył Państwowe Gimnazjum Humanistyczne im. Hetmana Stanisława Żółkiewskiego w Żółkwi (matura 1932) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1933-1937). Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w 4 komp. 4 psp w Cieszynie (15 X 1937 – 1 IX 19139), a podczas kampanii wrześniowej dowodził kompanią ckm (1 – 14 IX 1939) i pełnił funkcję adiutanta tego pułku. Po dostaniu się do niewoli 24 IX 1939 przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15472). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, gdzie był d-cą kompanii wartowniczej stacjonującej w Moncel-sur-Seille, Nancy, Metz i Reims we Francji (15 VII 1945 – 8 VIII 1946) oraz w Antwerpii w Belgii (8 VIII – 13 XI 1946). 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk. Pod koniec listopada 1946 wrócił do kraju i jako Ignacy Światłowski został członkiem PPR i pracował w MO. Od 28 II 1947 był bardzo dobrze ocenianym komendantem powiatowym MO w Legnicy.

Lista imienna; Awans46; Lista imienna (tu: ur. 1915); *Awanse oficerskie*, s. 27/355, *Informator* (IPN Wr 063/1572 (tu: Światłowski vel Lichter Ignacy); „Legnicki Almanach” 2019, s. 183 (tu: Światłowski Ignacy); Straty (tu: Lichter-Światłowski); WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdf/viewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12322.pdf).

LIDZBARSKI Antoni, ur. 22 IX 1913 w Chwaszczynie pow. Kartuszy, syn Wiktora i Gertrudy z Bieszków, ppor. rez. piech. (1 I 1938), ppor. OW, urzędnik. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 66 pp. Po dostaniu się do nie-

woli przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 556) i od 25 II 1941 w II E Neubrandenburg. Po wyzwoleniu służył w OW. W latach 1946-1947 był oficerem oświatowym w komp. 4068 w Böblingen k. Stuttgartu, w której zorganizował kurs kierowców dla wartowników, a od lata 1947 pracował w komp. 4038 w Langendiebach k. Hanau, gdzie powołał do życia kompanijne Koło YMCA, następnie służył w komp. 8958 we Frankfurcie. W marcu 1949 wyemigrował do USA. Zmarł 31 VII 1961 w Shoreline w stanie Waszyngton. Został pochowany na cmentarzu Holyrood.

Awanse oficerskie, s. 239/2317; „OW” 1947, nr 43, s. 2; „Szlak” 1947, s. 46; Straty; FS; <https://www.findagrave.com/memorial/36911574/antoni-lidzbarski> (fot.).

LIPCZYŃSKI Jan Grzegorz „Korwiński”, „Bust”, ur. 1 VIII 1909 w Kolanie pow. Parczew, por. kaw. Sł. st. (19 III 1938), absolwent szkoły średniej, Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1932-1934) i kursu unifikacyjnego w Różanie (1931/32); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 3 szwadronie 4 psk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX C Molsdorf bei Erfurt i II C Woldenberg (nr jeniecki 133), a pod koniec wojny w Lubece. W grudniu 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 22 XII 1945 był zastępcą d-cy komp. 4006; 8 I 1946 został na własną prośbę przydzielony do komp. 4012. 11 I 1946 zmienił nazwisko na **BUST**. 1 II 1946 został zwolniony ze służby ze względu na „trudności we współżyciu ze środowiskiem”.

ABS-Rejestr, s. 3691; *Rozkazy 1944* nr 421; *Rozkazy 1946* nr 9, 13, 14, 27; *Awanse oficerskie*, s. 459/68; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

LIPIŃSKI Stanisław „Jorkowski”, ur. 15 XI 1908 w Warszawie, ppor. rez. piech. (1 I 1938), podkomisarz PP, absolwent studiów prawniczych i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 18 w Zambrowie (1934/35); deklarował znajomość j. niemieckiego oraz słabą węgierskiego i angielskiego (1946). Wiosną 1946 dotarł do ośrodków szkoleniowych Brygady Świętokrzyskiej. Od 15 V 1946 był na stażu w komp. 4083, a od 15 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyjechał w lutym 1950 do USA. Zmarł 18 XI 1962 w Alexandrii (aglomeracja Waszyngtonu) w stanie Wirginia. Pochowano go na Saint Mary Cemetery.

ABS-Rejestr, s. 10142; *Awanse oficerskie*, s. 224/552; FS.

LIPKO-MIRŻA Omar Jerzy, ur. 1904 w Warszawie, por. WP, kpt. OW., potomek polskich Tatarów z Wołożyna, muzułmanin. W okresie międzywojennym należał do Związku Strzeleckiego. Walczył w kampanii wrześniowej, a podczas wojny służył m.in. w 1 Korpusie w Wielkiej Brytanii. Po zakończeniu wojny przeszedł

przez PKPR, a następnie pracował w Londynie jako urzędnik. Na początku lat 50. podjął pracę w OW w Niemczech i we Francji, .in.m.in. d-cą komp. 4023 w Neuostheim (1954), 4098 w Vassincourt (1954), 4506 LSCo w Toul (1955) i 8584 (1961-1967). Po wycofaniu OW z Francji (1967) wrócił do rodziny w Londynie. Zmarł 14 VII 1988 w Londynie.

Notatka z rozmowy z wartownikiem Edwardem Cisowskim z 15 VII 1957 r., IPN BU 1227/154, s. 95; wzmianki w „OW” i „Na Posterunku”; KJ.

LISOWSKI Aleksander, „Mikołaj Skoryński”, ur. 11 VI 1900 w Belinie pow. Włoszczowa, syn Józefa i Haliny Marii z Grodzieńskich, ppor. rez. piech., dziennikarz, absolwent Gimnazjum im. Konopczyńskiego w Warszawie (matura 1919) i Wydziału Leśnictwa Uniwersytetu Poznańskiego (1924), student ekonomii na Uniwersytecie Warszawskim, absolwent Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Śremie (1927/28); deklarował znajomość j. francuskiego, rosyjskiego i niemieckiego (1946). Przed wojną pracował w spółce drzewnej (1928-1930) i był członkiem redakcji „Dziennika Poznańskiego” (1932-1939). Walczył w kampanii wrześniowej; uniknął niewoli i przedostał się do Warszawy; był żołnierzem AK i redaktorem pisma „Ziemie Zachodnie Rzeczypospolitej Polskiej”. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu; został ranny, a za odparcie 9 IX 1944 ataku niemieckich czołgów zgłoszono go do odznaczenia KW. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel i Oflagu X C Lubeka (nr jeniecki 224739). Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył na początku 1946 i od 16 II 1946 był zastępcą d-cy komp. 4084. Wrócił do kraju (1947). Pracował w Zachodniej Agencji Prasowej, od 1 I 1949 był dziennikarzem „Gazety Poznańskiej”. Należał do Rady Okręgu Towarzystwa Ziem Zachodnich. Zmarł 16 III 1960 w Poznaniu.

ABS-Rejestr, s. 10055; WBH; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Aleksander_Lisowski.

LISOWSKI Mieczysław, ppor. Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym oficerem w komp. 4227 w Karlsruhe.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Prawdopodobnie był to **LISOWSKI Mieczysław Jan Stanisław**, ur. 14 III 1908 w Sosnowcu, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 201 pp ON. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15473). W styczniu 1951 wyemigrował do USA i zamieszkał w Newark w stanie New Jersey, 24 I 1962 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w lutym 1983 podczas wyjazdu do Europy.

Awanse oficerskie, s. 151/1890; Straty; FS.

LISOWSKI Piotr. Od 28 IV 1946 był oficerem łącznikowym przy amerykańskiej kompanii nadzorczej 1186.

R3/1 V 46.

LISOWSKI Witold Konstanty, ur. 23 IX 1900 w Kutaisi w Gruzji, kptmin.ypl. art. (1 I 1935), absolwent Szkoły Podchorążych Artylerii w Poznaniu (1 XII 1919 – 15 VI 1920). Podczas wojny polsko-bolszewickiej walczył w szeregach 12 pap, następnie był oficerem w Pułku Artylerii Najcięższej w Warszawie. Ukończył WSWoJ. (1932-1934) i był kierownikiem referatu planów Wydziału Mobilizacji i Uzupełnień sztabu DOK I Warszawa. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem O. IV w sztabie Armii „Warszawa”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 48681), II D Gross Born i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez armię amerykańską. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Przedostał się do Francji i został w czerwcu 1945 przyjęty w Obozie Zbornym nr 1 w Paryżu. Od 11 VI 1945 do 1946 był członkiem Polskiej Sekcji Łącznikowej OW we Francji; w grudniu 1945 awansowano go do stopnia mjr. funkc. Był d-cą Obozu Zbornego Polskiej Służby Wartowniczej w Reims (1946), następnie oficerem łącznikowym 111 LSC Monachium (1949-1950), od 1950 członkiem Głównej Sekcji Łącznikowej i przewodniczącym zarządu FSOW (1950-1951). W sierpniu 1950, po wyjeździe → W. Ryłki do USA, został zastępcą szefa Głównej Sekcji Łącznikowej OW i przewodniczącym zarządu FSOW; w latach 1952-1953 był szefem sekcji łącznikowej OW we Francji przy USAREUR Com. Z. Odznaczenia: SKZ.

Wniosek awansowy, A XII 86/4/273; Skład PSŁ; Awans45; *Awanse oficerskie*, s. 317/42; *Rocznik oficerski 1939*; *Dziesięciolecie*, s. 271; „OW” 1949, nr 143, 18 XII, s. 3 (fot.); WBH; <http://www.bohaterowie1939.pl/polegly,lisowski,witold,7378.html>; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=567>.

LISOWSKI Władysław, ppor. W marcu 1948 był oficerem komp. 4087 oraz członkiem komisji rewizyjnej Funduszu Samopomocy Wartownika. Prawdopodobnie był to **LISOWSKI Władysław**, ur. 28 IV 1906 w Dubnie, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 23 pp, inżynier geodeta. W czasie wojny wchodził w skład KG NSZ. Walczył podczas powstania warszawskiego, po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 1616).

Rocznik oficerski 1934, s. 85/2707, 457; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/wladyslaw-lisowski,27676.html> (tu: tylko numer jeniecki).

LISZKO, rtm. Jesienią 1946 był d-cą oddziału wydzielonego (Det. „C”) sformowanej w OPO Murnau komp. 4024 w Hersbruck, a następnie oficerem w komp. 4133.

Korespondencja w sprawie OW, IPMS, A XII 90/11.

Prawdopodobnie był to **LISZKO** Henryk, ur. 3 VI 1898 w Kaliszu, syn Jana, rtm. kaw. sł. st. (1 I 1936), absolwent gimnazjum. W WP służył od listopada 1918, walczył w wojnie polsko-bolszewickiej (1919-1920), ukończył Szkołę Podchorążych Kawalerii; po promocji na ppor. (1921) był oficerem 21 puł, następnie, od 1926, d-cą plutonu w 9 szwadronie KOP „Stołpce”, od 1930 należał do sztabu Brygady Kawalerii „Toruń” i ponownie był oficerem w 21 puł. W latach 1937-1939 kierował referatem Wojskowego Biura Historycznego. Podczas kampanii wrześ.in.ej był m.in. d-cą szwadronu (pieszego na podwodzie) III dyonu kombinowanego Grupy Kawalerii „Dubno” (Wołyńska Rezerwowa Brygada Kawalerii). 5 X 1939 dostał się do niewoli i przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15126). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, 27 VII 1965 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Odznaczenia: KW, SKZ.

Awanse oficerskie, s. 355/8; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; A. Tuliński, *Oficerowie Biura Historycznego i Wojskowego Biura Historycznego w latach 1922-1939 (część 2)*, „Przegląd Historyczno-Wojskowy” 2020, nr 2, s. 196-197; FS; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=688>.

LIŻEWSKI Zenon „Sowa”, ur. 20 XII 1925 w Warszawie, syn Bronisława i Katarzyny z Bakchor.ych, kpr. pchor. AK, ppor. OW. Podczas okupacji był żołnierzem AK. W powstaniu warszawskim walczył w zgrupowaniu „Chrobry II”. Po kapitulacji przebywał w stalagach 344/318 Lamsdorf i III A Luckenwalde (nr jeniecki 104544). Po wojnie służył w OW; na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 4242 w Esslingen. Po powrocie do kraju pracował jako architekt. Zmarł 18 III 2013 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Brudnowskim.

Straty; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/zenon-lizewski,27616.html>.

LOOS Józef, 1892, ppor. rez. piech. W latach 1922-1930 był kierownikiem szkoły miejskiej w Knurowie, od 1930 do wybuchu wojny kierownikiem szkoły powszechnej III stopnia w Chorzowie. W czasie wojny przebywał w obozach jenieckich, a wyzwolony został w Murnau. Od 12 VII 1945 służył w kompaniach wartowniczych we Francji. Wrócił do kraju, w latach 1946-1955 był dyrektorem Szkoły Podstawowej nr 39 w Chorzowie.

Lista imienna; http://gim5.chorzow.pl/?page_id=13; <http://docplayer.pl/15894698-200-lat-miejskiej-szkoly-podstawowej-nr-1-im-powstancow-slaskich.html>.

LORENTZ Bolesław, ur. 8 XI 1907 w Janiszewicach pow. Zduńmin. Wola, por. art. sł. st. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 7 baterii 2 pac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 831). Po zakończeniu wojny służył w OW; na przełomie 1945/1946 był d-cą komp. G-363 w Mannheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 370/21; *Rocznik oficerski 1939; Ku uczczeniu*, s. 90; Straty; [https://pl.wikipedia.org/wiki/2_Pułk_Artylerii_Ciężkiej_\(II_RP\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/2_Pułk_Artylerii_Ciężkiej_(II_RP)).

LÖWI Stanisław Zbigniew, ur. 24 I 1914, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 56 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16575). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 221/318; Straty.

LUBAŃSKI Stanisław Witold „Wit”, ur. 24 III 1911 w Wawrzyszewie pow. Błonie, syn Jana i Władysławy z Sieklickich, ppor. rez. piech. (1 I 1936), nauczyciel. Od jesieni 1939 należał do Związku Czynu Zbrojnego, a następnie do Polskiej Organizacji Zbrojnej i ZWZ-AK. Przed wybuchem powstania był zastępcą komendanta Rejonu II obwodu Wola. Walczył w powstaniu warszawskim i 4 VIII 1944 został ranny. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102037) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji w ośrodku w Nancy. Podkomisja Weryfikacyjna Żołnierzy AK w Murnau dla amerykańskiej strefy okupacyjnej zweryfikowała go w 1946 w stopniu por. rez. piech. Po zakończeniu służby zamieszkał w Wielkiej Brytanii. 4 X 1956 wyemigrował do USA, gdzie osiedlił się w Newark w stanie New Jersey i pracował przy obsłudze maszyn do szycia. Zmarł 6 XII 1968 w Irvington w stanie New Jersey. Pochowano go w amerykańskiej Częstochowie w Doylestown w stanie Pensylwania. Odznaczenia: VM, KW, SKZ z Mieczami.

SPP, Kol. 21/140; Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 132/805; WBH; FS; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/stanislaw-lubanski-27797.html>.

LUCHT Konrad Władysław, ur. 14 XI 1911 w Zamościu, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 72 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 20684, 487), X C Lubeka i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie; bezpośrednio po wyzwoleniu przebywał w obozowym szpitalu i komisja weryfikacyjna uznała 19 IV 1945, że wymaga dalszego leczenia szpitalnego. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 227/1005; Straty.

ŁUDKIEWICZ Tadeusz, por. OW. W 1948 był członkiem grupy inżynierskiej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu.

„Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21.

LUDYGA Szczepan Sylwester, ur. 22 XII 1902 w Piekarach Śląskich, syn Józefa, por. rez. piech. (19 III 1939), por. OW. Brał udział w I powstaniu śląskim. Przed wojną był nauczycielem i kierownikiem szkoły powszechnej III stopnia w rodzinnej miejscowości; od 9 XII 1937 wchodził w skład zarządu koła OZN w Piekarach Śląskich. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 75 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15229). Po wojnie podjął pracę w OW; na przełomie 1945/1946 był zastępcą d-cy komp. 4240 w Kassel.

Spis nauczycieli; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 639/1359; „Polska Zachodnia” 1937, nr 342, s. 8; Straty.

LUTOMIRSKI Stefan, ur. 22 XII 1889 w Łempinku pow. Płońsk, syn Bronisława, rtm. rez. kaw. (1 VI 1919) z przydziałem do okręgowej kadry oficerskiej nr VIII, absolwent gimnazjum (matura 1909), słuchacz (1 rok) SGGW, następnie dzierżawca majątku. W 1939 został przydzielony do Stacji Zbornej w Pińsku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16199). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, w jednostce 442 T w Bétheniville w departamencie Marny. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 118/74, 1001; Straty; WBH.

ŁABCHOR.adeusz, ogn. pchor. WP. W grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty został awansowany do stopnia ppor. funkc.

ŁABICKI Janusz Wiesław „Wacław”, „Busk”, ur. 13 II 1916 w Warszawie, syn Stanisława, ppor. lotn. sł. st. (1 X 1938), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1935-1938); deklarował znajomość j. francuskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był pilotem w 111 eskadrze myśliwskiej, 8 IX 1939 został ranny podczas przymusowego lądowania. Uniknął pójścia do niewoli. W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie. Został przydzielony do Wydziału Lotnictwa „Bociany” III Oddziału KG AK, gdzie awansował do stopnia por. W powstaniu warszawskim walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu, od 18 VIII 1944 był szefem referatu lotnictwa w grupie „Północ”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101510) i od 18 X 1944 w Oflagu II D Gross Born. Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 8 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4012, ale już 1 II 1946 został na własną prośbę zwolniony ze służby. Przedostał się do Wielkiej Brytanii, a w czerwcu 1959 wyemigrował do USA. Zmarł 5 IX 2003 w Ventura w stanie Kalifornia.

ABS-Rejestr, s. 3755; *Awanse oficerskie*, s. 41/76; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Janusz_Labicki; Straty; FS.

ŁADA-CZARNOWSKI Leonard Hieronim, ur. 26 IX 1911 w Wilnie, por. łącz. sł. st. (1 I 1936), kpt. funkc.; absolwent Korpusu Kadetów nr 2 w Modlinie oraz Szkoły Podchorążych Inżynierów i Saperów; deklarował znajomość języków: rosyjskiego, angielskiego, francuskiego, niemieckiego i czeskiego. Przed wojną podlegał

Komendzie Miasta Warszawy jako studiujący na Politechnice Warszawskiej. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą kompanii w Pułku Radiotelegraficznym, uczestniczył m.in. w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli 30 IX 1939 przebywał w oflagach IX A Rotenburg an der Fulda, X B Nienburg (nr jeniecki 944), II C Woldenberg i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, gdzie Był d-cą obozu OW im. gen. W. Sikorskiego w Reims (15 VII – 13 X 1946); w grudniu 1945 z rekomendacji Brzeszczańskiego został „dla dobra służby wartowniczej na wniosek przełożonych amerykańskich” awansowany na stopień kpt. funkcyj. Po zakończeniu służby wrócił w listopadzie 1946 do kraju. Zmarł 19 I 1979 w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu komunalnym Junikowo. Odznaczenia: KW (25 IX 1939)

Lista imienna, Awans45; *Awanse oficerskie*, s. 373/12; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdf/wier/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10132.pdf, tu: ur. 11 IX 1911); FS; http://valerianella.man.poznan.pl/data/cmentarze/cmentarze_new.php?GID=1067961&filtruj=tabela.

ŁANIECKI Roman „Janicki”, ur. 12 VI 1920 w Mąkoszynchor. Szubina, sierż. pchor., ppor. NSZ. Ukończył szkołę średnią, pierwszy rok konspiracyjnej politechniki i sześciomiesięczny kurs handlowy, XV Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Bydgoszczy (1938/39) i konspiracyjny wyższy kurs dywersji w Warszawie; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą francuskiego (1946). W kampanii wrześniowej walczył w obronie Warszawy i 11 IX 1939 został ranny. Od maja 1943 działał w konspiracji w Warszawie. 23 XI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i został przydzielony do komp. 4012; 10 I 1946 powołano go na tygodniowy kurs podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI, po którego ukończeniu awansował 18 I 1946 do stopnia ppor. piech. i został przydzielony do organizowanego przez mjr. „Łuka” ośrodka wartowniczego Berchtesgaden przy dowództwie 9 Dywizji Amerykańskiej; od 8 III 1946 był d-cą V plutonu w komp. 4085, następnie d-cą plutonu w komp. 8244 im. Zawiszy Czarnego w Walldorf (1946-1947). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 13 XI 1997 w Filadelfii w stanie Pensylwania.

ABS-Rejestr, s. 3795; ZE nr 212, ABS-10; ABS-KW BS nr 212; ABS-SO nr 3725; *Rozkazy 1944* nr 397; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 57; FS.

ŁANOWIECKI Zygmunt, 5 III 1914 w Łatyczowie na Ukrainie, syn Mikołaja i Julii, ppor. rez. piech. (1 I 1938), urzędnik państwowy; po ukończeniu Seminarium Nauczycielskiego (matura 1935) i przeszkoleniu na Dywizyjnym Kursie Podchorążych Piechoty 30 DP w Brześciu nad Bugiem został awansowany do stopnia ppor. rez. piech. z przydziałem mobilizacyjnym do 78 pp. w Baranowiczach. W latach 30. pracował jako nauczyciel w szkole powszechnej (1936-1937) i w służbie więziennej (1938-1939). W kampanii wrześniowej dowodził I plutonem 1 komp. ckm 78 pp, walczył pod Mławą i w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli

przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau (nr jeniecki 425), II C Woldenberg (nr jeniecki 1044), od 19 VI 1942 w Stalagu XI A Altengrabow, a pod koniec wojny w Oflagu VI B Dössel. Po wyzwoleniu obozu przez wojska amerykańskie (1 IV 1945) przebywał w szpitalu i obozowa komisja weryfikacyjna uznała 19 IV 1945, że wymaga nadal dłuższego leczenia szpitalnego. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W grudniu 1946 wrócił do kraju i zamieszkał we Wrocławiu. Zmarł 7 V 1980 we Wrocławiu i został pochowany na cmentarzu parafii Świętej Rodziny.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 245/3047; WBH; Straty (tu: ur. 15 III 1914); https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_6341.pdf; http://cmentarze24.pl/smetna/cmentarze/mapa_A/index.php?go=XI;http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=567.

ŁAPA [ŁAPPA] Michał, ur. 18 II 1903 w Lublinie, inżynier rolnictwa, kpt. OW, oficer marynarki handlowej i brytyjskiej brygady spadochronowej. W latach 1945-1946 był oficerem łącznikowym (mjr kontraktowy) na Wirtembergię i Palatynat we francuskiej strefie okupacyjnej. Pod koniec lat 40. podjął pracę w OW, początkowo był d-cą plutonu (por. OW) w komp. 4080 (w 1954 odnotowano, że był bardzo lubiany przez podkomendnych), a w marcu 1957 objął dowództwo tej kompanii. Zmarł 19 VIII 1958 w Karlsruhe.

Wzmianki w „OW”; KJ.

ŁAPCZYŃSKI Henryk Józef, ur. 14 XII 1916 w Łodzi, syn Józefa i Bronisławy Różanowiczów, ppor. piech. sł. st., absolwent Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1939). W kampanii wrześniowej służył w 29 pp (Strzelców Kaniowskich). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VIII A Kreuzburg i od 13 VI 1940 w VII A Murnau (nr jeniecki 1414). Po zakończeniu wojny pracował w OW. W latach 1946-1947 był d-cą plutonu w kompanii podoficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. 18 IX 1956 wyemigrował do USA, gdzie pracował jako organista i działał w organizacjach polonijnych. Był autorem kilku utworów muzycznych, m.in. *Mszy bożonarodzeniowej na chór i organy* (1961) i licznych artykułów prasowych. 2 VIII 1963 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 3 X 2005 w Aurorze w stanie Ohio.

Kto jest kim; Straty; FS.

ŁAPIŃSKI Edward Tadeusz, ur. 13 X 1904 w Siedlcach, syn Stanisława, mgr, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 34 pp. W kampanii wrześniowej był oficerem 67 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16374). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 101/1548, 479; WBH; Straty.

ŁAPIŃSKI R., ur. 1907, por. piech. sł. st. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy.

Lista imienna.

ŁASIŃSKI Wiesław Mieczysław, ur. 25 XII 1915 w Starym Sączu pow. Nowy Sącz, lekarz, ppor. sł. zdr. (19 III 1939), absolwent gimnazjum w Nowym Sączu (1933), Wydziału Lekarskiego UJP (dyplom 1939). W 1939 był oficerem w Centrum Wyszkożenia Sanitarnego. Podczas kampanii wrześniowej służył w komp. sanitarnej 26 DP. W czasie wojny przebywał w więzieniu niemieckim i w obozach jenieckich. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW. Był organizatorem i pierwszym d-cą kompanii wartowniczej, utworzonej od razu po wkroczeniu wojsk amerykańskich i pracującej dla kwatermistrzostwa pułku przeciwpancernego (AT 1965 LSCo 59 QM Base w Mannheim). Ze stanowiska został usunięty na żądanie Amerykanów, gdyż zbyt rygorystycznie domagał się przyznawania wartownikom przysługujących im przydziałów zaopatrzenia. Wrócił do kraju, podjął pracę w Klinice Chirurgicznej UJ; w 1946 był lekarzem Marynarki Wojennej i kontynuował pracę naukową, w latach 1965-1972 był komendantem-rektorem Wojskowej Akademii Medycznej w Łodzi, a w latach 1982-1983 rektorem Akademii Medycznej w Gdańsku. Na emeryturę przeszedł w stopniu kontradmirała jako prof. zw. dr nauk medycznych. Zmarł 23 VII 2010 w Łodzi. Odznaczenia (m.in.): Krzyż Oficerski (1963) i Komandorski (1978) Orderu Odrodzenia Polski, SKZ (1947), ZKZ (1959), Medal Komisji Edukacji Narodowej (1975).

Raporty J. Łuckiewicz, IPMS, A XII 90/1; *Awanse oficerskie*, s. 44/3; *Rocznik oficerski 1939*; RL48; https://pl.wikipedia.org/wiki/Wiesław_Łasiński; <http://www.wim.mil.pl/images/stories/Nekrologi/Segregator1.pdf>.

ŁASZEWSKI Janusz Kazimierz Eugeniusz „Eurek”, ur. 16 IV 1902 w Piotrkowie Kujawskim, syn Stanisława, urzędnika komory celnej we Włocławku, por. rez. sap. (19 III 1939), inżynier, specjalista z zakresu melioracji i obwałowań rzek. W okresie okupacji był oficerem AK (Kedyw Warszawa). Po zakończeniu wojny był wykładowcą na Międzynarodowej Politechnice w Monachium (1945-1947), należał do grupy inżynierskiej AGRC prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu (1948). Wyemigrował do Wenezueli, gdzie był profesorem na Wydziale Budownictwa Ogólnego Uniwersytetu Zulia. Działał w Stowarzyszeniu Inżynierów i Techników Polskich w Argentynie. Zmarł w 1984.

SPP, Kol. 21/140; *Awanse oficerskie*, s. 658/119; Straty; <http://www.sigma-not.pl/publikacja-26953-wybitni---janusz-łaszewski-1902-1984-gospodarka-wodna-2007-6.html>.

ŁAWICKI Kazimierz, ur. 6 II 1901 w Łodzi, ppor. rez. sap. (1 I 1930) z przydziałem mobilizacyjnym do 8 Batalionu Saperów. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 10 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15877). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 170/46, 685; Straty.

ŁAWNICZAK Feliks, ur. 8 IX 1915 w Częstochowie, ppor. rez. łącz. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 7 komp. 26 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV B Königstein (nr jeniecki 49244), II B Arnswalde, II C Woldenberg i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; Straty.

ŁAZAREWICZ Alfons, ur. 4 VII 1904 w Grudziądzu, por. rez. weterynarii (1 I 1938), kpt. OW. Ukończył w Warszawie studia weterynaryjne (dyplom 1930) i praktykował m.in. jako lekarz miejski w Nowym Mieście Lubawskim i Świeciu na Pomorzu. Podczas kampanii wrześniowej pracował w 12 Szpitalu Polowym. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki (950), od 9 V 12942 w XI B Braunschweig i od 6 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po zakończeniu wojny służył w OW. 13 III 1957 wyemigrował z rodziną z Francji do USA. Zmarł 8 X 1991 w Missoula w stanie Montana. Pochowano go tam na cmentarzu Saint Mary.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 597/18; Straty; FS; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/3-2-1-4_1718000-033-259; <http://www.historia.kpilw.pl/pliki/prezentacje/powiatowisejmikowi.pdf>.

ŁĄCZYŃSKI Jan „Nałęcz”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **NAŁĘCZ** Jan, ur. 4 I 1901 w Złotnikach Wielkich pow. Kalisz, syn Henryka, inżynier rolnik, por. rez. piech. (2 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 31 pp w Łodzi, kpt. AK, mjr NSZ. Brał udział w walkach o granice i niepodległość (1918-1921), w 1920 odznaczył się w walkach pod Radzyminem. Po ukończeniu 22 VI 1919 Zawodowej Szkoły Podchorążych Piechoty w Warszawie został 1 VII 1919 awansowany do stopnia ppor. 5 XII 1921 został na własną prośbę przeniesiony do rezerwy; ukończył studia w Państwowej Akademii Rolniczej w Bydgoszczy (1923), osiadł w rodzinnym majątku i był prezesem Związku Ziemian pow. sieradzkiego. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 3 komp. 31 pp. Uniknął pójścia do niewoli. W czasie okupacji mieszkał w Warszawie, był oficerem Tajnej Armii Polskiej (6 XII 1939 – 15 IV 1940), od 15 V 1940 żołnierzem ZWZ, zastępcą szefa O. III (1940-1942) i szefem O. I Okręgu Warszawskiego AK (1942-1944). 11 XI 1942 awansowano go do stopnia kpt. Wal-

czył w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał w obozach jenieckich (5 X 1944 – 2 V 1945), m.in. w Oflagu II D Gross-Born i Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 101677). Po uwolnieniu znalazł się w I Zgrupowaniu POW Lubeka. Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył 20 X 1945; odbywał staż w komp. 4005, 30 X 1945 został d-cą komp. 4009, a 17 XI 1945 wstąpił formalnie do NSZ; 8 II 1946 awansowano go do stopnia mjr. i mianowano d-cą ośrodka wartowniczego w Monachium; od 1 V 1946 był oficerem łącznikowym w Bad Aibling, a od jesieni 1946 przy 106 LSC Ludwigsburg. Po zwolnieniu z pracy (1947) wyjechał do Francji i zamieszkał w Paryżu; pracował jako robotnik w tkalni, później jako robotnik rolny, a w ostatnim okresie życia jako stróż nocny. Działał aktywnie w organizacjach polonijnych, m.in. był przewodniczącym sądu koleżeńkiego Związku b. Wartowników (od 14 VIII 1948), członkiem zarządu Stowarzyszenia Inżynierów Polskich i Stowarzyszenia Kombatantów Polskich oraz prezesem Zarządu Głównego Stowarzyszenia „Ogniwa”. Należał do grona najpoważniejszych działaczy obozu narodowego (członek „Zakonu”). Odrzucił przyznany mu przez sztab Naczelnego Wodza w marcu 1957 stopień kapitana. Zmarł 21 XI 1954 Paryżu. Odznaczenia: KW (1920), SKZ z Mieczami (1944), SKZ (1937), Medal za Wojnę 1920, Medal za Wojnę 1939-1945, Medal 10-lecia.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 92; ZE 108, ABS-9; Wykaz Zeszytów Weryfikacyjnych Żołnierzy NSZ przedstawionych Komisji Weryfikacyjnej dla NSZ przy Sztabie Głównym, ABS-Akta Zaleskiego; ABS-KW BS nr 108; ABS-SO nr 3005; R3/1 V 46; Spis członków Zakonu przebywających na emigracji, IPN BU 01419/83, s. 591; *Rozkazy 1944* nr 367, 375, 393; *Rozkazy 1946* nr 33, 83d; *Rocznik oficerski 1934*, s. 30/148, 472; „Ogniwo” 1955 nr 1, s. 2 (tu: ppor. – 1 VII 1919, por. – 2 I 1932, kpt. – 11 XI 1942, mjr – 1 I 1946); Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jan-laczynski,28162.html>.

ŁEMPICKI Jerzy Antoni „Zbigniew Junosza”, ur. 21 III 1907 w Krynkach pow. Grodno, por. rez. kaw. (1 I 1937), właściciel ziemski, absolwent gimnazjum, dwóch lat studiów prawniczych i Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1927/28); deklarował znajomość j. rosyjskiego i francuskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą szwadronu gospodarczego 3 psk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau i II C Woldenberg (nr jeniecki 2780), a pod koniec wojny w Lubece; po uwolnieniu znalazł się w Samodzielnym Zgrupowaniu Pöhls POW Lubeka. 17 XI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i został przydzielony do komp. 4010; od 21 XI 1945 był zastępcą d-cy komp. 4010, a od 29 IV 1946 zastępcą d-cy komp. 4022; 13 V 1946 został przekazany do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii. Zmarł 1 III 1978 w Londynie i został pochowany na cmentarzu Gunnersbury.

ABS-Rejestr, s. 137; SPP, Kol. 21/4; *Rozkazy 1944* nr 392, 395, 407a, 408a, 412a; *Rozkazy 1946* nr 111; *Awanse oficerskie*, s. 571/18; „PKiBP” 1978, nr 89, s. 79; Straty; FS; KJ.

ŁEMPICKI Włodzimierz Aleksy, ur. 27 VIII 1889 w Małużynie pow. Ciechanów, syn Józefa i Eleonory z Dembowskich, rtm. w stanie spoczynku (1 VI 1919) z przydziałem do korpusu oficerów kawalerii w oficerskiej kadrze okręgowej nr 1. W czasie I wojny światowej służył w LP. Podczas kampanii wrześniowej był przydzielony do szpitala dla koni w Warszawie. Wojnę spędził w oflagach VI E Dorsten i VI B Dössel (nr jeniecki 425). Od 20 IV 1942 do 28 VII 1943 przebywał w szpitalu dla jeńców wojennych. Po wyzwoleniu (1 IV 1945) oflagu przez wojska amerykańskie pracował w kancelarii POW Dössel. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jego stan zdrowia pozwala na podjęcie pracy na zapleczu. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 337/36, 847; Straty; <https://geneteka.genealodzy.pl/index.php>; <https://ciechanowskienotatki.pl/dembowscy-z-przedwojewa/>.

ŁĘGOWSKI Stanisław, ur. 1923, kpt. OW. Był lekarzem medycyny, oficerem 6952 LSC, nauczycielem biologii w Gimnazjum Wartowniczym 6950 LSC w Kaiserslautern (1953-1955), długoletnim członkiem Kompanii Medycznej Oddziałów Wartowniczych i Technicznych w Mannheim-Schönau. Zmarł 16 II 1986 w Essen.

KJ.

ŁOCHOWSKI Tadeusz, ur. 19 I 1909 w Warszawie, syn Jakuba, por. rez. sap. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej służył w 9 komp. saperów i był d-cą Plutonu Przepraw Rzecznych Armii „Modlin” (tzw. baon mostowy). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 4290), X B Nienburg (nr jeniecki 52931), VI C Eversheide i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez Amerykanów. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna stwierdziła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 464/23; Straty; WBH.

ŁOSZCZAŃSKI Stanisław, ppor. W 1945 był oficerem w obozie wartowniczym w Winzer.

Węgrzyn (IPN BU 0203/1695, Oświadczenie ujawnionego Aleksandra Zawistowskiego).

ŁUCZKIEWICZ Jan, kpt. Od 15 IV 1945 był oficerem Sekcji Łącznikowej dla Spraw Jenieckich przy 6 Grupie Armii Amerykańskich, w maju 1945 stałym oficerem łącznikowym przy PWX Camp No 1 Mannheim-Käfertal, następnie oficerem kontaktowym przy 7 Armii USA (25 X 1945) i oficerem Polskiej Sekcji Wojskowej

przy USFET we Frankfurcie nad Menem (1945). W 1946 poprosił o zwolnienie ze służby wojskowej w związku z powrotem do Polski. 30 VI 1946 wyjechał do Polski.

Raporty oficerów łącznikowych z Niemiec 1945, IPMS, A XII 90/1.

ŁUCZYŃSKI Bogdan „Kmicic”, ur. 3 X 1919 w Warszawie, syn Jana i Janiny, ppor., ukończył szkołę średnią i zaliczył dwa lata Wyższej Szkoły Handlowej; deklarował znajomość j. niemieckiego, francuskiego i słabą angielskiego (1946). Podczas okupacji był żołnierzem NSZ, po ukończeniu Szkoły Podchorążych KG NSZ (wrzesień 1943 – luty 1944) awansował na plut. pchor. W powstaniu warszawskim w stopniu sierż. pchor. dowodził plutonem w zgrupowaniu NSZ „Chrobry II”, a następnie walczył w Śródmieściu w 15 pp „Wilki”; 3 X 1944 został awansowany przez dowództwo AK do stopnia ppor. Po kapitulacji przebywał w Stalagu nr 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101886) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 14 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4010. Powrócił do kraju. Zmarł 13 I 1960 w Łodzi i został pochowany na cmentarzu św. Rocha.

ABS-Rejestr, s. 3701; *Rozkazy 1944* nr 414; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Bogdan_Luczynski; https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/127360,_Bogdan%2C_Luczynski_ps._Kmicic.html.

ŁUCZYŃSKI Paweł Antoni „Longin”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **LONGIN** Paweł, ur. 19 V 1915 w Krajence pow. Złotów, syn Marcelego, ppor. lotn. sł. st. (1 X 1938), absolwent gimnazjum w Chodzieży (matura 1934) i Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1935-1938); deklarował znajomość j. niemieckiego, francuskiego i angielskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej służył w 132 Eskadrze Myśliwskiej przyporządkowanej do Armii „Poznań”, brał udział w kilku walkach powietrznych, 6 IX 1939 uległ wypadkowi, a kilka dni później został wzięty do niewoli; po wyleczeniu przebywał w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 405), II A Prenzlau i II E Neubrandenburg. W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, w której był początkowo d-cą plutonu w komp. 4012 (8 I – 23 II 1946) i komp. 4011 (23 II – 30 III 1946), a po awansie do stopnia por. „na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych” (30 III 1946) zastępcą d-cy komp. 4011 w Dachau (30 III - 28 V 1946) i nowo sformowanej komp. 6913 w Dachau (od 28 V 1946); w latach 1947-1948 był d-cą oddziału wydzielonego komp. 4010 w Augsburgu. W 1949 wyemigrował do USA i osiadł w Bismarck w Dakocie Północnej, gdzie pracował w miejscowej gazecie jako fotograf; w 1953 przeniósł się do Niagara Falls w stanie Nowy Jork, gdzie uruchomił Studio Fotograficzne „Longin”; należał m.in. do Stowarzyszenia Lotników Polskich, skrzydło „Buffalo”. Zmarł 23 I 2007 w Niagara Falls.

ABS-Rejestr, s. 3749; *Rozkazy 1946* nr 6, 33, 42, 43, 44, 45, 46, 59, 65, 66, 76; *Awanse oficerskie*, s. 41/14; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; <http://niebieskaeskadra.pl/?control=8&id=4193>; FS (tu: Longin Paul).

ŁUGOWSKI Anatol „Nowina”, ur. 11 XI 1911 we Lwowie, kpt. rez., lekarz, absolwent gimnazjum i Centrum Wyszkożenia Sanitarnego (1937); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Był lekarzem w szpitalu Brygady Świętokrzyskiej w Norymberdze (od 9 III 1946) i Monachium (od 15 VI 1946).

ABS-Rejestr, s. 10069; *Rozkazy 1946* nr 58, 67, 94.

ŁUK Maria, ur. 15 XII 1910 w pow. Płońsk, ppor. czasu wojny, lekarz-dentysta; deklarowała znajomość j. francuskiego (1946). Od 22 III 1946 była lekarzem w Ośrodku Wartowniczym w Bad Reichenhall, a od 15 VI 1946 w szpitalu OW w Monachium. W styczniu 1949 wyemigrowała z rodziną do Australii, gdzie używała nazwiska Maria Łuk-Kozika; razem z mjr. → Koziką Stanisławem stworzyła fundację, dzięki której wzniesiono pomnik T. Kościuszki przy autostradzie Monaro w Nowej Południowej Walii. Zmarła w 1981 w Melbourne.

ABS-Rejestr, s. 10080; ABS-SO nr 3007; *Rozkazy 1946* nr 69 (tu: por.); Straty (tu: Kozika Maria).

ŁUKASIEWICZ Włodzimierz „René”, „Lot”, ur. 25 I 1918 w Nizniowie pow. Tłumacz, syn Józefa, por. NSZ, absolwent gimnazjum (mała matura); deklarował znajomość j. rosyjskiego i ukraińskiego (1946). Ukończył konspiracyjną Szkołę Podchorążych NSZ w Warszawie (1943/44) i awansował do stopnia ppor. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102398), i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Wiosną 1946 dołączył do I Zgrupowania Kompanii Wartowniczych. Od 15 III 1946 był na stażu w komp. 4011, 27 III 1946 został zastępcą d-cy komp. 4012. 12 III 1946 Naczelny Wódz odrzucił wniosek o uznanie jego stopnia oficerskiego, gdyż Komisja Weryfikacyjna 2 Korpusu uznała, że nie ma ku temu kwalifikacji; Główna Komisja Weryfikacyjna AK zweryfikowała go w stopniu sierż. łączn.

ABS-Rejestr, s. 10090; *Rozkazy 1946* nr 63; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Wlodzimierz_Lukasiewicz.

ŁUKASZEWICZ Józef Gwido, ur. 25 IX 1910 w Nowym Sączu, ppor. rez. piech. (1 I 1936), por. OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem żywnościowym 82 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 706), II C Woldenberg (w 1942 w szpitalu w Stargardzie) i VII A Murnau. Po zakończeniu służby osiedlił się w Wielkiej Brytanii. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, w 1955 był zastępcą d-cy komp. 4082 w Orleanie. Po zakończeniu służby wyemigrował do Wielkiej Brytanii. Zmarł w sierpniu 1994 w Scunthorpe w hrabstwie Lincolnshire.

Lista imienna (tu: Łukaszewicz J.); *Awanse oficerskie*, s. 162/3108; Straty.

ŁUKOWICZ, kpt. OW. W latach 1947-1948 był d-cą komp. 8957 we Frankfurcie-Eschborn. Prawdopodobnie był to **ŁUKOWICZ** Leszek Aleksander Kazimierz, ur. 7 IV 1917 w Krakowie, syn Celestyna i Zofii, ppor. rez. art. (1 I 1938). Walczył podczas kampanii wrześniowej. Do niewoli dostał się 16 IX 1939 w miejscowości Milicze i następnie przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 2034), od 15 V 1942 w II D Gross Born, a pod koniec ewakuowano go do Lubecki. W listopadzie 1951 wyemigrował do USA i zamieszkał w Cleveland w stanie Ohio. Zmarł 5 XII 2001.

Awanse oficerskie, s. 254/332; Straty; FS.

ŁUKOWSKI Eugeniusz, kpr. pchor., ppor. NSZ (1946). Od 23 II 1946 był zastępcą d-cy III plutonu, a po awansie na ppor. (1946) d-cą plutonu w komp. 4012 (1946-1947).

Rozkazy 1946 nr 46; ABS-SO nr 3919.

ŁUSZCZEK Franciszek, ur. 10 VIII 1901 w Podchojnach pow. Jędrzejów, ppor. rez. piech. (1 IX 1929) z przydziałem mobilizacyjnym do 3 psp, por. OW, mgr. Przed wojną był nauczycielem chemii i fizyki w Sosnowcu i Katowicach. Podczas kampanii wrześniowej służył w 23 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI B Dössel (nr jeniecki 5084), gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjnej uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Był współzałożycielem gimnazjum polskiego w Lippstadt, po jego zlikwidowaniu wstąpił do formacji pomocniczych przy Armii Brytyjskiej, a następnie do OW przy Armii Amerykańskiej. W 1947 należał do kadry 100-ej Kompanii Wartowniczej im. płk. Richarda Prathera (4202 LSCo), po 1947 służył w komp. transportowej, a w późniejszym okresie był zastępcą d-cy (por. OW) komp. 4038 w Kaiserslautern (1953). Organizował Gimnazjum Wartownicze przy 6950 LSC, kierował nim i uczył w nim geografii (1953-1955). Zmarł 22 VII 1959 w Kaiserslautern.

Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 57/877, 576; KJ.

ŁUSZCZYK Bolesław [**ŁUSZCZYK** Manswet Bolesław], ur. 21 VII 1912 w Częstochowie, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1937), absolwent czteroklasowej Szkoły Handlowej Stowarzyszenia Kupców Polskich (1937). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 15 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna (tu: Łuszczak); *Awanse oficerskie*, s. 195/1788 (tu: Manswet Bolesław); Straty; WBH.

ŁUŻNA Krystyna Irena z Leydów „Rudecka”, „Mała Krysia”, ur. 22 IV 1921 w Warszawie, córka Ferdynanda i Jadwigi, ppor. NSZ. W powstaniu warszawskim służyła w 72 pp. Po kapitulacji przebywała w stalagach XI B Fallingbostel i IX C Bad Sulza (nr jeniecki 1727), w którym została wyzwolona w pierwszej połowie kwietnia 1945. Wróciła do kraju, a następnie wraz siostrą przez zieloną granicę przedostała się do amerykańskiej strefy okupacyjnej. Przez pewien czas służyła w kompaniach brygadowych, następnie wyjechała do Wielkiej Brytanii. W 1950 wyemigrowała do Australii, gdzie wyszła za mąż za Tomasza Tadeusza Łuźnego. 14 XI 1993 została odznaczona w Adelajdzie przez konsula RP Krzyżem NCZ. Zmarła 8 III 2014 w Adelajdzie.

Rozkazy 1946 nr 43; Straty (tu: ur. 8 VIII 1922, córka Franciszka); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Krystyna_Leydo; „Szczerbiec” 1994, nr 6, s. 102.

ŁYCZEWKO Igor, ur. 2 VIII 1919 w Wyszni Wólczoku, syn Igora i Janiny z Jabrowskich, ppor. rez. art., ppor. OW, absolwent Mazowieckiej Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii im. gen. J. Bema w Zambrowie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 16 pal. Do niewoli dostał się 6 X 1939 w Krzywdzie. Przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 1752) i od 15 V 1942 w II D Gross Born. Po zakończeniu wojny służył w OW; w lipcu 1948 był d-cą plutonu w komp. 4233. Po zakończeniu służby wyemigrował w lutym 1950 do USA, mieszkał w Detroit i Utica w stanie Michigan. Zmarł 18 II 1994 w Sterling Heights w stanie Michigan.

Straty; FS.

ŁYSAKOWSKI M., redaktor czasopisma wartowniczego „Na Posterunku” w St. Jean d’Angely (1954).

ŁYSIAK Stanisław, kpt. OW, żołnierz SGO „Polesie” gen. Kleberga. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Służył w OW (od szeregowca do kapitana), był d-cą wydzielonego plutonu 4230 LSCo w Saumur (1953), zastępcą d-cy komp. 4230 w Chinon (1953), następnie komp. 4011, zastępcą d-cy (1955) i d-cą 4086 LSCo w Jeumont-Fontenet (1956), następnie w La Rochelle (1957-1960). Był organizatorem i propagatorem życia sportowego w OW (1958); po wycofaniu OW do Niemiec w 1967 pozostał we Francji i osiadł w Angoulins sur Mer, gdzie mieszkał jeszcze w grudniu 1977. Autor publikacji z wątkami biograficznymi *Biała Księga Polskich Oddziałów Wartowniczych we Francji i Niemieckiej Republiki Federalnej do wielkiego kongresu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej* (Londyn 1981).

Notatka służbowa z rozmowy przeprowadzonej z b. dezerterskim z m/t „Karpaty”, który wrócił do kraju jako repatriant w lutym 1956 roku z 1 IV 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 36 (tu: wg powszechnej opinii współpracownik CIC); Notatka z rozmowy przeprowadzonej z Mieczysławem

Gackiem 24 V 1956, IPN BU 1227/154, s. 56 (tu: pochodzi z Kresów, pozytywnie ustosunkowany do PRL); Notatka z rozmowy z wartownikiem Edwardem Cisowskim z 15 VII 1957 r., IPN BU 1227/154, s. 98 (tu: pochodzi z Pińska, nieprzejednany wróg PRL); S. Łysiak, *Oświata w Polskich Oddziałach Wartowniczych przy Armii Amerykańskiej na terenie Niemiec i Francji*, „Archiwum Emigracji” 1999, nr 2, s. 250-255.

ŁYSKANOWSKI Ignacy „Skiba”, „Skiba Włodzimierz”, ur. 30 I 1903 w Giecznie k. Łęczycy, syn organisty Karola, por. rez. piech. (1 I 1936), w okresie okupacji żołnierz AK, w której awansował do stopnia kpt. Podkomisja Weryfikacyjna Żołnierzy AK w Murnau dla strefy amerykańskiej zweryfikowała go w 1946 w stopniu kpt. rez. piech. W czasie powstania warszawskiego był d-cą kompanii WSOP w batalionie „Bełt” i walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102437) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Po zakończeniu wojny był oficerem POW Langwasser, a od 22 IX 1945 d-cą sformowanej tam komp. 4027, skierowanej do Bad Aibling k. Rosenheim. W lutym 1946 został na wniosek Amerykanów zwolniony ze służby i pracował w Gimnazjum oraz Liceum w OPO Murnau. Wrócił do kraju. Mieszkał w Warszawie, gdzie zmarł 2 I 1989.

SPP, Kol. 21/140; *Awanse oficerskie*, s. 541/48; Weisbach, Straty; WBH (tu: ur. w Gnieźnie); <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/ignacy-lyskanowski,28602.html> (tu: ur. Gieczno).

ŁYSZ Leonard, ur. 12 X 1909 w Brześciu nad Bugiem, syn Stanisława i Stefanii, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 13 pp. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 2 komp. 82 pp w Grupie Operacyjnej „Piotrków”. Po zakończeniu wojny służył w OW, był m.in. oficerem 4006 LSCo. Zmarł 13 XI 1974 w Kirchheimbolanden w Nadrenii-Palatynacie.

Rocznik oficerski 1934, s. 107/2701, 448; Straty (tu: ur. 3 X 1909); <http://www.bohaterowie1939.pl/polegly,lysz,leonard,11035.html>; <http://www.stankiewiczze.pl/index.php?kat=34&sub=567> Portal (tu: ur. 19 IX 1909).

M

MACH Stanisław, ur. 16 XII 1909 w Mokrzyskach k. Krakowa. Podczas kampanii wrześniowej służył jako st. strz. w kompanii karabinów maszynowych 2 psp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu III B Amtitz (Gębice), a 30 X 1941 został przekazany do Batalionu Pracy nr 42. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, gdzie dosłużył się stopnia oficerskiego, m.in. był por. w komp. 4094 (1953) i 8530 (1964). Zmarł 19 IV 1965 w Mannheim.

Straty; KJ.

MACHLIT Karol Leszek „Lesławski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych i na emigracji **LESŁAWSKI** Karol, ur. 24 IX 1914 w Krzyżownikach pow. Poznań, sierż. pchor. (15 VIII 1938), ppor. NSZ, absolwent Państwowego Gimnazjum w Wąbrzeźnie (matura 1936), funkcjonariusz straży granicznej; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą francuskiego (1946). Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty 4 DP przy 67 pp w Brodnicy (1936/37), w czasie którego awansował na kpr. z cenz. (20 II 1937) i plut. pchor. (25 VIII 1937), następnie był zastępcą d-cy plutonu i d-cą plutonu w 14 pp, w którym awansował na sierż. pchor. (7 IX 1938). Walczył w kampanii wrześniowej i obronie Warszawy w 36 pp (1 – 29 IX 1939). Uniknął pójścia do niewoli. Od 1 VII 1944 do 28 II 1945 był żołnierzem AK w obwodzie Dębica. Jesienią 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i 27 XII 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; został przydzielony do komp. 4017 jako zastępca d-cy plutonu; od 10 I 1946 brał udział w tygodniowym kursie podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI, a po jego ukończeniu 18 I 1946 został awansowany do stopnia ppor. i przydzielony do komp. 4017, w której od 26 I 1946 był zastępcą d-cy I plutonu w komp. 4017; następnie był d-cą plutonu w komp. 4082

(1 V 1946 – 27 VII 1947) i w komp. 4095 (28 VII – 30 IX 1947). Po zwolnieniu ze służby przebywał w obozie DP w Altenstadt. Wyjechał do Francji; pracował jako robotnik w przemyśle metalowym (1 XII 1949 – 31 VIII 1950). Po powrocie do Niemiec ponownie przebywał w obozie w Altenstadt (1 IX 1950 – 2 II 1951), 3 II 1951 wyemigrował do Australii, mieszkał w Melbourne-Nunawading, pracował jako robotnik (1953); utrzymywał kontakty z organizacją „Ogniwo” we Francji. Zmarł 30 V 1984 w Springvale (przedmieście Melbourne) i został pochowany na Springvale Botanical Cemetery.

ABS-Rejestr, s. 3784; ZE nr 490, ABS-11; ABS-KW BS nr 490; ABS-5, akta weryfikacyjne; ABS-SO nr 5026; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 22; FS (tu: Lesławski Karol Lech).

MACIEJEWSKI Seweryn Lucjan, ur. 8 I 1911 w Czarnieckiej Górze pow. Końskie, ppor. rez. piech. (1 I 1936), przemysłowiec, księgowy. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 72 pp, w czasie okupacji żołnierzem AK. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 225300). Był zatrudniony w OW we Francji; w opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „zdolnych i o dużej fachowości, ale z pewną dozą oportunistów”, którzy „mając wolny wybór pójścia lub niepójścia na front nie poszliby”, ale mimo to uznano go za nadającego się do objęcia stanowiska etatowego w powstającym PKPR.

Lista selekcyjna; *Awanse oficerskie*, s. 141/776; Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/seweryn-maciejewski,28753.html>.

MACKIEWICZ Bolesław, ur. 25 II 1908 w Hrycowie (Rosja), syn Stanisława, por. rez. piech. (1 I 1938), absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Śremie (1929/30); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Przed wojną był sekretarzem sądu okręgowego. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 2 komp. 24 pp, którą dowodził m.in. w czasie walk pod Osiecinami (10 IX 1939). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 605), VII B Eichstätt, III C Lübben (od 6 I 1940) i VII A Murnau (od 20 V 1942). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 1 XII 1945 był zastępcą d-cy brygadowego plutonu żandarmerii, od 8 II 1946 d-cą plutonu żandarmerii w ośrodku Fürstenfeldbruck, a od 15 VI 1946 zastępcą d-cy komp. 4127. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3676; *Rozkazy 1944* nr 404; *Rozkazy 1946* nr 33, 54; *Awanse oficerskie*, s. 583/93; Straty; WBH.

MACKIEWICZ, por. OW, inżynier. Prawdopodobnie **MACKIEWICZ** Stanisław, ur. 20 XI 1903 w Pierszajach pow. Nowogródek, ppor. rez. broni panc., mechanik samochodowy. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w rezerwie 1 DPanc.

Podczas wojny przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1308), X C Lubeka, a od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy i nadaje się do pracy na etapach. Po zakończeniu służby wyemigrował 1 XI 1950 do USA i zamieszkał w Providence w stanie Rhode Island, gdzie używał imienia Stanley; 25 VI 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 11 X 1987 w Cranston w stanie Rhode Island.

Dössel; Straty; FS.

MADALIŃSKI Franciszek, kpt. OW. Był oficerem POW Langwasser, d-cą sformowanej tam i skierowanej następnie do Kassel komp. 4130 (1 II 1946).

Weisbach.

Być może był to **MADALIŃSKI** Franciszek, ur. 19 X 1899 w Bavenstedt (dzielnicy Hildesheim) w Dolnej Saksonii, syn Piotra, por. piech. w stanie spoczynku (1 XI 1920) z przydziałem do oficerskiej kadry okręgowej nr 1. Podczas okupacji przebywał w KL Mauthausen (nr obozowy 23746).

Rocznik oficerski 1934, s. 331/1, 845; Straty; WBH.

MADALIŃSKI Stefan, ur. 27 VI 1909 w Mchach (Emchen) pow. Śrem, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 38 pp. Przed wojną był nauczycielem w szkole powszechnej I stopnia. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 68 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt (nr jeniecki 921) i VII A Murnau (nr jeniecki 901). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był d-cą plutonu w komp. 8947. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1939*, s. 106/2637, 487; Straty; WBH.

MADALIŃSKI Wacław „Jeleń”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **JELEŃ** Wacław, ur. 14 I 1910 w Kozicach pow. Gostyń, syn Józefa, por. piech. sł. st. (1 I 1938), kpt. NSZ i OW. Po ukończeniu Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1931-1934) awansował do stopnia ppor. (15 VIII 1934), po promocji był d-cą plutonu, następnie komp. łączności w 18 pp w Rzeszowie (1 IX 1934 – 1 X 1939), w którym awansował do stopnia por. piech. sł. st. Uniknął niewoli; od 1 X 1940 był zastępcą komendanta obwodu Komendy Obrońców Polski Gostyń-Kutno, od 5 II 1941 żołnierzem ZWZ. 21 VIII 1943 został aresztowany i był więziony w KL Auschwitz, następnie w Mauthausen. Po odzyskaniu wolności dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 12 VI 1945 został mianowany d-cą 3 komp. II Baonu. Po reorganizacji z 17 VIII 1945 był zastępcą kpt. „Walerego”, d-cy komp. nr 6, od 21 IX 1945 zastępcą d-cy komp. 4005, od 29 X 1945 komendantem kursu instruktorów piechoty dla oficerów i podoficerów z zakresu obo-

wiązujących nowych regulaminów, od 11 I 1946 zastępcą d-cy, następnie p.o. d-cą (16 I – 16 II 1946) i d-cą (16 II 1946 – 1948) komp. 4101. 16 II 1946 awansowano go do stopnia kpt. „na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych”. Uczył geografii i j. angielskiego na kompanijnym kursie gimnazjalnym (5 VII 1946 – 29 VI 1947). Po zakończeniu służby mieszkał w Vilseck w Bawarii. W 1949 współpracował z redakcją „Ostatnich Wiadomości”. W lipcu 1949 wyemigrował do USA. Zmarł 9 III 1996 w Warren w stanie Michigan. Odznaczenia: BKZ (1938).

ABS-Rejestr, s. 1956; ZE nr 184, ABS-9; ABS-KW BS nr 184; ABS-SO nr 5667; *Rozkazy 1946* nr 265, 273, 274, 298, 318rs, 349d, 365, 379; *Rozkazy 1946* nr 9, 15, 40; *Awanse oficerskie*, s. 454/187; *Rocznik oficerski 1939*, s. 90/182, 658; FS; WBH.

MADEJ, ppor. Był oficerem w kompanii podoficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946-1947). Z okazji wizyty bpa Moencha w Käfer-talu wykonał dekorację bloku „Gniezno” (1 II 1947).

Wzmianka w „OW”.

MADEJ S. Był kpt. OW w Orleanie w departamencie Loiret (1957).

Wzmianka w „OW”.

MADZIA Gustaw Adolf, ur. 17 II 1893 w Stryju, mjr piech. sł. st. (1 I 1927), absolwent austriackiej Szkoły Podchorążych Piechoty w Opawie (1914/15); deklarował znajomość j. niemieckiego i serbskiego (1946). W czasie I wojny światowej był oficerem w armii austriackiej. Od 1918 służył w WP, był m.in. kwatermistrzem 44 pp (1929-1934). W 1932 gen. E. Rydz-Śmigły w jego ocenie zapisał: „Duży spryt, rzutkość, energia, ale trochę leniwy i powierzchowny. Decyzja szybka. Mało pracuje nad sobą. Pewne skłonności do intrygantwa. W stosunku do przełożonych umie sprytnie podobać się. Jako kwatermistrz przeciętny”. Od czerwca 1934 był komendantem PKU w Stryju i działaczem sportowym, m.in. wiceprezesem Wołyńskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. Wojnę spędził w obozie jenieckim. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 20 X 1945 mianowano go inspektorem wyszkoleniowym Brygady, a 4 XI 1945 wyznaczono na organizatora uroczystości związanych z wizytą bpa polowego Gawliny. 10 XI 1945 został asesorem Okręgowego Sądu Wojskowego Brygady. Od 7 XII 1945 należał do brygadowej Komisji Weryfikacyjnej dla spraw b. Jeńców Wojennych z terenu Niemiec. 1 I 1946 organizował uroczystość zaprzysiężenia komp. 4015 i 4016. Od 3 I 1946 był p.o. kwatermistrzem Brygady. 11 I 1946 zmienił nazwisko na **KORCZYŃSKI** Gustaw. 8 II 1946 mianowano go p.o. kwatermistrzem nowo utworzonego ośrodka wartowniczego w Fürstenfeldbruck, od 28 IV 1946 był oficerem łącznikowym przy 1891 LSC (Norymberga), a od jesieni 1946 przy 192 LSC Erlangen. W latach 50. dowodził komp. transportową AGRC 7666 we Francji. Odznaczenia: KW.

ABS-Rejestr, s. 16 (tu: ur. 1894); R3/1 V 46; *Rozkazy 1944* nr 366, 367, 386, 409, 426; *Rozkazy 1946* nr 9, 33, 33d, 83d, 121; *Rocznik oficerski 1939*; *Dziesięciolecie*, s. 168; https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/9/99/Śmigły-Rydz_-_Opinie_o_oficerach_-_701-001-117-139.pdf.

MAGER Edward, ur. 24 IX 1907 w Lasku pow. Poznań, syn Jana i Marianny z Jastrzębowski, nauczyciel gimnazjalny, ppor. rez. piech. (1 I 1934); ukończył Gimnazjum im. św. Jana Kantego w Poznaniu (matura 1927), Wydział Humanistyczny Uniwersytetu Poznańskiego (mgr filologii francuskiej 1931) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1931/32); deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego i niemieckiego (1947). Przed wybuchem wojny pracował w Państwowym Gimnazjum w Nakle nad Notecią (1935-1939). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w sztabie Armii „Pomorze”. Po dostaniu się do niewoli 18 IX 1939 pod Iłowem przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16379). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, początkowo jako d-ca komp. 4526 w Metz i Bolec k. Hawru, a od sierpnia 1946 jako zastępcą d-cy w komp. 8935 w Hawrze. W październiku 1946 zrezygnował z dalszej służby w związku z powrotem do kraju. Po przyjeździe do Polski został zatrudniony w gimnazjum w Rawiczu.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 65/2110; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12983.pdf).

MAGIERA, por. OW. W grudniu 1955 był oficerem w komp. 4507 w Vassincourt. Prawdopodobnie **MAGIERA** Franciszek Józef, ur. 16 IX 1907 w Chicago, syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 75 pp. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 75 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI F Wesuwe (nr jeniecki 933), VI E Dorsten i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej.

Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 82/1959; Straty; WBH.

Lub **MAGIER** Tadeusz „Żytomirski”, ur. 13 XI 1905 w Wyszpolu, syn Kazimierza i Walerii z Woźniniaków, ppor. AK, urzędnik, w powstaniu warszawskim d-ca 202 plutonu Zgrupowania „Żagłowiec”, uczestnik walk na Żoliborzu; po upadku powstania przebywał w stalagach X B Sandbostel i XI A Altengrabow (nr jeniecki 46255). Zmarł 29 XI 1984 w Warszawie.

Notatka służbowa z rozmowy z wartownikiem Michałem Korbaczem z 11 IX 1957 r., IPN BU 01227/154, s. 150 (tu: „Magiera” Franciszek, por., zastępcą d-cy komp. 4507 w 1956 r., w czasie wojny por. w armii Andersa, żonaty z Włoszką); Straty; WBH; ZCK Warszawa; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/tadeusz-magier,28902.html>.

MAJCHER Antoni, ur. 6 V 1910 w Krakowie, por. OW. Długoletni pracownik OW oraz OWiT, m.in. jako oficer 6954 LSC. Zmarł 15 VIII 1974 w Mannheim.

Straty; KJ.

MAJCHROWSKI Lucjan Ewaryst, ur. 5 VIII 1911 w Kolonii Kępa pow. Janów Lubelski, syn Antoniego, por. sap. sł. st. (19 III 1938), absolwent Wydziału Budownictwa Lądowego trzyletniej Oficerskiej Szkoły Inżynieryjnej w Warszawie (1935). Przed wybuchem wojny był adiutantem Ośrodka Sapersko-Pionierskiego 27 DP. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 komp. 27 Batalionu Saperów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XIII A Bad Sulzbach, następnie w oflagach X C Lubeka, VII C Laufen (nr jeniecki 32323), od 25 V 1940 w X A Itzehoe, a od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Pod koniec kwietnia wyjechał z Dössel „w nieznanym kierunku”. W czerwcu 1945 był d-cą komp. OW w Laon w departamencie Aisne; w grudniu 1945 został z rekomendacji S. Brzeszczyńskiego „dla dobrej służby wartowniczej na wniosek przełożonych amerykańskich” awansowany na stopień funkcyjny kpt. Wrócił do kraju. Odznaczenia: SKZ (1954).

Dössel; Sprawozdanie z 2 VI 45; Awans45; *Awanse oficerskie*, s. 4/27, 464/27; „Dziennik Urzędowy Ministerstwa Oświaty” 1964, nr 5, poz. 48; Straty; WBH.

MAJCHRZAK Cyryl, ur. 16 III 1911 w Gierłatowie pow. Września, syn Józefa i Apolonii z Mańkowskich, inżynier, ppor. rez. art. (1 I 1938); absolwent gimnazjum w Inowrocławiu i Akademii Górniczej w Krakowie (dyplom inżyniera górniczego 1937). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 5 pac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15483). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims. Wrócił do kraju. Zmarł 19 X 1977 w Myszkowie i został pochowany na cmentarzu centralnym w Gliwicach.

Pułaski; *Awanse oficerskie*, s. 252/205; *Akademia Górnicza w Krakowie. Skład osobowy i spis wykładów na rok 1938/39*, Kraków 1938, s. 121; Straty; FS; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14771#show> (tu: ur. w Targowej Górze pow. Środa); <https://timenote.info/en/person/view?id=3599486&l=pl>.

MAJDAN Adam Teofil, ur. 29 I 1905 w Sitańcu pow. Zamość, syn Jana i Marii z Wróblów, ppor. piech. por. rez. int. (1 I 1938). Ukończył 6 klas gimnazjum w Zamościu i Średnią Szkołę Agrotechniczną w Bojanowie (1928) ze specjalizacją pszczelarstwo, a następnie pracował we własnym gospodarstwie. Podczas kampanii wrześniowej służył w składzie materiałów intendentury we Włodzimierzu Wołyńskim. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XIII A Bad Sulz-

bach, od 25 I 1940 w Oflagu VII C Laufen, a od 27 V 1940 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32422), gdzie został uwolniony. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 416 Tb w Bar-le-Duc w departamencie Moza. We wrześniu 1946 wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 597/36; Straty; WBH; https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_4631.pdf.

MAJEWSKI Mirosław „Szarota”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **SZAROTA** Andrzej, ur. 4 IV 1904 w Zagórzcu pow. Będzin, por. rez. piech., kpt. OW, dziennikarz, absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych NSZ (1943); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). W początkach 1946 dołączył do I Grupy Kompanii Wartowniczych, 22 III 1946 został zastępcą d-cy komp. 4009, od 6 V 1946 d-cą komp. 4086, a następnie komp. 4011 i 4250.

ABS-Rejestr, s. 17; ABS-SO nr 5141; *Rozkazy 1946* nr 69.

MAKAREWICZ Roman, ur. 22 IX 1900 w Brodach woj. tarnopolskie, por. rez. piech. (19 III 1939), por. OW, absolwent szkoły średniej i skróconego Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Biedrusku, nauczyciel; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Przed wybuchem wojny służył w 11 pp w Tarnowskich Górach. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem 1 Batalionu ON „Tarnowskie Góry” (203 rezerwowy pp). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15260). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 7 XI 1945 służył w komp. 4022, a od 15 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, następnie był oficerem oświatowym komp. 8676 im. Bolesława Chrobrego sformowanej w Käfertalu, od 28 XII 1946 stacjonującej w Bambergu, a od 12 II 1947 w Regensburgu. Organizował szkolenia zawodowe w Regensburgu (1947). Po zakończeniu służby 29 XI 1949 wyemigrował do USA. Zamieszkał w Youngstown w stanie Ohio i pracował jako robotnik w stalowni. Zmarł 18 XII 1990 w Youngstown.

ABS-Rejestr, s. 10170; *Rocznik oficerski 1934*, s. 69/167, 432; *Awanse oficerskie*, s. 637/1258; Straty; FS.

MAKOWSKI Lucjan Stanisław, ur. 8 V 1908 w Częstochowie, por. piech. sł. st. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 7 komp. 29 pp w Kaliszu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 168). Po wojnie służył w OW, w maju 1946 był m.in. zastępcą d-cy komp. 4023 w Regensburgu.

Awanse oficerskie, s. 410/239 (tu: ur. 8 V 1908); Straty (tu: ur. 18 V 1908); *Przegląd pracy*.

MAKULSKI Mieczysław Antoni, ur. 16 X 1905 w Kotarszynie pow. Ostrowiec Świętokrzyski, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 77 pp; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 96 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, od lata 1945 był d-cą plutonu komp. 4514. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 73/227, 553; Straty; WBH.

MALCZAK Kazimierz, ur. 2 I 1912 w Warszawie, syn Józefa i Julii z Kurkiewiczów, plut. pchor. 26 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 296174) i IV F Hartmannsdorf. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW. W grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty otrzymał stopień ppor. funkc. 29 IV 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. Tam też zmarł 11 X 1987.

Straty, FS.

MALEC Włodzimierz, ur. 26 I 1908 w Chełmie Lubelskim, syn Piotra i Józefy, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Przed wojną był kierownikiem szkoły powszechnej I stopnia. Podczas kampanii wrześniowej służył w 7 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XIII A Norymberga (nr jeniecki 32324), VII C Laufer i od 27 V 1940 w VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był d-cą plutonu w komp. 8947. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 8 IX 2004 w Chełmie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 93/138; Straty; WBH; FS.

MALESZKA Alfons, ur. 12 VI 1917 w Berlinie, plut. pchor. WP., mjr. OW, absolwent szkoły średniej, urzędnik celny. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 25 DP w Szczypiornie (1937/38); deklarował znajomość j. angielskiego (1945), francuskiego i niemieckiego. W czasie okupacji został wywieziony na roboty przymusowe, pod koniec wojny przebywał w Oflagu XIII D Langwasser, który 7 Armia USA wyzwoliła 17 IV 1945. Po zakończeniu wojny był zastępcą męża zaufania polskiej grupy jeńców z Langwasser. Od 22 II 1946 przebywał w obozie w Winzer, a 28 V 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 1 VI 1946 był d-cą plutonu w komp. 4022. Z pracy został zwolniony po rozwiązaniu kompanii w 1947. 26 X 1953 ponownie podjął służbę w OW i był tam zatrudniony do 31 XII 1980; od maja 1956 służył w tzw. Batalionie Smokowym, od grudnia 1956 do przejścia na emeryturę (31 XII 1980) był w nim szefem wydziału administracyjnego i personalnego. Zmarł 8 IX 1982 w Mannheim.

ABS-Rejestr, s. 10167; Sprawozdanie A. Mazurkiewicza z 26 IV 1945, IPMS, A XII 90/1; Straty; KJ.

MALIK Janusz Adam, ur. 24 XII 1916 w Moskwie, ppor. sap. sł. st. (1 X 1938), absolwent Szkoły Podchorążych Saperów w Warszawie (1936-1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 5 komp. 1 Batalionu Mostów Kolejowych. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 868) i pod koniec wojny w Lubece. Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 24 VII 1945 został przydzielony do szefostwa saperów; po reorganizacji z 17 VIII 1945 był d-cą plutonu w komp. nr 2 kpt. „Kazimierza”, od 21 IX 1945 d-cą II plutonu w komp. 4001. 29 I 1946 odszedł na miesięczny urlop zdrowotny, z którego już nie wrócił do służby.

ABS-Rejestr, s. 2; *Rozkazy 1944* nr 299, 318rs, 341, 345d, 364a; *Rozkazy 1946* nr 22, 23; *Awanse oficerskie*, s. 42/37; *Rocznik oficerski 1939*; *Straty*.

MALISZEWSKI Walery, ur. 17 XII 1910 w Nowogrodzie koło Czernichowa, por. łącz. sł. st. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 9 komp. 60 pp i oficerem kompanii łączności 17 DP, uczestniczył w bitwie nad Bzurą. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X C Lubeka (nr jeniecki 435, 52936), X B Nienburg, X A Itzehoe i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował w 1948 do Kanady, gdzie był członkiem SPK; w 1951 zainicjował zbiórkę pieniędzy na pomoc dla chorych wartowników w Niemczech. Zmarł w 2006 i został pochowany na cmentarzu Saint-Sauveur-des-Monts w Quebecu. Odznaczenia: KW (1966, za całokształt walk w kampanii wrześniowej).

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Awanse oficerskie*, s. 465/21; *Rocznik oficerski 1939*; Markowski, poz. 476; *Straty*; FS; <http://www.bohaterowie1939.pl/polegly,maliszewski,walery,8538.html>.

MAŁOWAŃCZYK Wacław „Racewicz”, od 2 III 1946 **RACEWICZ** Wacław, ur. 3 XII 1909 w Róźnie pow. Maków Mazowiecki, syn Aleksandra i Pelagii z Tymińskich, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 82 pp, absolwent Gimnazjum Męskiego im. Tadeusza Kościuszki w Łomży (matura 1928), urzędnik pocztowy. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1931/32); deklarował znajomość j. francuskiego, niemieckiego, angielskiego i słabą rosyjskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 38 komp. ckm (8 DP). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II E Neubrandenburg, II C Woldenberg (nr jeniecki 5450) i pod koniec wojny w Lubece. Po uwolnieniu znalazł się w Zgrupowaniu POW Lubeka. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 1 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4003. 27 III 1946 został d-cą plutonu w komp. 4085; od 2 IV 1946 pracował jako tłumacz w ośrodku wartowniczym w Kaufbeuren w Bawarii, od 30 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4017, w lutym 1949 w komp. 4094. Był

także zastępcą członka zarządu FSOW (1949). W styczniu 1952 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. W zbiorach IPMS znajduje się jego relacja dotycząca września 1939.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3688; *Rozkazy 1944* nr 404; *Rozkazy 1946* nr 52, 73; *Rocznik oficerski 1934*, s. 116/4620, 563; „Życie i Praca” 1928, nr 26, s. 3; FS; Straty.

MAMRZYŃSKI Jan, ur. 4 IX 1905 w Bayonne w stanie New Jersey, syn Antoniego i Józefy z Chojnickich, nauczyciel i urzędnik pocztowy, ppor. rez. piech. (1 I 1931). Ukończył seminarium nauczycielskie w Toruniu i Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Ostrowi-Komorowie. W latach 1935-1939 pracował w Gdyni jako urzędnik pocztowy. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 66 pp. Po dostaniu się do niewoli 19 IX 1939 w Puszczy Kampinoskiej przebywał m.in. w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 28), IX B Weilburg (od 25 V 1940) i II C Woldenberg i VII A Murnau (22 III – 29 IV 1945). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po pewnym czasie wrócił do Niemiec i został zatrudniony w misji repatriacyjnej w Ingolstadt. Do kraju wrócił w październiku 1946.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 67/968, 530; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11747.pdf).

MANCEWICZ Stanisław „Stanisławski”, ur. 5 IX 1921 w Warszawie, ppor., absolwent szkoły średniej, marynarz mechanik; deklarował znajomość j. rosyjskiego i francuskiego (1946). Słuchacz Szkoły Morskiej w Gdyni, w której po ukończeniu drugiego roku awansował na plut. pchor. (7 IX 1939). Podczas kampanii wrześniowej służył w oddziale szturmowym w Pińsku. 18 IX 1939 znalazł się w niewoli sowieckiej w Starobielsku, skąd zbiegł w styczniu 1940. Od 12 II 1940 należał do ZJ w Warszawie, od 5 VIII 1940 pracował w wywiadzie ZJ. 10 VII 1943 został żołnierzem NSZ. Ukończył konspiracyjną Szkołę Podchorążych NSZ w Warszawie (1943) i awansował do stopnia ppor. rez. piech. (1 I 1944). Od 28 VII 1944 był oficerem informacji Okręgu NSZ Kraków-Południe. Jesienią 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 21 XI 1945 był oficerem ośrodka wartowniczego Norymberga-Erlangen, a od 30 IV 1946 Fürstenfeldbruck. 15 VI 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; 6 XII 1946 został d-cą plutonu w komp. 4002, następnie dowodził plutonem w komp. 4070 i od czerwca 1947 w komp. 4100. Po rozwiązaniu kompanii i zwolnieniu ze służby 1 X 1947 został zatrudniony z grupą b. wartowników przy pracach leśnych we francuskiej strefie okupacyjnej. W 1948 był przewodniczącym Koła SZBS nr 306.

ABS-Rejestr, s. 3675; ZE nr 143, ABS-9; ABS-SO nr 4949; IPN BU 01419/83, s. 103 (tu: szef wewnętrznej komórki likwidacyjnej Brygady w Niemczech); *Rozkazy 1944* nr 395; *Rozkazy 1946* nr 54, 101.

MANIA Jan, ur. 26 IX 1905 w Lisówku pow. Grójec, por. rez. piech. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem d-cy Baonu ON „Czersk”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe, II C Woldenberg (nr jeniecki 473) i VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, w komp. 447T w Daspich, następnie był oficerem 7615 LSCo. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 546/332; Straty (tu: ur. w Lisówku).

MARBER Lucjan, ur. 2 VIII 1900 w Kielcach, por. rez. art. (1 I 1935); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 1 part plot. Przebywał w obozach jenieckich, m.in. od 27 V 1940 w Murnau (nr jeniecki 32657). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji, w jednostce 432 Tb w Epernay w departamencie Marny. Zmarł 8 X 1991 Nowym Jorku.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 531/79; Straty; FS; https://www.ushmm.org/online/hsv/person_advance_search.php?.

MARCHWICKI Edward, ur. 2 VI 1914 w Łodzi, przedwojenny podoficer zawodowy, ppor. piech. AK (1944), absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej szkoły podchorążych AK (1944), po której ukończeniu awansował do stopnia ppor.; deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Został wywieziony na przymusowe roboty do Niemiec. Jesienią 1945 przebywał w POW Langwasser; od 15 X 1945 był d-cą plutonu w komp. 4025, a następnie w komp. 4103 (1 VI 1946) i w komp. 4022 w Dachau (1946-1947). W listopadzie 1948 wyemigrował do USA; mieszkał w Waszyngtonie w Dystrykcie Kolumbia, następnie w Silver Spring w stanie Maryland. Zmarł 4 I 2009 w Silver Spring.

ABS-Rejestr, s. 10151; ABS-SO nr 4215; Straty; FS.

MARCZEWSKI Kazimierz Franciszek, ur. 24 II 1897 w Tarnowie, syn Wojciecha i Heleny z Jachnow, ppłk dypl. piech. sł. st. (19 III 1937), kpt. OW, absolwent WSWoj. (1934). Podczas kampanii wrześniowej był szefem sztabu 8 DP. Do niewoli dostał się w Warszawie. Przebywał w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 96), II A Prenzlau (od 22 V 1940), II B Arnswalde (od 14 XI 1940), II D Gross Born (od 15 V 1942) i pod koniec wojny w Lubece. Po zakończeniu wojny służył w OW, był m.in. d-cą 4202 Kompanii Wartowniczej im. płk. Richarda Prathera, tzw. setnej, stacjonującej w Butzbach (1947-1948), w Mannheim-Pfingstberg (1948-1949), Giessen (1949) i w Mannheim-Rheinau (1949-1950). Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii, a następnie do USA. W 1957 wrócił do kraju. Zmarł 26 V 1976 w Poznaniu. Odznaczenia: VM, KN, OP5, KW (dwukrotnie), ZKZ.

Awanse oficerskie, s. 377/34; *Rocznik oficerski 1939*; Sławecki; Straty; WBH (<https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/I.482.72-6616.pdf>, fot.); <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=567>.

MARCZUK Bolesław „Sławek”, „Warta”, Pułaski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **WARTA** Bolesław, ur. 26 VIII 1920 w Warszawie, syn Aleksandra, harcmistrz, ppor. NSZ. Ukończył Liceum Państwowe im. Batorego w Warszawie (matura 1940) i jeden rok studiów na Wydziale Architektury na konspiracyjnym Uniwersytecie Warszawskim; deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego i niemieckiego (1946). Od listopada 1939 należał do Narodowo-Ludowej Organizacji Bojowej im. Św. Andrzeja Boboli, od 1940 do ZJ, od lipca 1942 był żołnierzem NSZ (Okręg I). Po ukończeniu Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty NSZ w Warszawie (1942-1943) awansowano go w marcu 1943 na kpr. pchor. W powstaniu warszawskim walczył w komp. „Warszawianka” w zgrupowaniach „Krybar” i „Chrobry II”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf, od 20 I 1945 w Oflagu II Gross-Born, a następnie w Stalagu VII B Memmingen (nr jeniecki 103063). Po uwolnieniu zamieszkał w Sandbostel. Organizował harcerstwo w strefie brytyjskiej. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i 18 XI 1945 został przydzielony do O. VI. Po zaliczeniu tygodniowego kursu dla podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI awansowano go 18 I 1946 do stopnia ppor. piech. i mianowano oficerem oświatowym ośrodka wartowniczego w Bambergu. 24 I 1946 zmienił imię ze Zdzisław na Bolesław. Od 15 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4007, w której służył do czasu jej likwidacji w 1947. Do pracy w OW wrócił w 1948 i był nauczycielem j. angielskiego w tzw. kompaniach lotniczych w Wiesbaden i Landsbergu. Równolegle ze służbą studiował na uniwersytetach w Monachium i Moguncji (1946-1949). W 1950 wyemigrował do USA, zamieszkał w Chicago i pracował początkowo w fabryce, następnie w szpitalu, w 1953 podjął studia na University of Chicago, na którym ukończył Wydział Orientalistyki; należał do Koła b. Żołnierzy NSZ w Chicago, działał w ZHP, Polskim Związku Akademickim i Kole „Veritas”. Zmarł 19 IX 1971 w Detroit w stanie Michigan i tam został pochowany na cmentarzu Holy Sepulcher. Odznaczenia: Krzyż NCZ.

ABS-Rejestr, s. 10003; ZE nr 178, ABS-9; ABS-KW BS nr 178; ABS-SO nr 3077; ABS-5, akta weryfikacyjne; ABS-105, Wniosek o nadanie Krzyża NCZ; ABS-Nekrologi; *Rozkazy 1944* nr 395; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 18; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/boleslaw-marczuk,29878.html>.

MARCZUK Stefan Aleksander „Dębski”, „Radek”, „Stefan Radek”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **DĘBSKI** Stefan, ur. 4 V 1917 w Warszawie, syn Grzegorza, strz. z cenz. WP, ppor. NSZ, por. OW. Ukończył szkołę średnią i 3 lata studiów na Wydziale Matematycznym Uniwersytetu Warszawskiego; deklarował znajomość j. francuskiego (1946). W latach 1937-1939 przeszedł przeszkolenie wojskowe w Legii Akademickiej, które ukończył w stopniu strz. z cenz. Od 20 XII 1939 był członkiem Narodowo-Ludowej Organizacji Bojowej, następnie ZJ (1939-1941) i NSZ (1941-1944); po ukończeniu Szkoły Podchorążych Rezerwy

Piechoty NSZ (29 XI 1943) został awansowany na kpr. pchor. (21 XII 1943). Należał do sekcji wywiadowczej NSZ (1941-1943), następnie był oficerem oświatowym w 3 komp. Centrum Wyszkożenia Szkoły Podchorążych Piechoty NSZ w Warszawie (styczeń – luty 1944). Podczas powstania warszawskiego został 6 IX 1944 ranny w walce na Powiślu. Po kapitulacji przebywał w niewoli (nr jeniecki 299304), od 13 X 1944 był leczony w szpitalu dla jeńców w Zeithen. 21 XI 1944 przeniesiono go do Stalagu IV B Mühlberg, gdzie w kwietniu 1945 został uwolniony przez Amerykanów. Zaangażował się w budowanie struktur harcerskich w Niemczech. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 18 XI 1945 przydzielono go do O. VI. Po ukończeniu tygodniowego kursu dla podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI został 18 I 1946 awansowany do stopnia ppor. i mianowany oficerem oświatowym ośrodka wartowniczego w Norymberdze, następnie był oficerem oświatowym LSC Erlangen. 1 V 1946 przeniesiono go do komp. 4008; w latach 1946-1948 wchodził w skład sekcji łącznikowej przy 192 LSC Hersbruck, wówczas też (10 V 1947) został awansowany do stopnia por. OW. Po zwolnieniu ze służby należał do Koła SZBS w Fürth (1948), organizował spotkania b. wartowników i miejscowej Polonii. W styczniu 1951 wyemigrował do USA, zamieszkał w Detroit w stanie Michigan, następnie w Chicago, gdzie ukończył 2 lata studiów kreslarskich w Illinois Institute of Technology. Zmarł 3 X 1982 w Detroit i tam został pochowany na cmentarzu Holy Sepulcher. Odznaczenia: Krzyż NCZ.

ABS-Rejestr, s. 10002; ZE nr 486, ABS-11; ABS-SO nr 4460; ABS-5, akta weryfikacyjne; ABS-105, Wniosek o nadanie Krzyża NCZ; ABS-KW BS nr 486; *Rozkazy 1944* nr 395; *Rozkazy 1946* nr 8, 15; Straty; ABS-Nekrologi; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Stefan_Marczuk; FS.

MARCZYŃSKI Wojciech Konstanty, ur. 15 IV 1906 w Targanicach pow. Wadowice, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 12 pp w Wadowicach. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 48 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II C Woldenberg i VII A Murnau (nr jeniecki 15487). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 98/1037, 434; Straty.

MAREK Marian, ppor. Na przełomie 1945/1946 był niezbyt dobrze ocenianym d-cą komp. pracy 4225 w Butzbach.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

MAREK Tadeusz Ignacy, ur. 23 X 1910, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 77 pp. Po wojnie podjął pracę w OW, 1 XII 1945 został awansowany do stopnia por. OW; na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem batalionu 7555 w Mannheim-Rheinau.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 114/4280, 553.

MARIAŃSKI Marian, mjr. Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 12 VI 1945 został przydzielony na staż przy szefie sztabu ppłk. „Zębie”, był oficerem odpowiedzialnym za całość działań kwatermistrzowskich w czasie przemarszu z Czech do Coburga; 18 VIII 1945 przeniesiono go do dyspozycji mjr. „Mikołaja”. Był pierwszym d-cą zorganizowanej i wyszkolonej w Winzer, stacjonującej w Langendiebach k. Hanau lotniczej komp. 4134 (1946).

Rozkazy 1944 nr 265, 275, 277, 279, 280, 281, 307, 314, 320; ABS-20.

Prawdopodobnie był to **CZAJKOWSKI** Marian „Mariański”. Podczas okupacji należał do kierownictwa ONR. Został wywieziony do Regensburga. Po wojnie był instruktorem kompanii wartowniczych w Winzer, w 1947 wrócił do Polski, został aresztowany i skazany na 5 lat więzienia. W latach 50. mieszkał w Legionowie.

Plan operacyjnych przedsięwzięć w sprawie Siemion [Siemiątkowski] z 29 VII 1959, IPB BU 01419/83 s. 529.

Lub **CZAJKOWSKI** Andrzej „Marian”, „Mariański”, kpt. NSZ, szef Referatu Szkolenia Wojskowego Wydziału III (Operacyjno-Szkoleniowy) KG NSZ.

Komorowski, Polityka.

Albo **CZAJKOWSKI** Andrzej Marian Benedykt, ur. 12 VIII 1909, ppor. rez. piech. (1 I 1936).

Awanse oficerskie, s. 320/634.

„Mariusz”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MARIUSZ** Roman, ur. 13 I 1923 w Lublinie, ppor. rez. piech., absolwent szkoły średniej, technik. Podczas okupacji był żołnierzem AK. Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w LWP (6 XII 1944 – 20 V 1945). Jesienią 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 22 XII 1945 został przydzielony do komp. 4016, a od 11 I 1946 był w niej d-cą V plutonu, 26 I 1946 przeniesiono go do komp. 4103, a miesiąc później (23 II 1946) został mianowany d-cą plutonu w komp. 4012.

ABS-Rejestr, s. 3708; Rozkazy 1944 nr 419, 421, 425; Rozkazy 1946 nr 9, 15, 22, 28, 42, 43, 46.

MARKIEWICZ Alfred, ur. 6 XII 1910 w Ostrawie (Czechy), syn Wiktora i Anny z Listwanów, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 573), X C Lubeka, i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, zamieszkał w Chicago i pracował jako szlifierz; 17 I 1961 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 24 X 1974 w Chicago i został pochowany na cmentarzu Maryhill.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Awanse oficerskie, s. 147/1446; Straty; FS.

MARKIEWICZ Czesław, ur. 7 IV 1901 w Białej Podlaskiej, por. rez. piech. (1 I 1935). Przed wojną był nauczycielem szkoły powszechnej III stopnia. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 34 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 840). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 426 Ta w Merfy w departamencie Marny.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 526/328; Straty.

MARKIEWICZ Halina „Horska”, „Ewa”, ur. 14 IX 1919 w Warszawie, córka Józefa, ppor. AK, por. OW. Podczas okupacji była żołnierzem NSZ-AK. Walczyła w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywała w obozie przejściowym w Ożarowie, a następnie w Oflagu IX C Molsdorf oraz w stalagach IX B Bad Sulza i XI B Fallingbistel (nr jeniecki 1722). Po wojnie była w OW oficerem batalionu wartowniczego 4243 w Giessen (1946), 26 VII 1946 została awansowana do stopnia por. funkc. Po zakończeniu służby wróciła do kraju. Zmarła 26 I 1979 w Warszawie.

Straty; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/halina-markiewicz,29931.html>.

MARKIEWICZ Irena Janina „Jaga”, ur. 27 I 1897, por. AK. Podczas okupacji była kierowniczką Działu Łączności Alarmowej BIP. Walczyła w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywała w obozie jenieckim (nr jeniecki 106179). Na początku 1946 przybyła z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal i 20 II 1946 objęła tam dowództwo plutonu kobiecego, którym dowodziła do likwidacji obozu w 1947. Była członkinią Komitetu Organizacyjnego Koła AK w strefie amerykańskiej i jego pierwszej Komisji Rewizyjnej (1947). Zmarła 25 VI 1985 w Londynie.

Rozkazy KOP Dössel; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/irena-markiewicz,29932.html>.

MARKIEWICZ Jan „Wilk”, „Chodowski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **CHODOWSKI** Jan, ur. 18 II 1920 w Łowiczu, syn Teodora i Stanisławy, ppor. rez. art., absolwent studiów technicznych i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii w Zambrowie (1938/39), inżynier-mechanik. Podczas okupacji był żołnierzem AK, w której awansował do stopnia ppor. Podczas powstania warszawskiego walczył na Mokotowie w szeregach Grupy Artyleryjskiej „Granat”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224688). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 14 XII 1945 należał do dowództwa plutonu technicznego, 17 XII 1945 oddelegowano go do kompanii wartowniczej tworzonej przy 8 Dywizji USA; od 23 IV 1946 był d-cą V plutonu w komp. 4028. Wrócił do kraju. Zmarł 15 IX 1987 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 3697; *Rozkazy 1944* nr 414; *Rozkazy 1946* nr 34, 100, 104; Straty; WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jan_Markiewicz.

MARKIEWICZ Lucjan „Grzymała”, „Zdzisław”, „Zdzisław Korycki”, ur. 6 I 1908 w Milicy pow. Końskie, syn Antoniego i Józefy z Wolińskich, por. piech. sł. st. (19 III 1937), mjr NSZ, kpt. i mjr OW, absolwent Średniej Państwowej Szkoły Handlowej w Chełmie Lubelskim (1926), od 1927 słuchacz Szkół Podchorążych Rezerwy Piechoty w Berezie Kartuskiej i Ostrowi-Komorowie, Szkoły Podchorążych Piechoty dla Podoficerów Zawodowych w Bydgoszczy i kursu łączności dla oficerów zawodowych. 15 VIII 1933 został promowany na ppor.; po promocji służył w 44 i 62 pp. Przed wojną dowodził plutonem w 3 komp. ckm w 62 pp w Bydgoszczy. Podczas kampanii wrześniowej był szefem łączności 208 pp, wchodzącego w skład Zgrupowania „Jabłonowo”. Uniknął niewoli. W czasie okupacji był żołnierzem Jutra Polski Niepodległej, ZWZ-AK i NSZ, gdzie awansował do stopnia mjr. W 1944 został szefem łączności, a następnie szefem sztabu Okręgu Warszawskiego NSZ. Podczas powstania warszawskiego stał na czele korpusu NSZ. Walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu XI B Fallingb. (nr jeniecki 1449). Latem 1945 znalazł się w obozie w Verden, jesienią 1945 podjął pracę w OW; w styczniu 1946 był oficerem batalionu wartowniczego 4243 Giessen, następnie wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, a od marca 1947 był d-cą komp. transportowej 2951 w Paryżu; we Francji służył jeszcze w 1955. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii, ale już w 1956 wrócił do kraju i podjął pracę w Centrali Handlu Zagranicznego „Varimex”. Zmarł 27 VIII 1998 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim.

IPN BU 01419/77, s. 43; *Awanse oficerskie*, s. 406/55; *Rocznik oficerski 1939*; *Dziesięciolecie*, s. 169; FS; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/lucjan-markiewicz,29947.html>; <http://www.dws-xip.pl/PW/bio/m14b.html>.

MARKIEWICZ Mikołaj Marian, ur. 16 VII 1913 w Starym Samborze, ppor. rez. piech. (1 I 1937), por. OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 61 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar i VII A Murnau (nr jeniecki 1621). Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, był d-cą plutonu i zastępcą d-cy komp. 4010 w Landsbergu (1946-1949). Po zakończeniu służby wyemigrował w listopadzie 1951 do USA.

ABS-SO nr 6140; *Awanse oficerskie*, s. 201/2479; Straty (tu: ur. 6 VII 1913); FS.

MARKIEWICZ Roman, por. OW. W 1948 był oficerem w komp. 8676 w Regensburgu. Autor szkicu o dziejach i dorobku kompanii.

Przegląd pracy, s. 35-39.

MARKOWIAK Kazimierz, ppor. W styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. G-365 w Mainz-Kastel.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

„Marski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MARSKI** Adolf, ur. 16 V 1917 w Broniszowie pow. Pińczów, ppor. art. sł. st., absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1937-1939); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 16 II 1946 otrzymał „na podstawie dekretu Naczelnego Wodza z dn. 15 IX 1939 r.” stopień ppor. Tego samego dnia został d-cą I plutonu w komp. 4101. Poza pełnieniem normalnych obowiązków służbowych uczył chemii w kompanijnej szkole powszechnej i na kursie gimnazjalnym w komp. 4101 w Oberdachstetten (5 VII 1946 – 29 VI 1947).

ABS-Rejestr, s. 10054; ABS-SO nr 5671; *Rozkazy 1946* nr 40, 44, 53, 54, 58.

MARTYNOWICZ Kazimierz, ur. 11 VII 1915 w Zdołbunowie, syn Stanisława, ppor. piech. (1944), prawnik. W okresie okupacji był żołnierzem AK. Brał udział w powstaniu warszawskim. Uniknął pójścia do niewoli i został wcielony do LWP. W kwietniu 1945 był d-cą plutonu w 1 komp. ckm 30 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224643), a po zakończeniu wojny w I Zgrupowania POW Lubeka. 21 V 1946 wyjechał do amerykańskiej strefy okupacyjnej i podjął służbę w OW; był oficerem 197 LSC Frankfurt, działaczem YMCA, reżyserem w teatrzyku kompanijnym. 2 IV 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Hartford w stanie Connecticut. Zmarł 4 XI 2006 w Seattle w stanie Waszyngton.

Straty; FS; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/kazimierz-martynowicz,30086.html>.

MARUSIŃSKI Michał „Michałowski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MICHAŁOWSKI** Ludwik, ur. 17 IX 1911 w Chmielniku, ppor. rez. broni panc., technolog, absolwent Szkoły Wawelberga i Szkoły Podchorążych Broni Pancernej w Modlinie (1935/36); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą francuskiego (1946). Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 22 XII 1945 przydzielono go do komp. 4016, od 11 I 1946 był d-cą II plutonu w tej kompanii, następnie d-cą plutonu w komp. 4072 i propagatorem wartowniczej spółdzielczości w jednostkach podległych 156 LSC Reinheim.

ABS-Rejestr, s. 3724; ABS-SO nr 3542; *Rozkazy 1944* nr 421, 422; *Rozkazy 1944* nr 1, 2, 9; „OW” 1947, nr 70, s. 1.

MARX Jerzy, ur. 1 VIII 1896 w Pijach k. Kaniowa na Ukrainie, syn Janusza i Janiny z Kozikoów, kpt. art. sł. st. (1 I 1928), ukończył siedmioklasową szkołę handlową i zaliczył trzy semestry Instytutu Handlowego w Kijowie. W czasie I wojny światowej służył w armii rosyjskiej, w 1917 wchodził w skład Związku Polaków Wojskowych w Charkowie. Od sierpnia 1919 służył w WP, uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. W latach 1918-1923 był oficerem w 18 pap w Ostrowi Mazowieckiej, następnie w 29 pap w Grodnie (1923-1932) i oficerem artylerii szta-

bu Flotylli Rzecznej w Pińsku (1932-1939). Ukończył kurs (1938-1939) w Szkole Uzbrojenia. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą kompanii w batalionie zapasowym Flotylli Rzecznej PMW, m.in. walczył pod Jasiołdą. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II B Arnswalde (nr jeniecki 2129), od 17 IX 1940 w II C Woldenberg, następnie w II D Gross Born, a pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po wojnie służył w OW, w których był m.in. przewodniczącym międzykompanijnego porozumienia kół samopomocowych w Dachau (1947). Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii, gdzie wchodził do Rady Głównej Stronnictwa Pracy i Rady Jedności Narodowej. Zmarł 15 IV 1963 w Londynie. Pochowano go na cmentarzu Streatham Park. Odznaczenia: VM (1920), SKZ.

Rocznik oficerski 1939 (tu: ur. 22 VII 1896, Warszawa); *Straty* (tu: ur. 1 VIII 1896 w Warszawie); KJ; <https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/1.482.80-7671.pdf> (fot., tu: ur. 1 VIII 1896 w Pijach k. Kaniowa na Ukrainie); <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43>.

MARYNOWSKI Zdzisław Norbert „Maj” („May”), w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MAY** Zdzisław, ur. 6 VI 1897 w Tumie pow. Łęczycza, syn Stanisława i Stanisławy z Wayrauchów, por., malarz-amator, powieściopisarz, radiowiec, absolwent studiów prawniczych i Szkoły Podchorążych Kawalerii w Warszawie (1920); deklarował znajomość j. francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego i słowackiego (1946). Od 1927 był dyrektorem rozgłośni Polskiego Radia w Poznaniu, od 1931 członkiem Głównej Rady Programowej Polskiego Radia. Podczas okupacji mieszkał w Krakowie, uruchomił prywatną firmę chemiczną i współpracował z podziemiem. Uczestniczył w powstaniu słowackim (1944). Latem 1945 dotarł do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 23 VII 1945 był oficerem do specjalnych zleceń w O. VI, kierownikiem brygadowej „Czołówki Teatralnej” i referatu kulturalno-rozrywkowego, po reorganizacji z 18 VIII 1945 pozostawał w dyspozycji oficera oświatowego w sztabie Brygady, od 6 IX 1945 był zastępcą oficera oświatowego Brygady i pracownikiem referatu prasy i wydawnictw brygadowego Oddziału Kultury i Oświaty, zaopatrującego w materiał propagandowy oddziały wartownicze. Pod koniec 1945 opuścił Brygadę (o okolicznościach brak bliższych danych). Był obserwatorem procesu norymberskiego, od 1946 mieszkał w Londynie, od początku lat 50. współpracował z BBC, od 1952 z Radiem Wolna Europa (ps. „Zdzisław Maj”). Zmarł 8 VII 1957 w Monachium.

ABS-Rejestr, s. 8; Rozkazy 298, 300, 304, 318rs, 334, 349d, 336, 389; *Rozkazy 1946* nr 34; ABS-20; KJ; <http://ornatowski.com/lib/wsp-zdzislawmarynowski.htm>.

MARZEC Stanisław Paweł „Master”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MASTER** Stanisław Paweł, ur. 14 XI 1911 w Pińczowie, ppor. rez. piech. (1939), absolwent Studium Wychowania Fizycznego przy Uniwersytecie Poznańskim i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 4 pp Leg

w Kielcach (1935/36), nauczyciel gimnazjalny WF i geografii; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 2 pp Leg. Uniknął niewoli. Od września 1941 należał do ZJ, był zastępcą d-cy podokręgu Kielce-Południe, następnie d-cą podokręgu Pińczów (1943-1944); od listopada 1944 działał w oddziale partyzanckim; jesienią 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 14 XII 1945 do końca 1948 był d-cą plutonu kolejno w kompaniach: 4003, 4004, 4011, 4092 i 4101, a ponadto gospodarzem urlopowego kursu wartowniczego w Alpach (1948). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. W 1952 mieszkał w Hampstead w stanie Nowy Jork.

Rozkazy 1944 nr 414; ABS-Rejestr, s. 3698; ZE nr 148 (tu: d-ca plutonu w komp. 4003 od września 1945), ABS-9; ABS-KW BS nr 148.

MASZCZYK, ppor. W latach 1946-1947 był instruktorem w Szkole Mechaników i Kierowców w Käfertalu.

Wzmianka w „OW”.

MASZKIEWICZ Romuald Jan, ur. 6 II 1904 w Garwolinie, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938). Przed wybuchem wojny był d-cą 5 komp. 60 pp w Ostrowie Wielkopolskim. Podczas kampanii wrześniowej dowodził kompanią „Odolanów” w batalionie ON „Ostrów”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau, od 20 VI 1942 w II E Neubrandenburg, pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po wojnie służył w OW. Zmarł 21 II 1969 w Kaiserslautern.

Awanse oficerskie, s. 430/14; Rocznik oficerski 1939; Straty; KJ.

MATECKI Mieczysław, ur. 25 X 1901 we Wrześni, syn Wawrzyna, ppor. rez. piech. (1 VII 1925) z przydziałem mobilizacyjnym do 69 pp w Gnieźnie. Po kampanii wrześniowej przebywał w niewoli w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1312) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy, ale nadaje się tylko do pracy na etapach. Pracował w kancelarii ośrodka. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Wrócił do kraju. Zmarł i został pochowany w Gnieźnie.

Dössel (tu: Małecki); Rozkazy KOP Dössel; Rocznik oficerski 1934, s. 51/1702, 536; Straty (tu: Małecki); WBH (tu: Matecki).

MATHEIS Józef, ur. 16 II 1897, kpt. piech. sł. st. (1 I 1928). W WP służył od listopada 1918, uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej, od 1 VI 1919 był oficerem 53 pp, od 1925 oficerem 3 pp Leg. w Jarosławiu, w 1939 był oficerem mobilizacyjnym 3 pp Leg. Podczas kampanii wrześniowej dowodził nadliczbowym Batalionem „M” 3 pp Leg, rozbitym 10 IX 1939. Po dostaniu się do niewoli prze-

bywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15733). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji jako d-ca jednostki 417 Ta w Compiègne. Wrócił do kraju. Zmarł 10 VI 1977 w Jarosławiu. Pochowano go na tamtejszym Starym Cmentarzu.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; <https://genealogia.okiem.pl/zdjecie/160239/rzepecki-bialynia-antoni-barbara-matheis-jozef-krystyna-domaszewska>; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43>.

MATLAK Roman Franciszek, ur. 3 X 1912 w Leśnej pow. Żywiec, ppor. rez. piech. (1 I 1936), nauczyciel. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 20 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie przejściowym w Bochni, następnie w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 232). Po wojnie służył w OW, od listopada 1945 był członkiem Głównej Sekcji Łącznikowej, następnie adiutantem-tłumaczem zespołu inspekcyjnego (sekcji łącznikowej) przy 182 LSC. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii i zamieszkał w Cronulla w aglomeracji Sydney, gdzie zmarł 19 VI 1992 i został pochowany na cmentarzu w North Ryde. Był współautorem pracy *Metody matematyczne* (1961).

Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 144/1040; Straty; <http://www.heavenaddress.com/Roman-Franciszek-Matlak/642175/>.

MATUSIAK Władysław, ur. 10 III 1896 w Bulowicach pow. Oświęcim, syn Ignacego, por. rez. tab. (2 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 5 Dywizjonu Taborów. Przed wojną był kierownikiem szkoły powszechnej III stopnia. Podczas kampanii wrześniowej był szefem taborów 55 DP (rez.). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15264). Po wojnie służył w OW, 1 XII 1945 został awansowany do stopnia kpt. OW, na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. 7555 w Mannheim-Rheinau. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 187/13, 715; Straty; WBH.

MATUSZAK Edwin „Czarny”, ur. 24 VI 1919 w Dortmundzie, syn Józefa i Konstancji z Popków, ppor. AK. Po powstaniu warszawskim przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 299998), od 14 X 1944 był leczony w szpitalu w Zeithein, 6 IV 1945 przeniesiono go do Stalagu IV B Mühlberg. Po wojnie służył w OW, w styczniu 1946 był oficerem w batalionie wartowniczym 4243 w Giessen. W 1948 przebywał w Polsce.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/edwin-matuszak,30313.html>.

MATUSZEWSKI Stanisław, ur. 27 IX 1894, kpt. piech. sł. st. (19 III 1937). W 1939 był oficerem kontraktowym, komendantem pow. PW Włoszczowa w 27 Obwodzie PW Częstochowa przy 27 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Ofla-

gu VII A Murnau. 17 XII 1945 został z OPO Murnau wysłany do służby wartowniczej w Mannheim. Odznaczenia: MN.

Awanse oficerskie, s. 387/29; *Rocznik oficerski 1939*; WBH (tu: ur. 29 IX 1894).

MATYJASZEK Stanisław, ur. 1902, kpt. rez. piech. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 410 Ta w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny.

Lista imienna.

MATYSEK Alfons, ur. 2 VIII 1903 w Podlesiu pow. Pszczyna, syn Pawła i Karoli z Cybów, por. rez. piech. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 69 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 1020), II C Woldenberg i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 545/248; Straty; WBH; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14796#show>.

MATYSZEWSKI Tomasz „Ćwikła”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **ĆWIKŁA** Andrzej, ur. 19 XII 1912 w Sieciechowie pow. Koźienice, syn Tomasza, ppor. rez. piech. (1 I 1936), kpt. OW. Ukończył szkołę średnią i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 4 pp Leg. w Kielcach (1932/33); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Był oficerem kontraktowym Junackich Hufców Pracy. Brał udział w kampanii wrześniowej. Podczas okupacji był żołnierzem NOW, ZWZ i AK w Warszawie, Starachowicach i we Lwowie, gdzie był oficerem organizacyjnym Dzielnicy Lwów-Śródmieście. W okresie pracy konspiracyjnej awansował do stopnia por., od 1944 był d-cą oddziału partyzackiego (8 komp. 26 pp AK) w obwodzie Milczyce i awansował do stopnia kpt. Po rozwiązaniu oddziału wraz z częścią podkomendnych (ok. 40 osób) przedostał się jesienią 1945 do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 20 X 1945 został wyznaczony na d-cę komp. 4007. W 1946 wyjechał do Wielkiej Brytanii. Po powrocie do Polski mieszkał w Krakowie. Zmarł 20 IX 2004 w Krakowie i został pochowany na cmentarzu Rakowickim. Wydał wspomnienia *Listy sercem pisane* (Kraków 1999). Odznaczenia: VM (V kl.).

SPP, Kol. 21/140; ABS-Rejestr, s. 69; *Rozkazy 1944* nr 366, 367, 375, *Awanse oficerskie*, s. 149/1603.

MAURER Ireneusz Edmund, ur. 21 XI 1907 w Zduńskiej Woli pow. Sieradz, ppor. rez. art. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 7 pal. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 10 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 912). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, 1 V 1955 otrzymał obywatel-

stwo amerykańskie. Pod koniec życia mieszkał w Mauston w stanie Wisconsin, gdzie zmarł w 1998 i został pochowany na cmentarzu św. Michała.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 155/404, 619; Straty; FS.

MAZUR Wincenty, ur. 4 VII 1912 w Kaletach-Lublińcu, syn Wincentego i Julii, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 74 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufen, XIII A Norymberga i VII A Murnau (nr jeniecki 32245). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Zmarł 3 II 2003.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 200/2311; Straty.

MAZUR Władysław „Cywiński”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **CYWIŃSKI** Władysław, ur. 5 XII 1919 w Ludowicach pow. Wąbrzeźno, ppor. kaw. sł. st. Ukończył szkołę średnią i Szkołę Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1935-1938); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). 6 IV 1946 został przydzielony do komp. 4028; od 29 IV 1946 był d-cą II plutonu w komp. 4104.

ABS-Rejestr, s. 10114; ABS-SO nr 5360; *Rozkazy 1946* nr 82, 85, 86, 89, 92, 94, 95, 100, 104.

MAZURKIEWICZ Alojzy, ur. 13 VI 1897, ppłk dypl. piech. (19 III 1938), oficer I Brygady Legionów, absolwent WSWoj. (1931). W 1939 był szefem Wydziału Studiów w Departamencie Piechoty MSWojsk. Wojnę spędził we Francji i w Wielkiej Brytanii. Od 15 IV 1945 był starszym oficerem Sekcji Łącznikowej dla Spraw Jenieckich przy Armii Amerykańskiej, od 21 IV 1945 starszym oficerem kontaktowym i delegatem PMW przy 3 Armii USA. Do jego kompetencji należały kontakty ze stroną amerykańską we wszystkich sprawach związanych z formowaniem oddziałów wartowniczych i roboczych na terenach okupowanych przez 3 Armię USA. Po zakończeniu pracy w Niemczech wrócił do Wielkiej Brytanii. Zmarł 10 IV 1968 w Londynie. Odznaczenia: VM, KN, KW (dwukrotnie), ZKZ, SKZ.

Pismo Szefa PMW do A. Mazurkiewicza z 30 IX 45, A XII 90/8; Wniosek awansowy: A XII 86/34/35; *Awanse oficerskie*, s. 418/36; *Rocznik oficerski 1939*; „Weteran” 1983, nr 736, s. 25-26.

MAZURKIEWICZ Kazimierz Tadeusz, ur. 15 II 1895 w Jaskółkach pow. Odolanów, syn Kazimierza, mjr piech. sł. st. (1 I 1934), kpt. i ppłk. OW (1956). Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej, po jej zakończeniu był oficerem 68 pp we Wrześni (1920-1927), następnie d-cą komp. (1927-1934) i d-cą baonu (1934-1939) 50 pp w Kowlu. Od lata 1939 dowodził mobilizowanym w Centrum Wyszkożenia Piechoty w Rembertowie II bat. strzelców 94 rezerwowego pp, z którym we wrześniu 1939 brał udział w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 75044), X A Itzehoe i VI B Dössel, gdzie

1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Z POW Dössel wyjechał do obozu szkoleniowego w Mannheim-Käfertal. Od 1 II 1946 był oficerem łącznikowym 198 i 182 LSC Mannheim, następnie zastępcą d-cy LSC we Frankfurcie i d-cą komp. 7666 we Francji. W styczniu 1951 wyemigrował z żoną do USA, gdzie pracował jako zawodowy żołnierz. Mieszkał w Broken Arrow w stanie Oklahoma, od 1955 w Hartford w stanie Connecticut. 18 XI 1977 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Był członkiem Placówki nr 119 SWAP, sekretarzem finansowym Kongresu Polonii Amerykańskiej, członkiem Związku Ziemi Zachodnich i Koła Przyjaciół Harcerstwa. Zmarł 17 XI 1982 w Hartford i został pochowany na cmentarzu Mount Saint Benedict. Odznaczenia: PR, KW, ZKZ, MN, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

Dössel (tu: ur. 1898); Assignment46; *Rocznik oficerski 1939*; *Dziesięciolecie*, s. 168; Straty; WBH; FS; KJ; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43>.

MAZURKIEWICZ Mikołaj, por. OW. W drugiej połowie lat 40. był oficerem w komp. 4010 w Landsbergu.

Wzmianka w „OW”.

MEINHARDT-TAŃSKI Mikołaj, ur. 22 III 1900 w Petersburgu, syn Mikołaja, por. piech. sł. st. (1 I 1936). Po odbyciu służby zasadniczej pozostał w wojsku jako żołnierz zawodowy. Ukończył Szkołę Podchorążych dla Podoficerów w Bydgoszczy (1929-1932) i 15 VIII 1932 został awansowany na stopień ppor. piech. Do 1939 dowodził plutonem w 6 komp. 73 pp w Oświęcimiu. Podczas kampanii wrześniowej był w tym pułku d-cą komp. gospodarczej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15265). Po zakończeniu wojny pracował w PZW Mannheim i w OW. We wrześniu 1945 był d-cą 20-osobowego plutonu pracy stacjonującego w Blumenau k. Mannheim. Na przełomie lat 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 8965 w Mannheim. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 365/95; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH (tu: Meinhardt); Strękowski, s. 15; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43>.

MEJSTER Leopold, ur. 26 X 1903 w Aleksandrówce, syn Leopolda, ppor. rez. piech. (1 I 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 14 pp we Włocławku. Na przełomie lat 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 7563 w Mannheim. 1 XII 1945 został na wniosek władz amerykańskich przesunięty do szczebla placę porucznika. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 68/1200, 438; WBH (tu: ppor. rez. piech.).

MELKA Tadeusz Michał „Boliwa”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **BOLIWA** Tadeusz, ur. 25 IX 1912 w Żyrardowie pow. Błonie, syn Michała i Honoraty z Sosińskich, kpr. WP, ppor. NSZ, urzędnik samorządowy. Ukończył Szkołę Handlową Polskiej Macierzy Szkolnej w Milanówku (1931), Instytut Komunalny Związku Pracowników Samorządowych w Warszawie (1939) i konspiracyjną Wyższą Szkołę Nauk Politycznych w Warszawie (1942-1944); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Zasadniczą służbę wojskową odbył w komp. łączności 26 DP w Skierniewicach (1933-1935), a po uzupełniających ćwiczeniach awansował 19 III 1935 na kpr. Podczas kampanii wrześniowej dostał się do niewoli sowieckiej, skąd zbiegł do grupy gen. Kleeberga. Następnie przebywał w niewoli niemieckiej w Stalagu XI A Altengrabow (nr jeniecki 33610), a 26 VI 1940 został przekazany do prac rolnych w rejonie Gröningen. Z robót zwolniono go z powodu choroby. Po powrocie do kraju był żołnierzem NOW i AK (1 I 1942 – 4 II 1944), następnie NSZ w Warszawie (24 III – 5 X 1944). Po ukończeniu Szkoły Podchorążych NSZ (1 VIII 1943 – 31 III 1944) awansował w maju 1944 na plut. pchor. Podczas powstania warszawskiego należał do plutonu łączności Pułku im. Traugutta, w którym 3 IX 1944 został awansowany do stopnia ppor. łącz. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224967) i Oflagu X C Lubeka, a po uwolnieniu w Zgrupowaniu Oficerów Lubeka. 6 IX 1945 przeniesiono go z I Zgrupowania POW Lubeka do Murnau. 9 XI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. W OW był m.in. d-cą plutonu w komp. 4014 w Monachium (9 XI 1945 – 28 V 1946), 4166 w Weinheim (29 V – 18 VIII 1946), 8691 w Heilbronn i Mannheim (19 VIII 1946 – 7 VIII 1947) i 4007 w Neuaubing (8 VIII – 31 VIII 1947). Od 26 V 1948 przebywał w obozie DP w Heilbronn i był przewodniczącym obozowego Koła SZBS nr 304 (1948), pracował w IRO (1948 – 18 X 1949), następnie przebywał w sanatoriach przeciwgruźliczych w Heilbronn, Amberg i Gauting (18 X 1949 – 15 X 1952). Utrzymywał związek z Kołem b. Żołnierzy NSZ w Chicago, od którego otrzymywał wsparcie materialne. W październiku 1952 podjął ponownie pracę w OW, w 6950 LSC Kaiserslautern, następnie w komp. 4104 w Bruchmühlbach. Przez wiele lat był współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości” (teksty podpisywał konspiracyjnym pseudonimem „Boliwa”). Po przyjeździe do Wielkiej Brytanii był referentem opieki społecznej Brytyjskiej Rady Pomocy Uchodźcom, członkiem Rady Towarzystwa Pomocy Polakom, działaczem opieki społecznej w Anglii i w Niemczech. Zmarł 2 III 1979 w Londynie. Odznaczenia: ZKZ.

ABS-Rejestr, s. 3673; ZE nr 239, ABS-SO nr 4980; ABS-KW BS nr 239; ABS-10; ABS-5, Akta weryfikacyjne (tu: nr 3387 i 4980); Wykaz Zeszytów Weryfikacyjnych Żołnierzy NSZ przedstawionych Komisji Weryfikacyjnej dla NSZ przy Sztapie Głównym, ABS-Akta Zaleskiego (tu: szer. WP); Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Tadeusz_Melka; KJ; Informacje rodziny.

MENKE Władysław Zygmunt, ur. 2 V 1913 w Witebsku, ppor. art. sł. st. (15 X 1937), ppłk OW. Po wybuchu rewolucji w Rosji przeniósł się z rodzicami do Torunia, gdzie ukończył gimnazjum, Szkołę Podchorążych Rezerwy i Szkołę Podchorążych Artylerii; w okresie szkolenia był podwładnym mjr. → Karczewskiego; po promocji został przydzielony do 4 pal w Inowrocławiu. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem d-cy 2 baterii 4 pal. Po dostaniu się do niewoli był więziony w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 1484) i od 24 II 1941 w II E Neubrandenburg, a następnie został ewakuowany do Lubeki. Od wyzwolenia do 2 V 1946 przebywał w II Zgrupowania POW Lubeka. 18 III 1946 wstąpił do OW „by przynajmniej w zastępczym mundurze służyć Ojczyźnie”; był d-cą komp. 4202 w Giessen (1949-1951) i Kassel (1951). Od stycznia 1952, po awansie do stopnia mjr. OW, był zastępcą d-cy 6950 LSC Kaiserslautern, a równocześnie kierownikiem oświatowym ośrodka (1953-1955). Od 25 I 1955 był d-cą (ppłk OW) 6954 LSC Verdun. W czerwcu 1956 został powołany na stanowisko zastępcy d-cy tzw. Batalionu Smokowego (6900 LS Smoke Generator Battalion Mannheim), a 28 III 1969 został jego d-cą. Na wszystkich stopniach dowodzenia cieszył się bardzo dobrą opinią zarówno podkomendnych, jak i przełożonych. Po przejściu na emeryturę (31 V 1978) mieszkał w Mannheim. Od 1981 był członkiem mannheimskiego Komitetu Pomocy Rodakom w Kraju. Zmarł 22 X 1982 w szpitalu w Heidelbergu.

Awanse oficerskie, s. 29/111; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; „OW”, 1982, nr 36, 27 X, s. 3; https://www.usarmygermany.com/Sont.htm?https&&www.usarmygermany.com/Units/21st%20SUPCOM/USAREUR_6900th%20CSC.htm.

MERKA Kazimierz Franciszek, ur. 14 XI 1896, kpt. tab. sł. st. (1 I 1930). Przed wojną był kierownikiem referatu w Dowództwie Taborów i Szefostwie Remontów MSWojsk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 328) i w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez Amerykanów. Po zakończeniu wojny, m.in. ze względu na deklarowaną znajomość j. angielskiego, był zastępcą komendanta obozu DP. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Podjął służbę w OW, był oficerem sekcji łącznikowej przy lotnictwie amerykańskim (jesień 1946) i d-cą komp. 4066 (1947). Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł 11 IX 1961 w North Rocks w Nowej Południowej Walii i został pochowany na miejscowym cmentarzu. Odznaczenia: KN, SKZ.

Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; FS.

MERLE Józef Jan, ur. 1 IX 1903 w Płocku, syn Bolesława, ppor. rez. piech. (1 IX 1929) z przydziałem mobilizacyjnym do 14 pp we Włocławku. Podczas kampanii wrześniowej służył w 37 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 1588), XI B Braunschweig i od 22 V 1942

w VII A Murnau. 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 56/511, 438; Straty; WBH.

METWE Otton „Jaworski Tadeusz”, ur. 8 X 1908 w Pinczynie pow. Stargard, ppor. rez. piech., absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Krakowie (1930/31), nauczyciel. Od 17 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4083.

ABS-Rejestr, s. 10125.

MEYZA Alfons Michał, ur. 5 X 1910 w Kościanie, ppor. rez. piech. (1 I 1936), por. i kpt. OW. Przed wojną był nauczycielem szkoły powszechnej. Podczas kampanii wrześniowej służył w 66 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 415) i od 22 V 1942 w VII A Murnau. Po wojnie służył w OW, był m.in. d-cą plutonu w komp. 4189 w Schwetzingen (1950-1951), d-cą 8533 LS Sm Gn Co w Mannheim-Schönau (1956). Po przejściu na emeryturę mieszkał w Mannheim i tam zmarł w 1995.

Notatka z przeprowadzonej rozmowy z Mieczysławem Gackiem w dniu 24 V 1956, IPN BU 1227/154, s. 55; *Awanse oficerskie*, s. 147/1427; Straty; https://www.myheritage.com/names/alfons_meyza.

MICHAŁSKI Eugeniusz, ur. 4 III 1909 w Nowym Sączu, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 61 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XIII A Bad Sulzbach (nr jeniecki 35014) i Oflagu VII A Murnau. Po wojnie pracował w OW; od 3 XI 1945 był tłumaczem Głównej Sekcji Łącznikowej, a od 1 II 1946 jej adiutantem; 11 III 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. W grudniu 1947 wyemigrował do USA i zamieszkał w Pittsburghu w Pensylwanii, następnie w Chicago. 8 VIII 1972 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 21 XI 1989 w Pacific w stanie Waszyngton.

IPMS, A XII 90/96 (fot.); *Awanse oficerskie*, s. 152/1917; Straty; FS.

MICHAŁSKI Michał, ur. 29 IX 1900 w Kaliszu, syn Jakuba, por. (15 VIII 28/75) kpt. piech. sł. st. (1 I 1936); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 4 komp. 53 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15135). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce w Nancy. Wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 353/269; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

MICHAŁOWSKI Ryszard „Toczyski”, „Żytniak”, ur. 16 X 1916 w Warszawie, syn Andrzeja, plut. pchor. WP, ppor. NSZ, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 24 pp w Łucku (1937/38). W czasie

okupacji był żołnierzem NSZ. Podczas powstania warszawskiego walczył na Woli w Grupie Bojowej „Krybar”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102269). Od 15 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4087 w ośrodku wartowniczym w Bad Reichenhall; 25 III 1946 został przez Naczelnego Wodza mianowany ppor. rez. piechoty ze starszeństwem z 1 X 1944. Po zakończeniu służby wyemigrował w lutym 1952 do USA. Zmarł 16 X 1996 w Nowym Jorku. Żona: Adela z Górali (ślub: 1961, Nowy Jork).

ABS-Rejestr, s. 10075; IPMS, A XII 27/44; *Rozkazy* 1946 nr 63; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Ryszard_Michalowski; Straty; FS.

MICHAŁOWSKI Wiktor, kpr. pchor. Był oficerem oświatowym komp. 4100 i przewodniczącym kompanijnego koła techników (1946). W grudniu 1946 został na wniosek F. Sobolty awansowany do stopnia ppor. funkc. W 1947 organizował spółdzielczość na terenie komp. 4072. Być może był to **MICHAŁOWSKI** Wiktor, ur. 16 IV 1914. Podczas okupacji został wywieziony z żoną i synem do Niemiec. W marcu 1951 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, 7 IV 1962 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 24 X 2005 w Palatine w stanie Illinois.

FS; <https://www.findagrave.com/memorial/177142320/wiktor-michalowski>.

MICHOŃ Roman, ur. 3 XI 1901 w Radomsku, kpt. piech. sł. st. (1 I 1935). W okresie międzywojennym był m.in. oficerem 6 pp Leg., od 1935 do wybuchu wojny służył w 62 pp w Bydgoszczy. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem administracyjno-materiałowym tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16211). Po wojnie podjął pracę w OW i na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. G-369 w Mannheim-Schönau. Od 1949 mieszkał w USA. Zmarł 13 IX 1966 w Cleveland w stanie Ohio.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Lista 35; *Awanse oficerskie*, s. 315/210; *Rocznik oficerski* 1939; FS (tu: ur. 1902); „Dzień Bydgoski” 1935, nr 94, s. 14; KJ.

MIECZKOWSKI Narcyz, ur. 23 I 1905 w Kozłowej Górze (Piekarach Śląskich), syn Alfonsa, kpt. art. sł. st. (19 III 1939), absolwent prywatnego gimnazjum w Bielsku Podlaskim i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1928-1930). Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu ogniowo-topograficznego 9 pal, a od 1 IX 1939 d-cą łączności w tym pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 439), następnie w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju, został członkiem PZPR, od 1954 zasiadał w MRN w Kłodzku, a następnie był przewodniczącym jej prezydium (10 VII 1962 –

10 VI 1965). Zmarł 5 VI 1977 w Bolesławcu na Dolnym Śląsku. Pochowano go na cmentarzu w Kłodzku.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 489/79; *Ku uczczeniu*, s. 87; Straty; FS; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Narcyz_Mieczkowski.

MIELCZAREK Józef, ppor. W latach 1945-1946 pracował w OW we Francji, początkowo w komp. 4526, a w sierpniu 1946 został przesunięty do komp. 8935. Prawdopodobnie był to **MIELCZAREK** Józef, ur. 24 X 1901 w Chełmicy pow. Włocławek, syn Andrzeja, nauczyciel, ppor. rez. piech. (1 IX 1929) z przydziałem mobilizacyjnym do 14 pp we Włocławku, por. rez. piech. (19 III 1939). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II C Woldenberg i II D Gross Born (nr jeniecki 15694). W 1947 wrócił do kraju.

Rocznik oficerski 1934, s. 58/1044, 438; *Awanse oficerskie*, s. 634/1084; Straty.

MIELECKI Mieczysław Rudolf „Mietek”, ur. 12 X 1911 w Mariańskich Górach na Morawach, kpt. AK, mjr OW, kamilianin. Od 15 VIII 1939 był pierwszym administratorem parafii Ducha Świętego w Michalinie k. Włocławka, a w czasie okupacji kapłanem obwodu AK Mokotów (kpt.). Po upadku powstania warszawskiego przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 224733). Latem 1945 przyjęto go do PZW Mannheim-Käfertal. 21 VIII 1945 został dziekanem polskiego okręgu Stuttgart obejmującego południową Wirtembergię i Badenię; od 1 II 1946 był kapłanem 114 LSC, a następnie kapłanem komp. 4155 w Ludwigsburgu i 4224 w Göppingen. Z OW został zwolniony 29 XII 1947 w związku z redukcją ich stanów osobowych. Po zakończeniu służby wyemigrował 7 IX 1949 do USA. 14 II 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. W latach 80. wrócił do RFN, gdzie zmarł 13 VI 1988.

Assignment46; Straty (tu także: Mielewski, ks. kpt. zmarł 1945); <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/mieczyslaw-mielecki,31125.html>; FS; KJ.

MIELNICZEK Roman Stanisław, ur. 12 II 1908 we Lwowie, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 40 pp we Lwowie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 19 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15888). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk.

Lista imienna; Awans46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 97/687, 489; Straty.

MIERZWICKI Ludwik, ur. 12 VII 1910 w Opokach pow. Inowrocław, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 59 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 923). Po wyzwoleniu służył w OW. 1 XII 1945 został awansowany do stopnia por. OW, na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem batalionu 7555

Mannheim-Rheinau; po awansie do stopnia kpt. OW został d-cą komp. 4249 w Gölbe. W marcu 1948 był członkiem szkolnej komisji egzaminacyjnej 125 LSC. W lipcu 1949 wraz z grupą wartowników wyemigrował do Australii, z podróży nadsyłał korespondencje dla „Ostatnich Wiadomości”. Zmarł 6 VII 1989 w Rookwood w Nowej Południowej Walii i tam został pochowany na katolickim cmentarzu.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 106/1677; Straty; „OW” 1947-1948; FS.

MIGDAŁ Andrzej Stanisław, ur. 21 X 1915 w Tarnowie, syn Stanisława i Marii ze Stochów, handlowiec, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 16 pp w Tarnowie. Ukończył szkołę Korpusu Kadetów nr 1 we Lwowie (matura 1934), Wyższą Szkołę Handlową w Krakowie (dyplom 1939) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Piechoty przy 6 DP (1934/35); deklarował znajomość j. angielskiego i niemieckiego (1947). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 16 pp. Do niewoli dostał się 20 IX 1939; przebywał w obozie przejściowym w Bochni, następnie w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 236). Od lata 1945 służył w OW. 26 VII 1946 został awansowany do stopnia por. funkc.; na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem stacjonującej w Ellwangen i Waiblingen komp. 4236. Po zakończeniu służby wrócił w październiku 1946 do kraju. Zmarł 4 V 2004.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 185/563; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_13021.pdf).

MIKASIEWICZ Bronisław, pchor. Był oficerem batalionu wartowniczego w Hawrze (1945-1946), cieszył się dobrą opinią Amerykanów. Ze służby został w kwietniu 1946 zwolniony na własną prośbę w związku z wyjazdem do kraju.

Korespondencja w sprawie kompanii wartowniczych we Francji, IPMS, A XII 47/77.

MILEWSKI Michał, ur. 3 VIII 1883 w Rydze, por. rez. piech. (1 VI 1919), por. OW. Podczas okupacji przebywał w Niemczech, po wojnie służył w OW; w latach 1945-1947 był oficerem w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Ze służby odszedł z powodu podeszłego wieku i złego stanu zdrowia (w 1951 wymieniany jest jako były por. OW). Zmarł w listopadzie 1958 i został pochowany na cmentarzu w Käfertalu.

Rocznik oficerski 1934, s. 21/2002, 810; Straty; KJ.

MISIAK Józef, ur. 5 II 1902 w Breniu Osuchowskim pow. Mielec, ksiądz, kpt. rez. (1 I 1927); deklarował znajomość j. niemieckiego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten i od 17 IX 1942 w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po wojnie był kapelanem utworzonego tam obozu polskiego. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna stwier-

dziła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do pracy na zapleczu. Po opuszczeniu POW Dössel wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Od 1 II 1946 był kapelanem 115 LSC Neckarstadt. Po powrocie do kraju pracował m.in. w Domaszowicach, gdzie zmarł 13 XII 1967.

Dössel; Assignment46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 404/328; Straty.

MLECZKO Jan, ppor. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. 17 XII 1945 podjął służbę w OW, był oficerem batalionu wartowniczego 4243 w Giessen i d-cą szwadronu 6317 „Fit. A” w bazie lotniczej Kaufbeuren (1 VI – 1 VII 1949).

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Prawdopodobnie **MLECZKO** Jan, ur. 20 V 1911 Łańcut. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 28 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 1253), od 31 VII 1940 w II C Woldenberg i następnie w VII A Murnau. Wyemigrował do USA. Mieszkał w Chicago i McHenry w stanie Illinois, 26 IV 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 19 V 2004 w Algonquin w stanie Illinois. Pochowano go na cmentarzu św. Jana w McHenry.

Straty; FS.

MŁADANOWICZ Edmund, ur. 16 II 1892 w Ołyce, lekarz weterynarii, por. kaw. w stanie spoczynku (1 VI 1919) z przydziałem do oficerskiej kadry okręgowej nr VIII, por. OW. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 1018), II C Woldenberg i w Lubece. Po wojnie służył w OW. Zginął 23 XII 1955 w wypadku samochodowym w Kaiserslautern.

Rocznik oficerski 1934, s. 338/20, 1013; Straty (tu także: Despont Edmund i Despont-Mładanowicz Edmund); WBH; KJ (tu: ur. 14 II 1892).

MŁYNARSKI Leon, ur. 17 I 1903 w Warszawie, por. rez. piech. (1 I 1935). Brał udział w kampanii francuskiej (1940). Po wojnie służył w OW. Był d-cą plutonu w komp. 8584 w Metz w Lotaryngii (1956) i oficerem w komp. 4082 LSCo w Saran w departamencie Loiret, gdzie zmarł 11 I 1967.

Notatka z rozmowy z Edwardem Izdebskim, wartownikiem z komp. 5506 z 2 VI 1956, IPN BU 1227/154, s. 72; *Awanse oficerskie*, s. 532/146; KJ; https://www.myheritage.com/names/leon_mlynarski.

MODZELEWSKI Sławomir „Lanc”, „Zeus”, ur. 2 VI 1917 w Warszawie, syn Stanisława i Zofii ze Służewskich, ppor. NSZ. Brał udział w kampanii wrześniowej. Od listopada 1939 należał do ZJ, następnie do NSZ, był instruktorem wyszkolenia w Szkole Podchorążych KG NSZ. Podczas powstania warszawskiego walczył w batalionie „Gozdawa” w Legii Akademickiej. Po kapitulacji przebywał w Stalagu

344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102262) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Po wojnie dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i poza oficjalną służbą w OW pracował w wywiadowczej ekspozyturze regensburskiej 2 Korpusu. Wysłany z misją do kraju został aresztowany i w procesie pokazowym skazany 1 VIII 1946 na karę śmierci zamienioną na karę dożywotniego pozbawienia wolności; w więzieniach spędził ponad 11 lat. Zmarł 23 IX 1998 w Warszawie. Odznaczenia: Krzyż NCZ.

Straty; „Szczerbiec” 2000, nr 10, s. 196; J. Żaryn, *Taniec...*; https://pl.wikipedia.org/wiki/Slawomir_Modzelewski; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Slawomir_Modzelewski.

MOJSIEJUK Czesław „Borsak”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **BORSAK** Czesław, ur. 7 I 1918 w Białej Podlaskiej, strz. z cenz., ppor. NSZ, absolwent szkoły średniej, słuchacz studiów prawniczych, absolwent konspiracyjnej szkoły podchorążych AK; deklarował znajomość j. angielskiego (1946). 2 X 1942 został aresztowany i osadzony na Pawiaku, skąd 17 I 1943 wysłano go do Majdanka i w końcowej fazie wojny do KL Mittelbau-Dora (nr obozowy 15376). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 9 IX 1945 został przydzielony do komp. 4009 w stopniu strz. z cenz., od 15 XI 1945 był protokolantem Okręgowego Sądu Wojskowego przy dowództwie Brygady. Uznano jego stopień plut. pchor. uzyskany w okresie działalności konspiracyjnej, a 5 IV 1946 został awansowany do stopnia ppor. piech. czasu wojny i przydzielony jako tłumacz do szefostwa obrońców sądowych Brygady.

Rozkazy 1944 nr 385, 390, 407, 408, 415, 421; Rozkazy 1946 nr 3, 81; ABS-Rejestr, s. 10108; Straty; https://collections.arolsen-archives.org/de/archive/1-1-5-3_01010503-001-344-164; <http://www.stankiewiczze.com/pawiak/majdanek2.htm>.

MONKIEWICZ Aleksander Józef „Olsta”, ur. 5 XI 1918 w Warszawie, syn Ludomira i Antoniny z Niedźwiedzkich, st. strz. z cenz. AK, por. OW. W latach okupacji był żołnierzem NOW i AK. Podczas powstania warszawskiego walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 140050). Po wojnie służył w OW, był d-cą plutonu w komp. 4102 (1946-1947); w maju 1949 przewodniczył Okręgowemu Komitetowi Sportowemu OW we Frankfurcie nad Menem.

ABS-SO nr 3091; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/aleksander-monkiewicz,31961.html>.

MORAWSKI Jan Hieronim, ur. 15 I 1904 w Warszawie, por. kaw. sł. st. (1 I 1932). Ukończył Szkołę Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1926-1928), po promocji na ppor. (15 VIII 1928) był d-cą plutonu 5 puł w Ostrołęce, od 1931 oficerem 4 psk w Płocku, po 1935 d-cą plutonu 2 Szwadronu Pionierów w Warszawie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził zmotoryzowanym plutonem pionierów w składzie Mazowieckiej Brygady Kawalerii. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X C Lubeka (nr jeniecki 52942) i od 17 IX 1942 w VI B Dössel. Po

wojnie służył w OW we Francji, gdzie został awansowany do stopnia rtm. funkc. W czerwcu 1945 był d-cą kompanii wartowniczej w okolicy Reims; latem 1946 został aresztowany za działalność czarnorynkową. Odznaczenia: SKZ.

Awans46; Sprawozdanie z 2 VI 1945; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

MORAWSKI Ludwik, ur. 25 VIII 1908 w Mieszczyku pow. Sierpc, ppor. rez. piech. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau (nr jeniecki 506), II C Woldenberg i pod koniec wojny w Lubece. Po wojnie służył w OW, m.in. był d-cą plutonu w komp. 4025 zorganizowanej 26 XI 1945 w Langwasser; dowodził też oddziałem wydzielonym z komp. 4025 w Aubing k. Passing. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Weisbach; Straty; WBH.

MOROŃCZYK Roman M., ur. 28 II 1925 w Jaśle, płk OW. Służbę w OW rozpoczął w grudniu 1945 w komp. 4004 w stopniu kaprała, a po kilkunastu latach dosłużył się rangi oficerskiej. Po awansie na kapitana OW został w październiku 1969 przeniesiony na stanowisko oficera operacyjnego do komp. 8531, od września 1972 był oficerem wyszkoleniowym i operacyjnym tzw. Batalionu Smokowego, a po awansie na mjr. OW szefem planowania i wyszkolenia 6900 Batalionu. 1 IX 1981 został awansowany do stopnia płk. OW i mianowany d-cą Batalionu. Zmarł nagle 14 XII 1983 w Mannheim-Schönau. W okresie służby był wielokrotnie nagradzany i odznaczany.

ASB-SO nr 5947; KJ.

MOROŃCZYK Rudolf, ur. 12 IX 1902 w Wólce Suszyńskiej pow. Radziechów, syn Michała, ppor. rez. art. (1 I 1929). Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem I dywizjonu 5 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1323) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez armię amerykańską. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 146/152, 617; Straty; WBH.

MOSTEK Stanisław Józef Marian Franciszek, ur. 4 XII 1906 w Kolbuszowej, por. piech. sł. st. (1 I 1935), kpt. OW, absolwent gimnazjum w Tarnowie, rocznego kursu unitarnego w Szkole Podchorążych Piechoty w Róźnie (15 XI 1928 – 27 VII 1930) i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1930-1932). Po promocji (15 VIII 1932) został przydzielony do 16 pp w Tarnowie, gdzie był kolejno d-cą plutonu (1932-1937) i d-cą 8 komp. (1937-1939). Podczas kampanii wrześniowej dowodził 9 komp. 15 pp. Po dostaniu się do niewoli prze-

bywał w obozie przejściowym w Bochni, a następnie w oflagach VI C Eversheide (nr jeniecki 39) i II D Gross Born. Pracę w OW rozpoczął w pierwszej połowie lat 50. Był d-cą komp. 4094 w Mannheim-Schönau (1953-1956), d-cą „smokowej” komp. 8531 (1956-1968) oraz zastępcą d-cy 6900 tzw. Batalionu Smokowego. W 1957 za organizowanie i wszechstronne krzewienie wychowania i sportu w OW uzyskał tytuł zasłużonego sportowca Polskich Oddziałów Wartowniczych. Po przejściu na emeryturę mieszkał w Torrevieja w Hiszpanii, następnie w Mannheim.

Awanse oficerskie, s. 328/289; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; wzmianki w „OW”; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=688>.

MOYKOWSKI Stanisław, ur. 22 IX 1900, kpt. rez. art. (1 I 1935), mjr (1 II 1946). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32072). Od 15 IX 1945 do 18 III 1946 był oficerem Polskiej Sekcji Łącznikowej przy 3 Armii USA do spraw formowania i szkolenia OW. W tym czasie z 16 800 ludzi sformowano 63 LSCo. Ze stanowiska zrezygnował z powodu konfliktu z J. Zawiszą. W grudniu 1946 wyjechał do Francji.

Awanse oficerskie, s. 520/12; *Dziesięciolecie*, s. 22; Straty.

MROCZEK Henryk, ur. 15 VII 1910 w Ługańsku, syn Franciszka, pchor. art., ppor. OW. Podczas kampanii wrześniowej uczestniczył w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach VI A Hemer, VIII B Lamsdorf (nr jeniecki 3198), IV B Mühlberg (nr jeniecki 296081) i VI G Bonn-Duisdorf. Po wojnie służył w OW. Na przełomie 1945/1946 był cieszącym się dobrą opinią oficerem komp. transportowej 7099 w Neckarstadt.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty.

MROZIK Zdzisław Dionizy, ur. 24 XII 1909 w Dąbrowie Górniczej, por. rez. art. (1 I 1938), absolwent V kursu Wołyńskiej Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii (1930-1931). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 23 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15271). Po wojnie służył w OW; we wrześniu 1945 był d-cą 20-osobowego oddziału pracy II baonu PZW Mannheim-Käfertal stacjonującego w Mannheim-Schönau. W styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą plutonu komp. 8965 w Mannheim, a jesienią 1946 zastępcą komendanta Osiedla Polskiego Frankfurt-Eschersheim, następnie d-cą komp. pracy 4528 „A” w Heddernheim. Po awansie do stopnia kpt. OW został d-cą komp. 8058 Fontainebleau we Francji (1948-1955), zatrudnionej przez szefostwo AGRC. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 19 XI 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. W ostatnich latach życia mieszkał w Lake Forest w stanie Kalifornia. Zmarł 14 IX 2001. Pochowano go na cmentarzu El Toro Memorial Park.

Awanse oficerskie, s. 592/77; Straty (tu: ur. 24 XII 1900); *Rocznica pobytu komp. 8058 w Fontainebleau*, „OW” 1949, nr 55, s. 4; FS (tu: Dennis Z. Mrozik).

MROZIŃSKA Zofia „Olza”, „Żmijewska”, ur. 1926, ppor. Uczestniczyła w powstaniu warszawskim jako żołnierz Samodzielnego Batalionu NSZ im. Brygadiera Mączyńskiego. Po wojnie znalazła się w amerykańskiej strefie okupacyjnej i była zatrudniona w tzw. kompaniach brygadowych.

ABS-SO nr 3059; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Zofia_Mrozinska.

MRÓZ Ludwik, ur. 26 VII 1909 w Burckhausen (dzielnica Duisburga) w Niemczech, syn Stanisława i Jadwigi z Mrozów, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 75 pp w Królewskiej Hucie; deklarował znajomość j. angielskiego (1945); elektryk (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 23 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15371). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. func. W 1946 wyemigrował do Brazylii.

Lista imienna; Awans46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 106/2655, 549; Straty (tu: ppor. rez. int.); FS (fot.).

MRÓZ Stanisław „Leciński”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **LECIŃSKI** Stanisław, ur. 20 XII 1902 w Ujazdowie pow. Zamość, syn Józefa, rtm. kaw. sł. st. (1 I 1935), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Kawalerii w Warszawie i Grudziądzu (1924-1926); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). W latach 30. był oficerem 6 psk w Żółkwi, w 1935 reprezentował swój pułk na krajowych zawodach jeździeckich. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 2 szwadronu 6 psk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1849). 24 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Był organizatorem i pierwszym d-cą komp. 4085. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: SKZ.

ABS-Rejestr, s. 10020; *Rozkazy 1946* nr 20, 57; *Awanse oficerskie*, s. 316/66; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

MUCHA Stanisław (Garczyński Stanisław) „Goniec”, „Garczyński”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GONIEC** Stanisław, ur. 8 V 1918, ppor. piech. sł. st., absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1936-1939); deklarował znajomość j. niemieckiego i czeskiego (1946). W latach okupacji wywieziono go do Niemiec. Po uwolnieniu dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 3 VI 1945 został przydzielony do O. II (grupa oficerów do specjalnych zleceń), 27 VI 1945 wyznaczono go czasowo na oficera informacji I Baonu, 26 VII 1945 został przeniesiony na stanowisko oficera informacji szefostwa motoryzacyjnego Brygady, 12 X 1945 przeniesiono go z grupy oficerów do zadań

specjalnych do OZB, 30 X 1945 został d-cą III plutonu w komp. 4007. 11 XI 1945 zorganizował wartownicze zawody sportowe. W 1947 był d-cą plut. w komp. 4018. W październiku 1949 wyemigrował z żoną do USA. Zamieszkał w Chicago.

ABS-Rejestr, s. 83 (tu: ur. w Czechosłowacji); *Rozkazy 1944* nr 257, 278, 286, 301, 360, 375, 277, 378, 385; Straty (tu: Garczyński Stanisław, ur. w Lochaszowicach); FS (tu: Mucha Stanisław).

MUCHARZ Mieczysław, ur. 14 VII 1914 w Kaliszu, ppor. rez. piech., absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 39 pp w Jarosławiu (1938/39), handlowiec; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Od 22 II 1946 przebywał w ośrodku formowania kompanii wartowniczych w Winzer. 25 V 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 15 VI 1946 był d-cą plutonu w komp. 4103.

ABS-Rejestr, s. 10162.

MUL Stefan, ur. 1906, por. rez. art. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, w ośrodku w Nancy.

Lista imienna.

MUNCHEN Józef „Paweł”, ur. 15 IX 1909 w Zambrowie pow. Łomża, ppor. rez. piech. (15 V 1939), absolwent średniej szkoły technicznej w Białymstoku, elektrotechnik. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 10 w Gródku Jagiellońskim (1931/32) i po uzupełniających ćwiczeniach został awansowany na plut. (10 V 1933) i sierż. pchor. (30 V 1934). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 135 rezerwowym pp, zmobilizowanym przez Centralną Szkołę Podoficerów KOP w Osowcu. 22 X 1939 dostał się do niewoli rosyjskiej i został wcielony do Armii Czerwonej. 2 II 1945 uciekł do Niemiec. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 17 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4012, następnie w komp. 8676 (4 XII 1946 – 1948). Był przewodniczącym koła SZBS nr 109 w Regensburgu-Grafenwöhr (1948). W październiku 1948 wyjechał z grupą wartowników do Hagondange w departamencie Mozela, skąd nadsyłał korespondencje do redakcji „Na Szańcu”.

ABS-Rejestr, s. 133; ABS-SO nr 5334; ZE nr 499, ABS-11; ABS-KW BS nr 499; *Rozkazy 1944* nr 392; *Rozkazy 1946* nr 30, 31, 32, 39, 40; „Na Szańcu” 1948, nr 7, s. 12.

MUNK Janusz „Pohorecki”, ur. 17 III 1922 w Garwolinie, ppor. rez. piech., absolwent gimnazjum (mała matura) i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Piechoty AK (listopad 1942 – marzec 1943); deklarował znajomość j. francuskiego i rosyjskiego (1946). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 21 X 1945 był d-cą plutonu w komp. 4006, a od 22 III 1946 w komp. 4002.

ABS-Rejestr, s. 94; *Rozkazy 1944* nr 376, 377; *Rozkazy 1946* nr 63, 69.

MUSIAŁ Jerzy, ppor. W latach 1945-1946 był d-cą kompanii wartowniczej w Hawrze we Francji.

Korespondencja w sprawie kompanii wartowniczych we Francji, IPMS, A XII 47/77.

MUSIDŁOWSKI Konrad Alfons Aleksander „Dąb”, ur. 21 X 1908 w Berlinie, syn Edmunda i Stefanii ze Straburzyńskich, ppor. rez. art. (1 I 1932), absolwent Państwowego Gimnazjum św. Marii Magdaleny w Poznaniu; słuchacz czterech semestrów Wydziału Prawa Uniwersytetu Poznańskiego; w czasie studiów członek i prezes (semestr letni 1935/36) Korporacji „Pomerania”, buchalter; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą francuskiego (1946). Ukończył kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1928/29). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 4 pal. Do niewoli dostał się 20 IX 1939 w Wyszogrodzie. Przebywał w oflagach II C Woldenberg (nr jeniecki 19822) i VII A Murnau. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 4 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4012, a od 7 I 1946 d-cą plutonu w komp. specjalnej (4102).

Rozkazy 1946 nr 5, 14, 15, 25; ABS-Rejestr, s. 3737; *Rocznik oficerski 1934*, s. 152/464, 616; Straty; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14839#show>; <http://www.archiwumkorporacyjne.pl/index.php/muzeum-.korporacyjne/poznan/k-pomerania/>.

MYSZKOWSKI Wacław, ur. 27 IX 1913 w Galowicach (Gallowitz) k. Wrocławia, kpr. pchor. WP, ppor. NSZ, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty ze specjalnością obsługi ckm przy 12 DP w Tarnopolu (1935/36); deklarował znajomość j. niemieckiego i ukraińskiego oraz słabą angielskiego i francuskiego (1946). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 20 IX 1945 został przydzielony do komp. nr 3 (4002), 24 XII 1945 awansowano go na sierż. pchor. Po ukończeniu tygodniowego kursu podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI został awansowany do stopnia ppor. piech. Od 18 I 1946 odbywał staż w komp. 4001, następnie został d-cą plutonu w komp. 4003 w Bremie (1946-1947).

ABS-Rejestr, s. 3767; ABS-SO nr 4721; *Rozkazy 1944* nr 345, 420las; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 23, 36, 38, 40, 46.

MYTAR Mieczysław Marian, ur. 21 III 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 20 pp. Po wojnie służył w OW, był oficerem w komp. 4126 w Regensburgu. W 1946 został mistrzem rozgrywanych w ośrodku regensburskim zawodów ping-pongowych w grze podwójnej. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 29 IV 1977 w Krakowie i został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

Awanse oficerskie, s. 192/1431; FS; <https://billiongraves.com/grave/Helena-Mytar/18324652/map>.

N

NADRICZNY Roman, ur. 12 VI 1915 we Lwowie, syn Piotra, sierż. pchor. piech. Po zakończeniu wojny służył w OW we Francji, 1 IV 1946 został awansowany do stopnia ppor. funkc. W maju 1947 wyjechał do Polski. Zmarł 21 I 2005 w Opolu i został pochowany na cmentarzu komunalnym.

Awans46; WBH; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/6-3-1-1_06030101-145-100; <https://timenote.info/en/person/view?id=7288502&l=pl> (tu: Roman Nadiczny).

NALASZEK Wacław, ur. 10 VIII 1913 w Hamborn (dzielnica Duisburga), syn Andrzeja, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był kierownikiem kancelarii 62 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 228). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 149/1612; Straty (tu: por.); WBH.

NALBORCZYK Władysław, ur. 21 IX 1901 w Nowym Sączu, chor. piech. sł. st., oficer OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 30 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV B Königstein (nr jeniecki 17248) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy i nadaje się do pracy na etapach. Służył w OW, pod koniec życia był oficerem komp. 8532 tzw. Batalionu Smokowego. Zmarł 27 VII 1962 w Mannheim i został pochowany w polskiej kwaterze na tamtejszym cmentarzu.

Dössel; Straty; KJ; WBH.

NALEWAJ Czesław, ur. 24 XI 1892, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938). Brał udział w walkach o granice (1918-1921). Od 1 II 1935 był oficerem żywnościowym 20 pp, a podczas kampanii wrześniowej oficerem w Ośrodku Zapasowym 6 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 600) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Po wojnie był komendantem obozowej kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej, ale nadaje się tylko do pracy na zapleczu. Od marca 1947 był komendantem polskiego ośrodka złożonego z czterech kompanii pracy w Wiesbaden-Kastel. 27 II 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, gdzie używał imienia Chester; 19 XI 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w grudniu 1971 w czasie podróży po Europie. Odznaczenia: KW, MN, SKZ.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 445/146; *Rocznik oficerski 1939*; KJ; Straty; FS (tu: ur. 24 XI 1896).

NAPIÓRKOWSKI Jan, ur. 28 III 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1936), por. OW. Był oficerem oświatowym komp. 4017 i 4202 w Mannheim-Pfingstberg (1948), przewodniczącym Komitetu Pomocy Rodakom przy Sekcji Łącznikowej w Mannheim (1948) i oficerem komp. 4094. Przewodniczył komisji rewizyjnej Funduszu Kulturalno-Oświatowego i Funduszu Samopomocy Wartownika (1948), a od 1 XI 1948 wchodził w skład pierwszego zarządu FSOw. W 1949 wyemigrował do Australii, gdzie zmarł 28 XI 1996. Pochowano go na Centennial Park Cemetery w Pasadenie (przedmieście Adelajdy).

Awanse oficerskie, s. 153/2107; http://search.ancestry.com.au/cgi-bin/sse.dll?gl=ROOT_CATEGORY&rank=1&new=1&MSAV=0&msT=1&gss=angs-c&gslN=Napiorkowski&uidh=000.

NAPIÓRKOWSKI Tadeusz Waław, ur. 29 VIII 1909, syn Grzegorza Adama i Marii ze Szczepkowskich, por. piech. sł. st. (1 I 1934), kpt. OW. Od października 1936 był d-cą 5 kompanii 86 pp w Mołodecznie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu IX A Spangenberg (nr jeniecki 930). Po wojnie dołączył do POW Dössel, z którego 31 I 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; jesienią 1946 był d-cą komp. 4224 w Göppingen. Po zakończeniu służby wyemigrował w styczniu 1950 do USA, zamieszkał w Woodhaven (dzielnica Nowego Jorku), następnie w Chicago i pracował jako robotnik; 16 II 1960 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 17 V 1973 w Chicago i został pochowany na cmentarzu Maryhill.

Rocznik oficerski 1939 (tu: ur. 29 VIII 1908); „OW” 1946 nr 308, s. 4; Straty; FS.

NASKRENT Edmund, ur. 12 I 1913 w Altenessen (Niemcy), syn Tomasza i Antoniny z Kasprzaków, ppor. rez. lotn. obs. (1 I 1937), urzędnik; absolwent gimnazjum w Śremie (matura 1933) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Balonów w Toruniu (1934). W latach 1935-1939 pracował w policji. Podczas kampanii wrześniowej

służył w 1 komp. 1 Batalionu Balonowego. Do niewoli został wzięty 21 IX 1939 w Puszczy Kampinoskiej i w czasie wojny przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1327), X B Nienburg, X C Lubeka i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Był tłumaczem i zastępcą d-cy kompanii. W listopadzie 1946 wrócił do Polski. Zamieszkał ponownie w Śremie i pracował w urzędzie skarbowym. Zmarł w Śremie i został pochowany na miejscowym cmentarzu komunalnym.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 213/17; Straty; https://wbh.wp.mil.pl/c/scans/zasoby/II_56/II_56_475.pdf.

NAWARA Józef, ur. 12 III 1906 w Rabie Niżnej, por. żand. sł. st. (1 I 1934), absolwent Gimnazjum im. S. Goszczyńskiego w Nowym Targu (matura 1927) i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie. Po promocji (15 VIII 1931) był d-cą plutonu 1 psp w Nowym Sączu; od 1 VI 1933 uczestniczył w kursie dla oficerów w Centrum Wyszkożenia Żandarmerii w Grudziądzu, od kwietnia 1934 służył w 7 Dywizjonie Żandarmerii w Poznaniu, a następnie był d-cą plutonu „Łachwa” Dywizjonu Żandarmerii KOP (Brygada KOP „Polesie”). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem (szwadronem) żandarmerii w Warszawie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 52947) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, gdzie był m.in. wykładowcą na kursach żandarmerii wartowniczej (1946-1947). Następnie był oficerem komp. 4158. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i osiadł w Chicago. W 1960 uzyskał patent na łóżko terapeutyczne do masażu ciała.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; wzmianki w „OW”; https://goszczynski.nowotarski.edu.pl/strona.php?etykieta=absolwenci_1926-1927; <http://www.stankiewicz.pl/index.php?kat=34&sub=567>Portal.

NELKOWSKI Stefan, ur. 11 IX 1918 w Radzynie Chelmskim, syn Franciszka i Walerii z Cybulskich, absolwent gimnazjum w Grudziądzu (matura 1938), księgowy. W 1939 był słuchaczem podchorążówki w Grudziądzu. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 64 pp. Uniknął niewoli; zaangażował się w działalność konspiracyjną w Polskiej Organizacji Zbrojnej (1940-1942), m.in. był kierownikiem organizacyjnym w Łodzi. 30 IX 1942 został aresztowany, przebywał w więzieniu w Warszawie i w obozach koncentracyjnych Auschwitz (nr obozowy 97506), Gross-Rosen i Buchenwald (nr obozowy 128023). Po zakończeniu wojny dotarł do obozu DP Delmenhorst w Dolnej Saksonii, następnie służył w OW,

m.in. jako d-ca komp. 4207. Po zakończeniu służby wyemigrował w grudniu 1950 do USA, zamieszkał w Cleveland w stanie Ohio. W USA używał imion Steve Casimir. 6 VIII 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 12 II 1995 w Ocean-side w stanie Kalifornia.

IPN BU 01178/1805, t. 1; Straty; FS; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/1-1-5-3_01010503-001-357-455.

NEUGEBAUER Tomasz, ur. 1 XII 1911 w Łanach Polskich k. Kamionki Strumiłowej, syn Jana i Franciszki, por. art. sł. st. (19 III 1939), absolwent Gimnazjum im. Kornela Ujejskiego w Kamionce Strumiłowej (matura 1932), kursu unitarnego w Batalionie Szkolnym Piechoty w Różanie (1932-1933) i Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu (1933-1935). Ukończył także kurs samochodowy dla oficerów artylerii (21 IX – 21 XI 1936). Po promocji na ppor. (15 X 1935) był d-cą plutonu (1935-1938), a następnie (1938-1939) 2 baterii 8 Dywizjonu Artylerii Przeciwlotniczej w Toruniu. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 15 Baterii Motorowej Artylerii Przeciwlotniczej, walczył w bitwie nad Bzurą i w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, XII A Hadamar i VII A Murnau (nr jeniecki 1059). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 441 T w Betz w departamencie Oise. Wrócił do kraju i zamieszkał we Wrocławiu, gdzie zmarł 9 III 2000. Został pochowany na cmentarzu parafii Św. Rodziny.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 513/84; *Rocznik oficerski 1939*, s. 194/84 771; Straty; WBH; W. Jaskólski, *Porucznik Tomasz Neugebauer (1911-?)*, oficer Wojska Polskiego. *Przyczynek do biografii*, „Zeszyty Naukowe Wyższej Szkoły Oficerskiej Wojsk Lądowych” 2014, z. 2; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=567>; http://mogily.pl/swrodzinywroclaw/neugebauertomasz_660905.

NIEBORAK Bernard Zygfryd, ur. 5 X 1914 w Tschilesen (Czeladzi Wielkiej pow. Góra na Dolnym Śląsku), syn Zygryda i Leonardy z Szydłowskich, urzędnik celny, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 Baonu Strzelców w Chojnicach. Ukończył Państwowe Gimnazjum Humanistyczne w Rawiczu (matura 1934) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 29 pp w Szczypiornie (1934/35); deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego, niemieckiego i hiszpańskiego (1947). Przed wybuchem wojny pracował w Urzędzie Celnym w Gdyni. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 1 Batalionie Strzelców i d-cą plutonu w Warszawskiej Brygadzie Pancerno-Motorowej. Po dostaniu się do niewoli pod Tomaszowem Lubelskim przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15508). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu służby w listopadzie 1946 wrócił do kraju. Zmarł 30 X 1992 w Gdyni i został pochowany na cmentarzu Witomińskim.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 243/2726; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10070.pdf); <https://timenote.info/pl/Bernard-Nieborak>.

NIEBORAK Ewald Rajmund, ur. 17 VII 1911 w Tomczykach pow. Grójec, syn Juliana i Eleonory z Graczów, ppor. rez. piech. (1 I 1937). Do wybuchu wojny służył w batalionie KOP „Dawidgródek”. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 97 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15892). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, ale wkrótce zrezygnował z pracy i wrócił do Niemiec, a następnie do kraju. Był nauczycielem i przez wiele lat inspektorem oświaty w Sławnie, gdzie zmarł w 1982 i został pochowany na miejscowym cmentarzu komunalnym. Odznaczenia: SKZ (1953, za zasługi w pracy zawodowej w dziedzinie oświaty), Medal 10-lecia Polski Ludowej (1955).

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 189/1085; Straty; WBH; M. Poprawka, J. Sroka, *Księga życia i śmierci. Cmentarz komunalny w Sławnie*, Sławno 2009.

NIEDZIAŁKOWSKI Zygmunt „Norwid”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **NORWID** Zygmunt, ur. 9 III 1920 w Warszawie, syn Władysława, ppor. rez. piech., urzędnik prywatny. Od 1 I 1940 był zaangażowany w działalność konspiracyjną, ukończył sześciomiesięczną Szkołę Podchorążych Piechoty w Warszawie (1943/44) w stopniu kpr. pchor. Podczas powstania warszawskiego walczył w zgrupowaniu „Chrobry II” na Starym Mieście i w Śródmieściu. Został awansowany do stopnia ppor. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102377) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Wiosną 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 12 VI 1945 przydzielono go do IV Baonu, a od 17 VIII 1945 był d-cą plutonu w komp. nr 6. Po przekształceniu Brygady w kompanie wartownicze został 21 IX 1945 d-cą IV plutonu w komp. 4005, dwa miesiące później (21 XI 1945) d-cą IV plut. w komp. 4010, a 18 XII 1945 przeniesiono go do komp. 4017. Te częste przenosiny były konsekwencją jego braku dyscypliny: 10 X 1945 został ukarany pięciodniowym aresztem domowym, ponieważ „pomimo otrzymanego rozkazu od d-cy kompanii nie maszerował z plutonem w czasie przemarszu kompanii z Fürth na nowe mp. oraz za samowolne opuszczenie obozu ćwiczebnego na całą noc”; 14 XII 1945 ukarano go dwutygodniowym aresztem domowym obostrzonym za „samowolne oddalenie się z kompanii na przeciąg 4 dni”; 5 I 1946 zwolniono go z komp. 4017, a 12 I 1946 z Brygady. Po ponownym przyjęciu do służby został 1 IV 1946 d-cą plutonu w komp. 4028. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 17 V 1955 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 22 VI 1972 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Bródnowskim.

ABS-Rejestr, s. 82 (tu: ur. 10 IX); ABS-SO nr 4260; *Rozkazy 1944* nr 265, 303, 318rs, 345d, 358, 359, 390, 395, 415, 417, 425, 426; *Rozkazy 1946* nr 1, 2, 4, 10, 90, 100; Straty; FS (tu: Niedziałkowski Zygmunt Norwid); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Zygmunt_Niedzialkowski; <https://www.1944.pl/index.php/groby-powstancow/zygmunt-niedzialkowski,1726.html>.

NIEDZIELA Wincenty, kpt. kontraktowy. Od 1 I 1946 był d-cą 1404 LSCo w Chievres w Belgii, 3 V 1946 został odesłany do Ośrodka Zbornego Inspektoratu Spraw Cywilnych utworzonego przez władze na emigracji m.in. dla nadzorowania repatriacji.

Korespondencja w sprawach kompanii wartowniczych we Francji, IPMS, A XII 47/77.

NIEDŹWIEDZKI Zygmunt, por. OW (1948), inżynier. Po wojnie pracował w OW. W 1948 był członkiem grupy inżynieryjnej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu.

„Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21.

Prawdopodobnie był to **NIEDŹWIEDZKI** Zygmunt, ur. 13 VI 1904, ppor. rez. art. (1 I 1934), inżynier leśnik. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 9 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe i II C Woldenberg (nr jeniecki 661).

Awanse oficerskie, s. 80/98; Straty.

Lub **NIEDŹWIEDZKI** Zygmunt, ur. 12 XII 1910 w Maciejowicach k. Garwolina, plut. W okresie okupacji żołnierz AK. Podczas powstania warszawskiego brał udział w walkach na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Został ranny 13 VIII 1944. Po upadku powstania przebywał w stalagach IV B Mühlberg i IV C1ain (nr jeniecki 299458).

Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/zygmunt-niedzwiedzki,53470.html>.

NIEDŹWIEDŹ Jan, ur. 13 II 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1935), por. OW. Podczas kampanii wrześniowej służył w 59 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15589). W grudniu 1948 był d-cą polskiego plutonu w litewskiej komp. 4200, następnie d-cą tej kompanii. Po zakończeniu służby wyemigrował we wrześniu 1950 do USA. Zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. Zmarł w lipcu 1985 w Troy w stanie Michigan.

Awanse oficerskie, s. 113/2434; Straty; FS.

NIEDŹWIEDŹ Zygfryd, ur. 25 V 1917 w Kaliszkowicach Kaliskich pow. Ostrzeszów, syn Wojciecha, plut. pchor. WP, ppor. piech. NSZ (18 I 1946), urzędnik państwowy, absolwent gimnazjum w Rawiczu (matura 1937) i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 57 pp w Poznaniu (1937/38); deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 10 XI 1945 został przydzielony do komp. 4009 w stopniu plut. pchor., od 19 XI 1945 był zastępcą d-cy IV plutonu w komp. 4009; po ukończeniu tygodniowego kursu dla podchorążych (11-18 I 1946) z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI został 18 I 1946 awansowany do stopnia ppor. piech. i mianowa-

ny d-cą plutonu w komp. 4014. 20 X 1946 wziął udział w zawodach sportowych komp. 4009 w Feldkirchen. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

ABS-Rejestr, s. 3779 (tu: ur. 25 V 1907); *Rozkazy 1944* nr 393; „KKW”; WBH; <https://l1lora.wicz.pl/archiwum-www/images/pliki/100-lecie/publikacje/publikacja-absolwenci.pdf>.

NIEMCZYCKI Jerzy, ur. 17 VIII 1920 w Działoszycach pow. Pińczów, syn Tadeusza, kpt. piech. WP, por. OW, cichociemny. Po ucieczce z kraju przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej. Podjął pracę w OW, w listopadzie 1955 był d-cą komp. 4082 w Saran w departamencie Loara przy Polskiej Sekcji Łącznikowej we Francji. W marcu 1957 wyemigrował do USA, zamieszkał w Milwaukee w stanie Wisconsin. 5 IX 1962 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 7 IX 2006 w Milwaukee.

WBH; FS; <http://elitadywersji.org/jerzy-niemczycki-cichociemny/> (tu: ur. 15 XI 1918, zmarł w Wauwatosa w stanie Wisconsin).

NIENIEWSKI Jerzy Józef, ur. 10 XII 1906 w Skotnikach, ppor. rez. kaw. (1 I 1934). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą II plutonu 4 szwadronu 2 pszw. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 488) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 15 IX 1972 we Wrocławiu.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Awanse oficerskie*, s. 78/26; Straty; <http://forum.historia.org.pl/topic/9042-2-pulk-szwolzerow-rokitnianskich/> (tu: Nałęcz-Nieniewski Jerzy Józef).

NIEPOKOJCZYCKI Bolesław, por. OW. W styczniu 1946 był oficerem batalionu wartowniczego 4243 w Giessen.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

NIEPOKULCZYCKI Bolesław (Niepokólczycki Bolesław), ur. 17 IV 1900 w Baki-jówce pow. Płoskirów (Podole), syn Franciszka, por. rez. art. (2 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 2 dak. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32294). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy. Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii. Zmarł w 1966 w Brent (dzielnica Londynu).

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 140/166, 658; Straty; FS; WBH.

NIERZWICKI Witold „Krzysztof”, ur. 13 V 1907 w Gdańsku, por. rez. piech., kupiec, absolwent Wyższej Szkoły Handlowej w Warszawie i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grudziądzu (1929/30). Wiosną 1945 dołączył

do Brygady Świętokrzyskiej, 30 V 1945 został przydzielony do O. II, następnie był oficerem do specjalnych zleceń. 24 XII 1945 został awansowany do stopnia kpt., od 15 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, w 1948 mieszkał w brygadowym ośrodku w Monachium-Obermenzing. Według informacji zgromadzonych przez UB był jednym z najbliższych współpracowników mjr. „Aleksandra” i w Brygadzie zajmował się m.in. likwidowaniem osób uznanych za agentów nadsyłanych z kraju przez komunistów.

ABS-Rejestr, s. 129; ABS-20; IPN BU 01419/77, s. 25; *Rozkazy 1944* nr 253, 259, 422.

NIESIOBĘDZKI Tadeusz, plut. pchor., por. OW (1947). 1 IV 1946 został awansowany do stopnia ppor. funkc.; był zastępcą d-cy komp. 4203. Po jej rozwiązaniu jesienią 1947 przeszedł ze swymi podkomendnymi do wartowniczego obozu przejściowego w Göppingen. Został organizatorem oraz komendantem obozu.

Wzmianki w „OW”.

Prawdopodobnie **NIESIOBĘDZKI** Tadeusz, ur. 6 XI 1917 w Wielodróżu pow. Przasnysz, zmarł 1 III 1980 w Toronto i został pochowany na cmentarzu w Boston Mills w prowincji Ontario.

<https://www.familysearch.org/ark:/61903/1:1:W9QP-Y4MM>.

NIPANICZ Mikołaj, ur. 27 II 1910 w Łuku, ppor. OW. Podczas okupacji wywieziono go do Rzeszy. Po wojnie służył w OW. Na przełomie lat 40. i 50. był oficerem szwadronu wartowniczego 7314 Wiesbaden.

Wolak, s. 309; Straty (tu: Nikołaj).

NIZIOŁ Władysław, ppor. W początkach 1946 był oficerem komp. 7563 w Mannheim-Neckarau i cieszył się bardzo dobrą opinią. Podporządkował się warszawskiej misji wojskowej i prowadził akcję na rzecz repatriacji wartowników.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Prawdopodobnie był to **NIZIOŁ** Władysław, ur. 16 II 1920 w Barwałdzie Górnym pow. Wadowice, syn Andrzeja i Marii z Tatarów. Podczas kampanii wrześniowej służył w Junackich Hufcach Pracy. Do niewoli dostał się w Nisku i przebywał w Stalagu V B Villingen, a od 26 VI 1940 w Oflagu V C Wildberg (nr jeniecki 1285). Wrócił do kraju. Zmarł 22 X 1986 w Oświęcimiu i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym.

Straty; WBH (tu: ur. w Barwałdzie Dolnym); <https://oswiecim.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&id=1623>.

NOCULAK Józef, sierż. pchor. W grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty został awansowany do stopnia ppor. funkc. Prawdopodobnie był to **NOCULAK** Franciszek Józef, ur. 8 II 1912 w Düsseldorfie, syn Józefa i Weroniki z Kulasków, absol-

went gimnazjum w Poznaniu, sanitariusz. Podczas kampanii wrześniowej służył w załodze 8 Szpitala Polowego. Do niewoli dostał się 19 IX 1939 w Warszawie. Przebywał w stalagach VI A Hemer i VI C Oberlangen (nr jeniecki 2600). Wrócił do kraju.

Straty; WBH (tu: Franciszek Józef, ppor. rez.); <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14860#show>.

NORDWIND Tadeusz Lucjan, ur. 26 X 1913, ppor. art. sł. st. (1 X 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą I plutonu szkoły podoficerskiej 8 pął w Płocku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 18). Po wojnie znalazł się w POW Dössel, skąd w początkach 1946 odjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 30/138; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS (tu: Nordwind Tadeusz Lucjan, ur. 26 X 1916 w Warszawie, syn Lucjana i Mieczysławy z Wawrzonków, zmarł 6 III 1992 Thornton w stanie Kolorado i został pochowany na cmentarzu katolickim w Mount Olivet).

NORMARK Mieczysław, por. OW. W 1956 był oficerem w komp. 4243 w Cap-tieux w Akwitanii.

Notatka z rozmowy ze Stanisławem Wolakiem z 9 VI 1956, IPN BU 1227/154, s. 71 (tu: przed-wojenny podoficer zawodowy z Warszawy).

Być może był to **NORMARK** Mieczysław Marian, ur. 2 VII 1902 w Warszawie, syn Kazimierza i Kazimiery z Kołodziejskich, por. sap. sł. st. (1935), absolwent gimnazjum (matura 1926) i Szkoły Podchorążych Inżynierii w Warszawie (1927-1929). Odbił przeszkolenie unitarne w Szkole Podchorążych Piechoty (1926-1927) i kurs aplikacyjny (1929-1930). Po promocji na stopień ppor. sap. (15 VIII 1929) został d-cą plutonu w batalionie elektrotechnicznym, następnie służył w 5 Batalionie Saperów w Krakowie (1933-1936) i był d-cą plutonu w komp. kursów specjalnych batalionu podchorążych rezerwy saperów w Centrum Wyszko-lenia Saperów. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą komp. saperów w batalionie forticznym KOP „Małyńsk” i w pułku KOP „Sarny” (97 pp Brygady KOP „Po-lesie”). Do niewoli dostał się 6 X 1939 w Woli Okrzejskiej. Przebywał w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 365) i w II A Prenzlau, a wiosną 1945 został ewakuowa-ny do Lubeki. W 1946 został instruktorem w wartowniczej Szkole Kierowców i Mechaników Samochodowych w Käfertalu. Po jej likwidacji w 1947 zatrudniło go szefostwo AGRC. Do roku 1950 pracował jako instruktor i główny mechanik w komp. transportowej 8168 na terenie Belgii i Francji. Po zakończeniu służby zamierzał wyemigrować do Kanady, ale ostatecznie wrócił do kraju i mieszkał w Nowym Dworze Mazowieckim, gdzie zmarł 10 V 1974.

Awanse oficerskie, s. 333/1; Straty; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=688>; <https://digitalcollections.its-arolsen.org/03020104/name/pageview/6169206/6490185> (fot.).

NORSKI Adam Marian Antoni, ur. 25 IX 1905 w Trembowli, syn Wiktora, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 69 pp w Gnieźnie, por. rez. piech. (1939), sędzia śledczy. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 65 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weillburg (nr jeniecki 745) i II C Woldenberg, a pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. 16 IV 1946 wyjechał z XVI Zgrupowania poza teren POW; jesienią 1946 był zastępcą d-cy komp. 4204. Wrócił do kraju. Mieszkał m.in. w Poznaniu, gdzie zmarł w 1965. Pochowano go na cmentarzu komunalnym Junikowo.

Rocznik oficerski 1934, s. 84/2325, 537; Straty; WBH; FS; <https://billiongraves.com/grave/Adam-Norski/28250255>.

NORTOWSKI Ludwik, ur. 14 IV 1906 w Gródku, syn Adama, por. rez. piech., dziennikarz, absolwent Szkoły Nauk Politycznych w Krakowie (1934). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1537) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez Amerykanów. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Latem 1945 służył w OW we Francji, ale wkrótce zrezygnował z pracy, wrócił do OPO Murnau, a następnie do kraju.

Korespondencja w sprawach kompanii wartowniczych we Francji, IPMS, A XII 47/77; Straty; WBH.

Nosko Edward, ur. 25 VIII 1907, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 35 pp. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 24 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk.

Lista imienna; Awans46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 112/3933, 481; Straty.

NOWACZEK Kazimierz, ur. 20 XI 1898 w Kijowie, ppor. rez. aeronautyki (1 VII 1925) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 part. plot., po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu VI B Dössel, gdzie został wyzwolony 1 IV 1945. Po wojnie pracował w kancelarii obozowej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy i nadaje się do pracy na etapach. Po opuszczeniu POW Dössel służył w OW, gdzie został awansowany do stopnia por. W grudniu 1946 był oficerem w komp. 8584, a w latach 1956-1957 w komp. 4023.

Dössel; wzmianki w „OW”; *Rocznik oficerski 1934*, s. 160/12, 665; Straty.

NOWACZYŃSKI Franciszek, ur. 3 VII 1898 w Sierakowie, syn Franciszka i Marii z Bilonów, plut. WP, por. OW. Ukończył szkołę powszechną, uczestniczył w powstaniu wielkopolskim w szeregach 2 Pułku Strzelców Wielkopolskich. W czasie

okupacji został aresztowany i po śledztwie skierowany 15 VII 1944 do obozu pracy wychowawczej (AEL) w Żbikowie, a 21 X 1944 osadzony w KL Mauthausen (nr obozowy 108242). W grudniu 1945 dotarł do POW Langwasser i podjął pracę w OW. Służył m.in. w Langwasser (1945), Auerbach (1945-1947), a po kilkumiesięcznym pobycie w obozie DP w komp. 8676 im. Bolesława Chrobrego w Regensburgu (1948) i Grafenwöhr (1948). Na przełomie lat 40. i 50. był oficerem szwadronu wartowniczego 7316 w Oberpfaffenhofen.

Wolak, s. 299; Straty; WBH; <https://krotoszyn.naszemiasto.pl/nasi-powstancy-franciszek-nowaczynski-z-sierakowa-zdjecia/ar/c1-4387063>; <https://collections.arolsen-archives.org/en/document/1656234>.

NOWAK Bronisław, por. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą liczącej 204 ludzi komp. 8918 w Mannheim, następnie (1948) d-cą komp. 4227 w Griesheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **NOWAK** Bronisław, ur. 19 IX 1913 w Tischdorf (Podstolice) pow. Środa, ppor. piech. sł. st. (1 X 1937), ślusarz maszynowy. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 9 pp Leg. Uniknął niewoli. Od 23 XI 1943 był więźniem KL Mauthausen. Zmarł 19 X 2010 w hrabstwie Lake w stanie Ohio.

Awanse oficerskie, s. 24/13; Straty; FS.

NOWAK Edward, kpt. OW. Był d-cą komp. 4033 w Giessen; w lipcu 1949 wyemigrował do USA. Być może był to **NOWAK** Edward, ur. 13 X 1905 w Mrozach, kpt. (19 III 1938), mjr art. sł. st. (1944). W czasie wojny był komendantem Obwodu AK „Burak” Białowieża. Zmarł w maju 1975 we Franklin w stanie Michigan.

Awanse oficerskie, s. 438/125; Wykaz (3/1373).

NOWAK Józef, por. Służył w OW we Francji, był d-cą komp. 8935 w Hawrze (1945/1946). W maju 1946 został dyscyplinarnie zwolniony z pracy.

Korespondencja w sprawach kompanii wartowniczych we Francji, IPMS, A XII 47/77.

NOWAK, kpt. OW. W 1948 był d-cą komp. 4227.

NOWAK, por. Był oficerem w POW Langwasser oraz zastępcą d-cy sformowanej tam 1 II 1946 komp. 4130, skierowanej do Kassel. Być może był to **NOWAK** Józef „Wyrąb”, ur. 7 I 1912, ppor. rez. łącz. Był oficerem łączności obwodu AK „Bór” (Bochnia). W okresie okupacji był więziony w KL Mittelbau-Dora (nr obozowy 109368). 9 XI 1946 został zweryfikowany w Murnau.

SPP, Kol. 21/140; Straty.

NOWAK, por. OW. Od marca 1947 był adiutantem amerykańskiego d-cy obozu pracy Mudra-Kaserne w Wiesbaden-Kastel, następnie d-cą plutonu policyjnego (1948).

Wzmianki w „OW”.

NOWAKOWSKI Bolesław, ppor. Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. G-359 w Allendorf.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

NOWAKOWSKI Jerzy „Młodecki”, ur. 6 IX 1915 w Brzozowej pow. Opatów, syn Stanisława i Leokadii, ppor. piech. sł. st., absolwent szkoły średniej, słuchacz dwóch lat studiów prawnych, absolwent Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 22 DP w Przemyślu; deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Od 17 VII 1939 był zawodowym wojskowym. Brał udział w kampanii wrześniowej, ale uniknął pójścia do niewoli. W czasie okupacji był żołnierzem podziemia, a po aresztowaniu latem 1943 był więziony w obozach koncentracyjnych, m.in. w Auschwitz (nr obozowy 137950), Natzweiler (nr obozowy 31381) i Dachau (nr obozowy 154709). Wolność odzyskał 1 IV 1945; wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 17 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4083. Zmarł 31 XII 2000 i został pochowany w Namysłowie na cmentarzu przy ul. Oławskiej.

WBH; Straty.

NOWAKOWSKI Witold Marian, ur. 20 VIII 1915, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 9 komp. 81 pp w Grodnie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; 15 V 1946 został awansowany do stopnia kpt. funkc. W 1946 był d-cą komp. w Burg-Gemünden, następnie członkiem sekcji łącznikowej szwadronów wartowniczych przy USAFE.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 38/363 (tu: Witold Marian); Krogulski, s. 20 (fot.).

NOWICKI Hieronim Alojzy, ur. 19 VIII 1907 w Kolonii (Niemcy), syn Józefa, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 69 pp; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 684). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Od lata 1945 był d-cą plutonu komp. 7570. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 104/2020, 537; Straty; WBH.

NOWICKI Jerzy, por. Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. 4238 w Backnang w Badenii-Wirtembergii, kierownikiem wychowania fizycznego i kursów instruktorów WF w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal.

Wykaz oficerów z 8 XII 45; Wykaz oficerów z 25 I 46; „OW” 1947, nr 76, s. 5.

NOWICKI Stefan „Rogala”, po wojnie **ROGAŁA** Stefan, ur. 14 I 1906 w Łukowej pow. Maków Mazowiecki, syn nauczyciela, kpr. z cenz. WP, kpt. NSZ, absolwent SGGW, inżynier agronom; deklarował znajomość j. francuskiego (1946). Był ochotnikiem podczas wojny polsko-bolszewickiej, w czasie studiów należał do korporacji akademickiej „Chrobacja” oraz grona aktywnych działaczy OWP i ruchu narodowo-radykalnego (1937-1938); przed wojną pracował w Wielkopolskiej Izbie Rolniczej. Podczas okupacji był żołnierzem ZI, NSZ i Służby Cywilnej Narodu, przewodniczącym Komitetu Wykonawczego Organizacji Polskiej (ośrodka kierowniczego ruchu narodowo-radykalnego). 13 VIII 1944 został wywieziony z powstańczej Warszawy do Niemiec (więzień gestapo). Po uwolnieniu w 1945 był komendantem obozu DP w Oberndorf am Neckar w Badenii-Wirtembergii. Zainicjował reaktywowanie Komitetu Wykonawczego Organizacji Polskiej na emigracji, był emisariuszem dowództwa NSZ do kraju (1945); od 18 III 1946 należał do grupy oficerów do zadań specjalnych mjr. „Aleksandra”. 18 III 1946 został awansowany do stopnia kpt. czasu wojny. Od 15 VI 1946 był tłumaczem w 130 LSC. Po opuszczeniu oddziałów wartowniczych był organizatorem i sekretarzem generalnym (1946-1949) Zjednoczenia Polskiego w Niemczech, należał do Zakonu Organizacji Polskiej i SL „Wolność” w Niemczech, części ruchu ludowego odrzucającego od 1945 kompromisową politykę S. Mikołajczyka. W 1950 wyemigrował do Australii. Mieszkał w Melbourne. Był przewodniczącym Skarbu Narodowego na Victorię i przez wiele lat delegatem Rządu RP na Australię. Napisał prace *Polska w niewoli* (jako „Stefan Brzoza”), *Wielkie nieporozumienie* (Australia 1970) i *The Defamation of the Poles* (1988, odpowiedź na film „Shoah”). Zmarł 26 II 1992 w Melbourne. Odznaczenia: Krzyż Komandorski Polonia Restituta.

ABS-Rejestr, s. 10072 (tu: ur. Łukowa pow. Maków Mazowiecki); ABS-Nekrologi (tu: ur. 1905 Pułtusk); IPN BU 01419/83, s. 101; Spis członków Zakonu przebywających na emigracji, IPN BU 01419/83, s. 591; KJ (tu: ur. Pułtusk); B. Szucki, *Śp. Stefan Nowicki*, „Szczербiec” 1993, nr 4, s. 106 (tu: ur. 1905 Pułtusk, zm. 16 II 1992); J. Treliński, *Autor książki: The Defamation of the Poles*, „Szczербiec” 1996, nr 8, s. 274-276. J. Żaryn, *Taniec...*; <http://www.nsz.com.pl/index.php/wspomnienia/191-wspomnienia-stefana-nowickiego>.

NOWICKI Teofil „Ryś”, ur. 21 I 1891 w Żytomierzu (Ukraina), syn Józefa i Dionizy Żelaźnickiej, mjr rez. piech. (19 III 1939) z przydziałem mobilizacyjnym do 32 pp, absolwent szkoły średniej w Złotopolu na Ukrainie. W czasie I wojny światowej służył w armii rosyjskiej, a od 1917 w POW i WP. Brał udział w woj-

nie polsko-bolszewickiej, a po zdemobilizowaniu w 1922 pracował we własnym przedsiębiorstwie handlowym. Podczas okupacji był żołnierzem AK. Podkomisja Weryfikacyjna Żołnierzy AK w Murnau dla strefy amerykańskiej zweryfikowała go w 1946 w stopniu kpt. rez. piech. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 225033). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce w Nancy. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: VM, KW, KN.

SPP, Kol. 21/140; Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 11/764, 474; *Awanse oficerskie*, s. 602/57; WBH; <https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/I.482.57-4773.pdf> (fot.); <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/teofil-nowicki,54147.html>.

NOWOGRODZKI Czesław „Chmura”, ur. 19 IX 1918 w Sokołowie pow. Gostynin, ppor. sap. sł. st., absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Saperów w Warszawie (1937-1939); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Po wojnie przebywał w I Zgrupowaniu POW Lubeka, skąd w połowie października 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej; od 18 X 1945 odbywał staż w komp. 4002, od 25 X 1945 był d-cą plutonu w komp. 4004, następnie (1946-1947) w stacjonującej w Bremie komp. 4003.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 112; ABS-SO nr 4720; *Rozkazy 1944* nr 367, 371.

NOWOPOLSKI Tadeusz Bolesław, ur. 14 IX 1904 w Kozubach pow. Łęczysca, syn ziemianina Bolesława i Marii, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 14 pp we Włocławku. Absolwent szkoły średniej (matura 1923) i Wydziału Ekonomiczno-Prawnego Uniwersytetu Poznańskiego, był specjalistą z zakresu hodowli i nasiennictwa; do wybuchu wojny pracował we własnym gospodarstwie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 37 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15893). 12 VII 1945 przybył wraz z grupą oficerów z Murnau do tworzonych w Éspernay we Francji batalionów pracy. Szybko zrezygnował ze służby i powrócił do kraju. Zmarł 24 XII 1995 w Warszawie.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 101/1543, 439; WBH; Straty; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14877#show>.

NOWOSAD Jan Władysław „Doliwa”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **DOLIWA** Jan, ur. 30 III 1911 w Miłowie pow. Żywiec, ppor. rez. piech. (1 I 1935), kupiec, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Cieszynie (1932/33); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 1 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4101, następnie w komp. 4001 w Monachium. Po zakończeniu służby wyemigrował do Kanady. Zmarł 7 I 1993 w Toronto.

ABS-Rejestr, s. 10065; ABS-SO nr 4373; *Rozkazy 1946* nr 51; *Awanse oficerskie*, s. 104/1398; FS.

NYKA Kazimierz, ur. 23 II 1905 w Wenecji pow. Żnin, syn Franciszka i Marianny ze Słomkowskich, ppor. Brał udział w kampanii wrześniowej. Do niewoli dostał się 28 IX 1939 w Warszawie. Przebywał w oflagach II A Prenzlau i XI A Osterode (nr jeniecki 1091). Po uwolnieniu służył w kompaniach wartowniczych, w 1948 we Frankfurcie-Zeilsheim. W czerwcu 1950 wyemigrował do Australii. Zmarł 5 XII 1978 w Rouse Hill (przedmieście Sydney) i tam został pochowany w Castlebrook Memorial Park.

ABS-KW BS nr 509; ZE nr 509, ABS-12; FS (tu: ur. 23 V 1905); <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14877#show>; https://immigrantships.net/v4/1900v4/nelly19500612_04.html.

O

OCEPA Władysław, ur. 20 II 1909 w Prużanie, syn Jana, por. art. sł. st. (19 III 1938), absolwent Państwowego Gimnazjum im. A. Mickiewicza w Prużanie. Odbił służbę unitarną w 2 baterii Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1930-1931), ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu (1931-1933). Po promocji na stopień ppor. (15 VIII 1933) był d-cą plutonu w 3 pal w Zamościu (1931-1938), następnie d-cą plutonu artylerii 8 pp Leg. w Lublinie (1938-1939), a równocześnie p.o. d-cą komp. gospodarczej i oficerem taborowym tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu XIII A Norymberga (nr jeniecki 32267). Po odzyskaniu wolności służył w OW we Francji. Awansował do stopnia kpt. funkc. Latem 1945 był d-cą komp. w Longpont we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów „najwybitniejszych pod względem charakteru i wartości duchowych, zdolnych do poświęceń, którzy wybitnie spełnili obowiązek służby frontowej lub przenosili służbę na froncie nad pracą na tyłach (zatrzymani na tyłach wielokrotnie upominali się o przeniesienie na linię frontu), cechujących się wysoką ideowością i nieskazitelnym charakterem, sylwetką o wyraźnych cechach przebojowości niepodległościowej [...], zdecydowanych na pozostanie w szeregach PSZ tak długo, zanim ostatni podwładny nie odejdzie do pracy w cywilu” i uznano, że nadaje się do objęcia stanowisk w tworzonej PKPR.

Sprawozdanie z 2 VI 1945; Lista selekcyjna; *Awanse oficerskie*, s. 411/35; *Straty; Ku uczczeniu*, s. 91; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43>.

OCHMAN Jerzy, ur. 6 IX 1920 w Reptach Nowych, mjr OW, lekarz ośrodka wartowniczego w Ingrandes w Nowej Akwitanii. Zmarł 3 VI 1960 w Ingrandes. Pochowany został w Bordeaux.

KJ.

OGRODZIŃSKI Stefan, ppor. Pod koniec 1945 był dobrze ocenianym oficerem komp. 4239 w Wasseraufingen (1945), w grudniu tego roku został przesłany do oddziału G-350 w Göppingen.

Wykaz oficerów z 8 XII 45.

Być może był to **OGRODZIŃSKI** Stefan, ur. 19 I 1920 w Nowym Targu, mechanik samochodowy. Podczas okupacji był więźniem w obozach koncentracyjnych Auschwitz i od 23 X 1943 Buchenwald (nr obozowy 34252), gdzie został wyzwolony 11 IV 1945. Wyemigrował do Australii. Zmarł 19 XI 1982 w Fawkner (Melbourne) i został pochowany na Fawkner Memorial Park.

Straty; <https://www.findagrave.com/memorial/212527472/stefan-w-ogrodzinski#view-photo=232700550> (tu: Stefan Wincenty).

OHRT Wojciech, ur. 1912, plut. pchor. piech. W 1940 był żołnierzem 2 Dywizji Strzelców Pieszych. Został internowany w Szwajcarii i uczęszczał tam do Wyższej Szkoły Handlowej. Po wojnie służył w OW we Francji. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia ppor. funkc.

Awans46.

OKLEJA J., kpt. OW. W marcu 1948 był d-cą komp. 4207. Być może był to **OKLEJA** Jan, ur. 30 III 1916 w Chojnach. Aresztowany 20 VII 1943 był więźniem politycznym w obozach koncentracyjnych Auschwitz (nr obozowy 131524), Buchenwald (15 V – 29 X 1944) i Mittelbau-Dora (nr obozowy 54065).

Straty; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/1-1-5-3_01010503-001-369-004.

OKRZEJA Stanisław, ur. 27 III 1924 w Mińsku Mazowieckim, kpt. OW. W czasie okupacji został wywieziony na roboty przymusowe. Od kwietnia 1945 służył w OW; w ostatnich latach życia był szefem Sekcji Transportowej Batalionu 6900. Od 1981 należał do mannheimskiego Komitetu Pomocy Rodakom w Kraju. Zmarł 28 V 1987 w Mannheim.

Straty; KJ.

OLCZAK Józef, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **SZELIGA** Andrzej, ur. 30 VI 1906 w Łodzi, ppor. rez. piech. (1 I 1932), kpt. OW, inżynier elektryk. Ukończył studia techniczne w Paryżu i Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 4 w Tomaszowie (1928/29); deklarował znajomość j. niemieckiego i francu-

skiego (1946). Jego działalność w czasie okupacji nie jest znana, ale jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej już w stopniu kapitana. 9 XI 1945 przydzielono go na staż do komp. 4005, od 16 XI 1945 był d-cą komp. 4005, następnie komendantem obozu szkoleniowego Brygady (21 XI – 12 XII 1945).

ABS-Rejestr, s. 123; *Rozkazy 1944* nr 385, 391, 412; *Rocznik oficerski 1934*, s. 77/887, 439.

OLEARCZYK Władysław Kazimierz, ur. 3 III 1911 w Dąbrowce Polskiej, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1935), absolwent Gimnazjum im. Królowej Zofii w Sanoku. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą komp. strzeleckiej w 4 Batalionie CKM. 2 XII 1942 został osadzony jako więzień polityczny w KL Buchenwald. Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym d-cą liczącego 97 ludzi oddziału G-359 w Allendorf. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł w 1988. Pochowano go na cmentarzu Centralnym w Sanoku.

Awanse oficerskie, s. 92/56; WBH; Straty (tu: zginął w Mauthausen 30 XI 1942); http://www.wikiwand.com/pl/Cmentarz_Centralny_w_Sanoku.

OLECH Eugeniusz, ur. 21 VIII 1909 w Makowie Podhalańskim, syn Wojciecha, por. piech. sł. st. (1 I 1936), kpt. OW (15 X 1947). Ukończył gimnazjum, Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 10 w Gródku Jagiellońskim (1930-1931) oraz Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1931-1933) i 15 VIII 1933 został promowany na ppor. piech. W latach 1933-1939 był d-cą plutonu komp. ckm w 86 pp w Mołodecznie, gdzie awansował do stopnia por. piech. sł. st. (1 I 1936). Brał udział w kampanii wrześniowej. Do niewoli dostał się 22 IX 1939. Przebywał w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 880), a pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. W lutym 1947 podjął służbę w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal; w 1948 służył w komp. 4092 w Monachium. W październiku 1949 wyemigrował. 26 V 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Mieszkał w Shelby w stanie Missisipi (1949), następnie na Long Island w Nowym Jorku (1952) i od 1955 w Waterbury w stanie Connecticut. Zmarł 6 VIII 2001 w Holiday w aglomeracji Tampa w stanie Floryda i pochowany został w New Port Richey. Odznaczenia: BKZ.

ZE nr 487, ABS-11; *Awanse oficerskie*, s. 366/145; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; FS.

OLIZAR Oskar, ur. 8 V 1906 w Dawidówce na Kijowszczyźnie, por. piech. sł. st. (1 I 1935), kpt. funkc. (1945). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w szwadronie karabinów maszynowych 25 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X B Nienburg (nr jeniecki 52954). Od 20 IV 1945 służył w OW we Francji, był oficerem komendy Obozu OW im. K. Pułaskiego w Reims i d-cą M-402-T LSCo. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „zdolnych i o dużej fachowości, ale

z pewną dozą oportunistów”, którzy „mając wolny wybór pójścia lub niepójścia na front, nie poszliby”, ale mimo to uznano go za nadającego się do objęcia stanowiska etatowego w powstającym PKPR. Po zakończeniu służby osiadł w Wielkiej Brytanii i zamieszkał w Londynie. Był prezesem koła pułkowego 25 Pułku Ułanów Wielkopolskich. Zmarł 31 XII 1974 w Londynie. Odznaczenia: KW (dwukrotnie) (1939).

Sprawozdanie z 2 VI 1945; Roster; Lista selekcyjna; *Awanse oficerskie*, s. 330/64; Straty; KJ (tu: rtm. 25 puł).

OLLECH Bronisław Alfred, ur. 28 II 1911 w Czarnkowie, syn Józefa, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Przed wojną był nauczycielem szkoły powszechnej I stopnia. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16592). Po wojnie służył w OW. 1 XII 1945 został awansowany do stopnia por. OW, na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem batalionu 7555 w Mannheim-Rheinau. Wrócił do kraju. Był m.in. dyrektorem Technikum Geodezyjnego w Bydgoszczy i angażował się w prace samorządowe. Odznaczenia: SKZ (1954, za zasługi w pracy w dziedzinie szkolnictwa zawodowego), Medal 10-lecia Polski Ludowej (1954).

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 142/797; Straty.

OLSZEWSKI Jan, ppor. Od 26 XI 1945 był d-cą plutonu zorganizowanej w Langwasser (1945-1947) komp. 4025.

ABS-SO nr 5593; Weisbach.

OLSZEWSKI Kazimierz, ppor. W listopadzie 1945 był d-cą 2 komp. 3 Ochotniczego Batalionu Polskiego we Friedrichshafen.

Sprawy wojskowe.

OLSZEWSKI Wiktor, ur. 24 VI 1910 we Władywostoku, syn Wiktora, ppor. rez. piech. (1 I 1936). W końcowej fazie okupacji był na robotach przymusowych w Hammertal-Nord (wrzesień 1944 – maj 1945). Po wojnie służył w OW we Francji i został awansowany do stopnia por. funkc. Latem 1946 zwolniono go ze służby.

Awans46; *Awanse oficerskie*, s. 149/1651; Straty.

OLSZTYŃSKI Franciszek, ur. 20 III 1913, por. art. sł. st. (19 III 1939), absolwent Szkoły Podchorążych Artylerii w Toruniu. Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w szkole podoficerskiej przy 3 pac w Wilnie, a podczas kampanii wrześniowej oficerem obserwacyjnym II dywizjonu 3 pac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X B Nienburg (nr jeniecki 52995). Po uwolnieniu służył

w OW we Francji. Latem 1945 był zastępcą d-cy komp. w Laon w departamencie Aisne, następnie oficerem inspekcyjno-wyszkoleniowym ośrodka OW. W grudniu 1945 S. Brzeszczański wystąpił dla niego o awans do stopnia kpt. funkc. „dla dobra służby wartowniczej na wniosek przelożonych amerykańskich”. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „zdolnych i o dużej fachowości, ale z pewną dozą oportunistu”, którzy „mając wolny wybór pójścia lub niepójścia na front nie poszliby”, ale mimo to uznano go za nadającego się do objęcia stanowiska etatowego w powstającym PKPR.

Lista imienna; Sprawozdanie z 2 VI 1945; Awans45; Lista selekcyjna; *Awanse oficerskie*, s. 512/15; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

OLSZYŃSKI Włodzimierz Andrzej „Podkowa”, ur. 18 VII 1912 w Radomiu, syn Stanisława i Marii, por. rez. art. (1 I 1938), kpt. OW, mgr prawa, sędzia. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1930/31); deklarował znajomość j. francuskiego (1946). Brał udział w kampanii wrześniowej. Uniknął niewoli i podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie. Jako żołnierz dywizjonu 1 Pułku Ułanów Józefa Piłsudskiego (Mokotów) walczył w powstaniu warszawskim na Mokotowie i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeńiecki 225304). Wiosną 1946 służył w kompaniach brygadowych, od 5 IV 1946 był zastępcą d-cy komp. 4083. Po zakończeniu służby wrócił w 1947 do kraju. Zmarł 9 VII 1997 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 10112; *Rozkazy 1946* nr 81; *Awanse oficerskie*, s. 593/137; Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/wlodzimierz-olszynski,32328.html>.

OPAŁKO Bogusław Mieczysław, ur. 15 VIII 1922 w Warszawie, syn Romana i Anny z Niemczyków, sierż. OW. W czasie wojny został wywieziony na roboty przymusowe. W 1952 pracował w ośrodku Verdun we Francji jako kancelista kompanii dowodzenia. Założył i redagował „Naszą Gazetkę” (1952-1954), należał do chóru i teatralnego zespołu amatorskiego. Po pewnym czasie ze względów rodzinnych przeniósł się do Niemiec. Wrócił do Francji w marcu 1956 i służył w komp. 8584 w Metz, następnie pracował w kancelarii 6954 LSC. Zorganizował (29 VIII 1956) komitet redakcyjny „Naszego Informatora”, którego do chwili jego wyjazdu w 1957 ukazało się 27 numerów. Był jego faktycznym redaktorem i autorem wszystkich tekstów. Przez wiele lat był współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”. 12 IV 1957 wyemigrował z rodziną do USA, gdzie używał imienia Robert. Zmarł 15 XI 1982.

Ostatni emigrant, „OW” 1957, nr 50, s. 3; Straty; FS.

ORBIŃSKI Henryk, por. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel.

Prawdopodobnie **ORBIŃSKI** Henryk Teodor, ur. 23 V 1901 w Przemyśle, syn Witolda i Wandy, por. int. (piech.) sł. st. (15 VII 1927), w latach 1935-1939 oficer żywnościowy 29 päl w Grodnie. Wyemigrował do USA. Zmarł 25 I 1990 w Athens w stanie Georgia. Odznaczenia: SKZ.

Rocznik oficerski 1939; WBH (tu: syn Bronisława); FS.

ORDYŃSKI Arkadiusz, ur. 7 VI 1906 w Petersburgu, syn Pawła i Olgi z Orłowych, ppor. piech. sł. st. (15 X 1936), por. OW, absolwent Szkoły Podchorążych dla Podoficerów w Bydgoszczy (1936). W latach 1936-1939 był d-cą plutonu Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy 7 DP przy 27 pp w Częstochowie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 6 komp. 27 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 625), X C Lubeka i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po przeszkoleniu objął dowództwo komp. 4070 (1946-1947), a następnie służył w komp. 4008 do jej rozwiązania w sierpniu 1947. Po zakończeniu służby wyemigrował w październiku 1949 do Australii. Zmarł 10 VIII 1976 w Brisbane w stanie Queensland. 20 II 2014 Stowarzyszenie Historyczne „Reduta” w Częstochowie podjęło uchwałę o przyjęciu por. Ordyńskiego za swego patrona. Odznaczenia: Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, Srebrny Medal za Długoletnią Służbę.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 18/209 (tu: ur. 7 VI 1904); Straty; FS; <https://m.facebook.com/SHReduta/photos/a.218226918235537/1084132721644948/?type=3> (tu: ur. 7 VI 1906, fot.).

ORGANA Czesław „Jaczewski”, ur. 15 VII 1904 w Częstochowie, syn Władysława i Marii z Żyłów, urzędnik skarbowy, ppor. Rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 27 pp w Częstochowie (1926); absolwent Gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Częstochowie (1926) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Krakowie-Łobzowie (1928); deklarował słabą znajomość j. niemieckiego (1947). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem gospodarczym 27 pp. Po dostaniu się do niewoli 7 IX 1939 w okolicy Włoszczowy przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 650), X A Sandbostel, X C Lubeka i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 31 I 1946 został d-cą plutonu w komp. 4103, ale już 8 II 1946 został na własną prośbę zwolniony ze służby. W czerwcu

1947 wrócił do kraju. Zmarł 9 VII 1990 w Częstochowie i został pochowany na cmentarzu św. Rocha.

ABS-Rejestr, s. 10037; *Rozkazy* 1946 nr 26, 29, 34, 37, 38, 39; *Rocznik oficerski* 1934, s. 85/2524, 465; *Batalion Podchorążych*, s. 12; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12079.pdf); <http://absolvenci.sieniu.czest.pl/index.php?show=graduate&which=1547>.

ORLIKOWSKI Leon, ur. 15 XI 1913 w Tuskowach pow. Kościerzyn, syn Maksymiliana i Agaty. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu II D Stargard, w końcowej fazie wojny ewakuowano go na zachód. Od 3 XII 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Langwasser komp. 4026. W kwietniu 1949 wyemigrował do Australii. Zmarł 8 II 1999 w Sopocie i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

Weisbach; Straty; <https://immigrantships.net/v5/1900v5/castelbianco19490527.html>; <https://www.geni.com/people/Leon-Orlikowski/6000000036170329904?through=6000000053199571881>.

ORLIŃSKI Romuald Michał „Orlicz”, ur. 29 IX 1903 w Czerwińsku nad Wisłą, syn Jana i Ewy z Ziemkiewiczów, ppor. AK, kpt. OW. W latach 30. pełnił służbę w twierdzy Modlin. W 1939 był oficerem DOK nr 1 Warszawa. Podczas kampanii wrześniowej przedostał się na Węgry i tam został internowany. Po powrocie do kraju był żołnierzem ZWZ-AK w obwodzie „Radwan” w Warszawie. W czasie powstania warszawskiego walczył w 15 pp „Wilki”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101872) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Po odzyskaniu wolności służył w 1 DPanc., następnie w OW. W latach 1946-1947 był d-cą komp. 4068 w Böblingen k. Stuttgartu, w której zorganizował kurs samochodowy dla wartowników; w 1947 wyjechał do Wielkiej Brytanii, a stamtąd wrócił do kraju i zamieszkał w Warszawie. Pracował m.in. w Studio Opracowań Filmów. Zmarł 27 X 1965 w Warszawie.

SPP, Kol. 21/140; „OW” 1947, nr 43, s. 2; Straty; WBH; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/romuald-orlinski,32494.html>.

ORŁOWSKI Jan, ppor. Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą plutonu w komp. 7563 w Mannheim-Neckarau. W 1955 był oficerem 6952 LSC i d-cą komp. 4080 w Karlsruhe. Ze służby odszedł w maju 1955.

Wykaz oficerów z 25 I 46; wzmianki w „OW”.

ORŁOWSKI Władysław „Lubicz”, ur. 1 X 1890 w Chojnowie, syn Władysława, por. rez. art. (1 VI 1919), kpt. OW. W latach okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie. Podczas powstania warszawskiego dowodził XI Zgrupowaniem WSOP, walczył w Śródmieściu (por.). Po kapitulacji przebywał w Stalagu

344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102017) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. W 1946 został przez Komisję Weryfikacyjną w Lubece zweryfikowany w stopniu por. 31 I 46 Podkomisja Weryfikacyjna dla strefy amerykańskiej złożyła wniosek o awansowanie go na stopień kpt. Był kandydatem OPO Murnau do Zespołów Inspekcyjnych Kompanii Wartowniczych (20 VI 1946). W grudniu 1950 przebywał w Weinheim. W 1955 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago.

SPP, Kol. 21/140; *Rocznik oficerski 1934*, s. 344/21, 849; Straty; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/wladyslaw-orlowski,32557.html>.

ORNOCH Ireneusz, ur. 6 V 1914, ppor. rez. piech. (15 X 1936). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 3 komp. 1 Morskiego Pułku Strzelców. Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 218). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był zastępcą d-cy komp. 8935. Od 27 VIII 1946 przebywał w Obozie Zbornym OW w Reims. Po zakończeniu służby pozostał na emigracji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 17/161; Straty.

ORSETTI-PIOTROWSKI Stefan, ur. 20 VI 1895 w Wierzbowcach pow. Horodenska, mjr, lekarz weterynarii, płk OW. W czasie wojny był więźniem obozów koncentracyjnych Auschwitz, Buchenwald i Dachau. Po wojnie należał do organizatorów oddziałów pracy na terenie Hesji, następnie był oficerem łącznikowym 115 LSC Mannheim-Neckarstadt (1945-1946), przewodniczącym Zarządu Głównego World's YMCA/YWCA „Pilgrim” Group (1948), oficerem w sekcji łącznikowej mjr. „Zawiszy” (CBS) (jesień 1946 – wiosna 1947), oficerem łącznikowym Darmstadt Military Post (1948), prezesem Związku b. Więźniów Politycznych na Wirtembergię-Badenię (1949), oficerem łącznikowym 112 LSC Frankfurt (1949-1950), d-cą 6951 LSC Frankfurt-Zeilsheim (1953), organizatorem kursu gimnazjalnego w 6951 LSC w Eschborn (1953-1955), na którym wykładał historię i geografę, oraz d-cą 6955 LSC Kaiserslautern (1954-1955), oficerem oświatowym 6950 LSC (1955-1956) i zastępcą d-cy 6950 LSC (1958). Zmarł 3 X 1981.

Assignment46; Władysław; „OW” 1981, nr 30, s. 4; Straty.

ORWID Roman, ur. 15 VII 1900 w Dojazdowie pow. Kraków, po wojnie **ORWID-BULICZ Roman**, **BULICZ-GIEDRYĆ Roman**, kpt. czasu wojny, adwokat, dziennikarz i pisarz; deklarował znajomość j. niemieckiego i francuskiego (1946). Służbę wojskową (1916-1920) ukończył w stopniu kaprała. Podczas okupacji został wywieziony do Niemiec. W styczniu 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 1 II 1946 został przydzielony do brygadowego Sądu Karnego, 8 III 1946 przeniesiony z komp. 4001 do komp. 4011. Po opuszczeniu służby wyemigrował do Wielkiej Brytanii i poświęcił się działalności pisarskiej. Napisał kilka powieści sensa-

cyjnych i sztuk teatralnych z najbardziej znaną pt. *Świadek*, poświęconą zbrodni katyńskiej. W 1955 był z ramienia Niezależnego Ruchu Społecznego członkiem I Rady Rzeczypospolitej Polskiej. Zmarł 3 XII 1973 w Bangor w Walii.

ABS-Rejestr, s. 10026; *Rozkazy 1946* nr 27, 57, 61; <http://nowa-e.blogspot.com/2015/03/orwid-bulicz-roman-bulicz-giedryc.html>.

ORZECZOWSKI Zygmunt „Fred”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **FRED** Zygmunt, ur. 26 V 1910 w Lipnicy Dolnej pow. Bochnia, ppor. rez. lotn., technik, absolwent średniej szkoły technicznej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Warszawie (1933/34). Od 28 XI 1945 przebywał w POW Langwasser; od 12 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4028, od 24 IV 1946 d-cą III plutonu w komp. 4104.

ABS-Rejestr, s. 10119; *Rozkazy 1946* nr 87.

OSADA Jan, ur. 22 V 1913, ppor. rez. piech. (1 I 1937); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 39 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16818). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji; od 25 VII 1945 był d-cą plutonu polskiej MCL Co „I”. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 1 XII 2001 w Honolulu na Hawajach.

Lista imienna; Roster; *Awanse oficerskie*, s. 201/2422; Straty; FS; <https://www.findagrave.com/memorial/145469670/jan-osada>.

OSTASZEWSKI Aleksander „Ostoja”, ur. 14 IV 1901 w Birzule w Rosji, ppor. art. czasu wojny, kolejarz, absolwent szkoły średniej; deklarował znajomość j. rosyjskiego i słabą francuskiego (1946). Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 22 XII 1945 był oficerem administracyjnym w kwatermistrzostwie; po pobycie w szpitalu (2-27 I 1946) został 28 I 1946 skierowany do Ośrodka Rodzin Wojskowych w Monachium-Obermenzing. W 1948 był przewodniczącym Koła SZBS nr 308.

ABS-Rejestr, s. 3710; *Rozkazy 1944* nr 421; *Rozkazy 1946* nr 23.

OSTASZEWSKI Piotr, ur. 19 V 1910, ppor. lotn. sł. st. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był pilotem 132 eskadry myśliwskiej 3 plot. w Poznaniu. Od 14 VI 1945 służył w OW we Francji; został awansowany do stopnia por. funkc. Latem 1945 był oficerem w M-403-T LSCo; w opinii sporządzonej przez PWML w Paryżu jesienią 1946 zapisano, że należy do grupy oficerów, którzy „nie nadają się na stanowiska etatowe w PKPR, ale mogą być w przyszłości wykorzystani do służby, w czasie ponownego organizowania PSZ poza granicami Kraju lub po powrocie do Kraju, gdyby zabrakło kadr”. Po zakończeniu służby wyemigrował

do USA i zamieszkał w Hamtramck w stanie Michigan; 22 V 1962 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 25 XII 1986 w Taylor w stanie Michigan.

Roster; Lista selekcyjna (tu: Edmund); *Awanse oficerskie*, s. 21/2; FS.

OSTERCZYK Tadeusz, ur. 17 IX 1919 w Warszawie, por. OW. W czasie okupacji wywieziono go do Niemiec. Po wojnie służył w OW, na początku lat 50. był d-cą plutonu w szwadronie 7316 Fürstenfeldbruck, a na początku lat 60. oficerem w komp. 8532 tzw. Batalionu Smokowego.

Wolak, s. 299; Straty.

OSTOJA-ZAGÓRSKI Zenon Tadeusz, ur. 28 X 1909 w Dobromilu, syn Józefa i Stanisławy, ppor. rez. art. (1 I 1934); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 85/573; Straty (tu: Zagórski).

OSTROWSKI-DZIK Kazimierz, ur. 28 V 1907 w Starej Soli pow. Sambor, por. piech. sł. st. (1 I 1934), kpt. OW. W czerwcu 1938 został d-cą 6 komp. 38 pp w Przemyśle. Po zakończeniu wojny przebywał w POW Langwasser. 15 I 1946 został d-cą sformowanej tam komp. 4129, skierowanej do Platting k. Regensburga. 12 VIII 1950 wyemigrował do USA i osiadł w Hamtramck w stanie Michigan. Zmarł 17 III 1973 w Sterling Heights w stanie Michigan.

Rocznik oficerski 1939, s. 72/191 (tu: Dzik Kazimierz); Weisbach; FS (tu: Ostrowski Kazimierz).

OSTRZYCKI Jerzy Henryk „Łańcuch”, ur. 8 VIII 1908 w Częstochowie, syn Henryka i Marii z Goljanów, por. kaw. sł. st. (19 III 1938), rtm. (1944). Ukończył Społeczne Gimnazjum Męskie im. F. Fabianiego w Radomsku (matura 1928), a uczęszczał także m.in. do Szkoły Podchorążych Inżynierii w Warszawie. Po uzyskaniu stopnia ppor. (15 VIII 1934) był oficerem 2 pszw. w Starogardzie Gdańskim, następnie d-cą plutonu w 3 szwadronie 10 psk w Łańcucie, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. 16 IX 1939 pod Boiskami został ranny i umieszczony w szpitalu polowym w Szkole Rolniczej w Dublanach. Uniknął niewoli i od 1940 był, pod przybranym nazwiskiem Kościński, żołnierzem ZWZ-AK. Podczas powstania warszawskiego był adiutantem komendanta VII zgrupowania (batalion „Ruczaj”) oraz walczył w Śródmieściu w 21 pp „Dzieci Warszawy”. Po kapitulacji przebywał w stalagach 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102628) i X B Sandbostel. Po wojnie podjął pracę w OW przy Armii Brytyjskiej, a następnie w OW; na przełomie lat 40. i 50. był oficerem komp. 4131, przemianowanej w 1949 na szwadron wartowniczy 7317 w Landsbergu nad Lechem, następnie oficerem w komp. 4023 (1954-1958), 4080 w Mannheim i, do przejścia na eme-

ryturę, w komp. 8531 w Mannheim (1962-1965). Zmarł 14 II 1982 w Mannheim. Niezależnie od pracy w OW był aktywnym działaczem ZPU.

Awanse oficerskie, s. 459/44; *Rocznik oficerski 1939*, s. 148/42, 717; Wolak, s. 212 (biogram), 330 (fot.); Straty; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jerzy-ostrzycki,32895.html>; KJ.

OŚCIAK Kazimierz „Tarta”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych i na emigracji w USA **TARTA** Kazimierz, ur. 25 IV 1910 w Tartakowie pow. Sokół, ppor. rez. piech. (1 I 1934), absolwent Gimnazjum Państwowego w Sokalu, urzędnik. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Śremie (1931/32); deklarował znajomość j. angielskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 23 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32068). Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 15 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4000, następnie w komp. 4250 (1947). W sierpniu 1950 wyemigrował do USA; mieszkał w Massenie w stanie Nowy Jork, następnie w Engelwood w stanie Floryda. 7 XII 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 24 XII 1987 w Engelwood i został pochowany na tamtejszym cmentarzu Gulf Pines Memorial Park.

ABS-Rejestr, s. 10085; ABS-SO nr 3568; *Rozkazy 1946* nr 63, 114; *Awanse oficerskie*, s. 69/2521; Straty; FS.

OŚKA Leon, por. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. 4239 w Wasseraaltingen.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

OŚWIĘCIMSKI Kazimierz Ignacy, ur. 3 I 1913, ppor. art. plot. sł. st. (15 X 1936). Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 3 baterii 6 Dywizjonu Artylerii plot we Lwowie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził II plutonem 12 baterii artylerii plot 40 mm w składzie 12 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X C Lubeka (nr jeniecki 3846) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 odjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 18 IV 1984 w Bridgeport w stanie Connecticut.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Awanse oficerskie*, s. 21/113; *Rocznik oficerski 1939*, s. 198/113, 770; Straty; FS (tu: ur. 31 I 1913).

OTTO Janusz „Wiktor”, „Koliński”, ur. 23 I 1915 w Warszawie, syn Władysława i Stefanii, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KOLIŃSKI** Janusz, absolwent studiów prawniczych; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Ukończył w stopniu plut. pchor. Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Pie-

choty przy 19 DP w Lidzie (1938/39). Był żołnierzem AK. Podczas powstania warszawskiego walczył na Czerniakowie, Mokotowie i w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 225310). 3 IV 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 5 IV 1946 został awansowany do stopnia ppor. czasu wojny i przydzielony do szefostwa obrońców sądowych. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 11 V 1982 we Wrocławiu i pochowany został na cmentarzu Grabiszyńskim.

Rozkazy 1946 nr 81; ABS-Rejestr, s. 10107; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Janusz_Otto (tu: ppor.); FS.

OWERKO Stanisław, ur. 4 XI 1914 w Janowie Podlaskim pow. Biała Podlaska, plut. pchor. Podczas kampanii wrześniowej został 8 IX 1939 wzięty do niewoli. Przebywał w stalagach IV B Mühlberg, a w 1944 w IV G Oschatz. Po wojnie służył w OW. W grudniu 1946 został na wniosek F. Sobolty awansowany do stopnia ppor. funkc. Po zakończeniu służby zamieszkał we Francji. Zmarł 25 I 1997 w Nilvange w departamencie Mozela.

Straty; FS.

OWSIANOWSKI Henryk, ur. 18 I 1905 w Kruszwicy pow. Strzelno, syn Teodora i Anieli z Jarnutowskich, ppor. rez. kaw., rolnik, absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej szkoły podchorążych 15 pułku ułanów AK (1943), po której ukończeniu awansował do stopnia plut. pchor.; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Walczył w powstaniu warszawskim, w czasie którego został awansowany do stopnia ppor. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 23 II 1946 był d-cą plutonu w komp. 4104. 20 IV 1946 otrzymał bezterminowy urlop dla kontynuowania studiów, ale zrezygnował z niego i 30 IV 1946 został przeniesiony do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po powrocie przydzielono go 2 V 1946 do komp. 4028.

ABS-Rejestr, s. 10058; *Rozkazy 1946* nr 60, 61, 64, 78, 79, 81, 82, 94, 101, 103; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Henryk_Owsianowski; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14892#show>.

OZGA Bolesław, ur. 20 IV 1911 w Zalesiu pow. Złoczów, ppor. rez. kaw. (1 I 1938), leśniczy, por. OW. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 35) i II E Neubrandenburg, a pod koniec wojny w Lubece. Po wojnie służył w OW, w styczniu 1957 był d-cą komp. 4097. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł 11 VIII 1987 w Clearview (przedmieście Adelajdy) w Australii Południowej.

Awanse oficerskie, s. 252/207; Straty; FS.

OZIEMBŁO Marian Eugeniusz „Kwieciński”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KWIECIŃSKI** Marian, ur. 11 V 1914 w Ruchnie pow. Węgrów, syn Jana i Eugenii, plut. pchor. WP, ppor. czasu wojny (2 III 1946), prawnik. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych przy 9 pp Leg w Zamościu (1937/38); deklarował znajomość j. angielskiego, niemieckiego i francuskiego (1946). Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach VI B Bocholt, VI G Bonn-Duisdorf i XII D Trier. Został uwolniony 1 III 1945. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i 21 IX 1945 został przydzielony do komp. nr 3 kpt. „Jerzego”, 2 III 1946 awansowany do stopnia ppor. czasu wojny i skierowany do ośrodka wartowniczego w Fürstenfeldbruck. Od 2 III 1946 był d-cą VI plutonu komp. 4085 i od 27 III 1946 tłumaczem w ośrodku Kaufbeuren. W 1947 wrócił do kraju. W 1948 był kierownikiem sekretariatu Wyższego Studium Administracyjno-Gospodarczego w Gdyni. W latach 80. należał do komitetu redakcyjnego „Biuletynu Zarządu Dzielnicego ZBoWiD Warszawa-Śródmieście”. Zmarł 31 VII 1994 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu komunalnym Północnym – Wólka Węglowa.

ABS-Rejestr, s. 10066 (tu: ur. 14 V 1914); *Rozkazy 1944* nr 345; *Rozkazy 1946* nr 57, 73; Straty; WBH; <http://www.nekrologi-baza.pl/zlista/291>.

OZIEWICZ Ignacy „Czesław”, „Czesławski”, „Netta”, „Jenczewski”, ur. 7 V 1887 w majątku Łyngmiany pow. Święciany, syn Edmunda i Wandy z Dawidsonów, płk piech. sł. st. (1 I 1927), gen. NSZ. Od 1907 służył w armii rosyjskiej, od lutego 1919 w WP. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej jako d-ca baonu suwalskiego 41 pp, a następnie 17 pp. Po wojnie został d-cą 76 pp w Grodnie. Od 25 X 1938 był d-cą 29 DP, z którą walczył w kampanii wrześniowej; 8 września 1939, po walkach pod Piotrkowem, został ranny; przedostał się do Wilna i został internowany przez Litwinów. Zwolniono go w 1940 dzięki interwencji ks. Trzeciaka. Wyjechał do Warszawy i od kwietnia 1940 był członkiem sztabu KG NOW, zastępcą d-cy NOW, a po rozłamie spowodowanym akcją scaleniową z AK pierwszym Komendantem Głównym NSZ (1942-1943). Był zwolennikiem połączenia z AK. Po aresztowaniu 9 VI 1943 więziono go na Pawiaku oraz w KL Auschwitz i Flossenbürg. Po uwolnieniu w maju 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Komisja Weryfikacyjna w Lubece zweryfikowała go w 1946 jako oficera AK, w stopniu płk. Przez pewien czas przebywał (w stopniu kpt. OW) w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal; po likwidacji obozu w 1947 przeniósł się do Francji, mieszkał w Villemagne-l'Argentière. Był m.in. przewodniczącym Rady Naczelnej ZbW (1948-1949) i prezesem „Ogniwa”. W 1957 zabiegano w sztabie Naczelnego Wodza o odznaczenie go Złotym Krzyżem Zasługi z Mieczami za działalność konspiracyjną. W latach 50. zachorował na gruźlicę, w 1958 wrócił do kraju, zamieszkał w Gdyni, gdzie zmarł 10 I 1966. Odznaczenia: VM, Polonia Restituta (IV kl.), KW (czterokrotnie), ZKZ, Krzyż NCZ.

SPP, Kol. 21/140; ABS-SO nr 3001; ABS-Nekrologi; Pismo KM MO w Gdyni z 16 XI 1963 r., IPN BU 01419/83, s. 261 (tu: w czasie okupacji używał nazwiska Jabłoński Ignacy); <http://www.nsz.com.pl/index.php/zyciorysy/216-ignacy-oziewicz>; „Słowo Katolickie” (Monachium) 1946, nr 13, s. 15-16; *Rocznik oficerski 1939*; Chodkiewicz.

OŻAROWSKI Zdzisław, ur. 15 X 1914 w Snochowicach pow. Kielce, syn Antoniego i Heleny, ppor. rez. sap. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 81 Batalionu Saperów. 1 X 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32673). Po wojnie służył w OW, na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą liczącej 97 ludzi komp. pracy G-352 w Mannheim. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 17 VII 2002.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 258/169; Straty; WBH.

OŻGA Jan Ambroży, ur. 31 XII 1910 w Nowym Dworze, por. art. sł. st. (19 III 1938), kpt. OW; do wybuchu wojny był d-cą plutonu łączności 4 päl w Inowrocławiu, a w kampanii wrześniowej d-cą 8 baterii tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 1503) i od 1944 w II E Neubrandenburg. Po wojnie służył w OW, w 1951 był d-cą komp. 4087 we Frankfurcie. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 24 IV 1993 w Denver w stanie Colorado.

Awanse oficerskie, s. 461/72; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Wykaz (57/1029).

P

PABIJAN Aleksander, ur. 3 XII 1910 w Iwanowicach pow. Miechów, syn Józefa i Antoniny ze Sroków, ppor. rez. piech. (1 I 1936), nauczyciel. 4 VI 1942 został aresztowany w Rudkach i jako więzień polityczny był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 37693) i od 12 III 1943 w KL Buchenwald (nr obozowy 11450). Po zakończeniu wojny służył w OW, od 3 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4026 zorganizowanej w Langwasser. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 16 VII 1992 w Parmie w stanie Ohio. Pochowano go w Brook Park na Holy Cross Cemetery.

Awanse oficerskie, s. 153/2066; Straty; FS; <https://collections.arolsen-archives.org/en/document/6762761>.

PACKIEWICZ Lubomir Konrad Józef Rozaljan, ur. 21 III 1901 w Pułtusk, syn Konrada i Karoliny, rtm. kaw. sł. st. (19 III 1937). W WP służył od 1919, brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej; ukończył szkołę realną w Mińsku, kawaleryjską Szkołę Podchorążych Piechoty w Warszawie (23 II – 20 VI 1920) i kurs w Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu (1924/25); po promocji na ppor. kaw. sł. st. służył w 10 puł w Białymstoku, następnie był d-cą plutonu w szwadronie kawalerii KOP (1927-1932). W latach 1932-1934 służył w 2 psk w Hrubieszowie, a od 1934 do 1939 był oficerem mobilizacyjnym w 1 pszw. w Warszawie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 1 szwadronem Warszawskiego Rezerwowego Pułku Ułanów. Po dostaniu się do niewoli 27 IX 1939 przebywał m.in. w oflagach IX A/Z Rothenburg, IX C Bad Sulza (nr jeniecki 170) i II C Woldenberg. Po wojnie był adiutantem batalionu i d-cą kompanii w obozach b. jeńców wojennych w Hamelburgu, Bambergu i w POW Langwasser, a następnie został d-cą komp. 4029 (16 X 1945 – 20 X 1946) służącej przy obozie niemieckich jeńców

wojennych w Neuaubing (Monachium) oraz przy składach amunicji w Bambergu, Fürth i Straubingu. Po zakończeniu służby wrócił w październiku 1946 do kraju, mieszkał i pracował w Warszawie, gdzie zmarł 21 VI 1968 i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim. Odznaczenia: KW, SKZ.

Awanse oficerskie, s. 394/11; *Rocznik oficerski 1939*; Weisbach; Krogulski, s. 59, 60 (tu: Mackiewicz); Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11742.pdf); „PKiBP” 1968, nr 52, s. 301 (tu: Pacholowiecki-Packiewicz Lubomir rtm.; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=689>).

PAJDZIŃSKI Konrad, kpt. OW. W 1946 był d-cą komp. 4506 w Forêt de Haye.

Korespondencja w sprawach kompanii wartowniczych we Francji, IPMS, A XII 47/77.

PAJER Franciszek, ur. 1 X 1910 w Sitańcu pow. Zamość, syn Piotra i Anieli z Czajów, plut. pchor. piech. W 1939 był słuchaczem Szkoły Podchorążych Piechoty. Do niewoli dostał się 6 X 1939 pod Kockiem. Przebywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 296056), a od 27 IX 1944 w IV D Torgau. Po wojnie trafił do Polskiego Zgrupowania Wojskowego b. Jeńców Wojennych w Darmstadt. 7 VI 1946 został awansowany na ppor. piech. sł. st. ze starszeństwem z 1 IX 1939 i objął dowództwo oddziału (94 ludzi) 831st Eng. Av. Bat. Co. „C” w Erbenheim-Wiesbaden. Zmarł 14 I 1989.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; WBH.

PAJOR Marian Eugeniusz, ur. 15 XII 1911 w Krzeszowicach, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 75 pp w Chorzowie, z którym bierał udział w kampanii wrzesniowej, por. OW. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15521). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, gdzie w latach 1945-1948 był zastępcą d-cy kompanii. W czerwcu 1949 wyemigrował do USA i podjął pracę w fabryce samochodów „Dodge” w Detroit. 15 XII 1954 otrzymał obywatelstwo amerykańskie.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 193/1502; Straty; FS.

PALACZ Daniel, ur. 2 X 1921 w Częstochowie, mjr OW. Podczas okupacji został wywieziony do Rzeszy. Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW. W latach 60. był d-cą komp. 7418 w Bruchmühlbach-Miesau. Zmarł 28 IX 1981 w Kaiserslautern.

Straty; KJ.

PALM Ryszard, ur. 1 II 1911, por. rez. piech. (1 I 1938); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrzesniowej był oficerem 1 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32687).

Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 422 T w Merfy w departamencie Marna.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 588/363; Straty.

PALUCH J., ppor. W grudniu 1947 był przewodniczącym komisji rewizyjnej Koła b. Wartowników w obozie Ingolstadt.

„OW” 1948, nr 6, s. 4.

Być może był to **PALUCH Jan**, ur. 16 XII 1909 w Łazach Biegonickich, ppor. rez. piech. (1 I 1935), nauczyciel. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 6 baonie saperów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 1823) i od 30 IV 1943 w II E Neubrandenburg. Po wojnie wrócił do kraju.

Awanse oficerskie, s. 106/1636; Straty; WBH.

Lub **PALUCH Jan Kazimierz**, ur. 21 XII 1912 w Tarnowie, ppor. piech. (15 X 1935), por. piech. sł. st. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą kompanii zwiadu 1 psp. Do niewoli dostał się 9 IX 1939 w Rzęsnej Ruskiej. Przebywał w Ofłagu II A Prenzlau (nr jeniecki 610).

Awanse oficerskie, s. 10/439, 510/416; Wykaz (57/1032); Straty.

PALUSZKIEWICZ Piotr, por. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. (200 ludzi) G-361 w Klein Auheim k. Hanau, a następnie (1 VIII – 15 IX 1948) d-cą komp. 4131.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Krogulski, s. 74.

Być może był to **PALUSZKIEWICZ Piotr**, ur. 27 I 1911 w Międzyrzeczu Podlaskim, syn Kazimierza, ppor., student. Do niewoli dostał się 19 IX 1939 w Kamieniu nad Bzurą. Przebywał w Ofłagu VII B Eichstätt (nr jeniecki 249), od 28 IV 1941 w Stalagu VI H Arnoldsweiler, od 1 X 1941 w Stalagu VI G Bonn-Duisdorf, a od 3 X 1941 w Stalagu VI K Senne. 20 VIII 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Newark w stanie New Jersey, a następnie we Florydzie w Stanie Nowy Jork. Zmarł 18 II 1996 we Florydzie.

Straty; FS.

PAŁĘCKI Bogdan Adam, ur. 14 VI 1901 w Warszawie, syn Adama, właściciel ziemski, por. rez. art. (1 I 1936) z przydziałem do 28 pal w Dęblinie, kpt. OW. Do niewoli dostał się 8 X 1939 w Sobieszynie. Przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 14257) i od 10 I 1944 w II E Neubrandenburg. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, w których był m.in. d-cą komp. 8363 RGD (sierpień 1948 – grudzień 1950), następnie d-cą ostatniej polskiej kompanii samochodowej w Niemczech, zlikwidowanej w czerwcu 1952, a w latach 1953-1960 d-cą 4202 LSCo w Pulaski Barracks w Kaiserslautern tj. 100-ej Kompanii War-

towniczej im. płk. Richarda Prathera. Udzielał się także na polu oświatowym, wchodził do Komisji Oświatowej OW i był rzecznikiem rozwoju szkolnictwa wartowniczego. Zmarł 12 VIII 1960 w mieście Gouda w Holandii. Pochowano go w Delmenhorst k. Bremy.

Rocznik oficerski 1934, s. 147/128, 640; *Awanse oficerskie*, s. 553/72; KJ.

PAŁOSZ Feliks, ur. 24 XI 1896 w Grybowie pow. Nowy Sącz, syn Alojzego, mjr piech. sł. st. (19 III 1937). Od listopada 1918 służył w WP. Brał udział w walkach o granice i wojnie polsko-bolszewickiej. 1 VI 1919 został ppor. piech., był oficerem 54 pp (1919-1924), w 1924 przeniesiono go do 38 pp w Przemyślu, awansował na kpt. piech. sł. st. (17 XII 1924), w 1926 został przeniesiony do Centrum Wyszkożenia Strzeleckiego Piechoty. Od 1929 był d-cą komp. 37 pp w Kutnie. Po awansie na mjr. przeniesiono go na stanowisko d-cy bat. 51 pp w Brzeżanach. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą II batalionu 51 pp. Walczył m.in. pod Iłżą. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 42). Od zakończenia wojny pracował w OW, w których był m.in. organizatorem i kierownikiem kursów zawodowych w Niemczech i Francji. Zmarł 29 X 1968 we Frankfurcie nad Menem. Odznaczenia: KN, SKZ.

IPN BU 01419/77, s. 32 (tu: kierownik oświaty i propagandy w Fuldzie); *Awanse oficerskie*, s. 380/33; *Rocznik oficerski 1939*; „OW” 1947, nr 15, s. 4; Straty; WBH; <http://www.stankiewicz.com/index.php/index.php?kat=43&sub=689>.

PANIĘŃSKI Walenty „Gładicz”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GLAUDICZ** Władysław, ur. 16 VIII 1912 w Poznaniu, syn Walentego i Heleny z Nowakowskich, pchor. WP, kpt. NSZ (28 III 1946), lekarz, absolwent Wydziału Lekarskiego Uniwersytetu w Poznaniu i Szkoły Podchorążych Sanitarnych (Centrum Wyszkożenia Sanitarnego) w Warszawie (1938/39); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Wiosną 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 28 III 1946 został awansowany do stopnia kpt. czasu wojny i przydzielony do dowództwa ośrodka wartowniczego w Erlangen (od 1 V 1946 – 192 LSC Erlangen). Po rezygnacji ze służby w OW wrócił do kraju i pracował w ośrodku zdrowia w Rydzynie pow. Leszno. Zmarł 12 VIII 1982 w Poznaniu i został tam pochowany na cmentarzu komunalnym nr 1 na Miłostowie.

ABS-Rejestr, s. 10103; R3/1 V 46; *Rozkazy 1946* nr 74, 77; WBH; FS; <https://www.geni.com/people/Walenty-Panienski/6000000079239773284> (tu: zmarł 14 VIII 1982 w Radzynie).

PANKOWICZ Zbigniew Ludwik, ur. 6 II 1922 we Lwowie, plut. pchor., sanitariusz. Przed wojną studiował medycynę. Podczas okupacji mieszkał w Krakowie. Od maja 1941 był żołnierzem ZWZ-AK. 13 VI 1943 został aresztowany i osadzony w KL Auschwitz (nr obozowy 152895), a następnie, od 23 X 1943, w KL Buchenwald (nr obozowy 34253), gdzie 11 IV 1945 został uwolniony przez wojska

amerykańskie. Po wojnie służył w OW. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia ppor. funk. Był d-cą plutonu i oficerem oświatowym komp. 4067 w Ludwigsburgu, referentem w czasie odprawy oficerów oświatowych 7 LSA (CBS) w Bad Nauheim (11-12 II 1947, tu: por.). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 16 VIII 1986 w Rzymie w stanie Nowy Jork i został pochowany na Saint Mary's Cemetery.

Straty; FS; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/1-1-5-3_01010503-001-377-221.

PANKOWSKI Włodzimierz (Pańkowski Włodzimierz), kpt. OW, w styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. 4235 w Burg-Gemünden, oficerem ośrodka w Darmstadt (10 II 1948), d-cą 8242 Batalionu Wartowniczego w Wiesbaden-Dotzheim przy lotnictwie amerykańskim (4 III – 8 VIII 1946).

Wykaz oficerów z 25 I 46; Raporty PMW z Niemiec, IPMS, A XII 90/8; Krogulski, s. 53.

PAŃCZAK Alina, żona Władysława. Przez wiele lat kierowała Administracją „Ostatnich Wiadomości”. 14 XI 1958 wyjechała do Kanady. Po niej kierownictwo Administracji objął Józef Bartnicki.

PAŃKA Józef Mieczysław, ur. 13 VIII 1908 w Płówkach pow. Radziejów, syn Józefa i Weroniki z Woźnickich, ppor. rez. piech. (1 I 1935), por. funk. (1 IV 1946). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II D Gross Born, II C Woldenberg (nr jeniecki 15380) i VII A Murnau. 17 XII 1945 podjął służbę w OW, na przełomie 1945/1946 był oficerem w komp. 4243 w Giessen.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 92/33; Straty.

PAŃKA Zygmunt Franciszek, ur. 27 VI 1910, syn Józefa i Weroniki z Woźnickich, por. rez. piech. (1 I 1938), kpt. funk. (1 IV 1946), absolwent SGGW (1931-1936), specjalista z zakresu nasiennictwa, prowadził własne gospodarstwo. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI A Osterode, II C Woldenberg (nr jeniecki 704) i VII A Murnau. 17 XII 1945 podjął służbę w OW; w styczniu 1946 był oficerem batalionu 4243 w Giessen, w czerwcu 1948 d-cą komp. 4249 w Cölbe k. Marburga, następnie (1948-1949) d-cą komp. pracy 2958. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 12 IV 1955 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 27 VI 1980 w Chicago i został pochowany na Memorial Gardens Cemetery.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 587/355; Straty; FS.

PAPAJ Augustyn, ur. 31 VII 1909 w Brzozówce pow. Miechów, syn Jakuba i Reginy z Przybyłów, ppor. art. plot. sł. st. (13 IX 1939). Ukończył Szkołę Podchorążych dla Podoficerów w Bydgoszczy (matura 1938) i Szkołę Podchorążych Artylerii

w Toruniu (1939); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Przed wojną służył w 8 daplott w Toruniu. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 91 Baterii Motorowej Artylerii Przeciwlotniczej 40 mm w składzie Pomorskiej Brygady Kawalerii. Po dostaniu się do niewoli 4 IX 1939 przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 295) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 przybył do Mannheim-Käfertal, a we wrześniu 1946 wrócił do kraju. Zmarł 17 XII 1978 w Sopocie i został pochowany na tamtejszym cmentarzu.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11690.pdf); [https://pl.wikipedia.org/wiki/8_Dywizjon_Artylerii_Ciezkiej_\(1939\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/8_Dywizjon_Artylerii_Ciezkiej_(1939)); <https://timenote.info/pl/Augustyn-Papaj>.

PARTYKA Stanisław, ur. 19 IV 1899 w Lubichowie pow. Grodzisk Wielkopolski, syn Andrzeja, ppor. (1 IX 1931), por. rez. piech. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 68 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Ofłagu VII A Murnau (nr jeniecki 342). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy. Został awansowany do stopnia kpt. funkc. Latem 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Awans46; *Awanse oficerskie*, s. 637/1248; Straty; WBH.

PARZONKO Władysław, ur. 1 VII 1914 w Mierzynówce pow. Bielsk Podlaski, ppor. kaw. sł. st. (1 X 1938), ppor. OW. Po ukończeniu szkoły średniej przeszedł przeszkolenie na kursie unitarnym w Szkole Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1935-1936) i ukończył Szkołę Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1936-1938); deklarował znajomość j. angielskiego i niemieckiego (1946). Od 1938 był d-cą plutonu w 1 szwadronie 7 puł w Mińsku Mazowieckim, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. Po rozbiciu pułku podjął nieudaną próbę przedostania się na Węgry, został ujęty przez Sowieców we wsi Krukienice i 29 IX 1939 skazany na karę śmierci; po ucieczce przedostał się do Warszawy i brał udział w działalności konspiracyjnej. Został aresztowany i był więziony w obozach koncentracyjnych, m.in. w Neuengamme (nr obozowy 1661). Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 22 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4087 w Bad Reichenhall, w lipcu 1949 organizował międzykompanijne zawody lekkoatletyczne OW w Wetzlar w Hesji. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, 15 I 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 5 III 2000 w Phoenix w stanie Arizona. Pochowano go na Holy Cross Cemetery w San Diego w stanie Kalifornia. Odznaczenia: VM.

ABS-Rejestr, s. 10081; *Rozkazy* 1946 nr 69; *Awanse oficerskie*, s. 38/5; *Rocznik oficerski* 1939; „PKiBP” 2000, nr 160, s. 254 (tu: mjr); Straty; FS; <http://www.stankiewicz.com/index.php/index.php?kat=43&sub=689>.

PASCHALSKI Jerzy Mikołaj, ur. 6 I 1912 w Radomiu, syn Eustachego i Romualdy z Floriańskich, ppor. rez. kaw. (1 I 1938), absolwent Gimnazjum im. A. Witkowskiego w Krakowie (matura 1931), Wydziału Rolniczego UJ (dyplom inżyniera rolnictwa 1937) i kursu w Szkole Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1935/36), agronom; deklarował znajomość języka niemieckiego i francuskiego. Przed wybuchem wojny pracował jako referent w Urzędzie Wojewódzkim Kieleckim. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą komp. zwiadu rezerwowego 154 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w oflagach II B Arnswalde, II D Gross Born i X C Lubeka (nr jeniecki 468), gdzie został uwolniony. Po zakończeniu wojny przebywał w POW Lubeka i w OW we Francji, był m.in. d-cą plutonu komp. w 8942 w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny (17 IV – 10 VI 1946). 5 VII 1946 wyjechał do kraju z obozu w Reims. Po powrocie zamieszkał w Krakowie. Zmarł 13 VII 1967 w Warszawie.

Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 250/107; WBH; https://wbh.wp.mil.pl/c/scans/zasoby/II_56/II_56_15440.pdf (tu: był d-cą kompanii wartowniczej).

PASTWA Edward „Edward”, „Żytowski”, ur. 4 VIII 1908 w Warszawie, syn Michała i Eleonory z Pisarków, ppor. rez. piech. (1944), technik-mechanik, absolwent Szkoły Techników w Warszawie. Podczas kampanii wrześniowej brał udział w obronie Płocka w szeregach Warszawskiej Brygady ON. W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK. Ukończył konspiracyjną szkołę podchorążych AK w Kampinosie (1942). Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu w zgrupowaniu „Bogumił”. Po kapitulacji był więziony w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224997). Po uwolnieniu przebywał w I Zgrupowaniu POW Lubeka, które opuścił wiosną 1946 i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 1 V 1946 był d-cą plutonu w komp. 4082. W listopadzie 1946 wrócił do kraju. Zmarł 26 II 1993 w Warszawie. Odznaczenia: SKZ (1944).

ABS-Rejestr, s. 10129; Straty; WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Edward_Pastwa; https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11024.pdf.

PASTWA Edmund, ppor. Po zakończeniu wojny służył w OW we Francji. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu napisano, że należy do grupy oficerów, którzy „nie nadają się na stanowiska etatowe w PKPR, ale mogą być w przyszłości wykorzystani do służby, w czasie ponownego organizowania PSZ poza granicami Kraju lub po powrocie do Kraju, gdyby zabrakło kadr”.

Lista selekcyjna.

PASZEK Bronisław, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **ZARUDZKI** Miron lub **ZARUDZKI** Bruno, w USA **PASZEK** Bruno, ur. 31 X 1908 w Poznaniu, por. rez. art., kpt. NSZ, inżynier okrętowy, absolwent politechniki i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1931/32);

deklarował znajomość j. angielskiego i niemieckiego (1946). W czasie okupacji był żołnierzem NSZ; walczył w powstaniu warszawskim. 26 V 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Po utworzeniu kompanii wartowniczych był oficerem kwatermistrzostwa, od 1 X 1945 pozostawał w dyspozycji mjr. „Aleksandra”, a od 15 X 1945 w dyspozycji kpt. „Kaczkowskiego” (grupa do zleceń specjalnych). 24 XII 1945 został awansowany do stopnia kpt. ze starszeństwem z 11 XI 1945. Od 21 I 1946 był kierownikiem kursów samochodowych przy komp. 4000 w Kitzingen, od 8 V 1946 p.o. oficerem łącznikowym Ośrodka Herzogenaurach, od 15 VI 1946 zastępcą d-cy 157 LSC. Wyemigrował do USA, w latach 50. mieszkał w Nowym Jorku, następnie w Rutherford w stanie New Jersey, gdzie zmarł 17 I 2000.

ABS-Rejestr, s. 3667; Obsada personalna kwatery głównej w dniu 2 X 1945, ABS-20 (tu: Paszek Bronisław); *Rozkazy* 1944 nr 362, 422; *Rozkazy* 1946 nr 107d; FS.

PASZYŃSKI Jarosław „Jarek”, w okresie okupacji **PRUSZYŃSKI** Jan, ur. 3 VI 1914 w Czerepaszyncach w gub. kijowskiej, ppor. NSZ, absolwent Gimnazjum Towarzystwa Nauczycieli Szkół Średnich „Collegium” w Warszawie (matura 1932), zaliczył trzy lata studiów na Wydziale Inżynierii Politechniki Warszawskiej. Brał udział w kampanii wrześniowej. W czasie okupacji był łącznikiem Komendy Głównej ZJ (1940-1942); po ukończeniu Szkoły Podchorążych Rezerwy NSZ w Warszawie (grudzień 1942 – wrzesień 1943) awansował na kpr. pchor. i został przydzielony do O. II Sztabu NSZ (1943-1944), gdzie awansował 1 I 1944 do stopnia ppor. W czasie powstania warszawskiego walczył w plutonie żandarmerii Śródmieście-Południe. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel, a po uwolnieniu w POW Lubeka. Następnie pracował w obozach dla wysiedleńców, a jako funkcjonariusz YMCA zajmował się w Kompaniach Wartowniczych (sierpień 1946 – lipiec 1948) organizacją życia społecznego i kulturalnego w środowisku wartowniczym, należał do grona organizatorów Zjednoczenia Polskiego w Niemczech. Był nauczycielem j. angielskiego w komp. 4002 w Giessen (lipiec 1948 – czerwiec 1950). W lipcu 1950 wyemigrował do USA. Mieszkał w Nowym Jorku, następnie w Detroit w stanie Michigan (1950-1952), w Buena Park w Kalifornii i w Los Angeles. 11 XII 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Początkowo pracował jako robotnik niewykwalifikowany w zakładach Forda, a następnie jako kreślarz w różnych instytucjach. Działal w Towarzystwie Śpiewaczym „Lutnia”, w Związku Narodowym Polskim i w Kole b. Żołnierzy NSZ. Zmarł 18 II 1993 w Los Angeles. Pochowano go w Orange (w aglomeracji Los Angeles) na Holy Sepulcher Cemetery.

Akta weryfikacyjne, ABS-5; Wyciąg z zeszytu ewidencyjnego, ABS-104; ABS-Nekrologi; IPN BU 01419/83, s. 101; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jaroslaw_Paszyński; FS.

PATOCZKA Włodzimierz Andrzej, ur. 13 V 1914 w Krakowie, syn Otokara i Wilhelminy ze Skubiejskich, por. piech. sł. st. (19 III 1939), absolwent Gimnazjum im. J. Sobieskiego i Szkoły Podchorążych w Róźnie. Do wybuchu wojny i podczas kampanii wrześniowej był d-cą 6 komp. 17 pp w Rzeszowie. Uniknął niewoli i wrócił do Rzeszowa. Przy próbie przedostania się do Francji został aresztowany (1940) i był więźniem w KL Auschwitz (nr obozowy 10810) i KL Buchenwald. Po wojnie służył w OW. Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem (por.) w komp. 4241 w Damm. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 21 VIII 1984 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Bródnowskim. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski OOP, Krzyż Partyzancki.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; https://meta.wikimedia.org/wiki/File:Włodzimierz_Patoczka.jpg (fot.); <http://www.patoczka.net/Rodzinne%20Strony/Materialy%20Piotra%20Patoczki/9.mowa%20dla%20Taty.pdf>.

PATYNA Edwin „Trefl”, ur. 1 XI 1921 w Tucholi, syn Sylwestra i Teofili z Zydełków, ppor. piech (12 IX 1944). Ukończył szkołę średnią w Tucholi i konspiracyjną szkołę podchorążych w Warszawie; deklarował znajomość j. angielskiego i niemieckiego. Podczas okupacji był żołnierzem NSZ. W powstaniu warszawskim walczył w szeregach kompanii „Wypadowej” batalionu „Gozdawa” na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Latem 1945 służył w OW we Francji, od 14 VI 1945 był d-cą plutonu M-404-T LSCo. W październiku 1946 zrezygnował z pracy i wrócił do kraju. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu napisano, że należy do grupy oficerów, którzy „nie nadają się na stanowiska etatowe w PKPR, ale mogą być w przyszłości wykorzystani do służby, w czasie ponownego organizowania PSZ poza granicami Kraju lub po powrocie do Kraju, gdyby zabrakło kadr”. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 14 V 1986 w Warszawie. Odznaczenia: KW (dwukrotnie).

Roster (tu: Leonard); Lista selekcyjna; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/edwin-patyna,33586.html>; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10036.pdf).

PAWLAK Czesław, d-ca plutonu komp. 4134 oddelegowanej do Böblingen (25 III – 22 VI 1946). Pod koniec czerwca 1946 został przeniesiony do komp. 8244 w Buchschlag. Być może był to **PAWLAK** Czesław, ur. 16 VI 1894 w Pawłowie, syn Jana, chor. piech. sł. st. W okresie międzywojennym i w kampanii wrześniowej służył w 59 pp w Inowrocławiu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, min. w Stalagu IV A Elsterhorst (nr jeniecki 48657) i Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po wojnie był młodszym oficerem obozowej kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej.

Dössel; Straty.

PAWLAK Tadeusz, ur. 26 V 1917 w Środzie, plut. pchor. WP, ppor. piech. NSZ, absolwent szkoły średniej, rolnik. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 17 DP w Gnieźnie (1938/39); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 19 IX 1945 przydzielono go do komp. nr 1, a następnie do komp. 4000. Po ukończeniu tygodniowego kursu dla podchorążych (11-18 I 1946) z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI został 18 I 1946 awansowany do stopnia ppor. i skierowany do organizowanego przez mjr. „Łuka” ośrodka wartowniczego przy dowództwie 9 Dywizji Amerykańskiej w Berchtesgaden. Od 7 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4086, a od 27 III 1946 d-cą plutonu w komp. 4003. We wrześniu 1949 wyemigrował do USA. Zamieszkał w Chicago i pracował jako robotnik. 4 XII 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 1 VI 1999 w Evanston w stanie Illinois.

ABS-Rejestr, s. 3796; *Rozkazy 1944* nr 343; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 57, 73; FS.

PAWLIK Franciszek, plut. pchor. WP, ppor. funkc. (1 XII 1945). Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. 4243 w Esslingen.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

PAWLUSZKIEWICZ Piotr por., d-ca komp. lotniczej 4131 Landsberg-lotnisko (1 VIII – 15 IX 1946).

Krogulski, s. 74.

PAWŁOWICZ Bohdan „Jermak”, ur. 11 XI 1903 w Petersburgu, por. kaw. sł. st. (1 I 1934), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych w Bydgoszczy (1929-1931). Często brał udział w krajowych zawodach hippicznych (1933-1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu przeciwpancernego w 1 pszw. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 175). Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 5 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4103, od 1 VI 1946 zastępcą d-cy komp. 4021. W 1949 wyemigrował do USA. Odznaczenia: BKZ.

ABS-Rejestr, s. 10111; *Rozkazy 1946* nr 81; *Rocznik oficerski 1939*; FS.

PAWŁOWSKI Stanisław Ludwik Sędzimir, ur. 7 X 1897 w Kaliszu, syn Wincentego, mjr adm. sł. st. (19 III 1937), mjr OW. Od 1 I 1937 był szefem wydziału I (zestawienia i wykonania budżetu) Biura Budżetowego MSWojsk., od 23 VII 1937 II oficerem sztabu (dubler) 23 DP. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest chory i wymaga leczenia szpitalnego, ale już w maju 1945 przybył z POW Dössel do PZW Mannheim-Käfertal i objął tam dowództwo ba-

talionu, a od lipca 1945 także dowództwo obozu cywilnego „Warszawa” w Butzbach. We wrześniu 1945 był d-cą VI batalionu w zgrupowaniu PZW Mannheim-Käfertal, od 3 XI 1945 członkiem Głównej Sekcji Łącznikowej i oficerem zespołu inspekcyjnego, a od 1 II 1946 oficerem łącznikowym przy 125 LSC Rodheim. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Assignment46; *Rocznik oficerski 1939*; WBH.

PAŹDZIÓR Kazimierz, plut. WP, ppor. OW. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 18 I 1946 został przydzielony do plutonu żandarmerii, 28 I 1946 przeniesiony do posterunku żandarmerii w Norymberdze, 20 III 1946 odkomenderowany do drużyny żandarmerii w Herzogenaurach, 5 IV 1946 przeniesiony do ośrodka Erlangen (plut. pchor.), a 11 IV 1946 przeniesiony z plutonu żandarmerii do komp. 4100. W latach 1946-1947 był oficerem (ppor.) w sekcji łącznikowej przy 156 LSC Reinheim i oficerem w komp. 4232, w której, poza obowiązkami służbowymi, zajmował się także propagowaniem spółdzielczości.

ABS-SO nr 3543; *Rozkazy 1946* nr 15, 22, 67, 81, 86.

PAŹDZIÓRA Józef, ur. 25 IX 1909 w Suchej Górze na Zaolziu, syn Franciszka, inżynier górnik, ppor. rez. art. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 5 pac w Krakowie. Ukończył gimnazjum w Cieszynie (matura 1928), Akademię Górniczą w Krakowie (dyplom 1934) i Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1934/35). Przed wybuchem wojny pracował w kopalniach węgla jako sztygar, inżynier odpowiedzialny za wentylację i inżynier ruchu. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem gospodarczym w 95 dac w Krakowie. Po dostaniu się do niewoli 21 IX 1939 przebywał w oflagu VII A Murnau. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims, następnie był oficerem 7615 LSCo. 15 VII 1946 wyjechał do Polski. Po powrocie zamieszkał w Zabrzu i podjął pracę w tamtejszym Zjednoczeniu Przemysłu Węglowego.

Pułaski; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 210/188; „OW” 1947, nr 70, s. 1; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_13246.pdf).

PECZKIS Kazimierz „Goliński”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GOLIŃSKI** Kazimierz, ur. 31 V 1909 w Tudorowie pow. Równe Wołyńskie, syn Antoniego i Izabeli, ppor. rez. sap. (1 I 1938), por. NSZ i OW; absolwent SGGW w Warszawie (dyplom 1933), inżynier leśnik. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Saperów w Modlinie (1935/36); deklarował znajomość j. francuskiego i rosyjskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 1 Batalionu Saperów. W czasie okupacji pracował jako kierownik magazynów „Społem” w Stopnicy. Był oficerem organizacyjnym i wyszkoleniowym placów-

ki ZJ i NSZ w Stopnicy (1940-1944). Od 19 VI 1944 był więziony w obozach Gross Rosen, Flossenbürg (nr obozowy 85455) i Dachau (nr obozowy 161292), gdzie 29 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Po uwolnieniu przyjęto go do OPO Murnau. W grudniu 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i 29 XII 1945 został awansowany do stopnia por. („na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych”) i mianowany zastępcą d-cy komp. 4016. W 1948 był członkiem grupy inżynierskiej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu oraz przewodniczącym Koła SZBS nr 204 przy komp. 4243 w Butzbach. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 15 X 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Należał do Koła SPK nr 52 – NSZ Chicago. Zmarł 7 X 1989 w Chicago. Pochowano go na St. Adalbert Cemetery. Odznaczenia: Krzyż NCZ (pośmiertnie).

ABS-Rejestr, s. 3729 (tu: Petschkis Kazimierz „Goliński, ur. 31 II 1909); ABS-SO nr 6278; ABS-Nekrologi; ABS-105, Kserokopia ZE nr 473; ABS-105, Wniosek o nadanie Krzyża NCZ; KW BS nr 473; SPP, Kol. 21/140; AP RP, sygn. 520/10; *Rozkazy 1944* nr 425; *Rozkazy 1946* nr 9; *Awanse oficerskie*, s. 258/106; *Lista poległych i zmarłych*, s. 168; „*Nasza Gazetka*” 1955, nr 6, s. 20-21; Straty; FS.

PELC Eugeniusz, ur. 20 II 1915 w Chrzastowie pow. Mielec, ppor. rez. piech. (1939), por. funk. (1 V 1945), kpt. OW, student. W 1944 został aresztowany. W 1947 był kpt. OW i d-cą komp. 4821 w Verdun (Francja); redagował ukazującą się tam gazetkę kompanijną „Białe i Czerwone”. W lipcu 1949 był oficerem (por.) 115 LSC w Mannheim, następnie kpt. OW i d-cą 4128 LSCo Norymberga, d-cą 4218 LSCo Billy-le-Grand (1950-1954), d-cą komp. 4227 w Kaiserslautern (1954-1955), w 1956 d-cą komp. 4092 w Vassincourt i oficerem 6950 LSC w Kaiserslautern (1956-1957). Uczył zoologii i botaniki w Gimnazjum Wartowniczym 6950 LSC w Kaiserslautern (1953-1955). Po przejściu na emeryturę w grudniu 1963 mieszkał w Hamburgu (jeszcze w grudniu 1977).

Notatka służbowa z rozmowy z wartownikiem Marianem Nowakowskim z 12 IX 1957 r., IPN BU 01227/154, s. 132 (tu: d-ca komp. 4128 w latach 1952-1956. W 1956 zdegradowany za nadużycia do stopnia szeregowego i zwolniony ze służby); wzmianki w „OW” i „Na Posterunku”; Straty.

PENCZAK Tadeusz, ppor. OW. W czasie okupacji wywieziono go do Rzeszy. W kwietniu 1949 wyemigrował do Brantford w Kanadzie.

Straty; wzmianka w „OW”.

PENDRAK Piotr, ur. 23 V 1912 w Kurowie pow. Wieluń, syn Walentego i Mariany z Krawczyńskich, absolwent Państwowego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego w Ostrzeszowie (1932); deklarował znajomość j. angielskiego (1945).

Przed wybuchem wojny był nauczycielem szkoły powszechnej w Chorsku (pow. Stolin) na Wołyniu. Po przeszkoleniu w 74 pp (1934, 1935) został awansowany do stopnia ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 78 pp (1936), a następnie do Baonu KOP „Dawidgródek” (1937). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15899). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 154/2202; Mastalski.

PEROWSKI Leon Aleksander Euzebiusz, ur. 16 XII 1903 w Morawicy, syn Marianna, ppor. rez. piech. (1 I 1930) z przydziałem mobilizacyjnym do 18 pp w Skiernewicach, por. rez. int. (1 I 1937). Podczas kampanii wrześniowej pracował w Składnicy Materiałowej Intendencji Lublin. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16308). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 410 Tb w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia kpt. funkc. Był członkiem powołanego przez Amerykanów 10 VIII 1946 Screening Team No 2 dla OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awans46*; *Awanse oficerskie*, s. 576/21; *Rocznik oficerski 1934*, s. 59/102, 417; Straty; WBH (tu: ur. Morawicz).

PERZYŃSKI Ryszard Stanisław „Kret”, ur. 7 I 1921 w Warszawie, syn Stanisława i Antoniny, technik-mechanik, ppor. AK. Ukończył szkołę techniczną w Warszawie (1938) i konspiracyjną szkołę podchorążych (1943). W czasie okupacji działał w konspiracji (NSZ i AK). Podczas powstania warszawskiego był d-cą plutonu i walczył na Starym Mieście i w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102236). Od 6 XI 1945 służył w brygadowych kompaniach wartowniczych. 25 III 1946 został przez Naczelnego Wodza mianowany ppor. czasu wojny piechoty z dniem 1 X 1944. Po zakończeniu służby w maju 1948 wrócił do kraju. Zmarł 29 VI 2000 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 10100; *Rozkazy 1944* nr 334; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11185.pdf); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Ryszard_Perzynski.

PEZACKI Romuald, ur. 29 XII 1908 w Kcyni pow. Nakło, syn Ludwika, ppor. rez. piech. (1 I 1933), absolwent Seminarium Nauczycielskiego im. K. Libelta w Kcyni (1929). Ukończył roczny kurs w Szkole Podchorążych Rezerwy w Jarcynie (1929/30). Od 1 XI 1930 kierował szkołą powszechną w Mirkowicach (pow. Wągrowiec), w której także był nauczycielem. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 59 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 1128) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Pracował w Mielcu jako nauczyciel i był działaczem społecznym i samorządowym. Zmarł w Mielcu 1 XI 1993.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 106/2542, 521; Straty; WBH; J. Witek, *Encyklopedia miasta Mielec*; <http://encyklopedia.mielec.pl/litera-p.html>.

PIASECKI Aleksander Edgar, ur. 24 XI 1907, por. piech. sł. st. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w komp. odwodowej Batalionu KOP „Budslaw”. Od wiosny 1945 służył w OW we Francji; 1 IV 1946 został awansowany do stopnia kpt. funkc.; jesienią 1946 był d-cą 7642 MCL Co „P” w Vincennes. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów „b. dobrych, ale bez cech szczególnie wyróżniających ich od strony zdolności bojowych i pewnej ideowości przebojowej”, solidnych, fachowych i zdolnych, „którzy jednak nie starali się o przydział do jednostek liniowych, ale wyznaczeni poszliby na front”. Uznano go za zdolnego do objęcia stanowiska etatowego w tworzonemu PKPR.

PIASKOWSKI Bogdan, kpt. piech. sł. st., absolwent szkoły średniej i szkoły oficerskiej; deklarował znajomość j. angielskiego (1946). 26 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 28 I 1946 był II oficerem łącznikowym przy 3 Armii Amerykańskiej, od 14 V 1946 oficerem łącznikowym przy 1899 LSupCo.

ABS-Rejestr, s. 10039; *Rozkazy 1946* nr 22.

PIĄTKOWSKI Bronisław, ppor. OW, długoletni członek OW, m.in. d-ca samodzielnego plutonu wartowniczego II baonu PZW Mannheim-Käfertal (31 ludzi) stacjonującego w Karlsruhe (21 IX 1945). Zmarł 20 IX 1986 w Mannheim.

KJ.

PIĄTKOWSKI DE MAŁYSZKO Bronisław Władysław, ur. 15 XII 1913, por. piech. sł. st. (19 III 1939), ukończył naukę w Korpusie Kadetów nr 1 we Lwowie (matura 1933) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1933-1935). Po promocji na ppor. był d-cą plutonu w 5 pp Leg. w Wilnie i przed wybuchem wojny d-cą plutonu w 4 komp. 5 pp Leg. (1938-1939). Podczas kampanii wrześniowej dowodził 4 komp. 5 pp Leg. (GO „Wyszków”), na czele której walczył m.in. pod Różą Podgórną i Kałuszynem; pod koniec kampanii był adiutantem d-cy II bat. 5 pp Leg. i walczył m.in. pod Antonówką na Lubelszczyźnie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 431 Tb w Lumes w departamencie Ardeny. Odznaczenia: VM (1939).

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 508/312; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=689>.

PIĄTKOWSKI Stanisław, ur. 26 II 1907 w Ciechanówku pow. Golub-Dobrzyń, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 50 pp w Kowlu. Przed wojną był nauczycielem i kierownikiem szkoły powszechnej III stopnia. Podczas kampanii wrześniowej służył w 23 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 243). 12 VII 1945 podjął pracę w OW we Francji. W sierpniu 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. 10 I 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 99/1081, 503; Straty; FS (tu: w USA używał imienia Stanley).

PIECZKA Ksawery, ur. 17 V 1910, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Przed wojną pracował jako nauczyciel w szkole powszechnej. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 67 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1152). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji i był d-cą plutonu w komp. 8947. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 103/1340; Straty.

PIEŃKOWSKI Antoni, ur. 29 IX 1892 w Nikonówce na Wołyniu, por. rez. audytor. (1 VI 1919), adwokat. Do wybuchu wojny prowadził kancelarię w Łucku, od 14 VIII 1939 pracował w sądzie polowym Wołyńskiej Brygady Kawalerii. Podczas kampanii wrześniowej został ranny. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 184). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy. Po zakończeniu służby pozostał we Francji. Zmarł 14 VII 1954 w Paryżu.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 200/131; Straty; <http://www.1939.pl/fn/viewtopic.php?t=711>.

PIERUNEK Franciszek „Gromik”, „Grzegorz”, „Piotr”, „Robakowski” vel Hieronim Gromek vel Łaniewski, od 1947 **PIERUNEK-ŁANIEWSKI** Franciszek, ur. 1 IV 1916 w Lutogniewie pow. Krotoszyn, syn Jana i Zofii z Idkowiaków, ppor. piech. sł. st. Ukończył Męskie Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Krotoszynie (matura 1936), Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1936/37) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1937-1939); deklarował znajomość j. niemieckiego. (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 68 pp, 13 IX 1939 został awansowany do stopnia ppor. piech. sł. st. ze starszeństwem z 1 VIII 1939. W bitwie nad Bzurą został ranny. Uniknął niewoli. Od 1942 był żołnierzem AK, d-cą placówki Lutogniew, w 1943 zastępcą komendanta, w latach 1943-1944 komendantem obwodu Jarocin, a następnie, w latach 1944-1945, komendantem inspektoratu Jarocin. Po wkroczeniu Armii Czerwonej wyjechał do Wrocławia, a wiosną 1946 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej. Od 5 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4005. Wrócił do

kraju, zamieszkał w Bydgoszczy i zatrudnił się jako nauczyciel, następnie urzędnik i pracownik w prywatnym zakładzie. Był kilkakrotnie zatrzymywany przez UB i w latach 1951-1954 pozbawiony wolności jako więzień polityczny. Zmarł w Bydgoszczy w 1994.

ABS-Rejestr, s. 10110; *Rozkazy 1946* nr 81; „Krotoszyński Orędownik Powiatowy” 1936, nr 43, s. 3; <http://www.dws-xip.pl/PW/bio/p14b.html>; http://g.ekspert.infor.pl/pl/_dane/akty_pdf/U84/2017/237/8519.pdf.

PIETKIEWICZ Zygmunt Rajmund, ur. 20 IX 1906 w Rydze, syn Józefa Witolda i Marii z Piotrowskich, urzędnik, por. rez. piech. (1 I 1937). Ukończył gimnazjum w Wąbrzeźnie (matura 1928) i Szkołę Podchorążych Rezerwy nr 7 w Śremie (1928/29). Do wybuchu wojny pracował w Izbie Skarbowej w Poznaniu. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 69 pp. Po dostaniu się do niewoli 7 X 1939 po kapitulacji SGO „Polesie” przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16583). Po wojnie służył w OW (16 X 1945 – 12 X 1946), m.in. był zastępcą d-cy w zorganizowanej w OPO Murnau komp. 4023. Po zakończeniu służby wrócił w październiku 1946 do kraju.

Awanse oficerskie, s. 563/107; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11803.pdf); <https://billiongraves.pl/grave/Zygmunt-Pietkiewicz/10035434> (tu: ur. 3 X 1906, zm. 25 IV 1977 w Poznaniu).

PIETRASZEWSKI Eugeniusz, ur. 29 X 1906 w Moskwie, por. sap. sł. st. (1 I 1932), mjr OW, absolwent Kursu Kadetów i kursów maturalnych w Jarcewie w Rosji (1924) oraz Oficerskiej Szkoły Inżynieryjnej w Warszawie. Po jej ukończeniu był d-cą plutonu w 8 Batalionie Saperów w Toruniu, a następnie d-cą plutonu łączności. W 1934 został przeniesiony do Batalionu Silnikowego w Modlinie. Od 1935 do wybuchu wojny był wykładowcą w Centrum Wyszkożenia Saperów w Modlinie (d-ca plutonu i kompanii podchorążych, oficer łączności, instruktor na kursach podoficerskich i oficerskich). Podczas kampanii wrześniowej służył w 18 komp. saperów. 4 IX 1939 został ranny i znalazł się w szpitalu w Warszawie, skąd 13 III 1940 wywieziono go do Oflagu XII A w Hadamar k. Limburga. W 1942 został przeniesiony do Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 374), a następnie ze względu na stan zdrowia przekazany do Lazaretu Zeithain nad Elbą. Po wojnie przebywał w obozach dla byłych jeńców w Lipsku, Northeim i Lippstadt oraz w sanatorium przeciwgruźliczym w Lippspringe. Od marca 1946 służył w OW, był kierownikiem Kursu Zdobniczego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946-1947). Wykonał projekt Odznaki Pamiątkowej wydanej w z okazji pierwszej rocznicy istnienia obozu i projekty ołtarzy na Boże Ciało w Mannheim. Po likwidacji znacznej części kompanii w 1947 pracował w UNRRA (1947-1951), a następnie w IRO. Wrócił do służby wartowniczej i pracował w Pirmasens i Oberammergau (1952-1958). Udzielał się w polskich organiza-

cjach, m.in. jako prezes Grupy Polskiej w Norymberdze (1949-1951) i aktywny działacz ZPU od chwili jego powstania w 1951, m.in. jako prezes Zarządu ZPU w Monachium (1968-1983). Od 1962 był działaczem Związku Inwalidów Wojennych w RFN, Związku Żołnierzy Kresowych i komisji Skarbu Narodowego, a w drugiej połowie lat 70. członkiem Rady Narodowej w Niemczech. Zmarł 5 V 1988 w Monachium.

Rocznik oficerski 1939; Wolak (tu: obszerny biogram); Straty; <http://uchodzcywniemczech.pl/poczec-dzialaczy-zpu-mjr-eugeniusz-pietraszewski/> (fot.).

PIETRUSZEWSKI Roman, ur. 17 XI 1916 w Żarnowcu, syn Władysława, ppor. art. sł. st. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 31 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 246). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Został awansowany do stopnia por. funkc. i w latach 1945-1946 był oficerem komp. 7615. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; Straty; WBH (tu: ppor. rez. art.).

PIETRZAK Feliks, ur. 8 VII 1915 w Katernberg (Essen), syn Jana, plut. pchor./ppor. rez. piech. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 58 pp. Walczył w bitwie nad Bzurą i w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau, IX B Weilburg, II C Woldenberg (nr jeniecki 605) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, był dobrze ocenianym przez przełożonych i Amerykanów oficerem 3 komp. batalionu wartowniczego w Hawrze (1945-1946). W kwietniu 1946 został zwolniony z OW na własną prośbę w związku z wyjazdem do kraju.

Lista imienna; Straty; WBH; http://patrimonium.chrystusowcy.pl/kandydaci-na-oltarze/sluga-bozy-kard-august-hlond/acta-hlondiana/t-iv-cz-19/_1598?print=2.

PIETRZYKOWSKI Władysław Jan „Podolak”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **PODOLAK** Władysław, ur. 11 XII 1901 w Koszycach na Słowacji, ppor. rez. art., absolwent studiów ekonomicznych i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii w Krakowie (1926), mgr ekonomii; deklarował znajomość j. niemieckiego, węgierskiego, francuskiego i serbskiego (1946). W czasie okupacji był więziony w obozie Mauthausen Gusen (nr obozowy 88990). Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 13 V 1946 był d-cą plutonu w komp. 4002, następnie d-cą plutonu w komp. 4102. W październiku 1949 wyemigrował do USA. Mieszkał w Detroit. 16 VI 1955 otrzymał obywatelstwo amerykańskie i w tym samym czasie zmienił nazwisko na **PETERSON** Walter John. Zmarł 14 VII 1964 w Owensboro w stanie Kentucky.

ABS-Rejestr, s. 10145; *Rozkazy 1946* nr 111; Straty; FS.

PIĘTKA Ludwik, ur. 26 VIII 1896 w Ujsołach pow. Żywiec, kpt. (adm.) piech. sł. st. (1 I 1931). Od listopada 1918 służył w WP, brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Służył w 12 i 57 pp, a w 1924 przeniesiono go do 3 psp w Białsku, w którym pełnił różne funkcje. Po ukończeniu ośmiomiesięcznego kursu dowódców plutonów artylerii piechoty w Szkole Strzelania Artylerii w Toruniu (1930) został d-cą plutonu artylerii 3 psp, a następnie był instruktorem w Szkole Podoficerów Pułków Artylerii Piechoty 21 DP Górskiej (1930-1931), po 1935 d-cą 1 komp. „Oświęcim” w Oświęcimskim Batalionie ON i komendantem powiatowym PW w Białej. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 1 komp. II baonu 203 rezerwowego pp, utworzoną z byłej 2 komp. ckm 52 Batalionu ON „Oświęcim”. Do niewoli został wzięty 20 IX 1939 koło Wołowa, przy próbie przedostania się z resztkami batalionu na Węgry lub do Rumunii. Podczas wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15142). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji jako d-ca jednostki 407 Ta w Reims.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WSH (tu: ur. 26 VIII 1896, kpt. art.); Lista 35, 74/45; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=689> (tu: ur. 24 VIII 1890, w kampanii wrześniowej d-ca 1 komp. ckm).

PIĘTKOWSKI Józef, ppor. W styczniu 1946 był oficerem komp. 4240 w Kassel, a od 1 II 1946 lekarzem sekcji łącznikowej przy 153 LSC Fritzlar.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Assignment46.

PIJANOWSKI Roman „Kamiński”, „Oksza”, ur. 6 III 1921 w Warszawie, syn Romana i Bronisławy z Bączyńskich, ppor. rez. piech., absolwent Gimnazjum im. Stefana Batorego w Warszawie, słuchacz Politechniki w Warszawie. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 13 DP w Równem (1938/39); deklarował znajomość j. niemieckiego, francuskiego i angielskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu ckm, a w czasie okupacji żołnierzem ZWZ-AK (Dywizjon Motorowy Obszaru w Warszawie). W powstaniu warszawskim walczył w szeregach batalionu „Ruczaj”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102649) i od 20 I 1945 w Oflagu II D Gross-Born. Od 14 XII 1945 służył w plutonie technicznym Brygady Świętokrzyskiej, od 8 II 1946 był p.o. d-cą plutonu technicznego w ośrodku wartowniczym Fürstentfeldbruck, a od 15 VI 1946 adiutantem ośrodka w Bad Aibling. Po powrocie do kraju ukończył Politechnikę w Łodzi i pracował w przemyśle samochodowym, m.in. jako dyrektor ekonomiczny Warszawskiej Fabryki Motocykli, zastępca dyrektora Fabryki Samochodów Osobowych i główny inżynier Zjednoczenia Przemysłu Motoryzacyjnego. Był działaczem i od 1968 do 1993 prezesem Polskiego Związku Motorowego, wiceprezydentem (od 1972) Międzynarodowej Federacji Samochodowej FIA oraz (od 1985) pierwszym zastępcą prezydenta i przewodniczącym Komitetu Finansowego FIA. Zmarł 12 VII 1993 w Warszawie. Odzna-

czenia: KW, Medal za Kampanię 1939, Warszawski Krzyż Powstańczy, Medal Zwycięstwa i Wolności.

ABS-Rejestr, s. 3696; *Rozkazy 1944* nr 414; *Rozkazy 1946* nr 33, 33d; WBH; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Roman_Pijanowski.

PILECKI Julian, od 28 VI 1945 był lekarzem obozu OW im. K. Pułaskiego w Reims.

Roster.

PIORUN Feliks Marcin, ur. 12 XI 1905 w Częstochowie, syn Piotra, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938), absolwent Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1930). Przed wojną był d-cą plutonu przeciwpancernego w Batalionie Manewrowym Ośrodka Wyszkożenia Rezerw Piechoty w Rózanach. Podczas kampanii wrześniowej dowodził komp. przeciwpancerną rezerwowego 115 pp. Walczył w obronie Rózan, w czasie której jego kompania zniszczyła kilka czołgów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX C Molsdorf, II C Woldenberg (nr jeniecki 182) i VII A Murnau. Jesienią 1945 był d-cą I Baonu w POW Langwasser, od 21 XI 1945 d-cą zorganizowanej tam i skierowanej do Dachau komp. 4028. Wrócił do kraju. 5 VII 1955 został odznaczony SKZ za zasługi w pracy zawodowej w dziedzinie przemysłu poligraficznego i księgarstwa. Zmarł 9 I 1969 w Warszawie.

Awanse oficerskie, s. 434/217; *Rocznik oficerski 1939*; Weisbach; Straty; WBH; <http://www.nekrologi-baza.pl/zlista/305>.

PIOTR Marian, ur. 4 X 1911 w Drużynie, ksiądz, po święceniach kapłańskich (11 VI 1938) był wikarym w parafii Modrze pow. Poznań. 25 I 1940 został aresztowany i osadzony w obozie przejściowym Chludowo, a następnie w KL Dachau (od 24 V 1940), Gusen (od 2 VIII 1940) i od 22 XI 1940 ponownie w Dachau (nr obozowy 22145). Odzyskał wolność 29 IV 1945 i pracował w skupiskach polskich. W listopadzie 1947 był kapłanem kompanii wartowniczych w Kassel, od 1948 pracował w Limburgii w Holandii. Zmarł 20 IV 1979 w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu komunalnym Junikowo.

Straty; FS; <https://www.poznan.pl/mim/necropolis/search.html>.

PIOTROWSKI Kazimierz „Czarnecki”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **CZARNECKI** Kazimierz, ur. 22 II 1903 w Mszczonowie pow. Błonie, syn Leopolda i Weroniki z Nowackich, por. rez. piech., absolwent szkoły średniej; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). W wojnie polsko-bolszewickiej walczył jako ochotnik. W czasie okupacji działał w Organizacji Wojskowej – Zbrojne Pogotowie Narodu „Miecz i Pług”, a następnie w NSZ. Podczas powstania

warszawskiego walczył w zgrupowaniu „Chrobry II”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102095) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 17 XI 1945 był d-cą plutonów w komp. 4012, 4013 i 4015. 24 XII 1945 został na czas urlopu kpt. „Mildana” d-cą komp. 4016 (por.), od 29 XII 1945 był zastępcą d-cy komp. 4002. 9 II 1946 zwolniono go z OW za niewłaściwą postawę. Powrócił do kraju.

ABS-Rejestr, s. 3653; Notatka służbowa z rozmowy z wartownikiem Ignacym Betleją z 20 XI 1958, IPN BU 01227/154, s. 163 (tu: por. Czarnecki, d-ca plutonu w komp. 4017 w 1947 r.); *Rozkazy 1944* nr 392, 398, 399, 403, 404, 405, 410, 419, 420, 421, 424, 425; *Rozkazy 1944* nr 34 (tu: por. komp. 4002); Straty; WBH; h.

PIROŻEK Eugeniusz Jakub, ur. 27 V 1918 w Mostach Wielkich pow. Żółkiew, syn Aleksandra, plut. pchor., technik. 10 IX 1939 został w Świeciu wzięty do niewoli. Przebywał w oflagach II A Prenzlau, następnie w X A Itzehoe (nr jeniecki 937) i od 12 III 1941 w Stalagu XI B Fallingborestel (nr jeniecki 82328). Po wojnie służył w OW; w grudniu 1946 został na wniosek F. Sobolty awansowany do stopnia ppor. funkc. W styczniu 1950, po zakończeniu służby, wyemigrował do USA. Mieszkał w Burlington, a następnie w Sioux City w stanie Iowa. Tam też zmarł 2 IX 1992 i został pochowany na Memorial Park Cemetery.

Straty; FS.

PISAREK Władysław, sierż. pchor. 1 XII 1945 został awansowany na ppor. OW; na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą plutonu w bat. 7555 w Mannheim-Rheinau.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

PISZCZEK Jerzy „Reden”, „Jeż”, ur. 24 IV 1914 w Dąbrowie Górniczej, syn Franciszka, ppor. rez. wojsk balonowo-lotniczych, por. AK i OW, absolwent szkoły średniej, słuchacz studiów wyższych przerwanych przez wojnę. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Wojsk Balonowych w Toruniu (1936/37); deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego i niemieckiego (1946). W powstaniu warszawskim brał udział jako d-ca plutonu w batalionie „Chrobry I”, walczył na Starym Mieście i w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102127) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 22 III 1946 był zastępcą d-cy komp. 4002, a od 30 III 1946 zastępcą d-cy komp. 4011.

ABS-Rejestr, s. 10083; *Rozkazy 1946* nr 69, 76; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jerzy_Piszczek; https://pl.wikipedia.org/wiki/Batalion_Chrobry_I.

PIWOWARSKI Marian Zbigniew, ur. 1 VII 1909 w Dulibach pow. Buczacz, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 48 pp w Stanisławowie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem ośrodka żywnościowego 11 DP w Krakowie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15900). Po wojnie służył w OW we Francji. Został awansowany do stopnia por. OW i od 25 VII 1945 był d-cą plutonu polskiej MCL Co „I”, następnie oficerem w 4507 LSCo. Po zakończeniu służby pozostał w Niemczech. Zmarł 28 II 1960 w Heidelbergu i został pochowany na cmentarzu w Mannheim.

Roster; *Rocznik oficerski 1934*, s. 116/4608, 500; Straty; KJ.

PIWOWARSKI R., ur. 1909, ppor. rez. piech. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna.

PLENKIEWICZ Tadeusz Mieczysław, ur. 19 II 1914 w Warszawie, por. art. sł. st. (19 III 1938), por. OW. Przed wybuchem wojny i podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem łączności 26 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV A Hohnstein (nr jeniecki 48618) i II C Woldenberg, skąd ewakuowano go do Lubeki. Po wojnie służył w OW, w maju 1948 był oficerem w komp. 4233. W kwietniu 1949 wyemigrował do Australii, 13 VIII 1959 otrzymał obywatelstwo australijskie. Zmarł 17 IX 1981 w Beresfield (przemieszcie Newcastle City) w Nowej Południowej Walii.

Awanse oficerskie, s. 462/131; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS; *Ku uczczeniu*, s. 93; <https://immigrantships.net/v5/1900v5/castelbianco19490527.html>; <https://trove.nla.gov.au/newspaper/article/240886275>.

PLESKI Rudolf, ur. 17 VI 1915 w Gliwicach, por. rez. art., inżynier elektryk, absolwent politechniki i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1934/35); deklarował znajomość j. angielskiego, niemieckiego i francuskiego (1946). Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 20 III 1946 był tłumaczem i adiutantem w Ośrodku w Herzogenaurach, 1 V 1946 został przeniesiony do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

ABS-Rejestr, s. 10067; *Rozkazy 1946* nr 67, 101.

PLEWIŃSKI Bogusław, ur. 14 X 1903 w Wieruszowie pow. Wieluń, syn Ludwika i Marianny z Frankowskich, ppor. rez. piech. (1 I 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 27 pp w Częstochowie; absolwent Wyższej Szkoły Handlowej w Poznaniu i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 73 pp w Katowicach. W drugiej połowie lat 30. był działaczem Towarzystwa Gimnastycznego „Sokół” na Śląsku. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 73 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Po woj-

nie służył w OW; na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. 4222 w Käfertalu; 15 V 1946 został awansowany do stopnia por. funk. Po zakończeniu służby wyemigrował w listopadzie 1950 do USA. 31 I 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 29 II 1956 w Bremen Township w stanie Illinois.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 68/1209, 464; FS; Strękowski, s. 36; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14934#show>.

PŁOCEK Marian, ur. 14 XII 1927 w Inowrocławiu, por. OW. Podczas okupacji został wywieziony do Rzeszy. Po wojny pracował w OW i dosłużył się stopnia oficerskiego; miał opinię dobrego prelegenta. W latach 1956-1957 był zastępcą d-cy komp. 4506, po zakończeniu służby wyemigrował w styczniu 1957 do USA. Zmarł 14 V 2012 w Nowym Jorku.

Straty; FS; Notatka z rozmowy z wartownikiem Eugeniuszem Maroszem z 26 VII 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 88 (tu: Płoczek Marian, por., zastępca d-cy komp. 4066; <http://www.legacy.com/obituaries/pressconnects/obituary.aspx?pid=157662633> (fot.).

PŁASZEWSKI Fabian, ur. 29 V 1907, kpt. OW. W 1939 został przydzielony (ppor.) do 1 part. w Warszawie, a 7 IX 1939 odkomenderowany do Komendy Placu w Lublinie. 6 X 1939 w rejonie Klecka dostał się do niewoli. Przebywał w Oflagu II B Arnswalde. W listopadzie 1943 zbiegł i usiłował się przedostać do Wielkiej Brytanii, ale dotarł tylko do Francji. W kwietniu 1944 przeszedł przez Francję i Niemcy do Polski. W Warszawie wstąpił do AK; był instruktorem konspiracyjnej szkoły podchorążych. W powstaniu warszawskim był d-cą kompanii. Po kapitulacji przebywał w Stalagu IV B Mühlberg, gdzie został uwolniony przez Amerykanów. Od września 1945 przebywał w ośrodku wartowniczym nr 1250 w Giessen k. Frankfurtu, następnie (1946) w Mannheim-Käfertal. W Rzymie złożył w polskim konsulacie obszerny raport o ośrodku w Giessen.

Wiadomości z placówki w Giessen, IPN BU 01419/77, s. 42-44.

PŁONKA Leopold Henryk „Mildan”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych (do śmierci) **MILDAN** Leopold, ur. 8 IX 1899 w Bochni, syn Henryka, kpt. piech. sł. st. (19 III 1939), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Piechoty w Bydgoszczy (1927-1930); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Przed wojną był komendantem powiatowym PW Krotoszyn przy 56 pp w Krotoszynie. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 3 komp. „Kobylin” Krotoszyńskiego Batalionu Brygady ON „Kalisz”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 86). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 20 XI 1945 był d-cą OZB, od 13 XII 1945 d-cą komp. 4016, następnie d-cą komp. 4243 w Butzbach (od 10 I 1946 przynajmniej do końca 1949). Założył kompanijny klub piłkarski. W czerwcu 1951 wyemigrował do

USA i osiadł w Chicago, następnie mieszkał w Newcastle i Wilmington w stanie Delaware. Zmarł w grudniu 1980 w Wilmington. Odznaczenia: KN, KW, SKZ.

ABS-Rejestr, s. 3664; ABS-SO nr 4122; *Rozkazy 1944* nr 394, 413, 419, 425; ABS-Nekrologi; *Rozkazy 1946* nr 9, 80; *Awanse oficerskie*, s. 483/50; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. 1893); FS; WBH.

PŁONKA Władysław, st. sierż. pchor., ppor. funk. (1 IV 1946), działacz sportowy, członek Okręgowego Komitetu Sportowego Monachium (1948-1949).

Wzmianki w „OW”.

Być może był to **PŁONKA** Władysław, ur. 19 XII 1915 w Radostowie, syn Antoniego i Wiktorii. Brał udział w kampanii wrześniowej. 29 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w obozie jenieckim. Zmarł 7 XI 1988.

Straty.

Lub **PŁONKA** Władysław, ur. 4 I 1915 w Skawinie, syn Piotra, pchor. piech. Walczył w obronie Warszawy. 23 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 296042) i od 27 IX 1944 w IV D Torgau.

Straty.

PODHORSKI Jan Antoni, ur. 2 XII 1892 na Ukrainie, syn Leona Jana i Marii z Chojeckich, mjr rez. kaw. (19 III 1939); ukończył ośmioklasowe gimnazjum i rosyjską szkołę kawalerii. W czasie I wojny służył w armii rosyjskiej, w której awansował do stopnia por. (1 VI 1915). Był d-cą szwadronu 5 puł w 2 Korpusie Polskim na Wschodzie (1 XII 1917 – 11 V 1918); po bitwie pod Kaniowem znalazł się w niewoli niemieckiej. Od jesieni 1918 służył w WP, gdzie 10 XI 1920 awansował do stopnia rtm. (starszeństwo z 1 VI 1919). W latach 1920-1924 był d-cą szwadronu oficerskiego w Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu. Po przejściu do rezerwy dzierżawił majątek Wysokie pow. Międzyrzec Podlaski. Podczas okupacji był żołnierzem NOW i AK. Brał udział w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od lata 1948 był stałym przedstawicielem członków OW i Samopomocy Żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej przy francuskiej misji emigracyjnej w Karlsruhe. W marcu 1951 wyemigrował do USA. Mieszkał w Worcester w stanie Massachusetts (1951-52), a następnie w Thomaston w stanie Connecticut. Zmarł 3 V 1983 w Thomaston. Pochowano go na Saint Thomas Cemetery. Odznaczenia: KW (dwukrotnie), ZKZ z Mieczami (1944), MN.

ZE nr 114, ABS-9; ABS-KW BS nr 114; *Awanse oficerskie*, s. 602/13; FS; <http://genealogia.grocholski.pl/gd/osoba.php?id=065159>.

PODKOWA Jan, kpt. OW. W lipcu 1948 wyemigrował do Kanady, gdzie podjął pracę na farmie ogrodniczej koło Montrealu. W latach 1948-1949 często nadsyłał korespondencje do „Ostatnich Wiadomości”. Być może był to **PODKOWA** Jan

„Maszyna”, ur. 24 VI 1909 w Lublinie, ppor. rez. piech. (1 I 1934). W czasie okupacji działał w konspiracji. Zyskał awans do stopnia por. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu w szeregach batalionu „Kiliński” i w zgrupowaniu „Chrobry II”. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 299525); od 13 X 1944 był leczony w szpitalu dla jeńców AK w Ziertheim. 21 II 1945 przeniesiono go do Stalagu IV B Mühlberg. Po wojnie używał nazwiska Podkowiński-Podkowa Jan.

Awanse oficerskie, s. 57/1174; Straty; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jan-podkowinski-podkowa,35332.html>.

PODLASKI Jan, ur. 8 VII 1905 w Ćwiklinku pow. Płońsk, syn Franciszka, kpt. art. sł. st. (19 III 1937). Maturę uzyskał w Korpusie Kadetów nr 2 w Modlinie (1925). Ukończył Oficerską Szkołę Artylerii w Toruniu (1925-1927); po promocji na ppor. (15 VIII 1927) był d-cą plutonu w 9 pac w Brześciu nad Bugiem; od 1933 służył w I dywizjonie 9 pac we Włodawie; po ukończeniu kursu specjalistycznego w Centrum Wyszczolenia Artylerii był d-cą baterii, a po awansie do stopnia kpt. d-cą 8 baterii 9 pac we Włodawie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 dywizjonem haubic 155 mm 9 pac. Walczył w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 52791) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji fizycznej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; *Awanse oficerskie*, s. 397/114; WBH; Straty; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=570>.

POHORSKI Tadeusz, por. W styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą 90-osobowego oddziału G-360 w Holzhausen an der Heide.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

POHOSSKI Gracjan „Gruszecki Piotr”, ur. 15 XI 1914 w Mińsku Litewskim, ppor. piech. sł. st. (1 X 1937), por. NSZ, kpt. OW. Ukończył Szkołę Kadetów nr 1 we Lwowie (matura 1935), skąd wyniósł znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego, oraz Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1935-1937). Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 3 komp. karabinów maszynowych 1 pp Leg. w Wilnie, a w sierpniu 1939 został przydzielony do Ośrodka Przeciwpancernego „Baranowicze”. Podczas kampanii wrześniowej uczestniczył w walkach toczonych przez 1 pp Leg, a po jego rozbiciu znalazł się w SGO „Polesie”. Po bitwie pod Kockiem dostał się do niewoli i przebywał w oflagach II B Arnswalde, od 1940 w II C Woldenberg (nr jeniecki 1825), a następnie w Lubece. Po uwolnie-

niu znalazł się w Samodzielnym Zgrupowaniu Pöhls POW Lubeka, a latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 17 VIII 1945 pozostawał w dyspozycji oficera oświatowego Brygady. 18 X 1945 przydzielono go do komp. liniowej OZB, od 30 X 1945 był d-cą plutonu w komp. 4008, 16 II 1946 został awansowany do stopnia por. „na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych”. Od 16 II 1946 był zastępcą d-cy komp. 4008, następnie d-cą komp. 4019 zlikwidowanej w ramach redukcji w 1947. Wraz z grupą byłych wartowników trafił do obozu DP w Ambergu, gdzie przebywał do stycznia 1948 i był przewodniczącym Koła ZbW. Po wznowieniu rekrutacji został ponownie przyjęty do oddziałów wartowniczych i od 19 I 1948 był d-cą komp. 4128. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Mieszkał w Mountain City w stanie Tennessee, następnie w Chicago. 26 VI 1962 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 28 VI 1993 w Carlsbad w stanie Nowy Meksyk. Pochowano go na cmentarzu Sunset Garden.

ABS-Rejestr, s. 110; SPP, Kol. 21/4; *Awanse oficerskie*, s. 28/391; *Rocznik oficerski 1939*; *Rozkazy 1944* nr 318rs (tu: Pohorski), 367, 384, 393, 405; *Rozkazy 1946* nr 40; Straty (tu: Pohoski G.); FS (tu: Pohoski G.); <http://www.stankiewiczze.com/index.php/index.php?kat=43&sub=689>.

POLIONIS Kazimierz, ur. 4 III 1893 w Gabryjałowszczyźnie pow. Oszmiana, syn Antoniego i Michaliny z Bobrowskich, kpt. taborów sł. st. (1 I 1928), kpt. OW. Ukończył szkołę realną w Wilnie (1913). W czasie I wojny światowej służył w armii rosyjskiej, w 1915 ukończył szkołę oficerską w Oranienbaumie (Łomonosowie). Po powrocie do kraju służył w WP w szeregach 77, 44 i, od 1934, 60 pp w Ostrowie Wielkopolskim. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą komp. gospodarczej i oficerem taborowym 60 pp. Po dostaniu się do niewoli 19 IX 1939 pod Nową Wsią nad Bzurą przebywał w oflagach VII B Eichstätt (1939-1942) i VII A Murnau. 17 XII 1945 rozpoczął służbę w OW. Był oficerem w obozie szkoleniowym w Mannheim-Käfertal; organizował kursy kucharskie (1947). Po likwidacji obozu w Käfertalu wrócił do kraju. Odznaczenia: VM, KW, SKZ, KZWŁŚr, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921.

Rocznik oficerski 1939; wzmianki w „OW”; Straty; WBH (<https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/I.482.71-6406.pdf> (fot.); https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12571.pdf).

POLITOWSKI Tomasz, ur. 3 IX 1911 w Rozdrażewie pow. Krotoszyn, syn Józefa i Michaliny z Dutkowskich, robotnik, por. OW. Podczas okupacji został wywieziony na roboty przymusowe. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW, w których dosłużył się stopnia oficerskiego. W latach 1949-1959 pracował w komp. 4503 w Neubiberg, przemianowanej na szwadron wartowniczy 7316.

Wolak, s. 306; wzmianka w „OW”; Straty; FS; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14943#show>.

POLNIASZEK-POLAŃSKI Józef „Wawer”, „Rawicz”, ur. 30 XI 1896 w Turdzie w Siedmiogrodzie, syn Wincentego i Katarzyny z Hullów, mjr int. sł. st. (1 I 1936). Ukończył gimnazjum w Dębicy i Szkołę Oficerów Intendentury w Warszawie (1918/19). W czasie I wojny światowej służył w LP. Podczas kampanii wrześniowej zarządzał Składowicą Materiału Intendenckiego nr 2 w Lublinie. Uniknął niewoli. W czasie okupacji był żołnierzem AK (kwatermistrzostwo Okręgu Warszawskiego) i Polskiej Armii Ludowej. Po kapitulacji powstania opuścił Warszawę jako cywil i został wywieziony na roboty przymusowe. Wolność odzyskał 10 IV 1945. Po wojnie służył w OW; wiosną i latem 1945 był d-cą samodzielnego batalionu wartowniczego w Rheinau na przedmieściach Mannheim; został usunięty z pracy we wrześniu 1945 na skutek nieporozumień z amerykańskimi przełożonymi. Po zakończeniu służby wrócił do kraju i zadeklarował gotowość kontynuowania pracy w WP, jednak tzw. Komisja Rehabilitacyjna w wystawionej opinii stwierdziła: „Typ wybitnie koniunkturalny. Bez wyraźnego oblicza politycznego. Do Armii nie nadaje się”, co położyło kres jego zabiegom. Zmarł 30 XI 1958 w Oławie. Odznaczenia: KN, KW (dwukrotnie), ZKZ.

Rocznik oficerski 1939; Awanse oficerskie, s. 347/11 (tu: Polniaszek J.); Gałęziowski; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12790.pdf, tu: ur. w Tusnathfürdő); <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jozef-polniaszek,35556.html>.

POŁOMSKI Stanisław Miłosz, ur. 20 III 1911 w Kramsku pow. Konin, syn Michała i Józefy z Jastrzebskich, ppor. rez. piech. (1 I 1938), absolwent Gimnazjum im. T. Kościuszki w Łomży (matura 1930), Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Poznańskiego (mgr matematyki 1937) i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty 25 DP w Kaliszu-Szczypiornie; deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego i niemieckiego. W latach 1937-1939 pracował w Kutnie jako nauczyciel w Gimnazjum Kupieckim i Gimnazjum Krawieckim. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem d-cy baonu 37 pp. Do niewoli dostał się 1 X 1939 w Puszczy Kampinoskiej; przebywał w oflagach VII B Eichstätt i VII A Murnau (nr jeniecki 452). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Od 19 VII 1945 do 31 VIII 1946 był oficerem i tłumaczem 8940 MCL Co w Vrigne-Meuse w Ardenach. We wrześniu 1946 wrócił do kraju. Zmarł 15 IV 1975 i został pochowany na cmentarzu komunalnym w Pabianicach.

Lista imienna (tu: Miłosz); *Awanse oficerskie*, s. 227/921; Straty (tu: Miłosz); WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_13993.pdf); <https://pabianice.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=2840> (tu: Miłosz).

POŁOSA Czesław, ur. 17 VII 1922 w Warszawie, ppłk OW, mgr ekonomii. 1 III 1943 został aresztowany i osadzony na Pawiaku, a 4 IV 1941 wysłany do KL Auschwitz (nr obozowy 12711). Po wojnie podjął pracę w OW, gdzie dosłużył się stopnia ppłk.; w ostatnich latach życia był związany z komp. 4506. Zmarł 16 VIII 1972 w Speyer.

Straty; KJ; <http://www.tenhumbergreinhard.de/transportliste-der-deportierten/transportliste-der-deportierten-1941/transport-04041941-warschau.html>.

POMIRSKI Paweł „Pawłowski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **PAWŁOWSKI** Paweł, ur. 1 IX 1919, ppor. rez. piech., student, absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy NSZ w Gdyni (1943); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1946). Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 26 VI 1945 został przydzielony do sztabu jako oficer do specjalnych zleceń, 3 XI 1945 przeniesiono go z grupy oficerów do specjalnych zleceń do dyspozycji mjr. „Aleksandra”. Od 18 II 1946 był tłumaczem w szwadronie kawalerii.

ABS-Rejestr, s. 146; *Rozkazy 1944* nr 277, 362, 367, 379; *Rozkazy 1946* nr 34a, 41.

PONIKOWSKI Zygmunt Józef, ur. 15 I 1907, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938), absolwent gimnazjum (matura 1926). Ukończył kurs unitarny w Szkole Podchorążych Piechoty w Różanie (1926-1927) i Oficerską Szkołę Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1927-1929). Po promocji na stopień ppor. (15 VIII 1929) był d-cą plutonu w 51 pp w Brzeżanach; od 1938 d-cą 2 komp. 51 pp, na czele której walczył w kampanii wrześniowej, m.in. w rejonie Skarżyska. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 12); 17 XII 1945 odszedł do służby w OW, od lutego 1946 (tj. od chwili powstania) był d-cą kompanii oficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, od 1 II 1948 d-cą komp. 7111 w Wiesbaden-Dotzheim, przemianowanej na 7314 szwadron lotniczy; po zakończeniu służby wyemigrował w marcu 1950 do USA. Zmarł w maju 1976 w Brooklynie w stanie Nowy Jork.

Awanse oficerskie, s. 433/211; *Rocznik oficerski 1939*; Krogulski, s. 53; Straty (tu: oficer 37 pp.); WBH; FS; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=689>.

PONKA Konrad, ur. 19 II 1913 w Leżycach, ppor. rez. piech. (1 I 1936). Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 52590). Na początku 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Był pierwszym d-cą (1 VII – 20 XI 1949) szwadronu wartowniczego 7317 „Fit. A” w bazie lotniczej w Kaufbeuren. W 1951 wyemigrował do USA. Zmarł 15 XII 1993 w Nowym Jorku.

Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 161/2996; Straty; Krogulski, s. 83; FS (tu: Conrad Ponka).

POPŁAWSKI Edward, ppor. W 1947 był d-cą oddziału wydzielonego (Det. „A”) Fürth komp. 4133.

Wzmianka w „OW”.

POPLAWSKI Roman Marcin „Kania”, „Roman”, „Komicz”, ur. 22 III 1924 w Warszawie, ppor. NSZ (27 IX 1944), urzędnik prywatny i praktykant handlowy. Ukończył konspiracyjną szkołę średnią (duża matura); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1946). Od 1 III 1941 należał do ZJ-NSZ w Warszawie; po ukończeniu Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty NSZ (1942/43) został awansowany na st. strz. z cenz. (19 IV 1943) i kpr. pchor. (19 X 1943). Podczas powstania warszawskiego walczył na Żoliborzu i wtedy też uzyskał stopień oficerski. Miasto opuścił z grupą rannych, dzięki czemu uniknął niewoli. Jesienią 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i 6 X 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 16 X 1945 przydzielono go do komp. liniowej OZB, od 20 X 1945 był d-cą III plutonu w komp. 4006. W październiku 1950 wyemigrował do USA. Mieszkał w Chicago (1950-1954). 20 IV 1954 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 2 XI 2002 w Honolulu na Hawajach. Pochowano go na National Memorial Cemetery of the Pacific.

ABS-Rejestr, s. 67; ZE nr 464 (tu: d-ca plutonu od 15 X 1945), ABS-11; ABS-SO nr 5470; ABS-KW BS nr 464; *Rozkazy 1944* nr 363, 367, 375, 389; FS; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Roman_Poplawski_1.

POPLAWSKI Stanisław „Flis”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **FLIS** Stanisław, ur. 1 V 1907 w Warszawie, ppor. rez. art., por. AK, kpt. NSZ, inżynier rolnik, absolwent Politechniki w Dublinach i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1935/36), deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). W czasie kampanii wrześniowej był oficerem ogniowym 5 pal, walczył w obronie Warszawy, był dwukrotnie ranny. 27 IX 1939 dostał się do niewoli, z której uciekł 13 XI 1939. Od 18 XI 1939 był zaangażowany w działalność konspiracyjną. Od listopada 1940 do kwietnia 1941 przebywał w sowieckim więzieniu w Stanisławowie. Od kwietnia 1943 był zastępcą d-cy (→ T. Matyszewskiego) partyzanckiego leśnego oddziału AK „Milczyce” (8 komp. 26 pp AK) i C-2 „Warta” (Delegatura Sił Zbrojnych). 11 XI 1944 został rozkazem Dowództwa Oddziałów Leśnych „Warta” Lwów awansowany do stopnia por. W lipcu 1945 przedostał się wraz z oddziałem do marokańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 20 X 1945 był zastępcą d-cy komp. 4006; 22 XII 1945 został „na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych” awansowany do stopnia kpt. Od 25 I 1946 był d-cą komp. 4084 i propagatorem sportu wśród wartowników. Po rozwiązaniu kompanii 30 IX 1947 wraz z podkomendnymi trafił do obozu DP w Ingolstadt, gdzie stanął na czele Koła ZbW komp. 4084 i Koła SZBS nr 402 (1948). 16 VIII 1948 wyjechał z Ingolstadt na czele 60 ludzi do pracy w zakładach metalurgicznych w Le Creusot w Burgundii. W 1950 wyemigrował do Australii. Odznaczenia: VM, KW.

SPP, Kol. 21/140; ABS-Rejestr, s. 64; ZE nr 154, ABS-9 (tu: ppor.: 1 I 1938); ABS-SO nr 3539; ABS-KW BS nr 154; Węgrzyn: Rozpracowanie „Zdrajcy” WUBP Szczecin IPN 00231/171, t. 1;

Rozpracowanie „Sudety” WUBP Kielce IPN 00231/171, t. 4 (tu: ps. „Lis”. UB odnotowało, że wrócił do Polski w styczniu 1947 r., wymeldował się do Babska pow. Tomaszów, woj. Łódź; poszukiwano jego miejsca zamieszkania); *Rozkazy 1944* nr 366, 367, 373, 381, 382, 421; *Rozkazy 1946* nr 21; „OW” 1948, nr 6, s. 4; Matyszewski.

POPŁOŃSKI Aleksander, ur. 22 IX 1923 w Tomaszowie, mjr OW. Podczas okupacji został wywieziony na roboty przymusowe. Po wojnie służył w OW, w latach 1947-1945 w Bambergu, Regensburgu, Monachium, Bremie i Kaiserslautern, a od lutego 1954 w komp. 4104 w Pirmasens, której d-cą został w grudniu 1977. Zmarł 18 X 1987 w Mannheim.

Straty; KJ.

PORAY-WYBRANOWSKI Jan Mikołaj Celestyn „Radosz”, ur. 18 VI 1891 w Tuczach pow. Hrubieszów, por. rez. kaw. (1 II 1922), mjr NSZ, ziemianin, ojciec → Marii, → Hanny i → Józefa, właściciel majątku Obra pow. Wolsztyn, oficer 17 puł. Po skazaniu 7 X 1939 przez Niemców na śmierć został dzięki interwencji miejscowej ludności niemieckiej uratowany, ale wysiedlono go do GG; od 1942 dzierżawił majątek Borów, który stał się miejscem oparcia dla oddziałów NSZ w Lubelskiem. W maju 1943 został awansowany do stopnia rtm. NSZ; od lata 1944 był komendantem Okręgu VIII NSZ Częstochowsko-Śląskiego; w październiku 1944 awansowano go do stopnia mjr. NSZ. W 1946 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej, dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i służył w kompaniach wartowniczych. Wyemigrował do Argentyny, następnie do Kanady i USA. Zmarł 27 V 1959 w Greenpoint w stanie Nowy Jork i został pochowany na cmentarzu St. Charles na Long Island.

Wykaz Zeszytów Weryfikacyjnych Żołnierzy NSZ przedstawionych Komisji Weryfikacyjnej dla NSZ przy Sztapie Głównym, ABS-Akta Zaleskiego; *Rocznik oficerski 1934*, s. 120/2, 979 (tu: Wybranowski Jan); Chodakiewicz; Jurewicz; <http://chintic.netfirms.com/genealogy/fam01517.html>.

PORAY-WYBRANOWSKI Józef „Świder”, ur. 17 XI 1919 w Obrze pow. Wolsztyn, syn → Jana i Elżbiety, ppor. NSZ, rolnik, absolwent szkoły średniej; deklarował znajomość j. francuskiego i niemieckiego (1946). Po ukończeniu konspiracyjnej Szkoły Podchorążych AK w Sokołowie Podlaskim (1942) został awansowany do stopnia plut. pchor. W 1943 był więziony w Treblince; został wykupiony i wstąpił do partyzanckiego oddziału „Stepa” (1 Pułk Legii Nadwiślańskiej Ziemi Lubelskiej), w którym awansował do stopnia ppor. Od czerwca 1944 był zastępcą d-cy oddziału AS nr 2 Okręgu VIII NSZ Częstochowsko-Śląskiego. W 1946 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 19 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4100. Pod koniec lat 40. wyemigrował do Argentyny, następnie do Kanady i USA. Pod koniec życia mieszkał w Whittier (Kalifornia). Spisał wspomnienia *Stepowcy. Wspomnienia żołnierza Armii Krajowej*.

wej z walk batalionu NSZ „Stepowcy” w roku 1943 i 1944, których fragment ukazał się na łamach „Szczerbca”. Zmarł 24 VIII 2000 w Los Angeles. Odznaczenia: KW (20 XII 1944, za działalność w Lubelskim Okręgu NSZ).

ABS-Rejestr, s. 10015; *Rozkazy 1944* nr 133z2; *Rozkazy 1946* nr 16, 24; J. Poray-Wybranowski, *Bój pod Borowem*, „Szczerbiec” 1994, nr 6, s. 59-61; J. Gnat, *Lista żołnierzy*, s. 89; Chodakiewicz, „Szczerbiec” 2003, nr 12, s. 266; FS.

PORZYCKI Władysław, ur. 20 V 1902, por. rez. art. (19 III 1939) z przydziałem do 5 dywizjonu artylerii plot. Podczas kampanii wrześniowej dowodził I plutonem 24 Baterii Artylerii Przeciwlotniczej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 611). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 430 Ta w Laon w departamencie Aisne.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 652/119; Straty.

POSADZKI Karol, ur. 1 I 1910, ppor. rez. piech. (1 I 1937); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau (nr jeniecki 601), II C Woldenberg i po ewakuacji w Lubece, skąd przedostał się do OPO Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 187/817; Straty.

POŚPIEW Henryk „Matera”, ur. 15 VI 1911 w Zawierciu, ukończył średnią szkołę zawodową, technik-mechanik. W czasie okupacji był żołnierzem AK i awansował do stopnia ppor. Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 22 III 1946 został d-cą plutonu w komp. 4011 w Norymberdze.

ABS-Rejestr, s. 1009; *Rozkazy 1946* nr 89.

POTOCZEK Andrzej Józef, ur. 30 XI 1897, kpt. uzbrojenia sł. st. (1 I 1933), ppłk OW. Do wybuchu wojny był kierownikiem referatu w Biurze Budżetowym MSWojsk. Po wojnie współpracował z PMW w Paryżu, był czynnym członkiem SPK, a w latach 50. oficerem OW, m.in. oficerem personalnym ośrodka w Verdun (1956), a następnie d-cą kompanii dowodzenia 6954 LSC Verdun (1963-1967). Po wycofaniu kompanii wartowniczych z Francji do RFN w 1967 był zatrudniony w ośrodku Germersheim (1967-1972), a po odejściu z OW mieszkał w Szwajcarii, w Zurychu (1973-1977) i Bad Ragaz (1981).

Rocznik oficerski 1939; wzmianki w „OW”.

PRAWDZIC Mieczysław, ur. 11 VIII 1920 w Łodzi, plut. pchor. WP, ppor. NSZ (18 I 1946), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii w Zambrowie (1938/39); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą francuskiego (1946). 19 XI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 30 XI 1945 został przydzielony do komp. 4013. Po ukończeniu tygodniowego kursu dla pod-

chorążych (11-18 I 1946) z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI awansowano go 18 I 1946 do stopnia ppor. i skierowano do organizowanego przez mjr. „Łuka” ośrodka wartowniczego przy dowództwie 9 Dywizji Amerykańskiej w Berchtesgaden. Od 7 III 1946 był d-cą II plutonu w komp. 4085 w Moosburg, następnie d-cą plutonu w komp. 8244 im. Zawiszy Czarnego w Walldorf (1946-1947).

ABS-Rejestr, s. 3794; ABS-SO nr 3737; *Jednodniówka 8244*, s. 8; *Rozkazy 1946* nr 403.

PRĘCZKO Józef „Jarema”, ur. 11 XII 1916 w Wólce pow. Chełm Lubelski, kpt. rez. art., handlowiec, absolwent szkoły średniej, Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1938/39) i Szkoły Oficerów Artylerii w LWP (1944/45); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Pod koniec 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej, a w początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 1 II 1946 odbywał staż w komp. 4004, 16 II 1946 został skierowany do Ośrodka w Fürstenfeldbruck; od 23 II 1946 był d-cą komp. 4086 w Fürstenfeldbruck, od 6 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal.

ABS-Rejestr, s. 10023 (uwaga: brak osoby o takim nazwisku w wykazie absolwentów XIII Kursu Wołyńskiej Szkoły Podchorążych Artylerii).

PRIEBE Eugeniusz, ur. 24 XII 1919 we wsi Tulce pow. Poznań, ppor. rez. piech., cukiernik, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Łodzi (1938/39). W czasie okupacji żołnierz NSZ w Warszawie. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Fallingbomel (nr jeniecki 225056). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 6 XI 1945 był d-cą IV plutonu w komp. 4009 w Riem, od 6 VI 1946 d-cą plutonu w komp. 4020 w Rosenheim, następnie d-cą plutonu w komp. 4250 w Monachium.

ABS-Rejestr, s. 120; ABS-SO nr 3569; *Rozkazy 1944* nr 383, 386, 393; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Eugeniusz_Priebe; Straty.

PRILL Edwin, ur. 19 IX 1909 w Bysławiu pow. Tuchola, por. rez. piech. (1 I 1938), kpt. OW. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 249) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji fizycznej i nadaje się do służby liniowej. W początkach 1946 podjął pracę w OW. Był zastępcą d-cy komp. 4155 w Ludwigsburgu rozwiązanej 25 XI 1947 i d-cą komp. 4158 w Bremen-Blumenthal (1949-1951) w amerykańskiej enklawie okupacyjnej nad Morzem Północnym. Zmarł 21 III 1952 w Bremie.

Awanse oficerskie, s. 587/347; Straty; Dössel (tu: Bryll); KJ; <https://digitalcollections.its-arolsen.org/03020101/name/pageview/3153101/3383992> (fot.).

PROCYK Wiktor, ur. 29 VIII 1907 w Sanoku, syn Michała, urzędnik skarbowy, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 2 psp w Sanoku. Ukończył Gimnazjum Klasyczne im. Kazimierza Morawskiego w Przemyśle (matura 1927) i przeszkolenie w Baonie Podchorążych Rezerwy Piechoty w Gródku Jagiellońskim (1928/29); deklarował średnią znajomość j. angielskiego (1946). Przed wybuchem wojny pracował w Urzędzie Skarbowym w Przemyśle (1929-1939). Podczas kampanii wrześniowej był płatnikiem III bat. 5 psp (24 VIII – 5 IX 1939) i oficerem gospodarczym 6 DP (9-19 IX 1939). Po dostaniu się do niewoli 20 IX 1939 pod Tomaszowem Lubelskim przebywał w oflagach VII A Murnau (nr jeniecki 405) i VIII A Kreuzburg. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Szybko zrezygnował z pracy i wrócił do Niemiec; był kandydatem do grupy oficerów łącznikowych OW. Po powrocie do kraju na początku listopada 1946 mieszkał w Katowicach, gdzie zmarł 14 V 1993. Pochowano go na cmentarzu przy ul. Sienkiewicza.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 82/1936, 574; 90/8, 5939; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_13013.pdf); FS.

PROKOP Jerzy, ppor. W 1947 był oficerem w komp. 4240 w Kassel. Zorganizował w niej kompanijne koło YMCA (1947).

PROKOP Jerzy Zbigniew „Czajka”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **CZAJKA** Jerzy, ur. 30 IV 1918 w Sanoku, ppor. broni panc. sł. st., absolwent szkoły średniej, Szkół Podchorążych Rezerwy Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1936-1939) i w Modlinie (1936/37, pułk pancerny). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 24 XI 1945 mianowano go d-cą plutonu w komp. 4014 w Monachium. Od 25 II 1946 przebywał w Ośrodku Fürstenfeldbruck. 2 IV 1946 objął dowództwo plutonu w komp. 4086 stacjonującej w Fürstenfeldbruck i Ingolstadt. W październiku 1949 wyemigrował do USA. Mieszkał w Chicago (1949-1995), a następnie w Smithville w stanie Oklahoma. 14 II 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 3 I 1999 w Smithville.

ABS-Rejestr, s. 3671; *Rozkazy 1944* nr 403, 404, 409, 411; *Rozkazy 1946* nr 47; FS.

PROWIŃSKI Roman Michał „Oksza”, ur. 26 III 1895 w Brzeżanach, por. art. w stanie spoczynku (1 V 1922) z przydziałem do kadry oficerskiej Okręgu nr IV. Podczas okupacji był żołnierzem AK, gdzie został awansowany do stopnia kpt. Brał udział w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał m.in. w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 224740). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji jako d-ca jednostki 440 T w Betz w departamencie Oise. Z pracy zrezygnował po 8 VIII 1945. W październiku 1950 wyemigrował do Nowej Zelandii. 4 II 1951 został wybrany na pierwszego prezesa Zarządu SPK w tym kraju. Zmarł 14 X 1969 w Wellington i pochowany został na Karori Cemetery.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 344/2, 910; FS; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/roman-prowinski,36110.html>; <https://www.findagrave.com/memorial/221587627/roman-michal-prowinski#view-photo=224103500> (tu: kpt.).

PRYSZCZEWSKI Alfred, ur. 26 II 1896 w Hordyni pow. Sambor, syn Pawła, kpt. piech. sł. st. (1 I 1936). 1 III 1936 został mianowany oficerem mobilizacyjnym 44 pp w Równem, w 1939 był kierownikiem referatu zasobów terenowych w sztabie DOK X Przemyśl. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Po odzyskaniu wolności uczestniczył w organizowaniu POW Langwasser, a następnie przez dwa lata (15 I 1946 – 19 XII 1947) był d-cą sformowanej tam komp. 4131 pełniącej służbę przy lotnisku w Oberpfaffenhofen.

Awanse oficerskie, s. 352/237; Krogulski, s. 74; Weisbach; Straty; WBH.

PRZEDPEŁSKI Stefan „Jastrzębski”, ur. 20 IX 1922 w Woli Pierowej pow. Kutno, syn Zygmunta i Jadwigi z Kostrzeńskich, ppor. rez. piech. (20 IX 1944), kpt. OW, rolnik; ukończył Gimnazjum im. Sułkowskich w Radzynie (1939), Zawodową Szkołę Rolniczą w Warszawie (1941-1943) i konspiracyjną Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty AK (1941/42); deklarował znajomość j. francuskiego (1946). Podczas powstania warszawskiego był zastępcą d-cy plutonu, 13 VIII 1944 został ranny. Po kapitulacji przebywał w obozie przejściowym w Ożarowie, w Stalagu 344/318 Lamsdorf, od 20 I 1945 w Oflagu II D Gross-Born, od 30 I 1945 w Stalagu X B Sandbostel, następnie w Oflagu X C Lubeka (nr jeniecki 102672). Do Brygady Świętokrzyskiej przybył jesienią 1945 z I Zgrupowania POW Lubeka; od 20 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4013, a od 6 II 1946 d-cą plutonu w komp. 4104. Po rozwiązaniu kompanii w 1947 przebywał w obozie DP w Erlangen, gdzie rozpoczął studia na Wydziale Ekonomicznym tamtejszego uniwersytetu. W marcu 1948 wrócił do kraju i rozpoczął studia na SGGW. Zmarł 13 V 2001 w Warszawie. Odznaczenia: KW (1944).

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3669; ABS-KW BS nr 245; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11194.pdf); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Stefan_Przedpelski.

PRZEGONIA-KULIKOWSKI Janusz, ur. 13 XI 1907 w Kijowie, plut. pchor. AK, urzędnik. W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie (drużyna budowlana 3 Batalionu Pancernego „Golski”). W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224835), następnie w Lubece. W połowie grudnia 1945 odkomenderowano go z I Zgrupowania POW Lubeka do pracy w OW w Bawarii. W okresie służby w OW został awansowany do stopnia ppłk. (1969). Był d-cą I plutonu komp. 4507 i d-cą komp. 8905 w Esslingen (1967-1977). Po przejściu na emeryturę mieszkał w Groß-Zimmern pow. Darmstadt-Dieburg. Tam zmarł 30 VI 1993 i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

Rozkaz dzienny nr 122 z 19 XII 1945 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/janusz-kulikowski,25655.html> (tu: kpr. pchor.); Notatka służbowa z rozmowy z wartownikiem Michałem Korbaczem z 11 IX 1957 r., IPN BU 01227/154, s. 150; wzmianki w „OW”; Straty (tu: Przegonia Janusz); FS (tu: Przegonia-Kulikowski Janusz).

PRZEPIÓRKA Mieczysław, ur. 8 VIII 1913 w Maruszowie pow. Radom, ppor. rez. piech. (1 I 1937), por. OW. Podczas okupacji był aresztowany i więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 37665), następnie w KL Gross-Rosen, a od 10 II 1945 w KL Buchenwald. Po zakończeniu wojny służył w OW, był oficerem 4010 LSCo, a w latach 60. służył w komp. 8533 (LS Maint & Smk Genr Co) wchodzącej w skład tzw. Batalionu Smokowego. W latach 1953-1955 prowadził zajęcia na kursie gimnazjalnym w komp. 4010. Zmarł 7 II 1975 w Mannheim.

Awanse oficerskie, s. 202/2577; Straty; KJ.

PRZYBYLSKI Lucjan, ur. 21 III 1914 w Gołkowie pow. Brodnica, syn Józefa i Pelagii z Chmielewskich, ppor. rez. piech. (1 I 1938), nauczyciel, absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Kaliszu (1934/35); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). W czasie okupacji został wywieziony do Niemiec. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 20 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4013. W latach 50. dowodził komp. 4243 (1954) i 4207 (1955). Prowadził kompanijny chór, a w latach 1958-1959 był w komp. 4023 nauczycielem nauczania podstawowego. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 15 XI 2000 w Waszyngtonie w Dystrykcie Columbia.

ABS-Rejestr, s. 3668; *Rozkazy 1944* nr 394, 400; *Awanse oficerskie*, s. 244/2878; wzmianki w „OW”; Straty; FS.

PRZYBYLSKI Władysław, ur. 12 V 1913 w Wylatowie pow. Mogilno, ksiądz, chrystusowiec, wyświęcony w 1940. Ukończył Państwowe Gimnazjum Staroklasyczne w Trzemesznie oraz Seminarium Duchowne w Gnieźnie, Poznaniu i Krakowie. Do grudnia 1943 pracował w diecezji tarnowskiej, następnie dobrowolnie wyjechał do Niemiec jako robotnik, aby prowadzić pracę duszpasterską wśród robotników przymusowych; pracował w fabryce porcelany w Selb k. Bayreuth. Po wojnie był kapłanem OW we Frankfurcie i Ansbach (1945-1947) oraz obozów DP w Fürth, Pegnitz i Ansbach. Po powrocie do kraju i ukończeniu studiów historycznych na Uniwersytecie Poznańskim (1947-1951) był dyrektorem Niższych Seminarium Duchownych w Poznaniu, Bydgoszczy i Ziębicach. W 1963 wyjechał przez Francję do RFN i osiadł w Essen. Był współzałożycielem i pierwszym prowincjałem prowincji chrystusowców w Niemczech (1965-1983). Po przejściu na emeryturę wrócił do kraju i mieszkał w ośrodkach zakonnych we Władysławowie i Puszczykowie. Zmarł 3 VI 1998 w Puszczykowie.

https://www.chrystusowcy.pl/schematyzm?kaplan_id=414ebbcf6873e0ef850e3f2a2.

PRZYBYSZEWSKI Czesław, ur. 1 VII 1894 w Olkuszu, syn Piotra, por. piech. w stanie spoczynku z przydziałem do kadry oficerskiej Okręgu nr VI we Lwowie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem sztabu 55 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie przejściowym w Bochni, następnie w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 439). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w komp. 8952 w Mailly-le-Camp w departamencie Aube. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 332/1, 969; Straty; WBH.

PRZYBYSZEWSKI Longin, ur. 20 I 1905 w Błominie-Jezach pow. Płońsk, kpr. pchor., ppor. NSZ (18 I 1946), chemik. Ukończył szkołę średnią, przez dwa lata był alumnem seminarium duchownego, dwa lata studiował w Szkole Nauk Politycznych i przez trzy lata na Politechnice w Warszawie. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii w Ostrowi-Komorowie (1929/30); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Jesienią 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej i 2 X 1945 został przydzielony do komp. nr 7, a następnie (11 X 1945) wcielono go do plutonu żandarmerii. 10 I 1946 został powołany na tygodniowy kurs podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI, po którego ukończeniu awansował do stopnia ppor. Od 18 I 1946 odbywał staż w O. IV Brygady, a 20 IV 1946 został d-cą plutonu w komp. 4104, przemianowanej na 4028. 13 V 1946 przeniesiono go wraz z całym plutonem do komp. 4018; jesienią 1947 był d-cą plutonu w komp. 4016.

ABS-Rejestr, s. 3791; *Rozkazy 1944* nr 352, 359, 420las, 421, 426; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 34, 94, 104, 105, 111.

PRZYGODA Jan, ppor. W styczniu 1946 był na stażu w 182 LSC Mannheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **PRZYGODA** Jan, ur. 1913, ppor. lotn. sł. st. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 1 plot. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32112).

Straty.

PSTRĄG Zdzisław Stefan, ur. 27 IX 1914 w Krakowie, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938). Przed wybuchem wojny i podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 9 komp. 51 pp w Brzeżanach. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 30), II E Neubrandenburg i II D Gross Born. Po wojnie służył w OW, był oficerem w komp. 4006 w Kassel. Przygotował dekoracje na akademię (15 VIII 1950) z okazji Dnia Żołnierza, był animatorem życia kulturalnego kompanii. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 7 IV 2008 w Bridgeport w stanie Connecticut. Pochowano go na Mountain Grove Cemetery.

Awanse oficerskie, s. 38/390; *Rocznik oficerski 1939*; wzmianki w „OW”; Straty; FS; <https://www.legacy.com/us/obituaries/ctpost/name/zdzislaw-pstrag-obituary?id=24018279>.

PU CZYŃSKI Stanisław, ur. 2 V 1920 w Szopienicach pow. Katowice, syn Antoniego i Marii ze Skowronów, ppor. NSZ (18 I 1946), absolwent szkoły średniej oraz Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 73 pp w Katowicach; deklarował znajomość j. angielskiego, niemieckiego i słowackiego (1946). Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 18 XII 1945 został wcielony do plutonu żandarmerii w stopniu sierż. pchor.; po ukończeniu tygodniowego kursu dla podchorążych (11-18 I 1946) z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI został 18 I 1946 awansowany do stopnia ppor. piech.; od 18 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4009. Od 25 II 1946 przebywał w Ośrodku Fürstenfeldbruck; 2 IV 1946 został d-cą plutonu w komp. 4086. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 20 IV 1965 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 12 VII 1998 w Angel Fire w stanie Nowy Meksyk.

ABS-Rejestr, s. 3776; *Rozkazy 1944* nr 417; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 48, 54; FS.

PUĆ Henryk „Harpun”, ur. 16 VIII 1920 w Manasterzu pow. Przeworsk, ppor. AK (11 XI 1944), młynarz. Ukończył wojskową Szkołę dla Małoletnich nr 2 w Śremie (1938), gimnazjum i liceum w konspiracji oraz szkołę podchorążych przy obwodzie AK Markowa (1943). Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 9 pp. Od 23 IX 1939 przebywał w niewoli, z której uciekł. Od 1 VI 1942 działał w konspiracji, w marcu 1943 został awansowany na kpr. pchor.; od 1 VI do VII 1944 należał do partyzanckiego oddziału „Diabeł”. Działalność konspiracyjną kontynuował po zakończeniu wojny. W październiku 1946 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej, od 1 XI 1946 przebywał w komp. oficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Od stycznia 1947 był d-cą plutonu w komp. 4096 w Ingolstadt, w marcu 1947 przez kilka dni był oficerem sekcji łącznikowej przy 192 LSC, w tym samym miesiącu został d-cą plutonu w komp. 4086, w której służył jeszcze 30 VI 1948. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 25 VIII 1997 w Katowicach i został pochowany na cmentarzu przy ul. Sienkiewicza.

ZE nr 484, ABS-104; ABS-SO nr 6279; FS.

PUDŁO Roman Józef, ur. 10 II 1912 w Delatynie pow. Nadwórna, ppor. rez. piech. (1 I 1937), por. OW. Został aresztowany w Bochni i był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 9211), KL Neuengamme, KL Dachau i od 20 IX 1942 w KL Buchenwald (nr obozowy 8999). Po wojnie był oficerem POW Langwasser, od 22 XI 1945 d-cą plutonu zorganizowanej tam komp. 4027, a następnie d-cą komp. lotniczej 4133 (5 II – 15 V 1948). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, a pod koniec życia wrócił do kraju. Zmarł 19 X 1983 w Krakowie i został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

Awanse oficerskie, s. 198/2058; Krogulski, s. 83; Straty; <https://www.zck-krakow.pl/locator/2?name=Roman&sname=Pudło&dyear=>.

PUDYKIEWICZ Bogdan Gabriel, ur. 18 III 1902 w Warszawie, kpt. piech. sł. st. (1 I 1935), kpt. OW, uczestnik walk o granice 1919-1920; po wojnie polsko-bolszewickiej był zawodowym podoficerem. Po ukończeniu kursu dla podchorążych piechoty w Grudziądzu i awansie na ppor. służył w 32 pp w Modlinie, a następnie był d-cą plutonu w 21 pp w Warszawie, instruktorem w Baonie Podchorążych Rezerwy Piechoty, oficerem 28 pp, a od 1935 d-cą 6 komp. 73 pp w Katowicach. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 6 komp. ckm Grupy Fortecznej „Katowice”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 342). Po wojnie służył przez 16 lat w OW, w których był m.in. d-cą stacjonującego w Weinheim we wrześniu 1945 oddziału wartowniczego II baaonu PZW Mannheim-Käfertal (90 ludzi), następnie w styczniu 1946 bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. 4221 w Weinheim, d-cą komp. 4203 w Mannheim-Käfertal (1947) i komp. 4189 w Schwetzingen (1952-1956), a po jej reorganizacji d-cą komp. 8532 w Mannheim-Schönau (1956-1961), będącej częścią tzw. Batalionu Smokowego. Zmarł 2 IX 1961 w Heidelbergu. Odznaczenia: KW, SKZ.

Awanse oficerskie, s. 313/100; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Strękowski, s. 35 (tu: Roman); wzmianki w „OW”; „Szlak” 1947, s. 46; KJ; <http://www.stankiewiczze.com/index.php/index.php?kat=43&sub=689>.

PULCELIK Roman Julian, ur. 8 II 1916 we Lwowie, syn Józefa i Marii z Dawidowiczów. W początkach 1943 został aresztowany i zesłany do obozu koncentracyjnego. Przebywał w KL Majdanek (nr obozowy 1675) i Flossenbürg (nr obozowy 3523), gdzie został wyzwolony w kwietniu 1945. Latem 1945 został przyjęty do POW Langwasser, gdzie 7 XII 1945 objął dowództwo plutonu w sformowanej w ośrodku komp. 4029. Następnie pracował w komp. 4801 (1947) i 7111 (1948). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 16 IV 1993 w Bellevue w stanie Nebraska. Został pochowany na Saint John Cemetery.

Straty; Weisbach; FS; https://collections.arolsen-archives.org/de/archive/1-1-8-3_01010803-093-436.

PUPIN Antoni, ur. 7 XI 1913 w Bakszach pow. Braśław, syn Piotra, ppor. piech. sł. st. (1 X 1937). Ukończył Gimnazjum im. Ks. Grzegorza Piramowicza w Dziśnie (1934), Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty orzy 6 pp Leg. w Wilnie (1934/35) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1935-1937), deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego. Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 8 komp. 3 pp Leg. w Jarosławiu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził początkowo swoim plutonem, a od 6 września całą kompanią. Do niewoli dostał się 13 IX 1939 pod Ożarowem. Przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr je-

niecki 1544), od 23 II 1941 w II E Neubrandenburg i II D Gross Born, a pod koniec wojny ewakuowano go do Lubeki. Po uwolnieniu znalazł się w II Zgrupowaniu POW Lubeka (2 V 1945 – 17 III 1946); w początkach kwietnia 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal i po czterotygodniowym przeszkoleniu objął dowództwo plutonu (15 II 1946 – 11 VII 1947) komp. 4155 w Ludwigsburgu k. Stuttgartu, która pełniła służbę przy obozie jenieckim dla członków SS, a następnie przy amerykańskich magazynach wojskowych. W lipcu 1947 wrócił do kraju i zamieszkał w Łagowie Wielkopolskim.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Awanse oficerskie*, s. 24/41; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12600.pdf, tu: ur. 9 XI 1913).

PURSKI Tadeusz Julian, ur. 23 XI 1909, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 58 pp w Poznaniu, w którym służył także podczas kampanii wrześniowej; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej służył 58 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16395). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, od 25 VII 1945 był d-cą plutonu M-404-T LSCo.

Lista imienna; Roster; *Awanse oficerskie*, s. 95/418; Straty.

PUSTÓWKA Gustaw Adolf, ur. 3 XII 1910, ppor. rez. piech. (1 I 1935), inżynier. Podczas kampanii wrześniowej walczył w 21 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32241). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims. Zmarł w 1970.

Pułaski; *Awanse oficerskie*, s. 170/162; Straty (tu także: w kampanii wrześniowej oficer 21 pal, poległ).

PYSZCZAK Jan Eugeniusz, ur. 20 XII 1903 w Kozinkach pow. Radom, syn Wojciecha, por. rez. art. (1 I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 27 dac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 139). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 412 Tb w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny. Wrócił do kraju. Zmarł 15 I 1985 w Warszawie.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 554/117; Straty; WBH; <http://www.nekrologi-baza.pl/zlista/323>.

PYSZCZYŃSKI Jan, ur. 17 XII 1908 w Toruniu, syn Kazimierza, ppor. rez. piech. (1 I 1935), por. OW, 19 III 1934 otrzymał Odznakę Instruktorską PW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 63 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16396). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, gdzie zyskał sobie opinię „wybitnego d-cy plutonu”. W grudniu 1945

S. Brzeszczyński wystąpił „dla dobra służby wartowniczej na wniosek przełożonych amerykańskich” o awans dla niego do stopnia por. funkc. Od początku 1946 służył w OW w Niemczech, w styczniu 1946 był d-cą plutonu G-374 w Kaiserslautern, następnie oficerem w komp. 4240 w Kassel. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna (tu: Nyszczyński); Awans45; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 53/680; Straty; WBH.

PYTEL Kazimierz, ur. 1 III 1914 w Krakowie, syn Edwarda, ppor. Po zakończeniu wojny służył w OW we Francji, m.in. był oficerem w komp. 7629. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista wyjeżdżających; WBH (tu: plut. pchor.).

PYTLEWSKI Kazimierz Józef, ur. 12 IV 1912 w Drozdowie pow. Łomża, syn Zygmunta, ppor. rez. piech. (1 I 1936). 1 X 1939 dostał się do niewoli i przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 92) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Zmarł 27 I 1999 w Warszawie.

Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 149/1585; Straty; Dössel (tu: Pitlewski); WBH.

R

RABIJASZ Alfred Michał, ur. 15 III 1907 w Polance pow. Krosno, syn Michała, księgowy, ppor. rez. art. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 22 pal, księgowy. Ukończył gimnazjum w Krośnie (matura 1928); ukończył Wyższe Studium Handlowe w Krakowie (dyplom 1932) i Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1928/29). Po zakończeniu nauki pracował w Urzędzie Skarbowym w Warszawie i w przedsiębiorstwie „Ruch”. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem zwiadu 15 pal. Po dostaniu się do niewoli 19 IX 1939 w Puszczy Kampinoskiej przebywał w oflagach X A Itzehoe (15 X 1939 – 11 I 1941), X C Sandbostel (12 I – 28 X 1941), X C Lubeka (28 X 1941 – 20 IV 1942), II C Woldenberg (20 IV 1942 – 25 I 1945) i VII A Murnau (16 III – 29 IV 1945, nr jeniecki 1348). Po odzyskaniu wolności pracował nad organizowaniem polskich skupisk wojskowych w Markgröningen k. Stuttgartu (12 V – 6 VI 1945) i Mannheim (6 VI – 28 XI 1945), a następnie był bardzo dobrze ocenianym d-cą oddziału liczącego 75 ludzi (28 XI 1945 – 20 II 1946) i plutonu komp. 4226 w Karlsruhe (20 II 1946 – 9 VI 1947). W czerwcu 1947 wrócił do kraju. Początkowo mieszkał w rodzinnej miejscowości, a następnie w Gliwicach, gdzie zmarł 19 II 1976 i został pochowany na cmentarzu Lipowym.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 153/627, 634; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12008.pdf); https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/6-3-1-1_06030101-165-033; <https://gliwice.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=69689>.

RACZYŃSKA Jadwiga „Dąb”, „Janka”, ur. 24 I 1912, córka Stanisława i Doroty ze Starzyńskich, por. AK, kpt. funk. (15 V 1946). Podczas okupacji była żołnierzem ZWZ-AK. W czasie powstania warszawskiego walczyła w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywała w Stalagu IV B Mühlberg (nr jeniecki 106188). Po zakoń-

czeniu wojny dowodziła oddziałem pracy podporządkowanym 1077 LSupCo, stacjonującym we Frankfurcie nad Menem.

Straty; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jadwiga-raczynska,36825.html>.

RACZYŃSKI Włodzimierz, ur. 27 III 1907, rtm. kaw. sł. st. (19 III 1939). Przed wojną dowodził I plutonem w 1 szwadronie szkolnym Szkoły Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu. Podczas kampanii wrześniowej był kwatermistrzem 18 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II D Gross Born (nr jeniecki 425) i w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 20 IV 1945 wraz z grupą ośmiu oficerów przybył z POW Dössel do Reims i objął dowództwo powstającego tam obozu OW im. K. Pułaskiego; jesienią 1945 był d-cą komp. M-401-T w Reims. S. Brzeszczański „dla dobra służby wartowniczej na wnioski położonych amerykańskich” wystąpił o jego awans i w grudniu 1945 został mjr. funk. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „zdolnych i o dużej fachowości, ale z pewną dozą oportunistów”, którzy „mając wolny wybór pójścia lub niepójścia na front nie poszliby”, ale mimo to uznano go za nadającego się do objęcia stanowiska etatowego w powstającym PKPR.

Sprawozdanie z 2 VI 1945; Roster; Awans45; Lista selekcyjna; Wniosek awansowy, A XII 86/4/206; *Awanse oficerskie*, s. 487/29; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

RADOMSKI Alfred Alfons „Alfred”, „Thunen”, ur. 14 VI 1905 w Kwieciszewie pow. Mogilno, syn Antoniego i Wandy, urzędnik, ppor. rez. art. (1 I 1932), absolwent Państwowego Gimnazjum w Krotoszynie, Akademii Handlowej w Poznaniu (1930) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1927/28); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą francuskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej służył w 4 pał; 15 IX 1939 dostał się do niewoli pod Siedlcami, ale zbiegł ze szpitala w Warszawie; w okresie okupacji był żołnierzem NSZ. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu i na Mokotowie. Po kapitulacji przebywał w obozie przejściowym w Skierniewicach, następnie w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224718). Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 11 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4104, od 20 IV 1946 d-cą plutonu w komp. 4018 w Bambergu, w którym służył do sierpnia 1947, tj. do czasu powrotu do kraju.

ABS-Rejestr, s. 10123; *Rozkazy 1946* nr 86, 88, 89, 94; *Rocznik oficerski 1934*, s. 152/574, 616; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14967#show>; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Alfred_Radomski; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11215.pdf).

„Radomyski”, w czasie służby w OW **RADOMYSKI** Włodzimierz, ur. 12 IX 1925 w Skępem pow. Lipno, ppor. piech. (30 IX 1944). Ukończył szkołę średnią, konspiracyjną Szkołę Podchorążych AK w Warszawie (sierpień 1943 – kwiecień 1944) i zaliczył cztery lata konspiracyjnych studiów medycznych; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Od 11 I 1946 był zatrudniony w szefostwie sanitarnym I Grupy Kompanii Wartowniczych.

ABS-Rejestr, s. 3764; *Rozkazy 1946* nr 9.

RADWAN Antoni „Kobra”, ur. 28 V 1925 w Kowlu, syn Jana i Jadwigi z Rawskich, ppor. piech. AK, absolwent konspiracyjnego gimnazjum i liceum w Warszawie. Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102334) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. W lipcu 1945 zgłosił się do pracy w OW we Francji. Jesienią 1945 podjął w Belgii studia techniczne. W 1954 wyemigrował z żoną do Kanady. Od lat 90. systematycznie odwiedzał Polskę. Zmarł po 2009.

Lista imienna; Straty; <http://www.1944.pl/archiwum-historii-mowionej/antoni-radwan,2010.html>; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/antoni-radwan,36918.html>.

RADWAN Jan „Stryjek”, ur. 14 XII 1889 w Zarębowie pow. Kutno, syn Antoniego i Emilii z Löwensteinów, kpt. rez. art., absolwent studiów technicznych w Belgii, inżynier budowlany. Brał udział w kampanii wrześniowej. Do niewoli dostał się 19 IX 1939 na Oksywii. Przebywał w Oflagu II A Prenzlau (nr jeniecki 440), następnie w Stalagu II D Stargard. Został zwolniony i wrócił do Warszawy. Podczas powstania warszawskiego pełnił funkcje administracyjne w sztabie odcinka „Bogumił”. Po kapitulacji przebywał w obozie przejściowym w Ożarowie, a następnie w Stalagu XXI B Schubin (nr jeniecki 225097), skąd został przekazany do Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 410 Tb w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marny. Po zakończeniu służby wrócił do kraju, zamieszkał w Gdańsku i pracował w Biurze Odbudowy Trójmiasta. Zmarł w kraju.

SPP, Kol. 21/140; Lista imienna; Straty; <http://www.1944.pl/archiwum-historii-mowionej/antoni-radwan,2010.html>; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jan-radwan,36920.html>.

RADZIKOWSKI Edward „Jar”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **JAR** Edward, **JAR-RADZIKOWSKI** Edward, ur. 2 X 1897 w Siedlcach, syn Juliana i Apolonii z Łodygowskich, por. rez. piech. (1942), absolwent gimnazjum i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty; deklarował znajomość j. rosyjskiego. Podczas okupacji był żołnierzem AK. W powstaniu warszawskim dowodził 6 komp. w zgrupowaniu „Gozdawa” („Czarnecki”), walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu

344/318 Lamsdorf i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102181). Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył 17 XI 1945 i został d-cą plutonu w komp. 4012, od 5 I 1946 był zastępcą d-cy komp. 4006 i od 30 III 1946 zastępcą d-cy komp. 4017. Od 25 V 1946 odbywał staż w komp. 4082, a 6 VI 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Zmarł 2 X 1953 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 3654; *Rozkazy 1944* nr 397, 398; *Rozkazy 1946* nr 4, 76; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Edward_Radzikowski; Straty (tu zamiennie także: poległ w powstaniu i został pochowany na Powązkach).

RADZIKOWSKI Leon, ur. 20 IX 1906 w Walbeck (Geldern) k. Düsseldorfu, syn Leonarda, ppor. rez. piech. (1 I 1934). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 21 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32468). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu pracy wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 72/2886; Straty; WBH.

RADZISZEWSKI Jan, ur. 30 I 1907 w Stasinowie pow. Słonim, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 6 pp Leg. w Grodnie, nauczyciel gimnazjalny. Ukończył uniwersytet (mgr filozofii) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grodnie (1930/31); deklarował znajomość j. francuskiego i rosyjskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 30 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagu. Do Brygady Świętokrzyskiej przybył z I Zgrupowania POW Lubeka; od 1 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4015, od 5 XII 1945 d-cą plutonu w komp. 4000, następnie oficerem oświatowym komp. 4189 w Schwetzingen. W styczniu 1950 wyemigrował do USA; mieszkał w Nowym Jorku na Brooklynie (1950).

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3685 (tu: ur. 30 V 1907); *Rozkazy 1944* nr 404, 407, 421a; *Rocznik oficerski 1934*, s. 108/3020, 422; Straty (tu: w okresie okupacji deportowany do Niemiec); FS.

RAJCA Władysław, ur. 9 VII 1899 w Krakowie, syn Franciszka, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem kadry 6 Dywizjonu Taborów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15146). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w komp. 8952a w Mailley-le-Camp w departamencie Aube. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 430/37; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

RAK Stefan, ur. 1 XII 1913, ppor. rez. piech. (1 I 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 75 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16832). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk.

Lista imienna; Awans46; *Awanse oficerskie*, s. 240/2423; Straty.

RAMBAU Wiesław, ppor., lekarz. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. 4241 w Damm.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

RATAJCZAK St., ur. 1910, ppor. rez. piech. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Wykaz (60/1097).

Być może był to **RATAJCZAK** Stanisław „Wojtek”, ur. 24 IV 1900 w Rączynie pow. Poznań, syn Marcina i Marii [Marianny] z Michalaków, ppor. AK. Podczas powstania warszawskiego żołnierz kompanii karabinów maszynowych batalionu „Oaza”, walczył na Sadybie i Mokotowie; 27 IX 1944 został wzięty do niewoli. Po kapitulacji przebywał w stalagach XI A Altengrabow (nr jeniecki 45207) i od 2 II 1945 w X B Sandbostel. Zmarł 7 VII 1996 w Warszawie.

Straty (tu: zmarł 7 VII 1995); <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/stanislaw-ratajczak,37144.html> (tu: zmarł 15 VII 1995).

RATAJCZAK Stanisław Bolesław „Steniawski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **STENIAWSKI** Stanisław, ur. 23 X 1908 w Nadziejowie pow. Środa, syn Franciszka i Franciszki z Hoffmanów, ppor. (1 I 1934), por. rez. piech. (1 I 1938), kpt. funkc. (15 V 1946) i kpt. OW, nauczyciel. Ukończył szkołę średnią i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Jarocinie (1931/32); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 1 komp. Batalionu ON „Leszno”. Do niewoli dostał się 18 IX 1939 na Polesiu. Przebywał w Stalagu I A Stablack, a następnie w oflagach XVIII A Lienz (nr jeniecki 20350), III A Luckenwalde (nr jeniecki 6538) i II C Woldenberg. W drugiej połowie listopada 1945 wyjechał z Samodzielnego Zgrupowania Oficerskiego Pöhls Polskiego Okręgu Wojskowego Lubeka do Brygady Świętokrzyskiej. Od 17 XI 1945 był zastępcą d-cy komp. 4012, od 7 I 1946 zastępcą d-cy, a następnie d-cą komp. specjalnej 4102 w Höchst; w latach 1948-1949 stał na czele komp. pracy 4041 i 4052 w Zeilsheim k. Frankfurtu nad Menem. W październiku 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Milwaukee w stanie Wisconsin (1949-1955). 23 XI 1955 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Pod koniec życia mieszkał w stanie Arkansas. Zmarł 14 III 1995 w Mountain Home w stanie Arkansas.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 131; ABS-SO nr 3093; *Rozkazy 1944* nr 392; *Rozkazy 1946* nr 5; *Awanse oficerskie*, s. 54/867, 585/240; Straty (tu także: Steniawski St.).

RATAJCZAK Zenon, ppor. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. 4238 w Backnang.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **RATAJCZAK** Zenon Maria, ur. 29 XI 1917 w Poznaniu, syn Bronisława i Ireny z Zysnarskich, plut. pchor. Od 12 VIII 1944 był więziony w KL Buchenwald (nr obozowy 19636), gdzie 11 IV 1944 został wyzwolony. Wrócił do kraju. Zmarł 11 XII 1962 w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu komunalnym Junikowo.

WBH; Straty; FS; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14976>.

RATYŃSKI Zdzisław Wincenty, ur. 22 I 1905 w Nowym Wiśniczu pow. Bochnia, syn Władysława, por. art. rez. (I I 1936). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem łączności III bat. 11 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15812). Od lata 1945 służył w OW we Francji. W związku z mianowaniem go przez Amerykanów d-cą komp. 8947 został awansowany do stopnia kpt. funkc. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 553/76; Straty (tu także: poległ 17 IX 1939); WBH.

RAUBO Lucjan, ur. 23 III 1915 w Mociosach pow. Szczuczyn, kpr. (28 VI 1939), por. piech. (26 V 1944). Ukończył (bez matury) 8 klas gimnazjum i Szkołę Oficerską w Riazaniu (15 XII 1943); deklarował znajomość j. rosyjskiego i białoruskiego (1946). Od 4 XI 1937 jako podoficer zawodowy służył w 18 pp w Skierniewicach, od 15 III 1938 w komp. szkolnej Batalionu KOP „Wilejka” i od 15 IX 1938 do 17 IX 1939 w 2 komp. Batalionu KOP „Krasne”, z którą brał udział w kampanii wrześniowej. Uniknął niewoli, ale 17 VI 1940 został aresztowany przez Rosjan i zesłany do Tobolska. Po zwolnieniu z zesłania (2 IX 1941) skierowano go do pracy. Od 26 V 1943 służył w baonie szkolnym 1 DP im. T. Kościuszki, 26 VIII 1943 skierowano go do Szkoły Oficerskiej w Riazaniu, którą ukończył w stopniu ppor. Był oficerem w dowództwie 2 i 3 DP 1 Armii (zastępcą d-cy komp. i oficerem do specjalnych zleceń w 9 pp 3 DP oraz d-cą grupy szturmowej). 26 V 1944 został awansowany do stopnia por. Po rozbiciu pułku (20 IX 1944) dostał się do niewoli i przebywał w Stalagu II C Greifswald (nr jeniecki 2896), skąd został ewakuowany do Lubeki. Od 2 V 1945 wchodził w skład Baonu Oficerskiego POW Lubeka, a 20 XI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 1 XII 1945 do czasu zwolnienia 1 VIII 1947 był d-cą plutonu w komp. 4001, następnie przebywał w obozie DP w Ingolstadt. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł 19 IV 2009 w Brighton na Tasmanii. Pochowany został na Pontville Saint Matthews Cemetery. Odznaczenia VM, KW.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3684; ZE nr 475, ABS-11; ABS-SO nr 4376; ABS-KW BS nr 475; *Rozkazy 1944* nr 404; Straty (tu: agronom); FS.

RAYSKI, por. OW. W maju 1949 był członkiem Okręgowego Komitetu Sportowego OW we Frankfurcie.

Wzmianka w „OW”.

RDUŁTOWSKI Jan, ur. 15 V 1894 w Borzęcinku pow. Lublin, syn Jana, urzędnik, kpt. rez. sap. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do 8 Batalionu Saperów, absolwent Szkoły Edwarda Rontalera w Warszawie (matura 1913), słuchacz Akademii Rolniczej w Taborze (Czechy) i skróconego kursu dla oficerów piechoty w Wilnie (1915); deklarował znajomość j. czeskiego i rosyjskiego (1946). Przed wybuchem wojny pracował jako starszy referent w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie (1929-1939). Pod koniec I wojny światowej służył w Dywizji Strzelców Polskich i 1 Korpusie Polskim na Wschodzie (1916-1918), a następnie uczestniczył w walkach o granice. Podczas kampanii wrześniowej przydzielono go do Centrum Wyszkożenia Saperów (był oficerem materiałowym XII Grupy Fortyfikacyjnej). 19 IX 1939 został wzięty do niewoli sowieckiej, a po przekazaniu 14 XII 1939 w drodze wymiany władzom niemieckim przebywał w oflagach XIII A Norymberga, VII C Laufen i VII A Murnau (nr jeniecki 32318). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce w Nancy, a po powrocie do Niemiec przebywał w OPO Murnau i Ingolstadt. Do kraju wrócił w listopadzie 1946. Zamieszkał w Warszawie i pracował jako naczelnik Wydziału Rolnego w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych. Odznaczenia: KW.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 164/149, 685; Straty; WBH (tu: ur. 17 V 1894).

RECHOWICZ Gabriel „Rak”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **RAK** Gabriel, ur. 17 II 1920 w Warszawie, syn Kazimierza i Marii z Charyszów, ppor. rez. piech., absolwent Gimnazjum Sanatoryjnego Męskiego dr. Jana Wiczorkowskiego w Rabce, jednego roku Wydziału Architektury Politechniki Warszawskiej; w okresie międzywojennym pracował jako kreślarz. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grodnie (1938/39); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1946). Podczas okupacji był żołnierzem NOW-AK. W powstaniu warszawskim walczył na Woli, Starym Mieście i w Śródmieściu w batalionie NOW-AK „Antoni”. Po kapitulacji przebywał w niewoli (nr jeniecki 1477). W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 19 II 1946 odbywał staż w komp. 4012, 3 III 1946 został d-cą plutonu w stacjonującej w Monachium komp. 4103. Po zakończeniu służby studiował malarstwo w paryskiej École des Beaux-Arts i w Państwowej Wyższej Szkole Sztuk Plastycznych w Gdańsku oraz architekturę na Politechnice Gdańskiej. Projektował wnętrza użytkowe i scenografie, ilustrował książki, a jego prace malarskie i grafiki prezentowano na wystawach w Polsce i za granicą. Zmarł 7 XII 2010 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 10063 (tu: ur. 17 II 1920); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Gabriel_Rechowicz; <https://culture.pl/pl/tworca/hanna-i-gabriel-rechowiczowie>.

REGUŁA Hieronim. W latach 1945-1946 był redaktorem wydawanego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal tygodnika „Nasze Myśli”.

„Nasze Myśli”.

RELIŃSKI Marian, pchor. WP, ppor. OW. Od marca 1946 był d-cą plutonu w komp. 4085 w Moosburgu, a od października 1946 do jesieni 1947 d-cą plutonu i oficerem oświatowym w komp. 8244 im. Zawiszy Czarnego w Walldorf.

ABS-SO nr 3744; *Jednostówka 8244*.

REL-OLEJSIEJCZYK, ur. 1909, por. rez. piech. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w ośrodku w Nancy; po krótkim czasie zrezygnował z pracy i wrócił do OPO Murnau.

Lista imienna.

REMBALSKI [RĘBALSKI] Jan, ur. na Śląsku, kpt. OW. W czasie wojny służył w Wehrmachcie. Po wojnie podjął pracę w OW; w połowie lat 50. był d-cą plutonu w komp. 4086, następnie zastępcą d-cy komp. 8584 w Metz (1957), zastępcą d-cy komp. 4507, redaktorem kompanijnego miesięcznika „Głos znad Mozy” (1962) i przewodniczącym rady pracowniczej komp. 4506 w Germersheim (1974). W grudniu 1976 był kpt. OW.

Notatka służbowa z rozmowy przeprowadzonej z b. dezerterskim m/t „Karpaty”, który wrócił do kraju jako repatriant w lutym 1956 roku z 1 IV 1956, IPN BU 1227/154, s. 36; „Głos znad Mozy”; wzmianki w „OW”.

REMBOWSKI Tadeusz, ur. 29 X 1905 w Kozicach, syn Adama, ppor. rez. piech. (1 I 1934); deklarował znajomość j. angielskiego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1351) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Był tłumaczem j. angielskiego w dowództwie obozu. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W 1946 wrócił do kraju. Zmarł 5 X 1988 w Łodzi i został pochowany na cmentarzu komunalnym.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 64/1997 (tu: Rębowski); Straty.

REMLEIN Jan, ur. 7 VI 1896 w Poznaniu, syn Adama i Katarzyny, por. rez. piech. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do 69 pp w Gnieźnie. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu

Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims, następnie był oficerem 7615 LSCo. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Pułaski; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 22/2047, 536; WBH.

RIGER Czesław „Ronald”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **RONALD** Czesław, ur. 6 IX 1906 w Wilnie, ppor. rez. piech. (1 I 1934), absolwent Państwowego Gimnazjum Męskiego im. J. Słowackiego w Wilnie (matura 1927), SGGW i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Krakowie (1931/32), inżynier leśnik; w czasie studiów należał do Polskiej Akademickiej Korporacji „Aleteja”; deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 2 komp. ckm w 84 Pułku Strzelców Poleskich. 3 IX 1939 dostał się do niewoli, następnie przebywał w Oflagu X A Itzehoe (nr jeniecki 219). 20 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 23 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4100, następnie oficerem w sekcji łącznikowej przy 156 LSC w Reinheim. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii i mieszkał w Lane Cove (przedmieście Sydney). 10 V 1957 otrzymał obywatelstwo australijskie. Zmarł 11 XI 1980 i został pochowany na cmentarzu Northern Suburbs Memorial Gardens.

ABS-Rejestr, s. 10011 (tu: ur. 9 X 1906); ABS-SO nr 3541; *Rozkazy 1946* nr 19; *Awanse oficerskie*, s. 55/1001; *Batalion Podchorążych...*, s. 63; Straty; <https://trove.nla.gov.au/newspaper/article/232987271>; <https://www.newspapers.com/newspage/123995314/>.

RESZKE Wojciech Walenty, ur. 14 VI 1912, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 29 pp w Kaliszu. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 228/1092.

REUCKI Henryk, ur. 28 I 1913 w Białymstoku, ppor. piech. sł. st. (1 I 1936), por. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 1 komp. karabinów maszynowych 23 pp. W latach 50. pracował w OW. Był oficerem 4189 LSCo „Kresowej” w Schwetzingen (1954-1957) i komp. 8531 tzw. Batalionu Smokowego. Zmarł 13 VI 1960 w Mannheim-Schönau. Odznaczenia: KW (1939).

Awanse oficerskie, s. 18/266; KJ.

REWKIEWICZ Henryk, ur. 19 XI 1905 w Świsłoczy pow. Wołkowysk, por. piech. sł. st. (19 III 1937). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą komp. zwiadu 34 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. W latach 60. był oficerem 6950 LSC. Zmarł 24 XII 1967 w Kaiserslautern.

Awanse oficerskie, s. 408/168; Straty; KJ; <https://bbc.mbp.org.pl/dlibra/publication/12355/edition/11215?language=pl> (fot.).

REYMONT Mieczysław, ur. 7 X 1916 w Kielcach, syn Michała i Marii, plut. pchor. rez. art. 1 X 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w stalagach VI B Neu Versen, VIII A Görnitz, VIII A Sagan (nr jeniecki 4851) i VI G Bonn-Duisdorf oraz w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w kiepskiej kondycji zdrowotnej i wymaga leczenia szpitalnego. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Wrócił do kraju. Odznaczenia: SKZ (1954).

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Straty; WBH; <https://isap.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WMP19540951066/O/M19541066.pdf>.

ROBAK, ppor. W latach 1946-1947 wchodził w skład kompanii oficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Być może był to **ROBAK** Walenty Józef, ur. 10 IX 1910 w Bochni, ppor. rez. piech. (1 I 1935), absolwent Państwowego Gimnazjum w Bochni (matura 1929); przed wybuchem wojny pracował jako urzędnik pocztowy w Krakowie. Podczas kampanii wrześniowej służył w 12 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 265).

Awanse oficerskie, s. 94/221; *Sprawozdanie dyrekcji Państwowego Gimnazjum w Bochni za rok szkolny 1928/29*, Bochnia 1929, s. 44; Straty.

ROBAK-GUTMAN Paweł, ksiądz, kapelan ośrodka wartowniczego w Regensburgu (28 VI 1946 – 1950) i 113 LSC w Stuttgarcie (1950). Prawdopodobnie był to **GUTTMAN** Jan Paweł, ur. 6 V 1909 w Łęgu k. Czerska, syn Edwarda i Anny, absolwent gimnazjum w Starogardzie Gdańskim (matura 1929) i Seminarium Duchownego w Pelplinie (święcenia kapłańskie 1934), słuchacz Wydziału Teologicznego UJK. Przed wybuchem wojny był prefektem gimnazjum humanistycznego w Tczewie. W 1943 został aresztowany pod zarzutem przynależności do organizacji Gryf Pomorski i po śledztwie umieszczony w KL Stutthof. Po zakończeniu wojny był duszpasterzem środowisk polskich w Niemczech. W październiku 1955 wyemigrował do USA. Zmarł 16 IX 1962 w San Diego w stanie Kalifornia i został pochowany na Holy Cross Cemetery and Mausoleum.

Straty; FS; <http://www.tczewska.pl/wiadomosci/3194,byl-sobie-jan-pawel-ksiazd-guttman>; w dokumentach występuje także jako Robak Paweł i Guttman Paweł.

ROBIŃSKI Jan Czesław, ur. 12 VII 1902, por. pilot w stanie spoczynku, kpt. OW. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 799), a następnie w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Był d-cą kolejno

w komp. lotniczych 8584 we Frankfurcie nad Menem (1946), 8296 w Waldhof (1946-1947) i 4084 w Giebelstadt (17 V 1947 – 11 II 1948).

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Krogulski, s. 66; Straty.

ROEFLEr Włodzimierz Gwidon „Hrabia”, ur. 12 IX 1921 w Skąpem pow. Toruń, syn Antoniego Mamerta i Aleksandry z Wiśniewskich, kpr. pchor., ppor., lekarz-chirurg, absolwent Liceum im. Stanisława Staszica w Warszawie (matura konspiracyjna 1941). Był słuchaczem konspiracyjnych studiów medycznych w Szkole Zawodowej dla Pomocniczego Personelu Sanitarnego dr. Jana Zaorskiego i absolwentem konspiracyjnej Szkoły Podchorążych „Agrykola”. Należał do Grup Szturmowych Szarych Szeregów i Kedywu KG AK, był d-cą V plutonu motoryzacyjnego 1 komp. „Maciek” batalionu „Zośka” i uczestnikiem m.in. akcji „Góral” – największego wyczynu ekspropriacyjnego podziemia w okresie okupacji. Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu w szeregach batalionu „Chrobry II”. Po kapitulacji przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 101959). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 17 XI 1945 został odkomenderowany do 2 Korpusu. Po powrocie przydzielono go (25 I 1946) do komp. 4102. W 1946 wrócił do kraju i ukończył studia medyczne (1950); był m.in. współzałożycielem Szpitala Kolejowego w Pruszkowie, jego dyrektorem i ordynatorem oddziału chirurgicznego (szpital nosi jego imię). Zmarł 26 XI 1971 w Warszawie i został pochowany na cmentarzu Powązkowskim. Odznaczenia (m.in.): KW, KP i ZKZ.

Rozkazy 1944 nr 392; Rozkazy 1946 nr 21, 34; https://pl.wikipedia.org/wiki/Włodzimierz_Roefler; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Wlodzimierz_Roefler; https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Włodzimierz_Roefler_grób.JPG.

ROGAłski Stanisław, ppor. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą trzydziestoosobowego oddziału G-362 w Neckarstadt West (dzielnicy Mannheim).

Wykaz oficerów z 25 I 46.

ROGOwski Władysław, ur. 20 I 1913, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 24 pp w Łucku. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w tym pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 298) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 236/1955; Straty; [https://pl.wikipedia.org/wiki/24_Pułk_Piechoty_\(II_RP\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/24_Pułk_Piechoty_(II_RP)).

ROGOZIŃSKI Kazimierz, ur. 23 XII 1908, por. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem do 83 pp w Kobryniu, mjr OW. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. W styczniu 1946 był niezbyt dobrze ocenianym d-cą komp. 4240 w Kassel, od 12 II 1948 d-cą nowo sformowanej komp. 4232 we Fritzlar k. Kassel, następnie d-cą 4038 LSCo Frankfurt (1949-1950), 4506 LSCo Frankfurt-Zeilsheim (1950), a po wyjeździe do Francji adiutantem ośrodka 6953 Saint-Jean-d'Angély (1952-1955), d-cą komp. 4011 w Captieux (1953-1954) i d-cą komp. 4088 w Bussac-Forêt (4 III 1955 – grudzień 1962). Po powrocie do Niemiec w 1967 prawdopodobnie służył w komp. 4006. Zmarł 8 XI 1967 w Kirchheimbolanden w Nadrenii-Palatynacie.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Raport z rozmowy z wartownikiem Marcinem Czulytem z 31 V 1962 r., IPN BU 01227/154, s. 182; *Awanse oficerskie*, s. 569/420; KJ.

ROGUSKI Adam „Róg”, ur. 14 XI 1919 w Warszawie, syn Czesława i Stefanii z Bielskich, ppor. piech. (18 I 1946), absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grodnie (1938/39); deklarował znajomość j. francuskiego i słabą niemieckiego (1946). W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie w obwodzie „Radwan” (Śródmieście). Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102587), od 21 I 1945 w Oflagu II D Gross Born, a od 30 I 1945 w Stalagu X B Fallingb. 22 XII 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i jako sierż. pchor. został mianowany zastępcą d-cy plutonu w komp. 4017. 10 I 1946 został powołany na tygodniowy kurs podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI, a po jego ukończeniu awansowany do stopnia ppor. i tego samego dnia odkomenderowany do organizowanego przez mjr. „Łuka” ośrodka wartowniczego przy dowództwie 9 Dywizji Amerykańskiej w Berchtesgaden; od 25 I 1946 był d-cą IV plutonu stacjonującej w Dachau komp. 4084 (do 1947). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 24 XII 1996 w Holyoke w stanie Massachusetts i pochowany został na Mater Dolorosa Cemetery.

ABS-Rejestr, s. 3800 (tu: Rogulski Andrzej); ABS-SO nr 3391; *Rozkazy* 1946 nr 8, 15, 22; Straty (tu: ppor.); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Adam_Roguski (tu: ppor.).

ROHN Wiesław Aleksander, ur. 15 VIII 1915 w Irkucku, syn Zygmunta i Olgi z Rozanowych, plut. pchor. WP, kpt. OW, mechanik samochodowy. Podczas kampanii wrześniowej był kierowcą czołgu w Samodzielnej Kompanii Czołgów R-35. 22 IX 1939 został ranny; uniknął niewoli. W czasie okupacji był więźniem politycznym obozów koncentracyjnych, m.in. Majdanek i, od 3 IV 1943, Buchenwald (nr obozowy 11845), gdzie 11 IV 1945 został wyzwolony. W styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. 4241 w Damm, następnie zastępcą d-cy w komp. 4025 w Giessen (1948) i d-cą komp. 4006 w Kassel. Należał

do grona propagatorów sportu w OW, m.in. był w 1949 organizatorem zawodów lekkoatletycznych dla kompanii z okręgu Wetzlar. W grudniu 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, a następnie w Mountain Home w stanie Arkansas; 15 XI 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 8 V 2004 w Mountain Home.

ABS-SO nr 5935; wzmianki w „OW”; Straty; FS; https://pl.wikipedia.org/wiki/Samodzielna_Kompania_Czołgów_R-35; <https://www.rollerfuneralhomes.com/memorialpage-print-new2.asp?id=23500&locid=24>.

ROJEK Julian Stanisław, ur. 24 II 1912 w Rożyskach pow. Skałat, syn Wojciecha i Marceli, prawnik, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 3 psp w Bielsku. Aresztowany w maju 1943 we Lwowie w związku z działalnością konspiracyjną; był więziony w obozach koncentracyjnych Majdanek (1943-1944, nr obozowy 2784), Gross Rosen (1944-1945, nr obozowy 135992) i Buchenwald (1945). Po odzyskaniu wolności podjął pracę w OW. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem oddz. G-359 w Allendorf w Hesji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 27 V 1989.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 115/2683; Straty; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/1-1-5-3_01010503-001-423-029.

ROJEWSKI Stefan, ur. 2 VII 1895 w Kole, mjr art. sł. st. (19 III 1938), uczestnik walk o granice i wojny polsko-bolszewickiej. W okresie międzywojennym był m.in. oficerem 17 pal w Gnieźnie, a przed wybuchem wojny d-cą I dywizjonu 4 pal w Inowrocławiu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 28 IV 1946 był oficerem łącznikowym przy 1892 LSupCo nadzorującej pracę kilku polskich kompanii wartowniczych, w czerwcu 1946 oficerem w zgrupowaniu wartowniczym w Dachau, a pod koniec 1946 w Bad Tölz. Odznaczenia: KW, SKZ.

R3/1 V 46; ABS-SO nr 3018; *Awanse oficerskie*, s. 424/32; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=14995#show>; https://pl.wikipedia.org/wiki/4_Kujawski_Pułk_Artylerii_Lekkiej.

ROKICKI Eustachiusz, ur. 20 IX 1899, kpt. tab. sł. st. (19 III 1939); od kwietnia 1931 był oficerem taborowym 64 pp. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą komp. gospodarczej i oficerem taborowym 64 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX C Molsdorf, II C Woldenberg (nr jeniecki 203) i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 427 Ta w Saint-Quentin, od 25 VII 1945 był d-cą polskiej MCL Co „I” w Reims, a od 5 VIII 1945 d-cą komp. w Mézy-sur-Seine. Odznaczenia: MN, SKZ.

Lista imienna; Roster; *Awanse oficerskie*, s. 495/17; Straty; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/64_Pomorski_Pułk_Strzelców_Murmańskich.

ROKITA Andrzej, ur. 25 XI 1907 w Kwieciszewie pow. Mogilno, szer. z cenz., ppor. NSZ (1 IX 1945), absolwent WSH. Rozpoczął naukę na Dywizyjnym Kursie Podchorążych Rezerwy Piechoty w Tczewie (1927/28), której nie ukończył ze względów zdrowotnych (kategoria „C”); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1946). Podczas okupacji został wywieziony do Rzeszy. Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 11 VII 1945 został przydzielony do O. VI Brygady, 27 VII 1945 wytypowany przez dowódcę komp. sztabowej na brygadowy kurs podchorążych, który nie doszedł do skutku w związku z wyjazdem Brygady do Coburga, 18 VIII 1945 przydzielono go do grupy oficerów oświatowych, 22 VIII 1945 został przeniesiony do komp. 2 na stanowisko tłumacza i 1 IX 1945 awansowany do stopnia ppor. czasu wojny. 14 IX 1945 przeniesiono go ponownie do O. VI na funkcję oficera oświatowego; od 11 XI 1945 był tłumaczem w Ośrodku w Monachium i od 15 V 1946 w Ośrodku w Fürstenfeldbruck. 15 VI 1946 został adiutantem 156 LSC. W późniejszym okresie pracował w komp. 4104 w Schwetzingen (1948) oraz w komp. 4092 w Unterpfaffenhofen (1950). Po zakończeniu służby pozostał w Niemczech. Zmarł w 26 XII 1967 w Dahn w Nadrenii-Palatynacie i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

ABS-Rejestr, s. 11; ABS-SO nr 3082; ABS-6; *Rozkazy 1944* nr 288, 320, 323, 330, 339, 349d, 356, 359; Straty; FS; KJ; <https://www.findagrave.com/memorial/194590296/andrzej-rokita>.

ROLEDER Stanisław, ur. 21 V 1912 w Białymstoku, syn Bolesława i Antoniny z Obuchowiczów, ppor. rez. kaw. (1 I 1937), kpt. OW, rolnik i urzędnik. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą IX plutonu w 1 szwadronie psk. Uniknął niewoli. 4 VII 1942 został aresztowany w Radomiu i 7 I 1943 osadzony w KL Majdanek (nr obozowy 9370), 31 III 1943 przeniesiony do Flossenbürga (nr obozowy 88272) i zatrudniony w Litomierzycach, a 23 V 1943 przewieziony do Gross-Rosen. Po wyzwoleniu był d-cą plutonu łączności w POW Langwasser (1945), od 7 XI 1945 d-cą plutonu w sformowanej tam komp. 4029, następnie d-cą komp. 4806 w Straubing i Bad Kissingen (lipiec 1946 – 1 X 1947). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 26 X 2008 w McHenry w stanie Illinois i został pochowany na Saint Mary's Catholic Cemetery.

Awanse oficerskie, s. 207/56 (tu: Roleder, ur. 21 V 1912); Straty (tu: Roleder, ur. 8 V 1912); FS (tu: Roleder, ur. 8 V 1912).

ROLEWSKI Aleksander, ur. 18 IX 1902 w Będkowie, syn Jakuba, por. piech. sł. st. (1 I 1935). Przed wybuchem wojny i podczas kampanii wrześniowej był d-cą 7 komp. 6 pp Leg. w Wilnie. Po wojnie był twórcą i d-cą Polskiego Batalionu Wartowniczego Ziemi Piotrkowskiej w Donaueschingen (Badenia-Wirtembergia) we francuskiej strefie okupacyjnej. W lipcu 1945 jednostka liczyła ok. 350 ludzi, ale w 1946 rozpadła się: część żołnierzy przeszła na służbę francuską, część prze-

szła na teren okupacji amerykańskiej, a reszta trafiła do obozów DP. Rolewski podjął współpracę z warszawską PMW i przystąpił do organizowania oddziałów, które w zwartych szeregach wróciły do kraju.

Załącznik do notatki sprawozdawczej nr 4 z 23 II 1946, IPMS, A XII 90/7; *Awanse oficerskie*, s. 326/183; WBH.

ROLLAND Maksymilian, ur. 8 V 1910 w Warszawie, syn Maksymiliana, por., kpt. OW, absolwent gimnazjum we Lwowie (matura 1928) i przez dwa lata student prawa na UJK (1928-1930); deklarował znajomość j. niemieckiego, angielskiego i rosyjskiego. Służbę w OW podjął pod koniec 1946. Pracował w ośrodkach wartowniczych w Dachau i we Frankfurcie nad Menem. Należał do grona aktywnych działaczy sportowych, m.in. był w Dachau wiceprezesem WKS, a wiosną 1947 arbitrem w międzykompanijnych zawodach piłkarskich OW. Był równocześnie zdeklarowanym przeciwnikiem ideologii prezentowanej przez Brygadę Świętokrzyską i zwalczał w dowodzonej przez siebie kompanii propagandę koła SZBS na rzecz emigracji do Francji, co prawdopodobnie stało się podstawą notatki sporządzonej przez anonimowego informatora UB, w której stwierdzono, że należał do czynnych przeciwników Brygady, za co jej dowództwo wydało na niego wyrok śmierci. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii i zamieszkał w Glebe w Nowej Południowej Walii. 4 XI 1955 otrzymał obywatelstwo australijskie.

IPN BU 01419/77, s. 115; Straty; FS; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/3-2-1-1_32110000-283-281 (fot.); <https://trove.nla.gov.au/newspaper/article/232878107/25099853>.

ROLLINGER Edward, ur. 18 III 1899 w Podhajcach, syn Władysława, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 71 pp w Zambrowie, por. rez. KOP; ukończył gimnazjum we Lwowie, wyższe kursy nauczycielskie w Wilnie i Warszawie oraz Kurs Podchorążych Rezerwy w Śremie (1931/32), przed wojną był nauczycielem, kierownikiem szkoły i podinspektorem szkolnym w Węgrowie i Chełmie Lubelskim; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie w Laufen, a od 25 V 1940 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32298). 12 VII 1945 podjął służbę w OW we Francji, ale szybko wrócił do OPO Murnau, skąd 1 XI 1945 przybył na teren POW Lubeka, gdzie został przydzielony do II Zgrupowania. W sierpniu 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Chełmie Lubelskim.

Rocznik oficerski 1934, s. 96/544, 541; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_1268.pdf).

ROMANOWSKI Jan, por. OW. W latach 1956-1960 był oficerem komp. 4088 w Bussac-Forêt w Akwitanii.

Wzmianki w „OW” i „Na Posterunku”.

ROMANOWSKI Mieczysław Wiktor, ur. 24 XII 1914 w Tropojë (obecnie w Albanii), ppor. rez. piech. (1 I 1936), kpt. OW, absolwent gimnazjum i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 79 pp w Słonimie urzędnik kolejowy; deklarował znajomość j. rosyjskiego i słabą niemieckiego (1946). Jesienią 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej, 30 X 1945 został przydzielony do komp. 4008, w której 8 XI 1945 objął dowództwo V plutonu, a w 1950 był d-cą komp. 4128 w Norymbardze. W listopadzie 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. Zmarł w listopadzie 1967 w Chicago. Mieszkając w USA, używał imienia Michell.

ABS-Rejestr, s. 115; *Rozkazy 1944* nr 375, 384, 388, 389, 421; *Awanse oficerskie*, s. 154/2227; FS.

ROSADA Henryk Włodzimierz, ur. 17 XII 1910 w Poznaniu, syn Kazimierza i Marii z Antkowskich, absolwent Gimnazjum im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu (matura 1929), ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 70 pp, ppłk OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu moździerzy w 70 pp. Po dostaniu się do niewoli 18 IX 1939 przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1352), X C Lubeka i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 odjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; od marca 1946 był d-cą plutonu w komp. 8584 w Rhein-Main Air Base we Frankfurcie nad Menem, na przełomie lat 40. i 50. oficerem sekcji łącznikowej dla szwadronów wartowniczych (7332 LS Unit), następnie oficerem łącznikowym przy Głównej Kwaterze Polskich Kompanii Wartowniczych w Orleanie we Francji (1953-1960), a od 30 VI 1960 zastępcą Szefa Głównej Sekcji Łącznikowej OW w Heidelbergu.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Awanse oficerskie*, s. 224/568 (tu: Henryk Włodzimierz); Wolak, s. 311; wzmianki w „OW” i „Na Posterunku”; Straty; <http://www.e-kartoteka.net/pl/search?signature=14997#show> (tu: Henryk Władysław); https://collections.arolsen-archives.org/de/archive/3-2-1-1_32110000-284-223 (fot.).

ROSIŃSKI Zygmunt, ur. 19 VIII 1912, por. WP, ukończył jezuickie gimnazjum w Chyrowie. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 69 pp i SGO „Polesie” gen. F. Kleeberga. Po przedostaniu się do Francji walczył w szeregach 1 Dywizji Grenadierów (1940). W czasie wojny był aresztowany i więziony. Po wojnie służył w OW we Francji i w Niemczech. Był redaktorem „Ostatnich Wiadomości”; należał do Koła Rezerwistów i Byłych Wojskowych w Nancy. We wspomnieniu pośmiertnym pisał, że był „niepoprawnym ochotnikiem. Kochał zwierzęta i Zielone Granice”. Zmarł 20 I 1978 w Viernheim (RFN) i został pochowany na tamtejszym cmentarzu. Odznaczenia (m.in.): VM, KW, Krzyż Armii Krajowej, ZKZ z Mieczami oraz inne odznaczenia polskie i zagraniczne za udział w walkach 1939-1945.

KJ.

ROSZAK Szczepan, ur. 25 XII 1911 w Pakosławiu pow. Rawicz, syn Michała i Marii z Mądrych, nauczyciel, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 61 pp w Bydgoszczy. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Rawiczu (1930) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 69 pp w Gnieźnie (1932/33); deklarował znajomość j. niemieckiego. Przed wojną był nauczycielem w szkołach powszechnych w Chodzieży, Szamocinie i Rzadkowie pow. Chodzież. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu ckm w kompanii wydzielonej (plot) 61 pp. Ciężko ranny 17 IX 1939 dostał się do niewoli. W czasie wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16400). Po wojnie uczestniczył w organizowaniu ośrodków wojskowych w Marktgröningen i Mannheim-Käfertal (2 VI – 8 VIII 1945), a następnie służył w OW (8 VIII 1945 – 8 X 1946); w styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą plutonu w komp. 8917 w Hohenweiler; 15 V 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. Po zakończeniu służby wrócił w październiku 1946 do kraju i do pracy w szkole w Rzadkowie.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 101/1064; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_13003.pdf).

ROSZKO Władysław, ur. 8 IX 1903, por. piech. sł. st. (1 I 1936). Wiosną 1939 odbywał kurs w 41 pp w Suwałkach, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 52975) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował w kwietniu 1949 do Australii. Zmarł 8 VI 1972 i został pochowany w luteranckiej kwaterze cmentarza w Rookwood w Nowej Południowej Walii.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 365/86; Straty; FS; <https://immigrantships.net/v5/1900v5/generalballou19490429.html>.

ROSZYK Franciszek, ur. 16 XI 1907 w Cząszczewie pow. Jarocin, syn Jana i Wiktorii, ppor. rez. piech. z przydziałem mobilizacyjnym do 70 pp w Pleszewie, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 259). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Przed 8 VIII 1945 zrezygnował z pracy i wrócił do OPO Murnau, a następnie wyjechał do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 82/2004, 538; WBH, Straty; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=15001#show>.

ROŚCISZEWSKI Witold, ur. 27 IV 1907 w Ciechanowie, syn Witolda i Marii, ppor. (1 I 1933), por. rez. piech. (1 I 1937); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli prze-

bywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji; był zastępcą d-cy 7623 LSCo. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 28 III 1981.

Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 266/280; Straty; WBH.

ROTTER Marian Ferdynand, ur. 18 IX 1904, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 59 pp w Inowrocławiu, w którym podczas kampanii wrześniowej był oficerem żywnościowym. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1153). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji; 1 IV 1946 awansowano go do stopnia por. funk.

Lista imienna; *Awans46*; *Rocznik oficerski 1934*, s. 109/3323, 517; Straty.

ROWIŃSKI Stefan, ppor. W styczniu 1946 był oficerem w komp. G-356 w Mannheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

ROY Leon, kpt. Od 8 II 1946 był oficerem łącznikowym I Grupy Kompanii Wartowniczych przy dowództwie 6 Dywizji Amerykańskiej. W kwietniu 1946 został adiutantem 119 LSC, w maju 1946 oficerem Głównej Sekcji Łącznikowej.

R3/1 V 46.

ROZBICKI Tadeusz Stefan „Wnuk”, ur. 18 VIII 1914 w Warszawie, syn Stefana i Wiktorii, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938), absolwent gimnazjum i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1936-1938); deklarował jedynie słabą znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 66 pp. 1 X 1939 dostał się do niewoli, następnie przebywał m.in. w Stalagu XVII A Kaisersteinbruch (nr jeniecki 9227). W połowie listopada 1945 wyjechał z Samodzielnego Zgrupowania Pöhls POW Lubeka do Brygady Świętokrzyskiej i 17 XI 1945 został przydzielony do komp. 4010; od 21 XI 1945 był d-cą VI plutonu w komp. 4010. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 11 X 1983 w Warszawie.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 141 (tu: ur. 18 XII 1914); *Rozkazy 1944* nr 392, 395; *Awanse oficerskie*, s. 35/68; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

ROZEN Witold, ur. 23 II 1920 w Warszawie, syn Witolda, ppor. AK, kpt. OW. Brał udział w powstaniu warszawskim w szeregach 21 pp „Wilki”. Dostał się do niewoli i przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102294), a od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Po wojnie podjął pracę w OW, a po zakończeniu służby pozostał w Niemczech. Otrzymał nagrodę literacką Oddziałów Wartowniczych i Technicznych; w połowie lat 50. był oficerem w komp. 4087 w Mannheim-Schönau. Zmarł 5 IX 1985 w Hamburgu.

KJ; Straty; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/witold-rozen,38107.html>; (czasami: Rozen Witold).

ROŻANKOWSKI Karol, ur. 17 XI 1905 w Gwoźdźcu, syn Włodzimierza, mgr praw, urzędnik, ppor. rez. piech. (1 I 1934). Ukończył gimnazjum w Kołomyi (1926) i Wydział Prawa UJK (1930) oraz Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Rawie Mazowieckiej. Do wybuchu wojny pracował w urzędach skarbowych we Lwowie, Kołomyi, Tłumaczu i Bydgoszczy. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem Armii „Pomorze”. Po dostaniu się do niewoli 19 IX 1939 w Ławie przebywał w oflagach VII B Eichstätt (1939-1940) i VII A Murnau. 1 XII 1945 został awansowany do stopnia por. OW, a 15 V 1946 do stopnia por. funkc. Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem Batalionu 7555 w Mannheim-Rheinau, a następnie w komp. 4248 w Darmstadt i Mannheim-Rheinau. W sierpniu 1946 zrezygnował ze służby, wrócił do kraju i zamieszkał w Jarosławiu.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 59/1406; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12651.pdf, tu: d-ca komp. 4248).

ROŻAŃSKI J., ppor. Był d-cą rozwiązanej 1 Kompanii Transportowej pracującej dla IRO (1947-1948), a być może tylko tej jej części, która stacjonowała w SS-Kaserne w Monachium.

Wzmianka w „OW”.

RÓŻAŃSKI Janusz „Janusz”, „Szpat”, ur. 31 V 1920 w Ślubowie pow. Wyszków, syn Czesława i Anny Karoliny z Sędzimirów, ppor. NSZ (1 I 1944), absolwent gimnazjum i liceum przyrodniczego w Wyszkowie nad Bugiem, rolnik; deklarował znajomość j. francuskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej walczył jako ochotnik w 27 puł. Działał w konspiracji w TAP (1940-1942) i w NSZ (Okręg II – Mazowsze Północne i XIII – Białostockie). Ukończył konspiracyjną szkołę podchorążych w Okręgu XIII NSZ (lipiec-grudzień 1942) i 17 XII 1943 został awansowany na sierż. pchor. Po wojnie był członkiem NZW i z polecenia organizacji komendantem posterunku milicji w Białej k. Płocka. Po aresztowaniu przez NKWD zbiegł i przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej. 10 IX 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 21 IX 1945 był d-cą plutonu w komp. 4001, a następnie w komp. 4007 i 4015. Po zakończeniu służby został przewodniczącym Koła SZBS nr 407 w obozie DP w Luitpoldkaserne w Monachium (1948). W 1949 wyemigrował do USA, gdzie mieszkał m.in. w Chicago i Fayetteville w stanie Północna Karolina. 25 VIII 1954 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Od 1950 służył w armii amerykańskiej, brał udział w wojnach w Korei i w Wietnamie. Zmarł 9 XII 2005 w Fayetteville. Pochowano go na wojskowym cmentarzu Arlington w stanie Wirginia. Odznaczenia: KW, Krzyż NCZ, Purpurowe Serce.

ABS-Rejestr, s. 23; ZE nr 224, ABS-10 (tu: ur. w Warszawie, rolnik); ABS-CO nr 625; ABS-KW BS nr 223; *Rozkazy 1944* nr 345d; *Rozkazy 1946* nr 18, 62a; FS; <http://www.stankiewiczze.com/index.php/index.php?kat=30&sub=307>.

RÓŻYCKI Kazimierz „Róża”, ur. 21 II 1911 w Przemyślu, ppor. rez. piech. (1 I 1936), absolwent Wyższego Studium Handlu Zagranicznego we Lwowie, mgr, buchalter. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 17 pp. w Rzeszowie (1933/34); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Podczas okupacji został wywieziony do Rzeszy. W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 9 I 1946 został d-cą plutonu w komp. 4100, a miesiąc później (12 II 1946) d-cą plutonu w komp. 4004.

ABS-Rejestr, s. 3752 (tu: ur. 21 II 1913); *Rozkazy 1946* nr 6, 21, 22, 26, 36; *Awanse oficerskie*, s. 158/2614 (tu: Kazimierz, ur. 21 II 1911); Straty (tu: Róża Kazimierz, ur. 21 II 1913).

RÓŻYCKI Mieczysław, por. OW. W 1945 był oficerem w II baonie PZW Mannheim-Käfertal (1945). Prawdopodobnie był to **RÓŻYCKI** Mieczysław Ludwik, ur. 21 VI 1902, ppor. rez. piech. (1 I 1930) z przydziałem mobilizacyjnym do 12 pp, por. rez. piech. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 3 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16750).

Rocznik oficerski 1934, s. 59/173, 433; Straty.

RUDNICKI Marian Ludwik, ur. 21 IX 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 19 pp we Lwowie, w szeregach którego wziął udział w walkach podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 35015). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 226/856; Straty.

RUSAKIEWICZ Florian, ur. 8 XII 1908, ppor. rez. piech. (1 I 1935), syn Jana i Elżbiety z Kościuchów. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 3 Batalionu Strzelców. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32506). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. W listopadzie 1949 wyemigrował do USA. 18 II 1964 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 5 III 1990 w Chicago i został pochowany na cmentarzu Maryhill.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 108/1854; Straty; FS.

RUSINOWSKI Jan, ur. 14 XII 1900 w Zwoleniu, syn Edwarda i Wincenty z Takaków, kpt. kaw. sł. st. (1 I 1935), absolwent Szkoły Oficerskiej dla Podoficerów w Bydgoszczy. W czasie I wojny światowej działał w POW, następnie uczestniczył w walkach o granice. Podczas kampanii wrześniowej dowodził szwadro-

nem w 5 Batalionie Pancernym. Uniknął niewoli. Został aresztowany w Końskich i wysłany do KL Auschwitz (nr obozowy 138093). Latem 1945 podjął pracę w POW Langwasser. Od listopada 1945 był d-cą V Baonu i jednym z organizatorów kompanii wartowniczych; w 1946 stanął na czele grupy, która po rozwiązaniu Ośrodka udała się w rejon Bayreuth. W lipcu 1951 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan; 6 V 1958 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 31 X 1983 w Hamtramck w stanie Michigan. Odznaczenia: VM, KW (czterokrotnie), SKZ, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

„Pismo Żołnierza” 1946, nr 8, s. 9; „PKiBP” 1984, nr 113, s. 55; *Awanse oficerskie*, s. 316/49; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH (<https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/I.482.52-4309.pdf>, fot.); FS.

RUTKOWSKI Antoni, ur. 19 XII 1906 w Warencie pow. Turek, syn Piotra, por. piech. sł. st. (19 III 1939), do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 6 komp. 3 pp Leg. w Jarosławiu, a podczas kampanii wrześniowej służył w 96 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15287). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, skąd 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 508/331; Straty; WBH.

RUTKOWSKI Józef, ppor., por. OW. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. 1 XII 1945 odszedł z OPO do Augsburga na czele oddziału (50 ludzi) zorganizowanego w Murnau. W latach 1945-1947 był zastępcą d-cy komp. 4023 w Regensburgu. W marcu 1949 wyemigrował do USA.

Przegląd pracy.

RUTYNOWICZ Edmund „Edmund”, ur. 10 XI 1922 w Mińsku, ppor. OW, absolwent Gimnazjum Matematyczno-Przyrodniczego w Brasławiu (duża matura), student; deklarował znajomość j. niemieckiego, rosyjskiego, łotewskiego i angielskiego (1946). Od 10 I 1941 był żołnierzem ZWZ, 31 VI 1944, po ukończeniu kursu podchorążych AK, awansował na kpr. pchor. 25 IX 1944 został wywieziony do Rosji, skąd zbiegł i przedostał się do Niemiec. 20 XII 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej; 1 I 1946 został awansowany na plut. pchor. i przydzielony do komp. 4016; po ukończeniu kursu doskonalącego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal awansowano go 15 VIII 1946 na sierż. pchor. i przydzielono do komp. 4100; po kolejnym awansie do stopnia ppor. pełnił funkcję oficera sekcji łącznikowej przy 156 LSC Reinheim (1946-1947). 1 VIII 1948 został zwolniony ze służby na własną prośbę. Organizował wyjazdy wartowników do Francji; spisał wspomnienia z czasów okupacji, które najczęściej publikowano w *Zeszytach Historycznych „Wiano”*, m.in. *Polacy z Łotwy w AK. Pamiętnik* (1996).

ZE nr 171, ABS-9; ABS-SO nr 3544; ABS-KW BS nr 171; *Rozkazy 1946* nr 3, 106, 115; Straty.

RYBACKI Witold plut. pchor., ppor. funkc. (1 IV 1946), kpt. OW. Był instruktorem w Szkole Kierowców i Mechaników w Käfertalu (1946-1947), a w 1949 d-cą komp. transportowej 7666 we Francji.

Dziesięciolecie, s. 168.

Być może był to **RYBACKI** Witold, ur. 1916, zmarły 21 I 1985 w Fawkner (Melbourne) w stanie Victoria w Australii.

FS.

RYBARSKI Mieczysław, ppor. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims.

Pułaski.

RYBCZYŃSKI Mieczysław, ur. 2 X 1914 w Zamościu, szeregowiec WP, kpt. OW. Po zakończeniu wojny był podoficerem w OW, m.in. w AGRC (1949), następnie kpt. OW i d-cą komp. 4002 w Kaiserslautern (1956-1978) oraz tzw. komp. amunicyjnej 7418 (1968-1976). Zmarł 19 III 1989 w Kaiserslautern.

Notatka z rozmowy przeprowadzonej z ob. Józefem Koryckim w dniu 21 V 1956, IPN BU 1227/154, s. 61 (tu: w 1956 por. OW i d-ca tajnej policji w komp. 4002); KJ.

RYBIŃSKI Stanisław, ur. 14 V 1912 w Warszawie. W czasie okupacji został wywieziony do Rzeszy. Po wojnie podjął pracę w OW. Został awansowany do stopnia por. i służył m.in. w komp. 4189 (1955) i 8532 (1956-1965). Zmarł 5 I 1977 w Mannheim.

Straty; KJ.

RYCHLICKI Stanisław, ur. 31 X 1899 w Krotoszynie, syn Józefa, por. rez. art. (2 I 1932) z przydziałem do 7 pac w Poznaniu. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe i II C Woldenberg (nr jeniecki 1175). Pod koniec wojny został ewakuowany na zachód. Po wojnie podjął pracę w OW; od 30 VII 1948 był d-cą plutonu w komp. 4131 w Landsbergu.

Rocznik oficerski 1934, s. 140/20, 650; wzmianka w „OW”; Straty; WSH.

RYCHTER Edward, ur. 4 IX 1914 w Tyflisie (Tbilisi, Gruzja), ppor. rez. piech. (1 I 1936). Ukończył szkołę średnią i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Tomaszowie Lubelskim, pracował jako handlowiec; deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). W czasie kampanii wrześniowej dostał się do niewoli i przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu

II C Woldenberg i Stalagu XI A Altengrabow (nr jeniecki 1027). Do Brygady Świętokrzyskiej przybył z III Zgrupowania POW Lubeka; od 1 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4015, a następnie w komp. 4222 w Esslingen (1946-1947).

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3680 (tu: ur. 22 VIII/4 IX 1914); ABS-SO nr 4583; *Rozkazy 1944* nr 404, 407, 408, 411, 415, 416; *Rozkazy 1946* nr 54, 74, 76; *Awanse oficerskie*, s. 161/3051 (tu: ur. 4 IX 1914); Straty (tu: ur. 4 IX 1912).

RYŁKO Kazimierz Stanisław, ur. 9 II 1899 w Choczni k. Wadowic, brat → Władysław, kpt. art. sł. st. (1 I 1933), mjr OW. Od listopada 1918 służył w WP. Ukończył szkołę podchorążych. Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Po wojnie został zweryfikowany w stopniu por. art. i przeniesiony do rezerwy z przydziałem do 24 pap w Jarosławiu. W 1924 powołano go do służby czynnej z przydziałem do 18 pap w Zambrowie. Przez kilka lat był instruktorem Szkoły Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim, a od 1 IX 1933 oficerem w 21 pal. Przed wybuchem wojny był d-cą II baterii 21 pal w Cieszynie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził I dywizjonem 65 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 417). Po wojnie służył w OW, był d-cą komp. 8168 i 2036 we Francji, oficerem łącznikowym 111 LSC w Monachium (1949-1951), d-cą komp. amunicyjnej 7418 (1951), mającej za zadanie zakładanie i obsługę składnic amunicyjnych, magazynowanie oraz konserwację zapasów amunicji. W 1955 rozpoczął pracę w Głównej Sekcji Łącznikowej, a następnie był zastępcą d-cy 6952 LSC Schwetzingen (1957-1958) i d-cą komp. 4023 i 4080 (1958-1960). Przewodniczył także zarządowi Funduszu Społecznego OW (listopad 1951 – czerwiec 1955), był współautorem *Dziesięciolecia...* 27 V 1955 „za ugruntowanie podstaw moralnych Funduszu Społecznego OW i wytyczenie kierunku jego działalności, który dotąd nie uległ zmianie” nadano mu członkostwo honorowe Funduszu Społecznego OW. Zmarł 4 VI 1968 w Heidelbergu. Odznaczenia: MN, SKZ.

Kwestionariusz paszportowy, IPMS, A. 25/7; *Rocznik oficerski 1939*; „OW” 1955, nr 73, s. 4; 1968, nr 40, s. 3; *Dziesięciolecie*, s. 168-169, 271, 322; *Księga*, s. 314; Straty; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=689>.

RYŁKO Władysław Paweł, ur. 23 II 1895 w Choczni k. Wadowic, mjr art. sł. st. (19 III 1939), płk OW, brat → Kazimierza. Ukończył szkołę realną i szkołę oficerów rezerwy artylerii. Był żołnierzem Legionów, uczestniczył w walkach o granice i w wojnie polsko-bolszewickiej. W międzywojniu był oficerem 7 pap w Częstochowie (1919-1928), instruktorem i d-cą plutonu (1928-1933) oraz 1 baterii szkolnej (1933-1934) w Centrum Wyszkożenia Artylerii w Toruniu. Następnie dowodził dywizjonem 14 pal w Poznaniu (1934-1938) i był I zastępcą d-cy 23 pal w Będzinie (1938-1939), a od 23 VIII 1939 jego d-cą. Do niewoli dostał się 22 IX 1939 i przebywał w Oflagu A Murnau (nr jeniecki 421). 22 VI 1946 został skierowany z OPO Murnau do Zespołów Inspekcyjnych Kom-

panii Wartowniczych. Był zastępcą szefa Głównej Sekcji Łącznikowej w Heidelbergu (1948), współtwórcą i przewodniczącym zarządu Funduszu Społecznego OW (październik 1949 – wrzesień 1950), przewodniczącym rady nadzorczej Spółdzielni „Dobrobyt Wartownika” (1947-1949) i współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”. W listopadzie 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit. Działal w organizacjach polonijnych, m.in. był prezesem Związku Niepodległości Polski w Detroit (1952), kierownikiem Sekcji Przyjaciół Oddziałów Wartowniczych w Niemczech i we Francji przy Kole SPK Detroit-Hamtramck (1953-1957); w 1955 „za ugruntowanie podstaw moralnych Funduszu Społecznego OW w roku 1948 i wytyczenie kierunku jego działalności, który dotąd nie uległ zmianie” nadano mu członkostwo honorowe Funduszu Społecznego OW. W tym samym roku za stałą, bezinteresowną i wielce wydajną działalność dla dobra OW na terenie USA otrzymał „Laur 10-lecia Oddziałów Wartowniczych”. Zmarł 6 V 1969 w Detroit w stanie Michigan. Odznaczenia: KN, KW, SKZ.

Wniosek awansowy, IPMS, A XII 86/32/12; *Rocznik oficerski 1939*; *Księga*, s. 248; *Dziesięciolecie*, s. 271; WBH (tu: ur. Podolne pow. Oświęcim); Straty; FS; <http://www.rylkobauer.com/photoalbum/part-3-3-wladyslaw-rylko-background/>; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=689> (tu: w 1945 wrócił do kraju, zamieszkał w Krakowie, zmarł 3 XII 1976 i został pochowany na cmentarzu Rakowickim).

RYŁO Jan, ppor. Od 26 XI 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej w Langwaser komp. 4025.

Weisbach.

Być może był to **RYŁO Jan**, ur. 6 VI 1914 w Koryczanach pow. Zawiercie, syn Franciszka i Ewy, plut. pchor., technik-mechanik. W 1942 został aresztowany i osadzony w więzieniu w Krakowie, następnie, od 17 IX 1943, był więźniem w KL Auschwitz (nr obozowy 151261) i od 19 I 1944 w Mauthausen (nr obozowy 46652 lub 42652). Wrócił do kraju. Ukończył Studium Wieczorowe Politechniki Śląskiej z tytułem inżyniera elektryka (1957). Zmarł 25 XII 1996.

Straty; WBH.

RYMASZEWSKI Henryk Józef, ur. 11 VII 1908 w Piotrkowie, por. kaw. sł. st. (19 III 1937), kpt. OW. Maturę zdał w Korpusie Kadetów nr 3 w Rawiczu (1930). Ukończył Szkołę Podchorążych Kawalerii w Grudziądzu (1930-1933); po promocji na ppor. (15 VIII 1933) był d-cą plutonu w 23 puł w Postawach. Po awansie do stopnia por. został d-cą plutonu w 3 szwadronie 23 puł. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem łączności tego pułku. W trakcie walk na Lubelszczyźnie został ranny. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 233), II D Gross Born i II E Neubrandenburg, a pod koniec wojny w Lubece. Po wojnie podjął pracę w OW; był d-cą komp. 4202 w Kaiserslautern (1954-1955) i d-cą komp. 4031 w Dahn (1955-1956).

Awanse oficerskie, s. 410/27; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=689>.

RYSZKOWSKI Stanisław Ignacy, ur. 31 VII 1895 w Krakowie, syn Józefa, kpt. int. sł. st. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej był płatnikiem i oficerem żywnościowym 2 plot. w Krakowie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 361) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Podjął pracę w OW, m.in. w komp. w Giessen (1949). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł we wrześniu 1969 w Chicago.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 498/4; *Rocznik oficerski 1939*; WBH.

RYTEL Witold, por. Walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims.

Pułaski.

RYTLEWSKI, ppor. Pod koniec września 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i został przydzielony do dyspozycji d-cy komp. liniowej OZB, od 20 X 1945 był d-cą IV plutonu w komp. 4006.

Rozkazy 1944 nr 349, 355, 356, 367.

RZECKI Henryk, ppor. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 8 XI 1945 był d-cą I plutonu w komp. 4008.

Rozkazy 1944 nr 384.

RZEKIECKI Franciszek, ur. 3 I 1909 w Rozdrażewie pow. Krotoszyn, syn Tomasza i Magdaleny z Horążych, ppor. rez. piech. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 56 pp w Krotoszynie; absolwent Państwowego Seminarium Nauczycielskiego w Krotoszynie (matura 1929); w latach 30. był nauczycielem sześcioklasowej szkoły powszechnej w Książu Wielkopolskim. Ukończył XI Kurs (1930/31) Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 7 w Śremie. Podczas kampanii wrześniowej służył 56 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 457). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Powrócił do kraju i kontynuował pracę w szkolnictwie Zmarł 5 VII 1998 w Książu Wielkopolskim i został pochowany na miejscowym cmentarzu parafialnym.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 53/690; „Kurier Poznański” 1929, nr 243, s. 6; Straty; FS; <http://www.wir-ksiazwlkp.pl/index.php?k=idx&l=R&item=291> h (fot.).

RZEPKA Jan, ur. 11 VIII 1909 w Dortmundzie, syn Antoniego i Marii, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 62 pp w Bydgoszczy. Przed wojną był nauczycielem w szkole powszechnej III stopnia. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 62 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 704). Po wojnie podjął pracę w OW; w styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem (ppor.) w komp. 4223 w Böblingen.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 137/277; Straty; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=15016#show>.

RZEŹNIK Henryk, ur. 4 XII 1911 w Łodzi, syn Antoniego i Józefy z Rauszerów, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 68 pp we Wrześni, por. OW, absolwent Miejskiego Seminarium Nauczycielskiego Męskiego im. E. Estkowskiego w Łodzi (matura 1931), z którego wyniósł biegłą znajomość j. niemieckiego. Był nauczycielem w szkole w Grabinie (pow. Konin). Przeszkolenie wojskowe odbywał w 25 pp w Piotrkowie Trybunalskim (1934, 1936) i na kursie dowódców kompanii w Ośrodku Wyszczolenia Rezerw Piechoty w Różanie (1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 9 komp. 68 pp. Podczas kampanii wrześniowej został 17 IX 1939 ranny. Uniknął niewoli. W czasie okupacji był więźniem w KL Mauthausen (nr obozowy 1093). Po wojnie służył w OW, był oficerem oświatowym w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Odznaczenia: KW (1966, za całokształt walk w kampanii wrześniowej).

Zespół akt Polskich Misji Wojskowych na Kontynencie, IPMS, A XII 90/8; IPN BU 01419/77 s. 109 (tu: oficer BS); *Awanse oficerskie*, s. 94/226; Straty (tu: kupiec); Mastalski (tu: po dostaniu się do niewoli w obozie jenieckim).

S

SACHWANOWICZ Witold Jan „Gorczyca”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GORCZYCA** Witold, ur. 13 II 1913 w Łunińcu na Polesiu, syn Anny, inżynier, technik drogowo-kanalizacyjny, ppor. rez. art. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 27 pal. Ukończył Średnią Szkołę Techniczną w Brześciu nad Bugiem (1933) i Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1934/35), deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Od 1 IV 1939 był d-cą plutonu w 20 pal. Do niewoli dostał się 28 IX 1939 w Warszawie, następnie przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau, II C Woldenberg (nr jeniecki 657), a pod koniec wojny w Lubece, gdzie 2 V 1945 został wyzwolony przez wojska brytyjskie. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i od 1 V 1946 był d-cą plutonu w komp. 4085. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago w stanie Illinois. 16 VIII 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 27 XI 1996 w Chicago. Pochowano go na cmentarzu Maryhill.

ABS-Rejestr, s. 10130; ABS-KW BS nr 488; ZE nr 488, ABS-11; *Awanse oficerskie*, s. 211/306 (tu: ur. 31 I 1913); FS.

SAFIN Stanisław Ireneusz Adam, ur. 25 VI 1900 w Nowym Sączu, syn Pawła, kpt. piech. sł. st. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 5 komp. 21 pp w Warszawie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Po wyzwoleniu był kierownikiem referatu organizacyjno-wyszkoleniowego, a następnie prawnego w POW Langwasser (1945-1946). 12 I 1946 został d-cą sformowanej tam i skierowanej do Auerbach komp. 4128. Odznaczenia: KN.

Awanse oficerskie, s. 312/35; *Rocznik oficerski 1939*.

SALINGER Jan Władysław Konstanty, ur. 2 III 1909 w Warszawie, syn Władysława, por. piech. sł. st. (1 I 1935); w 1945 deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 1 komp. granicznej Batalionu KOP „Kleck”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna stwierdziła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. W lipcu 1945 był d-cą obozu „Praga” w Hattenrod k. Butzbach, od listopada 1945 członkiem Głównej Sekcji Łącznikowej, pod koniec 1945 oficerem w 114 LSC, od 1 II 1946 oficerem zaopatrzeniowym GSŁ. 3 III 1946 został awansowany do stopnia kpt. funkcyj. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł w Warszawie 11 XII 1987.

Dössel (tu: Janusz, ur. 1904); *Awanse oficerskie*, s. 328/254, *Rocznik oficerski 1939*; FS; WBH; *Nekrologi warszawskie*.

SALM Józef Leon, ur. 30 VI 1902 w Łodzi, syn Jana, por. rez. art. (19 III 1939) z przydziałem mobilizacyjnym do 4 pac, handlowiec. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 20 pal, walczył m.in. pod Kockiem. 6 X 1939 w Woli Gułowskiej dostał się do niewoli, następnie przebywał w oflagach IV C Colfditz (nr jeniecki 433), II A Prenzlau, II E Neubrandenburg i II D Gross Born. Po wojnie podjął służbę w OW, był oficerem w komp. 4202. 17 VIII 1947 zginął w wypadku samochodowym w Heilbronn.

Awanse oficerskie, s. 652/145; *Straty* (tu: por. w 2 pal.); KJ.

SAMULSKI Bronisław, ur. 14 IX 1911 w Zawadach pow. Ełk (Prusy Wschodnie), syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1936), por. OW (1 I 1947). Ukończył szkołę średnią i kursy nauczycielskie. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty 4 DP (1933/34); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Po zakończeniu szkolenia dla podchorążych kilkakrotnie uczestniczył w ćwiczeniach dla rezerwistów w 67 (1934-1937) i 59 (lipiec 1939) pp. Pracował jako nauczyciel w Sakulinie (pow. Wągrowiec) i Kuślinie (pow. Nowy Tomyśl). Od 24 VIII 1939 był d-cą plutonu w komp. „Janowiec” Batalionu Obrony Narodowej „Żnin”. 18 IX 1939 pod Iłowem dostał się do niewoli, następnie przebywał w oflagach VII B Eichstätt (do 20 V 1940) i VII A Murnau (nr jeniecki 927). Był d-cą plutonu w sformowanych w OPO Murnau komp. 4024 i 4247 (1 X – 31 XII 1946); od 1 I 1947 do jej rozwiązania w listopadzie 1947 był zastępcą d-cy komp. 4247.

ZE nr 495, ABS-11; ABS-KW BS nr 495; ABS-SO nr 5356; *Awanse oficerskie*, s. 142/850; *Straty*.

SANECKI Henryk, ur. 15 VII 1920 w Warszawie, kpr. AK, oficer OW. Walczył w powstaniu warszawskim; 8 VIII 1944 został ranny. Po kapitulacji był leczony w szpitalu dla jeńców AK w Zeithain (13-31 X 1944), następnie został prze-

niesiony do Stalagu IV B Mühlberg (nr jeniecki 298265). Po wojnie służył w OW. Zmarł 10 II 1969 w Sinsheim w Badenii-Wirtembergii.

KJ; Straty; <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/henryk-sanecki,39291.html> (tu: nr jeniecki 298987).

SANETRA Tadeusz Kazimierz, ur. 2 VI 1911 w Zabłociu pow. Żywiec, syn Jakuba, por. sap. sł. st. (19 III 1939). Przed wojną był instruktorem w 1 komp. Batalionu Elektrotechnicznego w Modlinie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą stuosobowego oddziału G-373 w Kassel. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 13/19, 516/19; *Rocznik oficerski 1939*; WBH.

SANKOWSKI Antoni, ur. 4 XI 1908, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 77 pp, por. OW. Wojnę spędził w obozie jenieckim, po jej zakończeniu służył w POW Langwasser, gdzie był adiutantem zgrupowania i szefem wydziału personalnego. W 1947 zorganizował w ośrodku wartowniczym w Regensburgu orkiestrę dętą, którą następnie kierował.

Przegląd pracy; *Rocznik oficerski 1934*, s. 114/4205.

SANKOWSKI Zbigniew, por. OW. W 1946 służył w oddziale G-373 w Kassel, następnie był d-cą komp. G-366 w Giessen i d-cą komp. 8239 w Erlangen.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **SANKOWSKI** Zbigniew Lech Marek, ur. 28 II 1909 w Zwierzyńcu pow. Zamość, syn Józefa i Zofii z Kotańskich, por. piech. sł. st. (19 III 1939). Ukończył szkołę Korpusu Kadetów nr 2 w Chełmie (1931), Gimnazjum im. T. Kościuszki w Łomży (1932) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1935). Przed wybuchem wojny był d-cą 1 komp. karabinów maszynowych 33 pp w Łomży, z którą podczas kampanii wrześniowej walczył w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 52983) i w VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po wojnie był młodszym oficerem w obozowej kompanii wartowniczej. W czerwcu 1946 przedostał się do Włoch i został wcielony do 2 Korpusu, z którym wyjechał do Wielkiej Brytanii. Do kraju wrócił w czerwcu 1948 i zamieszkał w Warszawie. Tam zmarł 12 IV 1969.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 510/425; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11237.pdf); <http://caw.wp.mil.pl/plik/file/wydawnictwa/2014/505.pdf> (fot.).

SANKOWSKI-MALIŃSKI Tadeusz Mieczysław „Radek”, ur. 21 II 1917 w Radomsku, ppor. (8 IX 1939). Eksternistycznie studiował prawo na UJ. Ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii 7 pal (1937) i skrócony kurs podchorążych zawodowych (1937/38), w 1939 awansował na sierż. pchor.; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Od 9 IX 1939 był d-cą plutonu w 1 dak w Warszawie. W niewoli niemieckiej przebywał od 28 IX do 8 X 1939, zbiegł, 13 XI 1939 został aresztowany i skierowany do Oflagu IX A/Z Rotenburg an der Fulda. W grudniu 1943 ponownie uciekł z obozu. Od 1 I 1944 był żołnierzem AK. Aresztowano go 31 VII 1944 i wysłano do KL Gross-Rosen, następnie do KL Gusen, a od 5 III 1945 był więźniem w KL Buchenwald (nr obozowy 134973). Po uwolnieniu i kilkumiesięcznym pobycie w szpitalach w Lipsku i Osterode podjął służbę w OW. W latach 1945-1946 był adiutantem d-cy POW Langwasser, od 28 II 1946 dowodził plutonem jednej z organizowanych tam kompanii. W grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty został awansowany do stopnia ppor. funk., następnie służył w komp. 4047 w Käfertalu (1946-1947), 4131 w Oberpfaffenhofen (1948-1949) i 4011 w Monachium (1950). Po zakończeniu służby wyemigrował w maju 1951 do USA i zamieszkał w Cleveland w stanie Ohio. Pracował jako operator maszyn. Zmarł 4 II 1988 w Cleveland.

ABS-104, ZE nr 622 (tu: 8 IX 1939 rozkazem d-cy 7 dak awansowany do stopnia ppor.); Straty (tu: Sankowski Tadeusz); FS.

SAPIEGO Jan, ppor. W styczniu 1946 był d-cą niewielkiego oddziału (25 ludzi) G-370 w Altlussheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

SARNECKI Henryk „Rubczewski”, ur. 20 VI 1903 w pow. Stolin na Polesiu, ppor. rez. kaw. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do szwadronu KOP „Kleck”. Ukończył gimnazjum (matura 1923) i Szkołę Podchorążych Rezerwy w Grudziądzu (1928/29); deklarował znajomość j. rosyjskiego (1946). Był rolnikiem i do czasu wojny pracował we własnym gospodarstwie. Wojnę spędził w obozie jenieckim; uwolniony został w Murnau. W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 31 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4104, 30 IV 1946 przeniesiono go do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, po awansie do stopnia kpt. OW został d-cą komp. 4085 (1953-1954) w 6954 LSC Verdun.

ABS-Rejestr, s. 1003; *Rozkazy* 1946 nr 26, 48, 49, 50, 51, 53, 59, 62, 66, 67, 75, 76, 81, 82, 94, 101; wzmianki w „Na Posterunku”.

SAWICKA z Terkowskich Halina Maria „Ala”, ur. 18 XII 1919 w Warszawie, córka Władysława i Antoniny z Ancutów, żona → Jerzego, strz., ppor. czasu wojny. Ukończyła szkołę średnią i pięć lat studiów medycznych, deklarowała znajomość

j. angielskiego i słabą niemieckiego (1946). W czasie okupacji była żołnierzem ZWZ-AK, należała do Oddziału Dyspozycyjnego Kedywu Okręgu Warszawskiego AK. Podczas powstania warszawskiego była sanitariuszką, walczyła w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywała w stalagach X B Sandbostel i VI C Oberlangen (nr jeniecki 224082). Latem 1945 dołączyła do Brygady Świętokrzyskiej. 9 VII 1945 została przydzielona jako sanitariuszka do II Baonu, 23 VII 1945 przeniesiona do III Baonu, 18 VIII 1945 do komp. nr 3 kpt. Jerzego Wojskiego „Jerzego”, 1 X 1945 do komp. 4002, a od 9 X 1945 była lekarzem przy obozie ćwiczebnym OZB. 18 V 1946 odeszła na bezterminowy urlop. Po zakończeniu służby wyemigrowała do Kanady.

Rozkazy 1944 nr 286, 298, 318rs, 346, 357, 388; *Rozkazy 1946* nr 15; ABS-Rejestr, s. 3731 (tu: Sawicka Halina „Skura”, „Terkowska”, ur. w Czerniakowie); Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/halina-tarkowska,45692.html> (tu: nr jeniecki 106764).

SAWICKI Jerzy „Skura”, „Paweł”, ur. 11 IV 1920 w Toruniu, syn Władysława i Marii de Patriarch, w czasie okupacji HORECKI Jerzy, mąż → Haliny; ppor. Ukończył szkołę średnią i konspiracyjny kurs podchorążych AK (czerwiec – grudzień 1943). Podczas powstania warszawskiego walczył jako sierż. pchor. w I plutonie Oddziału Osłony Kwatery Głównej. Po kapitulacji przebywał w niewoli (nr jeniecki 102802). Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 5 VII 1945 został przydzielony do III Baonu, po reorganizacji z 17 VIII 1945 był d-cą plutonu w komp. nr 3 kpt. Jerzego Wojskiego „Jerzego”, od 21 IX 1945 d-cą II plutonu w komp. 4002; 9 II 1946 otrzymał bezterminowy urlop dla kontynuowania studiów.

ABS-Rejestr, s. 1944; *Rozkazy 1944* nr 283, 306, 318rs, 337, 345d, 374; *Rozkazy 1946* nr 34; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Jerzy_Sawicki_6.

SCHÄFFER Kazimierz Józef, ur. 13 II 1906 w Zagórz, por. piech. sł. st. (19 III 1937), kpt. OW. Ukończył Gimnazjum im. Królowej Zofii w Sanoku. Do wybuchu wojny był d-cą plutonu łączności 38 pp w Przemyślu. Uniknął niewoli i zaangażował się w działalność konspiracyjną. Został aresztowany i od lipca 1942 do maja 1945 był więziony w KL Flossenbürg. Po wojnie był oficerem w POW Langwasser, 15 X 1945 został d-cą sformowanej tam komp. 4026, wraz z którą od 3 XII 1945 służył w Auerbach k. Bayreuth przy obozie SS (20 tys. jeńców), a od 17 VI 1946 w Regensburgu, gdzie zajmowała się strzeżeniem magazynów i składów benzyny. 28 IX 1946 kompanię przesunięto do Kulmbach, 28 VIII 1947 rozwiązano, a Schäffer został wówczas d-cą komp. 4010 LSCo w Landsbergu, którą dowodził także w latach 1952-1954.

Weisbach; *Przegląd pracy*; *Awanse oficerskie*, s. 407/114; *Rocznik oficerski 1939*; Straty. Uwaga: pojawiają się także zapisy: Schaeffer Kazimierz, Szefer Kazimierz.

SCHATZ Zbigniew Janusz „Hiszpan”, ur. 10 IX 1917 w Warszawie, ppor. AK. Podczas powstania warszawskiego był żołnierzem II Baonu AK „Odwet”, walczył w Kolonii Staszica, na Polu Mokotowskim i w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224837). Po uwolnieniu znalazł się w I Zgrupowaniu POW Lubeka. 1 V 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. 31 V 1960 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 20 III 2009 w Largo w stanie Floryda.

Rozkaz dzienny nr 147 z 1 V 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; Straty (tu: Szac Z.); FS; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/zbigniew-schatz,39519.html>.

SCHINDLER Stanisław Wiktor, ur. 24 III 1911 w Stryju, por. piech. sł. st. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 1 komp. 18 pp w Skierniewicach. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Po wojnie podjął służbę w OW; w maju 1949 był oficerem w komp. 4128 w Norymberdze. Poza obowiązkami służbowymi był także instruktorem kompanijnego zespołu lekkoatletycznego i jego zawodnikiem (miotacz kulą). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. W 1950 mieszkał w Detroit w stanie Michigan. Zmarł 7 XI 1978 we Flint w stanie Michigan.

Wzmianki w „OW”; *Awanse oficerskie*, s. 509/359; *Rocznik oficerski 1939*; FS (tu: w USA używał imion Stanley Victor).

SCHMAL Michał „Chmara”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **CHMARA** Michał, ur. 25 XI 1912 w Kutkowie pow. Tarnopol, syn Henryka i Antoniny, por. piech. sł. st. (19 III 1938), kpt. OW (16 II 1946). Maturę uzyskał w Korpusie Kadetów we Lwowie (1938). Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1932-1934); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Był d-cą plutonu, a następnie komp. w 6 pp Leg. w Wilnie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 3 komp. ckm i od 12 IX 1939 pełnił obowiązki d-cy III bat. 6 pp Leg. Po klęsce wrześniowej przedostał się do Francji, gdzie został d-cą 1 komp. ckm w 5 psp. Od 16 VI 1940 przebywał w niewoli, m.in. w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 1539). W połowie października 1945 wyjechał z Samodzielnego Zgrupowania Pöln POW Lubeka do Brygady Świętokrzyskiej; od 20 X 1945 był zastępcą d-cy komp. liniowej OZB, od 30 X 1945 zastępcą d-cy w komp. 4008, a od 16 II 1946 d-cą komp. 4008 z równoczesnym przyznaniem stopnia kpt. na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych. W 1947 wrócił do kraju, ukończył Akademię Nauk Politycznych (1950) i przez dwa lata pracował w SGPiS (1950-1952), a następnie w przemyśle budowlanym. Należał do Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego i był autorem licznych artykułów w specjalistycznych wydawnictwach, m.in. w „Życiu Gospodarczym” oraz obszernej relacji z walk 6 pp Leg. w 1939 („WPH” 1992, z. 4). Zmarł 18 XI 1971 w Warszawie. Odznaczenia: VM.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 109; *Rozkazy 1944* nr 367, 384, 386, 387, 396; *Awanse oficerskie*, s. 451/35; *Rocznik oficerski 1939*; „WPH” 1992, z. 4, s. 89; WBH.

SCHOENER Franciszek Ksawery (czasami: **SCHÖNER** Franciszek), ur. 28 XI 1899 w Starczanowie pow. Oborniki, syn Franciszka i Anny z Urbańskich, absolwent Gimnazjum Humanistycznego im. K. Marcinkowskiego w Poznaniu (1927), uczestnik powstania wielkopolskiego, mjr art. sł. st. (19 III 1937). Do czasu wybuchu wojny był wykładowcą w Szkole Strzelców Artylerii w Centrum Wyszczolenia Artylerii w Toruniu (zwalczanie czołgów rozpoznawczych). Podczas kampanii wrześniowej był szefem sztabu wchodzącej w skład SGO „Polesie” 60 DP „Kobryn”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16111). W maju 1945 kierował zespołem oficerskim organizującym żołnierzy polskich w Bawarii, był oficerem POW Langwasser i z ramienia Ośrodka łącznikiem do spraw kompanii wartowniczych z wojskowymi władzami amerykańskimi. Stał na czele grupy, która po rozwiązaniu Ośrodka udała się do obozu wartowniczego w Winzer i został d-cą formowanej tam kompanii wartowniczej. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: VM, KN, KW, ZKZ, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

„Pismo Żołnierza” 1946, nr 8, s. 9; *Awanse oficerskie*, s. 383/33; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH (<https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/I.482.29-2031.pdf>, fot.); <http://docplayer.pl/48235662-Dywizja-kobryn-dowodztwo-plk-adam-epler-dowodca-dywizji-mjr-franciszek-schoener-szef-sztabu-dywizji-mjr-michal-leszczak-kwatermistrz-dywizji.html> (fot.).

SCHREYER Juliusz, ur. 10 X 1883 we Lwowie, mjr. W 1945 podjął służbę w OW we Francji (1945), ale szybko z niej zrezygnował i wrócił do OPO Murnau.

Lista imienna; WBH.

SCHWARK Alojzy, ur. 19 VI 1913, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 57 pp w Brodnicy. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w komp. „Rogoźno” Batalionu ON „Oborniki”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 371). W czerwcu 1946 był oficerem w komp. 8244 im. Zawiszy Czarnego w Walldorf.

Awanse oficerskie, s. 239/2347; Straty (tu: ur. 1911).

SEIB Jan, ur. 19 IX 1914 w Krośnie, syn Teodora, student, ppor. rez. art. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 17 pal w Gnieźnie, w którym służył także podczas kampanii wrześniowej, kpt. OW. Do niewoli dostał się 19 IX 1939 w Starych Budach. Przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 855), od 23 II 1941 w II E Neubrandenburg i pod koniec wojny w Lubece. Po wojnie znalazł się w Oficerskim Ośrodku Wojskowym Delmenhorst w brytyjskiej strefie okupacyj-

nej (1945-1946). W pierwszej połowie lat 50. był oficerem 6953 LSC we Francji, d-cą komp. 4243 w Captieux (1955-1956) i Kompanii „Kresowej” 4011 w Captieux (1956-1958).

Notatka z rozmowy ze Stanisławem Wolakiem z 9 VI 1956, IPN BU 1227/154, s. 70 (tu: pochodzi z Poznania, gdzie pracował jako kelner); Raport z rozmowy z wartownikiem Marcinem Czulytem z 31 V 1962 r., IPN BU 01227/154, s. 182-183 (tu: w 1958 karnie zwolniony z OW za niedopatrzenia służbowe i nadużycia gospodarcze na szkodę bazy w Captieux. Zamieszkał w Paryżu i otworzył własny hotel); *Awanse oficerskie*, s. 253/292; wzmianki w „Na Posterunku”.

SERAFIN Stanisław, ur. 17 I 1898 we Lwowie, syn Wojciecha, kpt. piech. sł. st. (1 I 1936). Przed wybuchem wojny odbywał kurs w 58 pp w Poznaniu. W latach 1945-1946 był d-cą sformowanej w POW Langwasser komp. 4128 w Auerbach. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 26 VII 1958 w Poznaniu i został pochowany na cmentarzu komunalnym Junikowo. Odznaczenia: KN.

Awanse oficerskie, s. 354/340; *Rocznik oficerski 1939*; Weisbach; WBH; <https://www.poznan.pl/mim/necropolis/search.html>.

SERETNY Piotr Stanisław, ur. 18 X 1900, ppor. rez. wojsk samochodowych (1 VII 1925) z przydziałem mobilizacyjnym do 6 Dywizjonu Samochodowego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 970) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest zdrowy i nadaje się do pracy na etapach; 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Odznaczenia: KN

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 183/34, 706; Straty.

SEROWIK Jerzy M., ppor. W październiku 1947 był oficerem w komp. transportowej 2951 w Paryżu, a w 1950 oficerem w jednej z kompanii we Francji lub w Belgii.

Wzmianki w „OW”.

SEVERIN Aleksander, ur. 25 XII 1891, kpt. sap. sł. st. (1 VI 1919), do 1928 był oficerem w 1 Batalionie Saperów Legionów w Modlinie. Od 26 IV 1928 dowodził 2 komp. szkolną Batalionu Szkolnego Saperów w Modlinie, przed wybuchem wojny kierował referatem w Wydziale Wyszczolenia w Komendzie Głównej Junackich Hufców Pracy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 89). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce w Nancy. Odznaczenia: SKZ.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: Sewerin A.).

SĘK-SĘKALSKI Henryk Roman, ur. 11 XI 1917 w Turku, pchor., ppor. OW, absolwent gimnazjum w Turku i słuchacz Szkoły Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie. We wrześniu 1939 był członkiem dęblińskiej szkolnej eskadry. Uniknął niewoli i od maja 1941 był d-cą plutonu ZWZ-AK w Turku. W lutym 1945 został powołany do LWP, ale uniknął wcielenia, podejmując studia na Uniwersytecie w Łodzi. W grudniu 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i podjął pracę w OW. Organizował nauczanie z zakresu szkoły powszechnej i gimnazjum oraz uczył łaciny i j. niemieckiego w kompanijnej szkole powszechnej i na kursie gimnazjalnym w komp. 4101 w Oberdachstetten (5 VII 1946 – 29 VI 1947). Zainicjował założenie spółdzielni wartowniczej w komp. 4101, następnie był oficerem stacjonującej w RGD kompanii polsko-litewskiej, w której organizował życie sportowe (1949). W sierpniu 1949 wyemigrował do Australii. Zmarł 15 XII 1993 w Canberze i został tam pochowany na Woden Cemetery. Był redaktorem opracowania *1949-1989. 40 lat Związku Harcerstwa Polskiego w Australii* (1990) oraz współautorem pracy zbiorowej *Wspomnienia byłych żołnierzy Armii Krajowej zamieszkałych w Australii* (1984). Odznaczenia: ZKZ (1975, za zasługi w pracy niepodległościowej).

ABS-SO nr 5672; *Turkowianie znani i nieznani*, „Echo Turku” 1992, nr 24, s. 11; <https://billion-graves.pl/grave/Henryk-Sęk-Sękalski/22290368> (tu: kpt. AK).

SIACZYŃSKI Franciszek, ur. 26 VII 1911 w Szybalinie pow. Brzeżany, ppor. rez. kaw. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 9 puł, por. funkc. (26 VII 1946); deklarował znajomość j. angielskiego (1945) i niemieckiego. Podczas kampanii wrześniowej służył w 9 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI B Dössel (nr jeniecki 5035), gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Bezpośrednio po wyzwoleniu był tłumaczem polskiego dowództwa obozu. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Od 1 II 1946 był zatrudniony jako prawnik (obrońca) w wojskowym biurze śledczym przy 181 LSC Neu-Isenburg, później był oficerem w komp. 4195 w Wiesbaden-Kastel (1946) i d-cą komp. pracy 4528 w Hanau-Wolfgang (1948).

Dössel (tu: Saczyński); Rozkazy KOP Dössel; Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 79/143 (tu: Siaczyński Fr.); Straty (tu: Saczyński i Spaczyński, Sącyński).

SICZKA Henryk „Sawicz”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **SAWICZ** Henryk, **SAWICZ** Jerzy, ur. 15 VII 1921 w Warszawie, kpr. pchor. WP, ppor. czasu wojny (18 III 1946). Ukończył szkołę średnią i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Grodnie (1938/39); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). 26 VI 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej, w której od 10 XI 1945 był asesorem w Wojskowym Sądzie Okręgowym; 21 XII 1945 awansował na plut.

pchor., 24 I 1946 został przeniesiony z dowództwa do komp. 4101, od 16 II 1946 był zastępcą d-cy III plutonu w komp. 4101, 18 III 1946 awansował na ppor. piech. czasu wojny i został przydzielony do Ośrodka w Bad Reichenhall. Od 7 V 1946 był d-cą plutonu w komp. 4082.

ABS-Rejestr, s. 10096; *Rozkazy 1944* nr 278, 298, 302, 320, 386, 420las; *Rozkazy 1946* nr 20, 38, 40, 62, 65.

SIECIECHOWICZ Bolesław, ur. 28 IX 1913 w Chełmie Lubelskim, syn Bolesława i Marii z Halkiewiczów, rolnik, szer. WP, por. OW. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w stalagach X B Sandbostel (nr jeniecki 44462) i XIII C Nürnberg (nr jeniecki 23963), z którego został skierowany do komanda pracy nr 363. Po wojnie służył w OW; w lutym 1949 był oficerem komp. 4131 w Landsbergu, a w pierwszej połowie lat 50. oficerem w szwadronie 7315 w Kindsbach (Palatynat) i następnie w 4104 LSCo Pirmasens. Zmarł 23 VI 1963 w Pirmasens.

KJ; Wolak, s. 304; Straty. Czasami: Siechowicz B.

SIEDLARZ Tadeusz „Promień”, ur. 28 I 1913, kpt. OW. Podczas okupacji działał w wywiadzie kolejowym 1 psp AK. Po wojnie przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej. 17 XII 1945 odszedł do służby w OW; w styczniu 1946 był oficerem oddziału G-351 w Welzheim, w maju 1946 oficerem w dyspozycji Polskiej Sekcji Łącznikowej przy 9 LSA, w lutym 1947 d-cą komp. 4092 „Ziemi Podhalańskiej”, a w grudniu 1949 oficerem kompanii wartowniczej w obozie w Bremen-Grohn. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł we wrześniu 1985 w Detroit w stanie Michigan.

Wykaz oficerów z 25 I 46; FS.

SIEKIERSKI Stanisław Marceli, ur. 17 I 1901 w Łazanach pow. Wieliczka, syn Jana, por. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 57 pp w Brodnicy, kpt. OW. Do wybuchu wojny był nauczycielem WF w szkole średniej. Podczas kampanii wrześniowej służył w 57 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki (32787)). Po zakończeniu wojny pracował w OW; w styczniu 1946 został d-cą zorganizowanej i wyszkolonej w Winzer komp. 4133, skierowanej do Ansbach. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Sprawozdanie miesięczne z 7 III 1946 dowódcy ośrodka Winzer, IPMS, A XII 53/16; *Awanse oficerskie*, s. 521/41; WBH.

SIEMIĄTKOWSKI Tadeusz „Mazur”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MAZUR** Tadeusz, ur. 17 VI 1910 w Warszawie, syn Aleksandra i Walerii ze Sztykielów, por. (1 I 1944), por. OW (1948), absolwent Politechniki Warszawskiej (1939), inżynier budownictwa wodnego. Do rezerwy został przeniesiony bez od-

bycia służby wojskowej. Był członkiem Organizacji Polskiej i działaczem ONR, w czasie okupacji należał do ZJ (1939-1942) i NSZ (1942-1946). Ukończył kurs szkoły podchorążych ZJ (1940-1942), był organizatorem i d-cą komórki likwidacyjnej ZJ, d-cą oddziału bojowego przy KG NSZ, oficerem AS w Warszawie. Walczył w powstaniu warszawskim, był zastępcą d-cy komp. i d-cą najlepszego plutonu w komp. „Warszawianka” (w czasie powstania 13 Krzyży Walecznych). We wrześniu w Warszawie został przedstawiony do VM. Po kapitulacji przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 101867). 29 VI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; w OW służył do 30 V 1946, a następnie był kurierem Brygady do kraju (1946-1947). W 1951 wyemigrował do Kanady i zamieszkał w Montrealu (1951-1998). Był działaczem polonijnym, współredaktorem „Zeszytów do Historii NSZ” i współpracownikiem „Szczerbca” oraz „Szańca”. Zmarł 19 III 1998 w Montrealu. Pochowano go na cmentarzu Powązkowskim. Odznaczenia: Krzyż NCZ, KW.

ABS-5, Akta weryfikacyjne; IPN BU 01419/83, s. 102 (tu: Zabłucki ps. „Mazur”, z wykształcenia inżynier chemik); Plan operacyjnych przedsięwzięć do sprawy agenturalno-poszukiwawczej pod krypt. „Mit”, IPB BU 01419/83, s. 516 (tu: absolwent Politechniki Warszawskiej, inżynier elektryk); Plan operacyjnych przedsięwzięć w sprawie Siemion [Siemiątkowski] z 29 VII 1959, IPB BU 01419/83, s. 522; „Szaniec Chrobrego” 1997, nr 7, s. 20; 1997, nr 22, s. 19; 1998, nr 33, s. 44-46; „Szczerbiec” 1998, nr 9, s. 122-123; 2002, nr 11, s. 138; 2003, nr 12, s. 366; Straty; https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Siemiątkowski; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/tadeusz-siemiatkowski,39929.html>.

SIENKIEWICZ Henryk, por. OW. Pochodził z Warszawy. Walczył w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 222105). Po wojnie wrócił do kraju. W 1949 lub 1950 zbiegł z Polski do Szwecji, a następnie przedostał się do Niemiec i Francji. W drugiej połowie lat 50. był d-cą plutonu w komp. 4095 w Toul (1956) i d-cą plutonu w komp. 4506 w Nancy (1957-1960).

Notatka z rozmowy z wartownikiem Eugeniuszem Maroszem z 26 VII 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 85; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/henryk-sienkiewicz,39981.html>.

SIERADZKI Marian, ur. 27 VIII 1901 w Bydgoszczy, por. piech. w stanie spoczynku (1 II 1923). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 61 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16315). Po zakończeniu wojny służył w OW; w styczniu 1946 był d-cą liczącej 70 ludzi komp. G 351 w Welzheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 332/7, 1011; Straty.

SIERPIŃSKI Karol, ur. 1 XII 1901 w Olgopolu (Rosja), syn Klemensa, urzędnik, por. rez. piech. (19 III 1939). Ukończył szkołę realną w Odessie (1927) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Śremie (1928); deklarował znajomość j. rosyjskiego,

angielskiego, francuskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu karabinów maszynowych, z którym brał udział m.in. w obronie Modlina. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (1939-1942) i VII A Murnau (nr jeniecki 36967). Po wojnie służył w OW we Francji (15 VII 1945 – 20 XI 1946), m.in. był oficerem komp. 4526, z której w sierpniu 1946 został przeniesiony do komp. 8935. Pod koniec października 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Gdańsku.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 628/703; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11711.pdf).

SIEWKOWSKI Zdzisław, ppor. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem oddziału G-354 w Käfertal.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **SIEWKOWSKI** Zdzisław, ur. 15 XI 1915 w Mechlinie pow. Śrem, syn Bronisława, pchor. Walczył w kampanii wrześniowej. 18 IX 1939 w Iłowie został wzięty do niewoli. Przebywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 296082) i od 27 IX 1944 w IV E Altenburg.

Straty.

SIKORA Alfons, ur. 17 IX 1917 w Gorzyczkach pow. Rybnik, kpr. pchor., ppor. piech. NSZ (18 I 1946), absolwent szkoły średniej i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 19 pp we Lwowie (1938/39). Do wybuchu wojny pracował jako nauczyciel; deklarował znajomość j. niemieckiego i czeskiego (1946). 6 XI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 31 XI 1945 przydzielono go do komp. 4013. Po ukończeniu tygodniowego kursu dla podchorążych (11-18 I 1946) z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI został 18 I 1946 awansowany do stopnia ppor. i rozpoczął staż w komp. 4008. Od 26 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4103, od 23 II 1946 d-cą III plutonu w komp. 4012 (dawniej 4103), a od 11 IV 1946 d-cą plutonu w komp. 4082. 7 V 1946 został zwolniony ze służby.

Rozkazy 1944 nr 403; Rozkazy 1946 nr 8, 15, 22, 36, 46, 49, 50, 86; ABS-Rejestr, s. 3775.

SIKORA Władysław „Rymwid”, „Maciek”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **RYMWID** Władysław, ur. 9 VIII 1911 w Wywle pow. Włoszczowa, syn Tomasza i Petroneli z Pytlarzów, urzędnik państwowy, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 7 pp, absolwent Gimnazjum Koedukacyjnego Wydziału Powiatowego Sejmiku Włoszczowskiego w Szczekocinach (1932) i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 27 pp w Częstochowie (1932/33), deklarował znajomość j. niemieckiego (1946); od 31 VIII 1939 był d-cą plutonu w 9 komp. 7 pp Leg. Uniknął pójścia do niewoli. W okresie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK, początkowo komendantem placówki w Słupi

pow. Włoszczowa, a od czerwca 1942 szefem referatu III (operacyjno-wyszkoleniowego) w komendzie obwodu włoszczowskiego AK; 11 XI 1943 został awansowany do stopnia por. rez. piech. Jesienią 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i 31 XII 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 11 I 1946 został d-cą IV plutonu w komp. 4016, ale już cztery dni później przeniesiono go do komp. 4101, w której był p.o. zastępcy i d-cą (16 II – 22 III 1946) komp. Od 6 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, gdzie mieszkał kolejno w Gary w stanie Indiana i w Lombard w stanie Illinois. 14 II 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w styczniu 1982 w Lombard.

BS-Rejestr, s. 3736; *Rozkazy 1944* nr 426; *Rozkazy 1946* nr 2, 3, 4, 9, 12, 15, 16, 40, 69; *Awanse oficerskie*, s. 114/2561; Mastalski; FS.

SIKORSKI Antoni Izidor „Herbert Rypl”, ur. 10 V 1909 w Warszawie, syn Antoniego i Zofii, urzędnik miejski, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 32 pp. Ukończył szkołę średnią i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Modlinie (1932/33), deklarował znajomość j. angielskiego i francuskiego (1946). Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 6682). Do Brygady Świętokrzyskiej przybył z III Zgrupowania POW Lubeka pod koniec listopada 1945; 1 XII 1945 przydzielono go na stanowisko d-cy plutonu w komp. 4015. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 17 II 1985 w Warszawie.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3679; *Rozkazy 1944* nr 404, 409, 413, 421, 422; *Rozkazy 1946* nr 9, 12 78; *Awanse oficerskie*, s. 110/2131; Straty (tu: strz.).

SIKORSKI Edmund, ur. 10 XI 1914 w Dortmundzie (Niemcy), syn. Franciszka i Marii, ppor. piech. sł. st. (1939). Ukończył szkołę średnią i Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty w Szczypiornie (1936-1939), przez dwa lata studiował w Akademii Handlowej, deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1946). Brał udział w kampanii wrześniowej. W czasie okupacji był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 439). Zbiegł w czasie transportu ewakuacyjnego w 1945. Latem tego samego roku dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 19 VI 1945 służył w III Baonie; po reorganizacji z 17 VIII 1945 był d-cą plutonu w komp. nr 6 kpt. „Walerego”, a od 21 IX 1945 d-cą II plutonu w komp. 4005. 11 I 1946 został na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych awansowany do stopnia por., od tego czasu był zastępcą d-cy w komp. 4005 (11 I – 30 III 1946), 4006 (30 III – 27 IV 1946) oraz 4004 i komp. 4001 w Monachium (1946-1947). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 11 XI 1954 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. 15 I 1957 gen. Anders mianował go por. piech. ze starszeństwem z 1 I 1946. Zmarł w styczniu 1982 w czasie podróży do Europy. Żona → Stanisława (zob. *Ludzie...*).

ABS-Rejestr, s. 58 (tu: ur. 1917); ABS-SO nr 4374; ABS-104, dyplom (tu: ur. 10 XI 1914); Wykaz Zeszytów Weryfikacyjnych Żołnierzy NSZ przedstawionych Komisji Weryfikacyjnej dla NSZ przy Sztapie Głównym, ABS-Akta Zaleskiego, tu: ppor. od 1939); *Rozkazy 1944* nr 271, 296, 318rs, 345d, 367, 374, 375; *Rozkazy 1946* nr 9, 12, 76, 99; FS.

SIKORSKI Jan, kpt. Był d-cą komp. II baonu PZW Mannheim-Käfertal i d-cą komp. podoficerskiej w ośrodku szkoleniowym w Mannheim-Käfertal. Do kraju wrócił przed grudniem 1946. Prawdopodobnie był to **SIKORSKI Jan**, ur. 18 V 1899 w Łęgu, syn Józefa, kpt. piech. sł. st. (19 III 1939). Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej; ukończył Szkołę Podoficerską dla Podoficerów Zawodowych w Chełmnie i Szkołę Podchorążych dla Podoficerów w Bydgoszczy (1927-1930); po promocji na ppor. (15 VIII 1930) został d-cą plutonu w 80 pp w Słonimie, od 1 IX 1935 do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 1 komp. Szkoły Podoficerów Piechoty dla Małoletnich nr 2 w Śremie. Podczas kampanii wrześniowej służył w 4 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeńiecki (16482).

Awanse oficerskie, s. 483/33; Straty; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=569>.

SINICKI Leon, ur. 20 XII 1914, ppor. piech. sł. st. (15 X 1936). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 7 komp. 50 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez armię amerykańską. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 20 III 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 5 VI 1981 w Oak Forest w stanie Illinois.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Awanse oficerskie*, s. 17/129; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS.

SITKOWSKI Jan, por. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. transportowej 7014 w Londorf.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **SITKOWSKI Wiktoryn Jan**, ur. 18 XII 1901 w Kozienicach, syn Józefa, por. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 72 pp. Do wybuchu wojny mieszkał w Pionkach, w czasie okupacji był od 23 VIII 1943 więźniem obozów koncentracyjnych Auschwitz (nr obozowy 137494), Sachsenhausen i Buchenwald. Po wojnie wrócił do kraju.

Awanse oficerskie, s. 525/286; Straty (tu: Jan); WBH.

SIWICKI Stanisław „Dowmund”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **DOWMUND** Stanisław, ur. 22 V 1910 w Warszawie, syn Michała, ppor. rez. art. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 pal. Ukończył szkołę średnią i Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1930/31). Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XX B Marienburg oraz w oflagach XVIII C Spittal an der Drau (nr jeniecki 7438) i II C Woldenberg (nr jeniecki 31791). W połowie listopada 1945 wyjechał z V Zgrupowania POW Lubeka do Brygady Świętokrzyskiej; od 17 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4012, a następnie w komp. 4014. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 144 (tu: d-ca plut. w komp. 4014 od 29 XI 1945); *Rozkazy 1944* nr 392, 394, 395, 403, 405, 406, 411; *Awanse oficerskie*, s. 81/168; WBH.

SIWIEC Ignacy, ur. 1 II 1915 w Żernikach k. Gliwic, ksiądz, ukończył Śląskie Seminarium Duchowne i Wydział Teologiczny UJ. W grudniu 1939 otrzymał w trybie przyspieszonym święcenia kapłańskie. W 1940 był wikarym w Zawodziu, a od 1941 do 1942 w Gdowie. W 1942 został zmobilizowany do armii niemieckiej i służył jako sanitariusz na froncie wschodnim (1942-1944). Pod Bobrujskiem został ciężko ranny (6 VI 1944), a po wyleczeniu skierowano go na front zachodni, gdzie dostał się do niewoli amerykańskiej. Po zwolnieniu został kapłanem w obozach jenieckich w Bad Kreuznach (Niemcy) i Chalon-sur-Saône (Francja). Od grudnia 1945 był duszpasterzem skupisk polskich w Tübingen, Sigmaringen i Mühlheim. W 1953 został skierowany do Francji jako kapłan oddziałów wartowniczych, m.in. w Bussac-Forêt (komp. 4088), Bassens i Captieux. Redagował „Kącik kapłana” w czasopiśmie wartowniczym „Na Posterunku”. 13 XII 1964 obchodził 25. rocznicę kapłaństwa i 11. rocznicę pracy w OW. W 1967 wrócił z oddziałami wartowniczymi do Niemiec i został kanclerzem Kurii Biskupiej dla Polaków w Niemczech we Frankfurcie nad Menem, a następnie sekretarzem generalnym Polskiej Misji Katolickiej w Niemczech we Freisingu k. Monachium. Organizował akcje charytatywne na rzecz szpitali i sierotników w Polsce, wspierał finansowo Wyższe Śląskie Seminarium Duchowne, budowę kościoła w Lasowicach i Domu Księży Emerytów w Katowicach. Za swą działalność duszpasterską i społeczną otrzymał godność kanonika (1946), kapłana Jego Świątobliwości (1971) i prałata honorowego (1974) oraz został odznaczony Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski (1997). Zmarł 14 II 2003 we Freisingu (RFN).

„Wiadomości Archidiecezjalne” (Katowice), luty 2005.

SIWIEC Stanisław, ur. 8 VIII 1913, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 15 pp. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Stalagu XVII A Kaisersteinbruch (nr jeniecki 43538).

Po wojnie służył w OW we Francji; w czerwcu 1946 był d-cą komp. w Mons, a następnie komp. 4509 w Nimy w Belgii.

Pismo S. Brzeszczyńskiego do szefa PWML w sprawie kompanii wartowniczej w Belgii z 28 VI 1946, IPMS, A XII 50/11; *Awanse oficerskie*, s. 236/1963; Straty.

SKALSKI Jerzy Stanisław „Orlicz”, ur. 4 V 1922 w Warszawie, syn Józefa i Janiny z Cukrzyńskich, ppor. rez. piech. Ukończył szkołę średnią oraz kurs podchorążych przy Brygadzie Dywersyjno-Zmotoryzowanej NSZ „Kóło” (1943). Podczas powstania warszawskiego walczył na Starym Mieście, a następnie, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w niewoli (nr jeniecki 102248). 1 II 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Był d-cą plutonu w komp. 4001 (1-8 II 1946), 4011 (8 II – 11 IV 1946) i 4012 (od 11 IV 1946). Po zakończeniu służby wyemigrował w sierpniu 1950 do USA. Mieszkał w Chicago i pracował jako mechanik. 15 I 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 11 IX 1989 w Chicago. Pochowano go na cmentarzu Maryhill.

ABS-Rejestr, s. 10038; *Rozkazy 1946* nr 27, 36, 37, 86; FS; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jerzy-skalski,40360.html>.

SKALSKI Sylwiusz, ur. 14 IV 1900, ppor. rez. tab. (1 VII 1925) z przydziałem mobilizacyjnym do kadry 9 Dywizjonu Taborów, absolwent pułtuskiego Gimnazjum im. Piotra Skargi. W czasie I wojny światowej był żołnierzem POW. Podczas kampanii wrześniowej walczył jako oficer 7 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32139). Po wojnie służył w OW we Francji i w Niemczech. W styczniu 1946 był oficerem batalionu wartowniczego 4243 w Giessen.

Lista imienna; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 190/209, 719; Straty.

SKARŻYŃSKI, ppor. W grudniu 1946 był oficerem w komp. 4132 w Erding.

SKAZA Józef Franciszek, ur. 26 X 1902 w Tarnowie, syn Władysława, kpt. art. sł. st. (1 I 1936), ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu (15 III 1926). Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem 16 dac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 100). Po wojnie podjął służbę w OW; pod koniec maja 1945 był d-cą sformowanego w Käfertalu batalionu wartowniczego w Mannheim-Neckarau, a we wrześniu 1945 d-cą stacjonującej tam komp.

Awanse oficerskie, s. 358/115; *Rocznik oficerski 1939*; *Księga*, s. 404; Straty; WBH.

SKIBA Antoni, ur. 10 XI 1911 w Prusieku pow. Sanok, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 19 pp. Do wybuchu wojny był nauczycielem w Publicznej Powszechniej Szkole w Bęczkowie pow. Kielce. Walczył w kampa-

nii wrześniowej. Uniknął niewoli i wrócił do Bęczkowa. W czasie okupacji brał udział w tajnym nauczaniu. Został aresztowany i był więziony w KL Auschwitz (nr obozowy 37698) i, od 12 III 1943, w KL Buchenwald (nr obozowy 11451). Po uwolnieniu dotarł do POW Langwasser. Od 3 XII 1945 był d-cą plutonu sformowanej tam komp. 4026. Po zakończeniu służby pozostał w Niemczech, a następnie wyemigrował do USA. Zmarł 20 X 1985 w Deltonie w stanie Floryda.

Awanse oficerskie, s. 165/3420; Weisbach; Straty.

SKIBA Edward Jerzy, ur. 8 X 1919 w Częstochowie, ppor. OW, syn Michała i Anieli ze Stolarczyków. Ukończył Państwowe Liceum i Gimnazjum im. H. Sienkiewicza w Częstochowie (1938) oraz VII Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty im. Piotra Wysockiego w 27 pp w Częstochowie (1938-1939). Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 27 pp. Od 1942 był żołnierzem AK i NSZ w Częstochowie, a po aresztowaniu przebywał w KL Auschwitz (nr obozowy 131966) i KL Mauthausen. Po zakończeniu wojny dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i pracował w OW. W październiku 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. Na emigracji założył klub Wisła Juniors i był w nim trenerem. Należał do Koła SPK nr 52 NSZ – Chicago. Zmarł 29 III 1995 w Chicago. Pochowano go na cmentarzu Maryhill.

ABS-Nekrologi; *Rozkazy 1944* nr 343a, 364a, 385a; Mastalski; Straty; FS.

SKIBA Jerzy, por. W 1949 był d-cą oddziału „A” wydzielonego z komp. 4230 w Aschaffenburg. Dzięki jego staraniom zorganizowano w maju 1949 recital fortepianowy utworów Chopina w Teatrze Miejskim w celu uczczenia 100. rocznicy śmierci kompozytora.

„OW” 1949, nr 53, s. 4.

SKIBA Ryszard, ur. 23 III 1920 w Chorzowie, ksiądz, absolwent gimnazjum w Chorzowie i alumn Śląskiego Seminarium Duchownego w Krakowie, następnie słuchacz Wydziału Teologicznego UJ; studia teologiczne ukończył w Fuldzie i 9 VII 1944 otrzymał święcenia kapłańskie. Po zakończeniu wojny był duszpasterzem Polaków w Fuldzie, następnie w Wildflecken, Lubece i Bad Reichenhall. W 1954 został kapłanem 310 Unit MSO/WS HQ Hamburg District, w 1955 kapłanem OW w Bruchmühlbach-Miesau, a w 1959 w Vassincourt we Francji. Po powrocie kompanii do Niemiec (1967) był kapłanem OW w Kirchheimbolanden, następnie w Domu Dziecka w Carlsbergu (1971-1974). 23 III 1975 otrzymał nominację na kapłana MSO w Hamm w Westfalii. Zmarł 5 XII 1983 w Hamm i tam został pochowany.

KJ.

SKIERSKI, kpt. W kwietniu 1946 był d-cą komp. 4133 w Ansbach. Być może był to **SKIERSKI** Stanisław Jerzy, ur. 5 I 1908 w Warszawie, kpt. dypl. piech. (19 III 1937), absolwent Gimnazjum im. M. Reya w Warszawie. W latach 1926-1929 służył w Batalionie Szkolnym Piechoty w Różanie i kształcił się w Szkole Oficerskiej Piechoty w Ostrowi-Komorowie. Po promocji na ppor. piech. sł. st. (15 VIII 1929) został d-cą plutonu w 36 pp, po awansie do stopnia por. (1 I 1932) przeniesiono go do Szkoły Podchorążych dla Podoficerów w Bydgoszczy na stanowisko instruktora i d-cy plutonu. Był słuchaczem WSWoj. (1936-1938); deklarował znajomość j. angielskiego (1945) i niemieckiego. Przed wybuchem wojny był I oficerem sztabu 8 DP i projektodawcą pasa umocnień wokół Modlina. Podczas kampanii wrześniowej był kwatermistrzem 8 DP i w jej szeregach walczył pod Mławą oraz w obronie Modlina. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 84) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Po wojnie był komendantem obozowej kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 27 VIII 1985 w Warszawie. Odznaczenia: KW.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 394/380; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=569>

SKOLIMOWSKI Józef „Józef”, ur. 21 VI 1900 w Łukowie, syn Michała, por. rez. art. (2 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 16 pal. Uniknął niewoli. Podczas powstania warszawskiego był szefem uzbrojenia w sztabie batalionu „Lecha Żelaznego” w zgrupowaniu „Chrobry II”; uczestniczył w walkach na Woli i w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101861), a od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 140/158, 629 (tu: ur. 23 VI 1900); <http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jozef-skolimowski,40505.html> (tu: ur. 21 VI 1900).

SKOŁOZDRA Jan Włodzimierz, ur. 28 V 1910 we Lwowie, por. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 51 pp. Po dostaniu się do niewoli pod Hołoskiem przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf i od 10 I 1944 w Oflagu II E Neubrandenburg (nr jeniecki 101695). Jesienią 1948 był d-cą oddziału wartowniczego w Bremie.

Awanse oficerskie, s. 106/1671; wzmianka w „OW”; Straty.

SKOROSZEWSKI Władysław Józef Kazimierz, ur. 26 VI 1906 w Lutyni k. Krotoszyna, ziemianin, por. rez. kaw. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 17 puł. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy w Grudziądzu i Wyższe Kursy Ziemiańskie we Lwowie. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem łączności w 17 puł. Został ranny pod Sierakowem. Po dostaniu się do niewoli przebywał

w oflagach XII A Hadamar i VII A Murnau (nr jeniecki 35). Po wojnie był oficerem w komp. 4098 i 4506. Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii. Zmarł 27 I 1983 w Londynie. Odznaczenia (m.in.): KW.

Awanse oficerskie, s. 771/19; Straty; KJ; „PKiBP” 1983, nr 109-110, s. 228; 1984, nr 113, s. 56 (tu: rtm.).

SKOWROŃSKI Julian (Juliusz) Józef, ur. 6 III 1913, ppor. rez. art. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 9 daplot. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 9 dal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32588). Latem 1945 podjął pracę w OW we Francji; od 25 VII 1945 był d-cą plutonu w komp. M-405-T.

Lista imienna; Roster; *Awanse oficerskie*, s. 211/281; Straty; WBH (tu: Wiktor, syn Józefa).

SKROBISZEWSKI Władysław, ur. 1 III 1916 w Odessie, ppor. rez. piech. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 komp. Batalionu KOP „Kowel” wchodzącego w skład SGO „Polesie”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu I A Stalblack (nr jeniecki 76524) i od 10 I 1944 w Oflagu II E Neubrandenburg. Po wojnie służył w OW; w 1947 był oficerem w komp. 4002 w Giessen, współorganizatorem kompanijnego Koła YMCA im. Pawła Supper’a i od 8 VIII 1947 jego prezesem.

Straty; „Szlak” 1947, s. 46.

SKRYNKOWSKI Tomasz, ur. 27 III 1909 w Podhajcach, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 51 pp, z którym walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Po odzyskaniu wolności służył w OW we Francji. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „zdolnych i o dużej fachowości, ale z pewną dozą oportunistu”, którzy, „mając wolny wybór pójścia lub niepójścia na front nie poszliby”. Mimo tego stwierdzenia uznano go za nadającego się do objęcia stanowiska etatowego w powstającym PKPR.

Awans46; Lista selekcyjna; *Awanse oficerskie*, s. 186/729.

SKRZYPIŃSKI Walerian „Walek”, ur. 14 I 1912 w Prelesnoje (Rosja), inżynier, ppor. rez. art. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 4 pac, kpt. OW. Ukończył gimnazjum w Krakowie, Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii i studia techniczne w Krakowie (mgr chemii, ceramika przemysłowa). Podczas okupacji był żołnierzem AK, dowodził dywersyjną grupą AK Kraków-Śródmieście. Walczył w powstaniu warszawskim. Po wojnie przez 30 lat służył w OW we Francji i w RFN, m.in. w 1948 był członkiem grupy inżynieryjnej przy Dowództwie Rejestracji Grobów Amerykańskich prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii,

Holandii i Luksemburgu; od 1950 pracował w działach planowania lub technicznych różnych wojskowych instytucji amerykańskich we Francji i w Niemczech. Zmarł 31 VIII 1986 w Kaiserslautern.

Notatka, IPN BU 1227/154, s. 50 (tu: w 1956 chętny do powrotu do kraju); Notatka służbowa z rozmowy z wartownikiem Eugeniuszem Zającem z 30 VIII 1957 r., IPN BU 01227/154, s. 141 (tu: d-ca komp. sztabowej 6954 LSC); *Awanse oficerskie*, s. 172/431; „Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21; Straty; KJ.

SKWARSKI Jerzy, ur. 1 I 1915, ppor. rez. art. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 2 pac, w którym służył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 272). Latem 1945 podjął pracę w OW we Francji, ale prawdopodobnie jeszcze przed 8 VIII 1945 wrócił do OPO Murnau.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 255/478; Straty.

SŁĘZAK [Ślęzak?] Franciszek, ur. 1 X 1915, kpt. OW, w 1948 w Monachium

ZE i KW BS nr 591 zob. ZE 591; FS, *Awanse*, R39: brak

SŁOSARCZYK Ludwik, ur. 14 II 1896 w Babicach pow. Oświęcim, syn Antoniego, kpt. adm. sł. st. (19 III 1937), uczestnik walk o granice. Przed wybuchem wojny był oficerem w Tarnogórskim Baonie ON i powiatowym komendantem PW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą komp. „Tarnowskie Góry” Batalionu ON o tej samej nazwie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 13756). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce 418 T w Merfy w departamencie Marny.

Lista imienna (tu: Słosarczyk); *Awanse oficerskie*, s. 392/272 (tu: Ślusarczyk); WBH (tu także: Śłosarczyk, Ślusarczyk).

SŁAWIŃSKI Jerzy, ur. 2 IV 1923 w Wilnie, kpt. OW. Podczas okupacji został wywieziony do Rzeszy. Po wojnie pozostał na emigracji; w OW służył od 1947, w końcowym okresie w komp. 8532 w Mannheim. 8 V 1986 przeszedł w stan spoczynku.

Wzmianka w „OW”; Straty.

SŁAWIŃSKI Stefan, plut. pchor. Po wojnie przebywał w POW Langwasser. Od 21 XI 1945 był d-cą plutonu w sformowanej tam i skierowanej do Dachau komp. 4028.

Weisbach.

Być może był to **SŁAWIŃSKI Stefan**, ur. 9 XII 1906, syn Władysława i Antonii z Korfantych, który wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, a 13 VI 1957 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w Chicago 23 VII 1996.

FS.

SMACZYŃSKI Zygmunt Stanisław, ur. 21 I 1909, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 75 pp, por. OW (1 XII 1945). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w III bat. 73 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 20 VIII 1945 był d-cą samodzielnego plutonu wartowniczego (52 ludzi) stacjonującego w Daxlanden (Karlsruhe), będącego częścią II baonu PZW Mannheim-Käfertal, a na przełomie 1945/1946 bardzo dobrze ocenianym d-cą liczącej ponad 100 żołnierzy komp. 4227 w Karlsruhe.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 110/3474, 549; Strękowski, s. 35.

SMARDZEWSKI Tadeusz, ur. 19 IX 1915 w Warszawie, syn Tomasza, ppor. piech., pracownik umysłowy. Podczas okupacji był żołnierzem AK. W lipcu 1942 został aresztowany i osadzony w więzieniu na Montelupich, skąd 20 VIII 1945 wysłano go do KL Auschwitz, a w marcu 1943 przekazano do KL Gross-Rosen. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji; 10 V 1946 został awansowany do stopnia por. funk. Zmarł 16 X 1989.

Lista imienna; Straty.

SMOLEŃSKI Alfons Łukasz „Dobek”, w czasie służby w kompaniach wartownicznych **DOBEK** Alfons, ur. 18 X 1911 w Zembrusie Wielkim pow. Przasnysz, syn Franciszka, adwokat, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 32 pp. Ukończył Szkołę Podchorążych w Zambrowie (1933/34) i studia na Uniwersytecie Poznańskim, deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej walczył m.in. w obronie Warszawy. 28 IX 1939 dostał się do niewoli niemieckiej. Przebywał w oflagach II A Prenzlau, II B Arnswalde i XI A Osterode. Jesienią 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej; od 11 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4016.

ABS-Rejestr, s. 3720; ABS-SO nr 4123; *Rozkazy 1944* nr 421, 423; *Rozkazy 1946* nr 9; *Awanse oficerskie*, s. 162/3156; Straty.

SMOLEŃSKI Olgierd Zygmunt Marian, ur. 2 XI 1899, kpt. art. sł. st. (1 I 1936). Do wybuchu wojny wykładał historię i geografię w Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem 21 dac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15158). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w jednostce w Nancy. Odznaczenia: MN, SKZ.

Awanse oficerskie, s. 356/12; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

SMOLEŃSKI Rajmund, ur. 26 VII 1909 w Zalesiu, syn Jana i Marii, ppor. rez. piech. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 13 pp. We wrześniu 1944 został aresztowany i zesłany do KL Mauthausen. Po wyzwoleniu przebywał w POW

Langwasser. Od 21 XI 1945 był d-cą plutonu w sformowanej tam i skierowanej do Dachau komp. 4028. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 25 VII 2000. Pochowano go na starym cmentarzu parafialnym w Gostyninie.

Awanse oficerskie, s. 68/2392; *Straty*.

SMOLICZ Lucjan „Kotwicz”, ur. 17 VII 1902 w Huliczach pow. Baranowicze, syn Lucjana i Heleny, rolnik, por. rez. kaw. (1 IX 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 25 puł. Ukończył siedem klas gimnazjum i Szkołę Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1931). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą V plutonu Szwadronu Kawalerii Dywizyjnej 38 DP. W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 31 I 1946 został zastępcą d-cy komp. 4104; 30 IV 1946 przeniesiono go do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Jesienią 1947 był zastępcą d-cy komp. 4006 w Kassel i opiekunem kompanijnego Koła YMCA „Liczba atomowa 84”. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. 25 III 1958 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w grudniu 1973 w Chicago.

ABS-Rejestr, s. 110031; *Rozkazy* 1946 nr 26, 44, 45, 46, 94, 101; *Rocznik oficerski* 1934, s. 128/5, 605; „Szlak” 1947, s. 46; FS; WBH.

SMOLIK Kazimierz, ur. 31 III 1911 w Jaćmierzu pow. Sanok, syn Józefa, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 5 psp, w którego szeregach walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16842). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. W 1946 wrócił do kraju. Pracował m.in. w starostwie w Brzozowie i w banku w Lesku. Zmarł 4 VII 1970 w Gdyni i został pochowany na tamtejszym cmentarzu komunalnym.

Lista imienna (tu: ur. 1910); *Awanse oficerskie*, s. 194/1592; *Straty*; WBH (tu: ur. 31 III 1910); <https://gdynia.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=78312&inni=0>.

SMYKOWSKI Sylwester, ur. 21 XII 1905, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 59 pp. Przed wojną był nauczycielem j. polskiego. Podczas kampanii wrześniowej dowodził I plutonem w komp. ON „Leszno”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16406). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims.

Pułaski; *Rocznik oficerski* 1934, s. 75/594, 516; *Straty*.

SOBAŃSKI Jan, ur. 15 II 1905 w Sarnowej pow. Rawicz, syn Piotra, ppor. rez. piech. (1 I 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 55 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1382) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest chory i wymaga dłuższego leczenia szpitalnego.

17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 66/879, 508; Straty; WBH.

SOBIECH Jerzy Ryszard, ppor. W 1945 był oficerem w sformowanej w OPO Murnau komp. 4023 im. Hetmana Stanisława Żółkiewskiego. W latach 1946-1947 należał do komisji programowej nauczania powszechnego w ośrodku w Regensburgu.

Przegląd pracy.

SOBIECKI Stanisław, ur. 7 V 1915 w Pułtusk, ppor. rez. piech. Ukończył szkołę średnią i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 13 pp w Pułtusk, deklarował znajomość j. francuskiego, niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu II D Gross Born. Do Brygady Świętokrzyskiej przybył z I Zgrupowania POW Lubeka; 1 XII 1945 został d-cą IV plutonu w komp. 4013. 22 XII 1945 otrzymał pochwałę „za piękny czyn ratowania mienia Armii sprzymierzonej”, gdyż jego pluton odznaczył się w akcji tłumienia pożaru obszaru amunicyjnego.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3686; *Rozkazy 1944* nr 404, 421, 426; *Rozkazy 1946* nr 5.

SOBIERAJ Roman, ur. 3 II 1905 w Warszawie, ppor. OW. Podczas okupacji mieszkał w Warszawie, następnie w Brwinowie pod Warszawą (1 VII 1944 – 10 XI 1945). Po przedostaniu się do amerykańskiej strefy okupacyjnej przebywał w Bambergu (20 XI 1945 – 15 XII 1946), od 6 XII 1946 był lekarzem dentystą w ośrodku OW w Regensburgu.

Archiwum Regensburg; ABS-SO nr 5332.

SOBOCIŃSKI Władysław, ur. 14 VI 1910 w Murzynnie pow. Inowrocław, syn Józefa, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 65 pp, w którego szeregach walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 390). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu pracy wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 157/2532; Straty; WBH.

SOBOLEWSKI Jan „Sobol”, ur. 24 VII 1908 w Stawach Śląskich, kpt. czasu wojny, dr praw, specjalista z zakresu kryminalistyki. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Cieszynie (1932/33); deklarował znajomość j. niemieckiego, czeskiego i słabą angielskiego (1946). Od 13 II 1946 był zastępcą d-cy plutonu żandarmerii i oficerem szkoleniowym I Grupy Kompanii Wartowniczych. 20 III 1946 został d-cą żandarmerii ośrodka Herzogenaurach, 8 V 1946

przeniesiono go do Fürstenfeldbruck na staż w komp. 4082, od 6 VI 1946 do 1947 był w komp. szkolno-rzemieślniczej obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal kierownikiem kursów zawodowych oraz kierownikiem i wykładowcą kursów żandarmerii wartowniczej. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł 10 III 1990 w Adelajdzie w Południowej Australii.

ABS-Rejestr, s. 10050; *Rozkazy* 1946 nr 37, 67, 107 (dodatek); „OW” 1946, nr 296, s. 2; FS (tu: Sobolewski Jan Zygmunt, ur. 10 VI 1908).

SOBOLEWSKI Jan Robert, ur. 11 IX 1915 w Radzynie Chełmińskim, syn Józefa i Marii, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 50 pp, por. funkc. (1 IV 1946); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Przed wojną pracował jako nauczyciel w szkole powszechnej II stopnia. Podczas kampanii wrześniowej służył w 50 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 475). W lipcu 1945 podjął pracę w OW we Francji, m.in. jako d-ca plutonu w komp. 4610 w Juvincourt-et-Damary w departamencie Aisne, 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; Awans46; *Awanse oficerskie*, s. 247/3208; Straty; WBH.

SOBOLEWSKI Jerzy „Henryk”, „Jan”, ur. 12 X 1920 w Poznaniu, ppor. rez. art. (1943), urzędnik. Podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK. W czasie powstania warszawskiego walczył w zgrupowaniu „Mokotów”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XVII A Kaisersteinbruch (nr jeniecki 42456), a następnie w Oflagu VII A Murnau. Po wojnie był oficerem gospodarczym Polskiej Sekcji Łącznikowej OW we Francji. „Dla dobra służby wartowniczej na wniosek przełożonych amerykańskich” został w grudniu 1945 awansowany z rekomendacji S. Brzeszczyńskiego do stopnia por. funkc. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należy do grupy oficerów „b. dobrych, ale bez cech szczególnie wyróżniających ich od strony zdolności bojowych i pewnej ideowości przebojowej”, solidnych, fachowych i zdolnych, „którzy jednak nie starali się o przydział do jednostek liniowych, ale wyznaczeni poszliby na front”. Uznano go też za zdolnego do objęcia stanowiska etatowego w tworzonej PKPR. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, 30 XI 1965 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 30 VI 1974 Middle Village w stanie Nowy Jork.

Awans45; Lista selekcyjna; Straty; FS (tu: Georg Henry); <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/jerzy-sobolewski,41361.html> (tu: nr jeniecki 224614).

SOBOLEWSKI Władysław Józef, ur. 4 XII 1901, por. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 2 psp, z którym brał udział w walkach podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15299). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 522/106; Straty.

SOBOLEWSKI Zenon, ur. 8 IV 1904, ppor. rez. piech. (1 I 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 4 psp. Przed wojną był nauczycielem w szkole powszechnej III stopnia. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 75 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 58). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, a od 25 VII 1945 był d-cą plutonu polskiej MCL Co „I” w Reims i Mézy-sur-Seine. Po zakończeniu służby osiadł w Niemczech. Zmarł w 1988 w Ramstein-Miesenbach w Nadrenii-Palatynacie.

Lista imienna; Roster; *Rocznik oficerski 1934*, s. 65/742, 578; Straty; FS.

SOBOLTA Franciszek, ur. 1 IV 1898 w Krakowie, syn Józefa i Janiny z Paszkowskich, ppłk piech. sł. st., płk funk. (1 III 1947). Podczas I wojny światowej był żołnierzem LP, brał udział w walkach o granice, m.in. w wojnie polsko-bolszewickiej i III powstaniu śląskim. W okresie międzywojennym służył m.in. w 1 pp Leg. oraz w 21 i 36 pp, był oficerem do zleceń ministra spraw wojskowych, referentem personalnym GISZ i szefem Biura Kapituły Orderu Wojennego Virtuti Militari. We wrześniu 1939 był d-cą 61 pp w Bydgoszczy. 15 IX 1939 k. Dobrzykowa został ranny i dostał się do niewoli. Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 27). 1 VIII 1945 został organizatorem i komendantem obozu b. jeńców w Stuttgartu, a po wykonaniu zadania przeszedł do PZW Mannheim-Käfertal, gdzie objął dowództwo jednego z batalionów i zaangażował się w formowanie OW. Od 3 XI 1945 był szefem Głównej Sekcji Łącznikowej dla polskich kompanii wartowniczych i kompanii pracy przy 7 Armii Amerykańskiej, a następnie dla wszystkich kompanii organizowanych i pracujących na terenie Niemiec. Należał do grona inicjatorów utworzenia Funduszu Społecznego OW, dzięki któremu wspierano także polskie instytucje edukacyjne i kulturalne w Niemczech i innych krajach. Niechętnie odnosił się do politycznych sporów emigracyjnych i zabiegał, aby nie odbijały się one na zwartości społeczności wartowniczej, ale jako zdeklarowany piłsudczyk wszedł w 1949 w skład Komitetu Obywatelskiego Uczczenia Pamięci Marszałka Józefa Piłsudskiego w Niemczech. Zmarł 21 VI 1964 w szpitalu w Heidelbergu, a pochowany został w polskiej kwaterze na cmentarzu w Mannheim. Odznaczenia (m.in.): VM, KN, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, KW (czterokrotnie), SKZ, Krzyż na Śląskiej Wstędze Waleczności i Zasługi, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

„OW” 1949, nr 134, s. 1 (fot.); 1964, nr 65, s. 1 (fot.); PSB; https://pl.wikipedia.org/wiki/Franciszek_Sobolta (fot.).

SOCHACKI Marian Stanisław, ur. 8 IX 1905, syn Walentego i Katarzyny ze Strugarskich; ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 76 pp, absolwent seminarium nauczycielskiego (1928) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Gródku Jagiellońskim. Był nauczycielem na Kresach, a od 1936 na-

uczycielem i kierownikiem szkoły powszechnej I stopnia w Nowych Kicharach k. Sandomierza. Podczas kampanii wrześniowej służył w 20 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16843). W lipcu 1945 podjął pracę w OW we Francji. Po powrocie do kraju uczył w szkole zawodowej w Ostrowcu Świętokrzyskim. Zmarł 21 I 1959 i został pochowany na cmentarzu komunalnym w Ostrowcu Świętokrzyskim.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 80/1499, 550; Straty; <https://www.ogrodywspomnien.pl/index/showd/73306>.

SOKOŁOWSKI Jan, ur. 23 IV 1895 w Budzanowie pow. Trembowla, syn Stanisława, ppor. rez. tab. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do kadry 6 Dywizjonu Taborów. Przed wojną był dyrektorem liceum pedagogicznego. Podczas kampanii wrześniowej służył w 10 Dywizjonie Taborów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15565). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 187/54, 716; Straty; WBH.

SOKOŁOWSKI P., ur. 1895, ppor. rez. piech. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna.

SOLAK Władysław, kpt. OW. W latach 1947-1948 był d-cą komp. 8676 w Regensburgu. W 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit. Być może był to **SOLAK Władysław**, ur. 3 III 1904 w Wojniczu, ppor. piech. sł. st. (15 X 1936). Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 8 komp. 70 pp w Pleszewie. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem d-cy 70 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagu. 23 V 1945 został odkomenderowany z POW Lubeka do prac w terenie.

Wykaz (nr 3327); *Awanse oficerskie*, s. 16/47; *Rocznik oficerski 1939* WBH.

SOLCZYŃSKI L., ur. 1900, por. rez. piech. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna.

SOLEŻYŃSKI Julian, ur. 5 I 1900 w Bydlinie pow. Olkusz, por. piech. sł. st. (1 I 1934). Od 16 VIII 1931 służył w 61 pp w Bydgoszczy, do wiosny 1939 był d-cą 4 komp. w tym pułku, następnie d-cą 1 komp. karabinów maszynowych Batalionu ON „Żnin”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 140). Latem 1945 podjął pracę w OW we Francji, od lata 1945 służył w komp. 7570. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 22 II 1978 we Wrocławiu i został pochowany na cmentarzu Grabiszyńskim.

Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://www.obronanarodowa1939.pl/bataliony-on/batalion-on-znin.html>; FS.

SOPATA Michał, ur. 2 VII 1908, por. sap sł. st. (1 I 1935). Podczas kampanii wrześniowej dowodził II plutonem komp. saperów KOP „Stolin”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 52996) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliła go armia amerykańska. Na początku kwietnia 1945 był członkiem obozowej ekipy technicznej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł we wrześniu 1961 w Cleveland w stanie Ohio.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 333/46; Straty; FS.

SOPLIŃSKI Stanisław, ur. 2 I 1914 w Warszawie, syn Władysława, malarz, kpr. WP (7 II 1937), ppor. OW (8 II 1947). Ukończył sześć klas gimnazjum, szkołę podoficerską przy 11 puł w Przasnyszu i dywizyjny kurs podoficerów nadterminowych przy Mazowieckiej Brygadzie Kawalerii; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był kapralem w 11 puł. Do niewoli dostał się 27 IX 1939 w Terespolu. Przebywał w stalagach V A Ludwigsburg i V C Wildberg (nr jeniecki 5364). 20 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Pracował w UNRRA (Team 1950), a od 18 XI 1946 w OW. Po ukończeniu kursu oficerskiego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal był d-cą plutonu w komp. 4202 w Mannheim-Pfingstberg (1947-1949). W lipcu 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Nowym Jorku, a następnie w Detroit w stanie Michigan. W USA używał imienia Stanley. Zmarł 29 XI 2001 w Sterling Heights w stanie Michigan.

ZE nr 191, ABS-9; ABS-KW BS nr 191; Straty; FS.

SOPPA Ignacy, ur. 1 II 1915 w Grudziecach, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 73 pp w Katowicach. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu kolarzy w tym pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 458). Od 6 VII 1945 dowodził stacjonującym w Mannheim-Rheinau samodzielnym plutonem wartowniczym (51 ludzi) II baonu PZW Mannheim-Käfertal. Na początku 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. G-364 w Rheinau, pod koniec lat 50. służył w 6900 LS Smoke Generator Battalion.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 150/1797; Strękowski, s. 35; wzmianki w „OW”; Straty.

SOROKA Bogdan, lekarz, ppor. OW. W latach 1945-1946 pracował w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, a od 1 II 1946 był lekarzem sekcji łącznikowej przy 129 LSC Mannheim-Oftersheim.

Assignment46 (tu: Sroka).

SOROKO Antoni Stanisław „Kosorski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KOSORSKI** Antoni, ur. 24 XII 1911 w Wilnie, ppor. piech. sł. st. (15 X 1935), por. lotn. sł. st. (15 V 1939), kpt. OW (27 III 1946). Ukończył Gimnazjum oo. Jezuitów w Wilnie, Dywizyjny Kurs Podchorążych przy 1 DP Leg. Wilnie (1932-1933), Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1933-1935) i kurs oficerów lotnictwa w Dęblinie (1938-1939); deklarował znajomość j. francuskiego, angielskiego, rosyjskiego i niemieckiego (1946). Od 15 V 1939 był pilotem-obserwatorem w 3 plot. w Poznaniu, od 15 VIII 1939 w 31 eskadrze liniowej Armii „Karpaty”. 3 IX 1939 został zestrzelony w czasie lotu bojowego w okolicach Rabki przez artylerię niemiecką. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 624) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Po pobycie w OZB i stażu w komp. 4101 był d-cą plutonu (26 I – 23 II 1946) i zastępcą d-cy komp. 4012 (23 II – 27 III 1946), po awansie do stopnia kpt. (27 III 1946) „na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych” został wyznaczony na d-cę komp. 4017 im. Generała Józefa Bema w Monachium, a następnie był d-cą komp. 4503 w Neubiberg (1947) i komp. 4131 w Landsbergu (6 I – 31 VII 1948). 6 XII 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Kewaunee, a następnie w Stevens Point w stanie Wisconsin. W USA używał imienia Anthony. Zmarł 10 XI 1999 w Stevens Point i został pochowany na cmentarzu Anioła Stróża. Nie utrzymywał kontaktu ze środowiskiem eneszetowskim.

Dössel (tu: por. obserwator); ABS-Rejestr, s. 10007; ZE nr 160, ABS-9; ABS-KW BS nr 160; ABS-SO nr 6343; *Rocznik oficerski 1939* (tu: por. piech. sł. st. (19 III 1939), w 1939 na kursie w 86 pp w Mołodecznie); Krogulski, s. 74; *Awanse oficerskie*, s. 505/128; „OW” 1947, nr 84, s. 1; Straty (tu: zginął 3 IX 1939 w rejonie Nowy Targ-Chabówka); FS (tu także: Soroko Anthony S.).

SOSNOWSKI Antoni, ur. 27 VI 1918 na Nowogródczyźnie, plut. WP, por. OW. W czasie okupacji został wywieziony do Rzeszy. Po wojnie służył w OW. Na przełomie 1945/1946 był podoficerem w komp. 4002, pod koniec życia oficerem w komp. 8532 w Mannheim. Zmarł 6 VII 1979 w Schwetzingen (RFN).

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty (tu: ur. w Gilikach); KJ.

SOWIŃSKI. W 1956 był oficerem 6900 LS Smoke Generator Battalion.

Wzmianka w „OW”.

SOZAŃSKI Józef, ur. 19 III 1900 w Mikulińcach (Woli Mazowieckiej) pow. Tarnopol, kpt. art. sł. st. (1 I 1934), mjr funk. (4 V 1946), mjr OW (1946). Do wybuchu wojny był oficerem zwiadowczym 6 pal w Krakowie. Podczas kampanii wrześniowej przebywał w oddziale nadwyżek 6 pal w Ośrodku Zapasowym Artylerii Lekkiej nr 5 w Krakowie. Po dostaniu się do niewoli znalazł się w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16249). Po wojnie służył w OW, przez kilka dni listopada 1945 był d-cą 4 Batalionu PZW Mannheim-Käfertal, potem d-cą komp. II baonu PZW Mannheim-Käfertal, następnie oficerem w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946).

Rocznik oficerski 1939; Straty; WBH.

SPICERA Gustaw (czasami: Sznicera G.), mjr OW. W pierwszej połowie lat 50. był d-cą komp. 4038 (1954) i 4081 (1955), członkiem redakcji czasopisma wartowniczego „Nasza Gazetka” w Captieux (1954), oficerem sekcji łącznikowej przy 6953 i 6954 LSC (1955-1956) i zastępcą d-cy ośrodka w Verdun (1956). W 1956 wyemigrował do USA.

Wzmianki w „OW”; „Nasza Gazetka”; FS.

SPYRŁAK Wincenty, ur. 8 II 1902 w Bronowicach Małych pow. Kraków, syn Andrzeja, por. rez. kaw. Ukończył V Gimnazjum im. J. Kochanowskiego w Krakowie (matura 1921) i kurs w Centrum Wyszkożenia Kawalerii w Grudziądzu (15 VIII 1926 promocja na ppor. z przydziałem mobilizacyjnym do 5 psk). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w Oddziale Wydzielonym „Redłowo”, a od 6 do 14 września Szwadronem Krakusów Gdyńskich (szwadron kawalerii ON, szwadron rozpoznawczy Dowództwa Lądowej Obrony Wybrzeża), brał udział w walkach o Kępę Oksywską, 14 września został ranny. Po dostaniu się do niewoli przebywał w szpitalu polowym w Czaplinku (Pomorze Zachodnie), następnie w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 224). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zamieszkał w Gdyni. Jako działacz ZboWiD został awansowany do stopnia mjr. rez. Zmarł 24 VIII 1979 i został pochowany na cmentarzu Witomińskim. Zamieścił tekst *Relacja z walk w obronie Wybrzeża od 1 do 19 września 1939* w książce *Kępa Oksywska 1939. Relacje uczestników walk lądowych*, Gdańsk 1985.

Lista imienna (tu: Spyertak); Straty; „PKiBP” 1980, nr 87-98, s. 55; <https://dobroni.pl/n/1939-szwadron-krakus/1369>; <http://gdyniawktorejzyje.blogspot.com/2014/01/gdynscy-uani-we-wrzesniu-1939-roku.html>.

SPYTKOWSKI Tadeusz, ur. 17 VI 1911, ppor. rez. kaw. (1 I 1937). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Po wojnie podjął służbę w OW, na przełomie 1945/1946 był oficerem komp. 8965 w Mannheim. Po zakończeniu służby wyjechał do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 209/92.

SREBAŁOWICZ Leopold Henryk, ur. 14 XI 1905, syn Czesława, por. piech. sł. st. (19 III 1938), kpt. OW. Ukończył Gimnazjum Wieczorowe POW dla Dorosłych w Łodzi (matura 1930). Do 1938 służył w 29 pp w Kaliszu, od 15 IX 1938 uczestniczył w Kursie Aplikacyjnym Młodszych Oficerów Żandarmerii w Centrum Wyszkożenia Żandarmerii w Grudziądzu. Podczas kampanii wrześniowej służył w 1 dywizji żandarmerii. Na początku wojny został ranny i przebywał w szpitalu w Warszawie. Podczas okupacji wywieziono go do Niemiec. Po wojnie służył w OW, w kwietniu 1947 był d-cą komp. 4085 w Heilbronn. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 31 XII 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. 11 XI 1990 został odznaczony przez prezydenta na uchodźstwie Krzyżem Kawalerskim Orderu Polonia Restituta. Zmarł 16 XII 1991 w Chicago i 20 XII został pochowany na cmentarzu Maryhill.

Rocznik oficerski 1939; Straty; FS; https://pl.wikipedia.org/wiki/Centrum_Wyszkożenia_Żandarmerii.

STACHOWIAK Gwidon Wojciech, ur. 18 IV 1916 w Bartodziejach pow. Radom, syn Jana, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 59 pp w Inowrocławiu; deklarował znajomość j. anielskiego. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 208 rezerwowego pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 49). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Mieszkał w Poznaniu, gdzie zmarł 31 V 1993. Został pochowany na cmentarzu komunalnym Junikowo.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 248/3311; Straty (tu: ur. 1910); <https://www.poznan.pl/mim/necropolis/search.html>.

STACHOWICZ Stanisław, ur. 1 V 1906 w Lutczy pow. Strzyżów, syn Józefa i Antoniny z Wojewódków, ksiądz, ppor. rez. kaw., kpt. OW. Ukończył Szkołę Podchorążych Kawalerii, ale zrezygnował z kariery wojskowej, uzupełnił studia pedagogiczne i pracował na wsi jako nauczyciel. Ukończył seminarium w Lublinie, święcenia kapłańskie otrzymał w 1935. Przed wybuchem wojny uczył religii w Szkole Podstawowej nr 10 w Lublinie i był tam opiekunem drużyny harcerskiej. W maju 1940 został aresztowany i zesłany do KL Sachsenhausen, następnie do KL Dachau. Po uwolnieniu (29 IV 1945) podjął pracę duszpasterską w rejonie

Monachium nad chorymi w sanatoriach Gauting, Planegg, Bad Tölz i innych. Od maja 1950 był kapelanem szwadronów lotniczych. 13 IV 1953 wyemigrował do USA i w diecezji Dallas w stanie Teksas był asystentem przy kilku parafiach. Zmarł 11 II 1964 w Dallas.

Straty; FS; Wolak, s. 411; Awanse; FS.

STALIŃSKI-KOSSEK Czesław Leonard „Staliński”, ur. 6 XI 1912 w Nasielsku, syn Franciszka, ppor. rez. art. (1939), oficer AK, mjr OW, handlowiec. Ukończył gimnazjum i kurs w Oficerskiej Szkole Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1934-1935). Podczas kampanii wrześniowej służył w 8 pac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim (1939-1941), z którego uciekł. Osiadł w Warszawie i działał w PKB m. Warszawy – formacji policyjnej Delegatury Rządu na Kraj. Podczas powstania warszawskiego walczył w szeregach oddziału „Barry” Brygady Dyspozycyjno-Zmotoryzowanej NSZ „Koło”, w batalionie PKB „Nałęcz”, batalionie AK „Zaremba-Piorun” i od 20 IX 1944 w 21 pp „Dzieci Warszawy”. Brał udział w walkach na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102488) i od 20 I 1945 w Oflagu II D Gross Born. Po wojnie pracował na różnych stanowiskach cywilnych. W lipcu 1946 został zweryfikowany w stopniu kpt. PKB i awansowany do stopnia mjr. Od 1953 pracował w OW, m.in. jako oficer operacyjny w komp. 4038 w Keiserslautern i d-ca komp. 4104 w Pirmasens (1961-1978). 1 XI 1978 przeszedł na emeryturę i zamieszkał w Mörfelden-Walldorf w Hesji, gdzie zmarł 11 V 1979.

KJ; Straty (tu: Kossek, ur. w Nasielsku); Straty (tu: Brodniewicz, ur. Troki); <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/leonard-kossek,22849.html>; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/czeslaw-broniewicz,4485.html>.

STANCLIK Leopold „Kowal”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KOWAL** Leopold, ur. 6 VI 1914 w Bielsku, ppor. rez. art. (1 I 1939), urzędnik (księgowy). Ukończył WSH w Krakowie i Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1935/36); deklarował znajomość j. niemieckiego i włoskiego (1946). 1 VII 1939 został zmobilizowany i był d-cą plutonu ppanc w 21 pał w Krakowie, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. 20 IX 1939 został ciężko ranny; uniknął niewoli. 1 VI 1940 został zatrzymany w czasie łapania w Krakowie i wywieziony jako robotnik przymusowy do Rzeszy. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 11 XII 1945 został d-cą II plutonu w komp. 4014, a 1 VI 1946 d-cą plutonu w komp. 4222, z której został zwolniony 15 XI 1947 w ramach dokonywanych redukcji. Po zakończeniu służby przebywał w obozie DP w Ludwigsburgu, a następnie wyemigrował do Kanady. W 1950 mieszkał w stanie Ontario. Zmarł 23 IX 1994 w Toronto. Odznaczenia: MN.

ABS-Rejestr, s. 3672; ZE nr 237, ABS-10; ABS-SO nr 4584; ABS-KW BS nr 237; *Rozkazy 1944* nr 400, 401, 402, 411; *Rozkazy 1946* nr 8; Straty (tu: ur. 6 VI 1912); FS.

STANIEWSKI Antoni, ur. 9 X 1912, technik budowlany, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 63 pp w Toruniu. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 208 rezerwowego pp. Do niewoli dostał się 19 IX 1939 w Czerwiesku. Przebywał w Stalagu I A Stalack i w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 35851). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji, 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 163/3225; Straty.

STANIEWSKI Stanisław, kpt. OW. W latach 1946-1947 był d-cą komp. 4102 we Frankfurcie nad Menem, następnie stacjonującej tam w dzielnicy Zeilsheim komp. pracy 4052. W marcu 1949 wyemigrował do USA.

Wzmianki w „OW” (Pojawiają się także formy: Steniewski, Staniawski).

STANKE Waldemar Jerzy, ur. 27 IV 1909, ppor. rez. art. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 pac, z którym walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 248). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 171/304; Straty.

STANKIEWICZ E., ppor. W kwietniu 1946 był d-cą liczącego 104 ludzi oddziału wartowniczego we Frankfurcie nad Menem.

Raporty PMW.

Być może był to **STANKIEWICZ Edward**, ur. 1 I 1913 w Małkini, rolnik, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 12 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XI A Altengrabow (nr jeniecki 45841) i Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 48666).

Awanse oficerskie, s. 2536/202; Straty.

STANKIEWICZ Kazimierz Stanisław, ur. 8 V 1927 w Zduńskiej Woli. Wojnę spędził na robotach przymusowych w Rzeszy i w niemieckich więzieniach. Po wojnie przebywał w obozach DP w Coburgu i Wildflecken. Wrócił do kraju, ukończył szkołę zawodową i szkołę oficerską WP. Był komendantem powiatowym Służby Polsce w Łasku. Zagrożony aresztowaniem uciekł w 1951 na Zachód i wstąpił do OW we Francji, w których dosłużył się stopnia oficerskiego. Pracował m.in. w Toul. Był organizatorem różnych form pomocy Polsce, zwłaszcza po 1981. Zmarł 30 IV 1988 w Villers w departamencie Wogezy.

KJ.

STAŃCZYK Mieczysław, ur. 20 XI 1903 w Łodzi, syn Jana i Józefy, ppor. rez. piech. (1 I 1930) z przydziałem mobilizacyjnym do 70 pp w Pleszewie; deklarował znajomość j. anielskiego. Podczas kampanii wrześniowej służył w 70 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 262). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. Przed 8 VIII 1945 zrezygnował z pracy i wrócił do OPO Murnau, a w 1946 do kraju.

Rocznik oficerski 1934, s. 59/128, 538; Straty; WBH; <http://www.e-kartoteka.net/pl/search#show>.

STAŃKO Konrad, ur. 20 XII 1914 w Sierakowie pow. Międzychód, syn Adolfa i Balbiny z Hoffmannów, technik, ppor. rez. art. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 14 pal w Poznaniu, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Stalagu I A Stablack (nr jeniecki 71183) i Oflagu II D Gross Born. Po wojnie pracował w OW; w kwietniu 1949 był oficerem w komp. 4011 i członkiem wartowniczego Okręgowego Komitetu Sportowego w Monachium. W październiku 1949 wyemigrował do Australii.

Awanse oficerskie, s. 209/155; Straty; <http://www.e-kartoteka.net/pl/search#show>.

STAROSTKA Bolesław, ur. 28 III 1908, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 67 pp w Brodnicy, por. funk. (1 IV 1946). Przed wojną uczył w szkole powszechnej II stopnia w Radoszkach i był jej kierownikiem (1934-1939). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w komp. ckm batalionu ON „Brodnica”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 467). Latem 1945 podjął pracę w OW we Francji, a po zakończeniu służby powrócił do kraju. Był m.in. nauczycielem i kierownikiem (1971-1974) szkoły podstawowej w Radoszkach.

Lista imienna; Awans46; *Awanse oficerskie*, s. 102/1155; Straty; <https://spradoszki.edupage.org/about/>; https://collections.arolsen-archives.org/de/archive/6-3-3-3_06030303-B007-190.

STASIAK Jan, ur. 15 XI 1910 w Zabłociu pow. Lublin, ksiądz, po święceniach kapłańskich (1937) był wikarym w parafii Skierbieszów, a następnie proboszczem w parafii Kalinówka. 26 II 1943 został aresztowany w Zamościu i po paromiesięcznym pobycie w więzieniach w Zamościu i Lublinie osadzony 28 V 1943 w KL Dachau, gdzie 29 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Po wojnie był duszpasterzem skupisk polskich w Niemczech i kapelanem 112 LSC Frankfurt (1948-1950). W 1950 wyemigrował do USA. Zmarł 22 IV 1994 w Salinas w stanie Kalifornia.

Straty; FS; https://www.rodzinakulik.eu/ogolny_wykaz_ksiezy/ogolny_wykaz_ksiezy_1_cz_3_m_z.pdf (tu: pochowany w Markuszowie).

STASIAK Roman, ur. 21 II 1909 w Warszawie, prawnik, absolwent Szkoły Podchorążych w Zambrowie. W czasie okupacji był więziony w KL Majdanek, KL Flossenbürg (od 1 IV 1943) i KL Gross-Rosen (od 23 V 1943). Po wojnie służył, z małą przerwą, w OW (do 12 VIII 1960, tj. do wypadku, który uniemożliwił mu dalszą pracę). Na przełomie 1945/1946 był cieszącym się bardzo dobrą opinią oficerem komp. G-352 w Mannheim. Uznawano go także za bardzo dobrego prelegenta (1958). Zmarł 1 X 1965 w Landau-Queichheim w Nadrenii-Palatynacie.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; KJ.

STASZAK Władysław, ur. 24 XI 1908, ppor. rez. piech. (1 I 1935), inżynier. Deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem intendentury 16 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 715). Od lata 1945 pracował w OW we Francji.

Awanse oficerskie, s. 119/3096; Straty (tu: ppor. rez. int.).

STASZEWSKI Tomasz Wojciech, ur. 3 III 1910 w Częstochowie, por. piech. sł. st. (19 III 1937), kpt. funkc. (15 V 1946), inżynier architekt, absolwent Szkoły Kadetów w Chełmie i Szkoły Oficerskiej w Ostrowi-Komorowie. Do wybuchu wojny był d-cą 3 komp. 10 pp w Łowiczu, a podczas kampanii wrześniowej d-cą komp. ppanc. w tym pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II A Prenzlau (nr jeniecki 5432) i II D Gross Born. W 1945 odbył 600-kilometrowy marsz ewakuacyjny, w czasie którego nabawił się choroby płuc. Od marca 1946 służył w OW, był oficerem obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, następnie d-cą komp. 4233 w Mannheim-Waldhof (1947). Pod koniec 1947 ustąpił ze stanowiska ze względu na ciężką chorobę. Zmarł 14 V 1948 w szpitalu w Heidelbergu, a pochowany został na cmentarzu w Mannheim.

Awanse oficerskie, s. 407/88; *Rocznik oficerski 1939*; „OW” 1948, nr 43, s. 2 i nr 44, s. 4; Straty (tu: ppor.).

STAWECKI Edmund, ur. 10 X 1908 w Mszczyczynie pow. Śrem, ksiądz, absolwent gimnazjum w Jarocinie (matura 1930) i Seminarium Duchownego w Poznaniu (święcenia kapłańskie 15 VI 1935). Do wybuchu wojny pracował jako wikary w parafiach Doruchów, Mosina, Chojnica i Czarnków. 15 III 1940 został aresztowany przez gestapo i był więziony w Lubiniu, KL Dachau i KL Gusen (nr obozowy 22063). Po wojnie był duszpasterzem polskich obozów cywilnych w Landshut w Bawarii i Trewirze w Nadrenii-Palatynacie, następnie kapłanem OW w Giessen w Hesji (sierpień 1949 – 1950), kapłanem 110 LSC Kaiserslautern (1950-1951) i, od 1951, kapłanem 6953 LSC Saint-Jean-d'Angély. Był także nauczycielem w gimnazjum wartowniczym w Verdun (1952-1955), a następnie kapłanem 6954 LSC Verdun i ośrodka wartowniczego Grafenwöhr w Niemczech. Zmarł 20 X 1980 w Poznaniu.

Straty; <http://www.polska-parafia-giessen.de/historia-parafii/ksieza-pracujaj-na-terenie-osrodka-duszpasterskiego-w-giessen/>; <https://collections.arolsen-archives.org/en/search/person/79806934?s=79806934&t=2977368&p=0> (fot.).

STAWECKI Edward Andrzej, ur. 10 I 1901 w Bochni, syn Michała i Marii z Deptów, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938). W okresie międzywojennym służył m.in. w 27 pp w Częstochowie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził komp. „Brzeszcze” Oświęcimskiego Batalionu ON. W latach 1939-1945 przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 448). Po wojnie pracował w OW; w styczniu 1946 był niezbyt dobrze ocenianym d-cą liczącego 78 ludzi oddziału G-357 w Plankstadt k. Heidelbergu. Odznaczenia: SKZ.

Awanse oficerskie, s. 433/183; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS.

STAWICKI Boguchwał, ur. 22 III 1896, por. rez. piech. (19 III 1939). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VIII B Silberberg i VII A Murnau. Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 628/741.

STAWICKI Stefan Idzi, ur. 1 IX 1897, ppor. rez. piech. (1 IX 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 9 pp Leg., a następnie do 36 pp, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32722). Od lipca 1945 pracował w OW we Francji.

Lista imienna (tu: por. rez. piech.); *Rocznik oficerski 1934*, s. 91/378, 428 (tu: ppor.); Straty.

STAWIDŁO Marian „Burza”, ur. 5 IX 1913 w Jaworowie pow. Lwów, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 83 pp, handlowiec. Ukończył szkołę średnią i Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 5 psp w Przemyśle (1934/35); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 6 komp. 83 pp w dywizji „Kobryń” SGO „Polesie”. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 127) i II D Gross Born, skąd został ewakuowany wiosną 1945 w rejon Lubecki. W połowie listopada 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej z I Zgrupowania POW Lubeka. Był kolejno d-cą plutonu w komp. 4013 (17 XI 1945 – 10 II 1946), 4104 (10 II – 1 III 1946) i, po przeniesieniu 1 III 1946 do ośrodka w Fürstenfeldbruck, w komp. 4086. Po zakończeniu służby powrócił do kraju. Zmarł 17 III 1957 w Rzeszowie i został pochowany na cmentarzu Pobitno.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 142; *Rozkazy 1944* nr 392, 421; *Rozkazy 1946* nr 40, 46, 47, 51; *Awanse oficerskie*, s. 241/2507; http://caw.wp.mil.pl/plik/file/wydawnictwa/2014/588-607_SGO_Polesie_3.pdf (fot.); <https://timenote.info/pl/Marian-Stawidlo#person>.

STAWIŃSKI Eugeniusz, ur. 13 VII 1908, por. sap. sł. st. (19 III 1937); deklarował znajomość j. francuskiego i niemieckiego. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 2 komp. 8 Batalionu Saperów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI B Dössel (nr jeniecki 5099), gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że jest chory i wymaga leczenia szpitalnego. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 413/25; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

STAWIŃSKI Wacław, st. sierż. WP, ppor. OW. W latach 1946-1947 był szefem komp. 8244 im. Zawiszy Czarnego w Walldorf, a w 1951 oficerem w komp. 8584 w Echterdingen.

Jednodniówka 8244; wzmianka w OW.

Być może był to **STAWIŃSKI** Wacław, ur. 26 XII 1913 w Sielcu, syn Stanisława. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 11 pp. Do niewoli dostał się 15 IX 1939 w Majdanie. Przebywał w stalagach V C Wildberg i VIII A Sagan (nr jeniecki 2203). 8 VIII 1940 został przeniesiony na status robotnika cywilnego.

Straty.

STAWSKI Czesław „Pomian”, ur. 20 VIII 1908 w Pyzdrach, syn Wojciecha, por. piech. sł. st. (19 III 1937), absolwent gimnazjum w Pyzdrach i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1930-1933); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1946). Po promocji na stopień ppor. piech. (15 VIII 1933) został d-cą plutonu w komp. strzeleckiej, a po awansie do stopnia por. d-cą plutonu w 1 komp. karabinów maszynowych 70 pp w Pleszewie. Po ukończeniu kursu dowódców plutonów łączności w Centrum Wyszukolenia Łączności w Zegrzu (1939) objął stanowisko d-cy plutonu łączności w 8 Batalionie Strzelców 17 DP. Podczas kampanii wrześniowej uczestniczył m.in. w bitwie nad Bzurą. Do niewoli dostał się 19 IX 1939. Przebywał w oflagach VII B Eichstätt i od maja 1940 w VII A Murnau (nr jeniecki 169). Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, w której po odbyciu stażu w komp. 4012 był zastępcą d-cy komp. 4011 w Kulmbach i Dachau (22 XII 1945 – 30 III 1946), a od 20 V 1946 pracował w komp. 4023 w Bambergu. W październiku 1946 wrócił do kraju. Zmarł 24 I 1985 i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Pleszewie. Odznaczenia: KW (1966, za całokształt walk w kampanii wrześniowej).

ABS-Rejestr, s. 3705; *Rozkazy 1944* nr 415, 421; *Awanse oficerskie*, s. 409/176; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://www.bohaterowie1939.pl/polegly,stawski,czeslaw,8546.html> (fot.).

STEFANIUK Władysław Marian, ur. 19 IX 1911 w Krakowie, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 20 pp, kpt. OW (1949), dziennikarz sportowy. Walczył podczas kampanii wrześniowej; po dostaniu się do niewoli

przebywał w Oflagu VII A Murnau. Po wojnie był redaktorem sportowym „Ostatnich Wiadomości” i referentem sportowo-prasowym Centralnego Komitetu Sportowego OW (1949). W październiku 1949 wyemigrował do USA. Zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. „Za stałą, bezinteresowną i wielce wydajną działalność dla dobra OW na terenie USA” został w 1955 odznaczony Laurem 10-lecia Oddziałów Wartowniczych. Zmarł po 1986.

Awanse oficerskie, s. 220/113; FS.

STEFAŃSKI Ignacy Józef, ur. 1 II 1908 w Siewierzu, syn Józefa, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 64 pp. Przed wojną był nauczycielem i kierownikiem szkoły powszechnej I stopnia. Walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims. Latem 1946 wyjechał do kraju.

Pułaski; Awans46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 113/3959, 527; WBH.

STEFAŃSKI Roman „Ryf”, ur. 23 VII 1911 w Pruszkowie pow. Warszawa, ppor. NSZ (11 XI 1947), podoficer zawodowy marynarki wojennej. Ukończył sześć klas Gimnazjum Związku Zawodowego Nauczycieli Szkół Średnich w Grodzisku Mazowieckim, Szkołę Podoficerów Piechoty w Świeciu nad Wisłą oraz Młodszy i Starszy Kurs Artylerii Morskiej na ORP „Mazur”. Od 27 X 1930 służył w marynarce wojennej, w której awansował kolejno na mata (30 III 1935), bosman-mata (2 IX 1939) i bosmana (17 IX 1939). Do 19 IX 1939 walczył w kampanii wrześniowej. Od 12 VII 1943 należał do NSZ. Jesienią 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 2 IV 1946 był zastępcą d-cy plutonu w komp. 4014, a po ukończeniu (1946) kursu uzupełniającego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal został 27 VIII 1946 mianowany zastępcą d-cy plutonu w komp. 4534, w której awansował do stopnia st. sierż. Po rozwiązaniu kompanii w październiku 1947 przebywał w obozie DP w Ambergu, gdzie był przewodniczącym Koła SZBS nr 101, jednego z najaktywniejszych w strefie amerykańskiej. Z jego inicjatywy zaczęto wydawać odbijany na powielaczu „Biuletyn Informacyjny” – pisemko, „przyjęte z radością przez sąsiednie koła”. Wraz z podopiecznymi wyjechał 10 IX 1948 do Unieux w departamencie Loara, skąd nadsyłał korespondencje do redakcji „Na Szańcu”. Wyemigrował do Kanady. W 1950 mieszkał w prowincji Ontario; był uznawany za najaktywniejszego członka Koła nr 1 „Ogniwa” w Montrealu (1951-1953), należał także do Koła SPK nr 52 NSZ – Chicago. Zmarł w lutym 1999.

ZE nr 462, ABS-11; ABS-SO nr 3388; ABS-KW BS nr 462; ABS-Nekrologi; „Na Szańcu” 1948, nr 6, s. 11; nr 7, s. 10-11.

STELMACH Marian Wojciech, ur. 20 I 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 3 Baonu Strzelców, w którego szeregach walczył podczas kampanii wrześniowej. Podczas wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 215). Po wojnie podjął pracę w OW we Francji; od lata 1945 był d-cą plutonu w komp. 8947. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 9 I 1994 w Warszawie.

Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 155/2361; Straty; ZCK Warszawa.

STELMASZYK Teofil Stefan, ur. 1920, por. OW. W maju 1948 był oficerem sekcji łącznikowej przy 120 LSC Mannheim. W czerwcu 1949 wyemigrował do Kanady. Zmarł 27 II 2008 w Toronto.

Wzmianki w „OW” (pojawia się także forma Stelmaszczyk); FS.

STĘPEK Wiesław, por. OW. W maju 1949 był członkiem Wydziału Sędziowskiego Centralnego Komitetu Sportowego OW, a w 1956 oficerem w komp. 8533 w Mannheim-Schönau. Był jednym z organizatorów nauczania powszechnego w tzw. Batalionie Smokowym. Cieszył się opinią dobrego szachisty. Od października 1958 wchodził w skład zespołu redakcyjnego „Ostatnich Wiadomości”.

Wzmianki w „OW”.

Być może był to **STĘPEK** Wiesław, ur. 10 X 1919 w Sanoku, w czasie wojny wywieziony do Niemiec.

Straty.

STĘPIEŃ Czesław, ur. 28 VII 1907, kpt. piech. sł. st. (19 III 1939). Do wybuchu wojny był d-cą 6 komp. 31 pp, a podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 komp. tego pułku. 10 września w rejonie Skierniewic został ranny i wzięty do niewoli. Przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 324). W lipcu 1945 podjął pracę w OW we Francji w jednostce 416 Tb w Bar-le-Duc w departamencie Moza, następnie był oficerem sekcji łącznikowej przy 185 LSC, a także członkiem tzw. zespołu kontrolnego (Screening Team) nr 1 dla OW we Francji, powołanego przez Amerykanów 10 VIII 1946 w celu zweryfikowania uprawnień osób korzystających z pomocy międzynarodowej.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 486/226; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: d-ca 2 komp. 31 pp, poległ w Kozienicach 17 IX 1939 i został pochowany na tamtejszym cmentarzu).

STĘPKOWSKI Manswet Eugeniusz, ur. 12 XI 1889, por. sap. w stanie spoczynku (1 VII 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do oficerskiej kadry okręgowej nr I; deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 526) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Na początku kwietnia 1945

pracował w obozowej ekipie technicznej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy i nadaje się do pracy na zapleczu. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Zmarł 16 I 1948 we Frankfurcie nad Menem i został pochowany na tamtejszym cmentarzu Höchst.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 351/3, 854; Straty; FS.

STÖCKER Sylwester Józef, ur. 16 XII 1911 w Krakowie, syn Józefa, prawnik, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do Centralnej Szkoły Podoficerskiej KOP „Osowiec”. Ukończył studia na Wydziale Prawa UJ i pracował w urzędzie powiatowym w Grajewie. 1 XII 1945 został awansowany do stopnia por. OW, na przełomie 1945/1946 był cieszącym się bardzo dobrą opinią oficerem komp. 7563 w Mannheim. Wrócił do kraju i pracował w Wojskowej Prokuraturze Rejonowej we Wrocławiu i w Białymstoku, m.in. występował jako oskarżyciel w procesach działaczy niepodległościowych. Po przejściu na emeryturę w 1954 był adwokatem i obrońcą wojskowym w Łapach i Białymstoku.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 226/845; WBH; <https://www.islam-radio.net/islam/polish/wladzy/encykl/S.htm>.

STRADA Zdzisław Gwalbert, ur. 8 VI 1912 w Chrzanowie, syn Piotra i Marii, ppor. rez. art. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 7 pac w Poznaniu, w którego szeregach walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX A Spangenberg, II C Woldenberg (nr jeniecki 539) i pod koniec wojny w Lubece. Po wojnie znalazł się w I Zgrupowaniu POW Lubeka, skąd 1 V 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty otrzymał stopień por. funk. Po zakończeniu służby wyemigrował w grudniu 1951 do USA. Zmarł 7 I 1967 w Chicago.

Awanse oficerskie, s. 255/525; Straty (tu: Gwalbert); Rozkaz dzienny nr 147 z 1 V 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; FS.

STRĄCZEK Tadeusz Ludwik, ur. 13 VII 1911 w Krakowie, syn Tomasza i Marii, por. piech. sł. st. (19 III 1938). Do wybuchu wojny był p.o. d-cą 4 komp. 24 pp w Łucku, a podczas kampanii wrześniowej d-cą 6 komp. tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 312) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliła go armia amerykańska. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; od 1 II 1946 był adiutantem-tłumaczem sekcji łącznikowej przy 120 LSC Mannheim. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia kpt. funk. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 27 IX 1986 w Warszawie.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 457/394; Straty; WBH; Nekrologi warszawskie.

STRĘKOWSKI Bolesław, ur. 8 XII 1913 w Łomży, syn Teofila, ppor. art. sł. st. (1 X 1937), kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem ogniowym 1 dyonu 13 pal w Równem. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX A/Z Rotenburg an der Fulda i II C Woldenberg (nr jeniecki 237), a pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. W maju 1946 wyjechał z POW Lubeka do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W sierpniu 1946 wchodził w skład istniejącej tam komp. oficerskiej, a w późniejszych latach był d-cą komp. 4227 w Einsiedlerhof-Kaiserslautern (1953-1955), 4085 w Fontenet we Francji (1955), 4002 w Vogelweh-Kaiserslautern (1956-1958), 4200 w Kirchheimbolanden (1960) i 4080 w Karlsruhe (1963-1971).

Awanse oficerskie, s. 29/101 (tu: ur. 10 XII 1913); *Rocznik oficerski 1939*; *Księga*, s. 443; Straty; wzmianki w „OW”.

STRĘKOWSKI Zygmunt, ur. 10 IV 1902 w Łomży, syn Teofila, kpt. piech. sł. st. (1 I 1934). Ukończył szkołę średnią, Szkołę Podchorążych Piechoty w Warszawie (1921-1922) i Oficerską Szkołę Piechoty (1922-1923). Należał do harcerstwa i POW (1917-1918), uczestniczył w akcji rozbrajania Niemców w listopadzie 1918 i jako ochotnik walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. W okresie międzywojennym był oficerem w 60 pp (1923-1929), w Szkole Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1929-1933), ponownie w 60 pp (1933-1937) i 73 pp w Katowicach z równoczesnym delegowaniem do GISZ (1937-1939). Podczas kampanii wrześniowej był szefem sztabu 73 pp. 25 IX 1939 w Cieszanowie został wzięty do niewoli. Wojnę spędził w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15164). Latem 1945 dołączył do PZW Mannheim-Käfertal, gdzie 8 VIII 1945 objął dowództwo komp. 4222. W marcu 1946 wrócił do kraju i pracował na różnych stanowiskach, najdłużej w Zakładach Chemicznych w Oświęcimiu. Był członkiem PZPR i ZBoWiD oraz przez 20 lat radnym Powiatowej i Miejskiej Rady Narodowej w Oświęcimiu. Odznaczenia: VM, KN, KW, ZKZ, SKZ, BKZ. W muzeum w Koszalinie przechowywane są jego niepublikowane wspomnienia *Mój pobyt w obozie jenieckim. „Oflag VII A Murnau” 25 IX 1939 – 29 IV 1945*.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1939*; WBH; <https://bibliotekacyfrowa.eu/Content/30069/33017-0001.pdf> (fot.).

STRUENSEE Karol, ur. 15 II 1908 w Świeciu, ppor. rez. piechoty (1 I 1935), mjr OW. Do wybuchu wojny pracował jako urzędnik w elektrowni w Bydgoszczy. Podczas kampanii wrześniowej służył w 61 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16612). Po wojnie podjął pracę w OW; we wrześniu 1945 amerykański d-ca obozu w Mannheim-Käfertal awansował go do

stopnia por. funkc. Na przełomie 1945/1946 cieszył się bardzo dobrą opinią jako d-ca oddziału G-353 w Lampertheim. W latach 1950-1951 był d-cą komp. 4013 w Bad Cannstatt k. Stuttgartu, następnie oficerem sekcji łącznikowych we Francji i d-cą komp. 4507 i 4098 w Vassincourt we Francji (1954-1956).

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 105/1543; Straty; wzmianki w „OW” i „Na Posterunku”.

STRZAŁKOWSKI Stanisław Zdzisław, ur. 30 VI 1913 w Sosnowcu, syn Bronisława i Józefy z Gadomskich, por. piech. sł. st. (19 III 1939), absolwent Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1935). Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w 1 komp. 73 pp w Katowicach, którym dowodził także podczas kampanii wrześniowej. 20 IX 1939 pod Tomaszowem Lubelskim został ranny. Uniknął niewoli; podczas okupacji był oficerem AK w Krakowie i Będzinie (1939-1943). W 1943 został aresztowany i zesłany do KL Auschwitz (nr obozowy 152643), a następnie do KL Flossenbürg. 31 I 1946 podkomisja weryfikacyjna dla strefy amerykańskiej złożyła wniosek o odznaczenie go orderem VM i SKZ z Mieczami za udział w kampanii wrześniowej i działalność konspiracyjną. W latach 1945-1946 przebywał w POW Langwasser, od 1947 do 1948 był d-cą 4017 LSCo im. Generała J. Bema w Mannheim-Pfingstberg, a następnie komp. 4207 i 4088 w Mannheim-Käfertal. Należał do grona organizatorów ZbW, od 30 I 1949 wchodził do zarządu oddziału Związku b. Więźniów Politycznych Kompanii Wartowniczych i Pracy; w maju 1949 został przewodniczącym Wydziału Gier i Dyscypliny Centralnego Komitetu Sportowego OW. W lipcu 1950 wyemigrował do USA, gdzie ukończył Wayne State University w Detroit i pracował jako inżynier. Działał w wielu organizacjach polonijnych, m.in. należał do Koła AK i był członkiem jego zarządu (1951-1954) oraz Oddziału Michigan Kongresu Polonii Amerykańskiej (1952-1985), Polskiego Towarzystwa Inżynierskiego (1955-1978); był prezydentem Związku Harcerstwa Polskiego w Michigan (1960-1964). Zmarł 23 IX 1998 w Farmington Hills w stanie Michigan.

Awanse oficerskie, s. 507/237; *Rocznik oficerski 1939*; wzmianki w „OW”; Straty; FS; http://www.poles.org/db/s_names/Strzalkowski_S.html.

STRZELCZYK Edward, ur. 14 XI 1909 w Woli Zambrowskiej pow. Zambrów, syn Aleksandra, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 71 pp. Po wojnie pracował w OW we Francji, m.in. był oficerem komp. 7672. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 146/1339; WBH.

STRZELECKI Jan, ur. 15 V 1903 w Retkini (Łódź), syn Antoniego, por. piech. sł. st. (19 III 1938). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem żywnościowym 37 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1610).

Od lipca 1945 pracował w OW we Francji, m.in. w komp. 4603. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 457/402; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

STRZYŻEWSKI Marian Kazimierz, ur. 17 XI 1899, por. rez. piech. (19 III 1939) z przydziałem mobilizacyjnym do 32 pp, w którym służył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 1287) i VII A Murnau. W lipcu 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 627/647; Straty.

STUDENCKI Bronisław, ur. 13 VIII 1904, por. OW. W 1950 był oficerem w komp. 4013 w Möhringen k. Stuttgartu. Należał do grona współpracowników „Ostatnich Wiadomości”. W listopadzie 1951 wyemigrował do USA. Zmarł 1 XII 1991 w Great Falls w stanie Montana.

Wzmianki w „OW”; FS.

SUCHAŃSKI Józef Leon, ur. 16 III 1910 w Kłobucku pow. Częstochowa, syn Wincentego i Marianny z Jagielskich, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 27 pp w Częstochowie. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie Męskie im. T. Kościuszki w Częstochowie (1930). Do wybuchu wojny był nauczycielem w szkołach powszechnych w pow. Częstochowa, m.in. w Kłobucku. Podczas kampanii służył w komp. „Krzepice” Batalionu ON „Kłobuck”. Uniknął niewoli, ale już 11 XI 1939 został aresztowany. Wojnę spędził w oflagach IX C Molsdorf i II C Woldenberg (nr jeniecki 238), gdzie ukończył obozowy Wyższy Kurs Nauczycielski. Pod koniec wojny został ewakuowany na zachód do Oflagu VII A Murnau i tam uwolniony przez wojska amerykańskie. Po wojnie, od 12 VII 1945 do czasu pierwszej poważniejszej redukcji tej formacji (10 VI 1946), pracował w OW we Francji. Po zwolnieniu ze służby wrócił do kraju. Był m.in. kierownikiem szkoły w Sulinowie (do 1955) i Dziewierzewie (pow. Żnin), a po powrocie do Kłobucka pracował, do czasu przejścia na emeryturę (1972), w Szkole Podstawowej nr 2. Od 22 XI 1968 był członkiem ZBoWiD. Zmarł 23 III 1989 w Częstochowie. Pochowano go na cmentarzu w Kłobucku.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 748/98; Mastalski; Straty; WBH.

SUCHOŃ Józef, ur. 30 XII 1912, por. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 50 pp, z którym walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 250) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby

liniowej. Na początku 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 199/2237; Straty.

SUGAJSKI Czesław Marian, ur. 22 I 1908 w Pleszewie, syn Jana i Heleny z Sękockich, por. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 2 Morskiego Batalionu Strzelców. Przed wybuchem wojny pracował jako nauczyciel w Starogardzie na Pomorzu i od sierpnia 1926 był sekretarzem powstałego tam Koła PSChD. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1762). W lipcu 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 103/1248; Straty; <https://e-kartoteka.net/en/search?signature=15096#show>.

SULSKI Hilary Marcin, ur. 28 X 1910 w Bachorcach pow. Inowrocław, syn Marcina i Józefy z Tomczyków, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 59 pp w Inowrocławiu. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Tucholi (matura 1932) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy przy 65 pp w Grudziądzu (1932/33). Przed wojną był nauczycielem i działaczem ZNP. Podczas kampanii wrześniowej służył w 59 pp, z którym uczestniczył m.in. w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XI B Fallingbomel, następnie w oflagach II C Woldenberg (nr jeniecki 1290) i VII A Murnau. W lipcu 1945 rozpoczął pracę w OW we Francji. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk.; służył m.in. w batalionie wartowniczym 4610 w Juvincourt-et-Damary (12 VII 1945 – 31 VIII 1946). Wrócił do kraju i we wrześniu 1946 podjął pracę w szkolnictwie. Od 1949 do 1977 był dyrektorem Technikum Rolniczego w Bielicach. W latach 1946-1947 należał do PSL, następnie był współzałożycielem ZSL i sekretarzem Powiatowego Komitetu ZSL w Mogilnie, prezesem powiatowego Związku Kółek Rolniczych, członkiem Gromadzkiej RN, PRN i WRN oraz posłem na sejm PRL (1969 z okręgu Toruń). Zmarł 7 I 1992 w Strzelnie i został pochowany na cmentarzu parafialnym w Trzemesznie. Odznaczenia: Krzyż Oficerski Polonia Restituta, ZKZ, SKZ, Medal 10-lecia Polski Ludowej.

Lista imienna; *Awans46*; *Awanse oficerskie*, s. 147/1432; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11733.pdf); https://pl.wikipedia.org/wiki/Hilary_Sulski.

SUŁKOWSKI Zygmunt Bolesław, ur. 8 I 1910, ppor. rez. sap. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 Baonu Saperów. Od lata 1945 był oficerem w komp. 7668 we Francji. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 5 III 1973 w Toruniu i został pochowany na cmentarzu św. Jerzego.

Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 129/156; FS.

SUŁOWSKI Tomasz, sierż. W pierwszej połowie lat 50. był członkiem reakcji czasopisma wartowniczego „Nasza Gazetka” w Captieux we Francji.

„Nasza Gazetka”.

SUSZ Władysław Jerzy, ur. 26 VII 1907 w Zaborolu k. Równego, syn Pawła, chor. WP, por. OW. 21 IX 1939 został wzięty do niewoli we Lwowie. Przebywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 296078) i od 27 IX 1944 w IV D Torgau. Po wojnie podjął pracę w OW. 1 IV 1946 awansowano go na ppor. funk., następnie por. OW. Założył wartowniczą Szkołę Kierowców i Mechaników Samochodowych w Käfertalu, w której został instruktorem (1946-1947), oraz zainicjował kursy samochodowe w Carentan w Normandii (1948). Był oficerem (1948-1949) w komp. 8168 AGRC w Jullouville w Normandii. W 1948 współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami”. W grudniu 1949 mieszkał w Paryżu. We wrześniu 1950 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. Pod koniec życia wrócił do kraju. Zmarł 30 X 1997 w Lublinie i został pochowany na cmentarzu komunalnym w Lublinie-Majdanku.

Wzmianki w „OW” i „Na Posterunku”; Straty; FS.

ŚWIŁO Mieczysław, ur. 12 XII 1905, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 76 pp w Grodnie, a następnie do 1 pp. Leg. w Wilnie. Ukończył Gimnazjum Państwowe im. Św. Kazimierza w Nowej Wilejce (matura 1927). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 114/4351, 551; „Dziennik Urzędowy Kuratorium Okręgu Szkolnego Wileńskiego” 1927, nr 7-8, s. 213 (tu: Świło M.).

SYNORADZKI Edward, ur. 15 V 1914 w Nietrzanowie pow. Środa, ppor. OW. W okresie okupacji został wywieziony do Rzeszy. Po wojnie podjął pracę w OW, w których dosłużył się stopnia oficerskiego; na przełomie lat 40. i 50. należał do kadry szwadronu 7314 w Wiesbaden.

Wolak, s. 308; Straty (tu: ur. 19 V 1914).

SZABLIŃSKI Władysław, ur. 7 XII 1912 w Warszawie, por. OW. Podczas wojny był więziony w obozach koncentracyjnych, m.in. w KL Flossenbürg (nr obozowy 29240), gdzie został wyzwolony 29 III 1945. Po wojnie pracował w OW; na przełomie lat 40. i 50. był oficerem szwadronu 7317 w Landsbergu, a następnie komp. 4080 w Karlsruhe (1955).

Wzmianki w „OW”; Wolak, s. 311; Straty.

SZABŁOWSKI Kazimierz, ur. 17 III 1910, mgr, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 65 pp; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 65 pp. Po dostaniu się do

niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji. 16 VI 1957 wyemigrował do USA. Zmarł 23 X 1993 w Nowym Jorku (Kew Garden). Pochowano go w Doylestown w stanie Pensylwania (Amerykańskiej Częstochowie).

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 225/694; FS.

SZACKI Piotr, ur. 30 X 1909 w Tomsku na Syberii, brat dowódcy Brygady Świętokrzyskiej, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do baonu KOP „Troki”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **JELITA** Jerzy. Ukończył USB (mgr historii, archiwista) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 5 pp Leg. w Wilnie (1932/33); deklarował znajomość j. rosyjskiego i francuskiego (1946). Do wybuchu wojny był asystentem na Wydziale Historycznym USB. Podczas wojny przebywał w oflagach IV C Colditz (nr jeniecki 734), II A Prenzlau, II E Neubrandenburg, II D Gross Born i pod koniec wojny w Lubece. Od 4 XII 1945 był oficerem O. VI w dowództwie Brygady Świętokrzyskiej, 6 XII 1945 wyjechał służbowo do Lubeki, najprawdopodobniej w celach werbunkowych w tamtejszym środowisku oficerskim. 20 III 1946 został inspektorem Ośrodka w Herzogenaurach; 8 V 1946 przeniesiono go do Erlangen, od 15 VI 1946 był oficerem oświatowym 157 LSC. Zmarł 24 XI 1946 w Erlangen.

ABS-Rejestr, s. 3689; *Rozkazy 1944* nr 406, 408, 421; „Brygada Świętokrzyska” 1) Sprawy personalne, IPN BU 01419/83, s. 96 (tu: zmarł w Erlangen ok. 10 XI 1946); *Rozkazy 1946* nr 2, 54, 67, 107; *Awanse oficerskie*, s. 139/492; Straty (tu: urzędnik miejski).

SZAFRAN Zdzisław Kazimierz, ur. 3 IV 1902, syn Tomasza, kpt. piech. sł. st. (1 I 1931), od 27 IX 1938 był d-cą 6 komp. 50 pp w Kowlu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził II batalionem 50 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 347), VII A Murnau i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliła go armia amerykańska. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Odznaczenia: SKZ, MN.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

SZAJDA Bolesław, ur. 8 III 1898 we Lwowie, mjr piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW. Od listopada 1918 służył w WP; brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. W okresie międzywojennym był oficerem w 5 pp Leg. w Wilnie (1919-1930), w sztabie DOK Grodno (1933), d-cą komp. w 19 pp we Lwowie (1933-1934), oficerem KOP (1934-1938) i komendantem 81 Obwodu Przysposobienia Wojskowego Grodno przy 81 pp (1938-1939). Podczas kampanii wrześniowej dowodził III batalionem 81 pp, z którym walczył w rejonie Mławy i na przedpolach Modlina, a jako d-ca II batalionu „Cytadela” uczestniczył w obronie Warszawy. Po do-

staniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 996). Po wojnie podjął pracę w OW, był m.in. d-cą komp. 4090 im. Lisowczyków w okręgu Augsburg (1947) i oficerem łącznikowym ośrodka wartowniczego w Dachau (1948). Angażował się w działalność oświatową w OW. Zmarł 3 VI 1978 w Bad Wimpfen k. Heilbronn w Badenii-Wirtembergii. Odznaczenia: VM, KW (trzykrotnie), SKZ.

Awanse oficerskie, s. 474/2; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; KJ; WBH (<https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/I.482.57-4833.pdf>); <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=569>.

SZAJDA Józef, ur. 1 III 1909, ppor. AK, zweryfikowany przez Komisję Weryfikacyjną w Lubece (1946) w stopniu ppor. czasu wojny, ppor. OW. Od 13 II 1948 był kierownikiem wydziału lekkoatletycznego Zarządu Okręgu Polskiego Związku Sportowego obejmującego kompanie podlegające 120 LSC (Mannheim). Wyjechał z Niemiec w 1948.

SPP, Kol. 21/140; wzmianki w „OW”.

Najprawdopodobniej był to **SZAJDA** Józef „Belabes”, sierż. Legii Cudzoziemskiej, który przyjął pseudonim od miasteczka Sidi-bel-Abbes w Algierii, w którym stacjonował jego garnizon; w czasie wojny był żołnierzem AK, w której awansował do stopnia ppor. Był m.in. szefem, a następnie zastępcą d-cy 1 szwadronu konspiracyjnego 14 puł. Po wkroczeniu Armii Czerwonej pozostawał wraz ze swym d-cą Draganem Mihajlem Sotirowiciem „Drażą” w komp. D-14 działającego na Rzeszowszczyźnie Zgrupowania „Warta”, m.in. uczestniczył w zawarciu porozumienia o „nieagresji” z UPA (29 IV 1945). Po rozwiązaniu „Warty” był komendantem milicji w Leśnej pod Lubaniem na Dolnym Śląsku, skąd przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej.

SZAJNA Jerzy, ppor. Po dostaniu się do niewoli we wrześniu 1939 przebywał w obozie jenieckim. W 1945 został przyjęty do POW Langwasser, w którym 21 XI 1945 objął dowództwo plutonu w sformowanej tam i skierowanej do Dachau komp. 4028.

Weisbach.

SZAŁOWSKI Jerzy Grzegorz, ur. 8 VII 1908 we Lwowie, por. lotn. sł. st. (1 I 1936), kpt. funkc. (1946), mjr OW. Ukończył gimnazjum, Szkołę Podchorążych Piechoty (1930-1931) i Szkołę Podchorążych Lotnictwa w Dęblinie (1931-1933); po promocji na stopień ppor. (15 VIII 1933) został przydzielony do 2 plot., gdzie awansował do stopnia por. (1 I 1936). W latach 1938-1939 był komendantem Ośrodka Lotniczego PW Katowice przy 2 plot. w Krakowie, a od sierpnia 1939 zastępcą d-cy 114 Eskadry Myśliwskiej wcielonej do Brygady Pościgowej. 4 IX 1939 został zestrzelony i ranny w czasie walki powietrznej nad Nowym Dworem Mazo-

wieckim. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16754). Po wojnie podjął pracę w OW. Od 11 III 1946 był kpt. funk., od 1 II 1946 adiutantem-tłumaczem 115 LSC Neckerstadt, a następnie oficerem sekcji łącznikowej przy 182 LSC Mannheim. Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii, a w sierpniu 1948 do Kanady. Zamieszkał w Islington (przedmieście Toronto), skąd nadsyłał korespondencje do „Ostatnich Wiadomości” (1948-1949). Zmarł 11 IV 1972 w Toronto. Odznaczenia: KW (1939).

Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 372/20; *Rocznik oficerski 1939*; wzmianki w „OW”; Straty; KJ; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=569Portal>.

SZAMBORSKI Eugeniusz, ur. 20 IV 1906 w Szydłowie pow. Piła, syn Jana, por. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 67 pp w Brodnicy, z którym walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 838). W lipcu 1945 podjął pracę w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 570/491; Straty; WBH.

SZAREJKO Antoni, ur. 24 VIII 1903 w Krowelach k. Wilna, syn Kazimierza, kpt. art. sł. st. (19 III 1938), mjr OW. Ukończył gimnazjum i Oficerską Szkołę Artylerii w Toruniu (1926-1928). Po promocji (15 VIII 1928) został d-cą plutonu w 8 pac w Toruniu, a w późniejszych latach był d-cą 1 baterii 28 dac w Warszawie, którą dowodził także podczas kampanii wrześniowej. W końcowym okresie walk był d-cą resztek całego dywizjonu, uczestniczył m.in. w obronie Modlina. Po dostaniu się do niewoli 7 XI 1939 przebywał w oflagach IV C Colditz, II A Prenzlau, II E Neubrandenburg i II D Gross Born (nr jeniecki 61). Został uwolniony przez armię brytyjską i podjął pracę w OW. W 1947 był d-cą komp. 4094, następnie 4095 w Grafenwöhr (1949-1950), 4011 w Captieux (1951-1954), 4086 w Fontenet (1954-1956), 4098 w Vassincourt (1956-1957) i 4507. Redagował kompanijny miesięcznik „Głos znad Mozy” (1962). Odznaczenia: VM (28 IX 1939).

Notatka służbowa z rozmowy przeprowadzonej z b. dezertorem z m/t „Karpaty”, który wrócił do kraju jako repatriant w lutym 1956 roku z 1 IV 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 36 (tu: pochodzi z Wilna); Notatka z przeprowadzonej rozmowy z Mieczysławem Gackiem w dniu 24 V 1956, IPN BU 1227/154, s. 56 (tu: do Niemiec przyszedł z BS); *Awanse oficerskie*, s. 437/75; *Rocznik oficerski 1939*; *Księga*, s. 373; Straty; FS; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=569Portal>.

SZARKOWSKI Zenon Alfons, ur. 2 VII 1910 w Żninie, syn Józefa i Eleonory z Flanców, urzędnik, ppor. rez. art. (1 I 1934), absolwent Liceum Handlowego przy Izbie Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy (1927) i WSH w Poznaniu (1933), deklarował znajomość j. niemieckiego, angielskiego i francuskiego (1947). Ukończył V Kurs Wołyńskiej Szkoły Podchorążych Artylerii (1930-1931) i został przydzielony do 8 pac. Przed wybuchem wojny pracował w urzędach

skarbowych w Bydgoszczy i Katowicach. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem-płatnikiem 15 dac. Po dostaniu się do niewoli 21 IX 1939 pod Izabelinem k. Warszawy przebywał w oflagach VII B Eichstätt (1939-1940) i VII A Murnau (nr jeniecki 1102). Po odzyskaniu wolności był tłumaczem w kontaktach z Amerykanami. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims, w którym był zatrudniony do 15 VIII 1946, a następnie pracował w Polskiej Misji Handlowej w Paryżu. W marcu 1947 wrócił do kraju i zamieszkał we Włocławku.

Pułaski (tu: por.); *Awanse oficerskie*, s. 84/506; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_606.pdf; tu: por.).

SZAUMAN-SZUMSKI Czesław „Ejtmin”, ur. 1 XII 1905 w Kupczelach pow. Brąsław, ppor. rez. piech. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do baonu KOP „Wilejka”. Mgr prawa, sędzia grodzki, w czasie studiów należał do korporacji „Polesie”. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 84 pp w Grodnie (1931). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem ordynansowym dowództwa KOP, uczestniczył w działaniach bojowych zgrupowania gen. Wilhelma Orlika-Rückemanna. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. W styczniu 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 31 I 1946 został d-cą plutonu w komp. 4104, a 30 IV 1946 odkomenderowano go do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

ABS-Rejestr, s. 10033; *Rozkazy 1946* nr 26, 50, 51, 52, 59, 60, 62, 69, 70, 73, 74, 80, 94, 101; *Awanse oficerskie*, s. 48/105.

SZCZECIŃSKI Andrzej, por. W 1946 był instruktorem w wartowniczej Szkole Kierowców i Mechaników Samochodowych w Käfertalu.

SZCZENIOWSKI Olgierd Józef, „Szłom” „Jaroszyński”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych JAROSZYŃSKI Stanisław, ur. 2 VIII 1911 w Nasiekówce na Podolu, syn Stanisława i Wandy Ludwiki ze Świdrygiełło-Świderskich, ppor. rez. kaw. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 19 puł, absolwent Wyższej Szkoły Dziennikarskiej w Warszawie i Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1932/33), dziennikarz i spedytor; deklarował znajomość j. francuskiego i słabą angielskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem ckm w 19 puł. Uniknął niewoli; w czasie okupacji był żołnierzem AK i współpracownikiem Delegatury Rządu na Kraj. Podczas powstania warszawskiego był oficerem obserwacyjnym Zgrupowania Bartkiewicz, uczestniczył w walkach w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim. Po wojnie był oficerem komp. sztabowej POW Lubeka. W połowie października 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej i po odbyciu dziesięciodniowego stażu w komp. 4000 został 30 X 1945 d-cą plutonu w komp. 4009. W 1948

przebywał w obozie uzupełnień OW w Fuldzie. Po rezygnacji z pracy w OW był m.in. członkiem zarządu (skarbnikiem) Syndykatu Dziennikarzy Polskich w Niemczech i współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”. W październiku 1949 wyemigrował do USA. Pod koniec życia mieszkał w Louisville w stanie Kentucky, gdzie zmarł 15 I 1994. Został pochowany w Doylestown w stanie Pensylwania (Amerykańskiej Częstochowie).

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 101; *Rozkazy 1944* nr 367, 376, 379, 390, 391, 393; *Awanse oficerskie*, s. 168/169 (tu: ur. 21 VII 1911); http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Olgierd_Szczeniowski; <https://sites.google.com/site/zniczdlapowstanca2/home/szczeniowski-olgierd-jozef-ps-szlom> (tu: nr jeniecki 1505).

SZCZEPANOWSKI Józef, ur. 1908, por. lotn. Podczas okupacji był żołnierzem AK. Brał udział w powstaniu warszawskim. W ostatniej fazie wojny przebywał w Oflagu VII A Murnau. Latem 1945 podjął pracę w OW we Francji, gdzie od 25 VII 1945 był d-cą M-403-T LSCo.

Lista imienna; Roster.

SZCZEPANOWSKI Tadeusz „Szczepan”, „Ziemowit”, ur. 22 XI 1922 w Świesielicach pow. Iłża, syn Stanisława i Marianny z Karasińskich, plut. WP, por. NSZ. Ukończył szkołę średnią i konspiracyjną Szkołę Podchorążych Piechoty (2 VI – 10 XI 1943); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas powstania warszawskiego był d-cą komp. saperów w Brygadzie Dyspozycyjno-Zmotoryzowanej NSZ „Koło”, walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102266) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. 25 III 1946 został mianowany przez Naczelnego Wodza ppor. czasu wojny piechoty z dniem 1 X 1944. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 9 III 1946 był zastępcą d-cy komp. 4087 w Bad Reichenhall. Po zakończeniu służby wyemigrował do Nowej Zelandii. W 2014 został odznaczony medalem „Pro Patria” oraz otrzymał medal pamiątkowy i dyplom uznania z okazji 70. rocznicy wybuchu powstania warszawskiego. Zmarł 10 XI 2019 w Hobart na Tasmanii.

ABS-Rejestr, s. 10068; Awanse, IPMS, A XII 27/44; *Rozkazy 1946* nr 58; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Tadeusz_Szczepanowski.

SZCZEPAŃSKI Franciszek, ppor. Na początku 1946 przebywał w POW Dössel; 15 II 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel.

SZCZEPAŃSKI Lucjan „Lucjan”, ur. 11 XI 1910 w Łodzi, por. łączn. sł. st. (19 III 1937), kpt. OW. Ukończył Szkołę Podchorążych Łączności w Warszawie (1930/31). Przed wybuchem wojny i w trakcie kampanii wrześniowej był d-cą

plutonu telefonicznego w szwadronie łączności Kresowej Brygady Kawalerii. Podczas okupacji należał do NSZ. W powstaniu warszawskim brał udział w walkach w Śródmieściu w Grupie NSZ „Topór”. Po kapitulacji przebywał w Oflagu VII A Murnau. Pod koniec czerwca 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, w której 17 VII 1945 został d-cą komp. telegraficznej i komendantem kursu podoficerskiego łączności. Po reorganizacji z 18 VIII 1945 był zastępcą d-cy w komp. nr 8, a 6 IX 1945 przeszedł do komp. nr 5 mjr. „Sępa”. Po przekształceniu Brygady w oddziały wartownicze był kolejno d-cą I plutonu w komp. 4004 (21 IX 1945), zastępcą d-cy komp. 4000 (3 X 1945), d-cą komp. 4015 (1 XII 1945) z równoczesnym awansem do stopnia kpt. („na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych”), następnie d-cą komp. 4013 (27 III 1946), w której pracował do początku 1949. W październiku 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. Zmarł w kwietniu 1979 w Lancaster w stanie Nowy Jork.

ABS-Rejestr, s. 19; *Rozkazy 1944* nr 289, 318rs, 334, 345d, 352, 404; *Awanse oficerskie*, s. 413/17; *Rocznik oficerski 1939*; KJ; Straty (tu: aresztowany i 25 X 1943 zesłany do KL Mauthausen (nr obozowy 3824)); FS; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Lucjan_Szczepanski.

SZCZEPAŃSKI Tadeusz Stanisław, ur. 27 X 1912, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 85 pp, z którym walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1388) i VI B Dössel. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel; Awanse oficerskie, s. 195/1726; Straty.

SZCZERBIŃSKI Józef, ur. 1 I 1913 w Warszawie, rtm. rez., absolwent SGGW i Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1931/32); deklarował znajomość j. francuskiego i słabą niemieckiego (1946). Na początku września 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 17 IX 1945 został przydzielony do grupy do zadań specjalnych mjr. „Aleksandra”, a następnie dowodził komp. 4102 (od 1 I 1946) i 4003 w Bremie (1946-1947).

ABS-Rejestr, s. 3745 (tu: ur. 1 I 1913); ABS-SO nr 4716.

SZCZĘSNOWICZ Bogusław Emeryk, ur. 28 IX 1901 w Cebrowie pow. Tarnopol, syn Bolesława, por. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 61 pp, w którego szeregach walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII B Wolfsberg, II C Woldenberg (nr jeniecki 509) i VII A Murnau. W lipcu 1945 podjął pracę w OW we Francji. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 12 VI 1957 w Krakowie i został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 527/368; Straty; WBH (tu: Bolesław); <https://www.zck-krakow.pl/locator>.

SZCZOTARSKI Jerzy, ur. 2 IV 1919 w Łodzi, plut. pchor. WP (1 VIII 1939), ppor. OW (20 VIII 1947). Ukończył Szkołę Handlową w Łodzi i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w Skierniewicach (1938-1939), w czasie którego awansował na st. strz. z cenz. (26 III 1939), kpr. (25 V 1939) i plut. pchor. (1 VIII 1939). Podczas kampanii wrześniowej był zastępcą d-cy plutonu w 146 pp. Uniknął niewoli. 20 IV 1942 został aresztowany i osadzony w KL Gross-Rosen, następnie w KL Buchenwald (nr obozowy 33444). 1 V 1945 w drodze do KL Dachau uwolniły go wojska amerykańskie. Na początku stycznia 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i 15 I 1946 został przydzielony do komp. 4084. 1 VII 1946 przeniesiono go do komp. 4011, w której pracował jeszcze w 1948. Rozkazem d-cy 157 LSC został w niej awansowany do stopnia ppor. W październiku 1950 wyemigrował do Australii, pod koniec życia mieszkał w porcie Fremantle w Zachodniej Australii i zajmował się produkcją materacy. Zmarł 9 IV 1962 w Fremantle i został pochowany na miejscowym cmentarzu.

ZE nr 494, ABS-11; ABS-KW BS nr 494; Straty; FS; https://www.immigrantships.net/v5/1900v5/skaugum19500924_02.html; http://www.ozburials.com/CemsWA/Fremantle/freo_s.htm.

SZCZYGIEL, ppor. Był nauczycielem j. polskiego i przyrody w kompanijnej szkole powszechnej i na kursie gimnazjalnym w komp. 4101 w Oberdachstetten (5 VII 1946 – 29 VI 1947).

Wzmianka w „OW”.

SZCZYRBA Roman, ur. 26 VII 1918 w Szopienicach, lekarz; studia rozpoczęte w kraju ukończył we Frankfurcie nad Menem. Był lekarzem obozu emigracyjnego w Butzbach, przez wiele lat był lekarzem w OW, członkiem sekcji łącznikowej przy 6950 LSC Kaiserslautern i nauczycielem biologii w Gimnazjum Wartowniczym w tej miejscowości (1955). Zmarł 25 VIII 1961 w Bad Kreuznach w Nadrenii-Palatynacie.

Wzmianki w „OW”; Straty; KJ.

SZEFFEL Euzebiusz, ur. 16 XII 1912 w Retkini (Łódź), syn Ignacego i Kazimiery, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 63 pp w Toruniu, w którym służył podczas kampanii wrześniowej i walczył nad Bzurą. Po dostaniu się 19 IX 1939 do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt i VII A Murnau (nr jeniecki 711). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims, a następnie objął dowództwo komp. w Bouy w departamencie Marna. W listopadzie 1945 wrócił do kraju. Pracował m.in. jako nauczyciel i dyrektor III Liceum Ogólnokształcącego Marynarki Wojennej w Gdyni (1953-1958). Zmarł 8 I 2007.

Pułaski; *Awanse oficerskie*, s. 145/1126; Straty; WBH; <https://www.cmjw.pl/en/news/memorabilia-of-second-lieutenant-euzebiusz-szeffel,438.html>.

SZELEŹNIAK Lech (Lechosław), ur. 25 III 1916 w Lublinie, syn Piotra, ppor., absolwent Państwowego Gimnazjum im. Stanisława Staszica w Lublinie (matura 1935). W czasie okupacji mieszkał we Lwowie, gdzie został aresztowany w 1943. Był więźniem politycznym w KL Gross-Rosen i od 24 II 1945 w KL Buchenwald (nr obozowy 131944). Po uwolnieniu podjął pracę w OW. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem w komp. G-361 w Auheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty (tu: Lechosław).

SZEWEC Stefan „Nagórny”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **NAGÓRNY** Stefan, ur. 12 IX 1908 w Brąszewicach pow. Sieradz, syn Wawrzyńca, ppor. rez. piech. (1 I 1934). Ukończył średnią szkołę techniczną (technik włókienniczy) i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Jarocinie (1931/32); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II C Woldenberg i XI A Osterode (nr jeniecki 1270). Wiosną 1946 został przyjęty do Obozu Uzupełnień przy 1992 LSC (Brygady Świętokrzyskiej); od 1 V 1946 był d-cą plutonu w komp. 4082 w Fürstenfeldbruck, a od 24 V 1946 w komp. 4017 w Schwäbisch Gmünd. W 1946 wrócił do kraju.

ABS-Rejestr, s. 10135; *Awanse oficerskie*, s. 56/1116; Straty (tu: ur. 13 IX 1908); WBH.

SZEWczyk Józef, ur. 5 II 1914 w Zawałowie pow. Podhajce, plut. pchor. WP, ppor. piech. NSZ (18 I 1946). Zaliczył cztery lata studiów na Wydziale Prawa UJ i ukończył Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1935/36); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Po dostaniu się do niewoli 1 X 1939 przebywał w obozach jenieckich. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, w której po odbyciu stażu w komp. 4008 został 8 XI 1945 mianowany zastępcą d-cy II plutonu w komp. 4008, a 21 XII 1945 awansowany na sierż. pchor.; po ukończeniu tygodniowego kursu dla podchorążych (11-18 I 1946) z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI awansowano go 18 I 1946 do stopnia ppor.; po awansie służył w komp. 4006 i 4012. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: Krzyż NCZ.

ABS-Rejestr, s. 3773; *Rozkazy 1944* nr 371, 384, 420las; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 40, 58; Straty; WBH (tu: plut. pchor. rez. piech.).

SZEWLUK Stanisław „Krasucki”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KRASUCKI** Stanisław, ur. 1 IV 1923 w Krzychówku pow. Sokołów Podlaski, ppor. piech. Ukończył szkołę średnią i konspiracyjną Szkołę Podchorążych AK przy 77 pp w Lidzie (1943); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Późną jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, gdzie kolejno był d-cą plutonu w komp. 4000 w Kitzingen (22 XII 1945 – 15 III 1946), 4087 w Bad Reichenhall (15 III 1946 – 6 VI 1946) i 4127 (od 6 VI 1946).

ABS-Rejestr, s. 3714; *Rozkazy 1944* nr 421; *Rozkazy 1946* nr 63.

SZKUDLAREK Alojzy „Sokół”, „Lampa”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **LAMPA** Alojzy, ur. 10 VII 1909 w Pabianicach, ppor. OW, działacz narodowy i sportowy. Do wybuchu wojny był naczelnikiem gniazda TS „Sokół” w Pabianicach. Walczył podczas kampanii wrześniowej, w czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Pabianicach. Został aresztowany i wywieziony do Rzeszy. Po uwolnieniu dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Służył w oddziałach wartowniczych, m.in. w komp. 4003 w Bremie, w której awansował do stopnia sierż. i ppor. W 1949 wyemigrował do Australii, gdzie usiłował utworzyć Koło „Ogniwo” (1952). Przeniósł się na Tasmanię, gdzie zajmował się handlem narzędziami i maszynami rolniczymi. Zmarł 20 II 1984 na Tasmanii.

ABS-Nekrologi; ABS-SO nr 4726; ABS-CO nr 339; ABS-KW BS nr 139; Straty.

SZMAJDOWICZ Bolesław Józef „Błysk”, ur. 30 X 1907 w Grodzisku Mazowieckim, por. AK, syn Apolinarego i Janiny z Jankowskich. W czasie okupacji był żołnierzem AK i d-cą placówki zrzućkowej AK pod Grodziskiem Mazowieckim. Podczas powstania warszawskiego był komendantem placówki odbioru zrzućków. Po wojnie pracował w OW, był m.in. zastępcą d-cy komp. 4006 w Pirmasens (1953) i komp. 4082 w Saran we Francji (1955-1957). 27 III 1957 wyemigrował do USA, gdzie był prezesem Koła b. Żołnierzy AK na wschodnią Pensylwanię i inicjatorem wydania pamiątkowego znaczka dla uczczenia Millenium. Zmarł 9 VII 2002 w Filadelfii w stanie Pensylwania.

„OW” 1966, nr 85, s. 3; WBH (tu. ur. 30 X 1917); FS.

SZMER Izydor, ur. 8 I 1901, ppor. rez. piech. (1 VII 1925) z przydziałem mobilizacyjnym do 17 pp w Rzeszowie. Po zakończeniu wojny przebywał w OPO Murau. Od lata 1945 służył w OW we Francji. Po powrocie do kraju pracował jako nauczyciel w szkołach podstawowych w Ślęzakach pow. Tarnobrzeg i Łowcach pow. Jarosław, gdzie był także radnym GRN. Zmarł po 1969.

Lista imienna; *Rocznik oficerski* 1934, s. 51/1662, 444; <https://splowce.pl/historia-szkoly>.

SZMIT Aleksander, ur. 1 II 1909 w Bełżycach pow. Lublin, syn Jana i Anny, por. art. sł. st. (19 III 1938). Przed wojną był p.o. d-cą 7 baterii 9 pac we Włodawie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 baterią 20 dac, z którą walczył m.in. pod Mławą. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IV A Hohnstein (nr jeniecki 49138) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Pełnił funkcję tłumacza; na początku 1946 odjechał do obozu szkoleniowego OW Mannheim-Käfertal i objął dowództwo komp. G-377 w Ludwigsburgu. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 3 XII 1984 we Wrocławiu. Pochowano go na cmentarzu Grabiszyńskim.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 460/35; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; FS.

SZMIT Jan, por. Po zakończeniu wojny przebywał w POW Dössel, skąd na początku 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel.

SZNAGE Zbigniew Dionizy „Rozmaryn”, ur. 15 VI 1909 w Warszawie, syn Ireneusza Stanisława i Anny, ppor. piech. AK (ppor. czasu wojny). Podczas powstania warszawskiego walczył w szeregach komp. „Wkra” Batalionu im. Łukasińskiego na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. W trakcie walk został awansowany do stopnia ppor. i odznaczony KW. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102421). Po opuszczeniu OPO Murnau latem 1945 pracował w OW we Francji (15 VII 1945 – 28 VI 1946). Po rezygnacji ze służby wrócił do kraju. Mieszkał w Zielonce pod Warszawą, gdzie zmarł 9 VI 1957.

Lista imienna; Straty; WBH; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/zbigniew-sznage,44141.html>; B. Ziółkowski, *Batalion Armii Krajowej „Łukasiński”*, Warszawa 2011, s. 138.

SZNUK Stanisław, ur. 13 VI 1913 w Ostrowcu Świętokrzyskim, syn Tadeusza i Zofii, inżynier, ppor. rez. piech.; w latach 1937-1938 odbył służbę wojskową w 6 pp Leg. w Wilnie. 11 XI 1942 został aresztowany w Kielcach i umieszczony w KL Auschwitz (8 XII 1942 – 28 X 1944, nr obozowy 81079), następnie w KL Gross-Rosen (28 X 1944 – 10 II 1945) i od 10 II 1945 w KL Buchenwald (nr obozowy 129991). W 1945 podjął pracę w OW. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą oddziału G-367 w Mannheim-Neckarstadt. Zmarł 29 IV 2003 w Warszawie.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; Nekrologi warszawskie; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/1-1-5-3_01010503-002-004-293.

SZOLC Tadeusz „Słowacki”, ur. 12 IV 1923 w Warszawie, syn Henryka i Zofii Łaszczewskiej, plut. pchor. AK, kpt. OW. W czasie okupacji był żołnierzem AK w komp. „Pegaz” (Kedyw KG AK). Podczas powstania warszawskiego dowodził drużyną (kpr. pchor.) w 3 komp. Batalionu „Parasol”; uczestniczył w walkach na Woli, Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu i na Górnym Czerniakowie. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102306) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. 24 XI 1945 został zweryfikowany w Murnau w stopniu plut. pchor. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem w komp. G-369 w Mannheim-Schönau. W sierpniu 1956 był już kpt. OW. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 21 II 2004 w Warszawie.

SPP, Kol. 21/140; Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty (tu: ppor. AK); http://www.1944.pl/powstancze-biogramy/tadeusz_szolc44168.htm.

SZOŁOWSKI Julian Lesław, ur. 22 V 1906 w Masłowicach pow. Radomsko, por. piech. sł. st. (1 I 1934). Od 16 VIII 1931 służył w 4 pp Leg. w Kielcach. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem łączności tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach II C Woldenberg i IV A Hohnstein (nr jeniecki 48947). W połowie października 1945 wyjechał z Samodzielnego Zgrupowania Pöln POW Lubeka do Brygady Świętokrzyskiej, w której znajdował się w czasie przekształcania jej w OW.

Rocznik oficerski 1939; SPP, Kol. 21/4; Straty.

SZOSTAK Edmund, ur. 16 XI 1898 w Krakowie, chor. WP, ppor. OW. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 1 komp. karabinów maszynowych 163 rezerwowego pp. W 1946 służył w komp. 4023 w Regensburgu; 30 VII 1948 został przydzielony do komp. 4131 w Landsbergu. W 1949 wyemigrował do USA.

FS.

SZOSTAK Ignacy, ur. 21 VII 1913 w Skrzebowej pow. Ostrów Wielkopolski, kpt. OW. Podczas okupacji wywieziono go do Rzeszy. Po wojnie służył w OW. Na przełomie lat 40. i 50. był d-cą szwadronu 1717 w Landsbergu, następnie oficerem w 4011 LSCo oraz zastępcą d-cy komp. 4086 (1957-1958). Zmarł 10 I 1975 w Eschenbach in der Oberpfalz.

Wolak, s. 311; KJ; Straty.

SZPONER Mieczysław, ur. 18 XI 1908, por. rez. art. (1 I 1937). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu X B Nienburg. Po wojnie znalazł się w POW Dössel, skąd 17 I 1946 wyjechał do Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 571/522; Straty (tu: Szponder).

SZPULECKI Wacław Ksawery, ur. 6 IX 1894 w Ciencisku pow. Mogilno, syn Ksawerego i Kazimiery z Janowskich, kpt. piech. sł. st. (1 I 1928), wychowanek Wielkopolskiej Szkoły Podchorążych Piechoty. Brał udział w walkach o granice. Przed wojną był m.in. d-cą oddziałów wartowniczych na Westerplatte (1926-1927), od sierpnia 1935 służył w 61 pp w Bydgoszczy i podczas kampanii wrześniowej był oficerem mobilizacyjnym tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII C Laufen (nr jeniecki 32344), XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 1821) i VII A Murnau. Latem 1945 podjął pracę w OW we Francji w komp. 8708b w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marna, następnie, po uzyskaniu awansu na mjr. funkc., wchodził w skład sekcji łącznikowej przy 189 LSC. 6 VII 1946 zrezygnował z pracy w związku z wyjazdem do kraju. Zmarł w 1957. Odznaczenia: KW, MN, SKZ.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; Awans46; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_4862.pdf).

SZPYRKA Józef, ppor. Na przełomie 1945/1945 służył w komp. G-372 w Käfer-talu.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

SZREJTER Leon Franciszek, ur. 26 V 1914, ppor. piech. sł. st. (1 X 1937), por. OW. Po promocji przydzielono go do 54 pp w Tarnopolu. Od 15 IX 1938 uczestni-czył w IX Kursie Aplikacyjnym Młodszych Oficerów Żandarmerii w Grudzią-dzu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 3 komp. szkolnej Centrum Wyszkożenia Żandarmerii w Grudziądzu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A Prenzlau i II E Neubrandenburg (nr jeniecki 2128). W 1946 podjął pracę w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, gdzie był wykładowcą na kursach żandarmerii wartowniczej (1946-1947). Po zakoń-czeniu służby wyemigrował do Kanady. Zmarł 3 II 2005 w Cloverdale w Kolum-bii Brytyjskiej. Został pochowany na Surrey Centre Cemetery.

Awanse oficerskie, s. 25/146; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS.

SZTWIERTNIA Adolf, ur. 12 IV 1912, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 4 psp w Cieszynie. Ukończył siedem klas gimnazjum i Pań-stwową Wyższą Szkołę Gospodarstwa Wiejskiego w Cieszynie jako specjalista w zakresie hodowli zwierząt i ryb. Do wybuchu wojny był zarządcą majątku. Podczas kampanii wrześniowej służył w 4 psp. Po dostaniu się do niewoli prze-bywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 294). Latem 1945 podjął pracę w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 27 XI 1972 i został po-chowany na cmentarzu ewangelicko-augsburskim w Goleszowie pow. Cieszyn.

Lista imienna (tu: Szwiertnia); *Awanse oficerskie*, s. 159/2825; Straty; <https://timenote.info/en/person/view?id=3707622&l=pl>.

SZTWIERTNIA Karol, ur. 17 XI 1906, ppor. rez. art. (1 I 1931) z przydziałem mo-bilizacyjnym do 2 dapl., por. OW. W 1947 był referentem sportowym w ośrod-ku wartowniczym w Regensburgu.

Przegląd pracy; *Rocznik oficerski 1934*, s. 148/75, 656; WBH.

SZUBIŃSKI Wiktor, ur. 4 VIII 1912 w Kępnie, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przy-działem mobilizacyjnym do 84 pp w Pińsku, kpt. OW, nauczyciel. Podczas kam-panii wrześniowej był d-cą plutonu w 3 komp. 84 pp, z którym uczestniczył w bit-wie nad Bzurą. Wojnę spędził w oflagach II A Prenzlau i II E Neubrandenburg (nr jeniecki 6033). Po uwolnieniu pracował w OW, był oficerem oświatowym w komp. 4092 „Ziemi Podhalańskiej” w Dachau (1947), a po przesunięciu części jednostek do Francji kolejno d-cą komp. 4092 w Robert-Espagne (1952-1955), 4128 w Verdun (1955-1957) i Fontenet Ingrandes (1958). W drugiej połowie lat 50. był zwolennikiem powrotu podkomendnych do kraju.

Notatka nr 100, IPN BU 01227/154, s. 45-46); Notatka służbowa z rozmowy z wartownikiem Marianem Nowakowskim z 12 IX 1957 r., IPN BU 01227/154, s. 132; *Awanse oficerskie*, s. 197/2026 (tu: ur. 4 VIII 1910); Straty (tu: ur. 4 VIII 1912); <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=15140#show>.

SZULC Andrzej, ur. 3 VI 1908 w Warszawie, syn Bronisława i Franciszki Dekler, adwokat, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 37 pp. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 36 pp w Warszawie. Do niewoli dostał się 28 IX 1939 w Warszawie. Przebywał w oflagach II A Prenzlau, XI A Osterode (nr jeniecki 1055) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po wojnie pracował w UNRRA i IRO, a w połowie lat 50. został w stopniu kpt. zatrudniony w OW we Francji. Wchodził m.in. w skład sekcji łącznikowej w Orleanie. Wyemigrował do USA. Pracował jako przedstawiciel handlowy. Zmarł 21 III 1964 w Chicago.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 185/636; Straty; KJ; FS (tu: ur. 6 III 1908, zmarł 22 III 1964).

SZULC Irena „Chojeczka”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **KIEŁ-CZEWSKA** Irena, ur. 7 X 1921 w Warszawie, córka Jana, ppor. AK. W czasie okupacji była członkinią ZJ i NSZ. Podczas powstania warszawskiego służyła w 28 DP AK im. Stefana Okrzei. Po kapitulacji przebywała w stalagach XI B Fallingbistel (nr jeniecki 1712) i IX C Bad Sulza. Jesienią 1945 dołączyła do Brygady Świętokrzyskiej i pracowała głównie w jej ekspozyturze w Regensburgu. Według niesprawdzonych wiadomości w OW zajmowała się m.in. działalnością kontrwywiadowczą. Po zakończeniu służby wyjechała do Francji. Zmarła 6 IX 1982 w Paryżu.

Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Irena_Szulc.

SZURGOCIŃSKI Leonard (Andrzej L.), ur. 6 VI 1918 w Kole, sierż. sztabowy, mjr OW. W latach 1946-1947 był instruktorem w wartowniczej Szkole Kierowców i Mechaników Samochodowych w Käfertalu; następnie oficerem komp. transportowej 7666 w Saint-Avoid i d-cą komp. sztabowej 4082 w Orleanie (1956-1957). 13 III 1957 wyemigrował do USA i zamieszkał w Bostonie w stanie Massachusetts. W 1962 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 30 III 1992 w Bostonie.

Wzmianki w „OW” i „Na Posterunku” (czasami wymieniany jako Andrzej Leonard); FS.

SZWARC Roman „Huragan”, „Bronisław”, ur. 28 V 1906 w Kaszowatej (Rosja), syn Stanisława, por. rez. piech. (1 I 1936). W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK (od 10 I 1940), m.in. adiutantem III Obwodu Warszawa-Wola. Podczas powstania walczył na Woli i w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102036) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Latem

1945 podjął pracę w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 20 XII 1966 w Warszawie.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 164/3343; WBH (tu: ur. Roszowata); Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/roman-szwarc,44583.html> (tu: ur. Kaszowata); Nekrologi warszawskie.

SZWARNOWIECKI Zdzisław, ur. 10 III 1896 w Tarnowie, syn Ignacego i Katarzyny z Litwinków, kpt. piech. sł. st. (1 VII 1923). Uczestniczył w walkach o granice (1918-1921); przed wybuchem wojny był komendantem 84 Obwodu PW Pińsk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. Latem 1945 podjął pracę w OW we Francji w jednostce 417 Tb w Compiègne. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 6 V 1976 w Tarnowie. Odznaczenia: KW, SKZ (dwukrotnie).

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; WBH; FS; <https://tarnow.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=80212302>.

SZYCHMA, kpt. W 1947 był d-cą komp. 4506 we Frankfurcie nad Menem.

Wzmianka w „OW”.

SZYDŁO Józef, kpt. OW. W latach 1950-1954 był zastępcą d-cy i d-cą komp. 4158 stacjonującej w Bremie (1948-1952), Kaiserslautern (1953) i Dahn (1954), a następnie (1953-1958) oficerem komp. 4031 w Dahn i Kaiserslautern.

Wzmianki w „OW”.

Być może był to **SZYDŁO** Józef, ur. 19 III 1897 w Rozwadowie, st. sierż., żołnierz zawodowy, który po dostaniu się do niewoli spędził wojnę w Stalagu I A Stablack (nr jeniecki 75571). Po zakończeniu wojny był dobrze ocenianym, sprawnym szefem Obozu Polskiego na terenie 8 Korpusu Brytyjskiego (pochwała Kopańskiego z 25 IX 1945).

Straty.

SZYDZIAK-SAPUŁA Stanisław „Wytoczyński”, ur. 14 XI 1901 w Rzejowicach pow. Radomsko, syn Marcina i Walentyny, por. piech. sł. st. (1 I 1936). Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w komp. karabinów maszynowych Batalionu KOP „Ludwikowo”. Uniknął niewoli. W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie, organizatorem i d-cą komp. ckm Batalionu im. Czarneckiego („Gozdawa”). Podczas powstania warszawskiego walczył na Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim (nr jeniecki 102180). W 1945 zgłosił się do pracy w OW, na początku 1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. 8917 w Hohenweiler. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 16 I 1979 w Radomsku.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 369/300; *Rocznik oficerski 1939* (tu: Szydziak); WBH; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/stanislaw-szydziak-sapula,44659.html>.

SZYKULSKI Jerzy Stanisław, ur. 22 X 1916 w Jekaterynosławiu (Rosja), syn Karola i Marii z Płochów, pchor. WP, ppor. OW. Podczas kampanii wrześniowej walczył w szeregach 8 pp Leg. Do niewoli dostał się 10 IX 1939 pod Lipskiem. Przebywał w stalagach IV A Elsterhorst i od 20 XII 1940 w IV B Mühlberg (nr jeniecki 5130). W 1945 zgłosił się do pracy w OW. W 1947 był organizatorem i instruktorem kursu samochodowego w komp. 4026. Po zakończeniu służby wyemigrował w grudniu 1948 do USA i zamieszkał w Chicago. 11 XI 1954 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 18 VII 2000 w Chicago.

Straty; FS; wzmianki w „OW”.

SZYMANOWSKI Włodzimierz Alfred „Krzysztof”, ur. 29 V 1921 w Ostrorogu pow. Szamotuły, syn Tadeusza, kpr. pchor., ppor. OW. W czasie okupacji był żołnierzem AK i reporterem. Podczas powstania warszawskiego walczył na Starym Mieście. Był członkiem redakcji pisma „W Walce”. Po kapitulacji przebywał w stalagach 344/318 Lamsdorf i XX B Marienburg (nr jeniecki 11622). Po wojnie podjął pracę w OW we Francji, od 14 VI 1945 był d-cą plut. M-406-T LSCo. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „zdolnych i o dużej fachowości, ale z pewną dozą oportunistu”, którzy „mając wolny wybór pójścia lub niepójścia na front nie poszliby”, ale mimo to uznano go za nadającego się do objęcia stanowiska etatowego w powstającym PKPR. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 19 I 1995.

Lista selekcyjna; Roster; Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/wlodzimierz-szymanowski,44709.html>; <https://biogramy.ipn.gov.pl/bio/form/r8936567,Szymanowski-Wlodzimierz-Alfred.html>.

SZYMAŃSKI Bronisław, kpt. Był oficerem-płatnikiem w POW Langwasser (1945-1946), a następnie adiutantem 6950 LSC Kaiserslautern (1953) oraz d-cą komp. 4006 w Pirmasens (1954) i 4096 w Germersheim (1954-1956).

Weisbach, wzmianki w „OW”.

SZYMAŃSKI Jan „Leszcz”, ur. 7 VII 1902 w Julecku pow. Stary Konstantynów, syn Kazimierza, por. rez. piech. (19 III 1939), handlowiec. Ukończył Wyższą Szkołę Handlową w Warszawie i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Berezie Kartuskiej (1927/28); deklarował znajomość j. francuskiego, niemieckiego, rosyjskiego i słabą angielskiego (1946). Na początku lutego 1946 został przyjęty do I Grupy Kompanii Wartowniczych (Brygady Świętokrzyskiej); od 20 IV 1946 był d-cą plutonu w komp. 4018.

ABS-Rejestr, s. 10131; *Rocznik oficerski 1934*, s. 50/1592, 471; *Awanse oficerskie*, s. 629/804; WBH.

SZYMAŃSKI Ryszard „Ryś II”, ur. 10 I 1913 w Jurborku na Żmudzi, syn Hieronima, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 81 pp. W 1939 uniknął niewoli i podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie. W czasie powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102011) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. W lipcu 1945 opuścił OPO Murnau i podjął pracę w OW we Francji. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Hartford w stanie Connecticut. 16 IX 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 10 VII 1960 w Hartford.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 238/2254; Straty (tu: ur. 1912); FS; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/ryszard-szymanski,44816.html>.

SZYMCZAK Józef, ppor. OW. W kwietniu 1948 był oficerem w komp. 4233.

Wzmianka w „OW”.

SZYMCZAK Leon, ur. 15 VI 1915 w Gnieźnie, pchor., nauczyciel. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 22407), skąd na początku 1945 został ewakuowany w rejon Lubeki. Od wiosny 1945 przebywał w II Zgrupowaniu POW Lubeka. Na początku kwietnia 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; Straty.

SZYMKIEWICZ Piotr „Wel”, ur. 26 VI 1910 w Warszawie, ppor. rez. mar., policjant; absolwent szkoły średniej i Szkoły Żeglugi Morskiej (1934/35). 1 V 1946 rozpoczął staż w komp. 4088. Został zwolniony z pracy, gdyż nie nadawał się do służby.

ABS-Rejestr, s. 10137.

SZYSZKOWSKI Jan, ur. 6 IX 1899, por. rez. sanit. (1 I 1935), lekarz ogólny (dyplom 1931). Do wybuchu wojny był lekarzem domowym Ubezpieczalni Społecznej w Grodnie. 7 VII 1945 został lekarzem obozu OW im. K. Pułaskiego w Reims. Po powrocie do kraju mieszkał w Chodakowie k. Sochaczewa.

Roster; *Awanse oficerskie*, s. 538/88; RL36/234, 238; RL38/129; RL48.

SZYWAŁSKI Stanisław, ur. 23 IV 1916 w Uściu Solnym, ppor. WP, płk (1981) OW. Na początku 1946 przybył do Mannheim-Käfertal z POW Dössel, 3 III 1946 został zastępcą d-cy komp. oficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, w grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty awansowano go do stopnia por. funk. W latach 1948-1949 przebywał w ośrodku uzupełnień w Fuldzie, następnie był d-cą komp. 2041 w Keiserslautern (1949-1967). Był propagatorem

sportu i opiekunem powstałego przy kompanii Wartowniczego Klubu Sportowego. W 1957 „za organizowanie i wszechstronne krzewienie wychowania i sportu” w OW został uhonorowany tytułem zasłużonego sportowca Polskich Oddziałów Wartowniczych. Był członkiem Komisji Rewizyjnej FSOW (1960). W latach 1969-1981 był d-cą 6956 LSC Kaiserslautern. W czerwcu 1981 odszedł na emeryturę.

Rozkazy KOP Dössel; wzmianki w „OW”.

ŚCIBOREK Marian, ur. 28 I 1913 w Ksawerowie pow. Łask, ppor. rez. piech. (1 I 1937), kpt. OW, nauczyciel. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w 27 pp w Częstochowie (1934/35). Podczas kampanii wrześniowej służył w 31 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu II D Gross Born i w Lubece. Został wyzwolony przez wojska brytyjskie. Wchodził w skład II Zgrupowania POW Lubeka; na początku 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, a następnie podjął pracę w komp. 4002 w Giessen. Był kierownikiem sportowym w swojej kompanii, współorganizatorem i członkiem zarządu kompanijnego Koła YMCA im. Pawła Supper'a (1947), przewodniczącym wartowniczego Wydziału Gier i Dyscyplin Okręgowego Komitetu Sportowego w Wetzlar (1949) i współpracownikiem działu sportowego „Ostatnich Wiadomości”. Zmarł 2 III 1952 w Kassel.

Wzmianki w „OW”; Mastalski; *Awanse oficerskie*, s. 200/2343; „Szlak” 1947, s. 46; KJ.

ŚCISŁOWSKI Antoni, por. OW. Był członkiem grupy inżynierskiej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu (1948).

„Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21. Uwaga: pojawia się także zapis Ściślak Antoni.

ŚLASKI Witold, ur. 9 VIII 1913, ppor. kaw. sł. st. (1 X 1938). Przed wojną i w kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 1 szwadronie 2 puł. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu II B Arnswalde (nr jeniecki 280) i po ewakuacji w rejonie Lubeki. Po wojnie pracował w OW we Francji; od 20 IV 1945 był adiutantem i tłumaczem komendy Obozu OW im. K. Pułaskiego w Reims; w grudniu 1945 został

awansowany do stopnia por. funkc. „dla dobra służby wartowniczej na wniosek położonych amerykańskich”, a latem 1946 karnie zwolniony ze służby. 7 IV 1951 wyemigrował do USA. Zmarł 12 VI 1993 w Andover w stanie New Jersey.

Sprawozdanie z 2 VI 1945; Roster; Awans45; Awans46; *Awanse oficerskie*, s. 39/73; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS.

ŚLEDZIEJOWSKI Stanisław, ur. 8 IV 1895 w Krakowie, syn Tomasza, mjr OW. Brał udział w walkach w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI E Dorsten (nr jeniecki 438). Po wojnie pracował w OW, był d-cą komp. 4006 w Kassel-Rengershausen (1949) i oficerem łącznikowym RGD i RAD Kaiserslautern (1950-1951).

Wzmianki w „OW”; Straty; WBH (tu: por.).

ŚLIWIŃSKI Józef, ppor. Jesienią 1945 był kwatermistrzem batalionu wartowniczego w Friedrichshafen.

Sprawy wojskowe.

ŚREDNICKI Wacław, ur. 13 VI 1907 w Warszawie, syn Tomasza i Marii, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 6 pp Leg., por. OW. Od 8 V 1945 pracował w OW we Francji, latem 1945 był d-cą M-401-T LSCo. W 1971 wyemigrował do Brazylii.

Roster; *Rocznik oficerski 1934*, s. 84/2424, 422.

ŚWIĄTKOWSKI Władysław, ur. 28 VII 1901 w Augustowie, kpt. piech. sł. st. (19łIII 1937). Przed wojną był d-cą 2 komp. karabinów maszynowych 38 pp w Przemyśle. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 komp. strzelecką tego pułku. W czasie okupacji był więźniem w KL Auschwitz (nr obozowy 83786) i KL Gross-Rosen (1943). Po wojnie był oficerem w POW Langwasser (1945-1946), a następnie d-cą komp. 4023 w Regensburgu, w której służył jeszcze w 1951. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Awanse oficerskie, s. 391/234; *Rocznik oficerski 1939*; Weisbach; *Przegląd pracy*; Straty (tu także: zginął w KL).

ŚWIDA Jan, ur. 24 VI 1908, mjr OW, prawnik, prof. Uniwersytetu we Fryburgu (Szwajcaria). Walczył podczas kampanii wrześniowej i w kampanii francuskiej. Był radcą prawnym Sekcji Łącznikowej w Orleanie (1950-1967). Po wycofaniu OW z Francji zamieszkał w Niemczech. Zmarł w 1971 w Wormacji (RFN).

Łysiak, s. 94; KJ (tu: ur. w Glewelinie).

ŚWIDERSKI Sławomir, por. OW. Był oficerem w komp. oficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946-1947), a w listopadzie 1954 oficerem sportowym w 6955 LSC.

Wzmianki w „OW”.

ŚWIERZBIŃSKI Romuald, ur. 18 VI 1909 w Małych Jerczykach k. Kijowa, syn Józefa i Dionizy, por. kaw. sł. st. (19 III 1938). Do wybuchu wojny był oficerem 7 puł w Mińsku Mazowieckim. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem łącznikowym w sztabie Mazowieckiej Brygady Kawalerii. Uniknął niewoli. W czasie okupacji był związany z podziemiem. Został aresztowany i osadzony w KL Dachau, 20 IX 1942 przeniesiony do KL Buchenwald (nr obozowy 9058), 29 X 1944 do KL Mittelbau-Dora, a następnie do KL Neuengamme (nr obozowy 1776). Po wojnie pracował w OW we Francji, m.in. jako d-ca ośrodka baonu wartowniczego 11-448-T im. Jana Sobieskiego, stacjonującego kolejno w Amnewville, Zimming, Thionville, Metz i Bolbek k. Hawru. W grudniu 1945 został „dla dobra służby wartowniczej na wniosek przełożonych amerykańskich” awansowany do stopnia rtm. funkc. Zmarł 15 X 1960.

Awans45; Awanse oficerskie, s. 458/12; *Rocznik oficerski 1939*; K. Kędzia, *Autobiografia*, Łódź 2007, s. 41-42; Straty.

ŚWIĘCICKI Kazimierz, ur. 17 III 1904, rtm. rez. 4 puł, więzień sowiecki, oficer Armii Polskiej w ZSRR i 2 Korpusu, w którym pracował w Biurze Dokumentów WP na Obczyźnie. Był tam kierownikiem działu poświęconego Polakom w ZSRR – „obozy pracy” (1943) i członkiem działu „wolna zsyłka pasiołki i kołchozy” (1943), a od 18 IX 1943 do 8 I 1944 szefem Biura. Od 1952 pracował w OW, w kwietniu 1957 został zastępcą d-cy komp. 4128 w Verdun, a równocześnie był nauczycielem łaciny i biologii w Gimnazjum Wartowniczym w Verdun (1953-1959). Tam też zmarł 8 II 1966.

Awanse oficerskie, s. 582/73; KJ.

ŚWIĘCKI Zygmunt, ppor. OW. W maju 1948 był organizatorem szkolenia zawodowego w komp. 4207 w Mannheim-Käfertal; należał do grona współpracowników „Ostatnich Wiadomości”.

Wzmianki w „OW”.

ŚWIĘTOSŁAWSKI Kazimierz, ur. 25 X 1922 w Zalesiu pow. Łódź, syn Romana i Marianny, por. OW, spawacz. 1 I 1943 został aresztowany w Łodzi i 8 IV 1943 osadzony w KL Auschwitz-Birkenau (nr obozowy 112917), 12 II 1944 przeniesiony do KL Mauthausen (nr obozowy 52099), a 27 II 1944 do KL Ebensee (nr obozowy 52009). Po zakończeniu wojny służył w OW, na początku lat 50. był

d-cą plutonu w szwadronie 7513 w Kindsbach w Nadrenii-Palatynacie, a w połowie lat 50. zastępcą d-cy komp. 4081 w Karlsruhe; cieszył się opinią dobrego prelegenta (1958). Zmarł 20 X 2006.

Notatka służbowa z rozmowy z wartownikiem Michałem Korbaczem z 11 IX 1957 r., IPN BU 01227/154, s. 151; Wolak, s. 304; Straty.

ŚWITOCZ Edward „Warda”, ur. 3 XI 1920 w Warszawie, syn Piotra, sierż. pchor. W okresie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK. Podczas powstania warszawskiego walczył w batalionie „Pięść” zgrupowania „Radosław” na Woli, Starym Mieście i w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeńiecki 223321). Po wojnie podjął pracę w OW; w grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty otrzymał stopień ppor. Funkc. Uczestniczył w zawodach lekkoatletycznych w Käfertalu (8-11 XI 1946) jako członek sztafety 4x400 m zjednoczonych kompanii w Giessen. W 1947 był organizatorem i wiceprzewodniczącym kompanijnego Koła YMCA „Pawła Suppera” w komp. 4002 w Giessen i w październiku 1947 jego reprezentantem na walny zjazd delegatów Kół YMCA/YWCA Oddziałów Wartowniczych.

Wzmianki w „OW”; „Szlak” 1947, s. 40; Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/edward-switocz,45544.html> (tu: kpr. pchor.).

T

TABORSKI Bartłomiej, ur. 8 VIII 1913 w Ściejowicach pow. Kraków, słuchacz UJ, ppor. OW. W marcu 1940 został wywieziony do Niemiec i pracował jako robotnik rolny w Krensheim. Po wyzwoleniu przez wojska amerykańskie w kwietniu 1945 trafił do obozu DP w Mosbach. W październiku 1945 wstąpił do OW w Käfertalu, a w latach 1948-1951 służył w Mannheim, Heidelbergu, Giessen, Kassel i Kaiserslautern, m.in. w polskim plutonie litewskiej komp. 4200. Następnie wyjechał z kompanią do Vassincourt we Francji, gdzie pracował do 1956.

Notatka z rozmowy z Bartłomiejem Taborskim, d-cą plutonu w 4098 LSCo z 5 XII 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 101; Straty; https://collections.arolsen-archives.org/de/archive/3-2-1-1_32110000-343-151 (fot.).

TALMONT Czesław, ur. 1 I 1905 w Kownie, rolnik, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 63 pp w Toruniu, por. OW. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Stalagu XIII A Bad Sulzbach (nr jeniecki 32127) oraz oflagach II D Gross Born i VII C Laufen. Od 1 II 1947 był oficerem 2202 LSCo im. płk. Richarda Prathera. W okresie pospiesznego rozwiązywania kompanii wartowniczych na terenie okupacji amerykańskiej (1947-1948) reprezentował ich interesy w PWML w Paryżu. W 1955 był kierownikiem klubu wartowniczego w LSC Kaiserslautern.

Rocznik oficerski 1934, s. 101/1575, 525; Straty; wzmianki w „OW”.

TAMM Mikołaj, ur. 1 XII 1906 w Kłęcku pow. Gniezno, syn Wojciecha, por. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 59 pp. Przed wojną był kierownikiem szkoły powszechnej I stopnia. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Murnau, gdzie został uwolniony przez wojska

amerykańskie. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Wrócił do kraju, pracował w szkolnictwie, był m.in. dyrektorem zespołu szkół zawodowych w Wałczu (1950-1957).

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 563/110.

TAŃSKI Stanisław „Nałęcz”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **NAŁĘCZ** Stanisław, ur. 26 X 1921 w Warszawie, syn Stanisława i Janiny z Pstroków, ppor. piech. NSZ, student Politechniki Warszawskiej, absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych NSZ (1943); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). W czasie okupacji był żołnierzem AK (PKB). W powstaniu warszawskim walczył na Woli, Starym Mieście i, po przejściu kanałami, w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102369). Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył pod koniec 1945, od 31 XII 1945 był d-cą I plutonu w komp. 4016, 13 II 1946 przydzielono go do OZB. Z nieznanych powodów został aresztowany, skazany, a 1 III 1946, po darowaniu kary, wydany z Brygady i OW. Po powrocie do kraju mieszkał w Warszawie, gdzie był m.in. wiceprezesem Stowarzyszenia Żołnierzy Wojskowego Korpusu Służby Bezpieczeństwa Armii Krajowej. Pod koniec życia awansowano go do stopnia mjr. w stanie spoczynku. Zmarł 20 III 2016 w Warszawie. Pochowany został na cmentarzu Północnym (Wólka Węglowa). Odznaczenia: KW, Warszawski Krzyż Powstańczy, Krzyż Armii Krajowej, Medal za Warszawę 1939-1945.

ABS-Rejestr, s. 3726; *Rozkazy 1944* nr 426; *Rozkazy 1946* nr 2, 3, 9, 51; Straty; WBH; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Stanislaw_Tanski (fot.).

TARAN Igor, ur. 18 V 1901, lekarz-laryngolog (doktorat 1928), ppor. WP (1 II 1946), kpt. OW (1948). Do wybuchu wojny praktykował w Bolesławcu pow. Wieluń jako lekarz domowy Ubezpieczalni Społecznej w Częstochowie. W czasie okupacji został wywieziony do Rzeszy. Po wojnie służył w OW, w styczniu 1946 był lekarzem batalionu wartowniczego 4243 w Giessen, od 1 II 1946 lekarzem sekcji łącznikowej przy 125 LSC Rodheim, w 1948 szefem służby medycznej 125 LSC Rodheim/Giessen. Współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami” (1948). Był pianistą, m.in. na akademii w Teatrze Miejskim w Aschaffenburgu prezentował utwory Chopina. W Giessen mieszkał jeszcze 29 IV 1949.

Assignment46; Straty; RL36/60; RL38/32.

TARCZYŃSKI Jan „Norbert”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **NORBERT** Jan, ur. 7 VI 1911 w Warszawie, ppor. rez. art., inżynier mechanik, absolwent Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii w Zambrowie; deklarował znajomość j. angielskiego i francuskiego (1946). W początkach 1946 dołączył do

Brygady Świętokrzyskiej. Był kolejno d-cą plutonu w komp. 4088 w ośrodku Bad Reichenhall (od 22 III 1946), w komp. 6913 w Dachau (od 15 VI 1946) i w komp. 4104 w Mannheim-Käfertal (1946-1947), gdzie m.in. organizował park samochodowy. 5 VIII 1947 wyemigrował do Kanady.

ABS-Rejestr, s. 10078; ABS-SO nr 4259; *Rozkazy 1946* nr 69; wzmianka w „OW” (tu: Tarczyński Norbert).

TARNAWSKI Franciszek, ppor. Dowodził plutonem w komp. podoficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946-1947). Być może był to **TARNAWSKI** Franciszek, ur. 12 VIII 1912 w Gilinie pow. Płock, syn Jana, nauczyciel, ppor. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 2 komp. 14 pp, brał udział w bitwie nad Bzurą. 18 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w oflagach II A Prenzlau (nr jeniecki 1782) i II E Neubrandenburg.

Straty.

TARNOWSKI Alfons Franciszek, ur. 8 III 1906 w Suchawie pow. Krasnystaw, syn Romana i Władysławy z Makowskich, ppor. rez. piech. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 15 pp w Dęblinie, w którego szeregach walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32501). Po wojnie służył w OW; w styczniu 1946 odbywał staż w 182 LSC Mannheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 55/980; Straty.

TARNOWSKI Jerzy Florian, ur. 4 V 1902 w Skrzynkach pow. Włocławek, syn Władysława, por. rez. kaw. (1 I 1935). W kampanii wrześniowej był oficerem w szwadronie kawalerii dywizyjnej 8 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 249). 17 XII 1945 rozpoczął służbę wartowniczą w Mannheim. Po zakończeniu pracy wrócił do kraju. Zmarł 1 XI 1969 we Wrocławiu i został pochowany na cmentarzu Osobowickim.

Awanse oficerskie, s. 530/103; Straty (tu: ur. 1904); WBH; FS.

TARNOWSKI Tadeusz „Bielski Aleksander”, ur. 12 III 1909 w Drohobyczu, por. rez. art., inżynier chemik i mgr filozofii. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1932/33); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). 1 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 7 I 1946 skierowano go do O. IV I Grupy Kompanii Wartowniczych w Norymberdze-Erlangen, następnie do ośrodka zapasowego. Od 31 IV 1946 był oficerem w O. IV ośrodka Fürstenfeldbruck, 15 VI 1946 został d-cą plutonu w komp. 4018.

ABS-Rejestr, s. 3740; *Rozkazy 1946* nr 5, 82, 101.

TEREPA-TERESZCZUK Bolesław, ur. 17 IV 1926 w Bohatkowcach pow. Podhajce, mjr OW. Pracę w kompaniach wartowniczych rozpoczął od szeregowca. Służył m.in. w dowództwie 6954 LSC Verdun we Francji, następnie w 6956 Labor Service Ordnance and Guard Center Kaiserslautern. Zmarł 15 VI 1979 w Giessen.

KJ.

TER-GAZAROW Włodzimierz (Wartan), ur. 25 IX 1884, mjr rez. kaw. (1 VI 1919), Ormianin, oficer armii rosyjskiej i WP. W wojnie polsko-bolszewickiej był oficerem 3 pszw. W 1930 był kierownikiem działu propagandowego Wydawnictwa Dzieł Marszałka J. Piłsudskiego, podczas okupacji był założycielem i pierwszym prezesem Komitetu Ormiańskiego w Generalnym Gubernatorstwie. Po zakończeniu wojny był organizatorem i d-cą 3 Ochotniczego Batalionu Polskiego „Ziemni Warszawskiej” w Rottweil we francuskiej strefie okupacyjnej. Wrócił do kraju. Zmarł 24 III 1971 we Wrocławiu. Pochowano go na cmentarzu Osobowickim.

Rocznik oficerski 1934, s. 336/40, 848; WBH; <https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/VM/I.482.99-9918.pdf>; <http://armenopolonia.pl/encyklopedia-ormian-polskich/lista-hasel/t/>.

TERLIKOWSKI Wacław, ur. 14 VIII 1906, ppor. rez. art. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 pac w Modlinie. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu II D Gross Born. Od 3 VII 1945 służył w OW we Francji, był d-cą plutonu M-406-T LSCo. W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „zdolnych i o dużej fachowości, ale z pewną dozą oportunistu”, którzy „mając wolny wybór pójścia lub niepójścia na front nie poszliby”, ale mimo to uznano go za nadającego się do objęcia stanowiska etatowego w powstającym PKPR.

Roster; Lista selekcyjna; *Awanse oficerskie*, s. 81/229.

TERPLIŃSKI Stefan, ur. 13 III 1899, inżynier mechanik, ppor. rez. art. (1 III 1921) z przydziałem mobilizacyjnym do 28 pal w Zajeździe k. Dębina, w którym służył także podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 717). Po wojnie pracował w OW. W latach 1947-1949 był oficerem w Motor Pool w Mannheim, następnie służył w komp. 4207 Detachment „A” w Mannheim-Käfertal.

Rocznik oficerski 1934, s. 142/5, 640; wzmianki w „OW”.

TINZ Marian Feliks, ur. 1 IX 1894 w Radomyślu nad Sanem, syn Ludwika, mjr piech. sł. st. (19 III 1939), mjr OW. Od listopada 1918 służył w WP. Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, po której został zweryfikowany w stopniu por. piech. W okresie międzywojennym służył w 15 pp w Dęblinie (1920-1930) i 17 pp w Rzeszowie, w którym m.in. dowodził 5 komp. (1937-1939). Podczas kampanii wrześniowej dowodził I bat 165 rezer-

wowego pp, a od 1 X 1939 I bat. 167 rezerwowego pp. Walczył m.in. w rejonie Końskich i Skarżyska Kamiennej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16118). Po wojnie podjął pracę w OW. Od 3 XI 1945 wchodził w skład Głównej Sekcji Łącznikowej, a od 1 II 1946 był także oficerem łącznikowym przy 182 LSC Mannheim. Organizował transport repatriacyjny wartowników z Mannheim (13 X 1945). Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: KN, KW, SKZ.

Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 475/48; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=691>.

TKACZ Józef „Barcz”, ur. 14 VIII 1906 w Przemyśle, kpt. piech. sł. st. (19 III 1939). Ukończył szkołę średnią i Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1927-1930); deklarował znajomość j. rosyjskiego, niemieckiego i angielskiego (1946). Do wybuchu wojny był d-cą komp. karabinów maszynowych w Baonie KOP „Bereźne”. Podczas kampanii wrześniowej dowodził komp. ppanc w III bat. 97 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 31 I 1946 przydzielono go do dyspozycji d-cy OZB, 8 II 1946 został p.o. szefem O. III w nowo utworzonym ośrodku wartowniczym w Fürstenfeldbruck, od 15 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, a następnie był d-cą „reprezentacyjnej” komp. 4189 w Heidelbergu (1947-1949). W latach 1948-1949 był prezesem zarządu Oddziału Związku b. Więźniów Politycznych w Kompaniach Wartowniczych i Pracy. W sierpniu 1949 wyemigrował do USA. Wraz z grupą 10 wartowników znalazł się na farmie Avondale w stanie Pensylwania, gdzie pracował przy hodowli pieczarek. Zmarł 24 II 1986 w Chicopee w stanie Massachusetts. Pochowano go na Saint Stanislaus Cemetery w Chicopee.

Rozkazy 1946 nr 26, 33; ABS-Rejestr, s. 110029; *Awanse oficerskie*, s. 484/101; *Rocznik oficerski 1939*; FS (tu: ur. 16 VIII 1906); KJ.

TKACZYK Wincenty, ur. 25 II 1908, por. piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW. Ukończył szkołę średnią (matura 1930), kurs unitarny w batalionie szkolnym Szkoły Podchorążych Piechoty w Różanie (1930-1931) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1931-1933); po promocji na ppor. (15 VIII 1933) był d-cą plutonu w 21 pp w Warszawie, po awansie do stopnia por. d-cą plutonu pionierów w tym pułku. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 15 samodzielną komp. ckm plot. (33 DP Rez.), walczył w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XI B Fallingb., następnie w oflagach II C Woldenberg (nr jeniecki 1329) i VII A Murnau. Po wojnie służył w OW, po rozwiązaniu kompanii w 1947 przebywał w Obozie Polskim dla b. Wartowników w Göppingen (1948). 2 X 1949 wyemigrował do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. Zmarł 20 III 1988 w Roseville w stanie Minnesota.

Awanse oficerskie, s. 409/229; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS (tu: ur. 25 III 1909); <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=691> (tu: po wyzwoleniu przebywał w Wielkiej Brytanii).

TOCZYSKI Zygmunt, kpr. pchor. W połowie października 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej z III Zgrupowania POW Lubeka.

SPP, Kol. 21/4.

TOMAKA Władysław Leon, ur. 25 VI 1899 w Jarosławiu, syn Jana, kpt. piech. sł. st. (1 I 1931). Od 19 X 1936 był oficerem w 39 pp w Jarosławiu. Podczas kampanii wrześniowej był pomocnikiem d-cy I baonu do spraw gospodarczych w tym pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15108). Od 12 VII 1945 służył w OW we Francji w komp. 8939 w Troyes w departamencie Aube. Wkrótce zrezygnował z pracy i wyjechał. Wrócił do kraju. Odznaczenia: SKZ.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

TOMASIŁ Kazimierz, ur. 23 II 1904, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 32 pp w Modlinie, z którym wziął udział w walkach podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau (nr jeniecki 772), II C Woldenberg i pod koniec wojny w Lubecie. Po wojnie służył w OW. Na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. G-365 w Mainz-Kastel.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 77/897, 471; Straty.

TOMASZEWICZ Eugeniusz, ur. 8 III 1902 w Wilnie, kpt. art. Sł. st. (19 III 1939), mjr OW. Ukończył szkołę średnią (matura 1923), kurs unitarny w Szkole Podchorążych Piechoty w Warszawie (1923-1924) i Oficerską Szkołę Oficerów Artylerii w Toruniu (1924-1926). Po promocji na ppor. (15 VIII 1926) został d-cą plutonu w 19 pap/pał w Nowej Wilejce, gdzie awansował do stopnia por. (15 VIII 1928) i kpt. W latach 1938-1939 był d-cą 2 baterii 19 pal. Podczas kampanii wrześniowej wchodził do sztabu artylerii w 39 DP Rez. (m.in. był zastępcą oficera służby wywiadowczej); walczył na Lubelszczyźnie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16263). Po wojnie przebywał w Wielkiej Brytanii, następnie służył w OW. Był d-cą komp. sztabowej 6953 w Saint-Jean-d'Angély (1952-1953). Zmarł 21 XI 1953 w czasie urlopu w Londynie. Został pochowany na St. Mary's Catholic Cemetery w Londynie.

Awanse oficerskie, s. 488/4; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; KJ; FS; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=691>.

TOMASZEWICZ Janusz „Bosna”, ur. 4 IX 1890 w Odessie, inżynier mechanik, kpt. art. Śl. st., kpt. OW. Ukończył rosyjskie gimnazjum klasyczne (1903), Cesarski Uniwersytet Warszawski, kurs wojskowy dla inżynierów cywilnych i wojskowych (1915) oraz Szkołę Podchorążych Artylerii w Poznaniu (1920); deklarował znajomość j. rosyjskiego, niemieckiego i francuskiego (1946). W 1939 był komendantem placu 26 pał w Skierniewicach. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 54). 31 I 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, został inspektorem w dyspozycji jej d-cy. 13 V 1946 przeniesiono go do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W październiku 1949 wyemigrował do USA, gdzie używał nazwiska Bosna-Tomaszewicz. Zmarł w 1959 w Wisconsin Dells w stanie Wisconsin.

ABS-Rejestr, s. 10027; ABS-SO nr 5432; *Rozkazy 1946* nr 26, 111; FS (tu także: Janusz Bosna); Straty.

TOMASZEWSKI Feliks, ur. 13 IV 1900 w Mierucinie, ppor. rez. piech., kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w sztabie Armii „Pomorze”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 289). Po wojnie służył w OW. W grudniu 1946 został na wniosek F. Sobolty awansowany do stopnia kpt. funkc. W styczniu 1946 był d-cą stuosobowej komp. 4224 w Heidelbergu, a następnie d-cą komp. 4069 w Rohrbach; 29 XII 1947 zwolniono go ze służby w związku z rozwiązaniem tej jednostki.

Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty.

TOMASZEWSKI Jerzy, ppłk OW. W grudniu 1945 był d-cą oddziału wartowniczego sformowanego w PZW Mannheim-Käfertal, w latach 50. D-cą bazy samochodowej (1953-1955), następnie adiutantem (kpt.) 6952 LSC Mannheim-Schwetzingen (1957), od maja 1962 oficerem łącznikowym (ppłk.) przy 7th Army Support Command, a w latach 80. szefem łącznikowym i koordynatorem przy USAREUR.

Wykaz oficerów z 8 XII 45; wzmianki w „OW”.

TOME CZEK Józef, ur. 29 VI 1900 w Stanisławowie, syn Rudolfa i Joanny z Hołdógów, mgr, sierż. pchor. WP, por. OW. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej, w czasie której awansował do stopnia sierż. pchor. Ukończył studia ekonomiczne; był dziennikarzem, sekretarzem redakcji i redaktorem poznańskiego „Przeglądu Porannego”, następnie kierownikiem redakcji Oddziału Agencji Wschodniej w Poznaniu (1924-1929), korespondentem „Gazety Poznańskiej” i „Gazety Pomorskiej”, redaktorem naczelnym tygodnika „Od A do Z”, zastępcą redaktora naczelnego „Depeszy Warszawskiej”. W 1944 został aresztowany i osadzony w więzieniu pod Wrocławiem, skąd uciekł do Czechosłowacji. Pod koniec

wojny dotarł do Brygady Świętokrzyskiej. Od 18 V 1945 służył w O. VI Brygady, 22 VI 1945 został awansowany do stopnia ppor. czasu wojny. Po reorganizacji z 18 VIII 1945 pozostawał w dyspozycji oficera oświatowego Brygady, od 14 XI 1945 był pracownikiem referatu prasy i wydawnictw brygadowego Oddziału Kultury i Oświaty oraz autorem referatu „Jak korzystać z prasy i radia wśród żołnierzy”, wygłoszonego 23 XI 1945 na odprawie oświatowej. W latach 1945-1946 redagował powielany biuletyn Brygady, wydawany w obozie szkoleniowym k. Norymbergi, a następnie pod Erlangen; 13 V 1946 został wyznaczony na zastępcę d-cy VII plutonu w komp. 4028. Od czerwca 1946 do lipca 1947 był redaktorem „Ostatnich Wiadomości”, od 19 IV 1948 członkiem sądu koleżeńkiego Syndykatu Dziennikarzy Polskich w Niemczech, w 1949 członkiem Komitetu Obywatelskiego Uczczenia Pamięci Józefa Piłsudskiego w Niemczech i od śmierci W. Pańczaka redaktorem naczelnym „Ostatnich Wiadomości” (1955-1966). Zmarł 14 III 1968 w Mannheim.

„OW” 1968, nr 22, s. 1 (fot.); *Rozkazy* 1944 nr 243, 274, rs 17 VIII 1945, 349d, 389; *Rozkazy* 1946 nr 101, 111; <https://digitalcollections.its-aroelsen.org/03020101/id/7248866> (fot.); <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=15184#show>.

TOPOLNICKI Mieczysław, ur. 17 VIII 1908 w Tomaszówce na Podolu, ppłk dypl. Uczęszczał do gimnazjum w Kamieńcu Podolskim, w 1928 zdał maturę w Korpusie Kadetów nr 1 Marszałka Józefa Piłsudskiego we Lwowie. Ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu (1928-1930) i Wyższą Szkołę Wojenną w Warszawie (1938-1939). Po promocji na ppor. (15 VIII 1930) był d-cą plutonu w 1 Pułku Artylerii Motorowej w Stryju, od sierpnia 1939 wchodził w skład sztabu 5 DP we Lwowie. Podczas kampanii wrześniowej był pomocnikiem oficera informacji 5 DP; walczył w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w Oflagu VII A Murnau. Od maja 1945 był członkiem sztabu 5 Kresowej DP 2 Korpusu (mjr dypl.). W 1953 został zatrudniony w OW, najpierw w Kaiserslautern, następnie w Bad Kreuznach i Kirchheimbolanden, w latach 1956-1960 był oficerem w 6954 LSC Verdun, a następnie szefem Polskiej Sekcji Łącznikowej w Orleanie (1960-1967). Po powrocie do Niemiec pełnił funkcję komendanta składnicy wojskowej w Nahbollenbach; 30 VIII 1973 przeszedł w stan spoczynku i wyjechał do Londynu. Był redaktorem I części IV tomu *Polskich Sił Zbrojnych na Obczyźnie*, kierownikiem Samodzielnego Oddziału Historycznego Instytutu Polskiego i Muzeum gen. Sikorskiego, członkiem Rady Instytutu i Bractwa Złotej Szabli oraz prezesem Związku Lwowskich Kadetów Marszałka Józefa Piłsudskiego w Londynie. Zmarł 9 I 1990 w Londynie. Odznaczenia: KW, PR, ZKZ.

Wniosek awansowy, IPMS, A XII 86/4/317; *Awanse oficerskie*, s. 490/100; *Rocznik oficerski* 1939; *Żegnamy płk. Topolnickiego*, „OW” 1973, nr 55, s. 3; KJ; <https://genealogia.okiem.pl/artukul/18987/topolnicki-mieczyslaw-1908-1990>.

TOPÓR Michał M., ur. 25 IX 1914 w Gorlicach, dr med., oficer PSZ i OW. Po zakończeniu wojny przez wiele lat pracował w OW we Francji i RFN. Zmarł 2 XI 1982 w Kaiserslautern.

KJ.

TROCKI Mikołaj, ur. 26 XI 1912 w Prużanie, syn Gerazyma i Aleksandry z Jakuszków, por. OW. Należał do grupy inżynierskiej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu (1948). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. W 1954 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 12 XII 2001 w Buffalo w stanie Nowy Jork.

„Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21; FS.

TROMBAŁA Bolesław Karol, ur. 29 VIII 1914, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 75 pp w Królewskiej Hucie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w tym pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15925). Po odzyskaniu wolności podjął służbę w OW; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). We wrześniu 1945 był d-cą samodzielnego plutonu pracy (61 ludzi) stacjonującego w Böblingen, a podległego dowództwu II baonu PZW Mannheim-Käfertal. W styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. 4223 w Böblingen. Wrócił do kraju. Zmarł 11 XI 2006 w Warszawie i został pochowany na Cmentarzu Wojskowym.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 184/521; Straty; Strękowski, s. 35; <http://www.cmentarzekomunalne.com.pl/mapa/szukaj.php>.

TRUSKOŁASKI Roman, ppor. Po wojnie znalazł się w POW Langwasser. Od 7 XI 1945 był d-cą plutonu w sformowanej tam komp. 4029.

Weisbach.

Prawdopodobnie był to **TRUSKOŁASKI** Roman, ur. 9 VIII 1915 w Warszawie, syn Karola i Walerii Sadowskiej, kpr. pchor. Podczas kampanii wrześniowej walczył w III plutonie 2 szwadronu 10 puł. Do niewoli dostał się 6 X 1939 pod Wołą Gułowską. Przebywał w oflagach II A Prenzlau i IV C Colditz (nr jeniecki 619), a następnie w Stalagu VI B Neu Versen.

Straty.

TRUSZCZYŃSKI Stefan, ur. 10 XII 1914, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 67 pp w Brodnicy, por. OW. 2 Mazurskiego Batalionu Obrony Narodowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16417). Po wojnie podjął służbę w OW. W maju 1949 był członkiem Okrę-

gowego Komitetu Sportowego w Monachium. Wyemigrował do USA i mieszkał w Nowym Jorku. Zmarł w czerwcu 1983 w Arlington w stanie Wirginia.

Awanse oficerskie, s. 244/2908; *Straty* (tu: d-ca plutonu 7 komp. 67 pp); KJ.

TRYNDOCH Władysław, ur. 1912, plut. pchor. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Po wyzwoleniu znalazł się w POW Langwasser. Od 7 XI 1945 był d-cą plutonu w sformowanej tam komp. 4029. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł w 1999 w Keilor East na przedmieściu Melbourne.

Weisbach; FS.

TRZOS Henryk Wilhelm, ur. 19 I 1898 w Przemyśle, syn Nikodema, ppor. Uczestnik walk o niepodległość i granice. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VI E Dorsten (numer jeniecki 36). Był d-cą plutonu w II baonie PZW Mannheim-Käfertal i d-cą plutonu w komp. podoficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal (1946-1947). Zmarł 30 VI 1960 w Arolsen w RFN. Odznaczenia: KN.

Straty; WBH (tu: st. Sierż.); KJ.

TURKIEWICZ Walenty, ur. 30 VII 1907, ppor. rez. piech. z przydziałem mobilizacyjnym do 72 pp w Radomiu. Od jesieni 1945 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. 7563 w Mannheim. 1 XII 1945 został awansowany do stopnia por. OW.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 111/3726, 543.

TURLIŃSKI Zygmunt, ur. 1919, inżynier, ppor. OW. Ukończył IV Liceum Ogólnokształcące im. S. Staszica w Sosnowcu (matura 1938). Brał udział w kampanii wrześniowej. Był wykładowcą w Polskiej Wyższej Szkole Technicznej w Esslingen (1945-1948). W 1948 wyemigrował do Kanady, gdzie pracował w urzędzie pocztowym. Zmarł w 1989 w Toronto.

FS; <http://uchodzcywniemczech.pl/zapomniana-szkola-w-esslingen/>.

TUROWSKI Roman, ppor., lekarz, kpt. OW. W styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem komp. 4244 w Mainz-Kastel, od 1 II 1946 pracował jako lekarz w sekcji łącznikowej przy 181 LSC Neu-Isenburg. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. W grudniu 1949 był oficerem (kpt. OW) w obozie w Bremen-Grohn.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Assignment46*; wzmianka w „OW”.

TUROWSKI Władysław, ur. 22 V 1906 w Kępnie Wielkopolskim, syn Kazimierza i Marii z Dambków, pisarz i kompozytor, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 60 pp w Ostrowie Wielkopolskim. Podczas kampanii wrześniowej służył w Ośrodku Zapasowym 16 DP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX B Weilburg, II C Woldenberg (nr jeniecki 573) i VII A Murnau. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Służył w batalionie 11-448-T im. Jana Sobieskiego, stacjonującym kolejno w Amneville, Zimming, Thionville, Metz i Bolbec k. Hawru. Redagował w nim batalionowe pismo „Czołem”. 15 VII 1946 zrezygnował ze służby w związku z powrotem do kraju. Zamieszkał w Koszalinie. Zmarł 1 IX 1983 i został pochowany na cmentarzu komunalnym w Alei Zasłużonych.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Rocznik oficerski 1934*, s. 80/1635, 518; K. Kędzia, *Autobiografia*, Łódź 2007, s. 42; Straty; WBH; FS; <https://e-kartoteka.net/en/search?signature=15194#show>; [https://pl.wikipedia.org/wiki/Władysław_Turowski_\(pisarz\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Władysław_Turowski_(pisarz)) (tu: ur. 26 maja).

TURSKI Marian, ur. 1 I 1907, ppor. rez. sanit. (1 I 1935), kpt. OW, lekarz internista (dyplom 1935). Do wybuchu wojny praktykował w Poznaniu. 11 III 1946 został awansowany do stopnia por. funk., od 1 II 1946 był lekarzem 115 LSC Neckarstadt. Po zakończeniu służby wyemigrował do Kanady. Zmarł 21 III 1990 w Belleville w prowincji Ontario.

Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 132/240; RL38/487.

TWOROGAL Bolesław, ur. 25 IV 1899 w Wilnie, kpt. piech. sł. st. (19 III 1937), mjr OW. Uczestniczył w walkach o granice. W okresie międzywojennym służył w 86 pp w Helenowie, 7 pp Leg. w Chełmie i 81 pp w Grodnie. Podczas kampanii wrześniowej był zastępcą oficera mobilizacyjnego i d-cą komp. gospodarczej w 81 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16265). 20 IV 1945 został oddelegowany z OPO Murnau do pracy w kompaniach wartowniczych. Był d-cą komp. pracy 4528 Detachment „C” we Frankfurcie (30 XI 1946), komendantem ośrodka wartowniczego Frankfurt-Höchst (1946), d-cą komp. 4543 we Frankfurcie (1948) i komp. 4082 w Hanau (1950), później zastępcą polskiego d-cy 695 LSC we Frankfurcie-Zeilsheim i, z racji zajmowanego stanowiska, przewodniczącym Funduszu Opieki Społecznej. W kwietniu 1956 został d-cą 4006 LSCo w Pirmasens, rozwiązanej 15 VI 1956. W latach 1956-1963 był d-cą 4200 LSCo w Kirchheimbolanden. Po przejściu na emeryturę wyjechał do Londynu. Zmarł 20 X 1972 w Londynie. Odznaczenia (m.in.): SKZ, KZWLŚr.

Notatka służbowa z rozmowy przeprowadzonej z b. dezterem z m/t „Karpaty”, który wrócił do kraju jako repatriant w lutym 1956 roku z 1 IV 1956 r., IPN BU 1227/154, s. 28; *Awanse oficerskie*, s. 390/170; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; wzmianki w „OW”, KJ (tu: ur. 25 XI 1900).

TWORZYAŃSKI Bohdan Antoni, ur. 11 I 1914 w Sosnowcu, por. art. sł. st. (19 III 1939), syn Bohdana Józefa i Natalii z Fabickich, absolwent Gimnazjum im. Św. Stanisława Kostki w Końskich (matura 1932) i Szkoły Podchorążych Artylerii w Zambrowie (1935). Przed wybuchem wojny i podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem zwiadu 1 Dywizjonu Pomiarów Artylerii w Poznaniu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 335) i VI B Dössel, gdzie został wyzwolony przez Amerykanów. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, a stąd do 2 Korpusu do Włoch i z Korpusem do Wielkiej Brytanii. Po powrocie do kraju mieszkał i pracował w Końskich. Zmarł 13 X 1997 w Łodzi, a pochowany został na cmentarzu parafialnym w Końskich. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Polonia Restituta, Medal „Za udział w wojnie obronnej 1939”, Medal Zwycięstwa i Wolności 1945.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 513/76; *Straty*; *Rocznik oficerski 1939*; *100 postaci na 100-lecie Niepodległej. Poczet zasłużonych dla Ziemi Koneckiej*, Końskie 2018; <https://biszk.pl/tworzyanski-bohdan-antoni-1914-1997/> (fot.).

TYBURSKI Kazimierz, kpt. OW. W grudniu 1946 na wniosek F. Sobolty otrzymał stopień kpt. funk.

Wzmianka w „OW”.

TYCHOLIS Ferdynand, ur. 1 X 1897 we Lwowie, ppor. rez. piech, por. OW. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 576) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez armię amerykańską. Po wojnie pracował w kancelarii obozowej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest zdrowy, ale nadaje się tylko do pracy na etapach. 15 II 1946 wyjechał do Mannheim-Käfertal. Był oficerem w komp. 4069 (120 LSC), cieszył się opinią dobrego organizatora szkolenia zawodowego dla wartowników (1948). W 1953 wchodził w skład sekcji łącznikowej przy 6950 LSC Kaiserslautern.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Straty*; wzmianki w „OW”.

TYCZYŃSKI Arkadiusz, ur. 2 XII 1908 w Dąbiu pow. Koło, ksiądz. Ukończył seminarium w Łodzi (święcenia kapłańskie 6 VIII 1933). W 1941 został aresztowany i po pobycie w więzieniach w Kole, Koninie i Inowrocławiu trafił do KL Dachau. Po wojnie prowadził pracę duszpasterską wśród byłych żołnierzy AK w Monachium, a następnie w POW Langwasser (1945-1946). 6 XI 1946 został kapłanem OW w rejonie Norymbergi, potem w Bambergu. Był kapłanem OW w RGD (1950), a od 15 II 1952 kapłanem 6950 LSC Kaiserslautern. Z jego inicjatywy zbudowano kościół św. Stanisława w Kaiserslautern-Vogelweh i dom

dziecka „Marianum” w Carlsbergu. 29 XII 1974 odszedł na emeryturę. Zmarł 14 VI 1985 w Kaiserslautern.

„OW” 1985, nr 84, s. 1, 3.

TYL Lucjan, ppor. OW. W latach 1946-1947 był kierownikiem orkiestry obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, a następnie służył w komp. 4207 w Mannheim, w której w maju 1948 był dyrygentem chóru kompanijnego.

Wzmianki w „OW”.

TYLKOWSKI Kazimierz, ur. 16 XII 1909 w Kazimierzu Biskupim, pow. Konin, ppor. rez. piech. (1 I 1934), por. OW. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Po wojnie pracował w OW. Był m.in. oficerem w komp. 4081 w Karlsruhe, autorem wystawianych w niej szopek (1954-1955) i rewii (1956). W grudniu 1956 służył w komp. 8530 w tzw. Batalionie Smokowym. Zmarł 20 VI 1958 w Mannheim.

Awanse oficerskie, s. 57/1206; Straty; KJ.

TYMOWSKI Franciszek Stanisław „Mroziński”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MROZIŃSKI** Franciszek, ur. 2 IV 1902 w Warszawie, syn Marianna i Wandy Ludwiki, adwokat, ppor. rez. piech. (1 I 1933), por. ZJ (1 II 1942) i kpt. NSZ (24 XII 1945). Ukończył Uniwersytet Warszawski (1928) i w stopniu plut. pchor. Szkołę Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 7 w Śremie (1930/31); deklarował znajomość j. rosyjskiego oraz słabą angielskiego i francuskiego (1946). W czasie wojny polsko-bolszewickiej służył w 21 pp (18 VII – 3 XI 1920). Nie brał udziału w kampanii wrześniowej. W czasie okupacji był oficerem sztabu Komendy Okręgu ZJ Warszawa (1941-1942), następnie szefem O. I sztabu Komendy Okręgu NSZ Warszawa (1942-1944). Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu w szeregach pułku NSZ im. gen. W. Sikorskiego. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel i w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 224955). 5 VI 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej; od 14 VI 1945 był oficerem do specjalnych zleceń przy dowództwie Brygady, od 30 VII 1945 kierownikiem referatu I (ideowo-politycznego) O. VI Brygady; 14 IX 1945 został odkomenderowany do 2 Korpusu. Po powrocie awansowano go do stopnia kpt. (24 XII 1945) ze starszeństwem z 11 XI 1945. 5 I 1946 przekazano go do dyspozycji mjr. „Aleksandra”. 15 VI 1946 został oficerem informacji (wywiadu i kontrwywiadu) 192 LSC, ale po kilku dniach został oddelegowany do prac cywilnych. Był sekretarzem terenowym światowej YMCA w kompaniach wartowniczych (październik 1946 – lipiec 1947), prezesem Koła Polskich Techników i Inżynierów w Ratyzbonie, referentem Zjednoczenia Polskiego do spraw uchodźców w strefie amerykańskiej (lipiec 1947 – maj 1948), przewodniczącym Sądu Obywatelskiego

Zjednoczenia Polskiego na strefę amerykańską (styczeń 1948 – kwiecień 1950), prezesem Komitetu Polskiego w Regensburgu (1948-1950), członkiem Zakonu OP w Niemczech. W kwietniu 1950 wyemigrował do USA, gdzie pracował jako robotnik w składach towarowych w Detroit (1950-1951) i kreślarz (1951-1953). Był przewodniczącym Klubu Towarzysko-Dyskusyjnego w Detroit (1952-1953) i członkiem tamtejszego Koła b. Żołnierzy NSZ. W marcu 1957 został awansowany przez sztab Naczelnego Wodza do stopnia kpt. ze starszeństwem z 1 I 1957. Awansu nie przyjął. 2 VIII 1958 T. Boguszewski złożył wniosek o odznaczenie go Srebrnym Krzyżem Zasługi z Mieczami. Zmarł w USA w 1964.

ABS-Rejestr, s. 3759; ABS-SO nr 3003; ABS-5, Akta weryfikacyjne (tu: kpt. – 1 I 1945, starszeństwo – 1 I 1944); Wykaz Zeszytów Weryfikacyjnych Żołnierzy NSZ przedstawionych Komisji Weryfikacyjnej dla NSZ przy Sztabie Głównym, ABS-Akta Zaleskiego (tu: por. – XI 1943, kpt. – X 1944); Sprawozdanie nr 2 agenta „Lugano” z 24 VIII 1948, IPN BU 01419/83, s. 346; Spis członków Zakonu przebywających na emigracji, IPN BU 01419/83, s. 591; *Rocznik oficerski 1934*, s. 113/4026, 452; *Lista poległych i zmarłych*, s. 177; ABS-20; *Rozkazy 1944* nr 267, 304, 392, 422; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Franciszek_Tymowski.

TYROWICZ Tadeusz, ur. 24 VIII 1893 we Lwowie, syn Ludwika i Józefy z Izykiewiczów, inżynier, przemysłowiec, mjr sap. w stanie spoczynku (15 VIII 1924), mjr OW. Ukończył szkołę realną i studia na Wydziale Inżynierii Lądowej Politechniki Lwowskiej (1922). W latach 1914-1918 służył w Legionach Polskich, następnie w WP (1918-1930). Był właścicielem zakładów kamieniarskich, prezesem i dyrektorem Izby Rzemieślniczej we Lwowie, członkiem Komitetu Organizacyjnego OZN, od maja 1939 członkiem rady miejskiej Lwowa z listy chrześcijańsko-narodowej. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 71) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna stwierdziła, że jest zdrowy, ale nadaje się tylko do pracy na zapleczu. Był prezesem tymczasowego zarządu Związku Kół Polskich Techników dla Okupacji Brytyjskiej (28 I 1946), wiceprezesem Zrzeszenia Kół Techników Polskich w Niemczech i prezesem Koła Techników Polskich w Mannheim-Käfertal (1946). Organizował kursy zawodowe w obozie OW w Mannheim-Käfertal i w amerykańskiej strefie okupacyjnej. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł w 19 XII 1978 w Krakowie i został pochowany na cmentarzu Rakowickim. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, KN, KW, ZKZ, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

Dössel (tu: ur. 1894); *Rocznik oficerski 1934*, s. 353/1, 9; Łoza I; *Album Inżynierów i Techników w Polsce*, t. I, cz. III: Życiorysy (fot.); „OW” 1947, nr 76, s. 5; Straty; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Tadeusz_Tyrowicz.

TYSZKA Stefan, ur. 28 VII 1908, por. łącz. sł. st. (1 I 1936), absolwent Szkoły Podchorążych Inżynierii (1934). Podczas kampanii wrześniowej dowodził 8 szwadronem łączności w składzie Pomorskiej Brygady Kawalerii. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 529) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Po wojnie został zatrudniony w kancelarii obozowej jako tłumacz. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 przybył do Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 3 I 1997 w Port Jervis w stanie Nowy Jork.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 373/21; *Rocznik oficerski 1939*; *Straty* (tu także: poległ 4 lub 14 IX 1939); Markowski, poz. 836; FS.

U

UJMA Paweł, ur. 24 V 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 38 pp w Przemyślu. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. Oflagu VIII B Silberberg. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; od 1 II 1946 był adiutantem-tłumaczem sekcji łącznikowej przy 181 LSC Neu-Isenburg.

Rozkazy KOP Dössel; Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 158/2649; https://www.academia.edu/44831086/Oflag_VIII_B_Silberberg_lista_jeniecka_robotcza_.

UKLEJA Józef, ur. 13 II 1907 w Goszczynie pow. Grójec, por. piech. sł. st. (1 I 1934), kpt. funk. (1 IV 1946), ppłk OW. Od 16 VIII 1931 był oficerem 50 pp w Kowlu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził komp. łączności tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 557) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez armię amerykańską. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. W 1945 podjął pracę w OW. Na przełomie 1945/1946 był oficerem batalionu wartowniczego 4243 w Giessen, a w późniejszych latach dowodził komp. 4207 w Mannheim-Käfertal (1948-1950), 4202 w Mannheim-Pfingstberg (1950), 4010 w Landsbergu (1950-1952) i komp. sztabową 6954 LSC Verdun (1952-1955). 10 I 1955 został przeniesiony do sekcji łącznikowej przy 6950 LSC w Kaiserslautern, a następnie został d-cą oddziału wydzielonego z komp. 4230 w Hanau. Był propagatorem sportu, m.in. w maju 1949 pełnił funkcję wiceprzewodniczącego Centralnego Komitetu Sportowego OW. Zmarł 19 VI 1973 we Frankfurcie nad Menem z powodu ran odniesionych w wypadku samochodowym. Pochowano go w Courcelles-Chaussy k. Metz.

Dössel; Wykaz oficerów z 25 I 46; Notatka służbowa z rozmowy z wartownikiem Marianem Nowakowskim z 12 IX 1957 r., IPN BU 01227/154, s. 131 (tu: Władysław); *Rocznik oficerski 1939*; Straty; KJ.

UKRYN Eugeniusz Henryk, ur. 28 X 1912 w Warszawie, syn Ignacego i Józefy ze Spadniewskich, ppor. piech. sł. st. (15 X 1936), kpt. OW. Maturę zdał w 1933 w Korpusie Kadetów nr 3 w Rawiczu. Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1933-1936); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1948). Po promocji na ppor. (15 X 1936) został d-cą plutonu w 82 pp w Brześciu nad Bugiem. Podczas kampanii wrześniowej był w 182 rezerwowym pp oficerem łącznikowym ze sztabem 60 DP Rez. „Kobryń” i oficerem SGO „Polesie”; walczył w obronie Kobrynia (17-18 IX 1939) i w bitwie pod Kockiem (2-5 X 1939). Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w oflagach II A Prenzlau, II B Arnswalde, II D Gross Born i X A Sandbostel. Po wojnie i kilkumiesięcznym pobycie w obozie DP w Delmenhorst k. Bremy podjął pracę w OW. Od lutego 1946 był zastępcą d-cy kompanii w Käfertalu i Frankfurcie nad Menem, następnie m.in. d-cą komp. 4506 we Frankfurcie-Zeilsheim (listopad 1949 – październik 1950) i, od października 1950, komp. 4038 w Münster k. Dieburga; w maju 1955 był d-cą komp. we Frankfurcie-Höchst. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, w 1958 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 1 II 1991 w Seneca w stanie Karolina Południowa. Pochowano go w Doylestown (Amerykańskiej Częstochowie).

Awanse oficerskie, s. 18/271; *Rocznik oficerski 1939*; Straty (tu: ur. 28 X 1914); FS; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/3-2-1-1_32110000-356-019 (tu: ur. 28 X 1914); <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=691>.

ULANOWICZ Katarzyna Krystyna, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MANCEWICZ** Katarzyna Krystyna „X-27”, od zamążpójścia 31 VIII 1952 **MANCEWICZ BOGUSZEWSKI** Catherine, ur. 5 V 1922 w Młynowie pow. Dubno na Wołyniu, ppor. NSZ (20 VI 1946), krawcowa i urzędniczka. Ukończyła gimnazjum i trzy klasy Liceum Odzieżowego w Warszawie; deklarowała znajomość j. rosyjskiego, angielskiego i niemieckiego (1946). Wiosną 1944 pracowała w Cywilnej Służbie Narodu. Od 28 VII 1944 była wywiadowczynią w Okręgu NSZ Kraków-Południe. Jesienią 1945 przedostała się do amerykańskiej strefy okupacyjnej. Dotarła do Brygady Świętokrzyskiej 21 XI 1945 i została przydzielona do kancelarii sztabu Brygady w stopniu strz. z cenz. Od 1 VI 1946 była sekretarką O. VI, od 6 XII 1946 sekretarką w sekcji łącznikowej przy 125 LSC Giessen, gdzie awansowała do stopnia ppor. 7 VIII 1947 została zwolniona ze służby i mieszkała w Elbingen. Po wyemigrowaniu do USA mieszkała w Chicago. 26 XII 1961 uzyskała obywatelstwo amerykańskie. Zmarła 20 XI 2005 w Los Angeles w stanie Kalifornia. Została pochowana w Culver City na Holy Cross Cemetery.

ZE nr 141, ABS-9; ABS-KW BS nr 141; ABS-SO nr 4950; *Rozkazy 1944* nr 395; FS.

UŁANOWICZ Stanisław, w czasie służby w kompaniach wartowniczych MAN-CEWICZ Stanisław „Stanisławski”, ur. 5 IX 1921 w Warszawie, plut. pchor. WP, ppor. NSZ (1 I 1944), marynarz-mechanik. Ukończył liceum i dwa lata Szkoły Morskiej w Gdyni oraz Szkołę Podchorążych Rezerwy NSZ w Warszawie (1944); deklarował znajomość j. rosyjskiego i francuskiego (1946). Od 1 IX 1939 służył w grupie szturmowej Marynarki Wojennej (Flotylli Pińskiej), w której 7 IX 1939 awansował na plut. pchor. 18 IX 1939 dostał się do niewoli sowieckiej i został skierowany do Starobielska, skąd zbiegł w styczniu 1940. Od 5 II 1940 był wywiadowcą, kolporterem i członkiem zespołu ochrony punktów kolportażowych ZJ, od 10 VII 1943 kierownikiem grupy wywiadowczo-obserwacyjnej AS NSZ, od 28 VII 1944 oficerem informacji (kontrwywiadu) w Okręgu NSZ Kraków-Południe. Po przedostaniu się do amerykańskiej strefy okupacyjnej wstąpił 6 XI 1945 do Brygady Świętokrzyskiej i został przydzielony do O. II (oficer informacji); od 6 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4002, a od czerwca 1947 w komp. 4100. Po zwolnieniu ze służby 1 X 1947 został zastępcą kierownika grupy b. wartowników, którzy zostali zatrudnieni przy pracach leśnych w strefie francuskiej. W 1948 w przebywał Elbingen (Nadrenia-Palatynat).

ZE nr 142, ABS-9; ABS-KW BS nr 142; ABS-SO nr 4949.

ULITA Jan, ur. 3 XI 1907 w Błaszczach pow. Sieradz, syn Grzegorza, por. rez. kaw. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do Komendy Rejonu PW Konnego 25 DP w Kaliszu; deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu Szwadronu Kawalerii Dywizyjnej 25 DP. Został ranny, dostał się do niewoli i przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 117) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy i nadaje się do pracy na zapleczu. Od lata 1945 służył w OW we Francji jako zastępca d-cy komp. 7615. 15 VII 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 20 III 1978 we Wrocławiu. Pochowano go na cmentarzu Osobowickim.

Dössel; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 572/73; Straty; WBH; FS.

UŁAN Józef, ur. 7 IV 1912 w Kurzanach k. Tarnopola, por. piech. sł. st. (19 III 1938), kpt. funk. (19 II 1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 3 komp. 80 pp w Słonimie. Podczas okupacji przebywał w obozach koncentracyjnych Auschwitz i Buchenwald (nr obozowy 11465). W styczniu 1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. transportowej 7014 w Londorf; 19 II 1946 został awansowany do stopnia kpt. funk. Po przesunięciu części oddziałów do Francji na początku lat 50. dowodził samodzielną komp. 4082 w Saran k. Orleanu przy Polskiej Sekcji Łącznikowej we Francji. Po powrocie do Niemiec był d-cą komp. 2041 w Kaiserslautern. Zmarł 23 V 1974 w Mannheim.

Awanse oficerskie, s. 455/291; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; *Dziesięciolecie*, s. 168, 323; KJ.

UNGEHEUER Bronisław, ur. 21 VII 1896 w Dębicy, syn Michała i Agnieszki z Klusów, brat → Michała, kpt. rez. adm. (1 VI 1919), kpt. OW. Po wojnie podjął pracę w OW. Był kolejno d-cą komp. 4074 w Rheingau-Pfingstberg (1947), 4506 we Frankfurcie-Höchst (1948) i 4082 LSCo w Hanau (1948-1949). Według opinii NSZ był przeciwnikiem Brygady Świętokrzyskiej i koncepcji emigracji do Francji propagowanej przez istniejące przy kompanii Koła SZBS. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, gdzie pracował jako elektrotechnik. 8 XI 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 14 II 1991 w Chicago i został pochowany na Memory Gardens Cemetery.

Rocznik oficerski 1934, s. 243/25; FS.

UNGEHEUER Michał, ur. 13 IX 1891 w Dębicy, syn Michała i Agnieszki z Klusów, brat → Bronisława, kpt. int. sł. st. (19 III 1939). Do wybuchu wojny był oficerem gospodarczym 4 pp Leg. w Kielcach. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 154 rezerwowego pp, tworzonego na bazie 4 pp Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16266). Po wojnie był kwatermistrzem II baonu PZW Mannheim-Käfertal, a następnie pracował w intendenturze obozu szkoleniowego OW. 22 I 1948 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago, gdzie pracował jako szlifierz. 15 VI 1954 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 15 II 1966 w Chicago. Odznaczenia: SKZ.

Awanse oficerskie, s. 499/30; Rocznik oficerski 1939; Straty; FS.

UNIŃSKI Jakub, ur. 29 V 1912 w Warszawie, syn Hilarego, lekarz dentysta, ppor. w korpusie służby zdrowia (1 I 1937). Do wybuchu wojny mieszkał w Warszawie. W czasie kampanii francuskiej służył w 185 Grupie Sanitarnej. Do niewoli dostał się 22 VI 1940 pod Saint-Dié-des-Vosges. Przebywał w stalagach V D Strasburg i V E Mülhausen oraz w Oflagu XII A Hadamar (nr jeniecki 958). Po wojnie służył w OW. Od 28 VI 1945 był dentystą obozu OW im. K. Pułaskiego w Reims. Po zakończeniu służby pozostał we Francji. Zmarł 29 IX 2002 w Tuluzie w departamencie Górna Garonna.

Roster; Awanse oficerskie, s. 218/1; Straty; FS.

URBANIK Mieczysław Walerian, ur. 15 XII 1914, ppor. piech. sł. st. (15 X 1936), kpt. OW. Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 3 komp. 67 pp w Brodnicy, a podczas kampanii wrześniowej adiutantem I batalionu tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 285) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 1 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W marcu 1948 był d-cą komp. 4087 we Frankfurcie-

-Höchst. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago. 27 III 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 10 IX 1999 w Park Ridge w stanie Illinois.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 18/238; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS (w USA używał imienia Mitchel).

URBANOWICZ Witold, ur. 23 I 1895, kpt. adm. sł. st. (19 III 1939). Od 15 XI 1937 był oficerem ewidencji personalnej Kadry Zapasowej 8 Szpitala Okręgowego w Toruniu. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem KOP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX C Molsdorf, II C Woldenberg (nr jeniecki 263) i VII A Murnau. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, 8 VIII 1945 został przydzielony do jednostki 429 Tb w Vorges w departamencie Aisne. Odznaczenia: SKZ.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 497/81; *Rocznik oficerski 1939*; Straty.

URBANOWSKI Kazimierz „Kolarz”, ur. 28 VI 1902 w Urbanówce, syn Józefa i Wilhelminy ze Steinbocków, handlowiec, sierż. AK, por. OW. W czasie okupacji był żołnierzem AK. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102475), od 20 I 1945 w Oflagu II D Gross Born, a pod koniec wojny został ewakuowany do Lubeki. 6 X 1945 odkomenderowano go z POW Lubeka do Mannheim. Na początku 1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. G-356 w Mannheim. Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii, a następnie do Australii. Tam też zmarł 21 III 1982.

Rozkaz dzienny nr 104 z 6 X 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; Wykaz oficerów z 25 I 46; Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/kazimierz-urbanowski,46997.html>.

URBAŃSKI Antoni „Tolek”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **TOLEK Antoni**, ur. 8 III 1922 w Warszawie, ppor. rez. piech. Ukończył szkołę średnią, zaliczył jeden rok na Wydziale Inżynierii Politechniki Warszawskiej oraz w 1943 ukończył konspiracyjną podchorążówkę. 30 VII 1944 został aresztowany i osadzony na Pawiaku, skąd został wysłany do KL Gross-Rosen, a 12 III 1945 do KL Buchenwald (nr obozowy 135921). Po wojnie dotarł do Brygady Świętokrzyskiej. Odbił staż w komp. 4014 (6-23 II 1946) i został d-cą plutonu w tej komp. Od 23 II 1946, po awansie do stopnia por., był kierownikiem kursu stolarskiego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal, następnie oficerem w komp. 4041 we Frankfurcie-Zeilsheim (1948). W marcu 1948 został przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Funduszu Kulturalno-Oświatowego Polskich Kompanii Wartowniczych.

ABS-Rejestr, s. 10045; ABS-SO nr 6136; *Rozkazy 1946* nr 31, 47; Straty.

URBAŃSKI Henryk, ppor. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Od 22 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4027 zorganizowanej w Langwasser.

Weisbach.

Prawdopodobnie był to **URBAŃSKI** Henryk Piotr „Stamm”, ur. 23 VIII 1918 w Chodzieży, syn Franciszka i Marii, ppor. W czasie okupacji był żołnierzem AK. Podczas powstania walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu XI B Fallingb. (nr jeniecki 1579). Zmarł 15 VII 1980 w Warszawie.

<https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/henryk-urbanski,47017.html> (tu: pojawia się także zapis ps. „Sztam” i „Sztamp”); Straty (tu: Henryk ps. „Sztamp”, ur. 7 VII 1904 w Bydgoszczy, syn Bolesława, por. AK, nr jeniecki 1519).

URUSKI Aleksander Maciej, ur. 28 XI 1913 w Krakowie, syn Włodzimierza, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 17 pp w Rzeszowie, w szeregach którego służył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15931). Po wojnie dotarł do POW Langwasser. Od 21 XI 1945 był d-cą plutonu w sformowanej tam i skierowanej do Dachau komp. 4028. W 1946 należał do powołanego przez Amerykanów zespołu kontrolnego (Screening Team) nr 2 dla OW we Francji. Po zakończeniu pracy wrócił do kraju i zamieszkał w Krakowie. Był zawodnikiem i działaczem sportowym. W latach 30. był zawodnikiem gier sportowych w KS „Cracovia”, a po 1981 należał do rady seniorów tego klubu. Zmarł 26 II 1990 i został pochowany na cmentarzu Rakowickim.

Awanse oficerskie, s. 235/1827; Straty; WBH; https://www.wikipasy.pl/Aleksander_Uruski; <https://www.zck-krakow.pl/locator>.

USZAŃSKA Krystyna, redaktorka „Ostatnich Wiadomości” (1946) i wydawanego w obozie käfertalskim tygodnika „Nasze Myśli” (1945-1946).

„OW”, „Nasze Myśli”.

USZOK Emanuel „Brandt”, ur. 19 I 1912 w Bojszowach Górnych pow. Pszczyna, syn Kazimierza i Marii, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 4 psp w Cieszynie. Ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Pszczynie (matura 1934) i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1934/35); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1946). Po dostaniu się do niewoli we wrześniu 1939 przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Stalagu XI B Fallingb. i Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 122). Od 22 XII 1945 był d-cą plutonu w komp. 4017. 28 XII 1945 został zwolniony na własną prośbę. W listopadzie 1951 wyemigrował do USA i zamieszkał w Chicago; 12 IV 1960 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 12 VII 1999 w stanie Indiana.

ABS-Rejestr, s. 3713; *Rozkazy 1944* nr 421, 423, 423; *Awanse oficerskie*, s. 200/2298; Straty; FS.

USZPOLEWICZ Józef, ur. 14 I 1896 w Szawłańcach pow. Wiłkomierz na Kowieńszczyźnie, syn Władysława i Heleny, chor. rez. int., ukończył szkołę średnią i cztery semestry studiów na Wydziale Prawa USB w Wilnie (1922-1924). W okresie międzywojennym pracował jako nauczyciel w gimnazjum francuskim w Wilnie (1924-1927), następnie w różnych firmach handlowych w Gdyni (1929-1939). Podczas kampanii wrześniowej był chorążym płatnikiem w 3 Baonie ON „Gdynia”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1656). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Przed 8 VIII 1945 zrezygnował z pracy i wrócił do Murnau, a następnie we wrześniu 1945 do kraju. Po powrocie mieszkał w Gdyni.

Lista imienna; Straty; WBH; https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_8591.pdf (fot.).

UWIERA Antoni Tadeusz Jan, ur. 9 VI 1909 we Lwowie, syn Antoniego i Heleny Jarzyny, por. rez. piech. (1 I 1938), przemysłowiec. Był adiutantem batalionu wartowniczego Friedrichshafen (20 XI 1945). W 1946 wyemigrował do Brazylii.

Awanse oficerskie, s. 592/74; FS.

UZNAŃSKI Mieczysław „Szczygieł”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **SZCZYGIEŁ** Mieczysław, ur. 30 X 1914 w Krakowie, syn Alojzego, ppor. rez. piech., urzędnik prywatny. Ukończył szkołę średnią i zaliczył dwa lata studiów prawniczych oraz Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Krakowie (1935/36). Aresztowany 29 IV 1941 w Krakowie był więziony na Montelupich (do 19 V 1941), następnie w KL Auschwitz (19 V 1941 – 10 III 1943, nr obozowy 34796) i, od 12 III 1943, w KL Buchenwald (nr obozowy 10945). W styczniu 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 16 II 1946 był d-cą VI plutonu w komp. 4101 w Oberdachstatten.

Rozkazy 1946 nr 19, 23, 37, 38, 40, 47, 48, 49; ABS-Rejestr, s. 10009; ABS-SO nr 5673; WBH (tu: plut. pchor.); Straty; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/1-1-5-3_01010503-002-028-076.

V

VORBRICH Brunon, ur. 14 IV 1909 w Czarnkowie, syn Hugona i Konstancji, ppor. rez. piech. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 55 pp w Lesznie; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji. Wrócił do kraju i mieszkał w Poznaniu.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 67/2340; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=15208#show>.

W

WADOWSKI Adam „Kruk”, ur. 14 XII 1902 w Pabianicach, syn Piotra i Zofii z Karolczaków, ppor. OW, podoficer zawodowy WP, plut. (1928). Ukończył sześć klas gimnazjum starego typu. Uniknął niewoli; podczas okupacji był żołnierzem ZWZ-AK i w tym czasie został awansowany do stopnia ppor. lotn. Latem 1944 został aresztowany i zesłany do KL Mauthausen. Do Brygady Świętokrzyskiej dołączył na początku czerwca 1945; 12 VI 1945 został przydzielony do II Baonu i mianowany p.o. oficerem technicznym oraz d-cą 3 komp. Po reorganizacji z 17 VIII 1945 był oficerem żywnościowym w komp. nr 5 mjr. „Sępa”; a od 3 X 1945 d-cą VI plutonu w komp. 4003. 25 I 1946 został zwolniony z Brygady. Wrócił do kraju. W latach 1949-1955 znajdował się w sferze zainteresowania UB.

ABS-Rejestr, s. 1950; *Rozkazy* 1944 nr 265, 275, 318rs, 352; *Rozkazy* 1946 nr 21; *Informator*; Straty (tu: technik); WBH.

WAGNER Kazimierz, ur. 15 II 1907 w Woli Przedborskiej pow. Radomsko, syn Sylwestra, ppor. piech. sł. st. (1 X 1937). W WP służył od 1928, po ukończeniu szkoły podoficerskiej, w czasie zasadniczej służby wojskowej, pozostał w WP jako podoficer nadterminowy, a następnie zawodowy. Ukończył Szkołę Podchorążych dla Podoficerów w Bydgoszczy (1934-1937); po promocji na ppor. był d-cą plutonu 8 komp. 83 pp w Kobryniu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 5 komp. 183 rezerwowego pp (60 DP Rez.). Do niewoli dostał się 6 X 1939 pod Wolą Gułowską. Przebywał w Oflagu II A Prenzlau (nr jeniecki 279) i po ewakuacji w Lubece. Po wojnie pracował w OW, był d-cą plutonu w komp. 8599 w Kaufbeuren w Bawarii i przewodniczącym kompanijnego koła Caritas. 12 XI 1951 wyemigrował do USA. 27 VI 1957 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w październiku 1981 w Polsce.

Awanse oficerskie, s. 26/192; Straty; FS; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=691>.

WAJDA Franciszek, ur. 28 V 1908 w Zagórzanach pow. Miechów, kpt. OW, ksiądz kanonik, alumn seminarium w Kielcach (święcenia kapłańskie 1933). Do wybuchu wojny był wikarym, nauczycielem gimnazjalnym i dyrektorem diecezjalnego Caritasu. 24 III 1942 został aresztowany w Kielcach i do końca wojny przebywał w obozach koncentracyjnych Auschwitz (nr obozowy 62542), Flossenbürg (1943-1944) i Dachau (1944-1945). Wkrótce po zakończeniu wojny został duszpasterzem OW. Organizował sieć kapelanów w kompaniach w strefie amerykańskiej, we Francji i Belgii, był inicjatorem założenia, pierwszym redaktorem (1945-1946) i przez wiele lat współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”. W latach 1946-1947 był kapłanem obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal (proboszczem parafii obozowej). Po opuszczeniu Käfertalu pracował w kurii biskupiej we Frankfurcie, następnie był kapłanem OW w Fuldzie (1948), Limburgu i w komp. transportowych przy AGRC we Francji i Belgii (1948-1949). W 1950 wyemigrował do USA i osiadł w San Francisco w stanie Kalifornia. Był wikarym w Mission Dolores, kapłanem szpitala Mary's Help i wikarym w parafii św. Tomasza w San Mateo. 9 VIII 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. W pośmiertnym wspomnieniu napisano o nim: „Był rzadko spotykanym typem polskiego księdza emigranta. Obce mu były tak częste na emigracji spory i waśnie rodaków. Poświęcił się wyłącznie praktycznej pomocy przybywającym z Europy emigrantom, wspierając ich radą, gotówką i otaczając ich nieustanną opieką. Życie swoje poświęcił bez reszty pacjentom, szczególnie tym, dla których nie było już ratunku”. Tuż przed śmiercią napisał list do swoich współpracowników lekarzy, siostr i pacjentów, w którym dzielił się swymi myślami na temat śmierci. List opublikowano w piśmie diecezjalnym „The Monitor” (San Francisco) z 27 IV 1972 pt. *Father Wajda wrote letter on beauty of Chrisian death*. Zmarł 18 IV 1972 w szpitalu Mary's Help. Został pochowany na cmentarzu św. Krzyża w mieście Colma k. San Francisco.

IPN BU 01419/77, s. 31 (tu: w czasie wojny kapłan NSZ); „OW” 1972, nr 33, s. 3 (Zgon Ks. Franciszka Wajdy, inicjatora „Ostatnich Wiadomości”); Straty; FS.

WAJS Zdzisław, ppor. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem w komp. transportowej 7014 w Londorf.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Prawdopodobnie był to **WAJS** Zdzisław, ur. 25 XI 1910 w Łodzi, syn Maurycego i Natalii z Kokoczyńskich. Po dostaniu się do niewoli 19 IX 1939 przebywał w obozie jenieckim. Zmarł 2 III 1984.

Straty.

WALDORF-KUBICZEK Stefan Michał de, ur. 4 V 1903 ur. w Piotrkowie Trybunalskim, syn Zygmunta, inżynier, por. rez. piech. (19 III 1939), ppor. OW, brat → Tadeusza. Ukończył studia na Wydziale Inżynierii Łądowej Politechniki Warszawskiej i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie (1932); deklarował znajomość j. niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Podczas I wojny światowej był żołnierzem POW w Kielcach. W wojnie polsko-bolszewickiej brał udział jako ochotnik, walczył m.in. w bitwie warszawskiej. Przed wojną pracował jako referent w Urzędzie Wojewódzkim Pomorskim w Toruniu, a następnie prowadził własne biuro w Skarżysku-Kamiennej; był członkiem organizacji zawodowych, m.in. Zrzeszenia Gazowników i Wodociągowców Polskich, Związku Polskich Inżynierów Budowlanych oraz autorem publikacji zamieszczanych w specjalistycznych czasopismach („Gaz i Woda”). Podczas kampanii wrześniowej był szefem komp. Sztabu Głównego. Został ranny podczas walk o Koluszki. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XVIII C Spittal an der Drau i II C Woldenberg (nr jeniecki 5708). Pod koniec 1945 przybył do Brygady Świętokrzyskiej z XVI Zgrupowania POW Lubeka; był d-cą plutonu w komp. 4015 (1945-1946) i komp. 4222 (1946) oraz d-cą plutonu i wykładowcą na kursie szkolnym w komp. 4101 w Oberdachstetten (5 VII 1946 – 29 VI 1947). Po odejściu ze służby był dyrektorem PWST w Esslingen (1947-1949) i współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”. W styczniu 1949 wyemigrował do Australii. W 1955 zamieszkał w Canberze, gdzie dzięki jego staraniom zbudowano w latach 70. Dom Polski im. Mikołaja Kopernika i zorganizowano klub Orzeł Biały. Był wiceprezesem Rady Naczelnej Polskich Organizacji w Australii (1956). Zmarł w 1991. Odznaczenia: ZKZ (1978), Krzyż Kawalerski Orderu Polonia Restituta za zasługi w pracy niepodległościowej i społecznej na terenie Australii (1986).

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3677; *Rozkazy 1944* nr 404, 406, 407, 410, 414, 415, 421, 422; *Awanse oficerskie*, s. 645/1707; http://www.plcouncilact.org.au/uploads/2/1/8/2/21826836/kronikapolonii_2012_12.pdf (fot.).

WALDORF-KUBICZEK Tadeusz Karol de, ur. 14 VII 1909 w Piotrkowie Trybunalskim, syn Zygmunta, inżynier geodeta, ppor. rez. piech. (1 I 1935), ppor. OW, brat → Stefana Michała. Ukończył studia wyższe i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 7 w Śremie (1930/31); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej służył w 36 pp, m.in. uczestniczył w obronie Warszawy. 27 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 1067), II A Prenzlau, od 14 XI 1940 w II C Woldenberg i pod koniec wojny w Lubece. Do Brygady Świętokrzyskiej przybył z XVI Zgrupowania POW Lubeka w końcu 1945; był d-cą plutonu w komp. 4015 (1945-1946), oficerem oświatowym w komp. 4101 w Oberdachstetten (1946-1948), nauczycielem geografii, historii i rysunku na tzw. kursie przedwstępnym

dla kandydatów do PWST w Esslingen oraz w kompanijnej szkole powszechnej, a także członkiem komisji rewizyjnej w spółdzielni kompanijnej komp. 4101 (1948). Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii i mieszkał w Redfern (Sydney), skąd sporadycznie wysyłał korespondencje do „Przeglądu Geodezyjnego”. 23 IX 1955 uzyskał obywatelstwo australijskie.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 3678; ABS-SO nr 5674; *Rozkazy 1944* nr 404, 409, 412, 413, 417, 418; *Rozkazy 1946* nr 77 (tu: Teodor); *Awanse oficerskie*, s. 95/403; Straty.

WALISZEK Henryk, ur. 6 IX 1914 w Gospodarzu pow. Łódź, nauczyciel, pchor. WP, ppor. NSZ. Ukończył szkołę średnią i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty 26 DP w Skierniewicach (1936/37); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). 1 IV 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i został przydzielony do komp. 4028, 30 kwietnia przeniesiono go do ośrodka Fürstentfeldbruck (sierż. pchor.), 14 VI 1946 został awansowany do stopnia ppor. i mianowany d-cą plutonu w komp. 4022.

ABS-Rejestr, s. 10171; *Rozkazy 1946* nr 101.

WALKOWIAK Franciszek Józef, ur. 9 I 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 69 pp w Gnieźnie. Ukończył gimnazjum (matura 1933) i trzy lata studiów rolniczych; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej służył w 69 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16621). Od 12 VII 1945 pracował w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 141/778; Straty.

WALKOWSKI Henryk, ppor. W latach 1946-1947 był d-cą plutonu w komp. 4005. Wyjechał do Francji; w 1950 mieszkał w Longuyon w departamencie Meurthe i Mozela.

ABS-SO nr 3233.

Być może był to **WALKOWSKI** Henryk, ur. 18 I 1903 w Skępem pow. Lipno, ppor. rez. sap. (1 I 1931), który podczas kampanii wrześniowej znajdował się w ośrodku zapasowym 1 Baonu Saperów Leg. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich. Wyzwolony został w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32469).

Rocznik oficerski 1934, s. 170/13, 675; Straty (tu także: ur. 1909).

WALLENBURG Władysław, ur. 8 VII 1904 w Libawie, syn Ottona i Józefy, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 75 pp w Chorzowie, z którym brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli był więziony

w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15600). W lipcu 1945 podjął pracę w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 83/2257, 549; WBH; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=15218#show>.

WAŁORCZYK Stanisław, ur. 9 X 1913 w Pszczewie pow. Międzyrzecz, por. OW. W 1941 został aresztowany i po pobycie w bydgoskim więzieniu wywieziony na roboty do Rzeszy. Po zakończeniu wojny służył w OW, m.in. był oficerem w komp. 4011. Zmarł 1 VIII 1956 w Landstuhl. Pochowano go na cmentarzu w Kaiserslautern.

Straty; KJ.

WAŁĘGA Mieczysław Alojzy, ur. 10 V 1907, por. rez. piech. (1 I 1938); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). W 1939 został przydzielony do Straży Granicznej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15315). W lipcu 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 589/460; Straty.

WARCZYĞŁOWA Antoni, ur. 15 I 1907 w Dłusku pow. Słupia, syn Wojciecha i Konstancji, urzędnik Ministerstwa Skarbu, ppor. rez. art. (1 I 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 4 pól w Inowrocławiu. Podczas kampanii wrześniowej służył w 3 pac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 1349) i VII A Murnau. 17 XII 1945 odszedł z OPO Murnau do służby w OW, w styczniu 1946 był oficerem batalionu 4243 w Giesen; 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA i zamieszkał w Los Angeles. 12 XII 1958 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 20 IX 1988 w Austin w stanie Teksas. W USA zmienił nazwisko na **WARTEN** Anthony.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 149/198, 616; Straty; FS (tu: Warten Anthony); <https://www.e-kartoteka.net/pl/search?signature=15225#show>.

WARDZIŃSKI, ppor. W październiku 1946 był oficerem zgrupowania wartowniczego w Dachau.

WARDZIŃSKI Jan, ur. 29 I 1911 w Więzowni pow. Bydgoszcz, syn Tomasa, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do baonu KOP „Dawidgródek”. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 17 Baonu KOP. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16622). Latem 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 113/2424; Straty; WBH.

WART Roman Józef, ur. 4 XII 1893 w Krakowie, syn Jakuba, ppłk. piech. sł. st. (19 III 1938). W czasie I wojny światowej służył w armii austriackiej, a od listopada 1918 w WP. W czasie wojny polsko-bolszewickiej i po jej zakończeniu był oficerem w 32 pp, następnie d-cą komp. w batalionie Podchorążych Rezerwy Piechoty w Ostrowi-Komorowie i Baonie Podchorążych Rezerwy 7a w Jarocińcu (1926-1931), kierownikiem referatu w Departamencie Piechoty MSWojsk. (1931), kwatermistrzem 6 pp Leg. (1931-1934) oraz d-cą III batalionu 12 pp, na czele którego walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie przejściowym w Bochni i w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 300). Jesienią 1945 został d-cą IV Baonu PZW Mannheim-Käfertal; z funkcji ustąpił w połowie listopada 1945, ale wkrótce objął stanowisko d-cy II Baonu i sprawował je jeszcze na początku 1946. Powrócił do kraju. W 1960 poszukiwał w porozumieniu z Muzeum WP sztandaru pułkowego. Odznaczenia: VM, KN, KW (trzykrotnie), ZKZ, SKZ.

Awanse oficerskie, s. 419/55; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; https://pl.wikipedia.org/wiki/Roman_Wart.

WARTMAN Herman, ur. 14 IV 1904 w Rosji, kpt. sap. sł. st. (19 III 1939), absolwent Wojskowej Szkoły Inżynierii w Warszawie (1937-1939). Podczas kampanii wrześniowej służył w kolumnie pontonowej nr 153. 26 IX 1939 w Piaskach dostał się do niewoli. Przebywał w oflagach II D Gross Born i II B Arnswalde (nr jeniecki 1294). Po wojnie był d-cą 5 komp. II Baonu Oficerskiego w Lebatz wchodzącego w skład II Zgrupowania Polskich Jeńców Wojennych Niendorf. 24 XI 1945, w związku z podjęciem pracy w OW, został formalnie przeniesiony do Ośrodka Polskiego w Ludwigsburgu. Był d-cą komp. 4222 (1946-1947). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 29 XII 1993 w Davenport w stanie Iowa.

Awanse oficerskie, s. 493/15; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS; Węgrzyn: IPN BU 0203/1695 Oświadczenie ujawnionego Aleksandra Zawistowskiego (tu: d-ca komp. 4854).

WASIEWICZ Władysław Zdzisław, ur. 14 VI 1904 w Sanoku, syn Wiktora, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 7 komp. III baonu 38 pp w Przemyślu. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. W 1945 podjął pracę w POW Langwasser. Na początku 1946 był dobrze ocenianym d-cą komp. G-372 w Käfertalu.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 433/174; *Rocznik oficerski 1939*; WBH.

WASILEWSKI Henryk, ppor. 1 XII 1945 został awansowany do stopnia por.; na przełomie 1945/1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. 7563 w Mannheim-Neckarau.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

WASILEWSKI Józef Marcin, ur. 12 XI 1898 w Piotrkowie, syn Floriana i Heleny, kpt. piech. sł. st. (19 III 1938); od 12 XI 1935 był oficerem żywnościowym baonu KOP „Borszczów”. Podczas kampanii wrześniowej pełnił funkcję pomocnika do spraw gospodarczych d-cy II baonu 11 pp w Szczakowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15144). W lipcu 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Przydzielono go do jednostki 409 T w Daspich. Zmarł w 1957. Odznaczenia: SKZ.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

WAŚCIŃSKI Jan, ppor. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims i podjął pracę w OW we Francji.

Pułaski.

WAWRO Antoni „Dziadek”, ur. 25 V 1922 w Krakowie, syn Józefa i Władysławy z Gramtyków, ppor. rez. piech. czasu wojny. Ukończył szkołę średnią, trzy lata studiów medycznych i konspiracyjną Szkołę Podchorążych NOW we Lwowie (wrzesień 1943 – kwiecień 1944). W 1944 był d-cą plutonu w oddziale leśnym 8 komp. 26 pp AK i C-2 Zgrupowania „Warta”; w oddziale partyzanckim cieszył się opinią dobrego d-cy i wychowawcy. Po wojnie przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 24 X 1945 był d-cą II plutonu w komp. 4007, a ponadto założycielem tzw. kompanijnej koleżeńskej kasy oszczędnościowej i autorem jej statutu. 15 III 1946 udzielono mu bezterminowego urlopu dla kontynuowania studiów. Pod koniec lat 40. wyemigrował do USA. Zamieszkał w Chicago. 20 XI 1956 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 13 IV 1982 w Chicago. Pochowano go na cmentarzu Maryhill. Odznaczenia: VM.

ABS-Rejestr, s. 96; *Rozkazy 1944* nr 375, 388; *Rozkazy 1946* nr 63; Matyszewski; FS.

WAWRZYNIAK Adam, ur. 4 XI 1901 w Budzynku pow. Poddębice, por. rez. piech. (1 IX 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 18 pp w Skierniewicach. Podczas kampanii wrześniowej służył w 37 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 850). 12 VII 1945 przybył do Francji celem podjęcia pracy w OW, ale jeszcze przed 8 sierpnia zdecydował się na powrót do OPO Murnau.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 90/96, 447; Straty; WBH (tu: ur. 4 XII 1901).

WAWRZYNIAK Jan Jakub, ur. 16 VII 1900 w Poznaniu, syn Jana i Heleny z Kostańskich, ppor. rez. art. (1 I 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 7 pal. Ukończył (mgr) studia na Wydziale Prawa i Nauk Ekonomicznych Uniwersytetu Poznańskiego. Brał udział w powstaniu wielkopolskim. Przed wybuchem wojny miesz-

kał w Katowicach i był m.in. członkiem zarządu oddziału śląskiego ZHP i prezesem LMK w Katowicach. Podczas kampanii wrześniowej służył w 21 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15602). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 9 I 1971 w Katowicach. Odznaczenia: MN, SKZ.

Lista imienna; Awans46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 148/99, 619; Łoza I; Straty; WBH; FS; https://pl.wikipedia.org/wiki/Jan_Jakub_Wawrzyniak.

WAWRZYNIAK Piotr, ur. 7 X 1910 w Naclawiu pow. Kościan, syn Piotra i Wiktorii z Nowaczyków, ksiądz, wyświęcony 22 V 1937. 24 V 1940 został aresztowany i osadzony w KL Dachau. Po wojnie był kapelanem skupisk polskich we francuskiej strefie okupacyjnej (1945-1955) i kapelanem OW. Do 1955 był kapelanem 6955 LSC Kaiserslautern. W maju 1962 opuścił OW, by prowadzić pracę duszpasterską w cywilnych skupiskach polskich we Frankonii i Hesji. Zmarł 1 III 1986 we Frankfurcie nad Menem. Pochowano go na starym cmentarzu parafialnym w Kościanie.

KJ; FS.

WAWRZYNOWSKI Józef, ppor. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; w styczniu 1946 był oficerem oddziału wartowniczego w Korbach k. Kassel, 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk. Po zakończeniu służby wyemigrował na początku 1949 do Kanady i pierwsze miesiące spędził w lasach Jukonu, a w maju 1949 przeniósł się do Toronto.

Rozkazy KOP Dössel; Wykaz oficerów z 25 I 46; wzmianki w „OW”.

WAŻYŃSKI Kazimierz „Skarbek”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **SKARBK** Kazimierz, ur. 3 VII 1899 w Polanach pow. Oszmiana, syn Władysława i Wandy, kpt. art. sł. st., uczestnik walk o granice. Ukończył Szkołę Oficerów Artylerii (1920); deklarował znajomość j. rosyjskiego, niemieckiego i angielskiego (1946). Do wybuchu wojny był oficerem zwiadowczym 20 pal w Prużanie. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 49151). Na początku 1946 podjął pracę w I Grupie Kompanii Wartowniczych; był d-cą komp. 4103 (18 II – 4 V 1946), a później dowodził komp. 4088. Po powrocie do Polski mieszkał w Słupsku, gdzie był dyrektorem szkoły, a następnie wyjechał do Gdańska. Odznaczenia: KW.

Rozkazy 1946 nr 41; ABS-Rejestr, s. 10059 (tu: ur. 20 VI 1900); *Awanse oficerskie*, s. 496/19; *Rocznik oficerski 1939*; Rozpracowanie „Zdrajcy” WUBP Szczecin IPN 00231/171, t. 1 (tu: Ważyński, ur. 20 VI 1899 w Wilnie); Straty; WBH (tu: ur. w Olanach).

WĄSIK Stanisław Franciszek, ur. 29 I 1909, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 28 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 414) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Bezpośrednio po zakończeniu wojny był zatrudniony w kancelarii obozowej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 110/3475, 467; Straty.

WĄSOWSKI Edmund „Socjusz”, ur. 16 XI 1895 w Warszawie, syn Benedykta, kpt. W czasie okupacji był żołnierzem AK. Podczas powstania warszawskiego walczył na Mokotowie. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224665). Po wojnie znalazł się w I Zgrupowaniu POW Lubeka; 1 V 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Wrócił do kraju. Zmarł 12 VIII 1970 w Warszawie.

Rozkaz dzienny nr 147 z 1 V 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; Straty (tu: ur. 15 XI 1895 w Wassowie); WBH; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/edmund-wasowski,47810.html>.

WCISŁO Piotr, kpt. OW. W 1947 był d-cą komp. 4232 w Büttelborn w Hesji, a w 1948 komp. 2041 RGD.

Wzmianki w „OW”.

Być może był to **WCISŁO** Piotr Marian, ur. 22 I 1913, ppor. piech. sł. st. (15 X 1936), absolwent gimnazjum (matura 1933) i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1933-1936). Po promocji na ppor. był d-cą plutonu w 79 pp w Słominie (1936-1939). Podczas kampanii wrześniowej dowodził I plutonem 7 komp. 179 rezerwowego pp.

Awanse oficerskie, s. 17/82; *Rocznik oficerski 1939*; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=43&sub=691>.

WEBER Jerzy, por. OW. W pierwszej połowie lat 50. był oficerem w komp. 4128 w Verdun we Francji. Uczył j. angielskiego w Gimnazjum Wartowniczym w Verdun; był adiutantem → Menkego.

Wzmianki w „OW” i „Na Posterunku”.

Być może był to **WEBER** Jerzy Alfons, ur. 23 III 1913, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 39 pp. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w Baonie Strzelców. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI A Osterode, II C Woldenberg (nr jeniecki 1254) i VII A Murnau.

Awanse oficerskie, s. 238/2213; Straty.

WEISBACH Józef Karol, ur. 8 X 1899 w Nisku, mjr piech. sł. st. (19 III 1939). W 1918 brał udział w obronie Lwowa, następnie w wojnie polsko-bolszewickiej. Przed wybuchem wojny był szefem Wydziału Szkolenia w Komendzie Naczelnej Legii Akademickiej. Podczas kampanii wrześniowej dowodził batalionem w 17 pp, walczył m.in. pod Birczą na Pogórzu Przemyskim (12 IX 1939) i pod Lwowem. Do niewoli dostał się 21 IX 1939 w Szkle. Przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15733). W latach 1945-1946 był kierownikiem referatu kulturalno-oświatowego POW Langwasser. Napisał poświęcone temu ośrodkowi obszerne, niepublikowane opracowanie (BLL, IPMS); od lipca 1946 był szefem Delegatury Oddziału Społecznego 2 Korpusu w Ingolstadt w Bawarii, przekształconej w październiku 1946 w Oddział Opieki Szkolnej przy Obozie w Ingolstadt. Po zakończeniu tej działalności 11 XII 1949 wyemigrował do USA, gdzie był m.in. członkiem Instytutu Józefa Piłsudskiego i Koła Lwowian. Zmarł 28 IV 1971 w Chicago w stanie Illinois. Odznaczenia: KW, MN, SKZ.

Awanse oficerskie, s. 476/71; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; FS; KJ; https://pl.wikipedia.org/wiki/Józef_Weisbach.

WEISLE, kpt. OW. W kwietniu 1946 był d-cą sformowanej w Winzer komp. 4127 pełniącą służbę w Bad Aibling.

WEISS Alojzy Leon, ur. 22 VI 1908 w Lubiewie, lekarz weterynarii, ppor. rez. wet. (1 I 1937), mjr OW. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu XI B Braunschweig (nr jeniecki 502). Po wojnie pracował w OW. Zmarł 8 I 1962 w Landshut w Bawarii.

Awanse oficerskie, s. 218/13; Straty; KJ.

WEJNERT Jerzy Zygmunt, ur. 13 IX 1907 w Warszawie, syn Zygmunta, por. piech. sł. st. (1 I 1936). Ukończył gimnazjum (matura 1930) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1930-1933). Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 80 pp w Słonimie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem łączności w 80 pp. Walczył pod Mławą, Modlinem i w obronie Warszawy. 28 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 567) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej; 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=571>.

WEMBERGER Włodzimierz „Dunin”, ur. 12 IV 1915 w Warszawie, syn Stefana, student SGGW, ppor. rez. kaw. (1 I 1938). Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1935/36). Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu XII A Hadamar (nr jeniecki 62). Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 23 II 1946 został d-cą plutonu w komp. 4002. 13 V 1946 udzielono mu bezterminowego urlopu na kontynuowanie nauki. Po powrocie do kraju dokończył studia. W 1956 został odznaczony SKZ za zasługi dla drobnego przemysłu i rzemiosła. Zmarł 25 I 1986 w Warszawie.

ABS-Rejestr, s. 10060; *Rozkazy 1946* nr 46, 111; *Awanse oficerskie*, s. 250/132; Straty; WBH; Nekrologi warszawskie.

WENDA Kazimierz Władysław, ur. 9 III 1910 w Dębicy, syn Stanisława, por. piech. sł. st. (19 III 1938). Do wybuchu wojny był d-cą plutonu 5 Baonu Pancernego. Podczas kampanii wrześniowej dowodził I plutonem Szwadronu Czołgów Rozpoznawczych 51 Dywizjonu Pancernego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 716), II A Prenzlau, II B Arnswalde, II C Woldenberg (nr jeniecki 1416) i VII A Murnau. Na początku 1946 rozpoczął pracę w OW; w styczniu 1946 odbywał staż w 182 LSC Mannheim.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 456/322; Straty.

WERESZCZYŃSKI Bogdan, ppor. W styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem oddziału G-367 w Neckerstadt.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

Być może był to **WERESZCZYŃSKI** Bohdan, ur. 29 IV 1916 w Korsuniu, syn Jana i Wacławy. 1 X 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w obozie jenieckim, z którego został zwolniony 1 XII 1939. Zmarł 24 VIII 1979.

Straty.

WERNER Antoni, ur. 26 XII 1908 w Koziebrodach pow. Sierpc, syn Józefa, nauczyciel, ppor. rez. piech. (1 I 1936), por. AK. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem komp. gospodarczej 34 pp. W czasie powstania warszawskiego służył w baonie „Miłosz”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 224865). W lipcu 1946 był d-cą komp. pracy stacjonującej we Frankfurcie nad Menem.

Awanse oficerskie, s. 137/268; WBH; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/antoni-werner,47975.html>.

WESOŁOWSKI Ludwik, ur. 10 VII 1898 w Strzelnie pow. Mogilno, syn Franciszka, ppor. rez. adm. (1 VII 1925) z przydziałem do kadry zapasowej 8 Szpitala Okręgowego. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w Szefostwie Sanitar-

nym Okręgu VIII (szpital wojskowy 883). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16625). W lipcu 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 311/4, 791; Straty (tu: ppor. rez. sap.); WBH.

WESOŁY Henryk, ur. 1 VII 1912 w Łasku, por. sap. sł. st. (19 III 1939). W 1932 zdał maturę, odbył służbę unitarną w Szkole Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1932-1933) i ukończył Szkołę Podchorążych Inżynierii w Warszawie (1933-1936). Był oficerem 1 Baonu Saperów, d-cą plutonu, adiutantem i oficerem mobilizacyjnym Ośrodka Sapersko-Pionierskiego 25 DP w Kaliszu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 3 komp. w 25 Baonie Saperów. Walczył nad Bzurą i w obronie Warszawy. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II D Gross Born, X B Nienburg, X A Itzehoe (nr jeniecki 5948) i X C Lubeka. Po wojnie znalazł się w II Zgrupowaniu POW Lubeka; na początku kwietnia 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. 6 X 1951 wyemigrował do USA. Zmarł 11 X 1979 w Detroit w stanie Michigan.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Awanse oficerskie*, s. 516/36; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS.

WEYCHERT Jerzy, plut. pchor., ppor. funkc. (1 V 1946), mjr OW. W maju 1948 służył w komp. 4207 w Mannheim, w 1953 był d-cą komp. sztabowej 6954 LSC w Verdun we Francji, a także wydawcą czasopisma 6954 LSC pt. „Nasza Gazetka”. Po powrocie do Niemiec był do czasu przejścia na emeryturę d-cą komp. 8530 w Mannheim (1977 – 30 XII 1981).

Wzmianki w „OW” i „Naszej Gazecie”.

Być może był to **WEYCHERT** Jerzy, ur. 8 III 1918 w Worobiewce pow. Mścisław (Rosja), agronom na Lubelszczyźnie. Za działalność w podziemiu został aresztowany i 3 X 1943 osadzony w KL Auschwitz, 23 X 1943 odesłany do KL Buchenwald, a 29 X 1944 do KL Mittelbau-Dora (nr obozowy 33103). Wrócił do kraju. Zmarł w 4 X 2010 w Gdyni i został pochowany na cmentarzu komunalnym.

Straty (tu także: Weichelt Georg); <https://gdynia.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&sidg=198417&inni=0>.

WEYHER Zbigniew „Leski”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **LESKI** Zygmunt, ur. 9 III 1907 w Wejherowie, inżynier budownictwa lądowego, oficer rez. sap., mjr NSZ, kpt. OW, absolwent Szkoły Podchorążych Rezerwy Saperów w Modlinie (1926/27); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 11 I 1946 został przydzielony do grupy mjr. „Aleksandra”, od 9 II 1946 był d-cą OZB, a od 20 III 1946 d-cą wartowniczego Ośrodka Herzogenaurach. Po zwolnieniu ze służby wyjechał w 1947 do Wielkiej Brytanii.

Rozkazy 1946 nr 9, 34, 51, 65, 67; *ABS-Rejestr*, s. 3757; *ABS-SO* nr 3069; Brygada Świętokrzyska, Sprawy personalne, IPN BU 01419/83, s. 96 (tu: dezterter z 1 Armii WP (Wejcher Lech), w 1947 pracował w światowej YMCA w strefie francuskiej).

WĘDROWSKI Jan, kpt. OW. Zmarł 14 VI 1960 w Kaiserslautern, a pochowany został w Mannheim.

KJ.

WĘGIEL (WĘGIEŁ) Władysław, por. OW. W 1948 pracował w komp. 4506 we Frankfurcie-Höchst. W 1948 wyemigrował do USA i zamieszkał w Indian Orchard (Springfield) w stanie Massachusetts. Współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami”.

Wzmianki w „OW”.

WĘGŁOWSKI Bolesław Leon, ur. 7 I 1906, por. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 24 pp w Suwałkach. Walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 125) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Bezpośrednio po wyzwoleniu był młodszym oficerem obozowej kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W październiku 1949 wyemigrował do Australii. Zmarł 29 VII 1976 w Southport w stanie Queensland.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Awanse oficerskie*, s. 562/55; Straty; FS; https://www.immigrant-ships.net/v6/1900v6/manhattan19380116/oxfordshire19491123_02.html; <https://www.findagrave.com/memorial/135096974/boleslaw-leon-weglowski>.

WĘGRZYNIAK Stanisław, ur. 18 V 1911, mgr, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 2 psp w Sanoku, w którego szeregach walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15603). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby osiedlił się w Wielkiej Brytanii. Zmarł w listopadzie 1993 w Bangor (Walia).

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 191/1300; Straty (tu także: przydział wojskowy: 2psp/2 pp Sambor); FS.

WICHEREK Alfons, ur. 14 IX 1911 w Bydgoszczy, syn Antoniego i Anny, por. piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. funkc. (1 IV 1946); absolwent Gimnazjum Humanistycznego w Bydgoszczy, Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie i Centralnego Instytutu Wychowania Fizycznego w Warszawie, czynny sportowiec. W 1935 uzyskał tytuł najwszechstronniejszego sportowca

Pomorza. Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w 2 komp. 35 pp w Brześciu nad Bugiem, którym dowodził także podczas kampanii wrześniowej. Został ciężko ranny i 8 IX 1939 dostał się do niewoli. Wojnę spędził w obozach jenieckich, m.in. w Stalagu X B Sandbostel oraz oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 468) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliła go armia amerykańska. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Był organizatorem i d-cą wartowniczej Szkoły Kierowców i Mechaników Samochodowych w Rockenbergu (1946-1947). 27 X 1947 wrócił do kraju i zamieszkał w Radomiu. Pracował jako inspektor sportu, nauczyciel wychowania fizycznego i przysposobienia wojskowego oraz trener radomskich drużyn sportowych. Zmarł 16 XI 1981 w Radomiu. Odznaczenia (m.in.): VM, Krzyż Kawalerski Orderu Odrodzenia Polski, Medal „Za udział w wojnie obronnej 1939”; ZKZ, Medal KEN (dwukrotnie).

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 504/106; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://radom.wyborcza.pl/radom/1,48201,188255.html>.

WICHŁACZ Józef, ur. 22 II 1917 w Oberhausen w Nadrenii, podoficer WP, kpt. OW. Ukończył gimnazjum w Gostyniu (matura 1937). Do wybuchu wojny był urzędnikiem pocztowym. Po kampanii wrześniowej przebywał w niewoli sowieckiej, a po wymianie jeńców w Stalagu XIII A Bad Sulzbach (nr jeniecki 22261). Został przeniesiony na status cywilny i był robotnikiem przymusowym. Po odzyskaniu wolności służył w OW. Na początku lat 50. był d-cą szwadronu 7316 im. Stefana Batorego w Oberpfaffenhofen w Bawarii, następnie d-cą komp. 4023 w Mannheim i Mannheim-Neuostheim (1953-1954) oraz komp. 4080 w Karlsruhe (1955-1958). Zmarł w 1985 w Karlsruhe i został pochowany na tamtejszym Cmentarzu Głównym.

Wzmianki w „OW”; Wolak, s. 299 (tu: Wichlarz Józef); Straty; FS; <http://stowarzyszenie.logosyn.pl/index.php/wspomnienia/zachowac-w-pamieci?start=99>.

WICHROWSKI Marian, ur. 2 I 1908 w Zgierzu, syn Franciszka, brat → Mieczysław, ppor. rez. kaw. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 3 psk w Wołkowysku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32716). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Szybko zrezygnował ze służby ze względu na gruźlicę płuc i przed 8 VIII 1945 wrócił do Murnau, a następnie do kraju, jednym z pierwszych transportów repatriacyjnych.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 79/184; Straty; WBH.

WICHROWSKI Mieczysław Stanisław, ur. 23 III 1905 w Zgierzu, syn Franciszka, brat → Mariana, teletechnik, ppor. rez. art. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 pac w Modlinie; absolwent gimnazjum realnego (matura 1927),

Państwowej Szkoły Teletechnicznej w Warszawie (1929-1931) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1927/28); deklarował znajomość j. francuskiego. W latach 1929-1939 był kierownikiem nadzoru teletechnicznego w Rawie Mazowieckiej, Kole i Legionowie. Podczas kampanii wrześniowej do jego obowiązków należało utrzymanie łączności telefonicznej w Legionowie i Zegrzu. 1 IX 1943 został aresztowany w Warszawie „pod zarzutem należenia do PPR” i po pobycie na Pawiaku był więźniem KL Auschwitz, od 23 I 1944 KL Gusen (nr obozowy 45303), następnie KL Mauthausen-Ebensee. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, ale szybko zrezygnował i już 8 VIII 1945 wrócił do Niemiec. W grudniu 1946 wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 151/359, 644; Straty; WBH; https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_6466.pdf.

WICZUK Jarosław „Rosowski”, ur. 21 X 1902 w Rososzy pow. Ryki, ppor. rez. kaw., buchalter, absolwent szkoły średniej, Szkoły Podchorążych Piechoty w Bydgoszczy (1922) i Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1923); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 16 V 1946 był d-cą plutonu w komp. 4020. Zmarł w Białej Podlaskiej.

ABS-Rejestr, s. 10152.

WIDLICA Marian, ur. 5 IX 1913 w Warszawie, syn Stanisława i Zofii, chemik, ppor. rez. art. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 18 pał w Ostrowi Mazowieckiej. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 1 dywizjonie tego pułku. 13 IX 1939 został ranny w lesie pod Łętownią i dostał się do niewoli. Wojnę spędził w oflagach II D Gross Born, X A Itzehoe (nr jeniecki 572), X C Lubeka, VIII B Silberberg i XVIII B Wolfsberg. Od 20 VI 1945 służył w OW we Francji, m.in. był d-cą plutonu polskiej MCL Co „K”. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 7 VIII 1989 w Warszawie.

Roster; *Awanse oficerskie*, s. 209/138; Straty; Nekrologi warszawskie.

WIECZOREK Kazimierz „Zagajny”, ur. 8 II 1917 w Słomowie pow. Oborniki, syn Władysława i Franciszki, nauczyciel, ppor. rez. piech., ukończył seminarium nauczycielskie, dwa semestry architektury na PWSI i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 57 pp w Poznaniu (1936/37); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Po wojnie został komendantem milicji, w czerwcu 1945 komendantem placówki WSGO „Warta” Poznań-Wilda. Jesienią 1945 przedostał się do brytyjskiej strefy okupacyjnej, a pod koniec grudnia 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 4 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4100 Konfederacji Barskiej im. Generała K. Pułaskiego w Norymberdze. W kwietniu

1947 ujawnił się w warszawskiej PMW we Frankfurcie nad Menem i wrócił do kraju. Mieszkał w Zakopanem i Gorzowie Wielkopolskim.

Rozkazy 1946 nr 4, 9, 10; ABS-Rejestr, s. 3744; <https://listawykletych.pl/katalog/wieczorek-kazimierz-2/>.

WIECZORKIEWICZ Józef, ur. 15 I 1897 w Łasku, księgowy, ppor. rez. piech. (19 III 1921); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). W latach 1917-1918 był żołnierzem jazdy Jaworskiego na Ukrainie, a następnie walczył w wojnie polsko-bolszewickiej. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i 21 XI 1945 objął dowództwo I plutonu w komp. 4010 w Monachium. 15 I 1946 przeniesiono go do OZB, a 1 II 1946 został zwolniony ze służby na własną prośbę. Po opuszczeniu OW był sekretarzem Komisji Organizacyjnej Zjednoczenia Polskiego w Bawarii. Zmarł 13 III 1951 w Monachium. Pochowano go na cmentarzu Westfriedhof w Monachium. Odznaczenia: VM, KW (dwukrotnie), Croix de Guerre.

ABS-Rejestr, s. 130 (tu: ur. w Starym Rokicinie-Łasku); *Rozkazy 1944* nr 390, 395; *Rozkazy 1946* nr 12, 27; „Nasza Emigracja” 1951, nr 11, s. 6; „OW” 1951, nr 38, s. 4.

WIEDEŃSKI Wacław „Biały”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **BIAŁY** Wacław, ur. 15 X 1921 w Warszawie, syn Marii, kierowca, ppor. rez. piech. 21 I 1941 został aresztowany w Warszawie i wysłany do KL Flossenbürg (23 I 1941 – 4 II 1942, nr obozowy 2974). Po zwolnieniu z obozu wrócił do Warszawy. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 27 II 1946 był d-cą plutonu w komp. 4003 w Monachium, 2 III 1946 zmienił nazwisko na Biały Wacław. 1 VI 1946 został zwolniony z Brygady i ze służby.

ABS-Rejestr, s. 10062 (tu: Wieliński, w 1944 ukończył konspiracyjną szkołę podchorążych AK); *Rozkazy 1946* nr 49, 52; Straty; https://collections.arolsen-archives.org/en/archive/1-1-8-3_01010803-128-394.

WIELAWSKI Józef, kpt. OW, lekarz, Był oficerem w obozie Mannheim-Käfertal, a od 1 II 1946 lekarzem sekcji łącznikowej przy 198 LSC Mannheim.

Assignment46 (tu: Wielowiejski).

Być może był to **WIELAWSKI** Józef, ur. 25 II 1905 w Krakowie, który po wojnie wyemigrował do USA i tam zmarł w czerwcu 1968.

FS.

WIERCIŃSKI Stanisław, ur. 6 VII 1901 w Wichorowie pow. Płońsk, syn Stanisława, inżynier, por. rez. art. (19 III 1939) z przydziałem mobilizacyjnym do 8 pal w Płocku, kpt. funk. (1946), absolwent gimnazjum (matura 1920) i SGGW (dyplom 1930), specjalista z zakresu gleboznawstwa. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 8 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau

(nr jeniecki 250). Po wyzwoleniu służył w OW we Francji, m.in. wchodził do komendy obozu OW „Sikorski”. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Awans46; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 654/229; Straty; WBH.

WIERNICKI Marcei, ur. 16 I 1903 w Gołonogu (Dąbrowie Górniczej), syn Stanisława, por. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem do 4 pp Leg. w Kielcach, w którego szeregach walczył podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1228). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 7 VII 1971 w Kielcach i został pochowany na starym cmentarzu parafialnym.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 542/101; Straty; WBH (tu: Marcel, kpt.); <https://kielce.grobonet.com/grobonet/start.php?id=detale&idg=114447>.

WIERZBA Jan, por. OW. W 1948 był oficerem w komp. pracy we Frankfurcie-Zeilsheim i współpracownikiem „Ostatnich Wiadomości”.

Wzmianki w „OW”.

WIERZBICKI, por. OW. We wrześniu 1947 był oficerem w komp. 4094 w Dachau. Nazywano go „ojcem kompanii”. Zorganizował kompanijny kurs kierowców.

Wzmianka w „OW”.

WIERZBICKI Bogdan Julian, ur. 6 VI 1905, inżynier, ppor. rez. sap. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 8 Batalionu Saperów, z którym brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16421). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Wrócił do kraju. Zmarł 22 I 1969 w Kcyni i został pochowany na nowym cmentarzu parafialnym.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 172/183, 685; *Powstańcy wielkopolscy. Biogramy uczestników Powstania Wielkopolskiego 1918-1919*, t. XV, s. 189; Straty; http://wyszukiwarka.pochowanych.pl/kcynianowcy/WierzbickiBogdan_953784.

WIERZBICKI Czesław Apolinary, ur. 23 VIII 1910 we Lwowie, syn Michała, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 22 pp w Siedlcach. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 1513) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. W maju 1946 był oficerem w komp. 4023 w Regensburgu. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 188/975; *Przegląd pracy*; Straty; WBH.

WIERZBICKI Kazimierz Aleksander „Trzask”, ur. 3 III 1917 w Warszawie, syn Czesława i Jadwigi z Laskowskich, ppor. piech. AK. W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ-AK (batalion „Kiliński”). Podczas powstania warszawskiego walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102059) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 31 VIII 1961.

Lista imienna; Straty; WBH; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/kazimierz-wierzbicki,48383.html>.

WIERZBICKI Kazimierz Stanisław, ur. 1914, inżynier budownictwa lądowego, sierż. pchor. WP. Brał udział w kampanii wrześniowej, był członkiem francuskiego ruchu oporu. Był więziony w KL Dachau. Po wyzwoleniu przebywał w POW Langwasser, od 21 XI 1945 był d-cą plutonu w sformowanej tam i skierowanej do Dachau komp. 4028. Po zakończeniu służby wyemigrował we wrześniu 1949 do Australii. W 1958 uzyskał obywatelstwo australijskie. Zmarł 13 XII 1970 w Melbourne i został pochowany w Laverton North (przedmieście Melbourne) na Altona Memorial Park.

Weisbach; FS; KJ; <https://trove.nla.gov.au/newspaper/article/240882142>.

WIERZBOWSKI Kazimierz, ur. 15 I 1910 w Kamieniu, syn Antoniego, technik, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 84 pp w Pińsku. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w komp. ckm tego pułku. Do niewoli dostał się 6 X 1939 pod Wolą Gułowską. Przebywał w oflagach IV C Col-ditz, od 22 V 1940 w II A Prenzlau (nr jeniecki 402), od 1 X 1944 w II E Neubrandenburg, następnie w II D Gross Born i pod koniec wojny w Lubece. Po uwolnieniu znalazł się w II Zgrupowaniu POW Lubeka, a na początku kwietnia 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Sporządził obszerną relację z przebiegu działań wojennych w 1939.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Awanse oficerskie*, s. 189/1039; Straty.

WIEWIÓRSKI Andrzej, ur. 5 IX 1914, ppor. rez. kaw. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 15 puł w Poznaniu. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 208/163.

WILCZEWSKI Bruno, ur. 12 IX 1910 w Gelsenkirchen (Niemcy), ksiądz, kpt., święcenia kapłańskie otrzymał 15 VI 1935. Do wybuchu wojny był wikarym w Chełmży. 1 X 1939 został aresztowany i osadzony w Forcie VII, a następnie był więziony w obozach koncentracyjnych Stutthof, Sachsenhausen i Dachau

(nr obozowy 22728). Pod koniec 1945 podjął pracę duszpasterską w obozie szkoleniowym OW Mannheim-Käfertal, od 1 II 1946 był kapelanem 198 LSC Mannheim. Wyemigrował do USA. Zmarł w czerwcu 1984 w Hiszpanii.

Assignment46; Straty; FS.

WILCZYŃSKI, ppor. OW. W 1946 był oficerem w komp. 4244 Obrońców Starówki w Mainz-Kastel. W listopadzie 1946 sędziował w piłkarskich rozgrywkach wartowniczych.

Wzmianka w „OW”.

WILCZYŃSKI Władysław „Dębowski”, ur. 10 XI 1914 w Suchedniowie pow. Kielce, urzędnik, ppor. rez. piech., ukończył szkołę średnią, dwa lata Szkoły Nauk Politycznych i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Łucku (1938/39). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 19 XI 1945 był d-cą plutonu w komp. 4009 w Monachium-Riem, a od 8 III 1946 w komp. 4011 w Kulmbach; 29 IV 1946 został awansowany do stopnia por. i mianowany zastępcą d-cy komp. 4104 w Norymberdze i Mannheim.

ABS-Rejestr, s. 117; *Rozkazy 1944* nr 378, 382, 283, 393; *Rozkazy 1946* nr 15, 100, 101.

WILEWSKI Franciszek „Trzaska”, ur. 1 III 1912 w Głuchowie pow. Skierniewice, agrotechnik, ppor. rez. kaw. (1 I 1936) z przydziałem do Komendy Rejonu PW Konnego 26 DP. Ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (1933/34). Od marca 1939 dowodził IV plutonem w kawalerii dywizyjnej 25 DP. Podczas kampanii wrześniowej 19 IX 1939 pod Młocinami, podczas próby przebicia się do Warszawy, został wzięty do niewoli. Wojnę spędził w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1160). Po wojnie został wysłany do 2 Korpusu, gdzie 11 VII 1945 przydzielono go do 4 ppanc, a 12 XII 1945 przeniesiono do kwatery głównej Korpusu. W lutym 1946 na własną prośbę wrócił do Murnau, a w marcu został przyjęty do pracy w kompaniach formowanych przez Brygadę Świętokrzyską. Od 15 III 1946 był d-cą plutonu w komp. 4007 w Karlsfeld. Po zakończeniu służby wyemigrował w sierpniu 1949 do Australii, gdzie używał nazwiska Trzaska-Wilewski. 2 VIII 1956 uzyskał obywatelstwo australijskie. Zmarł 16 III 2000 w Joondalup k. Perth w Australii Zachodniej i tam został pochowany na cmentarzu Pinnaroo Valley Memorial Park.

ABS-Rejestr, s. 10086; ABS-SO nr 4497; *Rozkazy 1946* nr 63; <https://www.findagrave.com/memorial/213269655/franciszek-wilewski>.

WILGA Bohdan, ur. 19 IV 1899 w Rosji, por. rez. kaw. (2 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 9 psk w Grajewie, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32521). Po wojnie był d-cą kompanii wartowniczej nr 9 w obozie

w Winzer; na przełomie lat 40. i 50. służył w szwadronie 7317 w Landsbergu nad Lechem, od maja 1955 był d-cą komp. 4080. Zmarł 17 VII 1971 w Karlsruhe.

Rocznik oficerski 1934, s. 121/73, 612; Wolak, s. 311; KJ; Straty.

WILIMCZYK Henryk „Marywil”, ur. 19 I 1907 w Szczuczynie pow. Grajewo, syn Lucjana i Anny z Kajdów, kupiec, por. AK. Brał udział w kampanii wrześniowej. Podczas okupacji był żołnierzem O. II KG AK, m.in. uczestniczył w opróżnianiu skrytek w mieszkaniu przy Spiskiej 14 dzień po aresztowaniu tam gen. „Grota”. W czasie powstania warszawskiego dowodził w Śródmieściu kilkudziesięcio-osobowym oddziałem żandarmerii. Po kapitulacji znalazł się w Stalagu X B Sandbostel (nr jeniecki 225427). Po wojnie podjął służbę w OW, był d-cą plutonu w komp. 4155 w Ludwigsburgu. 25 XI 1947 został zwolniony ze służby w związku z likwidacją kompanii. W sierpniu 1949 wyemigrował do São Paulo w Brazylii, a stąd po kilku latach do USA, gdzie był m.in. członkiem antykomunistycznego Komitetu Obywatelskiego przy Kongresie Polonii Amerykańskiej w Chicago. 21 VII 1964 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 3 XI 1989 w Chicago. Pochowano go na cmentarzu Maryhill.

Straty; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/henryk-wilimczyk,48621.html> (tu: zm. 3 V 1989); FS (fot., tu: ur. w Wykowie).

WILK Idzi, ur. 1 IX 1915 w Żernikach pow. Gliwice, syn Ignacego i Wiktorii z Pietrygów, urzędnik, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 73 pp w Katowicach. Ukończył Państwowe Męskie Zreformowane Gimnazjum Klasyczne w Katowicach (matura 1935) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Piechoty w 18 pp w Skierniewicach (1935/36). W latach 1937-1939 pracował w wydziale budżetowym Urzędu Wojewódzkiego Śląskiego. Podczas kampanii wrześniowej wchodził w skład kadry zapasowej 73 pp. Po dostaniu się do niewoli 1 X 1939 przy próbie przedostania się do Rumunii przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15934). 5 VII 1945 podjął pracę w OW; w styczniu 1946 był dobrze ocenianym oficerem komp. G-364 w Mannheim-Rheinau, 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funkc. 25 X 1946 zakończył służbę i trzy dni później wrócił do kraju. Zmarł 2 III 1992 w Kończycach. Pochowano go na cmentarzu parafii Bożego Ciała w Zabrze-Kończycach.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 247/3183; Strękowski, s. 36; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10009.pdf).

WILK Kazimierz, ur. 8 II 1916 w Nowym Targu, inżynier, oficer AK, adiutant Konfederacji Tatrzańskiej, ppor. czasu wojny, kpt. OW. Podczas okupacji był więziony w obozach koncentracyjnych, m.in. w Gross-Rosen, Flossenbürgu (nr obozowy 86033) i Dachau. Po wojnie był członkiem grupy inżynierskiej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy

amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu (1948). Po zakończeniu służby wyemigrował do USA, gdzie używał imienia Casimir. Obywatelstwo amerykańskie uzyskał 20 I 1959. Zmarł 11 XII 1996 w Skokie w aglomeracji Chicago.

„Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21; Straty; FS.

WILK Stanisław, ur. 31 III 1904, ppor. OW, w pierwszej połowie lat 50. był oficerem szwadronu 7315 przy lotnisku w Kindsbach w Nadrenii-Palatynacie.

Wolak, s. 304.

WILK Wawrzyniec, ur. 7 VIII 1897 w Lubeni pow. Rzeszów, kpt. art. sł. st. (19 III 1939), mjr OW (1 XII 1945), mjr funkc. (15 V 1946). W czasie I wojny światowej służył w armii austriackiej, od 1919 w WP. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Po ukończeniu szkoły podoficerskiej artylerii został podoficerem zawodowym. Ukończył klasę artyleryjską Szkoły Podchorążych dla Oficerów Zawodowych w Bydgoszczy (1927-1930); po promocji na stopień ppor. (15 VIII 1930) był młodszym oficerem baterii 11 pap w Stanisławowie, po awansie do stopnia por. (1 I 1933) służył w dywizjonie artylerii KOP „Czortków”, w którym pełnił m.in. funkcję oficera mobilizacyjnego (1937-1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą kolumny amunicyjnej 40 rezerwowego pal przydzielonego do 6 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15179). Po wojnie służył w OW. W latach 1945-1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą liczącej ponad 500 ludzi komp. 7563 w Mannheim-Neckarau. 1 II 1946 został oficerem łącznikowym przy 114 LSC w Ebersbach k. Stuttgartu, następnie był d-cą komp. 4094 w Mannheim-Sandhofen (1950-1951), od 1952 do 1956 oficerem oświatowym (kierownikiem nauczania powszechnego), a od 1 VII 1956 d-cą 6952 LSC w Mannheim-Schwetzingen. Zmarł 25 VII 1962 w Mannheim. Odznaczenia: SKZ.

Assignment46; *Awanse oficerskie*, s. 489/64; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; KJ; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=43&sub=691>.

WILKIEWICZ Władysław, ur. 3 VIII 1911, por. art. sł. st. (1 I 1936), kpt. OW. Do wybuchu wojny dowodził plutonem łączności w 9 pal w Siedlcach. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 1 baterii tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX C Molsdorf, II C Woldenberg (nr jeniecki 274) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 odjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Od 1948 był członkiem grupy inżynierskiej prowadzącej prace przygotowawcze przy budowie stałych cmentarzy żołnierzy

amerykańskich poległych we Francji, Belgii, Holandii i Luksemburgu. W maju 1951 został d-cą jednej z kompanii we Francji.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 371/51; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; „Nasza Gazetka” 1955, nr 6, s. 20-21; WBH.

WILSKI Jerzy Ludwik „Szczepan”, ur. 15 VIII 1918 w Sosnowcu pow. Będzin, plut. pchor. WP (1939), ppor. ZJ (1 I 1940), kpt. OW (1947), absolwent Gimnazjum Humanistycznego w Dąbrowie Górniczej (matura 1936) i słuchacz jednego roku prawa na UJP. Ukończył Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty 29 DP przy 76 pp w Grodnie (1937/38); deklarował znajomość j. czeskiego, niemieckiego i angielskiego (1946). W kampanii wrześniowej nie brał udziału. Od listopada 1939 był szefem łączności ZJ w Zagłębiu Dąbrowskim. 15 IV 1940 został aresztowany i do końca wojny był więziony w obozach koncentracyjnych Auschwitz i Gross-Rosen. 8 V 1945, przed nadejściem armii sowieckiej, zbiegł z podobozu Leitmeritz i przez Czechy dostał się do Niemiec. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. 13 III 1946 został wcielony do komp. 4087 w Bad Reichenhall w stopniu sierż. pchor. i mianowany d-cą drużyny. W czerwcu 1946 awansowano go na sierż. pchor. i mianowano zastępcą d-cy plutonu oraz szefem kompanii. Po ukończeniu kursu oficerskiego w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal został awansowany do stopnia ppor. (30 VII 1946) i mianowany d-cą plutonu. W następnych miesiącach był oficerem oświatowym w 157 LSC (październik 1946 – 10 V 1947) i w 156 LSC Reinheim (10 V – grudzień 1947). Jerzy Zawisza zapisał w opinii z 15 XII 1947, że był to „wzorowy oficer, doskonały wychowawca, dobry kolega oraz sprawiedliwy zwierzchnik”, „jeden z najwybitniejszych oficerów oświatowych kompanii wartowniczych”; od 28 I 1948 był d-cą plutonu w komp. 4082, w której służył do jesieni tego roku. Od 3 IV 1948 był inspektorem okręgu 200 (Frankfurt nad Menem) SZBS, obejmującego północno-zachodnią część amerykańskiej strefy okupacyjnej; był również organizatorem kręgów starszoharcerskich w kompaniach wartowniczych i współpracownikiem redakcji „Ostatnich Wiadomości” (1947-1949). 12 X 1948 wyjechał do Francji i osiadł w Les Ancizes-Comps w departamencie Puy-de-Dôme, następnie mieszkał w Saint-Georges-de-Mons w tym samym departamencie; należał do grona aktywnych działaczy „Ogniwa” i ZHP we Francji. W marcu 1957 został awansowany przez sztab Naczelnego Wodza do stopnia ppor. ze starszeństwem z 1 I 1946. Awansu nie przyjął.

ZE nr 168, ABS-9; ABS-5, KW BS nr 168; ABS-SO nr 3540; Akta weryfikacyjne, ABS-116; „Ogniwo”.

WINTER Bronisław, ur. 1916, ppor. rez. kaw. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 8 psk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu Murnau VII A (nr jeniecki 32009). Latem 1945 podjął pracę w POW Langwasser, od 26 XI 1945 był d-cą plutonu w zorganizowanej tam komp. 4025, a następnie d-cą oddziału

wydzielonego z komp. 4025 w Lenggries k. Bad Tölz w Bawarii. W 1946 wrócił do kraju.

„Pismo Żołnierza” 1945, nr 31, s. 16; Weisbach; Straty.

WINTER Ryszard, ur. 16 X 1918 w Tulczynie Podolskim, por. rez. broni pancernej, absolwent studiów technicznych (inżynier-mechanik) i Szkoły Podchorążych Broni Pancernej w Modlinie (1937/38); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Od 2 IV 1946 przebywał w obozie byłych jeńców wojennych w Winzer; od 29 V 1946 był zastępcą d-cy komp. 4093. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. Zmarł 22 X 1996 w Moradze w stanie Kalifornia.

ABS-Rejestr, s. 10155; FS.

WIŚNIEWSKI Marian „Ramult”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **RAMULT** Marian lub **RAMULT-WIŚNIEWSKI** Marian, ur. 7 VII 1909 w Marcewku pow. Słupca, absolwent średniej szkoły handlowej, słuchacz polonistyki, prawa i ekonomii na Uniwersytecie Warszawskim; deklarował znajomość j. francuskiego i niemieckiego (1946). Był działaczem harcerskim w Janowcu, Gnieźnie i Warszawie. Podczas kampanii wrześniowej był podoficerem, dostał się do niewoli sowieckiej i został umieszczony w obozie w Szepietówce na Ukrainie. Po ucieczce był żołnierzem ZWZ-AK; ukończył konspiracyjną szkołę podchorążych (1943); 20 VIII 1943 został aresztowany i po pobycie w więzieniu w Inowrocławiu wysłano go do KL Mauthausen. 5 V 1945 został uwolniony przez wojska amerykańskie i latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 19 VI 1945 przydzielono go do III Baonu w stopniu sierż. pchor.; zmienił nazwisko na Ramult. Od 23 II 1946, po awansie na st. sierż. pchor., był p.o. d-cą VI plutonu komp. 4012; 18 III 1946 został mianowany ppor. piech. czasu wojny i dowódcą plutonu. Zginął 28 VII 1946 pod gruzami baraku, który zawalił się podczas burzy. Został pochowany na cmentarzu w Monachium.

ABS-Rejestr, s. 10098 (tu: ur. 7 IV 1909); *Rozkazy 1944* nr 271, 320; *Rozkazy 1946* nr 46, 65; „Słowo Polskie” (Monachium-Freimann) 1946, nr 32, s. 12 (tu: ur. 7 VII 1909).

WIŚNIEWSKI Michał „Michel”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **MICHEL** Leopold „Orkan”, ur. 29 IX 1916 we Lwowie, księgowy, ppor., absolwent szkoły średniej i kursu podchorążych w Tarnopolu (1935/36). W czasie okupacji był więźniem KL Flossenbürg (nr obozowy 88714). Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; w czerwcu 1945 uczestniczył w wyprawie do kraju mającej na celu sprowadzenie na Zachód rodzin oficerów Brygady; 5 VII 1945 przydzielono go do IV Baonu, a po reorganizacji z 18 VIII 1945 został d-cą plutonu w komp. kpt. „Gustawa”. 21 IX 1945 został d-cą II plutonu w komp. 4003 w Monachium, a od 1 VI 1946 był d-cą plutonu w komp. 4082 w Dachau.

ABS-Rejestr, s. 30; *Rozkazy 1944* nr 283, 303, 318rs, 321, 329, 337, 341, 345d, 359; Straty.

WIŚNIEWSKI Mieczysław, ur. 14 XI 1913 w Szymborzu k. Inowrocławia, syn Franciszka i Marianny, urzędnik bankowy, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 59 pp w Inowrocławiu, w którym służył podczas kampanii wrześniowej; ukończył koedukacyjne Liceum Handlowe w Bydgoszczy (matura 1932) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty w 67 pp w Brodnicy (1934/1935); deklarował znajomość j. angielskiego (1945). W latach 1932-1939 pracował w Komunalnej Kasie Oszczędności w Inowrocławiu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 59 pp. Po dostaniu się do niewoli 20 IX 1939 przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 941). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, ale już 20 IX 1945 wrócił do Niemiec, a 28 VIII 1946 do kraju. Po powrocie podjął pracę w Banku Gospodarstwa Spółdzielczego w Inowrocławiu.

Lista imienna; Straty; *Awanse oficerskie*, s. 203/2652; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12179.pdf).

WIŚNIEWSKI Zdzisław Kazimierz, ur. 14 XII 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 33 pp w Łomży, z którym wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32575). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 159/2752; Straty.

WITAK Czesław, ur. 1 VIII 1909 w Garwolinie, por. sap. sł. st. (19 III 1937), kpt. OW. Podczas kampanii wrześniowej był zastępcą oficera mobilizacyjnego Batalionu Silnikowego w Modlinie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 573) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliła go armia amerykańska. Po wojnie wchodził w skład obozowej ekipy technicznej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; w sierpniu 1949 był d-cą szkoły kierowców (Transportation Training School) przy komp. 4032 w Hammelburgu, następnie d-cą komp. 4092 „Alabama” w Monachium (1949-1950) i Unterpfaffenhofen (1950), oficerem sekcji łącznikowej przy 6950 LSC (1955) Kaiserslautern i d-cą komp. 4200 i 4006 w Kirchheimbolanden w Nadrenii-Palatynacie (1963-1973). Zmarł 7 VII 1973 w Alzey w Nadrenii-Palatynacie.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 413/4; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; KJ.

WITESKA Jerzy, ppor. W styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w batalionie 7555 w Mannheim-Rheinau.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

WITULSKI Kazimierz, ur. 19 III 1907 w Pruszkowie, syn Kazimierza, mgr praw, ppor. rez. piech. (1 I 1934) z przydziałem mobilizacyjnym do 21 pp w Warszawie, w którego szeregach walczył podczas kampanii wrześniowej. Ukończył Państwowe Gimnazjum Humanistyczne w Tczewie (matura 1927) i Wydział Prawa UJP w Warszawie (1931) oraz przeszkolenie w Batalionie Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 5 w Krakowie (1931/32); deklarował znajomość j. francuskiego i niemieckiego (1947). Przed wybuchem wojny pracował jako sędzia grodzki w Wejherowie. Podczas kampanii wrześniowej uczestniczył w obronie Warszawy (1-28 IX 1939) jako adiutant d-cy odcinka południowego i d-ca plutonu ckm. Po dostaniu się do niewoli 28 IX 1939 przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 1379) i VII A Murnau. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Zrezygnował z pracy przed 8 VIII 1945 i wrócił do Murnau, a następnie został zatrudniony w polskiej spółdzielni „Praca” w Ingolstadt. W grudniu 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Gdyni. Zmarł w Gdyni 20 IX 2020 i pochowany został na cmentarzu Witomińskim. Odznaczenia: KW (27 IX 1939).

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 72/2932; *Batalion podchorążych*, s. 63; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_12168.pdf).

WITWICKI Edmund, żołnierz zawodowy, płk OW. Pracę w kompaniach wartowniczych rozpoczął 1 VI 1945. W latach 50. był kolejno d-cą komp. 4200 w Kaiserslautern (1950), 4006 w Pirmasens (1952-1954) i 4010 w Landsbergu nad Lechem (1954-1956). 6 VI 1956 objął dowództwo 6954 LSC Verdun. 4 III 1959 jego jednostka otrzymała dyplom „Commendation for Merit” za doskonałe wyniki w pracy i wzorowe zachowanie członków. 4 IX 1963 został szefem Głównej Sekcji Łącznikowej (Polish Liaison Director przy USAREUR) w Heidelbergu.

Wzmianki w „OW”.

WŁADYKO Tadeusz, kpt. W październiku 1947 był zastępcą komendanta obozu dla zwalnianych wartowników w Göppingen.

WŁODARKIEWICZ Edmund, ur. 27 X 1902 w Gołańczy pow. Wągrowiec, syn Franciszka, ppor. rez. art. (1 I 1929) z przydziałem mobilizacyjnym najpierw do 17 pal w Gnieźnie, a następnie do 25 pal w Kaliszu. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą kolumny taborowej 25 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 720). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 145/117, 629; Straty; WBH.

WŁODARSKI Fidelis Teofil, ur. 6 II 1896 w Ostrowach k. Kutna, ppłk piech. sł. st. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem sztabu Górnośląskiej Brygady ON. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim; po wojnie służył w OW; w grudniu 1955 był oficerem w komp. 4092, w czerwcu 1957 d-cą Plutonu Wydzielonego w komp. 4095 w Sampigny. Zmarł 16 X 1969 w Esslingen am Neckar w Badenii-Wirtembergii. Odznaczenia: VM, KW (czterokrotnie), ZKZ, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości.

Awanse oficerskie, s. 470/12; *Rocznik oficerski 1939*; wzmianki w „OW”; KJ; https://pl.wikipedia.org/wiki/Fidelis_Włodarski.

WŁODEK Zdzisław Kazimierz, ur. 30 IV 1911 w Śląskiej Ostrawie na Morawach, syn Bolesława, urzędnik skarbowy, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 73 pp w Katowicach, w którym podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem 1 komp. 20 IX 1939 pod Tomaszowem Lubelskim został ranny. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie przejściowym w Bochni, następnie w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 463) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna stwierdziła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 114/2500; Straty; WBH.

WODNIAK Apolinary, ur. 18 VII 1903 w Starachowicach, syn Józefa, technik-mechanik, ppor. rez. art. (1 I 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 1 pal Leg. w Wilnie, w którym służył podczas kampanii wrześniowej, por. OW. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II E Neubrandenburg, II B Arnswalde, II C Woldenberg (nr jeniecki 950) i po ewakuacji w Lubece. 16 IV 1946 wyjechał ze Zgrupowania XVI do pracy w OW; w latach 1947-1948 był zastępcą d-cy komp. 4233 w Mannheim-Schönau.

Wykaz; *Rocznik oficerski 1934*, s. 148/164, 613; wzmianki w „OW”; *Informator* (tu: Jan Apolinary).

WOHLFARTH Edward Ludwik „Chomik”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **CHOMIK** Edward, **CHOMIK** Tadeusz, ur. 27 X 1914 w Warszawie, syn Edwarda i Marii z Hellmanów, por. NSZ i OW (24 XII 1945), absolwent Akademii Nauk Politycznych (Instytut Wschodni) i Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Łucku (1935/36), orientalista; deklarował znajomość j. angielskiego, japońskiego, rosyjskiego i niemieckiego (1946). W czasie okupacji był żołnierzem ZWZ, członkiem redakcji konspiracyjnego pisma Stronnictwa

Demokratycznego „Dzień”. 9 IX 1941 został aresztowany i osadzony na Pawia-ku, 17 I 1943 wysłano go do KL Majdanek (nr obozowy 3910), a pod koniec wojny do KL Gross-Rosen. 26 V 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej, od 7 VI 1945 był kwatermistrzem I Baonu, od 23 VI 1945 oficerem żywnościowym Brygady, po reorganizacji z 17 VIII 1945 oficerem kwatermistrzostwa Brygady, od 21 IX 1945 d-cą VI plutonu w komp. 4004, od 25 X 1945 tłumaczem w do-wództwie Brygady, od 31 X 1945 oficerem łącznikowym przy dowództwie ar-mii amerykańskiej w Fürth, od 15 VI 1945 adiutantem 192 LSC Erlangen, a od 24 VI 1947 oficerem polskiej sekcji łącznikowej przy 7 LSA. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Opublikował swą relację w pracy zbiorowej *Wspomnienia więźniów Pawiaka* (Warszawa 1964), a pod jego redakcją ukazały się także *Wspomnienia byłych żołnierzy Armii Krajowej zamieszkałych w Austra-lii* (1984). Zmarł 29 XI 1998 w Matraville w Nowej Południowej Walii i tam został pochowany na cmentarzu rzymskokatolickim.

ABS-20; ABS-Rejestr, s. 1954; *Rozkazy* 1944 nr 250, 261, 275, 318rs, 321, 345d, 371, 376, 422, 423; *Rozkazy* 1946 nr 28, 83d, 101d; Straty; FS.

WOJCIECHOWSKI Jan, por. W latach 1945-1946 był oficerem w komp. 4925 w Gennevilliers we Francji. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista wyjeżdżających.

Być może był to **WOJCIECHOWSKI** Jan Józef, ur. 14 IV 1908, por. rez. sap. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do Centrum Wyszkożenia Saperów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 578) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Bezpośrednio po uwolnieniu pracował w obozowej ekipie technicznej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej.

Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 568/403; Straty.

WOJCIECHOWSKI Maksymilian, plut. pchor. WP, ppor. funkc. (4 V 1946), por. OW. W 1947 lub 1948 wyemigrował do Kanady, skąd nadsyłał korespon-dencje do „Ostatnich Wiadomości”.

„OW” 1948.

Być może był to **WOJCIECHOWSKI** Maksymilian, ur. 5 VI 1919 w Elblągu, syn Maksymiliana, pchor. Po dostaniu się do niewoli 18 IX 1939 pod Łowem prze-bywał w stalagach IV B Mühlberg (nr jeniecki 296411) i od 26 IX 1944 w IV D Torgau.

Straty.

WOJCIECHOWSKI Marian „Wojciech”, „Wojmar Jan”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **WOJMAR** Marian, ur. 25 IV 1914 w Połańcu pow. Staszów, syn Jana i Marianny z Głogowskich, ppor. kaw. sł. st. (1 IX 1939), absolwent gimnazjum w Busku-Zdroju (matura 1934), Wydziału Spółdzielczego Szkoły Głównej Handlowej w Warszawie (magisterium 1937) oraz Szkoły Podchorążych Rezerwy Kawalerii w Grudziądzu (plut. pchor. 1938). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu 21 puł, uczestniczył w bitwie pod Mokrą; uniknął niewoli i zaangażował się w działalność konspiracyjną; był żołnierzem Organizacji „Racławice”, a następnie żołnierzem AK. 24 IV 1942 został aresztowany w Piotrkowie Trybunalskim i po śledztwie skierowany do KL Auschwitz (nr obozowy 50333), a następnie do KL Gross-Rosen (1943), KL Flossenbürg (nr obozowy 88728) i KL Leitmeritz. 5 V 1945 zbiegł z transportu ewakuacyjnego. Od wiosny 1945 przebywał w obozie wojskowym w Winzer; był d-cą plutonu w komp. 4232 w Winzer, Bad Aibling, Mannheim i Buttelborn. Należał do grona założycieli i organizatorów ruchu spółdzielczego w kompaniach wartowniczych (1947), był członkiem zarządu Spółdzielni „Dobrobyt Wartownika” i jako jej przedstawiciel prowadził zajęcia w szkole społecznej YMCA (13-20 VII 1947 w Mannheim-Luisenpark). W kwietniu 1947, w związku z rozwiązaniem kompanii, został zwolniony ze służby i rozpoczął pracę jako oficer łącznikowy Zjednoczenia Polskiego dla amerykańskiej strefy okupacyjnej przy głównej kwaterze IRO w Bad Kissingen; był także członkiem zarządu Koła AK grupującego osoby z amerykańskiej strefy okupacyjnej Niemiec (1949). Po zakończeniu działalności wyemigrował 15 V 1956 do USA. Mieszkał w Toledo w stanie Ohio, gdzie był m.in. współwłaścicielem i wydawcą tygodnika „Ameryka Echo”, komendantem placówki 74 SWAP Toledo, założycielem Koła Polskich Imigrantów oraz wiceprezesem i prezesem Kongresu Polonii Amerykańskiej w Toledo. Zmarł 5 VI 2011 w Las Vegas w stanie Nevada. Pochowano go w Toledo na Mount Carmel Cemetery. Odznaczenia (m.in.): ZKZ, Medal „Za udział w wojnie obronnej 1939”, Krzyż Armii Krajowej, Krzyż Oświęcimski.

Wzmianki w „OW”; Straty; FS; http://www.21pun.org/index_aktualnosci_det.php?aktual=24.

WOJCIECHOWSKI Piotr, ur. 7 VI 1909 w Górze Puławskiej pow. Puławy, syn Michała, ppor. rez. sap. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 2 Baonu Saperów w Puławach; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej służył w 26 Batalionie Saperów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 450). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji; od sierpnia 1945 był d-cą plutonu 7615 LSCo. 15 VII 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 128/19; Straty; WBH (tu: ur. w Górze Puławskiej).

WOJDAK Józef „Onufry Zagłoba”, ur. 11 II 1915 w Głodowie Wielkim pow. Pułtusk (obecnie Nowy Dwór Mazowiecki), ppor. piech. sł. st., absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1936-1939); deklarował znajomość j. niemieckiego, francuskiego i słabą rosyjskiego (1946). Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI A Osterode (nr jeniecki 28249) i II D Gross-Born. Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 8 I 1946 był d-cą plutonu w komp. 4000. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. 29 XI 1955 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 23 XI 1971 w Warren w stanie Michigan.

ABS-Rejestr, s. 3751; *Rozkazy 1946* nr 6; FS.

WOJDYŁO Jan, por. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. 17 XII 45 rozpoczął służbę w OW w Mannheim-Käfertal.

Straty.

WOJNAR Marian, por. OW. Jesienią 1947 przebywał w obozie DP, skąd nadesłał list do „Ostatnich Wiadomości”.

Być może był to **WOJNAR** Marian, ur. 7 VI 1913 w Kolbuszowej. Brał udział w kampanii wrześniowej. 1 X 1939 dostał się do niewoli i przebywał w obozie jenieckim, 1 XI 1940 został przeniesiony na status cywilny i skierowany do pracy w Ettmannsdorf, gdzie pozostawał do maja 1945. Zmarł 30 IX 1991.

Straty.

WOJNOWSKI Julian „Julek”, ur. 8 I 1913 na Suwalszczyźnie, syn Mikołaja i Emilii z Wolińskich, strażnik więzienny, ppor. rez. art. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 9 pal w Siedlcach. Ukończył szkołę średnią i kurs w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1932/33); deklarował znajomość j. francuskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej dowodził I plutonem I dywizjonu 9 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 198) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. W styczniu 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej i 23 I 1946 został wyznaczony na d-cę plutonu w komp. 4101, ale już następnego dnia udał się na kilkunastodniowy urlop, z którego nie powrócił. 27 II 1946 zwolniono go formalnie z I Grupy Kompanii Wartowniczych. W marcu 1953 wyemigrował do USA. 5 V 1953 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 6 VI 2004 w Chicago w stanie Illinois i został pochowany na cmentarzu Maryhill.

Dössel; ABS-Rejestr, s. 10008 (tu: ur. w Cegielni pow. Suwałki); *Rozkazy 1946* nr 19, 20, 22, 42, 43, 49; *Awanse oficerskie*, s. 125/279 (tu: Wojnowski Julian); Straty; FS (tu: Julian Wojnowski).

WOJTAŁA Zygmunt, ur. 27 VIII 1926 w Borkach, oficer OW. W czasie okupacji został wywieziony do Rzeszy. Po wojnie podjął służbę w OW, w których dosłużył się stopnia oficerskiego. Przez wiele lat pracował w 4104 LSCo. Zmarł 10 IX 1978 w Pirmasens w Nadrenii-Palatynacie.

Straty; KJ.

WOJTASIK Zygmunt „Zygmunt”, „Kulawy”, w czasie okupacji **JODŁOWSKI** Zygmunt, podczas służby w kompaniach wartowniczych **WOJTASIK-JODŁOWSKI** Zygmunt, ur. 2 IV 1921 w Brzozowicy pow. Będzin, syn Leona i Anny z Posajdów, ppor. AK (4 X 1944), fotograf, absolwent Gimnazjum Handlowego w Zawierciu (mała matura 1938) i konspiracyjnej szkoły podchorążych NSZ (1943). Brał udział w powstaniu warszawskim. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 102144). W połowie czerwca 1945 wyjechał do 2 Korpusu, gdzie ukończył kurs dowódców kompanii przy 3 Dywizji Strzelców Karpackich. Po powrocie do Niemiec w lutym 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Kolejno był d-cą plutonu w komp. 4086 (od 15 III 1946), 4083 (od 8 IV 1946) i 4011 w Dachau (1 VI 1946 – 30 IV 1947). 12 III 1946 Naczelny Wódz odrzucił jego wniosek o zatwierdzenie stopnia ppor., gdyż Komisja Weryfikacyjna 2 Korpusu uznała, że nie jest on przekonująco uzasadniony. Główna Komisja Weryfikacyjna AK zwerifikowała go w stopniu kpr. pchor. W maju 1947 wrócił do kraju i zamieszkał w Wałbrzychu, gdzie zmarł 10 V 1990. Odznaczenia: KW (1 X 1944).

ABS-Rejestr, s. 10070 (tu: Wojtasik Zygmunt „Jodłowski”, ukończył szkołę podchorążych NSZ); Straty (tu: Jodłowski Zygmunt, ur. 2 IV 1920 w Wilnie); WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_773.pdf, tu: Wojtasik-Jodłowski Zygmunt, żołnierz AK); <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/zygmunt-jodlowski,18951.html> (fot., tu: Jodłowski Zygmunt, kpr. pchor.).

WOJTAŚ Władysław „Melewski”, ur. 26 VIII 1908 w Dołobowie pow. Rudki, syn Jana, hydrotechnik, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 53 pp w Stryju. Ukończył gimnazjum o profilu matematyczno-przyrodniczym w Stryju (matura 1928) i trzy lata studiów na Wydziale Inżynierii Lądowej i Wodnej na Politechnice Lwowskiej oraz Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 48 pp w Stanisławowie (1932/33); deklarował znajomość j. rosyjskiego, niemieckiego i słabą angielskiego (1946). Przed wybuchem wojny pracował w referacie melioracyjnym Starostwa Powiatowego Lwowskiego. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem 53 pp. Po dostaniu się do niewoli 17 IX 1939 w Lelechowce przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16858). Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 17 IV 1946 został przydzielony do ośrodka Fürstenfeldbruck, następnie mianowany d-cą plutonu w komp. 4083. Po rezygnacji ze służby przebywał w OPO Ingolstadt i obozie DP w Lauf. W grudniu 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Sandomierzu.

ABS-Rejestr, s. 10126; *Awanse oficerskie*, s. 155/2262; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11960.pdf, tu: brak wzmianki o OW).

WOJTKIEWICZ Mieczysław, ur. 6 XI 1918 w Krowicy pow. Tarnopol, pchor. WP, ppor. piech. (18 I 1946). Ukończył szkołę średnią i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 54 pp w Tarnopolu (1937/38); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). 15 XI 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej; 31 XI 1945 przydzielono go do komp. 4013 w stopniu kpr. pchor.; po ukończeniu tygodniowego (11-18 I 1946) kursu dla podchorążych z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI awansowano go 18 I 1946 do stopnia ppor. i mianowano d-cą plutonu w komp. 4101, a następnie d-cą w komp. 4070 (1946-1947). Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii. Zmarł 30 I 2006 w Altonie w aglomeracji Melbourne.

ABS-Rejestr, s. 3786; ABS-SO nr 4938; *Rozkazy 1944* nr 403; *Rozkazy 1946* nr 8, 15, 19, 27, 28, 39, 40, 41 (tu: występuje także pod imieniem Zygmunt i Władysław); FS.

WOJTULEWICZ Jerzy „Tugan”, ur. 22 II 1910 w Warszawie, syn Wacława, dziennikarz, ppor. rez. piech. (1 I 1935), absolwent Wyższego Kursu Dziennikarskiego i Dywizyjnego Kursu Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1931/32); deklarował znajomość j. francuskiego, rosyjskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej służył w 111 rezerwowym pp. 7 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Stalagu I A Stalack (nr jeniecki 34932) i Oflagu XII A Hadamar (nr jeniecki 228). Wiosną 1943 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, a 29 IV 1946 został d-cą plutonu w komp. 4028. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł w Warszawie 23 I 1982.

ABS-Rejestr, s. 10134; *Rozkazy 1946* nr 100, 103, 104; *Awanse oficerskie*, s. 112/2259; Straty (tu: wzięty do niewoli w Pasiekach Rózanach); WBH; <http://www.cmentarzekomunalne.com.pl/mapa/szukaj.php>.

WOLFRAM Kazimierz, ur. 12 II 1909, ppor. rez. art. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 10 pal w Łodzi. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 7 pal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 340) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Rocznik oficerski 1934*, s. 156/465, 619; Straty.

WOLNY Adam, ur. 9 XII 1911 w Głuchowie pow. Kościan, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 57 pp w Poznaniu. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach II A

Prenzlau (nr jeniecki 1727) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Był d-cą komp. policyjnej IRO w obozie emigracyjnym Bremen-Grohn (maj 1950 – 31 I 1952), następnie oficerem w 6950 LSC Kaiserslautern, zastępcą d-cy komp. 4094 w Mannheim-Schönau (1956) oraz d-cą komp. 8531 tzw. Batalionu Smokowego. Zmarł 2 II 1981 w Mannheim.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 150/1725; Straty; KJ.

WOLSKI Jerzy, ur. 13 VI 1915 w Białymstoku, pchor. WP, ppor. funkc. (15 V 1946), por. OW. W tzw. Batalionie Smokowym organizował nauczanie w zakresie szkoły powszechnej. Był oficerem komp. 8530 w Mannheim (1958-1961). Zmarł 23 X 1979 w Giessen.

Straty; KJ.

WOLSKI Kazimierz „Dąb”, ur. 4 IV 1906 w Stanisławowie, por. art. sł. st. (1 I 1934), mjr OW; deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu (1927-1930), po promocji był oficerem 11 pal w Stanisławowie, a od listopada 1936 instruktorem w Szkole Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim. Brał udział w kampanii wrześniowej. W czasie okupacji był więźniem KL Auschwitz (nr obozowy 9182) i od 1943 KL Buchenwald (nr obozowy 10755). Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 12 IV 1946 był d-cą komp. 4104 w Erlangen, a następnie komp. 4018 w Fürth i 4082 w Dachau. W 1949 wyjechał z dużą częścią kompanii do Francji, skąd wyemigrował do Kanady, gdzie był rzecznikiem uprawnień b. żołnierzy polskich. Zmarł 15 IV 1975 w Montrealu. Odznaczenia: KW, ZKZ, Krzyż Kawalerski Polonia Restituta.

ABS-Rejestr, s. 10116; *Rozkazy 1946* nr 87, 94; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; KJ.

WOLSKI Stanisław, ppor. Był d-cą plutonu w komp. 4013, w marcu 1949 wyemigrował do USA.

Wzmianka w „OW”.

WOŹNIAK Eugeniusz, ppor. WP, kpt. OW. W latach 1945-1946 kierował działem pomocy dzieciom w referacie kulturalno-oświatowym POW Langwasser, następnie był d-cą komp. 4804 w Bad Kissingen i, po przemianowaniu jej w styczniu 1948 na 4503, w Neubiberg (1 X 1947 – 15 XI 1948). W 1949 został d-cą kompanii wartowniczej w Bremie, a po przerzuceniu części oddziałów do Francji d-cą komp. 4086 w Fontenet (1952-1953). Założył w 1953 w Saint-Jean-d'Angély

pismo „Na Posterunku” i został jego pierwszym redaktorem. W latach 1954-1957 był d-cą komp. 4087 w Darmstadt. 2 IV 1957 wyemigrował do USA, skąd nadesłał obszerny reportaż o podróży i pierwszych krokach w USA.

Weisbach; „OW” 1957, nr 75, s. 3.

WOŹNIAKOWSKI, por. W latach 1946-1947 wchodził w skład komp. oficerskiej w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal.

Wzmianka w „OW”.

WÓJCICKI Stefan, ur. 10 XII 1905 w Warszawie, por. art. sł. st. (1931), kpt. OW. Przed wybuchem wojny i w czasie kampanii wrześniowej dowodził plutonem łączności 1 dak. 26 IX 1939 pod Kukielfkami został wzięty do niewoli. Przebywał w oflagach, m.in. w II D Gross Born (nr jeniecki 290). Po wojnie znajdował się w I Zgrupowaniu POW Lubeka; 1 V 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, gdzie został d-cą komp. podoficerskiej (1946-1947); od wiosny 1949 był d-cą 4010 LSCo Landsberg. W sierpniu 1949 przyznano mu prawo samodzielnego prowadzenia rekrutacji do OW.

Rozkaz dzienny nr 147 z 1 V 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Rocznik oficerski* 1939; WBH; Straty (tu: ur. 28 X 1905).

WÓJCIK Franciszek, ur. 2 XII 1908, ppor. rez. uzbr. (1 I 1931) z przydziałem do kadry 1 oddziału służby uzbrojenia; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej służył w składnicy uzbrojenia nr 26. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15938). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna; *Rocznik oficerski* 1934, s. 196/28, 725; Straty.

WÓJCIK Józef. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Po wojnie był d-cą komp. w cywilno-wojskowym obozie w Ambergu, następnie komendantem obozu kompanii wartowniczych w Winzer. Został niesłusznie aresztowany pod zarzutem uprawiania nielegalnego handlu (1946).

Prawdopodobnie był to **WÓJCIK** Józef Robert, ur. 27 V 1913 w Bochni, syn Józefa i Elżbiety z Gajdeckich, por. piech. sł. st. (19 III 1939). Maturę zdał w 1933 w Korpusie Kadetów nr 2 w Chełmie. Ukończył Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1933-1935), po promocji na stopień ppor. (15 X 1935) był d-cą plutonu w 2 pp Leg. w Sandomierzu i p.o. d-cą 1 komp. w tym pułku (1937-1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą 3 komp. 2 pp Leg., brał udział m.in. w obronie Modlina, 27 IX 1939 został ranny. 30 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w stalagach I A Stalack i IX A Ziegenhain (nr jeniecki

34984) oraz w Oflagu II C Woldenberg (nr jeniecki 1383). Zmarł 31 VII 2002 w Łodzi. Odznaczenia: Krzyż Kawalerski Polonia Restituta, KW, Brązowy Medal „Za zasługi dla obronności kraju”.

Straty; <http://www.stankiewicz.com/index.php?kat=34&sub=571>; [https://pl.wikipedia.org/wiki/Józef_Wójcik_\(wojskowy\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Józef_Wójcik_(wojskowy)) (fot.); WBH.

WÓJCİK Tomasz „Tarzan”, ur. 15 XII 1908 w Zawichoście, ppor. OW, wachm., objeżdżacz koni kadry olimpijskiej, zawodowy podoficer 2 puł w Suwałkach, z którym brał udział w kampanii wrześniowej. Po zakończeniu działań wojennych był żołnierzem ZWZ-NOW-NSZ-AK. Od wiosny 1943 dowodził samodzielnym oddziałem partyzanckim; 25 VIII 1943 przeprowadził koło Ożarowa akcję, w której zginął d-ca 174 DP Wehrmachtu gen. por. Kurt Renner. Jesienią był d-cą oddziału konnego w zgrupowaniu partyzanckim Jana Piwnika „Ponurego” i Eugeniusza Kaczyńskiego „Nurta”. Zagrożony aresztowaniem przedostał się pod koniec 1945 do amerykańskiej strefy okupacyjnej. W 1946 w Murnau został zweryfikowany w stopniu ppor. czasu wojny, w styczniu 1947 był d-cą plutonu w komp. 4127 „Ziemi Kurpiowskiej” w Neuendettelsau w Bawarii; po rozwiązaniu kompanii i pobycie w obozie DP wyemigrował w lipcu 1949 do USA i zamieszkał w Detroit w stanie Michigan. Zmarł tragicznie 8 VII 1951 w Chicago.

Straty; FS; <http://akokregkielce.pl/wojcik-tomasz-tarzan.html> (fot.).

WRONA Bogumił Andrzej, ur. 10 VI 1914 we Lwowie, por. piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW (1946), absolwent szkoły średniej i Szkoły Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1932-1935); deklarował znajomość j. niemieckiego i angielskiego (1946). Przed wybuchem wojny i podczas kampanii wrześniowej dowodził 2 komp. karabinów maszynowych w II batalionie 26 pp we Lwowie. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu I B Hohenstein (nr jeniecki 70130), w Oflagu II E Neubrandenburg i pod koniec wojny w Lubece. W grudniu 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, od 22 XII 1945 był tłumaczem przy dowództwie Brygady, od 25 I 1946 tłumaczem w ośrodku wartowniczym w Berchtesgaden, a od 1 V 1946 adiutantem i tłumaczem w sekcji łącznikowej przy 130 LSC Monachium oraz prezesem Wartowniczego Klubu Sportowego. Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii. Zmarł w październiku 1999 w Trowbridge w hrabstwie Wiltshire.

R3/1 V 46 (tu: Wrona Anton); ABS-Rejestr, s. 3723; ABS-SO nr 3076; *Rozkazy 1944* nr 421; *Rozkazy 1946* nr 21; *Awanse oficerskie*, s. 508/302; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS.

WRONOWSKI, mjr OW. W 1956 był oficerem sekcji łącznikowej przy 6952 LSC Mannheim.

Wzmianka w „OW”.

WROŃSKI Adolf Marian, ur. 16 I 1910, por. piech. sł. st. (1 I 1936). Do wybuchu wojny dowodził plutonem w komp. odwodowej Batalionu KOP „Dederkały”. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą komp. zwiadu 98 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15826). Po wojnie był organizatorem i zastępcą d-cy batalionu wartowniczego we Friedrichshafen we francuskiej strefie okupacyjnej. Po zakończeniu służby wyjechał do Wielkiej Brytanii. Zmarł w 1985 w hrabstwie Lancashire.

Awanse oficerskie, s. 366/160; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS.

WROŃSKI Piotr Henryk, ur. 13 VII 1893 w Warszawie, por. rez. piech. (1 VI 1919), buchalter, prawnik, absolwent Instytutu Handlowego w Kijowie, studiów prawnych w Warszawie i Szkoły Oficerskiej w Odessie (1917); deklarował znajomość j. rosyjskiego i francuskiego (1946). Brał udział w walkach o granice. Walczył w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu II D Gross Born (nr jeniecki 593). Od 1 XI 1945 pracował w kwatermistrzostwie Brygady, a po dłuższym pobycie w szpitalu (6 XII 1945 – 25 I 1946) został zastępcą d-cy komp. 4028 w Erlangen, w której służył do czasu jej rozwiązania jesienią 1947.

ABS-Rejestr, s. 118; *ABS-SO* nr 4238; *Rozkazy 1944* nr 378; *Rozkazy 1946* nr 21; *Rocznik oficerski 1934*, s. 25/2696, 478.

WROŃSKI Tadeusz, kpt. OW. W listopadzie 1950 był oficerem sekcji łącznikowej przy 115 LSC Mannheim, a po wyjeździe do Francji d-cą 4086 LSCo w Fontenet (1952-1955) i 4158 w Ingrandes (1955-1956); należał do grona organizatorów i propagatorów sportu oraz nauczania w OW.

Wzmianki w „OW” i „Na Posterunku”.

WROŃSKI Wiesław Zygmunt „Janosik”, w czasie służby w kompaniach wartownicznych **JANOSIK** Wiesław, ur. 5 XII 1912 w Nowym Sączu, urzędnik kolejowy, ppor. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 12 pp w Wadowicach. Ukończył gimnazjum i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 62 pp w Bydgoszczy (1934/35); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej służył w 20 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 32218). Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 22 III 1946 był d-cą plutonu, a następnie, po awansie do stopnia por. OW, zastępcą d-cy komp. 4003 w Monachium i Bremie.

ABS-Rejestr, s. 10082 (tu: Waclaw); *Rozkazy 1946* nr 69; *ABS-SO* nr 4717; *Awanse oficerskie*, s. 182/227; Straty.

WRÓBLEWSKI Bogdan, ur. 1 IV 1899 w Poznaniu, syn Zygmunta, inżynier leśnictwa, ppor. rez. tab. (1 VII 1925) z przydziałem mobilizacyjnym do kadry 8 Dywizjonu Taborów. Uczestniczył w powstaniu wielkopolskim (1918-1919), ukończył studia na Uniwersytecie w Poznaniu, w czasie studiów należał do korporacji „Chrobria”, a w roku akademickim 1923/24 był jej sekretarzem; przed wybuchem wojny pracował jako urzędnik w cukrowni w Świeciu. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem taborów Pomorskiej Brygady Kawalerii. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI B Braunschweig, II C Woldenberg (nr jeniecki 1391) i VII A Murnau; 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po powrocie do kraju mieszkał w Jeleniej Górze, gdzie zmarł w 1983.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 189/74, 718; Straty (tu: Bohdan); WBH.

WRÓBLEWSKI Wojciech, ppor. tab. W latach 1945-1946 służył w OW we Francji, 1 IV 1946 został awansowany do stopnia por. funk.

Awans46.

WRZESZCZ Władysław, ur. 4 VI 1916 w Krakowie, kpt. OW; uczestniczył w kampanii wrześniowej, po wojnie pracował w OW w Niemczech i we Francji. Na początku lat 50. był d-cą komp. 4230 stacjonującej w Captieux (1951) i Chinon (1952), następnie d-cą komp. 4202 w Kaiserslautern (1955) i 4104 w Pirmasens. Cieszył się opinią dobrego prelegenta. Zmarł 1 VII 1975 w Pirmasens w Nadrenii-Palatynacie.

Straty; KJ.

WYBORSKI Józef, ur. 9 XI 1896 w Kruszwicy, syn Piotra, kpt. adm. sł. st. (19 III 1939), w okresie międzywojennym był m.in. oficerem materiałowym Batalionu KOP „Sienkiewicz” (1934) i zastępcą oficera mobilizacyjnego 22 pp w Siedlcach (1935-1938), od 15 XI 1938 przebywał na praktyce u oficera gospodarczego w 9 pal w Siedlcach. Podczas kampanii wrześniowej służył w 59 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 116). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, w sierpniu 1945 był d-cą jednostki 420 T w Merfy w departamencie Marny, następnie d-cą baonu OW w Verdun, w grudniu 1945 został z rekomendacji S. Brzeszczyńskiego awansowany na stopień mjr. funk. „dla dobra służby wartowniczej na wniosek złożonych amerykańskich”. Po zakończeniu służby wrócił do kraju i zamieszkał w Szczecinie. Zmarł 1 IV 1957 i został pochowany na szczecińskim Cmentarzu Centralnym. Odznaczenia: SKZ.

Lista imienna; Awans45; *Awanse oficerskie*, s. 496/30; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <https://timenote.info/en/person/view?id=7273356&l=pl>.

WYDRA Zygmunt, ur. 27 I 1906 w Puławach, syn Teofila, por. art. sł. st. (1 I 1933), absolwent szkoły średniej (matura 1927). Zasadniczą służbę wojskową odbył w Szkole Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1927-1928), a następnie ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu (1928-1930). Po promocji na stopień ppor. (1 XI 1930) został przydzielony do 2 pac w Chełmie, gdzie służył do wybuchu wojny, m.in. jako d-ca plutonu i zastępca d-cy pułkowej szkoły podoficerskiej. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 5 baterią II dywizjonu haubic 155 mm tego pułku; uczestniczył w obronie Warszawy. Do niewoli dostał się 27 IX 1939 w Warszawie. Przebywał w oflagach XI A Osterode, II A Prenzlau (nr jeniecki 1119), II D Gross Born, II B Arnswalde i po ewakuacji w Lubece. W latach 1945-1946 przebywał w II Zgrupowaniu POW Lubeka; na początku kwietnia 1946 przybył do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, gdzie był m.in. kierownikiem sportowym i z tej racji w czasie odprawy oficerów oświatowych OW (10-12 XI 1946) wygłaszał referat „Organizacja wychowania fizycznego sportu w kompaniach wartowniczych”. Odznaczenia: VM (1939). Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Rozkaz dzienny nr 143 z 9 IV 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Rocznik oficerski 1939*; *Księga*, s. 390; Straty; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=571>.

WYKRZYKOWSKI Jan, ur. 28 X 1914 w Berlinie, syn Jana, ppor. rez. sap. Po wojnie pracował w OW we Francji, od 2 VII 1945 był d-cą 8936 LSCo. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Roster; WBH.

WYRWICZ Zbigniew Konrad „Giełwont” („Giewont”), „Witold”, „Góralik”, „Maciej”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GIEŁWONTT** (**GIEWONT**) Zbigniew Witold, ur. 19 II 1914 w Kurzanach pow. Brzeżany, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938), mjr NSZ (1944), harcmistrz. Ukończył gimnazjum neoklasyczne, Dywizyjny Kurs Podchorążych Piechoty przy 12 DP w Tarnopolu (1932/33) i Szkołę Podchorążych Piechoty w Ostrowi-Komorowie (1933-1935); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 1 psp w Nowym Sączu. W kampanii wrześniowej dowodził komp. zapasowego 151 pp Armii „Karpaty”. Uniknął niewoli i w czasie okupacji uczestniczył w pracach konspiracyjnych na Podhalu i we Lwowie, m.in. jako oficer organizacyjny Dywizji Podhalańskiej w Konspiracji (1940). Początkowo był związany z ZWZ, a następnie ze ZJ, w którym awansował do stopnia por. (1941) i kpt. (1942); był oficerem wyszkoleniowym Lwowskiego Okręgu ZJ (1941), instruktorem konspiracyjnego kursu podchorążych we Lwowie, a następnie szefem sztabu Lwowskiego (1942) i Lubelskiego (1943) Okręgu NSZ i d-cą podokręgu NSZ Lublin (1943-1944). 14 VI 1944 usunięto go z szeregów NSZ-AK za „usiłowanie robie-

nia rozłamu”, został wtedy szefem sztabu i komendantem Okręgu III ZJ-NSZ (Lublin) oraz tymczasowym d-cą baonów 1 pp Legii Nadwiślańskiej i z tej racji dowodził nieudaną przeprawą lubelskich oddziałów NSZ przez Wisłę. We wrześniu 1944 został aresztowany przez UB i skazany na śmierć; po wykupieniu z więzienia przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i 20 IX 1945 został wcielony do Brygady Świętokrzyskiej, ale funkcję komendanta Ośrodka Zapasowego objął dopiero 31 XII 1945, po trzymiesięcznym urlopie zdrowotnym. Od 9 II 1946 był szefem O. III (wyszkolenia) w dowództwie Brygady, od 6 IV 1946 p.o. d-cą ośrodka wartowniczego w Bad Reichenhall, od kwietnia 1946 pracował w sekcjach łącznikowych przy 142 LSC Ingolstadt, 156 LSC Hanau i 120 LSC Mannheim, w 1949 został d-cą 4189 LSCo w Schwetzingen, równocześnie był inspektorem okręgu nr 300 SZBS Mannheim, obejmującego południowo-zachodnią część amerykańskiej strefy okupacyjnej i całą strefę francuską. W 1950 wyemigrował do USA. Mieszkał w Detroit i w Harper Woods w stanie Michigan, gdzie był czynnym działaczem harcerstwa, Kongresu Polonii Amerykańskiej i wielu innych organizacji. W marcu 1957 został przez sztab Naczelnego Wodza awansowany do stopnia kpt. ze starszeństwem z 1 I 1957. Awansu nie przyjął. W „Zeszytach do Historii NSZ” zamieścił opracowanie na temat III (Lublin) i XIV (Lwów) Okręgu NSZ. Zmarł 24 VI 1990 w Detroit. Pochowano go tam na Resurrection Cemetery. Odznaczenia: KW, ZKZ, ZKZ z Mieczami, Medal Wojska, Krzyż Kampanii Wrześniowej, Miecze Hallerowskie.

ABS-Rejestr, s. 3657 (tu: ur. 19 II 1908 Brzeżany); ZE nr 109, ABS-9; ABS-Nekrologi; ABS-105, Wniosek o nadanie Krzyża NCZ; Wykaz Zeszytów Weryfikacyjnych Żołnierzy NSZ przedstawionych Komisji Weryfikacyjnej dla NSZ przy Sztabie Głównym, ABS-Akta Zaleskiego; R3/1 V 46; *Rozkazy 1944* nr 359; *Rozkazy 1946* nr 26, 55, 56, 57, 70, 71, 72, 73, 74, 82; *Rocznik oficerski 1939*; *Awanse oficerskie*, s. 38/437; *Lista poległych i zmarłych*, s. 184; Chodkiewicz; FS.

WYRZYKOWSKI Leon, ur. 5 XII 1898 w Warszawie, syn Józefa, kpt. piech. sł. st. (1 I 1936). Ukończył sześć klas gimnazjum w Warszawie i Szkołę Chorążych w Tyflisie (Tbilisi); deklarował znajomość j. rosyjskiego i francuskiego. Uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. W okresie międzywojennym był m.in. d-cą komp. i adiutantem batalionu KOP „Stołpce” (1926-1928), a przed wybuchem wojny d-cą 3 komp. chemicznej w Szkole Obrony Przeciwwgazowej Centrum Wyszkolenia Obrony Przeciwlotniczej i Przeciwwgazowej w Trauguttowie. Podczas kampanii wrześniowej służył w oddziałach OPL MSWojsk. 7 XI 1939 został wzięty do niewoli i przebywał w oflagach IX C Molsdorf, II C Woldenberg (nr jeniecki 280), II D Gross Born i VII A Murnau. Wiosną 1945 podjął pracę w OW we Francji, od 21 VI 1945 był d-cą samodzielnego plutonu wartowniczego, a następnie został przydzielony do komp. 8708a w Mourmelon-le-Grand w departamencie Marna. W listopadzie 1945 wrócił do kraju i zamieszkał w Warszawie. Zmarł 4 X 1974. Odznaczenia: KW, SKZ, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 348/15; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; Nekrologi warszawskie; WBH; https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11716.pdf.

WYRZYKOWSKI Stanisław „Czarny”, „Fladrzyński”, ur. 5 II 1922 w Głuchowie pow. Kutno, syn Stanisława i Anieli z Białasów, ppor. AK (4 X 1944), absolwent szkoły średniej i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych AK w Warszawie (1942-1944); deklarował znajomość j. niemieckiego. Od czerwca 1940 był żołnierzem Wydziału Lotnictwa „Bociany” oddziału III KG ZWZ-AK, brał udział w powstaniu warszawskim, w czasie którego został awansowany do stopnia ppor. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 101516), od 18 X 1944 w Oflagu II D Gross Born i pod koniec wojny w Lubece. Na początku 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 8 I 1946 został d-cą plutonu w komp. 4016. W 1956 wyemigrował do USA.

ABS-Rejestr, s. 3754; *Rozkazy 1946* s. 6; Straty; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Stanislaw_Wyrzykowski.

WYRZYKOWSKI Stanisław „Strzała”, ur. 2 IV 1917 w Poznaniu, ppor. sł. st. łącz. W czasie okupacji był żołnierzem AK. W Murnau został warunkowo zweryfikowany jako oficer wywiadu obwodu Mielec. Po zakończeniu wojny podjął pracę w OW we Francji, od 21 VI 1945 był d-cą plut. w komp. M-402-T, następnie oficerem w LSCo. 15 VI 1946 zrezygnował ze służby w związku z powrotem do kraju.

Roster; Lista wyjeżdżających; Akta podkomisji Weryfikacyjnej dla żołnierzy AK w Murnau, SPP, Kol. 21/140; Straty.

WYSOCKI Aleksander, st. sierż. Był cieszącym się bardzo dobrą opinią szefem komp. OW we Francji. W grudniu 1945 został z rekomendacji S. Brzeszczyńskiego awansowany do stopnia chor. funkc. „dla dobra służby wartowniczej na wnioszek położonych amerykańskich”.

Awans45.

Prawdopodobnie był to **WYSOCKI** Aleksander, ur. 27 II 1899 w Warszawie, st. sierż. WP.

WBH.

WYSOCKI Mieczysław, ur. 10 III 1907 w Przyczniowie k. Kazimierzy Wielkiej, syn Stanisława, student, por. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 24 pp w Suwałkach. Ukończył Państwową Szkołę Leśną w Krzemieńcu (1930) i Szkołę Podchorążych Rezerwy w Biedrusku (1930/31). Przed wybuchem wojny pracował jako taksator w Dyrekcji Lasów Państwowych w Łucku. Podczas kampanii wrześniowej był adiutantem d-cy baonu 24 pp. 4 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w oflagach II D Gross Born, X A Itzehoe, X B Sandbostel

i X C Lubeka (nr jeniecki 101582). Po wojnie znalazł się w I Zgrupowaniu POW Lubeka; 1 V 1946 wyjechał do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. W grudniu 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Kielcach. Pierwszej połowie lat 50. był pod pseudonimem „100” informatorem UB w Kielcach.

Rozkaz dzienny nr 147 z 1 V 1946 POW nr 8 Lubeka, IPMS, A XII 81/12; *Awanse oficerskie*, s. 569/463; *Informator*; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10163.pdf).

WYŻYKOWSKI, por. W listopadzie 1946 był d-cą plutonu w komp. 4087 we Frankfurcie nad Menem. Być może był to **WYŻYKOWSKI** Roman, ur. 6 XII 1906 we Lwowie, rolnik, ppor. Po dostaniu się do niewoli przebywał m.in. w oflagach XI B Braunschweig (nr jeniecki 81755), II D Gross Born i X C Lubeka.

Straty.

WZIĄTEK Adam Seweryn, ur. 23 X 1912 w Policznej pow. Zwoleń, syn Józefa, ppor. rez. kaw. (1 I 1937). Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagu. 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims celem podjęcia pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Pułaski; *Awanse oficerskie*, s. 209/114; WBH.

WZOREK Stanisław Franciszek, ur. 23 VI 1910, syn Jakuba i Anny Koziół, por. piech. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW. Przed wybuchem wojny był d-cą plutonu w 7 komp. 4 psp w Cieszynie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 4 komp. tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15325). Od 22 XII 1945 był d-cą plutonu, a od lutego 1946 d-cą komp. 4027 w Bad Aibling. Po zakończeniu służby wyemigrował do USA. 15 X 1957 otrzymał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł w Chicago 30 III 1975.

Awanse oficerskie, s. 503/10; *Rocznik oficerski 1939*; FS.

Z

ABŁOCKI Wiktor, ur. 10 I 1896, inżynier, por. rez. piech. (19 III 1939). Był d-cą Polskiego Batalionu Wartowniczego (Kompanii Wartowniczej nr 4509) w Belgii, wywodzącej się z polskiego Obozu Zbornego w Lille (1 VI 1946). Amerykanie uznali, że „dopuścił się w porozumieniu z urzędnikiem belgijskim nadużyć finansowych (dopisywanie godzin) na ponad 1500 \$”, w związku z czym w kwietniu 1946 zamierzano postawić go przed sądem. Ostatecznie 24 VII 1946 został karnie zwolniony z kompanii i, po interwencji Brzeszczyńskiego, odesłany bez oddawania pod sąd, a tylko z potrąceniem ostatnich poborów, do Obozu Zbornego Lille wraz z negatywną opinią i aktami sprawy.

Korespondencja w sprawie polskiej kompanii w Mons w Belgii, IPMS, A XII 47/77; *Awanse oficerskie*, s. 617/97; WBH.

ZABOROWSKI Henryk, st. sierż. Był d-cą plutonu OW we Francji. W grudniu 1945 został „dla dobra służby wartowniczej na wniosek przełożonych amerykańskich” z rekomendacji S. Brzeszczyńskiego awansowany do stopnia chor. funk.

Awans45.

ZADARNOWSKI Michał, ppor. W styczniu 1946 był źle ocenianym oficerem w komp. w Burg-Gemünden.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

ZAGÓRSKI Wiktor II, ur. 20 X 1894 w Kujbyszewie, syn Walentego, lekarza, kpt. adm. sł. st. (19 III 1939), kpt. OW. W 1912 ukończył gimnazjum w Kujbyszewie (1912). W walkach z bolszewikami został ranny (1917). Od 1 V 1934 do wybuchu wojny był oficerem sądowym w Wojskowym Sądzie Rejonowym w Sta-

niślawowie. Brał udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 337) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po wojnie był zastępcą komendanta obozu dipisów. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy i nadaje się do pracy na etapach. Na początku 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; od 28 I 1946 służył w komp. 7111, a potem kolejno w komp. 6368, 4202, 4193, 4025, 4017, 4207 (oficer oświatowy, 1948-1949), 4094 (1949-1950), komp. sztabowej 6952 LSC (1952-1957), 4023, 4080 i 4002. Wchodził w skład zarządu FSO. Był znany jako „zapalony szachista”. Na emeryturę przeszedł 31 XII 1964, ale rok później podjął pracę w firmie „Adler” w Monachium. Zmarł 25 I 1989 w Mannheim.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 497/74; *Rocznik oficerski 1939*; wzmianki w „OW”; Straty (tu: ur. Samara); WBH (tu: Zagórski-Ostoja); KJ.

ZAJDLIEWICZ Konstanty, ur. 20 IV 1896 w Inowrocławiu, syn Konstantego i Leokadii z Lisowskich, urzędnik bankowy, ppor. rez. piech. (1 IV 1919) z przydziałem do 69 pp w Gnieźnie; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Po wybuchu wojny znalazł się w kadrze oficerskiej Okręgu VIII. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 730). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, ale szybko (przed 8 VIII 1945) zrezygnował ze służby i wrócił do Murnau, a w 1946 wyjechał do kraju.

Lista imienna; Straty (tu: Zajdliewicz); *Rocznik oficerski 1934*, s. 33/369, 536; <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=15291#show>.

ZAJĄC Józef Michał, ur. 7 IX 1908 w Straconce (obecnie Bielsko-Biała), syn Józefa i Zuzanny, por. sap. sł. st. (19 III 1939). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem łączności w 2 Baonie Mostów Kolejowych. 1 X 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w obozach jenieckich, m.in. w oflagach II C Woldenberg, X B Nienburg (nr jeniecki 589) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliła go armia amerykańska. Bezpośrednio po wyzwoleniu był zatrudniony w obozowej ekipie technicznej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 11 VIII 1977.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 517/3; Straty; WBH.

ZAJĄC Wilhelm Alfons, ur. 28 V 1898 we Lwowie, syn Stanisława, kpt. piech. sł. st. (15 VIII 1924). W WP służył od listopada 1918; brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Po ukończeniu szkoły podchorążych został 1 VI 1919 awansowany do stopnia ppor., a 1 VII 1920 do stopnia por. W latach 1920-1929 dowodził

plutonem, a następnie komp. w 22 pp w Siedlcach. Od 1929 do 1931 był instruktorem w 5 komp. szkolnej w Szkole Podchorążych Rezerwy Piechoty w Zambrowie, od 1931 do 1933 d-cą komp. administracyjnej Szkoły i od 1933 do 1934 d-cą 2 komp. szkolnej. W 1935 był oficerem w Centrum Wyszkożenia Saperów w Lublinie (do 1936), od 1 X 1936 był d-cą Dywizyjnego Kursu dla Podoficerów Nadterminowych 8 DP przy III baonie 32 pp w Działdowie. Podczas kampanii wrześniowej był kwatermistrzem 32 pp. Uczestniczył w obronie Modlina. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 119). 17 XII 1945 rozpoczął służbę w OW i był bardzo dobrze ocenianym d-cą komp. (162 ludzi) 4244 w Mainz-Kastel. W listopadzie 1946 był d-cą komp. 4195. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Odznaczenia: KN.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=571>.

ZAJĄCZKOWSKI Jan, ur. 24 XI 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 3 Baonu Strzelców. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 10 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeniecki 99) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest zdrowy i nadaje się do służby liniowej. Po 31 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 142/888; Straty.

ZAJĄCZKOWSKI Karol, ppor. OW, b. dekorator teatrów lwowskich, pracował w Teatrze Kompanii Wartowniczych „11 Listopada” w obozie w Käfertalu (1947).

Wzmianka w „OW”.

ZAJDER Jan Franciszek, ur. 27 III 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 32 pp w Działdowie; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w 13 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 1718). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna (tu: Zajdler J.); *Awanse oficerskie*, s. 227/983; Straty.

ZAKRZEWSKI Alojzy, ur. 19 II 1897 w Briąnsku, kpt. art. sł. st. (1 I 1929), potomek zesłańców popowstaniowych. Od listopada 1918 służył w WP. Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Był żołnierzem Dywizji Litewsko-Białoruskiej (1920-1921), następnie oficerem 20 pap w Częstochowie i szefostwa artylerii DOK IX w Brześciu nad Bugiem, d-cą baterii 25 pap/pal w Kaliszu, a od 1935 oficerem w szefostwie wywiadu KOP, m.in. w placówce wywiadowczej KOP nr 7 Sarny

(1937-1939). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 28 pal i sztabu artylerii dywizyjnej 28 DP. Walczył m.in. w obronie Modlina. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach IX C Molsdorf i II C Woldenberg (nr jeniecki 284). Po wojnie działał w strefie brytyjskiej. 9 V 1946 wyjechał na stałe z IX Zgrupowania POW Lubeka i rozpoczął służbę w OW, m.in. należał do komendy obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Był także członkiem centralnych władz ZbW (1947-1948). Zmarł 20 V 1948 w szpitalu w Heidelbergu. Pochowano go na cmentarzu w Mannheim. Odznaczenia: VM (1939), KW (dwukrotnie), SKZ.

„OW” 1948, nr 43, s. 4 (tu: Alojzy Gonzaga Zakrzewski); *Rocznik oficerski 1939; Księga*, s. 275; WBH (tu: ur. 18 II 1897); Straty; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=571>.

ZAKRZEWSKI Mieczysław „Grot”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **GROT** Mieczysław, podczas pobytu w USA **GROT-ZAKRZEWSKI** Mieczysław (Michael), ur. 20 VIII 1909 w Puławach, inżynier agronom, por. rez. piech. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 9 pp Leg. w Zamościu, absolwent Dywizyjnego Kursu Podchorążych Rezerwy Piechoty w Dęblinie (1931/32); deklarował znajomość j. rosyjskiego, czeskiego i niemieckiego (1946). Latem 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej, 22 VI 1945 został przydzielony do kierownictwa kolumny samochodowej, a 1 VIII 1945 mianowano go komendantem brygadowej Szkoły Kierowców Samochodowych. Po reorganizacji z 17 VIII 1945 został d-cą plutonu w komp. nr 8 kpt. „Ożoga”, 22 VIII 1945 przydzielono go czasowo do sztabu Brygady, 26 IX 1945 przeniesiono do grupy oficerskiej w OZB, a 28 IX 1945 przydzielono do dyspozycji inspektora Brygady. Od 1 X 1945 był oficerem do specjalnych zleceń mjr. „Aleksandra”, od 15 VI 1945 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal. W lutym 1950 wyemigrował do USA i mieszkał na Brooklynie w Nowym Jorku, w Hartford w stanie Connecticut i w Jefferson w stanie Kentucky. 8 VII 1955 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 17 XI 1998 w Jefferson.

ABS-Rejestr, s. 103; *Rozkazy 1944* nr 274, 275, 283, 306, 310, 318rs, 320, 323, 327, 331, 334, 344a, 349; *Rozkazy 1946* nr 34; *Awanse oficerskie*, s. 180/45; FS.

ZAKRZEWSKI Tadeusz „Wit”, ur. 15 III 1897 w Warszawie, syn Ottona, kpt. broni pancernej sł. st. (1 I 1930), kpt. OW. W Rosji ukończył Szkołę Handlową w Żytomierzu i Szkołę Oficerską w Żytomierzu (1915), przez dwa lata był słuchaczem Szkoły Sztuk Pięknych w Kijowie; deklarował znajomość j. rosyjskiego, ukraińskiego i czeskiego (1947). Podczas kampanii wrześniowej dowodził kolumną samochodową 4 Baonu Pancernego. Wojnę spędził w niewoli. W początkach 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 31 I 1946 był d-cą komp. 4104, 30 IV 1946 przeniesiono go do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Należał do CKW ZbW. Po opuszczeniu Käfertalu wyjechał do Włoch, a następnie do Wielkiej Brytanii. W październiku 1947 wrócił do kraju. Zmarł

14 VIII 1948 w Warszawie. Odznaczenia: Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, ZKZ.

ABS-Rejestr, s. 110030 (tu: ur. w Żytomierzu); *Rozkazy* 1946 nr 26; *Rocznik oficerski* 1939; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10368.pdf).

ZAŁĘGA Tadeusz, ur. 14 XI 1902, por. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 11 pp w Tarnowskich Górach. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem w baonie ON. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16760). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 543/131; Straty.

ZALESKI Jan, ur. 7 II 1906, wachm. pchor. WP. Po wojnie służył w OW we Francji. 1 IV 1946 został awansowany do stopnia ppor. funk. Zmarł 5 XI 1975 w Montrealu w Kanadzie. Pochowano go na cmentarzu weteranów.

Awans46; <http://www.biblioteka.info/pointeclair/listar.htm>.

ZAŁĘWSKI St., ur. w 1911, ppor. rez. piech. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Szybko zrezygnował ze służby i przed 8 VIII wrócił do Murnau.

Lista imienna.

ZAMOJSKI Jan, ppor. WP, kpt. OW. Był zastępcą d-cy kompanii wartowniczej w Biberach an der Riss w Badenii-Wirtembergii (20 XI 1945), zastępcą d-cy komp. 4006 w Kassel i Pirmasens (1949-1950), od 15 VIII 1950 kpt. OW i d-cą komp. 4006 w Kassel.

Wzmianki w „OW”.

Być może był to **ZAMOJSKI** Jan Stanisław, ur. 25 I 1914 w Buszczach pow. Brzeżany, ppor. kaw. sł. st. (1 X 1937). Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem w 1 szwadronie 9 psk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. Wyemigrował do USA, gdzie pracował m.in. jako kelner. 13 IV 1962 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 14 V 2002 w DeLand w stanie Floryda.

Rocznik oficerski 1939; FS.

ZANIEWSKI Stanisław, ur. 6 I 1905 w Zaniewiczach na Grodzieńszczyźnie por. piech. sł. st. (1 I 1934). Od czerwca 1938 był d-cą 7 komp. 35 pp w Brześciu nad Bugiem. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 3 komp. tego pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach A Itzehoe (nr jeniecki 426) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się

do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; od 1 II 1946 był adiutantem-tłumaczem w 114 LSC Ebersbach.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; Assignment46; *Rocznik oficerski 1939*.

ZAPAŚNIK Aleksander, ur. 25 IV 1920 w Lidzie, por. OW. Podczas kampanii wrześniowej był dwukrotnie ranny. W latach 1958-1965 służył w komp. 8531 w Mannheim. Zmarł 21 IX 1995.

KJ; Straty.

ZAREMBA (Zaręba) Jan Antoni, ur. 1898, ppor. rez. łącz., żołnierz AK. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji; 29 III 1946 został awansowany do stopnia por. funk.

Lista imienna; Awans46.

ZAREMBA Władysław „Czuj”, „Szreniawa”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **SZRENIAWA** Władysław, ur. 19 I 1919 w Tarnowie, syn Franciszka i Heleny, ppor. rez. kaw., absolwent szkoły średniej i Szkoły Podoficerów Zawodowych Kawalerii w Grudziądzu (1938/39), którą ukończył w stopniu kpr. pchor.; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 20 puł. 19 IX 1939 pod Rawą Ruską został ranny. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim w Koninie Żagańskim (Dulag Kunau), z którego został zwolniony 12 XII 1940 ze względu na stan zdrowia. W czasie okupacji był żołnierzem AK w Inspektoracie „Niwa” (Nowy Sącz) i, od czerwca 1944, w Warszawie. Podczas powstania warszawskiego walczył na Powiślu i w Śródmieściu. 2 X 1944 został awansowany do stopnia ppor. i odznaczony KW. Po kapitulacji przebywał w stalagach XI B Fallingbostel i X B Sandbostel (nr jeniecki 1323) oraz w obozie w Lubece. Jesienią 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej, 20 X 1945 przydzielono go na staż do komp. 4000, od 30 X 1945 był d-cą plutonu w komp. 4007 w Karlsfeld. 15 III 1946 udzielono mu bezterminowego urlopu dla kontynuowania studiów. Wrócił do kraju. Zmarł 18 IX 1985 w Katowicach.

ABS-Rejestr, s. 100; ABS-SO nr 3089; *Rozkazy 1944* nr 367, 375; *Rozkazy 1946* nr 63; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Wladyslaw_Zaremba.

ZARĘBA Kazimierz, ppor. W 1949 był d-cą plutonu w 4094 LSCo Mannheim-Waldhof.

Wzmianka w „OW”.

ZARUDZKI Zbigniew Emilian „Jur”, ur. 16 IV 1910 w Kałuszu, syn Stanisława i Eugenii ze Ślusarów, ppor. rez. piech. (1 I 1934), przeniesiony do korpusu интен-
dentów z przydziałem do RKU Inowrocław. Brał udział w kampanii wrześniowej. Uniknął niewoli. Od 1941 był żołnierzem ZWZ-AK w Warszawie, por. rez. piech. (został awansowany 4 XI 1944 ze starszeństwem z 22 IX 1944). Podczas powstania warszawskiego walczył na Woli i w Śródmieściu w szeregach Batalionu „Kiliński”. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/314 Lamsdorf (nr jeniecki 102012) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju. Zmarł 16 VI 1987 w Szwecji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 63/1803; Straty; WBH; <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/zbigniew-zarudzki,51386.html> (tu: syn Eugenii z Husarów); <https://e-kartoteka.net/pl/search?signature=15296#show>; Nekrologi warszawskie.

ZARYCKI Włodzimierz, kpt. Był oficerem w zgrupowaniu jenieckim w Schwan-
dorf k. Regensburga (1945), organizatorem i pierwszym d-cą sformowanej i wy-
szkolonej w Winzer komp. 4126 im. Generała Józefa Sowińskiego, skierowanej
następnie do Regensburga (styczeń 1946 – 20 VIII 1947).

Przegląd pracy. W źródłach pojawiają się także zapisy Zarzycki, Zarucki.

ZARZYCKI „Gruliński”, ppor. Od 15 V 1946 odbywał staż w komp. 4082 w Für-
stenfeldbruck.

ABS-Rejestr, s. 10141.

ZARZYCKI Zenon, kpt. OW. W 1953 był zastępcą d-cy komp. 4094 w Mann-
heim-Schönau, a w latach 1976-1977 d-cą w komp. 4013 w Viernheim. Wzmian-
ki w „OW”.

Być może był to **ZARZYCKI** Zenon, ur. 15 III 1910 w Rosji, syn Andrzeja, pod-
oficer w WP. Podczas kampanii wrześniowej był żołnierzem 24 pp w Suwałkach.
Do niewoli dostał się 20 IX 1939 w Kampinosie. Przebywał w stalagach VI A He-
mer (nr jeniecki 22) i VI B Neu Versen.

Straty.

Lub **ZARZYCKI** Zenon, ur. 29 III 1915 w Jelizawietgradzie, syn Andrzeja i Mar-
celiny Marciniowskiej, absolwent gimnazjum, księgowy. Do wybuchu wojny
mieszkał i pracował w Kowlu na Wołyniu. Brał udział w kampanii wrześniowej,
a w czasie wojny więziony był w Niemczech.

Straty.

ZASADA Zygmunt Władysław, ur. 16 VII 1908 w Pabianicach, syn Józefa i Pelagii
z Kosterów, ppor. rez. piech. (1 I 1933) z przydziałem mobilizacyjnym do 29 pp
w Kaliszu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził I plutonem 4 komp. tego

pułku. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XII A Hadamar (nr jeńiecki 66) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Po wojnie był młodszym oficerem w obozowej kompanii wartowniczej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Na początku 1946 odjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował 23 XII 1951 do USA. Zmarł 6 VIII 1964 w Chicago. Pochowano go na Maryhill Cemetery.

Dössel; Rozkazy KOP Dössel; *Rocznik oficerski 1934*, s. 109/3178, 469; Straty; FS.

ZASUŃ Piotr, ur. 27 VIII 1908 w Podlesiu, syn Piotra, por. sap. sł. st. (1 I 1936). Przed wybuchem wojny był d-cą komp. saperów Ośrodka Sapersko-Pionierskiego 25 DP w Kaliszu. Podczas kampanii wrześniowej dowodził 1 komp. 25 Baonu Saperów. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X C Lubeka (nr jeńiecki 3904) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. Po opuszczeniu POW Dössel „wyjechał w nieznanym kierunku”. Od wiosny 1945 służył w OW we Francji; 1 IV 1946 został awansowany do stopnia kpt. funk. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Dössel; Awans46; *Awanse oficerskie*, s. 373/28; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH.

ZAWADA J., ppor. WP. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; 17 XI 1945 został przydzielony do komp. 4010, a od 21 XI 1945 był w tej komp. d-cą III plutonu.

Rozkazy 1944 nr 392, 393, 395.

ZAWADZKI Andrzej „Wicher”, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **WICHER** Andrzej, ur. 18 XII 1916 w Hrubieszowie, kpt. OW. Ukończył Szkołę Mechaniczno-Techniczną H. Wawelberga i S. Rotwanda (budowa maszyn) oraz Szkołę Podchorążych Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim i Centrum Wyszukowania Artylerii w Toruniu (1936-1938); deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego (1946). Podczas okupacji działał w konspiracji. Jesienią 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 6 XI 1945 był czasowo d-cą OZB, od 17 XI 1945 d-cą komp. 4012, a od 18 II 1946 d-cą komp. 4011. 30 III 1946 udzielono mu dwumiesięcznego urlopu „dla załatwienia swych spraw osobistych”, z którego prawdopodobnie nie wrócił już do służby.

ABS-Rejestr, s. 121 (tu: kpt. art. sł. st.); *Rozkazy 1944* nr 385, 392; *Rozkazy 1946* nr 41, 76, 90; WBH.

ZAWARDOWSKI Artur, ur. 7 VI 1910 w Warszawie, inżynier budownictwa wodnego, por. rez. piech., absolwent politechniki i konspiracyjnej Szkoły Podchorążych ZJ w Warszawie (1941); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). 23 VI 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej; od 1 X 1945 był w grupie oficerów do specjalnych zadań, 17 XI 1945 został skierowany do 2 Korpusu, a po powrocie 5 I 1946 przekazany do dyspozycji mjr. „Aleksandra”. 24 I 1946 odkomenderowano go do szkoły kierowców samochodowych przy komp. 4000 w Kitzingen.

ABS-Rejestr, s. 10021; *Rozkazy 1944* nr 392; *Rozkazy 1946* nr 4, 20, 114a.

ZAWODOWSKI Józef „Świdorski”, ur. 2 XI 1889 we Lwowie, pchor. Ukończył szkołę średnią i kurs dokształcający podchorążych w Warszawie (1 I 1922 – 1 II 1923), podjął studia prawnicze; deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). Od 15 VI 1946 odbywał staż w komp. 4082, a od 15 VI 1946 przebywał w obozie szkoleniowym OW w Mannheim-Käfertal.

ABS-Rejestr, s. 10143 (tu: por. piech. sł. st.).

ZAZIEMSKI Roman, ur. 15 II 1899 w Dubiecku pow. Przemyśl, kpt. piech. sł. st. (19 III 1937). Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Ukończył Szkołę Oficerską dla Podoficerów w Bydgoszczy (1924). Od 1931 służył w 1 psp w Nowym Sączu, w 1939 był komendantem powiatowym PW Nowy Targ 91 Obwodu PW Nowy Sącz przy 1 psp. Podczas kampanii wrześniowej dowodził komp. ON „Grybów” w składzie Batalionu ON „Nowy Sącz”. Do niewoli dostał się 20 IX 1939 pod Lwowem. Przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 15786). Po wyzwoleniu brał udział w pracach OPO Murnau, następnie przebywał w obozie cywilnym w Hackenheim. We wrześniu 1945 wrócił do Murnau, a 30 XI 1945 odszedł do Augsburga na czele zorganizowanego i wyszkolonego w Murnau oddziału wartowniczego (150 ludzi). Był członkiem zarządu Spółdzielni „Dobrobyt Wartownika” i przewodniczącym jej Komisji Likwidacyjnej (1949) oraz członkiem Komitetu Obywatelskiego Uczczenia Pamięci Józefa Piłsudskiego w Niemczech (1949). W lutym 1949 mieszkał w Heilbronn i w tym samym roku wyemigrował do USA. Mieszkał w Bostonie (Dorchester). 5 XII 1966 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. W latach 70. powrócił do kraju. W Nowym Sączu w 1990 wydano jego pracę *1 Pułk Strzelców Podhalańskich w latach 1918-1939*. Zmarł w grudniu 1991. Odznaczenia: SKZ, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921.

Awanse oficerskie, s. 390/154; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; WBH; FS.

ZĄBEK Jan Kazimierz, ur. 26 V 1910, ppor. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 19 pp we Lwowie, w którego szeregach wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 491). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW

we Francji. 2 VII 1950 wyemigrował do USA. Zmarł 12 XI 1981 w Worcester w stanie Massachusetts.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 225/698; Straty; FS.

ZBIJEWSKI Adam Feliks, ur. 24 XII 1893 we Lwowie, syn Bronisława, ppłk dypl. piech. (I I 1935), kpt. OW. W czasie I wojny światowej był oficerem LP. Brał udział w walkach o granice (1918-1921). Ukończył WSWoj. (1926). Do wybuchu wojny był I zastępcą d-cy 55 pp w Lesznie, a od 1 VII 1939 d-cą 71 pp w Zambrowie. W czasie kampanii wrześniowej został ranny. Uniknął niewoli i w 1940 przedostał się przez Węgry do Francji. Służył w PSZ na Zachodzie, był m.in. d-cą obozu oficerskiego we Francji (1940) i d-cą szkoły wojskowej w Wielkiej Brytanii. Od 1947 mieszkał we Francji i prowadził wydzierżawioną kurzą fermę. W 1952, po wygaśnięciu kontraktu dzierżawy, rozpoczął w OW w Fontenet służbę w stopniu sierżanta. Od września 1953 do 1956 był d-cą (por. OW) oddziału wydzielonego (LS Detachment) 4088 LSCo w Bassens. Po jego rozwiązaniu został d-cą plutonu w roboczej komp. „amunicyjnej” 4243 w Captieux, którą zlikwidowano w maju 1957. Był zastępcą d-cy (1957-1958) i od 1958 do 1964 d-cą (kpt. OW) komp. 4011 w Captieux. We wspomnieniu pośmiertnym podkreślono, że był „bardzo lubiany przez wartowników za swoją sprawiedliwość i pobłażliwość w ocenie wykroczeń (karze łagodnie we własnym zakresie, nie meldując Amerykanom). Ze względu na swój wiek i dawną długoletnią służbę wojskową cieszy się dużym autorytetem wśród wartowników”. Jego namiętnością była hodowla kwiatów. Współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami”. Za odszkodowanie (8000 \$) otrzymane po wypadku samochodowym (1958) nabył udziały w hotelu w Nicei. Nie założył rodziny. Zmarł 9 V 1964 w Landshut (RFN). Sporządził obszerną relację o działaniach 71 pp w kampanii wrześniowej (IPMS). Odznaczenia: VM, KN, KW, ZKZ.

Raport z rozmowy z wartownikiem Marcinem Czulytem z 31 V 1962 r., IPN BU 01227/154, s. 177; *Awanse oficerskie*, s. 303/3; *Rocznik oficerski 1939*; WBH (tu: Soroka Zbijewski); KJ.

ZBOROWSKI Saturnin, chor. Po wojnie przebywał w POW Langwasser, od 21 XI 1945 był d-cą plutonu w sformowanej tam i skierowanej do Dachau komp. 4028.

Weisbach.

ZBYSZEWSKI, ppor. We wrześniu 1946 był d-cą plutonu w komp. 4132 w Erding. Być może był to **ZBYSZEWSKI** Jerzy Zbigniew, ur. 15 III 1917, ppor. piech. sł. st. (1 X 1938). W 1939 dowodził plutonem w 1 komp. 67 pp w Brodnicy.

Rocznik oficerski 1939.

ZDRODOWSKI Bronisław, plut. pchor. Na przełomie 1945/1946 był d-cą plutonu w komp. 4223 w Böblingen.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

ZDRODOWSKI Henryk Zygmunt, ur. 23 V 1914, ppor. piech. sł. st. (1 I 1938), mjr OW (1947). Gimnazjum ukończył w USA. Do wybuchu wojny był d-cą plutonu w 2 komp. 63 pp w Toruniu, którym dowodził także podczas kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 303), gdzie prowadził wykłady z j. angielskiego dla zaawansowanych. 9 V 1945 wyjechał do Francji, pracował w Obozie Zbornym nr 1 (Paryż), awansował do stopnia por. i od 11 VI 1945 był oficerem do zleceń Polskiej Sekcji Łącznikowej OW we Francji. W grudniu 1945 został z rekomendacji S. Brzeszczyńskiego awansowany do stopnia kpt. funk. „dla dobra służby wartowniczej na wniosek przełożonych amerykańskich”, a w 1947 awansował do stopnia mjr. funk. Był oficerem łącznikowym przy Głównej Kwaterze AGRC (1949). W opinii sporządzonej jesienią 1946 przez PWML w Paryżu zapisano, że należał do grupy oficerów „najwybitniejszych pod względem charakteru i wartości duchowych, zdolnych do poświęceń, którzy wybitnie spełnili obowiązek służby frontowej lub przenosili służbę na froncie nad pracą na tyłach (zatrzymani na tyłach wielokrotnie upominali się o przeniesienie na linię frontu), cechujących się wysoką ideowością i nieskazitelnym charakterem, sylwetką o wyraźnych cechach przebojowości niepodległościowej [...], zdecydowanych na pozostanie w szeregach PSZ tak długo, zanim ostatni podwładny nie odejdzie do pracy w cywilu”, uznano zatem, że nadaje się do objęcia stanowisk w tworzonemu PKPR. Zmarł w 1993.

Lista selekcyjna; Skład PSŁ; Awans45; *Awanse oficerskie*, s. 38/405; *Rocznik oficerski 1939*; *Straty*.

ZEJDLER Andrzej „Ogórek”, „Babinicz”, „Jędrek Babinicz”, „Andrzej Babinicz”, ur. 30 VI 1923 w Warszawie, syn Franciszka i Heleny ze Śmiechowskich, sierż. pchor. (1944). Ukończył Gimnazjum i Liceum im. A. Mickiewicza w Warszawie oraz konspiracyjną szkołę podchorążych. W czasie okupacji należał do Szarych Szeregów, których także był współzałożycielem. Od 15 VIII do 20 IX 1940 był więziony w KL Auschwitz. Podczas powstania warszawskiego walczył w szeregach batalionu „Parasol” na Woli, Starym Mieście i, po przejściu kanałami, na Żoliborzu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu XI B Fallingbomel (nr jeniecki 1569). Po wojnie był nauczycielem w polskiej szkole w Föhren i służył w OW jako zastępca d-cy plutonu w komp. 4007. 30 III 1946 odszedł z niej na bezterminowy urlop celem kontynuowania nauki. Wrócił do kraju. Studiował na Akademii Ekonomicznej w Poznaniu. Zmarł 4 V 1987 w Łodzi. Odznaczenia (m.in.): KW, Krzyż

Armii Krajowej, Warszawski Krzyż Powstańczy, Krzyż za Zasługi dla ZHP z Rozetą i Mieczami.

Rozkazy 1946 nr 76; Straty (tu: absolwent VII Męskiego Gimnazjum i Liceum S. Staszica); <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/andrzej-zejdler,51829.html>.

ZELENAY Michał, ur. 10 III 1904 w Berdyczowie, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 85 pp w Nowej Wilejce. Ukończył Politechnikę Warszawską (inżynier geodeta). Był członkiem Koła Techników Polskich. Po wojnie znalazł się w POW Langwasser, był oficerem, d-cą wydzielonego plutonu komp. 4019 w Langwasser (2 I 1946) przy obozie jenieckim SS. Po zakończeniu służby wyemigrował do Australii, gdzie zmarł 23 II 1979. Pochowano go na Brighton General Cemetery w Caulfield South (przedmieście Melbourne).

Weisbach; *Awanse oficerskie*, s. 109/2004; Straty; FS; KJ.

ZELLMANN Eugeniusz Marian, ur. 16 VII 1910 w Golcach pow. Nisko, syn Stanisława, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 3 pp w Jarosławiu. Ukończył gimnazjum w Przemyśle (matura 1933), trzy lata prawa na UJK, Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 4 pp Leg. w Kielcach (1933/34) oraz Kurs Dowódców Plutonów Łączności w Zegrzu (1939). Przed wybuchem wojny był pracownikiem Komendy PWiWF we Lwowie. Podczas kampanii wrześniowej dowodził plutonem łączności w 2 DP; uczestniczył w obronie Modlina. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 357). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, m.in. był kwatermistrzem jednostki w Mourmelon-le-Grand. 25 XI 1945 wrócił do Murnau, a następnie przebywał w obozie DP w Ingolstadt. W listopadzie 1946 wrócił do kraju i zamieszkał w Jarosławiu. Odznaczenia: KW (1939).

Lista imienna (tu: Zelmann Edm.); *Awanse oficerskie*, s. 162/3100; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_13008.pdf).

ZENKER Jan, ur. 10 IV 1908 w Chornicach, syn Franciszka, por. rez. piech. (1 I 1938) z przydziałem mobilizacyjnym do 31 pp w Bydgoszczy, w którego szeregach wziął udział w kampanii wrześniowej. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XIII A Norymberga, II C Woldenberg (nr jeniecki 32278) i VII A Murnau. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, gdzie został przydzielony do komp. 7668. 15 VII 1946 wrócił do kraju.

Lista imienna; Lista wyjeżdżających; *Awanse oficerskie*, s. 582/50 Straty; WBH (tu: ur. w Chornicach).

ZGORZELSKI Ignacy, ur. 6 VI 1915 w Przybyszewie k. Płocka, ziemianin. Ukończył gimnazjum i Akademię Żandarmerii Polowej. Ochotniczo służył w wojsku. Podczas kampanii wrześniowej brał m.in. udział w obronie Modlina. Został

wzięty do niewoli, z której uciekł. W październiku 1939 zamieszkał w Warszawie i zaangażował się w prace konspiracyjne. W marcu 1943 został aresztowany i po pobycie na Pawiaku skierowany do KL Mauthausen (nr obozowy 29462). We wrześniu 1945 rozpoczął służbę w OW jako d-ca plutonu w 4010 LSCo. Pracował w Niemczech i we Francji, gdzie dosłużył się stopnia kpt. W latach późniejszych był zatrudniony w będących kontynuacją OW Oddziałach Pomocniczych i Technicznych. Najdłużej pracował w komp. 8905 w Esslingen. Po przejściu na emeryturę w 1980 pozostał w Niemczech. Zmarł 20 XII 1987 w Landshut.

Straty; KJ.

ZGORZELSKI Kazimierz, ur. 11 I 1911 w Śmiałej k. Czerkas, syn Kazimierza i Walentyny, technik młynarski, ppor. rez. piech. (1 I 1935). Ukończył klasę młynarską Państwowej Szkoły Przemysłowej w Bydgoszczy (matura 1932) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 59 pp w Inowrocławiu (1932/33); deklarował znajomość j. niemieckiego (1946). 19 IX 1939 dostał się do niewoli i przebywał w oflagach XVIII B Wolfsberg (nr jeniecki 698) i II C Woldenberg. Po wyzwoleniu znalazł się w Samodzielnym Zgrupowaniu Pöln POW Lubeka. W połowie listopada 1945 wyjechał do Brygady Świętokrzyskiej. Od 17 XI 1945 do stycznia 1946 dowodził V plutonem w komp. 4010. Ze względów zdrowotnych zrezygnował ze służby. W latach 1946-1947 leczył się w Monachium i w sanatorium w Gauting z nabytej w obozie gruźlicy. W listopadzie wrócił do kraju i zamieszkał w Nowym Tomysłu. Od czasu do czasu publikował teksty w serii Biblioteka Młynarza.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 145 (tu: ur. Szniała); *Rozkazy 1944* nr 392, 395; *Awanse oficerskie*, s. 104/1375; „Dziennik Bydgoski” 1932, nr 148, s. 5; Straty (tu: ur. Smela); WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_10563.pdf).

ZIAJKA Jan „Zięba”, ur. 3 IX 1915 w Lutogniewie pow. Krotoszyn, syn Piotra i Katarzyny, nauczyciel, plut. pchor. rez., ppor. funkc. Ukończył Seminarium Nauczycielskie w Krotoszynie (matura 1936) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 56 pp w Krotoszynie (1936/37). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 56 pp. W czasie okupacji był żołnierzem AK. 28 III 1944 został aresztowany w związku z działalnością konspiracyjną; przebywał w więzieniu w Krotoszynie, następnie w Forcie VII w Poznaniu i od maja 1944 w obozie pracy wychowawczej (AEL) w Żbikowie, skąd 1 VIII 1944 został wysłany do KL Mauthausen (nr obozowy 91496). Po zakończeniu wojny przebywał w szpitalu w Gusen i obozie DP w Hohenfels, a następnie w POW Langwasser, gdzie został przydzielony do komp. 4018. Wiosną 1946 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 29 IV 1946 był d-cą IV plutonu w komp. 4028. Latem 1947 zrezygnował ze służby i w lipcu tego roku wrócił do kraju. Od jesieni 1947 był nauczycielem i kierownikiem Szkoły Podstawowej im. Janusza Korczaka w Bar-kowie pow. Milicz. Zmarł 3 XI 1992.

Rozkazy; ABS-Rejestr, s. 10120; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11335.pdf).

ZIELIŃSKI Edmund, ur. 13 V 1907 w Świńcu pow. Kościan, syn Tadeusza i Cecylii z Lorych, ppor. rez. piech. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 69 pp w Gnieźnie. Ukończył studia na Uniwersytecie Poznańskim; w czasie studiów należał do Korporacji „Masovia”. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem kadry 7 dywizjonu taborów (25 DP). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 874), gdzie zajmował się m.in. biblioteką obozową. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji, ale już przed 8 sierpnia wrócił do Murnau, skąd w 1946 wyjechał do kraju. Zmarł 13 II 1952.

Lista imienna; *Rocznik oficerski 1934*, s. 81/1872, 537; WBH; <http://www.archiwumkorporacyjne.pl/index.php/muzeum-korporacyjne/poznan/k-masovia/>.

ZIELIŃSKI Józef, kpt. Od 28 IV 1945 był oficerem łącznikowym przy 1195 LSupCo.

R3/1 V 46.

ZIELIŃSKI Ludwik, ur. 16 V 1915, por. OW. Na początku lat 50. służył w szwadronie 7316 im. Stefana Batorego w Oberpfaffenhofen, następnie w komp. 4023 w Schwetzingen (1961-1962).

Wzmianki w „OW”; Wolak, s. 299 (tu: szwadron 7366).

ZIELIŃSKI Tadeusz, dziennikarz, por. OW. Od czerwca 1952 był członkiem redakcji „Ostatnich Wiadomości” zajmującym się działem wartowniczym i sportowym. W pierwszych latach opracowywał dział „Beztroskie notatki”, które zjednały mu wielu sympatyków. 30 I 1957 wyjechał do USA.

ZIENKA Józef. Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym „oficerem czasu wojny” w komp. transportowej 7014 w Londorf.

Wykaz oficerów z 25 I 1946.

ZIENKIEWICZ Tadeusz, ppor. W początkach 1946 służył w komp. w Burg-Gemünden.

Wykaz oficerów z 25 I 46.

ZIENKOWICZ Leopold, ur. 2 II 1905 w Józefówce na Wołyniu, syn Wincentego, ppor. rez. sap. (1 I 1932) z przydziałem mobilizacyjnym do 6 Batalionu Saperów. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 9 Batalionu Saperów (służba saper-ska 27 DP). Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr je-

niecki 732). 1 VIII 1945 przybył z grupą 25 oficerów z OPO Murnau do Małego Obozu Oficerskiego im. K. Pułaskiego Polskich OW w Reims. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Pułaski; *Rocznik oficerski 1934*, s. 172/241, 682; Straty; WBH (tu: ur. 12 I 1905).

ZIENKOWICZ Tadeusz Józef Maria, ur. 3 VII 1909 we Lwowie, syn Bolesława, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 26 pp we Lwowie. Od 1 X 1944 był więźniem w KL Flossenbürg. W początkach 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. 4244 w Mainz-Kastel. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Wykaz oficerów z 25 I 46 (tu: por.); *Awanse oficerskie*, s. 97/660; Straty; WBH.

ZIĘBA, por. Od 2 II 1947 był d-cą tzw. plutonu morskigo OW w Bremie.

Wzmianka w „OW”.

ZIĘTKIEWICZ Jan, ur. 9 IV 1913, syn Stanisława i Łucji Turner, por. OW. W 1949 wyemigrował i zamieszkał w Chicago, gdzie pracował m.in. jako drukarz. 29 IX 1959 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. W USA używał imion John Walter. Zmarł 14 II 1989 w Park Ridge w stanie Illinois. Pochowano go na cmentarzu Maryhill.

FS.

ZIĘTKIEWICZ Stanisław, ur. 2 X 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1937), por. OW. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 20 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Stalagu XI B Fallingbomel oraz oflagach II C Woldenberg (nr jeniecki 383 [858]) i VII A Murnau. Po wojnie podjął pracę w OW; w styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym oficerem w komp. 4228 w Hundstadt, od 9 VI 1945 d-cą samodzielnego plutonu w komp. 4228 w Babenhausen, a następnie w komp. 4224 w Göppingen. Od września 1947 był oficerem oświatowym w 181 LSC Mainz-Kastel, a od sierpnia 1948 głównym oficerem oświatowym OW i z tej racji pełnił z urzędu funkcję przewodniczącego zarządu FSOW (1 XI 1948 – 31 X 1949). Opublikował w „Ostatnich Wiadomościach” opracowanie na temat genezy i rozwoju Funduszu, a także szereg mniejszych artykułów sygnowanych inicjałem Z. St. Od 13 II 1948 był kierownikiem sekcji propagandowej Zarządu Okręgu Polskiego Związku Sportowego, obejmującego kompanie pracujące na terenie 120 LSC (Mannheim). W sierpniu 1948 należał do Głównego Komitetu Tygodnia Pomocy Studentom Polskim przy Oddziałach Wartowniczych. W latach 1948-1949 wchodził w skład polskiej sekcji łącznikowej przy Naczelnym Dowództwie Amerykańskim. Wchodził także do zarządu Związku b. Więźniów Politycznych Kompanii Wartowniczych i Pracy (1949). 13 XI 1949 wyemigrował

do USA i zamieszkał w Chicago. 10 I 1963 uzyskał obywatelstwo amerykańskie. Zmarł 5 II 1992 w Chicago. W USA używał imienia Stanley.

Wykaz oficerów z 25 I 46 (tu: Zientkiewicz S.); *Awanse oficerskie*, s. 181/158; wzmianki w „OW”; Straty; FS.

ZIMOWSKI Witold Karol, ur. 7 III 1898 w Krakowie, kpt. piech. sł. st. (1 I 1930), ppłk OW. Od 11 X 1938 pozostawał w dyspozycji szefa Biura Personalnego MSWojsk. Po dostaniu się do niewoli przebywał w obozie jenieckim. W 1947 pojął pracę w OW, którą rozpoczął w stopniu sierżanta w komp. 4011 w Grafenwöhr. Zmarł 10 I 1971 w Eschenbach. Odznaczenia: KN, KW (dwukrotnie), SKZ.

Rocznik oficerski 1939; WBH; KJ.

ZIÓŁKOWSKI Franciszek, ur. 19 VI 1906 w Wojciechowicach, syn Józefa, nauczyciel, ppor. rez. piech. (1 I 1931) z przydziałem mobilizacyjnym do 73 pp w Katowicach, w którym pełnił służbę także podczas kampanii wrześniowej. Wojnę spędził w obozach jenieckich, m.in. w Oflagu II D Gross Born. Po wyzwoleniu służył w OW. W listopadzie 1945 był zastępcą d-cy kompanii wartowniczej w Tybindze w Badeni-Wirtembergii, a w 1947 oficerem w komp. 4090 w Augsburgu i współpracownikiem redakcji „Ostatnich Wiadomości”, w których zmieścił m.in. barwną relację z otwarcia kompanijnego Klubu Lisowczyków. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Rocznik oficerski 1934; „OW” 1947, nr 106, s. 2; WBH.

ZIÓŁKOWSKI Marian, ur. 4 XII 1905 w Poznaniu, mgr, por. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 57 pp w Poznaniu, kpt. OW, absolwent Wydziału Prawa Uniwersytetu Poznańskiego. Podczas kampanii wrześniowej służył w baonie wartowniczym „Włodawa”, sformowanym z nadwyżek mobilizacyjnych 57 pp. 20 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16513). W styczniu 1946 był bardzo dobrze ocenianym d-cą osiemdziesięciosobowej komp. G-358 w Neckargemund. 22 VI 1950 wyemigrował do USA, gdzie był m.in. członkiem Placówki 113 im. Stefana Starzyńskiego SWAP w Hamtramck. Zmarł 13 III 1984 w Hamtramck w stanie Michigan.

Wykaz oficerów z 25 I 46; *Awanse oficerskie*, s. 544/171; Straty; FS; KJ.

ZIÓŁKOWSKI Zdzisław, ur. 2 VIII 1900 w Warszawie, rtm. rez. (1 I 1935), mjr OW. W latach 1950-1967 był zastępcą oficera Sekcji Łącznikowej w Orleanie, a równocześnie od czerwca 1954 do maja 1955 d-cą 4230 LSCo Chinon. Zmarł 12 XII 1978 w Mentonie we Francji.

Raport służbowy z rozmowy z wartownikiem Fryderykiem Ociepką z 26 II 1957 r., IPN BU 01227/154, s. 119 (tu: Kazimierz, przedwojenny oficer art.); *Awanse oficerskie*, s. 528/25; Łysiak, s. 94; wzmianki w „Na Posterunku”; KJ.

ZMROCZEK Julian, ur. 23 IV 1916, ppor. piech. sł. st., por. OW. Podczas kampanii wrześniowej służył w 34 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X A Itzehoe (nr jeniecki 190) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliła go armia amerykańska. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest chory i wymaga leczenia szpitalnego. W latach 1954-1956 był oficerem w komp. 4087 w Mannheim. Po zakończeniu służby wyemigrował 9 I 1957 do USA. Zmarł 27 VII 1996 w Alachua w stanie Floryda i został pochowany w Gainesville w tym stanie.

Dössel; wzmianki w „OW”; Straty; FS.

ZODROW Leon Ferdynand „Roy”, ur. 19 XII 1910 w Dziembowie pow. Chodzież, handlowiec, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 61 pp, por. NSZ i OW, ukończył WSH w Poznaniu i Dywizyjny Kurs Szkoły Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 59 pp w Inowrocławiu (1932/33); deklarował znajomość j. angielskiego, francuskiego i niemieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 51 pp. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach XI A Osterode, II C Woldenberg (nr jeniecki 1277) i VII A Murnau. Pod koniec 1945 dołączył do Brygady Świętokrzyskiej. Od 4 I 1946 był kierownikiem kancelarii i tłumaczem w dowództwie Brygady; 8 II 1946 został awansowany do stopnia por. i włączony do sekcji łącznikowej przy 9 Dywizji USA, od 1 V 1946 był adiutantem podokręgu wartowniczego Sternberg. W czerwcu 1950 wyemigrował do USA. Mieszkał w Detroit w stanie Michigan, następnie w Sugar Land w stanie Teksas. Zmarł 12 IX 1993 w Sugar Land. Pochowano go na cmentarzu Davis-Greenlawn w Rosenberg w Teksasie.

ABS-Rejestr, s. 3738; *Rozkazy 1946* nr 3, 33; *Awanse oficerskie*, s. 99/864; Straty; FS.

ZWIERZYCKI Władysław, ur. 14 V 1897 w Poznaniu, syn Franciszka i Józefy z Sommerfeldów, ppor. rez. art. (1 VI 1919) z przydziałem mobilizacyjnym do 8 pac, absolwent Uniwersytetu Poznańskiego. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem 16 dac. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VII B Eichstätt, VII A Murnau (nr jeniecki 436) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 wyzwoliły go wojska amerykańskie. Po wojnie pracował w obozowej kancelarii jako tłumacz. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna uznała, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal; pod koniec stycznia 1946 był oficerem w komp. G-377 w Ludwigsburgu.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; Wykaz oficerów z 25 I 46; *Rocznik oficerski 1934*, s. 141/34, 651; WBH; <http://www.e-kartoteka.net/pl/search?signature=15315#show>.

ZYBAŁA Stanisław, ur. w 1919 w Hamborn (dzielnica Duisburga), dziennikarz, ppor. rez. piech. (1939). Ukończył Gimnazjum im. Piłsudskiego w Ostrowie Wielkopolskim (matura 1938) i w stopniu kpr. pchor. Szkołę Podchorążych Piechoty Rezerwy przy 25 DP (1938-1939). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 60 pp. Uniknął niewoli. W 1945 przedostał się do amerykańskiej strefy okupacyjnej i podjął pracę w OW, równocześnie publikując liczne artykuły w prasie polskiej. Podpisując się jako „Roztropek” i „granatowy redaktor”, redagował „Kącik Kompanii Wartowniczych”, ukazujący się jako dodatek do „Słowa Polskiego”. Był kolejno komendantem Obozu Polskiego DP w Neumarkt, d-cą komp. (Polskiego Oddziału Pracy) 8824 w Monachium (rozwiązanej 1 III 1946), oficerem oświatowym kompanii wartowniczych i dyrektorem biura Międzynarodowego Komitetu Uchodźców i DP. We wrześniu 1948 wyemigrował do Kanady, gdzie zamierzał poświęcić się pracy naukowej. Od 1948 współpracował z „Ostatnimi Wiadomościami”. W Kanadzie był kolejno redaktorem „Gazety Polskiej” w Winnipeg i „Głosu Polskiego” w Ontario; działał aktywnie w środowisku polonijnym, 1 I 1961 został przedstawicielem Ministerstwa Obywatelstwa i Imigracji na północne Ontario z siedzibą w Greater Sudbury.

Stanisław Zybała wyjechał do Kanady, „Słowo Katolickie”, 1948, nr 42, s. 15 (fot.); [https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanisław_Zybała_\(dziennikarz\)](https://pl.wikipedia.org/wiki/Stanisław_Zybała_(dziennikarz)).

ŻACZKOWSKI-DULIK Edmund J., ur. 1 VII 1891 we Lwowie, ksiądz, do gimnazjum uczęszczał w Drohobyczu i Złoczowie, studia teologiczne odbył w Krakowie, święcenia kapłańskie otrzymał w 1914 w Krakowie; w czasie I wojny światowej był kapłanem twierdzy Kraków (1914-1918), a w okresie międzywojennym wikarym w Horyńcu (pow. Ciechanów), proboszczem w Grodnie (1927-1936) i w Lubomierzu k. Limanowej (1936-1943). 4 VII 1943 został aresztowany i zesłany do KL Auschwitz, potem do KL Buchenwald. Od października 1945 był kapłanem OW, w 1949 w 111 LSC Monachium, w 1951 w 110 LSC Giessen, od lipca 1951 w Kaiserslautern (Bruchmühlbach) i Pirmasens. Zmarł 14 XII 1958 w szpitalu w Rodalben k. Pirmasens (RFN). Pochowano go na cmentarzu miejskim w Kaiserslautern.

Zmarł Ksiądz-„generał”, „OW” 1958, nr 138, s. 3; Straty.

ŻŁOBICKI (Złobicki) W., ur. w 1899, por. rez. piech. 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna.

Być może był to **ŻŁOBICKI-DOŁĘGA** Waław, ur. 11 IX 1894 w Warszawie, syn Jana i Wandy z Terpiłowskich, ppor. czasu wojny. Podczas okupacji był żołnierzem AK. W powstaniu warszawskim walczył w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w Stalagu 344/318 Lamsdorf (nr jeniecki 102106) i od 19 X 1944 w Oflagu VII A Murnau. Zmarł 10 IV 1958 w Gdańsku.

Straty (tu: por.); <https://www.1944.pl/powstancze-biogramy/waclaw-zlobicki-dolega,52721.html>.

ŻMUDZIŃSKI Janusz (Jan) K., ur. 11 IX 1899 w Stanisławowie, syn Zdzisława, kpt. piech. sł. st. (19 III 1937). Brał udział w wojnie polsko-bolszewickiej. Ukończył gimnazjum i Szkołę Podchorążych Piechoty (1922-1924), po promocji na stopień ppor. (31 VIII 1924) został d-cą plutonu w 43 pp w Dubnie, w którym awansował do stopnia por. (31 VIII 1926). Po 1929 był oficerem ośrodka WF i PW w Białymstoku, skąd został przeniesiony do 6 pp Leg. w Wilnie. Tam został komendantem powiatowym PW Wilno-Troki przy 6 pp Leg. Przy okazji odznaczenia go SKZ pisano: „Pasją kpt. Żmudzińskiego są inwestycje, bez których nie można poważnie myśleć ani o pracy wychowania fizycznego, ani o postępie sportu. [...] Kpt. Żmudziński stawia trwale pomniki sportowe, a tym samym zyskuje uznanie i wdzięczność szerokich mas młodzieży sportowej”. Podczas kampanii wrześniowej dowodził III bat. 205 rezerwowego pp, uczestniczącego w obronie Pragi (Warszawy). 28 IX 1939 dostał się do niewoli. Przebywał w oflagach II C Woldenberg i X B Nienburg (nr jeniecki 52839). Po wojnie podjął służbę w OW. Na przełomie 1945/1946 był dobrze ocenianym d-cą 1 komp. transportowej (LS Tr Co) w Mannheim, następnie komp. transportowej 7099 w Neckarstadt i w Waldhof (1946). 15 VIII 1947 został prezesem kompanijnego Koła YMCA im. Mr. Josep Noia. Po rozwiązaniu komp. w 1947 odtworzył ją w obozie IRO. W kwietniu 1948 wyemigrował do Kanady, skąd nadsyłał korespondencje do „Ostatnich Wiadomości” (1948-1949). Odznaczenia: SKZ (1938).

Wykaz oficerów z 25 I 46 (tu: Janusz); *Rocznik oficerski* 1939, s. 54/102, 670 (tu: Jan); „Sportowiec Krakowski” 1938, nr 1, s. 6; wzmianki w „OW”; „Szlak” 1947, s. 46; <http://www.stankiewiczze.com/index.php?kat=34&sub=571> (tu: Jan); Straty (tu: Janusz); WBH (tu: Jan, ur. 11 IX 1898).

ŻOCHOWSKI Lucjan, ur. 8 I 1905 w Lubiesz pow. Sokołów, syn Michała, por. rez. art. (1 I 1937) z przydziałem mobilizacyjnym do 32 dal. Podczas kampanii wrześniowej był oficerem łączności 41 dal. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach X B Nienburg (nr jeniecki 587) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez Amerykanów. Obozowa komisja weryfikacyjna 19 IV 1945 oceniła, że jest w dobrej kondycji zdrowotnej i nadaje się do służby liniowej. 17 I 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu pracy wrócił do kraju.

Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 572/14; Straty; Dössel; WBH.

ŻOŁĄDKIEWICZ Leon, ur. 28 III 1911 w Poznaniu, syn Ludwika i Karoliny z Lehmannów, ppor. rez. piech. (1 I 1936) z przydziałem mobilizacyjnym do 59 pp w Inowrocławiu. Przed wojną pracował jako nauczyciel w szkole powszechnej w Skokach. Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu ckm komp. „Skoki” w batalionie ON „Wągrowiec”. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 932). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji. Po zakończeniu służby wrócił do kraju.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 153/2105; Straty; WBH; [https://e-kartoteka.net/pl/search#show\(tu:Leo\)](https://e-kartoteka.net/pl/search#show(tu:Leo)).

ŻONGOLŁOWICZ Stefan „Olgierd”, „Leliwa”, przybrane nazwisko **JANKOWSKI** Ryszard, w czasie służby w kompaniach wartowniczych **LELIWA** Stefan, ur. 16 IV 1920 w Warszawie, syn Witolda Stanisława i Zuzanny Bronisławy z Kelnerów, urzędnik, st. strz. z cenz., ppor. rez. piech. czasu wojny (4 IX 1944), buchalter. Ukończył szkołę średnią; deklarował znajomość j. francuskiego (1946). Przed wojną rozpoczął naukę w podchorążówce. W czasie okupacji był żołnierzem AK. Podczas powstania warszawskiego walczył na Woli, Starym Mieście, Górnym Czerniakowie i w Śródmieściu. Po kapitulacji przebywał w obozie jenieckim. W połowie października 1945 wyjechał z IV Zgrupowania POW Lubeka do Brygady Świętokrzyskiej. Od 20 X 1945 znajdował się w OZB i odbywał staż w komp. 4007. 8 XI 1945 został d-cą VI plutonu w komp. 4008. 23 II 1946 udzielono mu bezterminowego urlopu dla kontynuowania studiów, po których ukończeniu pozostał w Wielkiej Brytanii. Do Polski wrócił w 2003. Zmarł 29 IV 2005 w Sędziszowie Małopolskim. Odznaczenia: KW (z wniosku z 1944: „Odznaczył się osobistą odwagą na Karolkowej, w walce z czołgami. Był uczestnikiem wyprawy na Stawki, gdzie pod ogniem npla wyciągnął wspólnie z innymi 7000 szt. am[unicji] do kb”). Pochowano go na cmentarzu Powązkowskim w Warszawie.

SPP, Kol. 21/4; ABS-Rejestr, s. 97; *Rozkazy 1944* nr 367, 375, 384; *Rozkazy 1946* nr 14, 46; http://www.1944.pl/historia/powstancze-biogramy/Stefan_Zongolowicz

„Żukowicz”, ppor., 1 XII 1945 został na czas pełnienia służby w kompaniach wartowniczych awansowany do stopnia por. i mianowany zastępcą d-cy komp. 4000.

Rozkazy 1944 nr 404.

ŻUKOWSKI Józef, ur. 26 I 1890 w Ostrówce, syn Kazimierza, por. sap. w stanie spoczynku (1 VI 1919) z przydziałem do oficerskiej kadry okręgowej nr I; deklarował znajomość j. niemieckiego i rosyjskiego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w oflagach VI E Dorsten (nr jeniecki 564) i VI B Dössel, gdzie 1 IV 1945 został wyzwolony przez wojska amerykańskie. Po wojnie był zatrudniony w obozowej ekipie technicznej. 19 IV 1945 obozowa komisja weryfikacyjna orzekła, że nadaje się do służby czynnej, ale tylko na zapleczu. 15 II 1946 wyjechał z POW Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal.

Dössel; *Rozkazy KOP Dössel*; *Rocznik oficerski 1934*, s. 351/7, 854; Straty; WBH.

ŻUKOWSKI Ludwik Józef, ur. 5 VIII 1919 w Warszawie, syn Wacława i Leokadii, plut. pchor., ppor. NSZ (18 I 1945), student. Ukończył Liceum Handlowe Izby Przemysłowo-Handlowej w Bydgoszczy (matura 1938) i Dywizyjny Kurs Podchorążych Rezerwy Piechoty przy 61 pp w Bydgoszczy; deklarował znajomość j. nie-

mieckiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu w 61 pp. Do niewoli dostał się 17 IX 1939 w Konarach. Przebywał w stalagach II A Neubrandenburg (nr jeniecki 9703), II D Stargard, XI A Altengrabow i XI B Fallingbostel. 20 IX 1945 dotarł do Brygady Świętokrzyskiej, gdzie przydzielono go do komp. 4002. Po ukończeniu tygodniowego kursu dla podchorążych (11-18 I 1946) z zakresu funkcjonowania O. III i O. VI awansowano go 18 I 1946 do stopnia ppor. i skierowano na staż dowódczy do komp. 4001. Od 27 II 1946 dowodził plutonem w komp. 4087 w Bad Reichenhall. Od 7 V 1946 odbywał staż w komp. 4088, następnie był d-cą plutonu w komp. 4251 w Giessen (1946-1947). Po zakończeniu służby wrócił we wrześniu 1947 do kraju i zamieszkał w Bydgoszczy.

Rozkazy 1944 nr 345; Rozkazy 1946 nr 8, 15, 49; ABS-Rejestr, s. 3768; ABS-SO nr 5118; Straty; WBH (https://wbh.wp.mil.pl/pdfviewer/?f=/c/scans/zasoby/II_56/II_56_11137.pdf).

ŻURAWSKI Euzebiusz, ur. 14 X 1912 w Szkodach pow. Wysokie Mazowieckie, ppor. rez. lotn. Ukończył uniwersytecki wydział prawa i Szkołę Podchorążych Rezerwy Lotnictwa w Dęblinie (1934/35); deklarował znajomość j. rosyjskiego i niemieckiego (1946). Na początku 1946 przebywał w polskim obozie wojskowym w Winzer, a od 27 V 1946 w Brygadzie Świętokrzyskiej. 1 VI 1946 został d-cą plutonu w komp. 4022 w Dachau. We wrześniu 1949 wyemigrował do USA. Zmarł 22 III 2008 w Selden w stanie Nowy Jork.

ABS-Rejestr, s. 10168; FS.

ŻURAWSKI Jerzy, ur. 8 II 1911, ppor. rez. piech. (1 I 1935) z przydziałem mobilizacyjnym do 31 pp w Sieradzu; deklarował znajomość j. angielskiego (1945). 12 VII 1945 wyjechał z OPO Murnau do pracy w OW we Francji.

Lista imienna; *Awanse oficerskie*, s. 99/892.

ŻYCHIEWICZ Antoni, por. OW. W latach 1953-1954 był oficerem w komp. 4189 w Schwetzingen.

Wzmianki w „OW”.

Być może był to **ŻYCHIEWICZ** Antoni, ur. 17 I 1919 we Lwowie, syn Emila i Marii. W czasie okupacji był więźniem w KL Sachsenhausen (1944-1945).

Straty.

ŻYCHOWSKI Jerzy Henryk, ur. 19 I 1894 w Częstochowie, mjr art. dypl. (1 VII 1923), od 1 XII 1930 w stanie dymisji. Ukończył szkołę realną w Warszawie, Szkołę Wojskową w Kazaniu (1 IX 1912 – 12 VII 1914), Oficerską Szkołę Artylerii w Fontainebleau i WSWoj. w Warszawie (1923-1925); deklarował znajomość j. rosyjskiego, angielskiego, francuskiego, włoskiego, niemieckiego i litewskiego (1946). Podczas kampanii wrześniowej był oficerem do zleceń w kwatermistrzostwie Sztabu Głównego.

nego. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu VII A Murnau (nr jeniecki 16133); w 1946 był oficerem obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal, od 27 VI 1946 d-cą plutonu w komp. 4087 w Käfertalu, następnie oficerem w komp. 4011 w Dachau i Monachium oraz d-cą komp. 4506 we Frankfurcie-Zeilsheim (1950). Zmarł 18 I 1968 w Grafenwöhr. Odznaczenia: ZKZ, Medal Pamiątkowy za Wojnę 1918-1921, Medal Dziesięciolecia Odzyskanej Niepodległości, odznaki: krzyż 1 Korpusu, Odznaka Lekkiej Brygady, 3 Korpusu.

ZE nr 145, ABS-9; ABS-KW BS nr 145; *Rocznik oficerski 1934*, s. 342/2, 849; Sławecki; Straty; WBH; KJ.

ŻYCZKOWSKI, ur. ok. 1895, por. OW. W latach 50. był d-cą plutonu psiarskiego w komp. 4011 w Captieux.

Wzmianki w „Na Posterunku”.

ŻYRADŁO Józef, ur. 11 X 1908 we Włocławku, ppor. rez. art. Studiował cztery lata na politechnice i ukończył Szkołę Podchorążych Rezerwy Artylerii we Włodzimierzu Wołyńskim (1933/34); deklarował znajomość j. francuskiego (1946). Od 24 I 1946 był oficerem w ośrodku wartowniczym w Berchtesgaden, od 7 III 1946 d-cą IV plutonu w komp. 4085 w Moosburgu, a w latach 1946-1947 d-cą plutonu w komp. 8244 im. Zawiszy Czarnego w Walldorf. Współautor jednodniówki wydanej w rocznicę powstania kompanii.

ABS-Rejestr, s. 10019; ABS-SO nr 3764; *Jednodniówka 8244*.

ŻYROMSKI Władysław, ur. 1 V 1914 w Monasterzyskach pow. Buczacz, syn Ignacego i Karoliny z Błędowskich, por. art. sł. st. (19 III 1939). Ukończył Szkołę Podchorążych Artylerii w Toruniu (1935). Przed wybuchem wojny i podczas kampanii wrześniowej był d-cą plutonu łączności 7 dąpot. Po dostaniu się do niewoli przebywał w Oflagu XI B Braunschweig (nr jeniecki 1248), a po wojnie w POW Dössel. 31 I 1946 wyjechał z Dössel do obozu szkoleniowego OW w Mannheim-Käfertal. Po zakończeniu służby wyemigrował w 1949 do USA. Zmarł 18 IX 1996 w Boca Raton w stanie Floryda.

Rozkazy KOP Dössel; *Awanse oficerskie*, s. 513/37; *Rocznik oficerski 1939*; Straty; FS.

1. Zbigniew Biesiekierski

2. Wacław Birkholz

3. Jerzy Brodziński

4. Henryk Budzyn

5. Kazimierz Bugajski

6. Ludwik Burkiewicz

7. Marian Chmielewski

8. Leszek Chobot

9. Józef Dąbrowski

10. Teodor Dąbrowski

11. Czesław Drozdowski

12. Zbigniew Dziakoński

13. Leonard Dzieciuchowicz

14. Józef Furmański

15. Antoni Górski

16. Jan Grabowski

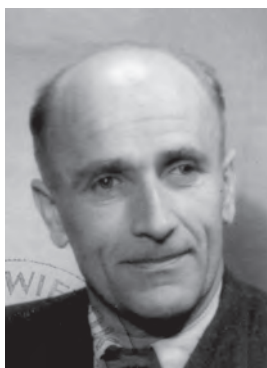
17. Apolinary Jagodziński

18. Zbigniew Jodłowski

19. Klemens Kazaniecki

20. Tadeusz Kielczewski

21. Piotr Krogulski

22. Gracjan Król

23. Kazimierz Kwiatek

24. Władysław Lackowski

25. Roman Łaniecki

26. Jan Łaczyński

27. Karol Machlit

28. Waław Madaliński

29. Stanisław Mancewicz

30. Bolesław Marczuk

31. Stefan Marczuk

32. Tadeusz Melka

33. Stanisław Mucha

34. Józef Munchen

35. Edward Nowak

36. Kazimierz Nyka

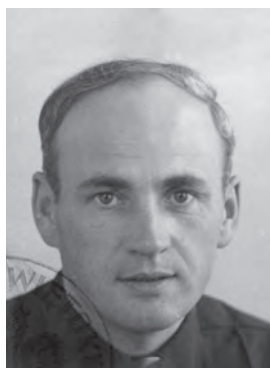
37. Eugeniusz Olech

38. Jan Olszewski

39. Ignacy Oziewicz

40. Kazimierz Peczkis

41. Roman Popławski

42. Kazimierz Pytel

43. Lucjan Raubo

44. Janusz Różański

45. Edmund Rutynowicz

46. Witold Sachwanowicz

47. Bronisław Samulski

48. Tadeusz Mieczysław
Sankowski-Maliński

49. Edmund Sikorski

50. Franciszek Slezak

51. Stanisław Sopliński

52. Antoni Soroko

53. Leopold Stanclik

54. Roman Stefański

55. Franciszek Szczepański

56. Jerzy Szczotarski

57. Zygmunt Świącki

58. Kazimierz Świętosławski

59. Jerzy Wilski

60. Jerzy Wojski
(zob. *Ludzie Brygady*, s. 514)

61. Adam Wolny

62. Stanisław Wolski

63. Jan Zajączkowski

64. Kazimierz Zaręba

65. Wartownik – trębacz

66. Poczët sztandarowy w kompanii wartowniczej nr 4047

67-68. Kompania Wartownicza w Heilbronn w Niemczech – 1947

69. Legitymacja Odznaki Pamiątkowej Oddziałów Wartowniczych (GCTC – Guards Civilian Training Centre)

70. Rocznicowa karta pamiątkowa Kompanii Wartowniczych z 1995 r.

**Proporce kompanii wartowniczych zachowane w Instytucie Polskim
i Muzeum gen. Sikorskiego w Londynie**

71. 6900 Labor Service Smoke Generator Battalion Mannheim

Utworzony 1 VII 1956 r. Jego zadaniem było wykonywanie zadań pomocniczych w czasie przeprowadzanych ćwiczeń, m.in. przygotowywanie przepraw rzecznych, stawianie zasłon dymnych itp. W momencie powstania składał się z czterech kompanii oznaczonych numerami od 8530 do 8533. Jego pierwszym dowódcą był ppłk Józef Böhm. W 1970 jednostka otrzymała nową nazwę **Labor Service Maintenance and Smoke Generator Battalion**.

72. 8531 Labor Service Smoke Generator Company Mannheim-Schönau

Powstała w obozie szkoleniowym Brygady Świętokrzyskiej jako kompania wartownicza nr 4094. Pełniła służbę kolejno w Schongau, Dachau i Mannheim. 1 VII 1956 otrzymała nowy numer i został wcielona do **6900 Labor Service Smoke Generator Battalion Mannheim**.

**Proporce kompanii wartowniczych zachowane w Instytucie Polskim
i Muzeum gen. Sikorskiego w Londynie**

73. 8532 Labor Service Smoke Generator Company Mannheim-Schönau

Powstała w 1946 w obozie szkoleniowym Mannheim-Käfertal, a służbę rozpoczęła z numerem 4189 w Weinheim. W lutym 1947 przydzielona do ochrony obiektów naczelnego dowództwa armii USA w Heidelbergu. Z racji pełnionych zadań, a także doboru żołnierzy w niej zatrudnionych określano ją mianem „gwardyjskiej” lub „kresowej”. W 1949 została przesunięta do Schwetzingen, a następnie do Mannheim. 1 VII 1956 otrzymała nowy numer i został wcielona do **6900 Labor Service Smoke Generator Battalion Mannheim**.

74. 4087 Labor Service Comapany (Guard)

Kompania wartownicza sformowana 26 I 1946, jako jedna z pierwszych, w obozie szkoleniowym Mannheim-Käfertal. W latach 1946-1955 stacjonowała kolejno w Mannheim, Giessen, Frankfurt nad Menem i Darmstadt. W 1955 powróciła do Mannheim, a 1 VII 1956 otrzymała nowy numer i jako **8530 Labor Service Smoke Generator Company** i weszła w skład **6900 Labor Service Smoke Generator Battalion Mannheim**.

WYKAZ SKRÓTÓW

SKRÓTY BIBLIOGRAFICZNE

ABS	Archiwum Brygady Świętokrzyskiej (BJ, Sekcja Rkps, Przyb. 344-443/08)
ABS-5	Wnioski awansowe i wnioski o odznaczenia, t. 1-2 (Przyb. 363-364/08)
ABS-6	Programy szkolenia Brygady. Okres 1944-1945 (Przyb. 384/08)
ABS-9	Zeszyty ewidencyjne wydane przez Brygadę na terenie Niemiec w latach 1946-1949, t. 1 (Przyb. 348/08)
ABS-10	Zeszyty ewidencyjne wydane przez Brygadę na terenie Niemiec w latach 1946-1949, t. 2 (Przyb. 349/08)
ABS-11	Zeszyty ewidencyjne wydane przez Brygadę na terenie Niemiec w latach 1946-1949, t. 3 (Przyb. 350/08)
ABS-12	Zeszyty ewidencyjne wydane przez Brygadę na terenie Niemiec w latach 1946-1949, t. 4 (Przyb. 351/08)
ABS-20	Spis oficerów i żołnierzy Brygady (VIII 1944 – X 1945) Przyb. 360/08)
ABS-103	Koło SPK nr 52 – NSZ. Zaświadczenia 1990-1996 (Przyb. 361-362)
ABS-104	Dokumenty personalne byłych żołnierzy NSZ. Legitymacje, książeczki wojskowe, wyciągi z zeszytów ewidencyjnych, kwestionariusze specjalne, deklaracje członkowskie Stowarzyszenia Polskich Kombatantów, zaświadczenia i inne dokumenty (Przyb. 361-362)
ABS-105	Korespondencja i dokumentacja w sprawie weryfikacji NSZ i nadania odznaczeń (Krzyża Narodowego Czynu Zbrojnego, Krzyża Partyzanckiego oraz Medalu za udział w wojnie obronnej 1939) (Przyb. 366/08)
ABS-116	Różne dokumenty Brygady Świętokrzyskiej (1948) (Przyb. 385/08)
ABS-151	Korespondencja (i kopie listów) Koła SPK nr 52 NSZ, t. 1 (1948-1949) (Przyb. 417/08)

- ABS-174 Korespondencja (i kopie listów) Koła SPK nr 52 NSZ, t. 21 (1995-1996) (Przyb. 437/08)
- ABS-Akta Zaleskiego Dokumenty personalne byłych żołnierzy NSZ (Przyb. 411/08)
- ABS-CO Pamiątkowa odznaka Brygady, cz. 1: Odznaka Czerwona za służbę w okresie 11 VII 1944 – 5 V 1945 roku. Rejestr odznaki Pamiątkowej Byłych żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej (Przyb. 367/08)
- ABS-KW Książeczki wojskowe Brygady. Spis (Przyb. 358/08)
- ABS-Nekrologi Nekrologi żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej i Narodowych Sił Zbrojnych (Przyb. 398/08)
- ABS-Rejestr Rejestr żołnierzy Brygady (kompanii wartowniczych) 1944-1946, t. 1-2 (Przyb. 359/08)
- ABS-SO Pamiątkowa Odznaka Brygady, cz. 2: Odznaka Srebrna, za służbę w Kompaniach Wartowniczych zorganizowanych przez Brygadę Świętokrzyską w Amerykańskiej Strefie Okupacyjnej lub późniejszą I Grupę Kompanii Wartowniczych. Rejestr Odznaki Pamiątkowej Byłych Żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej (Przyb. 368-370/08)
- AP RP Archiwum Prezydenta RP
- Arnswalde (1939-1942) Piotr Kozuchowski, Oflag II Arnswalde (1939-1942) – lista jeniecka (robocza) https://www.academia.edu/45650343/Oflag_II_B_Arnswalde_1939_1942_lista_jeniecka_robocza_
- Assignment46 Assignment of polish officer z 30 I 1946, IPMS, A XII 53/25
- Awans45 Pismo płk. Stefana Brzeszczyńskiego do Oddziału Personalnego Sztabu Głównego z 18 XII 1946 r. z listą oficerów Oddziałów Wartowniczych we Francji awansowanych przez niego na stopnie funkcyjne, IPMS, A XII 47/77
- Awans46 Pismo płk. Stefana Brzeszczyńskiego do Oddziału Personalnego Sztabu Głównego z 9 VII 1946 r. z listą oficerów Oddziałów Wartowniczych we Francji z wnioskiem o nadanie im stopni funkcyjnych na okres 1 IV – 1 VII 1946, IPMS, A XII 47/77
- Awanse oficerskie* Rybka Ryszard, Stepan Kamil, *Awanse oficerskie w Wojsku Polskim 1935-1939*, Kraków 2004, [x/xx: x – numer strony, xx – numer pozycji]
- Batalion Podchorążych...* Batalion Podchorążych Rezerwy Piechoty nr 5 w Krakowie, Kraków 1937 (<http://obc.opole.pl/Content/13724/PDF/317914.pdf>)
- Bochnia Wykazy oficerów i żołnierzy przebywających jesienią 1939 w jenieckim obozie przejściowym w Bochni (kserokopia udostępniona przez R. Rybkę)
- Chart Chart Edmund, *HQ 4528 Labor Service Co. Det. „A” attached to 1077 L.S.C. Frankfurt n/Menem, Dachau-Freiman-Monachium-Dillingen* 1946
- Chodakiewicz Chodakiewicz Marek Jan, *Narodowe Siły Zbrojne. Ząb przeciw dwu wrogom*, Warszawa 1994 (wyd. 2 uzupeł. i popr., Warszawa 1999)

„Commonwealth...”	„Commonwealth of Australia Gazette”
<i>Corpus studiosorum</i>	<i>Corpus studiosorum Universitatis Iagellonicae 1850/51-1917/18</i> , Kraków 2011-2020
Dössel	Wykaz oficerów i szeregowych obozu Dössel według korpusów osobowych, broni i służb z 19 IV 1945, IPMS, Kol. 270/66
<i>Dziesięciolecie</i>	<i>Dziesięciolecie Polskich Oddziałów Wartowniczych przy Armii Amerykańskiej w Europie 1945-1955</i> , Mannheim 1955
<i>Duszpasterstwo polskojęzyczne</i>	<i>w Niemczech 1945-2005</i> , Lublin-Hanover 2005
<i>Druha lista</i>	Druha lista oficerów rezerwowych WP, Warszawa 1922
FS	https://familysearch.org
Gałęziowski, Wierni	Gałęziowski Marek, <i>Wierni przysiędze. Ludzie konspiracji piłsudczykowskiej 1939-1947</i> , Warszawa 2005
Górszczyk	<i>O miłości ojczyzny nie deklamowaliśmy... Wspomnienia Antoniego Sejmeja Górszczyka</i> , Warszawa-Kraków 2019
IID	Verzeichnis der Offiziere und Mannschaften im Kriegsgefangenen Offizierslager II D Grossborn-Westfalenhof
<i>Informator</i>	<i>Informator o zasobie archiwalnym Instytutu Pamięci Narodowej (stan na dzień 31 grudnia 2008 roku)</i> , Warszawa 2009
IPN BU	Archiwum IPN Warszawa
IPN Wr	Archiwum IPN Wrocław
<i>Jednodniówka 8244</i>	<i>Jednodniówka Kompanii Wartowniczej 8244 im. Zawiszy Czarnego. Mossburg 27 3 1946 r. – Walldorf 27 3 1947 r.</i>
Józwiakowski Jan, <i>Za drutami w oflagu IIA, IIE, IID i Sandbostel</i>	„Weteran” 1990, nr 825, s. 8-10
Jurewicz	Jurewicz Lesław, <i>Zbrodnia czy początek wojny domowej</i> , Londyn 1980
<i>Kawalerowie 95</i>	<i>Kawalerowie Virtuti Militari 1792–1945</i> , T. IV, cz. 1, Koszalin 1995
KJ	Kartoteka Jeżewskiego (zbiór nekrologów Biblioteki Polskiej w Londynie)
KOP 26	<i>Korpus Ochrony Pogranicza w drugą rocznicę objęcia służby na granicach Rzeczypospolitej 1925-1926</i> , Warszawa 1926
KOP 28	<i>Korpus Ochrony Pogranicza w czwartą rocznicę objęcia służby na granicach Rzeczypospolitej 1927-1928</i> , Warszawa 1928
KOP 30	<i>Korpus Ochrony Pogranicza w szóstą rocznicę objęcia służby na granicach Rzeczypospolitej 1927-1928</i> , Warszawa 1930
Kozłowski, Pasje	Kozłowski Jerzy, <i>Pasje, losy i kariery. Ciekawi ludzie z naszego regionu. Zduńskowolanie w walce o niepodległość</i> , Zduńska Wola 2005
Krogulski	Krogulski Piotr, <i>Porastająca poręba. Fragmentaryczny opis pracy polskich szwadronów wartowniczych przy USAFE</i> , Monachium, 1949
<i>Księga</i>	<i>Księga pamiątkowa artylerii polskiej 1914-1939</i> , Londyn 1975
<i>Kto jest kim</i>	<i>Kto jest kim w Ameryce Polskiej</i> , Nowy York 1996
<i>Ku uczczeniu</i>	<i>Ku uczczeniu dziesięciolecia. Szkoła Podchorążych Artylerii 1923-1933</i> , Toruń 1933

„KKW”	„Kącik Kompanii Wartowniczych”, dodatek do wydawanego w Monachium tygodnika „Słowo Polskie” (1946-1947)
Lista 35	<i>Lista starszeństwa oficerów zawodowych piechoty 5 czerwiec 1935 r.</i> , Warszawa 1935 (http://obc.opole.pl/Content/12167/PDF/313786.pdf)
Lista imienna	Lista imienna polskich kapitanów, poruczników, podporuczników Oddziałów Wartowniczych we Francji z lata 1945, IPMS, A XII 47/77
<i>Lista jeniecka robocza</i>	(Murnau); https://www.academia.edu/45594362/Oflag_VII_A_Murnau_1939_1945_lista_jeniecka_robocza
<i>Lista poległych i zmarłych</i>	<i>Lista poległych i zmarłych żołnierzy ZJ-NSZ</i> , „Zeszyty do Historii Narodowych Sił Zbrojnych” 1990, z. V, s. 138-186
Lista selekcyjna	Lista selekcyjna oficerów pełniących służbę w Polskich Oddziałach Wartowniczych, a będących w administracji Ekspozytury Personalnej PWML w Paryżu z 3 X 1946, IPMS, A XII 47/77
Lista wyjeżdżających	Lista oficerów OW wyjeżdżających z Francji do kraju z 15 VII 46, IPMS, A XII 47/77
Łoza I	Łoza Stanisław, <i>Czy wiesz kto to jest</i> , Warszawa 1938
Łysiak	Łysiak Stanisław, <i>Biała Księga Polskich Oddziałów Wartowniczych we Francji i Niemieckiej Republiki Federalnej do wielkiego kongresu Stanów Zjednoczonych Ameryki Północnej</i> , Londyn 1981
Markowski	Stanisław Markowski, <i>Wykaz oficerów służby stałej wojsk łączności II Rzeczypospolitej</i> , Zegrze 2003
Mastalski	Mastalski Lech, <i>Częstochowscy podchorążowie. Dywizyjne kursy podchorążych rezerwy piechoty w 27 pp w latach 1932-1939</i> , Kraków 2008
Matyszewski	Tomasz Matyszewski, <i>Listy sercem pisane</i> , Kraków 1999
„MP”	„Monitor Polski”
Murnau	https://www.trackingthe101st.com/names-of-prisoners-at-oflag
Nekrologi warszawskie	Nekrologi warszawskie. Baza nekrologów, http://www.nekrologi-baza.pl/
Ostasz	Ostasz Grzegorz, <i>Polskie Kompanie Wartownicze w Niemczech (1945-1947) według opinii wywiadu Delegatury Zagranicznej WiN</i> , „Prace Historyczno-Archiwalne”, t. VI, [Rzeszów] 1998, s. 101-121
Osterode	Kożuchowski Piotr, <i>Oflag XI A Osterode (1939-1940). Lista jeniecka</i> https://www.academia.edu/43214518/Oflag_XI_A_Osterode_1939_1940_Lista_jeniecka
„OW”	„Ostatnie Wiadomości”
Pazda	Pazda Andrzej, <i>Lista jeńców oflagu II C Woldenberg</i> , [w:] <i>Oflag II C Woldendenberg – to brzmi jak tajemnica</i> , red. W. Dembek, Dobiegniew 2017
„PKiBP”	„Przegląd Kawalerii i Broni Pancерnej”
<i>Przegląd pracy</i>	<i>Przegląd pracy 1196 Labor Supervision Center</i> , Regensburg 1948

PSB	Polski słownik biograficzny
Pułaski	Wykaz oficerów przybyłych z Murnau w dniu 1 sierpnia 1945 r. do tzw. Małego Obozu Oficerskiego im. Kazimierza Pułaskiego we Francji, IPMS, A XII 47/77
R3/1 V 46	Civilian Guard Order number 3 HQ 119 LSC z 1 V 1946, IPMS, A XII 90/7
RL25	<i>Urzędowy spis lekarzy uprawnionych do wykonywania praktyki lekarskiej oraz aptek w Rzeczypospolitej Polskiej w opracowaniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Centralnej Dyrekcji Zdrowia)</i> , Warszawa 1924/1925
RL31	<i>Urzędowy spis lekarzy uprawnionych do wykonywania praktyki lekarskiej, lekarzy dentyków, dyplomowanych farmaceutów oraz aptek w Rzeczypospolitej Polskiej w opracowaniu Ministerstwa Spraw Wewnętrznych (Centralnej Dyrekcji Zdrowia)</i> , Warszawa 1931
RL36/x	<i>Rocznik Lekarski Rzeczypospolitej Polskiej na 1936 rok</i> , Warszawa 1936/łam
RL38/x	<i>Rocznik Lekarski Rzeczypospolitej Polskiej na 1938 rok. Urzędowy spis lekarzy. Stan rozmieszczenia lekarzy z dnia 15 maja 1938 r.</i> , Warszawa 1938/łam
RL48	<i>Rocznik Lerski Rzeczypospolitej Polskiej na rok 1948</i> , Warszawa 1949
RO32	<i>Rocznik Oficerski 1932</i> , Warszawa 1932
<i>Rocznik oficerski 1934</i>	<i>Rocznik oficerski rezerw 1934</i> , Warszawa 1934
<i>Rocznik oficerski 1939</i>	Rybka Ryszard, Stepan Kamil, <i>Rocznik oficerski 1939. Stan na dzień 31 marca 1939</i> , Kraków 2006
Roster	The Roster of Polish Officers [1945], IPMS, A XII 47/77
Rozkazy KOP Dössel	Rozkazy Komendy Obozu Polskiego Dössel (1945-1946), IPMS, A XII 81/2
Skład PSŁ	Skład Polskiej Sekcji Łącznikowej przy Headquarters Oise Intermediate Section – Communications Zone European Theatre of Operations US Army w Reims mianowanej rozkazem HQ USFET z 11 VI 1945 r., IPMS, A XII 47/77
Sławecki	Sławecki Piotr, <i>Oficerowie dyplomowani wojska Drugiej Rzeczypospolitej</i> , Wrocław 1997
Spis nauczycieli	Spis nauczycieli szkół powszechnych i średnich przebywających w Obozie Polskich Oficerów w Murnau (Górna Bawaria) z wiosny 1945, IPMS, A 19.II/51
SPP, Kol. 21/ 4	Rozkazy Polskiego Ośrodka Wojskowego Lubeka (nr 106-158) (IPMS)
SPP, Kol. 21/140	Akta Podkomisji Weryfikacyjnej dla Spraw AK w OPO Murnau (IPMS)
Sprawozdanie z 2 VI 1945	Sprawozdanie z obozu wartowniczego im. Pułaskiego w Reims z 2 VI 1945 dla Szefa Sztabu Misji Wojskowej w Paryżu, IPMS, A XII 47/77

Sprawy wojskowe	Sprawy wojskowe i sprawy ludności cywilnej na terenie Polskiej Misji Wojskowej przy okupacyjnej armii francuskiej, IPMS, A XII 80
Strękowski	Strękowski Zygmunt, <i>Mój pobyt w obozie jenieckim „Oflag VII A Murnau” 25 IX 1939 – 29 IV 1945</i> , maszynopis 1978, Muzeum w Koszalinie, https://bibliotekacyfrowa.eu/Content/30069/33017-0001.pdf
„Szlak” 1947	„Szlak”. Biuletyn wydawany na prawach rękopisu przez YMCA with LSU Team 3, Weinheim, Jan Lubomirski Team Leader, dla członków i sympatyków kół YMCA/YWCA Oddziałów Wartowniczych na terenie działalności Teamów 3 i 4, nr za październik – listopad 1947.
WBH	Wojskowe Biuro Historyczne (zasób CAW) https://wbh.wp.mil.pl/pl/skanywyszukiwarka_zaaawansowana/
Weisbach	Weisbach Józef, <i>Polski Ośrodek Wojskowy Langwasser koło Norymbergi</i> , czerwiec 1945 – luty 1946, Chicago 1967 (maszynopis, Biblioteka Polska w Londynie, sygn. 454/Rps)
Węgrzyn	materiały uzyskane dzięki uprzejmości dr. Dariusza Węgrzyna z przeprowadzonych przez niego kwerend archiwalnych
Władyka	<i>Dziennik Stefana Władyki</i> , [w:] Żaryn Jan, „ <i>Taniec na linie nad przepaścią</i> ”. <i>Organizacja Polska na Wychodźstwie i jej łączność z krajem w latach 1945-1955</i> , Warszawa 2011
Wolak	Wolak Łukasz, <i>Leksykon działaczy Zjednoczenia Polskich Uchodźców w Republice Federalnej Niemiec</i> , Wrocław 2018
„WPH”	„Wojskowy Przegląd Historyczny”
„WTK”	„Wrocławski Tygodnik Katolików”
Wykaz	Wykaz imienny oficerów zweryfikowanych przez Komisję Weryfikacyjną Dowództwa Polskiego Okręgu na terenie okupacji 8 Korpusu Brytyjskiego w Niemczech i przez Komisję Weryfikacyjną Żołnierzy Armii Krajowej na terenie anglosaskiej okupacji w Niemczech z 31 I 1946 (ss. 206, 3892 nazwiska)
Wykaz20	<i>Wykaz oficerów, którzy nadesłali swoje karty kwalifikacyjne do Wydziału Prac Przygotowawczych dla Komisji Weryfikacyjnej przy Departamencie Personalnym Ministerstwa Spraw Wojskowych</i> , Warszawa 1920
Wykaz oficerów z 8 XII 45	Okręgi nadzorcze i kompanie polskie podległe dowództwu 8 Labor Supervision Area w Weinheim wg stanu z 8 XII 1945 r., IPMS, A XII 90/6
Wykaz oficerów z 25 I 46	Wykaz oficerów HQ 8 th Military Labor Supervision Area z 25 I 1946, IPMS, A XII 53/25
Wykaz poległych	<i>Wykaz poległych i zmarłych żołnierzy Polskich Sił Zbrojnych na obczyźnie w latach 1939-1946</i> , Londyn 1952
ZCK Warszawa	http://www.cmentarzekomunalne.com.pl/mapa/szukaj.php

POZOSTAŁE SKRÓTY

adm.	administracja
AEL	Arbeitserziehungslager (wychowawczy obóz pracy)
AG	Akademia Górnicza
AGRC	American Graves Registration Command
AK	Armia Krajowa
aplot	artyleria przeciwlotnicza
art.	artyleria
bat./baon	batalion
BBC	British Broadcasting Corporation (Brytyjska Korporacja Radiofoniczna)
BIP	Biuro Informacji i Propagandy
BKZ	Brązowy Krzyż Zasługi
BLL	Biblioteka Polska w Londynie
bryg.	brygada
BS	Brygada Świętokrzyska
CdG	Croix de Guerre (Krzyż Wojskowy)
cenz.	cenzus
chor.	chorąży
CIC	Counter
ckm	ciężki karabin maszynowy
CSG	Civilian Support Group (nazwa OW w latach 50.)
CWSap.	Centrum Wyszkożenia Saperów
dac	dywizjon artylerii ciężkiej
dak	dywizjon artylerii konnej
dal	dywizjon artylerii lekkiej
dan	dywizjon artylerii najcięższej
daplot	dywizjon artylerii przeciwlotniczej
d-ca	dowódca
Det.	Detachment (wydzielony)
DOK	Dowództwo Okręgu Korpusu
DP	Dywizja Piechoty
DP	Displaced Persons (określenie osób cywilnych w Niemczech po zakończeniu wojny)
DPanc.	dywizja pancerna
DSO	Distinguished Service Order
DSP	Dywizja Strzelców Pieszych
DSZ	Delegatura Sił Zbrojnych
dyon	dywizjon
dypl.	dyplomowany
dyw.	dywizja
FIA	Fédération Internationale de l'Automobile (Międzynarodowa Federacja Samochodowa)
FSOW	Fundusz Społeczny Oddziałów Wartowniczych

Gd	Guard (wartowniczy)
gen.	generał
GG	Generalne Gubernatorstwo
GISZ	Generalny Inspektorat Sił Zbrojnych
GO	Grupa Operacyjna
GRN	Gminna Rada Narodowa
GSŁ	Główna Sekcja Łącznikowa
gub.	gubernia
HQ	headquarters (kwatery główna)
HQ Co	kompania dowodzenia
int.	intendentura
IPMS	Instytut Polski i Muzeum im. Generała Władysława Sikorskiego w Londynie
IRO	International Refugee Organization (Międzynarodowa Organizacja Uchodźców)
ISC	Inspektorat Spraw Cywilnych
JHP	junacki hufiec pracy
KAP	Katolicka Agencja Prasowa
kaw.	kawaleria
KEN	Komisja Edukacji Narodowej
KG	Komenda Główna
KGA	Kolekcja gen. Andersa (w IPMS)
„KKW”	„Kącik Kompanii Wartowniczych”, dodatek do wydawanego w Monachium tygodnika „Słowo Polskie” (1946-1947)
KL	Konzentrationslager (obóz koncentracyjny)
kl.	klasa
KM MO	Komenda Miejska Milicji Obywatelskiej
KN	Krzyż Niepodległości
Kol.	Kolekcja (w SPP lub IPMS)
komp.	kompania
kontr.	kontraktowy
KOP	Korpus Ochrony Pogranicza
KP	Krzyż Partyzancki
kpr.	kapral
kpt.	kapitan
KW	Krzyż Walecznych
KZWLŚr.	Krzyż Zasługi Wojsk Litwy Środkowej
Leg.	Legionów
lek.	lekka
LMK	Liga Morska i Kolonialna
lotn.	lotniczy
LP	Legiony Polskie
LS Agency	Labor Service Agency
LS Maint & Smk Gen Co	Labor Service Maintenance & Smoke Generator Company (kompania „smokowa” – zasłony dymne)

LS Ordonance Ammo Co	kompania pracująca przy składach amunicji
LS Smoke Generator Battalion	Labor Service Smoke Generator Battalion (batalion “smokowy”)
LSA	Labor Supervision Area (obszar nadzorczy, jednostka amerykańska powoływana na szczeblu Armii do organizowania kilku lub kilkunastu kompanii wartowniczych i pracy, kierowania nimi lub kontrowania ich)
LSBn	Labor Service Battalion
LSC	Labor Supervision Center (okręg nadzorczy powoływany przez Amerykanów do kierowania kilkoma lub kilkunastoma kompaniami wartowniczymi i pracy)
LSCo	Labor Service Company
LSSq	Labor Service Squadron
LSU	Labor Service Unit
LSupCo	Labor Supervision Company
LWP	Ludowe Wojsko Polskie
łącz.	łącznie
m/t	motor trawler (statek rybacki)
mar.	marynarka
MCL Co	Mobile Civilian Labor Company
med.	medyczny/medal
mjr	major
MN	Medal Niepodległości
MO	Milicja Obywatelska
mp.	miejsce postoju
MRN	Miejska Rada Narodowa
MSO	Mixed Service Organisation
MSO/WS	Mixed Service Organisation/Watchman's Service
MSWojsk.	Ministerstwo Spraw Wojskowych
NCZ	[Krzyż] Narodowego Czynu Zbrojnego
MN	Medal Niepodległości
NSZ	Narodowe Siły Zbrojne
O. I	Oddział I, organizacyjny
O. II	Oddział II, wywiadowczy
O. III	Oddział III, operacyjno-wyszkoleniowy
O. IV	Oddział IV, kwatermistrzowski
O. V	Oddział V, łączności
O. VI	Oddział VI, oświatowo-wychowawczy
O.	Oddział
obs.	obserwator
oddz.	oddział
ogn.	ogniomistrz
OIS	Oise Intermediale Section

ON	Obrona Narodowa
OOP	Order Odrodzenia Polski
OP	Organizacja Polska
OPL	obrona przeciwlotnicza
OPO	Obóz Polskich Oficerów
Ord. Bat.	Ordination Battalion
ORP	okręt RP
OW	Polskie Oddziały Wartownicze przy Armii Amerykańskiej w Europie
OWiT	Oddziały Wartownicze i Techniczne
OWP	Obóz Wielkiej Polski
OZB	Ośrodek Zapasowy Brygady Świętokrzyskiej
p.	pułk
p.o.	pełniący obowiązki
pac	pułk artylerii ciężkiej
pak	pułk artylerii konnej
pal	pułk artylerii lekkiej
pan	pułk artylerii najcięższej
panc.	pancerny
pap	pułk artylerii polowej
paplot	pułk artylerii przeciwlotniczej
part	pułk artylerii
pchor.	podchorąży
PCK	Polski Czerwony Krzyż
pdrag.	pułk dragonów
piech.	piechota
PKB	Państwowy Korpus Bezpieczeństwa (konspiracyjna formacja policyjna Delegatury Rządu na Kraj)
PKP	Polskie Koleje Państwowe
PKPR	Polski Korpus Przysposobienia i Rozmieszczenia
PKU	Powiatowa Komenda Uzupełnień
plot	pułk lotniczy, przeciwlotniczy
plut.	plutonowy
płk	pułkownik
PMW	Polska Misja Wojskowa
por.	porucznik
POW	Polski Ośrodek Wojskowy
pow.	powiat
PP	Policja Państwowa
pp	pułk piechoty
ppanc.	przeciwpancerny
ppłk	podpułkownik
ppor.	podporucznik
PPR	Polska Partia Robotnicza
PPS	Polska Partia Socjalistyczna

PR	Polonia Restituta (Order Odrodzenia Polski)
PRL	Polska Rzeczpospolita Ludowa
PRN	Powiatowa Rada Narodowa
psap	pułk saperów
PSCbD	Polskie Stronnictwo Chrześcijańskiej Demokracji
PSK	Pomocnicza Służba Kobiet
psk	pułk strzelców konnych
PSL	Polskie Stronnictwo Ludowe
PSP	Polskie Siły Powietrzne
psp	pułk strzelców podhalańskich
PSZ	Polskie Siły Zbrojne
pszw.	pułk szwoleżerów
PTTK	Polskie Towarzystwo Turystyczno-Krajoznawcze
puł	pułk ułanów
PW	Przysposobienie Wojskowe
PWiWF	Przysposobienie Wojskowe i Wychowanie Fizyczne
PWM	Polska Wojskowa Misja
PWML	Polska Wojskowa Misja w Likwidacji
PWSI	Państwowa Wyższa Szkoła Inżynierska w Poznaniu
PWST	Polska Wyższa Szkoła Techniczna w Esslingen
PWX	ex Prisoner of War (b. jeniec wojenny)
PZPR	Polska Zjednoczona Partia Robotnicza
PZW	Polskie Zgrupowanie Wojskowe
QM	quartermaster (kwatermistrz)
RAD	Rhine Ammunition Depot (skład amunicji Armii Renu)
RAMP	Recovered Allied Military Personel (b. wojskowi państw sprzymierzonych)
rez.	rezerwowcy
RFN	Republika Federalna Niemiec
RGD	Rhine General Depot
rkm	ręczny karabin maszynowy
RKU	Rejonowa Komenda Uzupełnień
rtm.	rotmistrz
RWE	Radio Wolna Europa
sanit.	sanitarny
sap.	saperów
SB	Służba Bezpieczeństwa
SG	Straż Graniczna
SGGW	Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego
SGPiS	Szkoła Główna Planowania i Statystyki
sierż.	sierżant
SKZ	Srebrny Krzyż Zasługi
SL	Stronnictwo Ludowe
śl. st.	służba stała (zawodowy wojskowy)
śl. zdr.	służba zdrowia

SN	Stronnictwo Narodowe
SO	Srebrna Odznaka Pamiątkowa Brygady Świętokrzyskiej
SPK	Stowarzyszenie Polskich Kombatantów
SPP	Studium Polski Podziemnej w Londynie
SS	Schutzstaffel (oddział ochronny NSDAP)
st.	starszy
strz.	strzelec
SWAP	Stowarzyszenie Weteranów Armii Polskiej
SZBS	Samopomoc Żołnierzy Brygady Świętokrzyskiej
szer.	szeregowy
SZP-ZWZ	Służba Zwycięstwu Polsce - Związek Walki Zbrojnej
tab.	tabela
TAP	Tajna Armia Polska
Tr Co	Truck Company (kompania transportu samochodowego)
TS „Sokół”	Towarzystwo Sportowe „Sokół”
UAM	Uniwersytet Adama Mickiewicza
UB	Urząd Bezpieczeństwa
UJ	Uniwersytet Jagielloński
UJK	Uniwersytet Jana Kazimierza we Lwowie
UJP	Uniwersytet Józefa Piłsudskiego
UNRRA	United Nations Relief and Rehabilitation Administration
UPA	Ukraińska Powstańcza Armia
USAFE	United States Air Forces in Europe (Powietrzne [Lotnicze] Siły Zbrojne USA w Europie)
USAREUR	United States Army, Europe (Armia Amerykańska w Europie)
USB	Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie
USFET	United States Forces European Theater (Siły Zbrojne USA w Europie, z siedzibą dowództwa we Frankfurcie nad Menem)
UW	Uniwersytet Warszawski
uzbr.	uzbrojenia
VM	Virtuti Militari
wachm.	wachmistrz
WBH	Wojskowe Biuro Historyczne
wet.	weterynarii
WF	wychowanie fizyczne
WiN	Zrzeszenie Wolność i Niezależność
WKP	Wielkopolski Krzyż Powstańczy
WKS	Wartowniczy Klub Sportowy
WP	Wojsko Polskie
WRN	Wojewódzka Rada Narodowa
WSGO „Warta”	Wielkopolska Samodzielna Grupa Operacyjna „Warta”
WSH	Wyższe Studium Handlowe (Wyższa Szkoła Handlowa)
WSOP	Wojskowa Służba Ochrony Powstania
WSR	Wojskowy Sąd Rejonowy
WSWoj.	Wyższa Szkoła Wojenna

WUBP	Wojewódzki Urząd Bezpieczeństwa Publicznego
YMCA/YWCA	Young Man's/Women's Christian Association (Chrześcijańskie Stowarzyszenie Młodych Chłopców/Kobiet)
ZASP	Związek Artystów Scen Polskich
ZBoWiD	Związek Bojowników o Wolność i Demokrację
ZbW	Związek byłych Wartowników Polskich
ZG	Zarząd Główny
ZHP	Związek Harcerstwa Polskiego
ZJ	Związek Jaszczurzy
ZKZ	Złoty Krzyż Zasługi
ZNp	Związek Nauczycielstwa Polskiego
ZPU	Zjednoczenie Polskich Uchodźców
ZSL	Zjednoczone Stronnictwo Ludowe
ZWZ	Związek Walki Zbrojnej
ZŻ	związek żołnierzy
żand.	żandarmeria

WYKAZ KOMPANII WARTOWNICZYCH I MIEJSCA ICH STACJONOWANIA

HEADQUARTERS
7TH LABOR SUPERVISION AREA
POLISH LIAISON SECTION
CONTINENTAL BASE SECTION
US FORCES, EUROPEAN THEATER

APO 807
12 August 1946

104th Labor Supervision Center - Bremen

1. 1913 - 4014 1 + 76 Bremen

106th Labor Supervision Center - Darmstadt

1.	1932	-	4232	8	+	238	Rheinau
2.	1924	-	4017	6	+	154	Schw. Gmuend
3.	1010	-	4222	4	+	158	Esslingen
4.	1011	-	4104	8	+	250	Mannheim
5.	1096	-	4166	1	+	58	Rohrbach
6.	1017	-	4626	-	+	33	Homburg
7.	1072	-	4248	8	+	248	Rheinau
8.	1072	-	4254	8	+	248	Rheinau
9.	1024	-	4241	7	+	248	Ludwigsburg
10.	1095	-	4200	8	+	197	Neckarstadt
11.	1306	-	8664	8	+	214	Neckarstadt
<u>Total</u>				66	+	2046	

111th Labor Supervision Center - Munich

1.	1987	-	4004	9	+	253	Hohenbrun
2.	1378	-	4007	11	+	377	Karlsfeld
3.	1160	-	4001	11	+	334	Munich
4.	1160	-	4003	7	+	256	Munich

5.	1160	-	4012	8	+	264	Munich
			Ln Team	3	+	3	Munich
			<u>Total</u>	<u>49</u>	<u>+</u>	<u>1487</u>	

120th Labor Supervision Center - Mannheim

1.	1937	-	4038	6	+	172	Hanau
2.	1965	-	4231	8	+	249	Mannheim-Luisenplatz
3.	1965	-	4235	8	+	255	Mannheim-Autobahn
4.	1085	-	4206	8	+	236	Mannheim-Tennisplatz
5.	1026	-	4207	9	+	262	Mannheim-Kronpinzenstr. B-7
6.	1927	-	4253	12	+	264	Kaefertal
7.	1146	-	4139	9	+	288	Schoenau
8.	1146	-	4233	8	+	246	Sandhofen
9.	1308	-	8179	6	+	210	Waldhof
10.	1308	-	7909	9	+	243	Neckarstadt
11.	1300	-	7596	8	+	241	Schoenau
12.	1938	-	8352	5	+	144	Viernheim
13.	1149	-	8910	8	+	250	Muenster
14.	1149	-	4100	9	+	250	Muenster
			Ln Team	2	+	-	Mannheim
			<u>Total</u>	<u>115</u>	<u>+</u>	<u>3310</u>	

125th Labor Supervision Center - Giessen

1.	1035	-	4247	4	+	75	Butzbach
2.	1047	-	4006	9	+	260	Kassel
3.	1047	-	4016	8	+	262	Kassel
4.	1940	-	4015	7	+	253	Kassel
5.	1117	-	4249	5	+	268	Marburg-Colbe
6.	1911	-	4251	8	+	250	Giessen
7.	1911	-	4002	13	+	276	Giessen
8.	1911	-	8666	8	+	251	Giessen
	1911		Ln Team	4	+	17	Giessen
9.	1144	-	7666	8	+	194	Lendorf
10.	1379	-	8660	8	+	234	Reichskirchen
11.	1922	-	4225	1	+	210	Butzbach (Cv)
			<u>Total</u>	<u>83</u>	<u>+</u>	<u>2550</u>	

157th Labor Supervision Center - Herzogenaurach

1.	1458	-	4005	13	+	439	Nuerberg
2.	1458	-	4019	7	+	191	Fuerth-Schwabach
3.	1194	-	4000	6	+	218	Kitzingen
4.	1980	-	4008	8	+	245	Bamberg-Breitengaisbach
5.	1875	-	4013	11	+	346	Bamberg-Breitengaisbach
6.	1819	-	4101	8	+	248	Oberdachstaedten
7.	1815	-	4167	-	+	85	Nuernberg (Cv)

8.	1815	-	8816	-	+	220	Nuernberg (Cv)
9.	1815	-	8819	-	+	315	Nuernberg (Cv)
10.	1815	-	8821	-	+	242	Nuernberg (Cv)
			<u>Total</u>	<u>53</u>	<u>+</u>	<u>2539</u>	

199th Labor Supervision Center - Bad Nauheim

1.	1839	-	4199	6	+	216	Kostheim-Kastel
2.	1839	-	4242	5	+	199	Kostheim-Kastel
			<u>Total</u>	<u>11</u>	<u>+</u>	<u>415</u>	

				<u>Units</u>	<u>Ofic.</u>	<u>EM</u>
1.	104th LS Center - Bremen			1	1	76
2.	106th LS Center - Darmstadt			11	66	2046
3.	111th LS Center - Munich			5	49	1487
4.	120th LS Center - Mannheim			14	115	3310
5.	125th LS Center - Giessen			11	83	2550
6.	157th LS Center - Herzogenaurach			10	53	2539
7.	199th LS Center - Bad Nauheim			2	11	415
8.	7th LS Area Pol Ln Section			-	1	3
	Training Camp Kaefertal			5	40	1546
			<u>Total</u>	<u>59</u>	<u>419</u>	<u>13972</u>
The above including Labor Cos				5	1	1062

HEADQUARTERS
9TH LABOR SUPERVISION AREA
POLISH LIAISON SECTION
APO 807

US ARMY

13 August 1946

Morning report 1 August 1946

114th Labor Supervision Center - Ebersbach								Posts
1.	1013	-	4223	10	+	319	Esslingen	50
2.	1084	-	4236	9	+	249	Echtergingen	30
3.	1794	-	8691	4	+	129	Heibronn	18
4.	1099	-	4239	4	+	114	Bad Mergentheim	21
5.	1917	-	4221	9	+	257	Zueffenhausen	41
6.	1917	-	4155	9	+	261	Kornwestheim	26
7.	1964	-	8683	6	+	144	Ludwigsburg	66
8.	1964	-	8684	13	+	287	Ludwigsburg	89
9.	1795	-	4224	8	+	241	Goeppingen	32
LS Center				4	+	7	Ebersbach	-
Total				76	+	2008		373

130th Labor Supervision Center - Munich

130th Labor Supervision Center - Munich							Posts
1.	1988	-	4010	7	+	252 Bad Aibling	45
2.	1988	-	4087	10	+	252 Bad Aibling	64
3.	1988	-	4127	7	+	241 Bad Aibling	75
4.	1988	-	4027	10	+	254 Bad Aibling	54
5.	1195	-	4085	8	+	251 Mosburg	66
6.	1281	-	4090	9	+	282 Augsburg	99
7.	1064	-	4093 A	5	+	49 Altenstadt	6
7.	1064	-	4093 C	2	+	64 Oberamergau	19
7.	1064	-	4093 B	3	+	116 Herrsching	16
8.	1892	-	4011	8	+	255 Dachau	1
9.	1892	-	4082	7	+	241 Dachau	33
10.	1892	-	4020	8	+	246 Dachau	203
11.	1892	-	4022	6	+	175 Dachau	54
12.	1892	-	4084	8	+	240 Dachau	85
13.	1892	-	4103	8	+	236 Dachau	63
			Cav Co	3	+	62 Dachau	35
14.	1892	-	6913	10	+	252 Dachau	44
			Liaison Team	5	+	10 Dachau	-
15.	1894	-	4009	7	+	199 Feldkirchen	20
16.	1894	-	4021	15	+	369 Munich	42
			LS Center	9	+	3 Munich	-
			Total	155	+	4049	1024

181th Labor Supervision Center - Neu Isenburg

181th Labor Supervision Center - Neu Isenburg							Posts
1.	1190	-	4244	10	+	253 Nieder Roden	58
2.	1131	-	4195	6	+	256 Wiesbaden-Kastel	34
3.	1962	-	4227	7	+	270 Eberstadt	48
4.	1033	-	4230	7	+	250 Hammelsburg	75
5.	1966	-	4204	-	+	150 Florsheim	-
	LS Center			3	+	5 Neu Isenburg	-
	Total			33	+	1186	215

182th Labor Supervision Center - Mannheim

1.	1301	-	4237	8	+	265 Kaefertal	26
2.	1301	-	4203	11	+	248 Kaefertal	24
3.	1312	-	4178	7	+	255 Pfingstberg	31
4.	1312	-	4192	8	+	235 Pfingstberg	31
5.	1926	-	4238	8	+	250 Rheinau	35
6.	1315	-	4226	4	+	251 Karlsruhe	37
7.	1325	-	8920	2	+	156 Viernheim	98
			LS Center	8	+	6 Mannheim	-
			Total	56	+	1666	282

192th Labor Supervision Center - Erlangen

1.	1906	-	4018	9	+	248	Bamberg-Gaustadt	29
2.	1906	-	4029	8	+	152	Bamberg-Gaustadt	19
3.	1888	-	4023	11	+	262	Regensburg	38
4.	1888	-	4083	8	+	228	Regensburg	9
5.	1196	-	4125	14	+	356	Regensburg	137
6.	1196	-	4126	12	+	359	Regensburg	33
7.	1196	-	4026	14	+	408	Regensburg	90
8.	1890	-	4128	12	+	323	Nuernberg	25
9.	1890	-	4024	8	+	224	Nuernberg	30
10.	1078	-	4096	6	+	144	Ingolstadt	20
11.	1998	-	4129	8	+	233	Langla	58
12.	1891	-	4028	22	+	210	Erlangen	31
	LS Center			5	+	10	Erlangen	-
	Total			137	+	3157		519

198th Labor Supervision Center - Fritzlar

1.	1377	-	4234	5	+	205	Kassel (N-Zwehren)	38
2.	1251	-	4193	6	+	242	Allendorf	34
3.	1192	-	4202	8	+	305	Marburg	35
4.	1191	-	8068	8	+	253	Korbach	23
5.	1928	-	4191	3	+	119	Allsfeld	15
6.	1045	-	8661	8	+	179	Ziegenheim	25
7.	198 LSC		4194	2	+	91	Fritzlar	18
	LS Center			5	+	6	Fritzlar	-
	Total			45	+	1400		188

9th Division - Augsburg

1.	-	-	4095	9	+	277	Ettal-Oberammergau	-

9th Labor Supervision Area - Weinheim

1.	1953	-	4189	3	+	102	Weinheim	17

	<u>Units</u>	<u>Offic.</u>	<u>EM</u>	<u>Posts</u>
1. 114th LS Center - Ebersbach	9	76	2008	373
2. 130th LS Center - Munich	16	155	4049	1024
3. 181th LS Center - Neu Isenberg	5	33	1186	215
4. 182th LS Center - Mannheim	7	56	1666	282
5. 192th LS Center - Erlangen	12	137	3157	519
6. 198th LS Center - Fritzlar	7	45	1400	188
7. 9th Division - Augsburg	1	9	277	-
8. 9th LS Area (4189 LS Co)	1	3	102	17
9. 9th LS Area - Polish Ln Section	-	6	7	-
Total:	58	520	13852	2618

160th Labor Supervision Center - Kaefertal

1. 8667	34 + 247	7. 8676	6 + 219
2. 8674	148 + 749	8. 4243	5 + 226
3. 8685	14 + 178	9. 4099	4 + 172
4. 8664	7 + 235	10. 4091	5 + 84
5. 4086	8 + 248	11. 4158	8 + 195
6. 7555	6 + 211	12. 4158	7 + 231
		13. 4127	6 + 212
<u>Total:</u>		<u>258 + 3207</u>	

Total: 58 520 + 13852 2618

Total: 58 778 + 17059 2618

Kompanie wartownicze 15 III 1947 r. podległe 207 LSC w Wiesbaden

Numer kompanii	Miejsce postoju	Liczebność jednostki		
		oficerowie	wartownicy	razem
4009	<u>München/Riem</u>	7	202	209
4130	Roth	7	249	256
4131	Oberpfaffenhofen	10	231	241
4132	Erding	7	250	257
4133 „A”	Bruck	3	89	92
4133 „B”	Illesheim	4	125	129
4133 „C”	Fürth	1	73	74
4134	Hanau	3	117	120
4134 „A”	Ansach	4	142	146
4194	Frietzlar	6	152	158
4194 „A”	Schweinfurt	-	-	-
4195	Maniz Kastel	10	340	350
4219	Wiesbaden Dotzheim	17	380	397
4503	Neubiberg	5	140	145
4534	Erlangen	9	215	224
4737	<u>Wiesbaden-Freudenberg</u>	1	37	38
4804	Straubing	2	112	114

4804 „A”	Giebelstadt	.	.	.
4804 „B”	Fürth	.	.	.
4804	Bad Kissingen	.	.	.
7111	Wiesbaden Dotzheim	5	221	226
8244	Walldorf	8	251	259
8584	Rhein/Main	8	293	301
8599	Wiesbaden Dotzheim	3	213	216
Razem		120	3832	3952

Źródło: *Porastająca poręba*, Monachium 1949, s. 35

UZUPEŁNIENIE

Oficerowie kompanii wartowniczych rozpoczynający służbę w Brygadzie Świętokrzyskiej przed zakończeniem wojny, których noty biograficzne zamieszczono w tomie *Ludzie Brygady* (Kraków 2015)

Bagiński Stanisław „Żuraw”, po wojnie Żuraw Stanisław
Bagiński Stefan „Topaz” po wojnie Topaz-Krukowski Stefan
Balawender Zbigniew Michał „Jastrzębiec”, w kompaniach Jastrzębiec Zbigniew
Bandura Józef „Mściwy”, „Stefan Mściwy”, po wojnie Mściwy Józef, Mściwy Stefan
Biega Stanisław Adam „Stanisław”, „Staś” „Balicki Stanisław”
Błaż Franciszek „Mróz”, „Wiktor Mróz”, po wojnie Mróz Wiktor
Bobowski Zdzisław
Boguszeński Tadeusz „Wacław”, „Wacław Trzeci”, „Bielecki”, „Barski”
Borowiecki Zygmunt „Zygmunt”, „Zygmunt Olszyna” po wojnie Goepner Zygmunt
Borowska Celina „Bobowska”
Bóbr-Tylingo Stanisław „Bóbr”
Broda Jerzy „Gnat”, „Celiński”
Brodziński Jerzy Arnold „Jerzy II”
Broniewski Zygmunt „Bogucki”, w kompaniach Bronikowski Zygmunt
Brzeziński Saturnin Stanisław „Biały”, „Biały Stanisław” sierż. pchor.
„Bułat”, po wojnie Bułat Marek Maria
Celichowski Stefan „Andrzej”, „Skalski” po wojnie Skalski Andrzej
Chwaliński Mieczysław „Miecz” w kompaniach Miecz Mieczysław
Czerwiński Władysław „Mara”, po wojnie: Mara Władysław Antoni, Mara Walter A.
Dachtera Edmund „Bopp”, po wojnie Bopp Edmund, Bobowski Edmund
Denkiewicz Czesław Bolesław „Zapał” po wojnie Zapał Czesław
Denkiewicz Zdzisław „Krótki” po wojnie Krótki Zdzisław
Deszyński Wincenty „Burza Wincenty” „Burza” w kompaniach Burza Wincenty
Dobrowolski Mieczysław
„Dowbór”, „Dowbór Jan”, po wojnie Dowborski Kazimierz
Dziwięcki Jan Stanisław „Pers”
Dziubiński Wiktor „Boruta”, „Boruta I” po wojnie Boruta Wiktor, Boruta-Dziubiński Wiktor,
Boruta Witold
„Edward”

Fiedotjew-Jastrzębski Borysław „Jastrzębiec”, „Jastrzębski”, „Borys”, w kompaniach **Jastrzębski Borys**

Filipowski Kazimierz „Filip”

Fołtyń Edward „Branicki” „As”, po wojnie **As Edward**, **As-Branicki Edward**, **Branicki Edward**, **Branicki Tadeusz**

Fort-Pięta Stanisław „Ziarnolewski”, Ziarnolewski Andrzej”, po wojnie **Ziarnolewski Stanisław Galiński Władysław Jacek**

Gąsior Henryk „Borowik”, po wojnie **Borowik Henryk**

Grodzki Jan Eugeniusz „Żuk” „Żuk Jan”

„Hak” w kompaniach i na emigracji **Hakowski Henryk**

Hendzel Stanisław „Gruda”, „Górski”, „Olaf”, „Olesza”, po wojnie **Gruda Stanisław**, **Gruda-Hendzel Stanisław**

Hłakowicz Jerzy Olgierd „Zawisza”, „Michał Zawisza”, „Jerzy Zawisza”, w USA **Zawisza-Hłakowicz Jerzy**

Jakubowski Stefan Marian Ignacy „Wyrzykowski”, „Śmieszny”, „Stefan Śmieszny” po wojnie **Wyrzykowski Stefan**

Janicki Jerzy „Czarny”, po wojnie **Czarny Jerzy**

Jarmuła Zdzisław Władysław „Mruk”, „Milczek”, po wojnie **Mruk Zdzisław**

Jastrząb Józef „Linowski”

Jaworski Stanisław vel Tytus Piotrowski „Kruk”, „Korwin”

Karpiński Zygmunt „Korwiński”, „Korwin II”, „Zbigniew Korwin”

Kolendo Jerzy „Skąpski”, „Zygmunt Skąpski”, „Szary”, po wojnie **Skąpski Jerzy Józef**

Kołaciński (Kaniewski-Kołaciński) Władysław „Żbik”, w kompaniach wartowniczych **Żbikowski Władysław**

Kozicki Marian Józef „Kuba” po wojnie **Kuba Marian**

Krawczyński Józef „Baltazar” po wojnie **Baltazar Józef**

Kusał Franciszek „Dębowski” po wojnie **Dębowski-Kusał Franciszek**

Lewandowski Bernard „Leonard”, „Leonard Lenke”

Lubicz Emilia Maria „Mitka”

Łębiński Przemysław Andrzej Antoni „Władysław”, „Szaława”, „Przemysław Szaława”

Maderski Jerzy Józef „Jaxa”, „Jerzy Jaxa” po wojnie **Jaxa-Maderski Jerzy**

Marcinkowski Stefan „Leszek Poraj”, „Poraj Karol”, „Poraj” „Witold Borowik” „Wronicz”, po wojnie **Karol Stefan Wronicz**

Matla Jan „Kazimierz”, „Malinowski Kazimierz”

Meksuła Michał „Szyszka”, „Szyszka Michał”, w kompaniach **Szyszka Michał**

Michalski Wacław „Żur”, „Żurowski”, „Wacław Żur”, po wojnie: **Żurowski Wacław**, **Żur-Żurowski Wacław**, **Żur-Michalski Wacław**

Milewski Witold Włodzimierz „Mestwin” „Herburt”, w kompaniach **Mestwin Witold**

Morawiecki Stanisław „Kamil”

Ochocki Wacław „Lotka”, po wojnie **Lotka Zenon**

„Orda” po wojnie **Orda Janusz**

Paprocki Czesław „Jastrzębiec” po wojnie **Jastrzębiec Czesław**

Piechocki Telesfor „Gustaw”, „Zygfryd” po wojnie **Kryszkiewicz Teodor**, **Kryszkiewicz Gustaw**

Pietraszkiewicz Andrzej „Adolf”

Płaskiewicz Witold „Pulc”, po wojnie: **Pulc Witold**, **Płaskiewicz-Pulc Witold**

Poniewierski Sławomir „Doman” w kompaniach **Doman Sławomir**

Powroźnik Józef Jerzy „Zawierucha”

Przybył Zdzisław Zbigniew „Albert”, „Michalski” po wojnie **Mirski Albert**

Radnik Jerzy „Socha” po wojnie **Socha Marcin**

Rayski Karol Henryk Jakub „Karolewicz”, po wojnie **Karolewicz** Karol, **Karolewicz** Kajetan
Różański Janusz „Janusz”, „Szpat”
Rutkowski Kazimierz „Rutek”, „Rutek Kazimierz”, po wojnie **Rutek** Kazimierz
Rzepecki Tadeusz Tomasz „Stefan”, „Białynia”, po wojnie **Białynia** Stefan
Siwa Janusz „Malec” po wojnie **Malec** Janusz, **Siwa-Malec** Janusz
Skorupski Cezar „Walery”, „Walery Władysław”, „Walery Brochwicz”, po wojnie: **Brochwicz** Władysław, **Brochwicz-Skorupski** Cezar
Sopoćko Stefan „Sęp”, „Czacki”, „Włodzimierz Lacki”, w kompaniach **Sęp** Stefan
Sowa Zygmunt „Skrzetuski” po wojnie **Skrzetuski** Zygmunt, **Sowa-Skrzetuski** Zygmunt
Stadnicki Jan Michał „Szreniawa I”, „Michał Szreniawa”, po wojnie **Szreniawa** Jan
Szacki (vel Dąbrowski vel Skarbek) Antoni, „Bohun”, „Ludwik”, „Dąbrowski” przed odejściem do
Brygady i po wojnie w USA Skarbek Antoni
Szarski Marian „Szary”, po wojnie **Szary** Marian
Szczepański Franciszek „Wital” po wojnie **Wital** Stanisław
Szneliński Dominik „Hell” [Hel] po wojnie **Hell** Dominik
Szprenglewski Z. „Roman” „Roman Prusak”, po wojnie **Prusak** Roman
Świątek Jan „Żubr”, po wojnie **Żubr** Jan
Trzebski Zygmunt „Babinicz” po wojnie **Babinicz** Zygmunt
Werno Hieronim „Wróbel” w kompaniach **Wróbel** Hieronim
Werno Klemens Jan „Klemens” „Klemens Bolesław”
Wicher-Wichrowski Tadeusz „Wicher”
„Witalis”, „Witold Witalis”, po wojnie **Witalis** Walerian
Władysław Stefan „Lech”, „Lech Król”, przybrane nazwisko okupacyjne: Stefan **Wodecki**, po wojnie
Lech Stefan
Wojski Jerzy „Jerzy”, faktycznie **Jawor** Józef Zbigniew
Wojtiuk Jerzy „Wiktor” po wojnie **Wiktor** Jerzy
Wódz Jan J. „Lampart”, „Szczербiec” po wojnie **Leszczyński** Jan
Zaborski Jan Kazimierz „Huba”, „Kazimierz Huba”, po wojnie **Huba** Kazimierz
Zaleski (Dobrzański-Zaleski) Jerzy Łukasz „Zaremba”, „Jerzy Zaremba”
Zaręba Kazimierz „Modrzew” po wojnie **Modrzew** Kazimierz
Zieliński Wacław Wiesław „Alojzy”, po wojnie **Alojzy** Wacław
Zuchowicz Władysław „Kardan”
Żelewski Henryk „Maks” [„Max”] po wojnie **Maks** (Max) Henryk

SPIS TREŚCI

Wstęp	V
Noty biograficzne	1
Wykaz skrótów	565
Wykaz kompanii	579
Uzupełnienie	587

Wartownicy zamykają zapoczątkowany przed 20 laty cykl publikacji Czesława Brzozy dotyczących Brygady Świętokrzyskiej NSZ. Nakładem CDCN ukazały się dotychczas dwa zbiory źródeł – *Rozkazy dzienne Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych 1944-1945* (2003) oraz *Rozkazy dzienne Brygady Świętokrzyskiej Narodowych Sił Zbrojnych – I Grupy Kompanii Wartowniczych* (2008), a także tom not biograficznych *Ludzie Brygady* (2015) poświęcony osobom, które służbę w niej rozpoczęły przed 8 V 1945 roku, czyli przed zakończeniem wojny. Podobny charakter, choć z istotnym uzupełnieniem, ma prezentowana praca. Oprócz krótkich biogramów tych, którzy dołączyli do Brygady już po wojnie lub służyli w kompaniach wartowniczych formowanych w jej obozach szkoleniowych, zamieszczono w niej także informacje o ludziach ze środowiska oflagowego. Niezależnie od Brygady organizowali oni bowiem takie jednostki we Francji i amerykańskiej strefie okupacyjnej Niemiec, a dla większości z nich był to, po przerwie spowodowanej pobytem w obozach jenieckich i koncentracyjnych, dalszy ciąg służby wojskowej rozpoczętej w roku 1939 lub kontynuowanej później w konspiracji.

Prof. dr hab. Czesław Brzoza – emerytowany profesor zwyczajny Uniwersytetu Jagiellońskiego, były długoletni kierownik Zakładu Historii Polski Najnowszej w Instytucie Historii. Jest autorem podręczników, książek i artykułów poświęconych wydarzeniom politycznym i gospodarczym w okresie międzywojnia, polskiemu parlamentaryzmowi, problemom mniejszości narodowych, zwłaszcza Żydów, oraz dziejom Polaków i polskich instytucji na Zachodzie po zakończeniu II wojny światowej. Jest on także laureatem Nagrody Miasta Krakowa 2023.

Fundacja CDCN, scalając rozproszone dotychczas niezwykle cenne zbiory indywidualnych badaczy, kolekcjonerów, instytucji oraz wszystkich, którzy posiadają materiały poświęcone najnowszej historii Polski, tworzy szerokie możliwości ich naukowego opracowania i udostępniania w formie publikacji książkowych, wystaw oraz imprez popularyzatorskich.

<https://akademicka.pl>

